ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 1 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1933

1 Janvier 1933

ՅԴՐ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2076 — ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 30 ՄԱՆԹԻՄ

ԲԱՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԻՋԱԿԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

Եթէ չենք սխալիր, առաջին անգամ Սուրէն Պարթեւեանը գրի առած է այս բացատրութիւնը :

Թերեւս խորթ է բառը : Շինծու եւ թարգմանածոյ :

Բայց, հետզհետէ կը չեշտուի անոր մատնանշած երեւոյթը, — խուսափումի նորութենէ, բարձունքէ : Անկոխ գետիններէ : Եւ, նդհակառակն, ձգտում՝ հարթ ճամբաները պահպանելու եւ լճանալու տարփողելու :

Այս տպաւորութիւնը կը ձգեն մեր վրայ՝ Փարիզի Գրական Ակումբին ասուլիսները, որ կը շարունակուին հինգ տարիէ ի վեր :

Որքան դիտենք, Ակումբին հիմնադիրները աւելի շատ «գրականի» առաջադրութիւններ ունէին, քան գրական – գեղարուեստական : Նոյն իսկ վէճ կար անունի մասին :

Եւ տարաստեղ տարբերէ կազմուած էր անոր կորիզը :

Այնտեղ կը տեսնէիր մատուռականը, հանրային գործիչը, աւետարականը, գրագէտը եւ գրասէրը : Այլ թէ կին :

Այլազան ծագումներէ մը, որ հայկական մշակոյթի սէրն ունի - գնահատելի առաքինութիւն : Բայց, ունի նաեւ հակում՝ չմշելու ակադեմական սառնակոյտ մը վրայ :

Մէկ տարիէն միւսը, Ակումբը գարձաւ հետզհետէ աւելի գրական» : — Եւ ահաւասիկ ստեղծեր է մթնոլորտ մը, որուն տիպական գիծն է միջակավարութիւնը :

Շատոնց ունէինք այս մտավախութիւնը : Զենք ալ ծածկած :

Գրական Ակումբին վերջին մէկ – երկու ասուլիսները կուգան ապացուցել մեր վախը :

ՅԱՌԱՋի վերջին երկու թիւերուն մէջ, հինգ սիւնակով, հրատարակուեցաւ այդ ասուլիսներուն ամփոփումը : (Հին եւ նոր գրականութեան հարցը) :

Այնտեղ կ'երեւան բոլոր խօսողները՝ իրենց տեսակէտներով :

Ի՞նչ է տպաւորութիւնը :

Նախ եւ առաջ՝ անպատրաստութիւն :

Մէկը զեկուցում կուտայ, բերանացի կամ գրաւոր : Եւ ներկաները կ'արտայայտուին մէկ կամ երկու նիւթերէ շուրջ՝ որ կամ կանուխէ կարծիք են, կամ նոյն պահուն յղացուած դոհարներ, եւ ամ խելօք բայց անմշակ տեսակէտներ :

Անշուշտ ակումբ է, եւ իւրաքանչիւր անդամ իրաւունք ունի խօսք առնելու եւ կարծիք յայտնելու :

Բայց, այս ունակութիւնը վերջ ի վերջոյ չե՞ղծեր ներկանեան իսկ հասկացողութիւնն ու ճաշակը՝ գրականութեան եւ գեղարուեստի մասին :

Մանաւանդ որ, ընդհանրապէս նոյն տարիքի եւ նոյն դասարգի մարդիկ են տիրական ճայները, եւ անզգալաբար դրագիտական դասընթացք մըն է որ կը բացուի...

Դասընթացք մը՝ ուր տիրական ճայները իրենց դրոշմը կը նեն աստիճանաբար, եւ 25 – 30 ունկնդիրներ «կը զարգանան» տատահական տպաւորութիւններով :

Այս իրողութեան ամէնէն պերճախօս վկայութիւնը կուտայ եր հրատարակած զեկոյցը :

Առ նուազն երեք անդամներ, երեքն ալ միեւնոյն սերունդէն, տարզապէս դասի կանչած են նոր սերունդը, նոյն իսկ ժխտելով նվիճելի նուաճումները :

Ու բոլորն ալ, հարցին կը մօտենան ոչ թէ գրական – գեղարուեստական մտահոգութիւններով, այլ ընկերային նախասիրութիւններով :

Զեկուցանողը ինք՝ հարցաքննիչ դատաւորի դերը բռնած, եւ անազան նրբութիւններ իրար խառնելով, կը ժխտէ ո՛ր եւ է «նութիւն» արտատահմանի գրականութեան մէջ :

— « Չեմ գտներ ո՛ր եւ է շեշտուած տարբերութիւն իրենց (նորերու) եւ իմ գրողներու արտադրութեանց միջեւ :

« ... Արտատահմանի հայ գրականութիւնը զարգացման այնպիսի աստիճանի վրայ է կանգնած, որ հազիւ կրնայ գրական *սովորական* երկեր արտադրել» :

Ուրիշ մը, ամէն բանէ առաջ գործ կը պահանջէ :

— « Օտար միջավայրերու մէջ այդպէս կ'ընթանայ արուեստը : Իսկ մեր մէջ շատ աղմուկ՝ յանուն ոչնչի» :

Երրորդ մը՝ «նոր գաղափարախօսութիւն» չի գտներ նոր գրականութեան մէջ, այլ եղածը պահելու ճիդ :

— « Հետեւաբար, դուք նորերդ աւելի պահպանողական էք քան ձեր նախորդ սերունդները :

« ... Մեր նոր գրողները բոլորն ալ լաւ գրել գիտեն, լաւ ոճ ունին : Բայց մեր նորութիւն՝ քանաւ չկայ : Շահնուրի մէջ ձեւի ոչ մէկ նորութիւն· «Միտիսի մը Արկածներ»ուն մէկ տարբեր *վարիասիոնը*» :

Ինչպէս կը տեսնէք, յայտնուած միտքերուն մէջ ալ... նորութիւն չկայ : Այլ կայ՝ նո՛ր եւ աւելի անարդար թիւրիմացութիւն :

Ժամանակին քրքրած ըլլալով այս հարցին գոնէ մէկ երեսը, պիտի ուզէինք մեր կարգին մխրճուիլ չափազանց լճճուած հանոյքի մը մէջ :

Բոլորովին ուրիշ բան էր մեր մտահոգութիւնը :

Այս ընթացքով, Փարիզի Գրական Ակումբը կրնայ գրասիրաբան ժամանոց հայթայթել իր անդամներուն, բայց նաեւ ճաշակ սպաթարել :

Մանաւանդ որ, այս հում կարծիքները չորս պատերէն դուրս ալ կը լսուին, մամուլի միջոցաւ :

Գրական Ակումբը կրնայ ծառայութիւններ մատուցանել իրեւ աղդակ մը հայկական մշակոյթի արծարծման :

Բայց, քիչ մը նրբութիւն եւ արդարութիւն, երբ հայեացքները նետուին սերունդէ սերունդ : Փոխադարձաբար :

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԵՐԲՈՐ ԲՈՒՄՆԻՆ ՄԱԶԵՐՆ ԱՆՈՆՑ ...

Նոր լուր մը դարձեալ Ամերիկայէն :

Նոր լուրերը արդէն միշտ կուգան Ամերիկայէն :

Ամերիկացի քժիշկ մը կ'ըսէ թէ կիները, շարունակ կտրելով իրենց մազերը, ինչպէս այրերը, ի վերջոյ կը դատապարտուին մազեր ունենալու հոն ուր չունին :

Որովհետեւ, կ'ըսէ փրոֆէսէօրը, կնոջ մարմնին մէջ կայ մազային առատ ափշ, որ առատ մազ կը բուսցնէ գանկին վրայ, ու երբ արգիլուի՝ կը բուսցնէ կուրծքին, թեւերուն, սըրունիներուն վրայ եւ շրթներուն ու կզակին տակը :

Կ'երեւակայեմ այն հրէշային կերպարանքը, զոր պիտի ստանան կիները, անոնք որ սովոր են հիմա կտրելու իրենց գլխուն մազերը :

Ահա Օր· Նունիկը, *փալապըլըխ*, իր ոճին պէս առնական եւ սպառնացայտ :

Ահա Տիկին Զապէլ Եսայեանը, կարմիր մօրուքով, իր էթերականութեան պէս թափփուած եւ չմարուած :

Ահա օրիորդ բարեկամուհիս, նուրբ պեխերով, զոր կ'ոլորէ տպրփավառ :

Ահա տիկին դրացուհիս, իր կատուի թաւամազ բերնով :

Վերջապէս ահա··· բայց սոսկում կը զգամ դիտելով կիներն այսպէս այր դարձած :

ԱՐԱՋ

ԿՐԻՓԸ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՄԷՋ

Գրած էինք թէ՝ կրիպի համաճարակ մը ծագած է Ամերիկայի 35 նահանգներուն մէջ :

Վերջին լուրերու համաձայն, համաճարակը սասկացած է եւ չկայ նահանգ մը որ վարակուած չըլլայ : Անցեալ շաբաթուան վերջը արձանագրուած հիւանդներու թիւն էր 123,138 : Նիւ Եորքի մէջ, որ ամէնէն աւելի ապդուած է, 256 նոր դէպքեր պատահեցան :

Յուցուցիչը ծանրացած է տագնապին հետեւանքով : Հարիւր հազարաւոր գործազուրկներու դիմադրական կարողութիւնը սպառած է, իբրեւ հետեւանք իրենց կրած գրկանքներուն : Միեւնոյն պատճառով, կրիպը աւելի յանախ կը յանգի թոքատապի : Միայն մէկ շաբաթուան ընթացքին թոքատապի 565 ծանր դէպքեր արձանագրուած են :

ԿԱՆՏԻ ՊԻՏԻ ԱՐՁԱԿՈՒԻ, ԵՒ ԹՆԴ ...

Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ՝ Ամանորի առթիւ որոշուած է բանտէն արձակել կանտին եւ իր բանտակից-ները, եթէ յանձն առնէ ետ կենալ խըռովայոյզ արարքներէ եւ յարգել օրէնքը : Կանտի չէ պատասխանած տակաւին :

ՓԱՐԻԶԻ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵԼՄՏԱՑՈՑՔԸ

Փարիզի բաղաքապետութիւնը տասը միլիոն գեղչեց ոստիկանական տեսչութեան ելմտացոյցը, բուէարկելով միայն 546 միլիոն ֆրանք :

Այս առթիւ, ոստիկանական վերատեսուչ Պ· Քիափ յայտնեց թէ բազմաթիւ միջոցներ ձեռք առնուած են աւելորդ ապմուկներու դէմ : Պատիժի ենթարկուած են 827 օրինազանցներ, անտեղի ապմուկներու համար, 80 վաճառորդներ՝ ծայրայեղ կանչերու համար, 145 հոգի՝ գիշերային ապմկալի աշխատանքներ կատարած ըլլալով, 1188 հոգի ցերեկը եւ 1460 հոգի գիշերը չափազանցութեան տարած ըլլալով իմքնաշարժներու սուլումը : Առողջապահական տեսակէտով ալ տնօրինութիւններ եղած են (գորգ թօթուել եւն·) :

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԱԼՊԱՆԻԱ

Պելկրատի թերթերը կը գրեն թէ Իտալիա միջոցներ կը խորհի, գաղթականներ տեղաւորելու համար Ալպանիոյ մէջ : Նախ, ծրագիր մը պատրաստած է մաքսային միութիւն մը կնքելու : Ցետոյ, իտալացի մասնագէտներու միջոցաւ պիտի կազմակերպուի Ալպանիոյ հողային բարեռորոգումը :

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ներիճի անցագիրը Խ. Միութեան մէջ

ՆՈՐ ԽՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝ ՈՐ ՎԱՂ ԿԱՐՏԱՑԱՑՏԵՆ

Ինչպէս գրեցինք, Ներճին անցագիրը վերահաստատուած է ամբողջ Խ· Միութեան մէջ :

Նոր լուրերու համաձայն, այս կարգադրութեամբ Կէփկուն (Զեկա) չատ աւելի խստութեամբ պիտի կրնայ հսկել քաղաքացիներու շարժումներուն վրայ քան ցարական չրջանի ոստիկանութիւնը : Բաղաքացիները պարտաւոր են միշտ իրենց վրայ պահել անցագիրը եւ ցուցնել ամէն անդամ որ պահանջուի, ապացուցանելու համար թէ «հակընկերային տարր» չեն :

Նոր կարգադրութեամբ, նոյնիսկ ամէնէն առանձնաշնորհեալ բաղաքացիներուն արգիլուած է բանի մը ժամէն աւելի այցելել իրենց ազգականներուն կամ բարեկամներուն, առանց արձանագրուելու տեղին ոստիկանական կայանը, կամ անցագրին վրայ նշանակուած քնակավայրէն տարբեր տեղ անցընել գիշերը : Ոստիկանութիւնը դրուած Զեկային տրամադրութեան տակ : Գործազուրկները, որոնք մեծ թիւ մը կը կազմեն, չպիտի կրնան յաճախել ճարտարդործական կեդրոնները, այլ ուրիշ «անբաղձալի»ներու հետ պիտի աքսորուին հեռաւոր վայրեր : Խորհրդային մամուլը այս կարգադրութիւնը կը հռչակէ իբրեւ «մաքրագործման եւ նօսրացման մեծ գործողութիւն մը», որ չատոնց անհրաժեշտ դարձած էր ամէնէն բազմամարդ կեդրոններուն մէջ :

Տարակոյս չկայ որ կարգադրութեան բուն նպատակը քաղաքական է, խորտակելու համար զանգուածներու խըրտումը : Վերջերս հետզհետէ կը չեշտուի գժգոհութիւնը՝ խորհրդային իշխանութեան ինչպէս եւ կուսակցութեան արդի վարիչներուն դէմ :

Եւ որովհետեւ ամէն չարիքէ բարիք կը ծնի, բազմաթիւ պաշտօնեաներ, որոնք արձակուած էին վերջերս, պիտի կրնան գործ գտնել նոր կարգադրութեան չնորհիւ :

⁂ *Խորհրդային եմմացոյցը երեք միլիառ բուրլիի բայ մը կը ցուցնէ, համաձայն Մոսկուայի թերթերուն :*

Գերմանիա ևս կը պահանջէ Տանցիկը

Տանցիկի համագրման ընկերակցութիւնները որոշեցին վերթխարի ցոյց մը կազմակերպել յունուար 10ին, որ 13րդ տարեդարձն է Տանցիկի անջատման, համաձայն Վէրսայլի դաշնագրին : Պիտի պահանջեն Գերմանիոյ վերադարձնել այդ հողամասը : Զայնարձակներով ամէն տեղ պիտի լսուին հանդիսութիւններն ու ճառերը : Այս ցոյցէն յետոյ, բուռն քարոզչութիւն մը պիտի սկսի յունուար 11ին, օդանաւերով : Օդանաւորդները պիտի տատանին գերմանական 40 քաղաքներու վրայ, մատնաւոր օդանաւով մը որ պիտի ունենայ հետեւեալ արձանագրութիւնը — «Տանցիկը գերմանական է եւ կը մնայ» : Օդանաւորդները ճառեր պիտի խօսին իրենց այցելած բոլոր քաղաքներուն մէջ, պարզելով Տանցիկի եւ առհասարակ արեւելեան Գերմանիոյ կացութիւնը :

⁂ *Գերմանական կարեւոր թերթ մը կը գրէ — «Գերմանիոյ արեւելեան սահմանները վերաքննութիւնը պէտք է մեր արտաքին քաղաքականութեան գլխաւոր նպատակը ըլլայ 1933ի ընթացքին : Ներկայ արեւելեան սահմանը եւ Տանցիկի ներքանցքը ակներեւ անարդարութիւն մը կազմեն որուն աւելի երկար չի կրնար հանդուրժել Գերմանիան : Սահմանամերձ հողերու Գերմանիան վերկութեան օրուան կը սպասէ» :*

ՍՈՎԸ ԿԸ ՍՊԱՌՆԱՅ ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻՒՂԵՐՈՒՆ

ՅԱՆՑԵՐԸ ՓՃԱՑԱԾ ԵՆ, ԱՆԱՍՈՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԱՏԿԻՆ

Սուրիոյ թերթերը կը գրեն թէ հոգատարութեան ենթակայ երկիրները եւ մանաւանդ Հիւսիսային Սուրիոյ չրջանները կը տառապին տիրող սաստիկ ցրտէն : Յանքերը բոլորովին փճացած են ու մարդիկ ինչպէս նաեւ ոչխարի հօտերը ուտելու ոչինչ կը գտնեն : Հարիւրաւոր ոչխարներ անօթութենէ մեռած են : Շաբաթ չանցնիր որ մահ չպատահի : Գիւղացիները գետինէն արմատներ հանելով կը սնանին :

Հալէպի «Էլ Թէքատում» թերթը կը գրէ որ Ճարապլուսի մէջ սովը սկսած է ցոյց տալ իր ժանիքը : Աւոր իրր անմիջական հետեւանք յառաջ եկած է թշուառութեան քառմնելի պատկեր մը :

Հարիւրաւոր ընտանիքներ Ճարապլուսի մէջ մէկ դահեկան իսկ չկրնալ գտնելով կը դրաւեն գիւղացիներու ընչքերը : Գիւղացիները կը դիմեն իրենց չրջանի իշխանութեան, կը յայտնեն իրենց տան կարասիները եւ առնելու հրաման մը ձեռք ձգել, բայց գիւղ վերադառնալու միջոցին իրենցմէ կարեւոր մաս մը անօթութեան եւ սիրտ սաստիկ ցաւերուն պատճառով կը մեռնի :

Գիւղերուն մէջ կը կազմուին զանազան պատուիրակութիւններ, որոնք Դամասկոսի տեղական եւ Ֆրանսական իշխանութիւններուն դիմելով օգնութիւն պիտի խնդրեն, սովահար գիւղացիներուն համար :

⁂ *Ճարապլուսի չրջանին մէջ անօթութենէ տառապող վեց հոգի քանի մը կառք ցորեն կողոպտած ըլլալով, ձերբակալուեցան կառավարական ուժերու կողմէ :*

Անոնք յայտարարեցին որ իրենք աւազակներ չեն, բայց չեն կրնար ձեռնածալ նստելով անօթի մեռնիլ :

Նախկին խեիվը կը գործէ

Գրած էինք թէ եգիպտոսի նախկին խեիվ Ապպաս Հիլմի փաշա նորէն Սուրիա պիտի այցելէ, քաղաքական եւ տնտեսական ծրագիրներով :

Պաղեստինեան մամուլը կը ծանուցանէ թէ «Սաուտ էլ Շէարազ» չաթաթերթը օրաթերթ մը պիտի ըլլայ եւ պիտի ծառայէ նախկին խեիվին չահերուն :

Այս առթիւ նախկին խեիվին բարեկամներէն մէկը, եգիպտացի Մահմուտ Ազմին՝ «Սիասա»ի նախկին խմբագիր, Լոնտոն գնաց տեղեկատու գրասենեակ մը բանալու համար :

Այս կազմակերպութեան Լոնտոնի գրասենեակը մանաճիւղեր ու թղթակիցներ պիտի ունենայ բոլոր արաբական երկիրներուն մէջ, Գահիրէ, Մէքքէ, Պաղտատ, Սասսա, Պէյրութ, Դամասկոս, Թունուզ, Ալժէ, Ֆէզ, Թանժէ, Ամման : Գրասենեակին գլխաւոր կեդրոնը պիտի ըլլայ Երուսաղէմ :

Պ· Մահմուտ Ազմի չուտով պիտի այցելէ Սուրիա, Լիբանան, Իրաք եւ արաբական միւս երկիրները : Նախկին խեիվն է որ պիտի հոգայ այս մեծ ձեռնարկին ծախսերը :

Ազմի ճանչցուած է եգիպտոսի մէջ ախոյեան մը Ապպաս Հիլմի փաշային դատին : Եգիպտական ներկայ կառավարութեան եւ Ֆուատ Ա·ի դէմ տառապած բուռն յարձակումներուն համար անոր արգիլուած է եգիպտոս մտնել :

ՆՈՐ ՏԱՐԻ, ՆՈՐ ԲԱՐԻ

ՅԱՌԱՋԻ ԲԱԼՈՐ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

ԿԱՐՄԻՐ ԹՌՈՒՑԻԿՆԵՐ ԼԵՌՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Պէյրութի «Վա Սիրի» թերթը կը գրէ· —

Ժամանակէ մը իվեր, շնորհիւ Ընդհանուր Ապահովագրութեան եւ ոստիկանական գործունէութեան, բալշեւիկ խառնակիչները կը զգուշանային ո եւ է ցոյց կատարելէ :

Բայց հիմա անոնք սկսած են իրենց աշխատանքը ուղղել դէպ ի լեռները, ուր իրենք գիրենք աւելի ապահով կը կարծեն : Պէտք է ընդունիլ որ Հայերը, ցրուած բոլոր գիւղերուն մէջ, կը դիւրացնեն անոնց գործը :

Այսպէս է որ բազմաթիւ թռուցիկներ գտնուեցան Սուգ էլ Ղարպի եւ շրջակայ գիւղերուն մէջ :

Գիւղացիները անմիջապէս այս թռուցիկները յանձնեցին ժանտարմաներու կայանին :

Բննութիւն մը բացուած է :

× Նոյն այս թռուցիկներէն ցրուած են նաեւ Տրիպոլսոյ մէջ Ահմէտ Զէքի էլ Ափիոնի եւ Ռաշէտ էլ Էհտէնի, ռմռնի անմիջապէս ձերբակալուած են :

Մարնայունի մէջ գտնուեցան թռուցիկներ որ ուղղուած էին Լիբանանի ժանտարմաներու Չերքէզներու հատուածին դէմ :

Թռուցիկներու անծանօթ հեղինակները կը խօսին խեղն լեռնցիներու հանդէպ գործադրուած խժդժութիւններէն :

Պէյրութի մէջ եւս գտնուեցան թռուցիկներ որոնք վարձիներու վարչութեան դէմ ուղղուած էին :

ԱՊՈՂՈՆԻ ԱՐՁԱՆԸ ՕԱՀԻՒԱԾ 300,000 ՏՈԼԱՐԻ

Աթէնքի համալսարանին հնագիտութեան փրոֆէսէօրը՝ Պ· Ափոսթոլ Արվանիթօփուլոս, դատ բացած է անծանօթի դէմ, Ապողոնի արձանին գողութեան համար : Արձանը, որ անցեալ տարի գտնուած էր պեղումներու ընթացքին, գաղտնօրէն Ամերիկա ղրկուած եւ հոն ծախուած է 300,000 տոլարի փոխարէն, ինչպէս կը տեսնուի Նիւ Եորքի բանգարանին կողմէ հրատարակուած ամսական տեղեկագրին մէջ :

Գողութեան համար, փրոֆէսէօրը պատասխանատու կը նկատէ կրթական նախարարութեան հնագիտական բաժնի տնօրէն Պ· Քուրունիոթիսը, որ եղած գողութիւնը, չէ իմացուցած կրթական նախարար Պ· Հաճիսոսին : Փրոֆէսէօրը, յիշեալ տնօրէնը հատուածական գործակից մը կը նկատէ այն գողերուն, որոնք փախցուցած են բանկազին արձանը, որովհետեւ ուրիշ անգամներ ալ, ան նմանօրինակ խնդիրներով ամբաստանուած է :

10,000 ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐ ԱՆՕԹԻ ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՄԷՋ

Ընդհ· կուսակալ Պ· Տրակումիս յատուկ կոչ ուղղած է Սելանիկի առեւտրական ընկերակցութեանց, որպէս զի ուժ տան հանրային նաշարանոցներու գործին եւ օգնեն անոր նիւթապէս : Կոչին մէջ կ'ըսուի, թէ այսօր, կատարուած վիճակագրութեանց համաձայն, 10,000 անօթի ընտանիքներ կան Սելանիկի մէջ : Այլ խօսքով, բաղաքին քնակչութեան մէկ հինգերորդը, աւուր հացի կարօտ վիճակի մը մէջ կը գտնուի :

ԿՌԻԻ ԴՈՐԾԱԶՈՒՐԿՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Լիոնէն կը հեռագրեն թէ ուրբաթ օր արեւելեան կռիւ մը տեղի ունեցաւ գործազուրկներու միջեւ : Մէկը, Անթուան Վաուլէն, դանակով ծանրապէս վիրաւորեց իր ընկերը, փոխարէն, որ հիւանդանոց փոխուեցաւ : Քանի մը օր առաջ, գոհը գլուխէն վիրաւորած էր միւսը : Փոխարէն հոգեվարք է : Մարդասպանը յայտարարեց թէ չի զգջար իր արարքին համար :

ՏԻԿԻՆ ՍԻՍԻԼ ՍՈՐՔԼ հրաժարեցաւ Քոմէտի Ֆրանսէզի անդամակցութենէն, աւելի ազատ ապրելու համար : Ուրիշ առաջնակարգ դերասանուհի մըն ալ, Տիկին Պէրթ Պով, ուզեց հաշուիլ, բայց վարչական խորհուրդը մերժեց :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ ԵՎ ՄԵՆՇԵՎԻԿՆԵՐԸ

Մենշևիկների օտարասիրական հոգեբանությունը, որ ծնվել է նրանց դասակարգային հիմքից, ինչպես վիհ է բացել նրանց և ժողովրդի միջև, ամեն օր ավելի ու ավելի է խորանում, ամեն օր ավելի է դառնում անհաղթահարելի։ Ինչպես ասում է ռուսական առածը, ինչքան էլ ուզես ձագին ջրել, նա ինչ է, որ կատու է։ Այդպես էլ մենշևիկները, ինչքան էլ ուզեն ժողովրդի հետ ընկերանալ, ինչքան էլ ուզեն ժողովրդի հետ միասին ապրել, նրանց հոգեբանությունը, նրանց ամբողջ էությունը ժողովրդի հետ ընկերանալու, ժողովրդի հետ միասին ապրելու անընդունակ է։

Մենշևիկների հոգեբանությունը, նրանց էությունը ամենից լավ կերպով արտահայտվում է նրանց վերաբերմունքի մեջ դեպի հայ ազգային-ազատագրական շարժումը։

Ինչպես հայտնի է, հայ ազգային-ազատագրական շարժումը ծնվեց ցարական Ռուսաստանի կողմից հայ ժողովրդի ազգային ինքնուրույնության ոտնահարման, հայ ժողովրդի ազգային ինքնուրույնության ոտնահարման դեմ ուղղված ընդվզման հիման վրա։ Հայ ազգային-ազատագրական շարժումը ծնվեց ցարական Ռուսաստանի կողմից հայ ժողովրդի ազգային ինքնուրույնության ոտնահարման դեմ ուղղված ընդվզման հիման վրա։

Եւ ահա, երբ ռուսական ուժերը տեղատուութեան մէջ էին, հայկական ուժերը կը գտնուէին գերազանցօրէն մակընթացութեան մէջ: Ժամավաուրեան յորդահոս ալիքը պատուէր համեմատութիւններ կ'ունենայ հայկական հորիզոններուն վրայ: Հայկական բոլոր օրկանները ձգուած, բլուր ջիղերը պրկուած եւ բոլոր եակները սեղմուած էին: Ոչ զոհողութեան եւ ոչ պատասխանատուութեան դիտակցութիւնը կասկածի ենթարկուեցաւ եւ պակսեցաւ:

Սեփական եւ անկախ հայրենիքի նուիրական պատկերը կը պատուէր բոլորի մտքերուն վրայ: Մնգուսէ խանձարուրի մէջ էր մեր ժառանգութեան պոյտիւնը: Բնական եւ անքնիշխան պոյտիւնը: Բնական եւ անքնիշխան պոյտիւնը: Բնական եւ անքնիշխ

ՇՔԵՂ ՊԱՐԱՆՑԻԿ – ՅԵՐԵԿՈՅԹ

ՀԱՅԿ. ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Փարիզի մասնաժողովին կողմէ

Ի ՆՊԱՍՏ ՀԱՅԵՐԷՆԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔՆԵՐՈՒ

Նախագահութեամբ՝ Պ. Գ. ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆԻ

8 Յունուար կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 16էն

մինչեւ կէս գիշեր Շաւ զ'Էլիզէի սրահներուն մէջ

79, Ave. des Champs Elysées (Paris 8)

Métro: Georges V.

Գեղարուեստական բաժին: Եւրոպական պարեր:

Նուագախումբ վեկավարութեամբ Պ. **PIZZARO***ի*

Պարերու մրցումներ, առաջին եւ երկրորդ մրցանակներ

Մուտք՝ 25 ֆրանք

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՏօԹ. ԱՍԼԱՆ

ՄԱՄՆԱԳԷՏ ԹՈՒԲԵՐՈՒ, ՍՏԱՄՈՔԻՍ եւ ԱՂԻՒԵՐՈՒ

Հիւանդութեանց

34 Bld. de Clichy, Paris. Métro Pigalle Tél. Marcadet 76-65

Հիւանդները կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—8, կիրակի եւ տօն օրեր 10—12: Առաւօտները ժամադրութեամբ:

Նոր Տարի առթիւ նուէր մը

ՄԻ ՄՏԱԾԷՔ ԹԷ ԻՆՉ ՆՈՒԷՐ ՊԻՏԻ ՀԱՒ ՁԵՐ ԲԱՐԵԿԱՄԻՆ

Ուղղակի գիմեցէք Յ. ԱՐԹՆԵԱՆԻ

26, rue Lesage, Paris (19) **Métro: Belleville**

Tél. Ménil. 61-85

Ուր պիտի գտնէք ամէն տեսակի հայկէն, յունարէն եւ թուրքերէն նոր ստացուած փլաքներ:

ԲՈՒՐԴԵՐ

կը ծախենք ամէն տեսակ բուրդեր՝ Թիպօ շինողներու համար: Միշտ պատրաստ ունինք 50000 քիլօ ամէն տեսակի գոյներով բուրդեր՝ Թիւ 2/28, 3/28, 2/32, 2/36, 2/40 եւ հաստ մանած բուրդ (grosse laine): Ամէն տեղէ աժան գին:

Գիմել՝ **Doerflinger,**

31 Rue de Maubeuge, Paris 9) Métro Cadet

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԱՐԱՐԱՏ

Mon SABOUNDJIAN

39, Rue de Trévise, 39, Paris (9)

Téléph: Provence 05-91 Métro: Cadet

Արեւելեան անուշեղէններու, կարկանդակներու եւ պէսպէս միրգերու պատուոյ մէն է «ԱՐԱՐԱՏ» նպարեղէններու մեծ վաճառատունը՝ ուր պիտի գտնէք Ձեր քիմքին համապատասխան ամէն տեսակէ ընտիր նպարեղէններ:

Շնորհի եւ կազմանդի առթիւ գարտակարգ գեղչուած գիներով կը ծախենք առաջնակարգ չոր պտուղներ:

Վաճառատանս բոլոր ապրանքներուն ցուցակը (prix courant) իրենց նոր գիներով տպագրուած, տրամադրելի է մեր բոլոր յաճախորդներուն:

Պահանջեցէք զայն Ձեր գնումները ընելէ առաջ:

“ՇԻՐԱԿ,,

Importation directe

ՄԵԶ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

26 rue de Trévise, Métro: Cadet, Tél. Prov. 38—63

ՄԻԱԿ ՄԱՄՆԱԳԷՏ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՀԱՄՈՎ ՀՈՏՈՎ **DUBEK** *ԹՐՄ ՍՈՒՐՃԻ*

Ճոխ մթերանոց արեւելեան եւ եւրոպական

ամէն տեսակ ընտիր նպարեղէններու: Նոր տարիի եւ ծնունդ առթիւ կանխաւ ստացած ենք ամէն տեսակ ընտիր չոր միրգեր: Արագ եւ ուշադիր սպասարկութիւն

20% գեղչ տնտեսական տագնապին պատճառաւ

փութացէք օգտուիլ: Livraison à domicile

Երեկոյթ - պարահանդէս

ՊՕԼՈՒ-ՏԻՎՐԻԿ ԵՒ ՇՐՋ. ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

14 Յունուար, շաբաթ գիշեր ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ

Hôtel de Russie*ի* *ՍԻՐԱՀԱՐԵՑԻՆ ՄԷՋ*

2, Rue Batignolles **Métro: Clichy ou Rome**

Տիկին Գայեանէ Պ. Խունունց եւ Զաւակները՝ Գրիգոր, Գաւրիէլ եւ Յովհաննէս, սրտի խորին կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց սիրելի ամուսնոյն եւ հօր՝

ՄՆԱՑԱԿԱՆ Յ. ԽՈՒՆՈՒՆՑԻ

յանկարծական մահը:

*Յուղարկաւորութիւնը այսօր, կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, Փարիզի Հայոց Եկեղեցիին մէջ: Հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Thiais*ի *գերեզմանատունը:*

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէջ. Շաքլէ: Արմատ. եւ նոր մէքոտ, գարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան' ժներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12,2—8, կիրակի 9—12:

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)
Le Gérant : H. STEPHAN

Նոր տարին կը մօտենայ, փութացէք անգամ մը այցելել՝

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՀԱԼԱՃԵԱՆ

7, Rue de Tracy Tel. Louvre 28-23

(Métro: St. Denis եւ Réaumure)

Նոր Տարիի առթիւ ստացած ենք արեւելեան չոր միրգեր, ընտիր օղի եւ թարմ նպարեղէններ:

Փութացէք օգտուիլ առիթէն, քանի մասնաւոր գեղչ Նոր Տարիի առթիւ բոլոր ապրանքներու վրայ:

Ուշադրութիւն մեր գիներուն՝

1. Սուրճ	9	ֆր.-լիվր
2. Թէյեր պանիր	8	ֆր.-լիվր
3. Կեռասիոյ ապուխտ	12.50	ֆր.-լիվր
4. Ձերմակ պանիր	6	ֆր.-լիվր
5. Ձիթապտուղ	3	ֆր.-լիվր
6. Ընտիր օղի	19	ֆր.-լիթր

Անգամ մը այցելեցէք՝ համոզուելու համար:

Livraison à domicile

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾ ՕՓԵՐԱ

«Հայ_տրամ_Օփերէթ» խումբը ղեկավարութեամբ դերասան

Ս. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆԻ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ ՎԵՐՋԻՆ ԱՆԳԱՄ Յ ՈՎՀ. ԹՈՒՄԱՆԵԱՆԻ

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ՍԻՓԱՆ ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻ 50 ՀՈԳԻ ԲԵՄԻ ՎՐԱՑ

ԱՆՈՒՇ

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻԻՆ ՍՏ. ՏԻԳՐԱՆԵԱՆԻ 15 ՀՈԳԻՆՈՑ ՕՐԵՒՍԹԸՐ

Օփերա 4 արար, 6 պատկեր

8 Յունուար կիրակի գեղեկ ժամը 2.45ին

Maison de la Mutualité*ի մեծ սրահին մէջ*

24 Rue St. Victor (5), Métro: Maubert-Mutualité

13 հոգինոց օրքէսթրը՝ դեկավարութեամբ ԱՐԱՅ ՊԱՐԹԵԻԵԱՆԻ

Գ. Աբարին ՏԷՐ եւ ՏԻԿԻՆ ՍՈՒՐԱԲԵԱՆ կը պարեն կովկասեան լեռնական պարեր:

ՏՈՄՍԱԿՆԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ՝ 20, 15, 10 ԵՒ 7 ՖՐԱՆՔ

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ՏԵՂԵՐԸ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԾԱՆՕՒ կամ վարձու է, Մարշէյին մէջ մեծ խանութ մը, ամէն տեսակ գործի յարմար, նա մանաւանդ՝

ՄԱՓՐԻԶԻ եւ ՄՄԱՎԱՃԱՌԻ,

Գիմել. *14, rue Longue des Capucins, Marseille* (Շաւկեթավաճառին):

Ծախու է *սիրողական մեկնումի պատճառաւ կեդրոն թաղամասի մէջ կօշկակարի խանութ մը՝ բոլոր կազմածներով (մեքենայ, գործիք եւայլն.) միասին: Բնակարան՝ 2 սենեակ, խոհանոց: Վարձք՝ 3000 ֆրանք, պայ՝ 6 տարի: Մանրամասնութեանը համար դիմել՝ Տէր Յակոբեանի, 14 rue Medéah, Paris (14):*

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

71 rue du Fbg. St. Martin, Paris (10)

Tél. Botzaris 53-61 Métro Château d'Eau ou Gare de l'Est

Դիտութեան վերջին մեթոտներով կը բժշկենք՝ վէներական ամէն տեսակի հիւանդութիւններ (ջերմամիզութիւն, ֆրանկախտ եւայլն), մորթի, ջղային, ստամոքսի եւ կօնոցի հիւանդութիւններ:

Բժշկումը կը կատարուի, X անդրմանիշակազոյն ճառագայթներով եւ էլեքտրականութեամբ: Կը կատարենք մէզի եւ արեան տարրալուծում:

Կը խնամենք ատամի ամէն տեսակի հիւանդութիւններ: Գուլոն՝ սկսած 100 ֆրանքէն, պրէճ՝ ամերիկեան սիստէմով:

Արժէքները շատ մատչելի: Մանաւանդ ղեղչ քանոջորներու եւ չքաւորներու:

Գարմանատունը բաց է ամէն օր առաւօտեան 9—12 եւ 3—8: Կիրակի եւ տօն օրերը՝ 9—4:

ՀԱՅԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

75 Ave. de Verdun, Issy-les-Moulineaux, Seine, France, Tél. 166 Issy

Փնտռեցէք բոլոր նպարավաճառներուն մօտ մեր համեղ ՄԻՄԻԹՆԵՐԸ, որոնք իրենց թարմութիւնը կը պահեն մինչեւ 1 ամիս:

Մասնաւոր յանձնարարութեանց վրայ, մեր ալբիական փուռին մէջ կը պատրաստենք՝ լաֆմէճիւն, չէօրէք, պուղաչա եւ ամէն տեսակ եւրոպական եւ արեւելեան անուշեղէններ:

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէ եւ արտասահմանէ:

Արագ առաքում: 3 քիլօէն սկսեալ ապսպրանքները կը յանձնենք բնակարան:

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ Վիրաբոյժ Իզմիրի Ազգ. հիւանդանոցին

44 Rue Poissonnière. Մէթրօ՝ Bonne Nouvelle

ընդունելութիւն ամէն օր ժամը 14—18 եւ ժամադրութեամբ

ՉԱԳՐԵԱՆ ԵՒ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

40, RUE D'ABOUKIR

Tel. Louvre 58-75 **Métro: Sentier**

Վաճառատունս մեծաքանակի (կողքին (փոքրաքանակի պիւղ մը հաստատած է նոյն գիներով, *մեծաքանդէնի, բուրդեղէնի* եւ *թաւիշի* ամենաճոխ տեսակներու նորոյթի վրայ: Մէկ անգամուան այցելութիւնը կը բաւէ հաստատելու տեղւոյն վրայ մեր աւենանպաստաւոր պայմանները:

ԾԱՆՕԹ.— Գօնֆէքսիոն շինողներու մասնաւոր գին: Գաւառէն եկած ապսպրանքներու շուտով գոհացում կը տրուի:

ՓԱՐԻԶԻ ԿԵԴՐՈՆԸ ՀԱՑՈՒԱԾ Է

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ – ՍՐՃՍՐԱՆ – ՀԻՒՐԱՆՈՑ

“ԿԱԼԱԹԱ,,

12, Rue Bleue - PARIS (9e) Métro: Cadet.

(Ցիսուն քայլ «Petit Journal»էն)

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ (քէվէնչէ) *ԲԱՐՈՒՆԱԿ* (ուտի) *ՆԱՄԻՊ* (քանոն)

կաղանդի առթիւ, այսօր կիրակի գիշեր մինչեւ առաւօտ Réveillon Ա.ԷՆ երեկոյ ժամը 7.30էն մինչեւ կէս գիշեր Արեւելեան նուագ: Յունական անարատ օղի եւ տաք աղանդերներ:

ՀԱՐԱՉ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

ԲԱՒԱԿԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 3 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1933

3 Janvier 1933

ՅԱՐԴ ՏԱՐԻ Թիւ 2077 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳԱՂՈՒԹՆԵՐԸ 1932ԻՆ

1932ը տնտեսական չզազգուխեան սասակազդոյն չրջանն եղաւ պալքանեան երեք երկիրներուն, Ռումանիոյ, Պուլկարիոյ եւ Յունաստանի համար:

Երեքն ալ տարիներէ իվեր կը գալարուին անօրինակ տագնապի մը մէջ: Բայց, 1932ին էր որ, անհնարին չափերու հասաւ նեքին հիւծումը:

Ռումանիան բաղդատաբար լաւ էր քանի մը տարի առաջ, իսկ 1932ին սոխպուեցաւ Ազգերու Դաշնակցութեան դիմել: Իրեն առաջարկեցին այնպիսի պայմաններ որոնք համազօր են օտար միջամտութեան: Ազգերու Դաշնակցութիւնը պարզապէս կ'ուզէ հակակշռի տակ առնել Ռումանիոյ ելեւմուտքը, ո՛ր եւ է ապակցութիւն խոստանալէ առաջ:

Պուլկարիան հարկատու պետութիւն մը դարձած է 1920էն ի վեր: Իրրեւ պարտուած եւ պատժուած երկիր, ստիպուած է քամել իր կենսական եռակները, վճարելու համար պատերազմական հատուցումները:

Ամբակուռ չղթայ մը անցուած է Պուլկարիոյ վզին, 65 տարուան համար: Եւ ամէն անգամ որ յաղթականներու դիմութեան կը դիմէ, ժպիտներ կը չռայլեն, բայց չղթան չեն քակեր:

Ընդհակառակն, Ազգերու Դաշնակցութիւնը Սոֆիան ալ կ'ուզէ հակակշռի տակ առնել, որպէս զի ապահովէ իր դանձումները:

Իսկ Յունաստանը, որ երկու տարի առաջ կը հաւատար իր վերջնական վերելքին, այսօր աւելի ծանր վիճակի մը մատնուած է քան հարեւան Պուլկարիան: Այս վերջինը դնէ հող ունի, մշակելու եւ պատառ մը հաց ճարելու համար:

Տարուան ընթացքին, տրամմին կորնցուց իր արժէքը, կրկնապատիկ, եռապատիկ համեմատութեամբ: 1930ին մէկ ֆրանքը երեք տրամմի էր. այսօր կը տարուբերի 8 – 10ի միջեւ: Տոլարը 75էն բարձրացած է մինչեւ 200ի, իսկ ստերլինի հաշիւը դժուար է գտնել:

Կառավարութիւնը բացառիկ միջոցներ ձեռք առաւ 1931ի աշնան, եւ անկէ ի վեր չարունակ հրամանագիրներ կը հրատարակէ, շահագիտութիւնը խափանելու եւ ազգային դրամը փրկելու համար: Տեսակ մը պաշարման վիճակ հրատարակուած է ինչպէս Ռումանիոյ եւ Պուլկարիոյ, նոյնպէս եւ աւելի՝ Յունաստանի մէջ, որ իր ամենօրեայ հացի դրամն անգամ տոլարով վճարելու հարկադրուած է: Մանաւորապէս Մակեդոնիան եւ Թրակիան, որ տարիներ առաջ ոսկի կ'ածէին չնորհիւ ծխախոտին, այսօր կը տքան առեւտրական անչարժութեան, գործազրկութեան եւ համատարած թշուառութեան ճախճախուտքին մէջ:

×

Այս կացութիւնը ծանրապէս խախտած է, անշուշտ, նաեւ մեր տարագիրը բազմութեանց բարօրութիւնը:

Ռումանիոյ մէջ մեծ թիւ մը չեն կազմեր բուն աշխատաւոր բազմութիւնները: 1922ին, հազիւ հազար հոգի կրցան մտնել այդ երկիրը. մինչդեռ Պուլկարիան ընդունեց քսան հազար, իսկ Յունաստանը՝ 60 — 65,000:

Տասը տարուան ընթացքին, նոր տեղափոխութիւններ նօսրացուցին այս բազմութիւնները: Բայց նորագոյն զաղթականութենէն այսօր Պուլկարիոյ մէջ ունինք առ նուազն 15,000 հոգի, իսկ Յունաստանի մէջ — բոլորն ալ 1922էն — 30 — 35,000:

1932ի ընթացքին, յունահայ զաղութին հոգերը աստիճան մը թեթեւցան նորհիւ նեթգաղթին, որ Հայաստան փոխադրեց 6500 հոգի: (Գանի մը հարիւր ալ նոր ճամբայ կ'ելլեն):

Պուլկարիան ամբողջ երկու տարի աչքը ճամբան պահելէ յետոյ, դեռ նոր կը ղրկէ մօտ հազար հոգի: Իսկ Ռումանիան առ այժմ չպիտի օգտուի ներգաղթէն:

Ուրեմն, երեք երկիրներուն մէջ ալ, մնացեալ բազմութիւնները ստիպուած են տապկուիլ իրենց իւղովը:

Եւ հարկ է մանաւորապէս չեշտել որ՝ հակառակ բոլոր խոչընդոտներուն, երեքն ալ երբեք չանճրկեցան ազգապահպանման ճակատին վրայ:

Ընդհակառակն, աւելի կազդուրիչ երեւոյթներ արձանագրուեցան 1932ի ընթացքին:

Ռումանիան, որ արդէն պաշտօնապէս հաստատուած փոքրամասնութիւն է, մասնաւոր նախանձախնդրութեամբ կը պահէ իր կրթական հաստատութիւնները: Դպրոցներ եւ միութիւններ ունին բոլոր հայաշատ քաղաքները, — Պուքրէշ, Քոնսթանցա, Կալաց, Պրայլա, Եաշ, Սիլիստրէ, Պազարճըք:

Պուլկարիոյ մէջ ալ, ճրագներ կը վառին ամէն ուր որ հայկական համրանք մը բոյն դրած է, — Սոֆիա, Ֆիլիպէ, Վառնա, Ռուսճուք, Խասքոյ, Շումէն, Սլիվէն, Թաթար Փազարճըք, Եամպոլ, Պուրկազ, Սթարա Զակորա, Այթոս եւն.: Սոֆիան ունի նաեւ մասնաւոր հաստատութիւն մը, Մեսրոպեան Ճեմարան. իսկ Ֆիլիպէն, որ տաճն մը մինչեւ 6 — 700 աշակերտ կը համբէր ազգային դպրոցին մէջ, ունի նաեւ Մխիթարեան վարժարան մը:

Աւելի սրտառուչ է պատկերը Յունաստանի մէջ:

Տակաւին անհնարին դժուարութեանց, այդ իսկապէս «գաղթական» դաղութը ճար – ճարակ ըրած եւ ապահոված է ազգային դաստիարակութիւնը հինգ հազար աշակերտներու:

Միայն Մակեդոնիոյ եւ Թրակիոյ վեց քաղաքներուն մէջ է որ դպրոց եւ եկեղեցի ունեցեր են հինէն, կամ յատկապէս չինուած:

Հին Յունաստանի մէջ, ամէն ինչ նոր է. այսինքն արդիւնք՝ ցնցոտիներով ցամաք եւլած կարաւաններու ճիգին եւ քրտինքին:

Ոչ ահաւոր տագնապը, ոչ ներքին վէճերը, ոչ ալ ներգաղթի աթիւ սարքուած խայտառակութիւնները չկրցան կտրել թաւիր՝ այս ազնիւ գաղութին:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

« ՈՎ ՄՈՌԱՆԱՑ՝ ՋՈՒԽՏ ԱԶՔԵՐՈՎ ԿՈՒՐԱՆԱՑ»

90ական թուականներէն սկսած, անհանդարտ, բուռն, տենչահար հետապնդման մը մէջ էր Հայը:

Ու կը հետապնդէր ... հայերէնը: կը փնտռէր զայն, կը սրվէր զայն, կ'իւրացնէր զայն, կը գեղեցկացնէր ու կը հարստացնէր զայն:

Ու մեր բովանդակ պատմութեան մէջ — կարելի է անվարան ըսել որ — 1890 — 1920, երեսուն տարուան համեմատաբար այդ փոքր շրջանը, համեմատաբար ամենամեծ թիւը ունեցած է Հայերու, որոնք գիտցած են հայերէնը՝ որպէս ընթերցման ու գրելու միջոց:

1920էն ասդին շրջած են դերերը:

Մեսրոպեան լեզուն — այս պճնազարդ, «հեզանկուն», գեղատեսիլ ու ֆաղցրահունչ դուստրը Արարատեան աշխարհի — լքուած է իր սիրահարէն: Վագրը դադրած է իր բայլերուն հետեւէն: Հետքը դադրած: Ունենալու, տիրանալու, իւրացնելու տենչը նուազած: Եւ որովհետեւ Հայը դադրած է հետապնդելէ հայերէնը, վերջինս սկըսած է... Հայը հետապնդել:

Եւ Աստուածաշունչին «թագուհի»ի թագ ու պսակ դնող այս գեղուկէշ ու եղջերուան «աղջիկ»ը, որ էարբարուտ կամ դալարալանջ լեռներու արձագանգը ունի իր մէջ, հայրենի երկրի ստուերոտ ձորերուն մթութիւնն է ամբարած, արծիւներէն կանչ, առիւծներէն մռունչ, Արտաշէսէն ոսկեճամուկ պարեգօտ, մեր լիճերէն զուլալութիւն, բարայրներէն խորութիւն ու տաճարներէն խորհուրդ է առած, — իր երգիչներուն ակեհի՛ւս շղթաշը ուսին, իր աշուղներուն սազը անութին, իր «սարի պէս» եար – կտրիճներուն փողը ձեռքին, ու հին, հեթանո՛ս օրերու բամբիռը մատներուն, դալարաճակատ, նոճեհասակ, նազենի ու շիկնոտ, ոսկեղնի՛կ ու վայրի, անցեր է ծով ու ցամաք, ու հոս՝ պողոտաներուն վրայ, մայթերուն վրայ, սրահներէ ներս, մեքենաներուն ժխորին ետին, հանճերու խորը, կը փնտռէ, կը տեսչայ, կը հետապնդէ Հայը, մինչ այս վերջինը կ'ուրանայ զայն, կը ծամծմէ զայն, կ'անտեսէ զայն, կ'այլաձդակէ զայն, կը չարչարէ զայն, կը պղծէ զայն, կը ցեխոտէ զայն ու կը վանէ՛ զայն...:

Այսուհանդերձ, Արարատեան դաշտի դուստրը դեռ կը ժպտի, դեռ կը յամառի, դեռ կը դարպասէ՛: Ու դեռ կը փորձէ իր դափնեպսակէն՝ դալարիճ, պատմուճանէն՝ զանակ, փողէն՝ ցոլ ու ձայն, ու շրթներէն՝ մեղր տալու, — մինչ հարկ էր որ այլ եւս ան իր խորունկ սէրէն ծնող խորունկ ընդվզումն ու ատելութիւնը երգէր՝ այս ապերա՛խտ Հայուն երեսին...:

Կամ երգէր բարձրաձայն՝

— *Ով մոռանայ՝ ջուխտ աչքերով*
կուբանայ... ՍՕՍԵԱՑ ՏՂԱՆ

1145 ԹՈՒԱԿԱՆԷՆ ՄՆԱՑԱԾ ԱԻԱՆԴՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Նոր տարուան առթիւ, Գերմանիոյ հանրապետութեան նախագահին այցելեց պատուիրակութիւն մը՝ «Աղի ընկերներու» համայնէն: Ամէն տարի, ասոնք Հէլլէ ֆաղաքէն Պերլին կ'երթան, օրուան վեհապետին մատուցանելու համար ոչ միայն իրենց մաղթանքը, այլ եւ կապոց մը աղ եւ երշիկ մը որուն գաղտնիքը իրենք գիտեն: Նախագահ Հինտենպուրկ պատուիրակութիւնը ընդունեց նոյն իսկ նախարարներէն եւ դեսպաններէն առաջ: Եղած – չեղած «Աղի ընկերները» ֆառասուն հոգի են. ընկերակցութիւնը հիմնուած է 1145ին: Կը կարծուի թէ պատկան երկիրներէ եկած են, Հէլլէի ադահանքին մէջ աշխատելու համար: Ունին իրենց յատուկ տարազները եւ մասնաւոր օրէնքները: Իրենց պետն է՝ աղի դուքս մը, որուն կը գործակցին նախագահ մը եւ գանձապետ մը: Դարեր առաջ ստացած են առանձնաշնորհ՝ աղահանքի մէջ աշխատելու եւ գետերու մէկ ձուկ որսալու:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Մակեդոնական երկու խմբակները

ՊԻՏԻ ՇԱՐՈՒՆԱԿԵՆ ԻՐԱՐ ՋԱՐԴԵԼ

Սոֆիայէն կը հեռագրեն թէ՝ հակառակ ձեռք առնուած միջոցներուն, քաղաքական չրջանակները մտահոգ են Մակեդոնական կազմակերպութեան երկու թեւերուն միջեւ բացուած արիւնոտ պայքարէն:

Միխայլովի կուսակիցները կը ծանուցանեն թէ Փրոթոկէրովի խմբակը քանասուն ահաբեկիչներ կեդրոնացուցած է Սոֆիայի մէջ, զործադրելու համար Միխայլովի խմբակին վարիչներուն դէմ արուած մահավճիռները: Իսկ Փրոթոկէրովի կուսակիցները իրենց կարգին կը յայտնեն թէ Միխայլովի խմբակին կեդրոնէն լիազօր մը հասած է Սոֆիա, իրրեւ հրամանատար «մաքրազործման» ընդարձակ ձեռնարկի մը:

Ինչպէս կ'երեւայ, երկու խմբակները պիտի սաստկացնեն դինեալ պայքարը:

Նոր տարուան խաղաղական մաղթանքներ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԿՂ ՊԱՀԱՆՋԷ ԵՒ ԿՂ ՍՊԱՍԷ

Եւրոպայի բոլոր մայրաքաղաքներուն մէջ մեծ հանդիսութեամբ տօնուեցաւ Նոր Տարին: Այս առթիւ բարեմաղթութեան ճառեր խօսեցան օրուան վեհապետներն ու վարիչները: Մասնաւորապէս ուշադրաւ էին Գերմանիոյ հանրապետութեան նախագահին եւ վարչապետին խօսած ճառերը: Հինտենպուրկ պատասխանելով պապական նուիրակին ուղերձին — ի դիմաց դեսպանական մարմնին — դիտել տուաւ թէ համաշխարհային տագնապը չի կրնար վարաքել միայն անտեսական ազդակներով: «Անհրաժեշտ է վերահաստատել փոխադարձ վստահութիւնը: Տնտեսական խնդիրներուն քով, կան քաղաքական կնճիռները, ոչ նուազ ստիպողական. խնդիրներ որոնք տիրաբար լուծում կը պահանջեն: Արդ, եթէ կայ ժողովուրդ մը որ յարաճուն հետաքրքրութեամբ կը հետեւի այդ խնդիրներու զարգացման, այն ալ գերման ժողովուրդն է արուն կենսական շահերը վտանգուած են»...

Դեսպաններու այցելութենէն յետոյ, չնորհաւորութեան դացին նախարարները: Այս առթիւ, վարչապետը խօսելով դինաթափութեան մասին, չէ՜ տեց թէ իրաւունքներու հաւասարութեան սկզբունքը ընդունուած է եւ դինաթափութեան խորհրդաժողովին կ'ինկնայ իրագործել զայն: «Գերմանիա դինաթափութեան խորհրդաժողովին կը վերադառնայ իրական դինաթափութիւն մը ստանալու եւ իրեն համար ալ ձեռք բերելու այն ապահովութիւնը զոր կը վայելեն միւսները: Եթէ այս կերպով կարելի ըլլայ գերման երիտասարդութեան տալ իրաւունք՝ իրապէս պետութեան ծառայութեան մէջ մտնելու քաղաքացիական զօրքի սահմանին մէջ, մեծ յառաջդիմութիւն մը կատարուած պիտի ըլլայ հաշտեցնելու ներքին վէճերը եւ վերահաստատելու մեր հայրենիքին խաղաղութիւնը»:

**** Դերմանական թերթ մը կը գրէ թէ 1933ի դիւանագիտական բանակցութեանց մէջ կարեւոր դեր մը պիտի կատարէ սրեւելեան սահմաններու վերաքննութեան խնդիրը, իրրեւ պայման ապահովութեան: Հաւանական է որ, Գերմանիա այս գարնան իսկ պաշտօնապէս մէջտեղ դնէ Տանցիկի խնդիրը:*

**** 1933ի ընթացքին, «Տէօյչլանտ»էն պատ, երկրորդ դերմանական զրահատ մը պիտի չինուի: Իսկ երրորդ մը կը չինուի արդէն անցեալ հոկտեմբերէն ի վեր: Զորրորդ եւ վերջին զրահատորին չինութիւնը պիտի սկսի 1934ին:*

**** 1932ին 33,280 գերման երիտասարդներ դիմում կատարած են, նաւատորմին մէջ մտնելու համար: Վերոյիլի դաշնագրով, գերմանական նաւատորմին նաւազներուն թիւը պէտք է ըլլայ 15,000: Դիմողներէն ընդունուած են միայն 1251 հոգի:*

1933ը վճռական տարի

Գերմանական թերթ մը նոր տարուան առթիւ հրատարակեց Մուսոլինիի մէկ յօդուածը՝ համաշխարհային տագնապի մասին: Մուսոլինի կ'ըսէ թէ 1933 թուականը վճռական պիտի ըլլայ. ժողովուրդները կամ յառաջ պիտի երթան կամ պիտի կործանին: «Երբ նաւ մը փոթորիկի բռնուած է, հարկ է նախաձեռնութիւնն ստանձնել բեռին մէկ մասը ծովը թափելու»: Մուսոլինի յոյսեր կը տեսնէ քաղաքական հորիզոնին վրայ. կը կարծէ թէ աշխարհը կրնայ բժշկուիլ, պայմանաւ որ իւրաքանչիւրը աշխատի մոլեգնօրէն: «1933ը կրնայ վերահաստատել միջազգային հաւասարակշռութիւնը»:

Ցունաստանի տնտեսական հոգերը

Ցունական կառավարութիւնը ծանուցագիրներ ուղղելով անգլիական, ֆրանսական եւ իտալական կառավարութեանց, պարզեց ելմտական կացութիւնը, ինչպէս եւ այն պատճառները որ կը ստիպեն զինքը միայն հարիւրին 30 համեմատութեամբ վճարելու իր միջազգային պարտքերը: Այս կացութեան հետեւանքով, վարչապետ Պ. Ճալտարիս Լոնտոն պիտի այցելէ մօտերս, նախապէս վստահութիւն պահանջելով խորհրդարանէն:

**** Ամանորի առթիւ, սիրալիր հեռագիրներ փոխանակեցին Թուրքիոյ եւ Ցունաստանի նախագահները, վարչապետները եւ արտաքին նախարարները: Քաղաքական չրջանակներու մէջ մասնաւոր կարեւորութիւն կուտան այս արտայայտութեանց, չեչտելով թէ երկու երկիրները աւելի սերտ դործակցութիւն պիտի հաստատեն այսուհետեւ: Իտալիոյ եւ Եուկոսլաւիոյ յարաբերութիւնները մեծ մտահոգութիւն կը պատճառեն Թուրքիոյ եւ Ցունաստանի մէջ:*

Փոխ դրամ պիտի առնեին, պարտքի տակ իյնան

Թուրք թերթերը կը դրեն թէ քիչ յոյս կայ որ դրամական արդիւնքի մը յանդին ելմտական այն բանակցութիւնները որոնք կը կատարուին Հռոմի դեսպան Վասըֆ պէյի եւ իտալական կառավարութեան միջեւ: Թուրքիա 17 միլիոն ոսկի պարտք ունի իտալական հաստատութեանց:

Իտալիա կ'առաջարկէր որ ծրագրուած 30 միլիոն ոսկիի փոխատուութենէն վերչուի այս 17 միլիոնը, իսկ մնացած 13 միլիոնին փոխարէնն ալ իտալական ապրանքներ դնուին:

«Կը տեսնուի որ իտալական հաստատութեանց մեր ունեցած 17 միլիոն ոսկիի պարտքը, պատրուակ եղած է որ 10 միլիոն ոսկի կանխիկ չվճարուի մեզի, ինչպէս ծրագրուած էր: Ցետոյ, Իտալիա հիմա կ'առաջարկէ որ մնացած 13 միլիոնին 10 միլիոնն ալ յատկացուի իտալական ապրանքներու գնման: Նա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդայ Դ. էջ՝)

ԹՈՒՐՔ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐՆ ԱԼ ԾՈՄ ԿՂ ՊԱՀԵՆ

Պոլսոյ մէջ իբրեւ համայնավար դատապարտուած 18 բանտարկեալներէն 15 հոգին ծոմ յայտարարած են:

Ծոմին պատճառը այն է որ, եղեռնադատ առեանին վճիռին առթիւ եղած ցոյցի միջոցին, ռազիկանութիւնը միջամտած եւ ամբաստանեալներէն ոմանք վիրաւորուած են: Երկրորդ պատճառն ալ այն է որ անպարտ արձակուածներէն ոմանք դարձեալ ձերբակալուած են:

Համայնավար բանտարկեալները հաւաքական աղերսագիր մը տուած են ընդդէմ. դատախազութեան, պահանջելով — 1. Անպարտ արձակուած եւ կրկին ձերբակալուածները արձակել. — 2. Ամբաստանեալներուն վիրաւորման պատասխանատուները պատժել. — 3. Ամբաստանեալներէն ոմանց ծեծուած ըլլալու խնդիրը քննել եւ յանցառուները պատժել:

Ընդդէմ. դատախազը մերժած է նկատի առնել այս խնդրանքները, հաւաքաբար ստորագրուած ըլլալով: Բանտարկեալները առանց այս պատասխանին սպասելու ծոմը սկսած են արդէն: Ծոմապահները կերակրելու համար բժիշկ մը տուած է վկայական մը, զեկոյց մը տալու այս մասին: Փորձը կը վարէ ռուս գիտնական մը, Իլիա Իվանով: Խորհրդային կառավարութեան արտօնութեամբ եւ միւթական աջակցութեամբ, ամերիկացի գիտունը մէկ տարի առաջ գացած է Թուրքեստանի հեռաւոր ծայրերը, խումբ մը օգնականներով եւ ուր էգ շիմփանզէներով: Այս վերջիններէն երեքը մեռած են, բայց փորձը կը շարունակուի եւ ամերիկացի գիտունը վստահ է թէ մէկ օրէն միւսը պիտի ծնի առաջին նմոյշը:

ՍԱՓՐԻԶՆԵՐՈՒ ՄԻԹԻՆԿԸ

Փարիզի սափրիչները մեծ միթինկ մը պիտի գումարեն վաղը, 4 յունուար, Պլուիէի սրահին մէջ, պահանջելու որ շաբաթական աշխատանքը չանցնի 52 ժամը եւ ընդունուի միօրինակ ժամանակացոյց մը:

ՄԵՏԱՔՍԻ խոշոր մաքսանենգութիւն մը երեւան հանուեցաւ Պրայլայի մէջ (Ռումանիա): Իրրեւ մեղսակից ձերբակալուեցաւ Ֆրանսուհի մը, Մաոի Լուիզ, բայց ազատ արձակուեցաւ առժամապէս, սպասելով քննութեանց արդիւնքին:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՅՈՒՐԱՀԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

1931 — 32 ուսումնական տարում կրթական գործի վարչական ծախսերը կազմել են 15 միլիոն րուբլի։ Ծրագրվել էր 142,000 աշակերտի համար 1928ին եղած 120 ուսումնական հիմնարկներում։ Իրականում կրթվել է 150,000 աշակերտ։ Ուսուցչական կազմը 5000 հոգուց հասել է 9 հազարի։ Ուսումնական գործի համար ծախսվել է 12,200 ռուբլի, մինչդեռ 1932ին հատկացված էր 303,000։

Ուսումնական տարվա ընթացքում ուսումնական հաստատությունների ցանցը ընդարձակվել է 3 հազարով։ Ուսումնական հաստատությունների ցանցի ընդարձակման հետ միասին ուշադրություն է դարձվել նաև որակական աշխատանքի վրա։ Ուսումնական հաստատությունների ցանցի ընդարձակման հետ միասին ուշադրություն է դարձվել նաև որակական աշխատանքի վրա։ Ուսումնական հաստատությունների ցանցի ընդարձակման հետ միասին ուշադրություն է դարձվել նաև որակական աշխատանքի վրա։

ՊԱՏՄ ՇԱՐՎ

2. ԼԵՎՓԱՓ ՊՈՍՏՈՒՅԻ ՊԵՔ

— Ինչպե՞ս որ ես ասում, ես կնայեմ ինձ ներս ու կտեսնեմ, թե ինչ կա այնտեղ։ Ես ինձ ոչ մի բանում չեմ մեղադրում։ Ես ոչ մի հանցանք չունեմ իմ խղճի առաջ։ Ես ոչ ոքի չեմ սպանել, ոչ ոքի չեմ թալանել, ոչ ոքի չեմ խաբել։ Ես ոչ մի վատ բան չեմ արել։ Ես ոչ մի հանցագործ չեմ։ Ես ոչ մի հանցագործ չեմ։ Ես ոչ մի հանցագործ չեմ։

— Օ՛, աղոչիկ իմ, ես քո ասածին չեմ հավատում։ Ես գիտեմ, որ դու ինձ չես ասում ամբողջ ճշմարտությունը։ Ես գիտեմ, որ դու ինձ չես ասում ամբողջ ճշմարտությունը։ Ես գիտեմ, որ դու ինձ չես ասում ամբողջ ճշմարտությունը։

— Ես ի՞նչ եմ թաքցնում։

— Ինչո՞ւ ես հարցնում։ Ես ինչո՞ւ պետք է ասեմ։ Ես ինչո՞ւ պետք է ասեմ։ Ես ինչո՞ւ պետք է ասեմ։

— Ես ի՞նչ ասեմ։

— Ես ոչինչ չեմ ասում։ Ես ոչինչ չեմ ասում։ Ես ոչինչ չեմ ասում

Բարձր հովանաւորութեամբ Ֆրանսայի Մարմնակրթութեան նախարար Մ. ՄԱՐՔՕՄՊԻ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

28 Յունուար Շաբաթ գիշեր, Hôtel Moderne*ի հոյակապ սրահներուն մէջ* Place de la République

Ճոխ յայտագիր — Պարի լեւ ծպտեալներու մրցումներ — երկու մեծ նուագախումբ — Ղեկավարութեամբ Պարի Փրօֆէսէօր՝ Պ. ԵԱՂՄՈՒՐԵԱՆի

ԾԱՆՕԹ.— Ծպտեալները պարտաւոր են ներկայացնել լսփորները մրցումին կարենալ մասնակցելու համար։

խապէս Իտալիա ընդունած էր որ ի հաշիւ պարտքերուն վար դրուելիք դումարին հարիւրին եօթուկէս տոկոս վճարուի։ Բայց երբ խնդրոյ առարկայ եղաւ տոկոս չտալ ապրանքներու գնման յատուկ մասին համար, Իտալիա առաջարկեց որ վերի տոկոսը աւելնայ, ինչ որ արդելք եղաւ բանակցութեանց առաջանալուն։

Միւս կողմէ, 30 միլիոն ոսկիի փոխատուութեան համար Իտալիոյ ուղած ապահովութիւնը թէեւ բարեկամական ձեւով կարգադրուած է, բայց տոկոսի խնդրին չուրջ տարակարծութիւն ծագած է»։

ՁԵԿԱՅԻ ՎԱՐԻՉ ՄԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ

Պուքրէշէն կը հեռագրեն թէ Զիզնաուի մէջ (Պեսարապիա) ձերբակալուեցաւ Օռեսայի Զեկային փոխ – տնօրէնը, Կրիկորի Տուայէվ, որ այդ քաղաքը կը դտնուէր քանի մը օրէ ի վեր եւ պահուած էր տունի մը մէջ։ Ձերբակալման պահուն, Տուայէվ կատաղօրէն ընդդիմացաւ եւ ծխարձակ ռումբեր նետեց ոստիկաններուն դէմ, բայց չկրցաւ չկրցաւ ազատիլ։ Բնակարանին մէջ խուզարկութիւն կատարուելով, կարեւոր փաստաթուղթեր երեւան հանուեցան։

ՄԱՐՍԻԼԻՈՑ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Պուշ տիւ Ռօնի նահանգապետութիւնը պաշտօնական յայտարարութեամբ կը ծանուցանէ թէ այն օտարականները, որոնց ինքնութեան թուղթերու (քառդ տ'իտանթիթէ) ժամանակամիջոցը կը լրանայ 1932 դեկտ. 31ին, պէտք է ամենակարճ ժամանակամիջոցի մէջ, կեդրոնական ոստիկանատուն (Քօմիսարիա Սանթրալ, Փլաս տը լա Մաժօր) ինքնութեան թուղթերու ճիւղին դիմելով վաւեռնիք վերաւորոգեն։ Գրասենեակները բաց են ամէն օր առաւօտեան ժամը 8էն մինչեւ կէս օր եւ ցերեկէ վերջ 2էն մինչեւ 6։

Յառաջիկայ մարտ 31էն վերջ, ժամանակն անցած եւ չվերաւորոգուած թուղթերու տէրերը՝ պատժական օրէնքի 471րդ յօդուածի 15րդ պարբերութեան համաձայն, պիտի հետապնդուին, առանց հաշուելու վտարումը։

ՖԷՔՀԻ ՊԷՅ՝ ՈՒՈՇԻՆԿՐՆԻ ԴԵՍՊԱՆ

Էնկլիւբլէն հասած հեռագրի մը համաձայն, նախկին վարչապետ Ֆէքհի պէյ Ուոշինկթընի դեսպան պիտի նշանակուի, իսկ ներկայ դեսպանը (Մուխթար պէյ) հանգստեան պիտի կոչուի։

Պիտի փոխուի նաեւ Եգիպտոսի Թրքական դեսպանը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾ ՕՓԵՐԱ

«Հայ_տրամ_Օփերէթ» խումբը ղեկավարութեամբ դերասան
Ս. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆԻ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ ՎԵՐՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ՅՈՎՀ. ԹՈՒՄԱՆԵԱՆԻ

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ՍԻՓԱՆ ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻ 50 ՀՈԳԻ ԲԵՄԻ ՎՐԱՅ

ԱՆՈՒՇ

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻԻՆ ՍՏ. ՏԻԳՐԱՆԵԱՆԻ 15 ՀՈԳԻՆՈՑ ՕՐԵՔՍԹՐԸ

Օփերա 4 արար, 6 պատկեր

8 Յունուար Կիրակի ցերեկ ժամը 2.45ին

Maison de la Mutualité*ի մեծ սրահին մէջ*

24 Rue St. Victor (5), Métro: Maubert-Mutualité

13 հոգինոց օրքէսթրը՝ ղեկավարութեամբ ԱՐԱՅ ՊԱՐԹԵԻԵԱՆի

Գ. Ազարին Տէր եւ Տիկին ՍՈՒՐԱԲԵԱՆ կը պարեն կովկասեան լեռնական պարեր։

ՏՈՄՍԱԿՆԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ՝ 20, 15, 10 ԵՒ 7 ՖՐԱՆՔ

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ՏԵՂԵՐԸ

Գաւառ

Ա. Դ.

ՄԱՐՍԷՅԻ «Ռոստոմ» ճեմարակովիտէի ընկերական ընդհանուր ժողովը այս ուրբաթ իրիկուն, ժամը ճիշդ *8.30*ին պատանեկան միութեան գրադարանին մէջ, *49*, բիւ Նասիոնալ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է։ Բացականները խիստ նկատողութեան պիտի առնուն։

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Ֆրանսական Բանակի Հայ Նախկին Կամաւորներու Միութեան տարեկան պարահանդէսը տեղի պիտի ունենայ 8 Ապրիլ 1933 Շաբաթ գիշեր։ Կը խնդրուի ազգային կազմակերպութիւններէ եւ միութիւններէ նկատի ունենալ սոյն թուականը եւ չխանգարել։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՄՏԱՑՈՂԻՆ

Տէսին, Յ. Պ.— 140։
Փարիզ (16), Տիկ. Բ.— 140։
Լիոն, Մ. Մ.— 150։
Թուր, Իս.— 35։
Լառոշէլ, Ա. Ս.— 70։
Ռոնի Սու Պուա, Թ. Ղ.— 70։
Համպուրկ, Պասմ.— 200։ Մ.ի միջոցաւ։
Անվերս, Մ. Ի.— 200։
Լիոն-Վէգ, Ա. Տ.— 35։
Փարիզ, Ա.— 29.
Թուլօն, Բաժ.— 140,
Սէն Թ'Ուէն, Յ. Մ.— 100։

ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐ

Շիրմէք, Գ. Մ.— *35։ Սկսանք դրկել Դեկտ. 29 սկսեալ։*

Քաշան, Մ. Հ.— *Սկսանք դրկել Յունուար 1էն։*

փիւժէ Սիւր Արժան, Ս. Մ.— *Նոյնպէս։*

Վիէն, Գ. Է.— *Նոյնպէս։*

Լա կարէն, Տիկին Ա.— *Նոյնպէս. Յունուար 1էն։*

կալաց, Ա. Մ.— *Սկսանք դրկել Թ. Ս.ի Յունուար 1էն։*

Փարիզ, (5), Վ.— Նոյնպէս։

ԿԸ ՓՆՏՌՒԻ

Կը փնտռուի բնիկ Կէմէրէկցի Աւետիս Թորոսեան, 29-30 տարեկան, հօր անուն՝ Տէտօ, մօր անուն՝ Նուբի։ 1928ին կը գտնուէր Թուլուզ։ Այժմ ուր գտնուիլը յայտնի չէ։ Իր հացէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ Mihran Donabédian, 49, rue Mougrone, Vienne, (Isère)։

ՅԱՆՈՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՅԹԻ

Փարիզի Հարաւային Շրջանի «Յառաջդիմասիրաց» Միութիւնը իր շրջանին մէջ ձեռնարկեց ի նպաստ տեղւոյն հայ գպրոցին հանգանակութեան։ Ժողովուրդը ցոյց տուաւ խանդավառ ընդունելութիւն եւ սիրայօժար սկսաւ տալ Հայ Լեզուի եւ Մշակոյթի համար իր տուրքը։

Ստորեւ կուտանք Ա. ցանկը նուիրատուներու.—

Պ. Մանուկ Պալճեան՝ 50 ֆր.։ Պ. Պ. Մ. Ալթունեան, Լ. Տօնիկեան 25 ական ֆրանք, Ս. Գարագէօզեան, Ե. Թեւանեան, Հ. Սրապեան, Պ. Վարդանեան, Յ. Յակոբեան, Թ. Սարաճեան 20 ական ֆր.։ Համբարձումեան, Լ. Զօրմխեան, Vepo Beuveriste, *Գ. Դաւիթեան, Յ. Շէրպէթճեան, Ե. Յովհաննէսեան 15 ական ֆրանք։ Խանչերեան, Մալխասեան, Սահակեան, Տիկ. Յակոբիկ Խաչիկեան, Զալըքեան, Ազապապեան, Տ. Տէրօեան 10 ական ֆր.։* Christos *6 ֆրանք։ Պօղոսեան, Քիւրքճեան,* Mlle Vassau, Nicolas, *Համբարձումեան, Տիկին Տէրոէրեան 5 ական ֆրանք։ Ընդհ. գումար՝ 416 ֆր.։*

Հանգանակութիւնը պիտի շարունակուի։ Կը վստահինք որ շրջանիս Հայութիւնը ինչպէս միշտ այս անգամ ալ ցոյց տայ իր համակրելի վերաբերումը։

ի դիմաց
65 երկսեռ Մանուկներու
Վարչութիւն

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻԻՆ

Ֆրանսական Բանակի Հայ Նախկին Կամաւորներու Միութեան վարչութիւնը կը յայտարարէ որ Խ-ան թերթը Միութեան հետ որեւէ կապ չունի։

Թերթին տնօրէնը հրաւիրուած է ջնջել «Organe des Anciens Volontaires Arméniens de l'Armée Français» *խորագիրը։*

Կը խնդրուի հայ մամուլէն արտատպել։

ՕՍԿԵՐԻՉ - ԺԱՄԱԳՈՐԾ
ԵՐՈՒԱՆԴ ԿԻՐԱԿՈՍԵԱՆ

28, Բիւ տէ Տամինիքէն — Մ Ա Ր Մ Ա Ր Ի Ց

Վաճառատանս մէջ քացառիկ եւ անհատական գեղչերով կը ծախուին երաշխաւորեալ ոսկի, փլաթին, ադամանդ եւ ամէն տեսակ գոհարեղէններ։ Ապարանջան, օղ, ժամացոյց, շղթայ, այլ եւ այլ զարդեղէններ։ Կը ստանձնենք արագ նորոգութիւններ։

Պօն տը քրէտիները կ'ընդունինք։

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ
վիրաբոյժ - ատամնաբոյժ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՔԻՒԼԹԵԻՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՆԱԳԻՆ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՒԺԻ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱՇԱՐԻ

բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործո ւթիւն կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրութեամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր։

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

ՄԷթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել — Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Ի գիտութիւն

Սուրճի գնորդներու դիւրութեան համար մթերանոց մը բացած ենք rue de Trévise *Քոնսթանթինօփլը նպարավաճառատան մէջ։*

Ամէն անոնք, որ կ'ուզեն աժան եւ լաւ սուրճ ունենալ, կարող են օգտուիլ ՍՈՒԼԹԱՆ գործարանի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ գինեղէն։ Կեդրոնատեղի՝

"CAFE SULTAN„

Կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême

ՄԷթրօ Ccuronnes եւ Parmentier

Ծանօթ.— Ամէն գնումի համար կը տրուի նուէր-կտրօններ

E. TER-MINASSIAN

Export und import, Komissionen und Vertretungen

ցանկն կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը հում նիւթերու (չոր պտուղ, ադիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու։

կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց։

Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30. Allemagne.

Ճաշարան Ա Թ Է Ն Ք
Restaurant ATHENÈS

13 rue Serpente, Paris (5) ՄԷթրՕ՝ ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՁԵՂՉ ԲՈԼՈՐ ՅԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐՈՒ

5 ՖՐԱՆՔ *ԲԱՒԱԿԱՆ Է ԼԱՒԱԴՈՅՆ ՃԱՇԸ ԸՆԵԼՈՒ։ ԹԱՐՄ, ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ՀԱՄԵՂ։*

Նոր Տարիի առթիւ նուէր մը

ՄԻ՛ ՄՏԱԾԷՔ ԹԷ ԻՆՁ ՆՈՒԻՐ ՊԻՏԻ ՏԱՔ ՁԵՐ ԲԱՐԵԿԱՄԻՆ

Ուղղակի դիմեցէք Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆԻ

26, rue Lesage, Paris (19) **Métro: Belleville**

Tél. Ménil. 61-85

Ուր պիտի գտնէք ամէն տեսակի *հայերէն, յունարէն եւ Թուրքերէն* նոր ստացուած փլաքներ։

ԿԱՂԱՆԴԻ ԵՒ ԾՆՈՒՆԴԻ ԱՒԱԹԻ

Մի՛ մոռնաք գոհիսրավաճառ - ժամագործ ՀՐԱՉ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆի հասցէն 261, Fbg. St. Martin, Paris (10e)։ Արժէքաւոր նուէրներ եւ 100ին 10 զեղչ։ (Métro: Louis-Blanc)։

Բաց է կիրակի օրերը։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Ախտաւ. եւ նոր ժէքթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան՝ ժեներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի։ Ամէն օր 9—12,2—8, կիրակի 9—12։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ մերսինի ֆրանս. հիւանդանոցներու

գատուոյ մէտայլ ֆրանս, առողջապահ. նախարարութենէն

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Téléphone: TRINITÉ 59—54

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12։

Հոն կը կատարուին՝ Ռ. Ցառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, լողանկարում (**radiographie**), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլտրակէնեան դարմանում (**radiothérapie profonde**), նաեւ Տիաթէրմիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են։

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն։ Հակահիւծախտային կանխադելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ)։

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէածական ներարկական եւ ֆրիւտեան մեթոտներ։

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս սաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար։

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք։

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ սերքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուն.

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54: Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

Հրաւէր քողոր փափկաճաշակներուն
ճաշարան Գ Ա Ռ Լ Օ

34 Rue St. Lazare, Paris (9)

Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ
Գինները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անթերի սպասարկութիւն
Մի մոռնաք իր անուանի մածունը

ՀԱՅ ՍԱՓՐԻԶ
Maison ALBERT

17, Rue Damesme **Métro: Tolbiac**

ԿԱՆԱՆՑ, ԱՐԱՆՑ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ

Հայերու համար մասնաւոր զեղչ եւ կաղանդի առթիւ նուէրներ։

խնամուած եւ մաքուր աշխատանք։

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)
Le Gérant : H. STEPHAN

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Seh. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 4 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1933

4 Janvier 1933

ՅՐԴ ՏԱՐԻ Թիւ 2078 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՍՈՒՐԻԱ ԵՒ ՄԻՋԱԳԵՏՔ

Տնտեսական ջլաճգութեան մի եւնոյն երեւոյթները՝ այս գաղութներուն մէջ ալ, տարիներէ ի վեր եւ մանաւանդ 1932ին :

Տարուան վերջերը, անօթութեան պատմութիւնները սկսան հասնիլ Պէյրութէն եւ Թուրք – սուրիական սահմանագծի գիւղերէն :

Բնականէն չքաւոր եւ մանաւանդ զրկուած՝ եկամուտի եւ ապառման աղբիւրներէն (Անատոլու), Թէ Սուրիան եւ Թէ Լիբանանը տակաւին չունին անտեսական բարգաւաճման հեռանկարներ :

Հոգատար իշխանութիւնը միլիոններ թափած է, բայց անոնց արդիւնքը քաղաքներն են որ կը վայելեն : Իսկ չափազանց խճողուած, քիթ քիթի փակած են քաղաքները, իրենց սահմանափակ շահառուներով : Բուն երկիրը կը մնայ ամուլ : Աւելի ճիշդ՝ կը կարօտի վերաշինութեան եւ վերամշակման :

Այս է պատճառը եթէ, տասնեակ հազարաւոր Սուրիացիներ եւ Լիբանանցիներ ջուրի համբայ դարձուցեր են Հարաւ. Ամերիկան, վարակելով մեր հայրենակիցներն ալ :

Իսկ մնացողները անհամբերութեամբ կը սպասեն Մուսուլի նաւթամուղին չինութեան, գործ ճարելու, կամ իրենց ձեռքն եղած գործերը ծաղկեցնելու համար :

Երկրին քաղաքական կացութիւնն ալ մեծապէս ազդած է տնտեսութեան վրայ :

Ոչ հոգատար իշխանութիւնը արամադիր կ'երեւայ տնտեսական խոշոր ձեռնարկներ սոսնձնելու, ոչ ալ տեղացիները ուժ կը զգան համարձակ ասպարէզ նետուելու :

Ինչ որ Սուրիա կը կոչենք, «ի լինելութեան» է տակաւին :

Ազգայնական զօրաւոր հոսանք մը դեռ չէ համակերպած կատարուած բաժանման (Սուրիա, Լիբանան, Ալէվիներու երկիր, Ճէպէլը Տրուզ), եւ կը պահանջէ մէկ եւ անբաժան միութիւն, միաձոյլ պետութիւն :

Աւելի ծայրայեղ հոսանք մը կ'երազէ միութիւնը բոլոր արաբական երկիրներուն, — Սուրիա, Պաղեստին, Միջագետք եւն. : Նոյն իսկ առաջարկելով թեկնածութիւնը Իրաքի Թագաւորին, իբրեւ վեհապետ :

Այս տրամադրութիւնները աւելի զօնաւորուեցան եւ թեւ առին, երբ Իրաքը ձեր դառնալով իր անկախութեան, իր աթոռն ուներկայ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ. (1932 սեպտեմբեր) :

Այդ օրէն ի վեր, նոյն իսկ Ֆրանսան միջոցներ կը խորհի կարելի եղածին չափ շուտ ազատելու համար հոգատարութեան յանձնառութիւններէն :

Ի հարկէ, դրամատիրական դասը չուզեր կորսնցնել ո՛ր եւ է շահառուն :

Բայց, թափուած միլիոնները չեռուին համապատասխան արդիւնք : Շատ ուշ հասկցան Թէ՝ Սուրիան Կիլիկիա չէ : Մանաւանդ ներկայ սահմանագծումով :

×

Այս պայմաններուն տակ է որ, 100 — 120,000ի հայկական բազմութիւն մը կը շնչէ Սուրիոյ մէջ :

Անցած տասը տարիներու ընթացքին, ցնցումներ պակաս չեղան այս գաղութին դլխուն : Տիւրքիներու ապատամբութեան ատեն, նոյն իսկ ընդհանուր արտագաղթի, տեղափոխութեան հոսանք մը սկսաւ :

Ազգերու Դաշնակցութիւնն ալ, իր կարգին, կ'ուզէ տեղի տալ աջէն ձախէն արձակուած որոտունջներու եւ գոնէ 10—20,000 գաղթականներ փոխադրել Հայաստան :

Իրողութիւնն այն է որ, Սուրիա եւ Լիբանան ապաստանած գաղթականութիւնը այլ եւս ընտելացած է տեղական պայմաններուն, եւ կազմակերպած՝ իր հաւաքական կեանքը :

Տեղական որոշ հոսանքներ միշտ ալ կ'օգտուին ամէն առիթէ, զնդասեղի հարուածներ տալու համար : Սակայն գաղութը կայ եւ կը մնայ իբրեւ ամէնէն բազմամարդ զանգուածը :

1932ի ընթացքին, մեծագոյն մտահոգութիւնն եղաւ Թուրքիոյ նոր գրգռութիւնը՝ մաքսանենգութեան պատրուակով :

Էնկիւրի նոյն իսկ պահանջեց 250 հոգի հեռացնել սահմանամերձ շրջաններէն. բայց ուժ չզգաց աւելի առաջ երթալու :

Միայն Թէ՝ վերջ ի վերջոյ համաձայնութեան գալով հոգատար իշխանութեան հետ, պաշտօնապէս իրաւունք ստացաւ հանգիստ մարսելու փախստական Հայերու կալուածները : Ինչպէս բրած է սկիզբէն ի վեր եւ ամէն տեղի համար :

Այն ցանց մը կը կազմէ, այս գաղութին մէջ, ազգային դպրոցներէ : Կաթողիկոսարան, բազմազան միութիւններ եւ անհամար դպրոցներ կ'ամբացնեն ազգապահպանման յենարանները : 8 — 10,000 աշակերտներ ազգային կրթութիւն կը ստանան, աւելի կամ պակաս մխիթարական պայմաններու մէջ : Տեղաւորման ձեռնարկը երկրորդական դծի վրայ մնաց 1932ի ընթացքին, քանի որ Ազգերու Դաշնակցութիւնն ալ յանձն առած էր դրամ ճարել Հայաստանի ներգաղթին համար :

Դժբախտաբար, մինչեւ այսօր ալ, չունինք հայկական ընդհանուր ուղեգիծ մը՝ այս գաղութին մէջ որ բացառութիւն կը կազմէ չատ մը տեսակէտներով :

Միջագետքի մէջ, ուր պետութիւնը միշտ ալ բարեացակամ եղած է հայ գաղթականութեան եւ միւս փոքրամասնութեանց հանդէպ, գաղթականները հողին կապելու աշխատանքը դանդաղեցաւ 1932ին : Հազար կոչ եւ առաջարկ՝ ոչ իսկ հազար տոլար կրցան ճարել. մինչդեռ 200ի համար նախատեսուած գիւղախումբը (Հալրէզ), երկու հազարը անցած է այսօր :

Այս գաղութին համար նոր չահ մը եղաւ՝ պաշտօնական ճանաչումը իբրեւ փոքրամասնութիւն, իր առանձին սահմանադրութեամբ :

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Մե՞ղք է...

Փարի՛զ, Փարի՛զ, ի՞նչ պատմութիւններ ունիս ամէն օր : Օրուան բոլոր ժամերուն :

Երիտասարդ մը հանրակառքէն վար իջած ատեն, աչքին պոչովը կը նշմարէ սիրուն աղջիկ մը, — սեւ մազերով, «չինար պոյ»ով :

Եւ, իբրեւ նշմարիտ Փարիզցի, կը հետեւի բայլ առ բայլ :

Աղջիկը իր ճամբան կ'երթայ անխոով :

Ոչ մէկ պատասխան՝ երիտասարդին սիրահալ մրմունջներուն :

Երիտասարդը, ճարահատ, թեթեւ մը կը դպի աղջկան թեւին :

Կը շոյէ՛...

Աղջիկը, որ կ'երեւայ թէ չափազանց լուրջ էր, շունչը կ'առնէ դատարան :

— Այս պարոնը ուզեց բռնանալ : Թեւէս բաշեց...

Տգուն փաստաբանը, աւելի ճարպիկ, կը սկսի ճառ մը խօսիլ :

— Պարոն դատաւորներ, մի՛ ընէք, անմեղ մը պիտի դատապարտէք : Բռնութեան խնդիր չկայ այստեղ, այլ հիացման, յափշտակութեան, գարգարանքի, փայլաբշաճի, շոյանքի... Փոխանորդելս ուզած էր իր հիացումը յայտնել օրիորդին այնքան ճապաղ, ձիւնի պէս ճերմակ եւ սնդուսի պէս փափուկ թեւերուն : Մե՞ղք է շոյել գեղեցիկ դաստակ մը...

Դատարանին նախագահը, ալեփառ ծերունի մը, մէկ աչ, մէկ ձախ նայելէ յետոյ, կը վճռէ :

— Օրինագրքին մէջ նախատեսուած չէ այս պարագան : Ձկայ յօդուած մը որ տրամադրէ թէ շոյելը մեղք է :

Եւ երիտասարդը ազատ կ'արձակուի :

Կը կարծէ՞ք թէ դժգոհ մնաց օրիորդը, բան մը, դատական վճիռով ալ հաստատուեցաւ թէ՝ ունի գեղեցիկ թեւեր, ձիւնի պէս ճերմակ եւ սնդուսի պէս փափուկ...

Վ.ԱՐԱԶ

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ ՆԱԻԱՀԱՆԳԻՍՏ ԿԸ ՓՆՏՒԻ ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ ՎՐԱՑ

Անցեալ շաբթու Պէյրութ հասաւ Պաղտատի պարսկական դեսպանը, որ պիտի ուսումնասիրէ Միջերկրականի ծովեզերեայ պետութիւններուն հետ Պարսկաստանի եւ կեդրոնական Ասիոյ համար ազատ ճանապհագիստ մը ընտրելու կարելիութիւնները :

Դեսպանը նախապէս գացած է Պաղեստին, Կիլիկիա եւ Հիւսիսային Սուրիա եւ բնաւ Հայֆայի, Մերսինի կամ Ալեքսանդրէթի ճանապհագիստներէն մէկը ընտրելու խնդիրը :

Պէյրութի Առեւտր. Սենեակի ճախագահ Օմար պէյ Տաուզ բարի գալուստ մաղթելով, ցոյց տուաւ Պէյրութը իբր Թէհրանի ճանապհագիստ ընտրելու առաւելութիւնները : Ան ըսաւ որ Պէյրութը ամենամօտ ճանապհագիստն է Պարսկաստանի համար : Լիբանանի կառավարութիւնը տրամադիր է ամէն դիւրութիւն ընծայելու այսթան կարեւոր ծրագրի մը իրականացումին համար եւ ճանապհագիստի ընկերութիւնը պատրաստ է իր սակերը զեղչելու եւ անհրաժեշտ աշխատանքները կատարելու, որպէս զի Պէյրութի ճանապհագիստը օժտուի բոլոր կատարելութիւններով :

Դեսպանը տեսակցութիւն մը ունեցաւ նաեւ հանրապետութեան նախագահին հետ : Պէյրութէն պիտի անցնի Դամասկոս, ուր կը գտնուի մարզպանութեան փոխանորդը :

Դեսպանը երեք տեղեկագիր պատրաստած է Հայֆայի, Ալէքսանդրէթի եւ Պէյրութի ճանապհագիստներուն մասին :

ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ ՏՈՄԱՐԻՆ ԴԷՄ

Յունուար 1ին ցոյցեր տեղի ունեցան Աթէնքի եւ գաւառական բանի մը բաղաքներու մէջ, Գրիգորեան տոմարին դէմ : Ցուցարարները չեն ուզեր որ փոխուի յուլեան տոմարը, որուն համաձայն կը կատարուին բոլոր տօնեբը :

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Հինայ ալ Ադրիականի խնդիր

Ի՞ՆՉ Կ'ԱՆՑՆԻ ԿՐ ԴԱՌՆԱՑ ԱԼՊԱՆԻՈՑ ՄԷՋ

Լոնտոնի եուկոսլաւ դեսպանը Անգլիոյ արտաքին նախարարութեան այցելեց առջի օր : Մեծ գաղտնապահութիւն կը տիրէ այս այցելութեան մասին, որուն զանազան մեկնութիւններ կը տրուին : Քաղաքական շրջանակներու մէջ կ'ենթադրուի Թէ խօսակցութիւնը կապ ունի Ալպանիոյ ներքին կացութեան հետ, որ կրնայ արտաքին հոդեր պատճառել : Զրոյցի մը համաձայն, Ալպանիոյ կառավարութիւնը ծանուցած է 1921ի համաձայնութիւնն սառեցնող պետութեանց, Թէ ի հարկին պիտի դիմէ Իտալիոյ ալջակցութեան, ինչպէս նախատեսուած է այդ պայմանագրով :

⁂ *Լուրի մը համաձայն, ալպանական կառավարութիւնը կարդ մը պետութեանց խմացուցած է Թէ Իտալիա մաքսային համաձայնութիւն մը առաջարկած է իրեն, փոխարէն խոստանալով դրամական ալջակցութիւն : Կը նշանակէ Թէ Ալպանիա չատ ալ արամադիր չէ ընդունելու այս համաձայնութիւնը :*

Այս հակասական տեղեկութիւններէն կը հետեւի Թէ՝ իսկապէս բաներ մը տեղի կ'ունենան Ադրիականի ափերուն վրայ եւ Թէ Իտալիան կ'ուզէ աւելի ամբացնել իր հովանաւորութիւնը Ալպանիոյ վրայ :

Առաջին անգամ 1926 նոյեմբեր 29ին էր որ Իտալիա դաշնագիր մը կնքեց Ալպանիոյ հետ, երաշխաւորելով անոր «իրաւական եւ քաղաքական» կարգը : Երկրորդ դաշնագրով մը (1927 հոկտ. 22) Իտալիա իր դինուորական դաշնակցութիւնը կ'ընծայէր Զոկու Թագաւորին : Իսկ ա՛յժմ : Երեւոյթները կը ցուցնեն Թէ նոր քայլ մը պիտի առնուի, մանաւանդ որ Ալպանիան անտեսական եւ ելմտական տագնապի մատնուած է եւ արտաքին ալջակցութեան պէտք ունի :

Անշուշտ հարեւան Եուկոսլաւիան չի կրնար անտարբերութեամբ դիտել իտալական ազդեցութեան ծաւալումը՝ Ալպանիոյ վրայ : Եւ քանի որ ինքն ալ կռնակ ունի (Ֆրանսա), վախ կայ որ վտանգաւոր կացութիւն մը ստեղծուի Ադրիականի մէջ, ի վնաս Եւրոպայի խաղաղութեան :

⁂ *Իտալական Թերթերը վերսկան իրենց բուռն պայքարը՝ Եուկոսլաւիոյ դէմ : Բոլորն ալ ուշադրութեամբ կը հետեւին դրացի երկրին շարժումներուն : «Ձիրանալէ տ'Իթալիա» առջի օր չորս սիւնակնոց գրութիւն մը հրատարակեց, որ կը ձգտի ապացուցանել Թէ Եուկոսլաւիոյ քաղաքականութիւնը յարձակողական է եւ ամրողջովին ուղղուած՝ Իտալիոյ դէմ :*

Ժրնեւի մէջ կը խօսին, Ծ. Առեւտրի մէջ կը կռուին

Առջի օր, Ճապոնական բանակը յանկարծ յարձակողականի սկսաւ դէպ ի Թիէնցին : Դէթ այսպէս կը պատմեն Զինացիները, իսկ Ճապոնցիները կ'ըսեն Թէ Թշնամին երկու ռումբ նետած էր իրենց պահականոցին վրայ : Ճապոնցիները ամբակոծելէ յետոյ գրաւեցին Շան – Քայ – Քուան քաղաքը, որ կը գտնուի Մանչուրիոյ սահմանագլուխին վրայ, Մեծ պարիսպին եռակը : Զինացիները կը դիմադրեն, բայց Ճապոնական սպայակոյտը որոշած է չարունակել յառաջխաղացումը : Երկու կողմերն ալ մեծ կորուստներ կրած են : Մոր յաղթամ կը տիրէ Փէքինի մէջ, ուր կը կարծեն Թէ Ճապոնի նպատակն է գրաւել Թիէնցինը :

Ճապոնական հրամանատարը վերջնագիր մը ղրկեց Չինացի հրամանատարին, 24 ժամէն զոհացում պահանջելով Շան – Քայ – Քուանի դէպքին համար : Չինացի հրամանատարը մերժեց քաշուիլ, յայտարարելով Թէ ինք սահպատած է պաշտպանել հայրենիքի հողը՝ օտար յարձակման դէմ :

⁂ *Ճապոնի արտաքին նախարարը Ամանորի առթիւ պատգամագիր մը ուղղելով ազգին, կը յայտնէ Թէ Ճապոնական քաղաքականութեան վարիչ սկզբունքն է զարգացնել Մանչուրիոյ եւ Մոնկոլիոյ բնական հարստութիւնները, Թէ Ճապոնցիներու եւ Թէ միւս պետութեանց հպատակներու բարիքին համար :*

⁂ *Մինչ կռիւները կը չարունակուին սաստկութեամբ, ժընեւի մէջ ժողով ժողովի վրայ կը գումարեն եւ... տեղեկագիրներ կը կազմեն :*

Անգլեւպարսիկ բանակցութիւններ

Լոնտոնի Թերթերը կը գրեն Թէ կառավարութիւնը խնդրած է պարսկական դեսպանէն՝ որ առանձին բանակցութիւններ չկատարէ Անգլեւպարսիկ Քարիւղի ընկերութեան հետ, որպէս զի չխանգարուին ժընեւի բանակցութիւնները՝ Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին առջեւ :

Պարսկաստանի պատուիրակները Փարիզ կը հասնին յունուար 8ին : Լոնտոնի պարսկական դեսպանը Փարիզ պիտի գտնուի այդ օրը, խորհրդակցելու համար պատուիրակութեան հետ :

⁂ *Թէհրանէն կը հետազրեն Թէ հրամանագիր մը հրատարակուեցաւ, որով պետական պաշտօնեաներուն եւ բարձրաստիճան սպաներուն կ'արգիլուի եւ ըսպացի կիներ առնել կամ ընդունիլ օտարներու կողմէ սարքուած ընդունելութեանց հրաւէրները(?) :*

Ուրիշ հեռագրի մը համաձայն, պարսիկ առեւտրականները կը զանգատին Թէ խորհրդային գործակալները չարաչար կը գործածեն առեւտրական դաշնագիրը : Վաճառականները կը պահանջեն որ անմիջապէս յանձնաժողով մը կազմուի, դաշնագիրը վերաքննելու համար, որովհետեւ ռուսական արտածումներու գիները չարունակ կ'աւելնան եւ հասած են մակարդակի մը որ կ'անցնի դաշնագրին պայմանները :

Յոյցերը պիտի վերսկսին Գերմանիոյ մէջ

Յունուար 2ին վերջացաւ այն հաղաքական զինադուլը զոր պարտադրած էր նախագահ Հինտէնպուրկ : Այլ եւս ազատ են բոլոր հրապարակային ժողովներն ու ցոյցերը : Կուսակցութիւնները արդէն գործի ձեռնարկած են, թղթածրելու համար սրահներն ու փողոցները : Համայնավար կուսակցութիւնը վիթխարի միթինգ մը կազմակերպած է այսօրուան համար (4 յունուար), Պերլինի մեծ հրապարակին վրայ : Այս միթինգը ազդանշանը պիտի ըլլայ շարք մը ժողովներու՝ բոլոր ճարտարագործական շրջաններուն մէջ : Հիթլէրականներն ալ կազմակերպած են պրոպագանտի արշաւներ :

Կը կարծուի Թէ վարչապետ Զօր. Շլայխէր աթոռ մը պիտի առաջարկէ Հիթլէրականներուն, որոնց ներքին պատակտումը չէ վերջացած տակաւին :

Անգլեւեգիպտական դաշնագիրը

Անգլիական եւ եգիպտական թերթերը կը տեղեկանան Թէ մօտերս պիտի վերսկսին բանակցութիւնները, լուծելու համար այն խնդիրները որ առկախ կը

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԱԶԳԻ ՆՈՐԻՆ ՊԷՏՐՈՒԹ ԳՆԱՑ

Շաբաթէ մը ի վեր Պէյրութ կը գտնուի թուրք յայտնի իթթիհատական եւ Պէյրութի նախկին կուսակալ Ազմի պէյ, որ պատերազմի միջոցին գործակցած էր Ջէմալի կողմէ Արաբներուն հանդէպ ի գործ դրուած խժդժութեանց :

Արաբական «էլ Ահվալ» թերթը կը գրէ այս առթիւ.

— Մեր ճանչցած թուրք դեկավարները երկու տեսակ են, առաջինը ատոնք որ անդարմ մեկնեցան, իսկ երկրորդ ատոնք որ կը շնչեն եւ կ'երթան կուգան : Այս երկրորդ կարգին կը պատկանի Պէյրութցիներու ծանօթ նախկին կուսակալ Ազմի պէյ, որուն իշխանութեան օրով Պէյրութցիներու վրայ ի գործ դրուած գազանութիւնները յայտնի են :

Ազմի պէյ Պէյրութի մէջ դեռ բարեկամներ ունի որոնք հակառակ տարիներ անցած ըլլալուն, կը պահեն իրենց հին կապերը : Երբ Ազմի Պաոսուլ պանդակը եկաւ, իր բարեկամները գացին իր հովը եւ ի հարկէ խօսեցան հին յիշատակներուն շուրջ : Սակայն խորամանկ Ազմին այդ բոլորէն ալ կը պահէ իր այցելութեան նպատակը եւ երբ հարցուի իրեն Թէ ինչո՞ւ եկած է, կը փոխէ իր խօսքը եւ կը սկսի պատմել ու խօսիլ Պէյրութի գեղեցկութենէն եւ կլիմայէն :

Անշուշտ Ազմի պէյ հաղաքականութեան մասին չի կրնար խօսիլ, որովհետեւ անոր Պէյրութ մուտքն ու ելքը խիստ հսկողութեան տակ առնուած են : Իր երկրին մէջ ալ չի կրնար հաղաքականութեամբ զբաղիլ, որովհետեւ էմիալական կառավարութիւնը վստահութիւն չունի անոր վրայ :

Ըստ մեզ, Ազմի պէյ հոս կուգայ իր հին ընկերներու հետ հաշուեյարդար մը կատարելու համար : Միեւնոյն ատեն ան Սըրսօգներու Մերսինի մէջ ունեցած կալուածներուն փոխարինդրն է : ամէն տարի մեծաքանակ գումարներ կը ստանայ անոնցմէ : Ատկէ զատ Ազմի կարեւոր շահաբաժին կը պահանջէ Պէյրութի ձիարշաւի ընկերութենէն, առարկելով որ իսկ է հիմնադիրը այդ դարաստանին :

Արդեօք Ազմի պէյ փաստաբուղթեր ունի՞...

ԱՄԱՆՈՐԻ ՇՆՈՐՀՆԵՐԷՆ...

Տարեգլուխի խրախճանութեանց առթիւ, երեք հարիւր հոգի վիրաւորուեցան Պերլինի մէջ : Տասը տարիէ ի վեր այսպիսի բան չէր տեսնուած : Ձաշարան, սրճարան, գարեջրատուն լեցուած էին անսովոր բազմութեամբ : Սովորական կռիւներէ զատ, հաղաքական կիրքերն ալ տեղի տուին աբիւնալի խռովութեանց : Շատեր ալ փորձեցին անձնասպան ըլլալ : Երեք հոգի մեռան :

ԹԱՆԿԱԳԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ ՄԸ

Խորհրդային իշխանութիւնը վարձեր կը կատարէ, գենլու համար Պօդոս (Պաւլ) ցարին գրադարանը, որ կը գտնուի Զուիցերիա : Այս գրադարանը կը պարունակէ տասը հազար հատոր գիրք, անգլերէն, ֆրանսերէն, ռուսերէն եւ լատիներէն, բոլորն ալ կաշեկազմ եւ կայսերական զինանշանով : Գրադարանին այսօրուան տէրը կէս միլիոն զուիցերիական ֆրանք կը պահանջէ :

ԼԻՈՆԻ ՀԱՅ ԲԱՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Լիոնի ազգ. վարչութիւնը վտարման ենթակայ հայ բանուորներու համար դիմում կատարած ըլլալով Լիոնի երեսփոխաններուն, պատասխանը ստացած է ներքին նախարար Պ. Շօթանէ :

Նախարարը կը յայտնէ Թէ՝ կարելի չէ ընդհանուր կարգադրութիւն մը ընել, բայց իր պաշտօնատունը կարելի բարեացակամութեամբ պիտի ննէ իւրաքանչիւր մասնաւոր պարագայ որ իրեն կը տեղեկագրուի ազգ. վարչութեան կողմէ :

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԱԹԷՆՔԷՆ

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ԵՒ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔ

Մասնաւոր գոհունակութեամբ մը ուզեցի այս անգամ թղթակցութիւնս խորագրել «Կուսակցական եւ հանրային կեանք»: Մասնաւոր գոհունակութեամբ, ըսի, անոր համար որ հակառակ աչքին ու ձախչին, արտաքին եւ ներքին ճակատներէ հասած կսկծոցներուն, Դաշնակցական կեանքը, Դաշնակցական կազմակերպութիւնը կը բոլորէ վերելքի խիստ մխիթարական եւ խրախուսիչ շրջան մը, հոս, Աթէնքի շրջանին մէջ:

Մեր կուսակցական կազմերը, խոստացէս գիտակից՝ մեր ժողովուրդին տարնապալի կացութեանը, ինքնաբուխ թափով մը լծուած են աշխատանքի, ծաւալուն եւ խանդավառ: Լսի, եւ կը կրկնեմ, այս բոլորը անոր համար, որ մեր բոլոր տեսակի անարժան հակառակորդները համոզուին թէ «Դաշնակցութիւնը ձեղքուեցաւ, քայքայուեցաւ, կորա՛ւ, մեռա՛ւ»: Ո՛ղորմելինե՛ր, բոլոր ճակատներու: «Արեւ»ներէն մինչեւ «Պայքար»ները: Եկէ՛ք, եկէ՛ք, ու այցելեցէք Աթէնքի մեր կազմերուն, անոնց բոլոր տեսակի ժողովներուն, — ներքին, կազմակերպչական, դաստիարակչական, վիճաբանական եւ ընկերա-համակրական, այցելեցէք, եթէ տակաւին լոյսին ու ճշմարտութեան դիմացող աչքեր ունիք, եթէ տակաւին զանոնք ըմբռնելու եւ խոստովանելու քաղաքական քաջութիւնը մնացեր է ձեր մէջ:

«Ճահճաճ»ները փնտռեցէք ձեր շրջապատին մէջ: «Կոմպլուծում» կ'ներգործէ, նայեցէք անգամ մը միայն, ձեր ներքին ապոստութեանց վրայ, բոլորդ, բոլոր տեսակի «Արեւ»ներդ:

Միայն Աթէնքի շրջանը կը բաւէ ձեզ բոլորդ ալ յուսախաբութեան ժայռերուն զարնելու համար: Կուսակցական առաջին վեցամսեայ արդէն, ահա, ամէնուրեք նորանոր կազմեր, խմբակներ, օրիորդներու խումբեր: Եռուն եւ հաւատաւոր կեանք:

Ահա՝ Լիփարմման, իր «Մաթենիկ» ընկերուհիներու խմբով եւ 25—30 անդամներով: Նոր, բոլորովին նոր, քանի մը շաբթուան աշխատանքի արդիւնք միայն: Քանի մը ամիսէն, անդամ պիտի ըլլան 50է աւելի:

Իսկ Լիփարմայի կազմը, նոյն համեմատութեամբ աւելցած ու կազմակերպուած: Ու դեռ նոյն շրջանի Պատանեկանը, խանդավառ եւ հաւատաւոր հայ պատանիներով, տանեակներ, տասնեակներ:

Ու Քօքինեան՝ այն շրջանը, որ քիչ մը առհասարակ հակառակորդներու բոյն կարծուած է: Հոն ալ «Յառաջամարտ» նոր խումբ մը, ընկերուհիներու, 25—30 անդամներով: Մաւալելու եւ բազմանալու ճամբուն վրայ: Իր կարգին շաբաթլիները եւ Պատանեկանը: Ու այս շրջանին մէջ ձեռք բերուած այս նուաճումները շնորհիւ տեղական կազմին ճիգերուն եւ ընկ. Գ. Լազեանի աշխատանքին:

Սինկրուն, «Վիշապ»ը, Սինկրուի «Շաքէ»ն, բոլորը, բոլորը համբոյրով աւելցած եւ հաւատքով նոր թափ ու կրակ առած:

Բայց՝ Ֆիքսը: Զիսօինք այս մասին: Այս թաղամասի մեր կազմերը՝ շաբաթէն մինչեւ «Ազատամարտ»ն ու Պատանեկանը, միշտ ալ դռնուած են առաջին դիծերուն վրայ, ու կը դանըուին նաեւ այժմ:

Ամէնուրեք իրարու կը յաջորդեն հրապարակային հանդէս – բանախոսութիւններն ու թատերական ձեռնարկները, վիճաբանական ժողովներն ու դաստիարակչական հաւաքոյթները: Ֆիքսէն մինչեւ Սինկրու, Լիփարմա եւ Քօքինեան, կուսակցական գօրաշարժ կայ այս տարի: Կազմերը իրար գերազանցելու ձգտում մը ունին, այնքան խրախուսիչ եւ գովելի խանդավառութեամբ:

Ու իր կարգին պէտք է ըսել, որ այս բոլորին թէև ու թոխչք կուտայ Կ. Կ. Ը. կը վարչ ու կը քաջալերէ կոմիտէութիւնները: Հոս՝ Լազեանը, անդին՝ Մխրանը, Լիփարման՝ Աճոնը, Ֆիքսը՝ Կուվաբենցը կը քամեն: Ու անոնք ալ կը քամուին խանդավառութեամբ եւ անձնուիրութեամբ:

Ուրիշ շարժում, այլ հոսանքներէ կազմակերպութիւններ, ձեռնարկներ կամ հայանպաստ, դաստիարակիչ աշխատանքներ, մի՛ փնտռէք, չկայ: Զկան անոնք:

Դաշնակցական կեանքը, Աթէնքի մէջ կամ Ֆրանսայի, հեռաւոր Ամերիկայի մէջ թէ Եգիպտոս եւ այլուր, օրէ օր, աւելի ու աւելի պիտի ծաւալի, նորանոր եւ հաստատուն արմատներ պիտի նետէ հայաշխարհէն ներս եւ Հայոց ազգի զաւակներուն հոգիներէն ներս:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ 1932ԻՆ.-- ՅԻՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Հայաստանի ազգաբնակութեան թիւը ներկայումս հասնում է 1,124,000ի («Ա. Հ.», նոյմ. 29):

1932 թ. ժողովրդ. տնտեսութեան մէջ ներդրուել է 144 միլիոն րուբլի: Արդիւնաբերութեան ընդհանուր արտադրանքը կազմում է 51 տոկոս, իսկ գիւղատնտեսութեանը՝ հարիւրին 49:

Որպէս խոշոր ձեռնարկներ, ընթացիկ տարում Հայաստանում շինւում էին՝ Զորագեսի ջրաէլեկտրակայանը, Երեւանի բ. էլեկտրակայանը, Քանաքեռգէսը, Ղափան – Միլէւանի երկաթուղագիծը, Ղուրի ջրանցքը եւ Դաւալուի ցիմէնտի, Ղարաքիլիսէի քիմիական, Ղափանի ֆլոտացիոն ու Ալլահվերտու պղնձաձոյլ գործարանները: Արտակարգ միջոցներ գործադրուելով, հնարաւոր եղաւ աւարտել Ղուրի ջրանցքը եւ տարեայ վերջին գործարկուեցին Զորագեսը եւ Երեւանի բ. էլեկտրակայանը: Իսկ Երեւանի թրամուէյը դեռ չի աւարտուած:

Շինարարութեան դանդաղ ընթացքի գլխաւոր պատճառը եղած է բանուորական ուժի եւ շինանիւթերի պակասը: Մի քանի հիմնարկներ յաւուկ մարդիկ են ուղարկած Հիւսիսային Կովկաս եւ Ռուսաստանի ներքին գաւառները բանուորներ վարձելու համար: Երեւանի հիդրոկայանի աշխատանքները որոշ ժամանակ կանգ են առել 15 քիլօ տաս սանդիմեդրանոց մեխեր չլինելու պատճառով: Հայաստանի շինարարութեան զարգացման թափը թուլացնում է գլխաւորապէս փոխադրական միջոցների անմըխիթար վիճակը եւ Ռուսաստանից լոտացուելիք մեքենաների յապաղումը: Նման պայմաններում զարմանալի չէ, որ Զորագեսի գործարկումը ձգձգուեց ամբողջ երկու տարով՝ ահագին նոր ծախքերի դուռ բանալով:

Ներկայիս Հայաստանում գործում են 36,451 կիլովատ ուժի եւ 80 միլիոն կիլովատ ժամի արտադրանքով էլեկտրակայաններ: Բնակչութեան մէկ չունչին ընկնում է 75 կիլովատ ժամ ուժ: Արդիւնաբերութեան եւ գիւղատնտեսութեան խառն արտադրանքը 1932 թ. կազմելու էր 278 միլիոն րուբլի:

Ցանքերի տարածութիւնն անցնող տարում եղել է 430,000 հեկտար: Հայաստանում օգտագործւում է 300 մեքենաշարժ ալօր: Հաւաքական տնտեսութիւնները կազմում են ամբողջ գիւղատնտեսութեան 37 տոկոսը: Գոյութիւն ունին 892 հաւաքական տնտեսութիւն, որոնք ընդգրկում են 64 հազար 600 տնտեսութիւններ եւ 55 խորհրդտնտեսութիւն: Շնորհիւ խորհրդային իշխանութեան վերջին երկու – երեք տարուայ գիւղատիական քաղաքականութեան, բերքը Հայաստանում սոսկալի նուազել է եւ 1932 թ. 4 միլիոն կենդինար բերք դիմաց, ստացուել է միայն 2,150,000 կենդինար բերք: Համեմատած 1926—27 թ. հետ, հացահատիկի, խաղողի եւ բամպակի բերքն ընկել է 40—50 տոկոսով:

Հայաստանում գործում է Արհեստակցական կոոպերացիա, որ հիմնուել է 1926 թ.՝ հազար րուբլի դրամագլխով: Այժմ արտադրում է մօտաւորապէս 33 միլիոն րուբլու ապրանք:

Հայաստանի Կարմիր Խաչը ունի 28 շրջանային կոմիտէներ, 680 բջիջ՝ 45 հազար հասակաւոր եւ 5000 պատանի անդամներով: Կարմիր Խաչը կազմակերպել է 7 կարճատեւ դասընթացքներ, (ուր ուսանել են 200 քոյրեր), 26 վարսավիրանոց, 4 սուբելիզացիոն բաժիններ եւ 2 արօրտարիում:

Հայաստանի տնտեսական զարգացման խնդրում մեծ դեր ունի կատրելիք Սեւան – Զանգուի ծրագիրը, որ մշակել է 1932 թ. եւ պիտի իրականանայ երկրորդ հնգամեակում: Սեւան – Զանգուի ծրագիրն այնքան հայկական է եւ այնքան խոշոր նշանակութիւն ունի մեր երկրի համար, որ արժէր այդ ծրագրին ծանօթանալ աւելի մանրամասն: Այս ծրագիրն իր ամբողջութեամբ քննութեան նիւթ է եղած յաւուկ խորհրդակցութիւնների մէջ, որի ամփոփումը մենք առնում ենք «Հայրենիք» ամսագրի 1932 տարուայ թիւ 12 ամսական տեսութիւնից. —

« Ենթադրւում է Սեւանի լճի ջուրը մի առանձին ջրանցքով բաց թողնել Զանգու գետի ուղղութեամբ դէպ ի Արարատեան դաշտը: Որովհետեւ լիճը գտնւում է աւելի մեծ բարձրութեան վրայ (1916 մետր), քան դաշտը (900 մետր), ապա, բնական է, որ ջրի անկումը առաջացնելու է հսկայական ուժ, որ կարելի է օգտագործել ջրաէլեկտրակայաններ կառուցանելու համար: Ճարտարապետ Ց. Տէր Աստուածատրեանը ծրագրել է Սեւան – Զանգուի ջրվէժի վրայ կառուցել 10 հիդրոէլեկտրակայաններ, որոնք տալու են 2450 միլիոն կիլովատ ժամ էլեկտրուժ (533 հազար կիլովատ), որի մի կիլովատ ժամը միջին հաշուով արժէ լու է 0,9 կոպէկ: Այսպիսի մեծ քանակութեամբ եւ այդքա՛ն էժան արժող էլեկտրուժի մի մասը գնալու է Անդրկովկասի միւս կայանների գործունէութիւնը կանոնաւորելու համար, իսկ միւս մասը գործ է դրուելու Հայաստանի պէտքերի վրայ:

Առաջին հերթին Սեւան – Զանգուի էլեկտրուժի հիման վրայ զարկ է տրուելու քիմիական արդիւնաբերութեան Երեւանի շրջանում: Լայնացուելու է կարբիդ – կալցիի գործարանը (20,000 տակառաչափ արտադրականութիւն), որի կառուցումը սկսուել է ընթացիկ տարում: Որպէս հում նիւթ գործ է ածուելու Դաւալուի կրաքարը: Այս կարբիդ – կալցիից վերամշակուելու են քիմիական մի շարք ուրիշ արտադրութիւններ, որոնցից առմենակարեւորներն են՝ ֆացախաթթուի եւ արհեստական մետաքսի գործարանները: Բացի յայդ՝ Սեւան – Զանգուի կայաններից ամենախոշորի՝ Գիւմիւշգեօի մօտ կառուցուելու է կապուած – բորակածնի (ազոտ) գործարան, որի արտադրութիւնը փոսֆորի հետ հանդիսանում են ամենալաւ պարարտանիւթերը Հայաստանի հողերի համար, ինչպէս պարզուել են փորձ. Քալանթարեանի եռամեայ փորձերից: Սեւան – Զանգուի ջրվէժի վրայ չինուող միւս կայանի՝ Քանաքեռգեօի մօտ կառուցուելու է մետաղի ալիւմինի (արծնիկի) գործարան, տարեկան 10,000 տակառաչափ արտադրականութեամբ:

Քիմիական այդ գործարաններից զատ, Սեւան – Զանգուի էլեկտրուժը գործադրուելու է Երեւանի եւ շրջակայքի ամբողջ արդիւնաբերութեան կարիքների վրայ, որոնց թւում յիշատակենք նոր չինուելիք քազալտի հալեցման, Դաւալուի ցիմէնտի, պահածոների եւ մի շարք ուրիշ գործարաններ: Եւ վերջապէս Սեւան – Զանգուի ծրագրի անբաժան մասն է կազմում երեւան Ադստաֆա երկաթուղագծի հարցը, որի կառուցումը նոյնպէս նախատեսուում է եկող հնգամեակում: Այս նոր գծի չինութեամբ լայն չափով զարգանալու է այն հանքերի (դիատոմիտ բարիթ, չեչաքար, մարմար, եւ դնգաքար եւն.) արդիւնաբերութիւնը, որոնք բաւականին առաւելութեամբ գտնուում են Սեւան – Զանգուի սիստեմի շրջակայքում:

Էլեկտրուժից եւ քիմիական ու միւս կարգի արդիւնաբերութիւնից բացի ի, Սեւան – Զանգուի խնդրի հետ կապուած է նաեւ Արարատեան դաշտում գտնուող անասպատների (Սարատարպատ եւ Ղուր) ոռոգման հարցը: Լճից բաց թողնուող ջուրը, էլեկտրակայաններում գործադրուելուց յետոյ, հաւաքելու է Եղուարդի մօտ չինուելիք ջրամբարում եւ ոռոգելու է մօտ 130,000 հեկտար ամայի հողեր, որտեղ մշակուելու են՝ բամպակ, ծխախոտ, մրգատու պարտէզներ եւ խաղողի այգիներ»:

Ինչպէս ծրագրին է գոյց տալիս, Սեւան – Զանգուի հարցի լուծման հետ կապուած են Հայաստանի տնտեսութեան բոլոր կարեւոր ճիւղերը: Ցանկանք, որ յաջողութեամբ իրականանայ եւ, որ գլխաւորն է, այս ծրագրի վրայ էլ իրենց գիշատիչ թաթը չդնեն Վրացիներն ու Ադրբէյջանցիները:

ԱՇՈՏ – ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԳԵՐՄԱՆԻԱՅԷՆ

«ՓԼՈՒԶՈՒՄԸ ՊԻՏԻ ԳԱՅ»...

Անցնող տարուան գործունէութիւնը կը փակէ, կարծէք, Պերլինի մէջ, Ռուսաստանի ժամանակաւոր կառավարութեան վարիչը:

Ինչպէս Փարիզի, այնպէս ալ Պերլինի մէջ ամէնէն չատն է թիւը ռուս գաղթականներուն, որոնք մեզի պէս քաղաքական էլքի մը կը սպասեն: Կերենսկի առանց էր որ խօսեցաւ մասնաւորաբար: Ամբողջ դեկտեմբեր ամիսը մնաց դրեթէ եւ խօսեցաւ քանի մը անգամ: Կուտամ ամփոփումները:

— Ամէն անգամ որ Ռուսիոյ ճակատագրին վրայ խօսիլ կը սկսիմ, բառերը կը պակսին: Այսօր կացութիւնը աւելի դէշ է քան երբեմն: Սիպերիան աւելի դաժան է քան առաջ. օրուան իշխանաւորները չառլաթաններ են. ճախրագնդէ ճախրագնդ կը պլորին: Մէկ մեծ համայնավար կար, այն ալ Լէնինն էր: Լէնինը՝ հիւանդութենէն առաջ: Ինքը, Կերենսկին ամենամեծ հիացողն է: Բայց միւսները՝ պարապուիչներ: Հնգամեայ ծրագիրը պոռացող ճախրագնդիւն մըն է: Այն մեծ հնգհատորը գիրքը այդ մասին, որ առեն մը ամէնէն չատ կարդացուող գիրքն էր, այսօր միայն չատ վստահելի կուսակիցներու փոխ կը տրուի ուսումնասիրական նպատակներու համար: Մեծ դանդուածին համար արգիլուած է գայն կարդալ: Տրոցկի, որ առաջինն էր այդ ծրագրէն ոգեւորուողներէն եւ կը գովէր, դարձեալ առաջինը եղաւ՝ յետոյ տեսնող՝ որ անկարելի էր իրագործումը եւ ճանչցաւ անոր ապարդիւն ըլլալը: «Դէպ ի ետ» կոչ կ'ընէ Կերենսկի, դէպ ի նէպ: Դիւզացիութիւնը պէտք է, իբրեւ ազատ մարդ եւ ինքնիշխան ապարէգ գայ: Երկու ծայրայեղ կուսակցութիւններ ելած են դէմ դէմի. խորհրդային կարգուսարքի հետեւողները եւ անոր չուբջիններ: Ինք ծայրայեղ ազգասէր մըն է. անունը բռնասէր:

Փլուզումը պիտի գայ. ե՞րբ, կարելի չէ ըսել. «Ես մարգարէ չեմ, բայց կը սպասեմ այդ փլուզումին. թէեւ ո՛չ մէկուն կ'ուզէի յանձնարարել որ հիմակուընէ բնոր կապէր: Ան այժմ «պայքա՛ր, նորէն պայքար» Ռուսի՛ոյ ամէն խաւի եւ կուսակցութեանց որ դէմ էք սովետներուն, միացէ՛ք: (Մաներ): Ազգային Ռուսիա մը պէտք է մեզի. օժանդակեցէ՛ք այդ պայքարողներուն, տուէք Ռուս կ. Խաչին»:

×

—Ձեր երէկուան ճառին մէջ, Ալեքսանդր Ֆէօտորովիչ, 1917 հոկտեմբերի ձեր կառավարութեան անկման միակ պատճառը ցոյց կուտայիք, թէ պատերազմը չարունակել պէտք էր, թէեւ դերման բանակը երկրին ներսերը հասած էր: Ուրիշ պատճառներ ալ չկա՞յին:

— « Ո՛չ. ապացոյց այն որ վերջին ազատ համքի արտայայտութեանը ռուս ժողովուրդին, ազգային ժողովի ընտրութիւններուն առթիւ, համայնավարները բացորոշ պարտութիւն ունեցան: Եթէ հակառակ ատոր որոշ ազդեցութիւն կը գործէին զանգուածներու վրայ, անո՛վ կարելի է բացատրել որ ամէն գնով խաղաղութեան կնքումին նշանախօսքը մէջտեղ նետած էին անոնք:

— Պատմական հարց մը. ճի՞շդ է որ խնդրած էք անգլիական կառավարութենէն գահընկէց ցարին եւ անոր ընտանիքին համար ազատարար մը, բայց Լոյտ Ճօրճ մերժած է:

— Այո՛. բացարձակ ճշմարիտ է:

— Ի՞նչ է ձեր կարծիքը Բորնիլովի մասին: Կ'ըսուի թէ այն ատենի ժամանակաւոր կառավարութիւնը, որուն պետն էիք, մեծ սխալ մը գործեց այդ չարժման չմխանալով. որովհետեւ այդպէս կարելի էր միացեալ ճակատով ներկայանալ:

— Բորնիլովեան ըմբոստութիւնը, սկզբնաւորութիւն մըն էր միայն. ոըոշ չափով նախապատրաստուած յեղափոխութեան: Անիկա սպասեց ժամանակաւոր կառավարութեան հեղինակութիւնը, որ այն ատեն իրր միակը կը ճանչցուէր ազգէն: Լէնին, ինքը խոստովանեցաւ որ այդ ըմբոստութիւնը առանձնայատուկ ատիթ մը ներկայացուցած էր իր չարժման նախայարձակ ըլլալու համար:

— Ի՞նչ կը խորհիք Ռուսիոյ մէջ ժողովրդավար վարչաձեւի մը վերահաստատման մասին:

— Ռուսիոյ մէջ կը տիրէ այնպիսի անազատ կացութիւն մը, որ ամէն տեսակի չարժում համայնավար կառավարութեան դէմ, պիտի տանի մեզ դէպ ի ազատութիւն: Քաղաքական եւ տնտեսական յետադարձ մը՝ դէպ ի նախապատերազմեան վիճակ՝ անկարելի է: Միակ պարտականութիւնը զոր ռուս գաղթականութիւնը ունի կատարելիք, ա՛յն է եւ կը մնայ, որ օգնէ ամէն միջոցով ռուս ժողովուրդին ազատութեան պայքարին մէջ: Ներքին բարեշրջումի մասին անխմաստ է խորհիլ. մանաւանդ անոր համար որ հնգամեայ ծրագրի կանգ առնել տալը հոգեբանական ազդեցութիւն մը կրնար ընել, որ ճակատագրական կրնար ըլլալ համայնավարներուն համար: Ներկայ դրութեան իրական ազդեցութիւնները, ղրկանք եւ աչօթութիւն, ա՛յնքան սոսկալի են որ, կուսակցութիւնը գաղափարականին ստիպուած կ'ըլլայ կառչիլ միչտ. որոշ չափով անկ կ'ապրի: Այնքան ապահով, որքան վաղը արեւը պիտի փայլի հորիզոնին վրայ, ժողովրդապետութիւնը պիտի գրաւէ Ռուսիոյ մէջ կարմիր դիկտատուրային տեղը. բայց ի՞նչպէս եւ ե՞րբ, ոչ ոք կրնայ ըսել:

Պ. Ֆ.

ՄԻՏՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ

Կէօթէ... քաւնագող

—·—

Փրոֆ. Րոպէրթ Տէյվիսըն գերմանական գրական չաբաթաթերթի մը մէջ կը հրատարակէ հատուած մը Վոլթէրի Histoire d'un bon Braminէն, տպուած 1756ին, ցոյց տալու համար թէ կէօթէ օգտուած է տակէց գրելու տեղն «Ֆաուստ»ի առաջին մեկնաբանութիւնը: Տանք այդ հատուածը.—

«Կ'ուզէի ծնած չըլլալ երբեք... Կ'ուսումնասիրեմ եւ կը փիլիսոփայեմ քառասուն տարիներէ ի վեր, եւ գիտեմ որ կորսուած տարիներ են ատոնք: Կ'ուսուցանեմ ուրիշներուն, մինչդեռ ես ոչինչ գիտեմ: Այս պարագան հոգիս կը լեցնէ ամօթով եւ նողկանքով, այնքան որ կեանքը անհանդուրժելի կը դառնայ ինծի: Ոչ միայն անձնանօթ կը մնամ իմ մտածմանս նպատակին, այլ եւ տեղեակ չեմ շատ ժամերուս նպատակին: Չեմ գիտեր թէ ինչու համար կ'ապրիմ եւ գոյութիւն ունիմ: Բայց եւ այնպէս ամէն օր ինծի հարցումներ կ'ուղղուին այդ կէտերուն մասին: Պէտք է պատասխանել: Չեմ գիտեր ինչ պատասխանել: Շատ կը խօսիմ եւ չուարած կ'մնամ, ամչնալով ինքզինքէս, խօսելէ յետոյ:

Ցաճախ քիչ կը մնայ որ յուսահատութեան մատնուիմ բոլորովին, երբ կը խորհիմ որ, իմ բոլոր ուսումնասիրութիւններէս եաքը, չեմ գիտեր տակաւին թէ ո՞րկից կուգամ, ո՞ւր եմ, ո՞ւր կ'երթամ, ի՞նչ պիտի դառնամ»:

Այս հարուածը արդարեւ ձեղքի յիշեցներ Ֆաուստի առաջին մենաստութիւնը:

Ոչինչ կայ զարմանալի: Կէօթէ նախապատրաստութեան ըմբռնումը չունէր երբեք: Մոստովանելով տակիկա, կէօթէ կ'աւելցնէր թէ արուեստագէտը, ծնած օրէն մինչեւ մահուան ժամը, կ'ենթարկուի ազդեցութիւններու, որ կոչուած ամէն կողմէ: Այդ ըմբռնումով կէօթէ երբեք չուզեց ինքնատիպ ըլլալ, ոչ իր ոճովը, ոչ ալ իր արուեստովը:

Իր ժամանակի ամէն լաւ հեղինակ մը ուսած է կէօթէի: Ու մանաւանդ Վոլթէրը, զոր շատ կը սիրէր երբ «Ֆաուստ»ը Ֆրանսերէնի թարգմանուեցաւ, կէօթէ ուրախութենէն կ'յայտնէր որ իր գերքը կ'երեւի Վոլթէրի լեզուով, անոր, որ գէը տիրապետէր 50 տարիէ ի վեր»: Ու կ'աւելցնէր —«Զէը կրնար երեւակայել Վոլթէրը եւ իր ժամանակակիցներուն ազդեցութիւնը երիտասարդութեանս վրայ (Զրոյդ էքքէրմանի հետ, դէը 1829):

Հաս վէպերը

—·—

Ֆրանսացի գրական քննադատներ դիտել կուտան, որ հետզհետէ ծաղկը ստանայ վէպը, կ'ուռի եւ կը լայնդի: Ատկից՝ վէպ-գետ անունը (roman-fleuve):

Երկար տաներէ ի վեր կորսուած հաստափոր վէպը: Հիւկոներու վիթխարիները տեղի տուաւ փոքրածաւալ վիպագրութեան, որ կ'երեւէր չորս ձեւով (Բուլէթի վէպերը): Ու վերջապէս վերջոյ վէպին կազմախօսութիւնը ենթացաւ որոշ լայնք ու երկայնք: Ֆրանսացի հրատարակիչները անցեալ տարի դիտել կուտային թէ վէպ մը երբ կը ներկայանայ 300 էջով, կարդացուիր վաղքի եւ հետքի այս գրքերուն: Եւ երեւցան վէպեր, որ աւելի զապուն էին: Երբ կը կարծուէր թէ roman-nouvelle պիտի դառնար նոր չրջանի վիպագրութեան ձեւը, հա յանկարծ կը յայտնուի հաստաթուղթ վէպը:

Արդարեւ վէպ-գետեր էին, որ նոր կայացուեցան գրական մրցանակներու:

Ուրկի՞ց այս ճաշակը: Ֆրանսացի քննադատները կը կարծեն թէ ազգութիւնը դուրսէն է, մասնաւորապէս օտար վէպերն են, որ թարգմանելով՝ փոխեցին վէպին Ֆրանսացի ճարտարապետութիւնը: Կարդ քննադատներ, սակայն, արժէք չտար վէպին ծաւալին, ու կ'ըսեն թէ կարճ նորավէպն անգամ, երբ ծանրութիւն կամ մնամէջ բովանդակութիւն մը ունի, նոյնքան երկար կը թուի որքան վէպ-գետը: Ուրիշներ կ'պնդեն, որ չի կրնար ապրիլ վէպ – գետը, երբ կ'ապրինք խռովքի, ջղայնութեան, անհանգստութեան, վերջնական կարճատեւ ուշադրութեան, դիմակափուլ կամքի, յոգնաբեկ մտքի, ձգտացած ջիղերու շրջան մը:

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՎԱՔԱԾՈՒ
«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ»

ՊԱՊԱ ՀԱՅՐ

2. ԼԵՖԱՓՈՆՅԱՆ ՊԵՖ

Լինի՝ Մրգոն դուռը թակեց, ներս մտավ ու ինձ մոտ նստեց, ծխախոտի տուփը դրեց սեղանին ու ասաց.

— Ես եկել եմ քեզ մի լուր տալու, որ ինքդ էլ գիտես, բայց չգիտես, թե ինչ է պատահել։ Ես ուզում եմ, որ դու ինձ ասես, թե ինչ պետք է անեմ։

Ես ասացի.

— Լա՛վ, ի՞նչ ասեմ։

— Ի՞նչ։

— Ասելու բան չունեմ։

— Ը՞մ։

— Լա՛վ, ինչպես կուզես։

Լինի՝ Մրգոն ինձ նայեց ու ասաց.

— Դուն տեսար, որ ես ինչպես ամբողջ ուժովս ինձ պահեցի, երբ Ալեքսանդրի մահվան լուրը ստացանք։ Ես ուզում եմ, որ դու էլ ինձ պահես։ Ես ուզում եմ, որ դու ինձ ասես, թե ինչ պետք է անեմ։

Ես ասացի.

— Ես չեմ կարող ասել։

Լինի՝ Մրգոն ոտքի ելավ ու ասաց.

— Ես գնում եմ Ալեքսանդրի մոտ։ Ես ուզում եմ, որ դու ինձ ասես, թե ինչ պետք է անեմ։

Ես ասացի.

— Ես չեմ կարող ասել։

Լինի՝ Մրգոն ասաց.

— Ես գնում եմ Ալեքսանդրի մոտ։

Ես ասացի.

— Լա՛վ

մնան 1922ին ի վեր: (Օտարականներու պաշտպանութիւն, հաղորդակցութեան ապահովութիւն, Սուտանի խնդիր):

Եթէ բանակցութիւնները յաջողին, Անգլիա հետզհետէ պիտի ֆաշէ իր զօրքը՝ բուն եգիպտոսէն:

ՆՈՐ ՊԱՇՏՕՆԵԱՅ ՁՊԻՏԻ ԱՌՆՈՒԻ ՄԻՆՉԵՒ 1933 ԴԵԿՏ. 31

Պաշտօնական յայտարարութիւն մը կը ծանուցանէ թէ՝ կառավարութիւնը որոշած է նոր պաշտօնեաներ չառնել պետական ծառայութեան մէջ, մինչեւ 1933 դեկտեմբեր 31:

Էռիոյի կառավարութիւնը կ'ուզէր ելմտացոյցին բացը գոցել՝ կրճատելով պաշտօնեաներու թոշակները: Նոր դահլիճը այդ փորձը պիտի կատարէ կրճատելով պաշտօնեաները, որոնք չափազանց խնդուած են վերջին տարիներու ընթացքին:

ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

Թերթերը կը գրեն թէ Պ. Տալիմիէ, Ֆրանսայի աշխատանքի նախարարը, շարք մը ծրագիրներ պատրաստած է, գործազրկութեան տագնապը մեղմացնելու համար:

Այժմ նպաստընկալ գործազուրկներու թիւն է 265,000, մինչդեռ անցեալ գարնան 315,000 էր: Անշուշտ պաշտօնական հաշիւն է այս: Իրականին մէջ շատ աւելի մեծ է գործազուրկներուն թիւը:

Էռիոյի դահլիճը խորհրդարանին առջեւ յայտարարած էր թէ պիտի ընդէ մինչեւ 180 օր (վեց ամիս) գործազրկութեան նպաստ բաշխելու օրէնքը: Էռիօն ինկաւ, բայց իր աշխատանքի նախարարը մաս կը կազմէ Փոլ Պոնքուռի դահլիճին, եւ գործադրած է այս որոշումը:

Նախապէս, նպաստ ստանալու պայմանաժամն էր 120 օր, յետոյ բարձրացուցին 150ի եւ վերջապէս 180ի: Այս պայմանաժամէն յետոյ, գործազուրկը հարկադրուած էր դիմելու բարեգործական հաստատութեանց ողորմութեան, ինչ որ չափազանց նուաստացուցիչ է: 180 օրուան պայմանաժամին ընդհանուր կամ ժամ աշխատելով, չեն կրնար հոգալ իրենց ապրուստը:

Հետզհետէ պիտի ծանուցուին ուրիշ բարեփոխումներ:

ԳԻԻՂԱՑԻՆԵՐՈՒ ԸՄԲՈՍՏՈՒԹԻԻՆ ԱՒՏՐԻՈՑ ՄԷՋ

Սթիրիոյ (Աւստրիա) չորքանկն հազարաւոր գիւղացիներ ըմբոստացած են տասը օրէ ի վեր, բողոքելով իրենց քանի մը ընկերներուն բանտարկութեան դէմ: Ասոնք մերժած էին վճարել պետական տուրքերը: Գիւղացիները կը պահանջեն անմիջապէս արձակել բանտարկեալները: Կառավարութիւնը զինուոր ղրկեց ըմբոստներուն դէմ, բայց ասոնք ձեռնառումբեր կաղեր արձակեցին եւ նոյն իսկ գնդացիր գործածեցին: Ժողովէ մը յետոյ, ըմբոստները պահանջեցին որ տեղական իշխանութիւնը՝ կեդրոնէն հրաման ստանայ ազատ արձակելու բանտարկեալները: Իշխանութիւնը, ճարահատ, հեռախօսով հրաման ուղեց: Հազար գիւղացիներ հրապարակին վրայ դիրք բռնած՝ կը սպասէին պատասխանի: Վերջապէս կեդրոնէն հրաման եկաւ արձակելու բանտարկեալները:

Կաղանդին գիշերը, ըմբոստ գիւղացիները հինգ ռումբեր պայթեցուցած էին ոստիկանական պահականոցին եւ քաղաքապետարանին առջեւ:

Գաւառ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ «Ռոստոմ» ենթակոմիտէի ընկերական ընդհանուր ժողովը այս ուրբաթ իրիկուն, ժամը ճիշդ 8.30ին պատանեկան միութեան գրադարանին մէջ, 49, բիւ Նասիոնալ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է: Բացականները խիստ նկատողութեան պիտի առնուին:

Փարիզ եւ արուարձանները

ԻՍԻ-ԼԷ-ՄՈՒԼԻՆՈՑի «Վոլաեան» խումբը ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Ակումբին մէջ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն: կարեւոր օրակարգ:

Հրապարակային բանախօսութիւն

ԱՌՆՈՒՎԻԼ ԼԷ ԿՈՆԷՍԻ ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

ԱՅՍ ՈՒՐԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9ԻՆ, Պ. ԿԱՐԱՊԵՏԻ ՍՐՃԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

75, rue Jean - Jaurès, Առնուվիլ - լէ - կոնէս

կը խօսի՝ Պ. ԱՇՈՏ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ

ԾՆՈՒՆԴԻ ԱՌԹԻԻ ԳԻՐՔ ՄԸ ՆՈՒԻՐԷ ԲԱՐԵԿԱՄԻԴ ԿԱՄ ԱԶԳԱԿԱՆԻԴ

Նուէրի համար ամէն տեսակ հայերէն եւ ֆրանսերէն գրքերու ճոխ մթերք, Տարեցոյցներ, Օրացոյցներ, Հայաստանի եւ արտասահմանի նոր հրատարակութիւններ՝ գրական և գեղարուեստական: Պահանջեցէք մեր ընդարձակ գրացուցակը:

Վարձու կը տրուին վիպական գրքեր, ամսական 10 ֆրանկով

Դիմել՝ ԴՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ-ԱԱՄՈՒԷԼ, 51 rue Monsieur-le-Prince, Paris, (6), *Եւրոպայի հայկական մեծագոյն գրատունը:*

Հայերու ժամադրավայրը

ՃԱՇԱՐԱՆ Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

ՄԷթրօ Օտէօն եւ ՍԷն Միշել Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնասուած կերակուրներ

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑՈՒՆՔ

Էփինէ, Ա. Տ. Ց.— 120։
Քոլոնպ, Բաթ.— 35։
Նիս, Մ. Տ.— 35։
փիէրֆիթ-Նէսթալա, Ճան.— 35։
Թուան լէ փէն, Մ. Կ.— 145։
Լա Սիոթա, Դ. Դ.— 140։
Պարի, Վ. Փ.— 78 լիբէթ։
Արժանթէօյլ, Թ. Բ.— 35։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մկն. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր ժէքոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան՝ ժեներ. ֆիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12,2—8, կիրակի 9—12:

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)
Le Gérant : H. STEPHAN

ՇՔԵՂ ՊԱՐԱՆՑԻԿ _ ՅԵՐԵԿՈՅՇ

ՀԱՅԿ. ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Փարիզի մասնաժողովին կողմէ

Ի ՆՊԱՍՏ ՀԱՅԵՐԷՆԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔՆԵՐՈՒ

Նախագահութեամբ՝ Պ. Գ. ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆի

8 Յունուար կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 16ին

մինչեւ կէս գիշեր Շան զ'Էլիզէի սրահներուն մէջ

79, Ave. des Champs Elysées (Paris 8)

Métro: Georges V.

Գեղարուեստական բաժին: Եւրոպական պարեր:

Նուագախումբ ղեկավարութեամբ Պ. **PIZZARO**ի

Պարերու մրցումներ, առաջին եւ երկրորդ մրցանակներ

Մուտք՝ 25 ֆրանք

Ծախու է ստիպողական մեկնումի պատճառաւ կեդրոն թաղամասի մէջ կօշկակարի խանութի մը՝ բոլոր կազմածներով (մեքենայ, գործիք եւայլն.) միասին: Բնակարան՝ 2 սենեակ, խոհանոց: Վարձք՝ 3000 ֆրանք, պայմ՝ 6 տարի: Մանրամասնութեանց համար դիմել՝ Տէր Յակոբեանի, 14 rue Medéah, Paris (14):

ՀԱՅ ՍԱՓՐԻԶ

Maison ALBERT

17, Rue Damesme **Métro: Tolbiac**

ԿԱՆԱՆՑ, ԱՐԱՆՑ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ

Հայերու ճաշակը մասնաւոր զեղչ եւ կաղանդի առթիւ նուէրներ:

Խնամուած եւ մաքուր աշխատանք:

Բացուած է բաժանորդագրութիւնը «ՀԱՅՐԵՆԻՔ» Ամսագրի

ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1 — ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԵՑԻՔ, ՆՈՒԻՐԵՑԷՔ, ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐԵՑԷՔ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻԻՆԸ ԿԱՆԽԻԿ

«ՀԱՅՐԵՆԻՔ» ԱՄՍԱԳԻՐ, Տարեկան Բաժնեգին 5 տոլար

«ՀԱՅՐԵՆԻՔ» ԱՄՍԱԳԻՐ եւ ՕՐԱԹԵՐԹ միասին 10 տոլար

«ՀԱՅՐԵՆԻՔ» Ամսագիրը հայ իրականութեան ամենափայլուն թերթն է, ժամադրավայրը մեր լաւագոյն եւ կարողագոյն գրողներուն:

Իր գրական եւ քաղաքական բաժիններն անհամբերութեամբ կը հայ կեանքի մէջ:

Իր կանոնաւոր հրատարակութիւնը եւ տեւական կեանքը երեւոյթ մըն է անցեալ ու ներկայ մեր նման ձեռնարկներու կոզքին:

Իր ծաւալը կը գլէ կ'անցնի նախընթաց փորձերունը:

Իր գրական բաժինը մանաւանդ արժանացած է ամենալիակ գնահատութեան:

Մեր քաղաքական – ընկերային կեանքին նուիրուած էջերը հարուստ ամբարանոց մըն են ներկայի եւ ապագայի համար:

«Հայրենիք» Ամսագիրը վստահելի եւ ապահով մտաւոր առաջնորդ մըն է, մշտապէս սեղանի վրայ բազմոզ բարեկամ մը, ուեւէ տանն նոյն եւ հարազատ արտայայտութիւնն ունեցող ընկեր մը:

Նոր տարեշրջանի բաժանորդագրութեան ներկայ քմփէյնին առթիւ «Հայրենիք» Ամսագրին իրենց բաժանորդագրութիւնները նորոգողներըիրեր նուէր պիտի տանան՝

ԱՄՍԱԳՐԻ ՆԻՒԹԵՐՈՒ ՑԱՆԿ

Այս ժողովածուէն զատ, Ամսագիրը պիտի հրատարակէ վերջին տասը տարուան ընթացքին «Հայրենիք» Ամսագրին մէջ հրատարակուած նիւթերու ցանկը, այբուբենական կարգով, հեղինակներու անուններով եւ թէ նիւթերու մասնաւոր դասաւորումով: Նիւթերու ցանկն ալ արժէքաւոր գործ մըն է, որ կը դիւրացնէ ընթերցողներու կատարելիք աշխատանքը եւ պրպտումները:

Հ. Ց. Դ. ԴԻՒԱՆի ԹՂԹԵՐը

«Հայրենիք» Ամսագիրը յառաջիկայ տարեշրջանին պիտի հրատարակէ բացի իր սովորական աշխատակիցներու գրութիւններէն, մեր ժամանակակից պատմութիւնը չօշափող նոր վաստակաշունչ էջեր, քաղուած Հ. Ց. Դաշնակցութեան ժրաջան գիւանատունէն: Ասոնք կը ներկայացնեն մեծ հետաքրքրութիւն:

ԱՄՍԱԳՐԻ ԲԱՑԱՌԻԿ ԹԻՒ

Դարձեալ յառաջիկայ տարեան ընթացքին Ամսագիրը պիտի հրատարակէ բացառիկ թիւ մը, մեր սովորական եւ լաւագոյն գրողներուն աշխատակցութեամբ իր տառնամեակին առթիւ:

Հայրենակից բաժանորդներ,

Պահ մը կ'անգրադառնա՞ք թէ ո՛րչափ չնչին բաժնեգինի մը փոխարէն ձեզի կը տրուի այս հոյակապ ամսագիրը: Աշխերնիկան նման հանդէսները անգամ աւելի սուղ են:

Ձեր եւ մեր գրական, ընկերային եւ քաղաքական փոխադարձ չահերը կը պահանջեն որ ոչ միայն վերանորոգէք ձեր բաժանորդագրութիւնները, այլ եւ կարելի չափ ձեռնարկէք ձեր բարեկամներուն եւ ծանօթներուն, որ բաժանորդագրուին, նուիրեն եւ տարածեն զայն:

Այս պահանջկալութիւնը մեր բարոյական իրաւունքն է:

Հարիւր եօթանասուն եւ վեց էջերէ բաղկացած այս պատկառելի հանդէսը կը մատուցուի ընթերցող հասարակութեան միմիայն տարեկան ՀԻՆԳ ՏՈԼԱՐի փոխարէն:

ՄԱՐԸՆԷՔԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

ԴՈՒԼՊԱՅԻ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՄԹԵՐՔ

Լուսի ՇԻՐԵԱՆ

29, rue Sainte Apolline, Paris (2)

Tél. Central 18-83, Métro St. Denisի ՏԻՂԴ ԴԻՄԱՑԸ

Premier choix, hors-cours, soldes

ՁԵՐ ԳՆՈՒՄՆԵՐը կատարելէ առաջ անգամ մը այցելեցէք մեզի:

ԿՕՇԻԿ ՇԻՆՈՂ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑՆԵՐՈՒ ԵՒ ԿՕՇԿԱԿԱՐՆԵՐՈՒ ԵՒԱՅԼՆ

ինչո՞ւ աւելի վճարել, երբ կարելի է աւելի աժան գնել, գեղեցիկով միջնորդչէքը: Գնման մէջ եղած շահը ամէնէն իրականն է:

Կը յայտնենք փոքր արհեստանոցներու տէրերուն եւ կօշկակարներու որ իրենք սուղ կը գնեն, որովհետեւ իրենց գնումները փոքրաքանակ են: Մենք մեր գործարանին մէջ ԿՐ ԾԱԽԵՆՔ ՈՒՂՂԱԿի ՓՈՔՐՈՒԹԻԱՆԱԿ, որով կրնաք օգտուիլ մեծաքանակի գինէն, ինչքան փոքր ըլլայ ձեր գնումին քանակը:

ՄԵՐ **STELLA** ՎԱՃԱՌԱՆԻՇՈՎ **Trépointe**Ը [ՄԻՋԱԿԱՇԻ]

պատրաստուած է տեղական կաշիէ եւ մանաւանդ եզանակով:

Թանաւուր «Trépointe ferme» ամէն մեծութեամբ, ամէն գոյնով եւ ամէնագեղեցիկ ձեւով, վասնզի չէք վճարեր միջնորդչէքը:

ՈՒՐԵՄՆ ԳՆԵՑԷՔ ՈՒՂՂԱԿԻ ՄԵՐ ԴՈՐԾԱՐԱՆԷՆ

«TREPOINTE STELLA»

14 Quai de Rive Neuve, Marseille Tél. Dragon 24—44

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Մանուկ կամ վարձու է, Մարշէյին մէջ մեծ խանութ մը, ամէն տեսակ գործի յարմար, նա մանաւանդ՝ ՄԱՓՐԻԶի եւ ՄՄԱՎԱՃԱՌԻ:

Դիմել. *14, rue Longue des Capucins, Marseille* (Շաւկեվաճառին):

ՀԱՅԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

75 Ave. de Verdun, Issy-les-Moulineaux, Seine, France, Tél. 166 Issy

Փնտռեցէք բոլոր նպարավաճառներուն մօտ մեր համեղ ՍԻՄԻՒՆԵՐը, որոնք իրենց թարմութիւնը կը պահեն մինչեւ 1 ամիս:

Մանաւանդ յանձնարարութեանց վրայ, մեր արդիական փուռին մէջ կը պատրաստուին՝ Լաֆմէճիճ, էջօրէք, պուղաչա եւ ամէն տեսակ եւրոպական եւ արեւելեան անուշեղէններ:

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ զաւառներէ եւ արտասահմանէ:

Արագ առաքում 5 քիլօէն սկսեալ ապսպրանքները կը յանձնենք բնակարան:

E. TER-MINASSIAN

Export und import, Komissionen und Vertretungen.

Յանձն կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը հիմ նիւթերու (չոր պտուղ, ապիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու:

կը տանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց:

Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30, Allemagne.

Ճաշարան ԱԹԷՆՔ

Restaurant ATHENÈS

13 rue Serpente, Paris (5) ՄԷթրՕ՝ ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՋԵՂՋ ԲՈԼՈՐ ՑԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

5 ՖՐԱՆՔ *ԲԱՒԱԿԱՆ Ի ՀԱՒԱՏՈՑՆ ՃԱՇԸՂ ԸՆԵԼՈՒ, ԹԱՐՄ, ՄԱԾՈՒՐ ԵՒ ՀԱՄԵՂ:*

Նոր Տարիի առթիւ նուէր մը

ՄԻ՛ ՄՈՌՈՒԻՔ ԹԷ ԻՆՉ ՆՈՒԻՐ ՊԻՏԻ ՏԱՔ ՁԵՐ ԲԱՐԵԿԱՄԻՆ

Ուղղակի դիմեցէք Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆԻ

26, rue Lesage, Paris (19) **Métro: Belleville**

Tél. Ménil. 61-85

ՈՐ պիտի գտնէք ամէն տեսակի *հայերէն, յունարէն* եւ *թուրքերէն* նոր ստացուած վիպաքներ:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏՔՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու

Պատուոյ մէտալլ Ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Téléphone: TRINITÉ 59—54

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) Կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:

Շէն կը կատարուին՝ Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, լուսանկարում (**radiographie**), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլթրակէնեան դարմանում (**radiothérapie profonde**), Նաեւ ՏիաԹերմիի բոլոր կիրարկումները եւ էլեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մարմնային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն: Շակաշիճախտային կախարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ՝ քնեցնական Ցելադրական եւ Ֆրէյտեան մէթոտներ:

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները՝ աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս սաեւ արանց եւ կանանց ծննդամղձային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար:

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ սերբին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուն:

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54:

Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՑ ՄԱՔՐԵՐՈՒ ՏԱՐԵՑՈՑՑԸ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻԻՆ

«Հայ Մայրերու Օր»ուան առթիւ, եկեղեցական եւ աշխարհական ու հեղինակաւոր անձնաւորութիւններու գնահատական նամակները, հայ կազմակերպութիւններու կարծիքները եւ թելադրութիւնները, հայ մամուլին կարծիքները եւ թելադրութիւնները, գրական բաժին՝ ծանօթ ժտաւորականներու կողմէ, «Հայ Մայրերու Միութեան» խօսքը հայ մայրերուն, եւ ընդարձակ ծանօթութիւններ հայ գաղութներու մասին, եւլլն. եւլլն.: Գինն է *10* ֆրանք ամէն տեղի համար: Միակ կեդրոնատեղին է՝ 75, Ave. Berthelot, Lyon (Rhône) France:

Ազնիւ հայ ընթերցողներ, հաճեցէք հատ մը ապահովել մեր տարեցոյցէն, քաջալերելու համար միութեանս ազգանուէր ջանքերը:

Նոր Տարին կը մօտենայ, փութացէք անգամ մը այցելել՝

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՀԱԼԱՃԵԱՆ

7, Rue de Tracy Tel. Louvre 28-23

(Métro: St. Denis եւ Réaumure)

Նոր Տարիի առթիւ ստացած ենք արեւելեան չոր մրգեր, ընտիր օղի եւ թարմ նպարեղէններ:

Փութացէք օգտուիլ առիթէն, բացառիկ զեղչ Նոր Տարիի առթիւ բոլոր ապսպրանքներու վրայ:

Ուշադրութիւն մեր գիներուն՝

1. Սուրճ	9	*ֆր.-լիվր*
2. Թէյ էր պանիր	8	*ֆր.-լիվր*
3. Կեսարիոյ ապուխտ	12.50	*ֆր.-լիվր*
4. Ձերմակ պանիր	6	*ֆր.-լիվր*
5. Ձիթապտուղ	3	*ֆր.-լիվր*
6. Ընտիր օղի	19	*ֆր.-լիթր*

Անգամ մը այցելեցէք՝ համոզուելու համար:

Livraison à domicile

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆԻՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԻՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 5 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1933

5 Janvier 1933

9ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2079 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱԿՆԱՐԿ ՄԸ ԴԷՊԻ ԱԻԵԼԻ ՀԵՌՈՒՆ

Լրացնելու համար այս ընդհանուր տեսութիւնը՝ հայկական գաղութներու կացութեան մասին, ակնարկ մըն ալ դէպ ի Ամերիկա եւ Պարակաստան:

Բայց նախ երկու խօսք՝ Եգիպտոսի մասին:

Շատոնց կորնքացած՝ իր փարաւոնեան ճոխութիւնը, այս երկիրն ալ ծանրապէս կը տոչոր, իբրեւ հետեւանք ծխախոտի եւ մանաւանդ բամպակի տագնապին:

Ահագին հարստութիւններ կործանեցան: Գիւղացին, «ֆէլլահ»ը, պարտքերու մէջ խեղդուած, նոր պայմանաժամ եւ մեծ գումար ապակցութիւն կը սպասէ, իր մուխը պահելու համար:

Տարուան ընթացքին, փակուեցաւ ծխախոտի հայկական վերջին գործարանն ալ, ցրուելով Զակազիկի գաղութը: Երկու առաջնորդարանները, Գահիրէ եւ Ալեքսանդրիա, բացառիկ միջոցներու դիմած են, հոգալու համար անհրաժեշտ պահանջները: Երկուքն ալ ունին կալուածներ, բայց եկամուտները մեծապէս պակսած են, թէ տիրող տագնապին եւ թէ ապիկար եւ անփոյթ մատակարարութեան հետեւանքով: Գահիրէն տասնհինգ փոխառութեան դիմել, անճրկած՝ 40,000 տոերլիների պարտքի մը դիմաց:

Այս կացութեան մէջ, անշուշտ ամէնէն առաջ զպրոցներն են որ կը տուժեն (ազգային թէ անհատական):

Ծանր հարուած մը կրեց նաեւ «Համազգային»ը, որուն կեդրոնը կը գտնուի Գահիրէ, եւ որ ճրագի լոյսով կը պահէ Պէյղրութի ճեմարանը:

Տագնապ, նաեւ, Պարակաստանի մէջ, որ ունի ազգային մշակոյթի լայն եւ տոկուն ցանց մը, մանաւանդ Ատրպատականի չրջանին մէջ: Աւելորդ է քրքրել պատճառները, — համաշխարհային ջղագրութիւն, դրամի անկում, տուրքերու սահմանափակում եւ տեղական չքաւորութիւն:

Թուրքիոյ ունի նաեւ ուրիշ հոգ մը: Ըլլալով սահմանակից Հայաստանի, Ատաքսր անցնողը իր չունչը կ'առնէ առաջնորդարան:

Թէեւ, ոստիկանութիւնը այժմ թոյլ չի տար հանդիսիլ թուրքիոյ, եւ կը քշէ դէպ ի հարաւ, յաճախ մինչեւ Իրաքի սահմանագլուխը:

Բայց, առաջնորդարանը չի կրնար երես դարձնել, թշուառին երեսը տեսած չըլլալուն համար:

Սախպուած է գոնէ պատառ մը հաց, ձեռք մը հագուստ եւ ճամբու ծախք ճարել: Ո՞ր ապրիւրէն:

1932ի ընթացքին քանի մը հարիւր փախստականներ եկան ու անցան, բայց ոչ իսկ հարիւր ֆրանքի չէք մը գնաց Եւրոպացէն:

«Որո՞ւ հոգ: Մե՞նք ըսինք որ փախչին»...

Այնքան կծկուած է մեր Լոյս – Քաղաքը: Աչքերը կը խաղտան լոյսէն. ի՞նչպէս տեսնեն խաւարն ու թշուառութիւնը...

Հակառակ բոլոր դժուարութիւններուն եւ սեղմումներուն, կազդուրիչ է պատկերը պարսկահայ գաղութի կրթական գործունէութեան:

Առաջին տեղը կը գրաւէ, նորէն, Ատրպատականը: Բայց, թէհրանի մէջ ալ, աչքի կը զարնէ աշխուժացումը:

Տարուան ընթացքին, գպրոցը զրկուեցաւ եկամուտի կարեւոր աղբիւրէ մը, քաղաքապետարանութիւնը փլցուցած ըլլալով խանութները: Անհրաժեշտ է նոր չէնք, 30 սենեակով, մօտ հազար աշակերտի համար: Զեռնարկած են հանգանակութեան:

Դժբախտաբար նոյն վիճակին մէջ կը մնան Սպահանի չրջանին 60 գիւղերը (Զահարմահալ): Աչքէ հեռու, սրտէ հեռու:

×

Բոլորովին տարբեր են պայմանները՝ Հիւսիսային եւ Հարաւային Ամերիկայի մէջ, ուր նմանապէս տագնապը չուարման մատնած է անհամար բազմութիւններ:

Մ. Նահանգներուն մէջ, 40 — 50 տարի անցած է արդէն՝ առաջին գաղթականութեան գլխուն: Այնքրսկեր չատ խոր է՝ հօր եւ զաւկին, այս երկուքին եւ Թուռնիկին միջեւ:

Վերջին տարիներու ընթացքին, կորսուած ըլլալով մօտաւոր ներգաղթի ո՛ր եւ է յոյս, սկսան զարմանազան միջոցներ մտածել, նոր սերունդին եթէ ոչ լեզուն, գոնէ հոգին փրկելու համար:

Այսպէս, հին ու նոր գպրոցներուն վրայ աւելցան, 1932ին, անգլերէնի հրատարակութիւնները՝ ի պէտս օտարացած երիտասարդութեան եւ ուսանողութեան:

«Հայրենիք» օրաթերթը նախ քննութիւն մը բացաւ, իսկ ահա վեց ամիսէ ի վեր ամէն օր առաջին էջի երկու սիւնակները կը յատկացնէ անգլերէն յօդուածներու, ինքնագիր կամ թարգմանութիւն:

Կը հրատարակուի նաեւ ուրիշ պարբերաթերթ մը, «Արմինիըն Միրըր» (Հայկական Հայելի), Պոսթընի մէջ: Եւ ուրիշ մը, «Արմինիըն Րիփորթըր» (Հայկական Տեղեկատու), Լոս Անճելըսի մէջ (Քալիֆորնիա):

Այս վերջինը իր չորս մեծադիր էջերուն երկուքը յատկացուցած է հայերէնի, երկուքը՝ անգլերէնի: Բարեգործականի Շրջանային վարչութիւնը եւս անգլերէն տեսարակ մը կը հրատարակէ:

Մէկ է բոլորին ալ նպատակը, — նոր սերունդին սիրցնել հայկական պատմութիւնն ու կեանքը՝ իրենց սորված լեզուով:

Մնացեալը կը լրացնեն քաղաքական կուսակցութիւնները, մամուլը, Հայր. Միութիւնները եւ հանրային բազմաթիւ եւ բազմազան հաստատութիւններ:

Հարաւ. Ամերիկան ըլլալով աւելի նոր գաղութ, բազմացում 1922էն յետոյ, տակաւին այդ օրուան չէ հասած: 12 — 15,000 հայրենակիցներ բոյն դրած են Արժանթինի, Պրազիլի եւ Ուրուկուէյի մէջ եւ կը պահեն գպրոցներ: (Մեծ մասով՝ Արժանթինի մէջ, որ ունի մեծագոյն գաղութը):

Այստեղ ալ, Սպանիոյ եւ Փորթուգալի սերտ կապերէն մնացած աղճատ լեզու մըն է որ կը սպառնայ հայ մանուկներու...

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԴԻՒԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ...

— Ձաշի հրաւիրա՞ծ է: Չէ՞ հրաւիրած:

— Տասը հազարի գոհարեղէն մը նուիրա՞ծ է: Չէ՞ նուիրած:

Այս է օրուան խօսակցութեան նիւթը՝ սրնարաններու մէջ:

Հասկցած անշուշտ: Խօսքը Պ. Գ. Կիւլպէնկեանի մասին է, որուն անունը շրջան ըրաւ Պոլսոյ թուրք թերթերուն մէջ, գեղեցկութեան թագուհիին կամ անոր հայրը բար մը գլորած ըլլալով:

Պ. Կիւլպէնկեան սովորութիւն չունի ո՛ր եւ է բացատրութիւն տալու: Ան կը սիրէ խորհրդաւորութիւնը:

Կը սպասէ որ առտուն կանուխ արթնցողը պարտք սեպէ հերթել ինչ որ անհպատ է իրեն համար:

Տասը հազարի պատմութիւնը հերթեց «Ապագայ»ն, բաղելով «արժանահաւատ» աղբիւրէ մը:

Ձաշի խնդիրը, ամիսներ յետոյ, վերագրուեցաւ Մոռիս տը Վալէֆի: Թիւրիմացութի՞ւն:

Քանի մը տարի առաջ, Պոլսոյ առեւտրական թերթը, «Իքթիսատ Մէճմուասի», գրեց թէ Պ. Գ. Կիւլպէնկեան բաւ միլիոնի փոխառութիւն մը պիտի ապահովէ Թուրքիոյ, իբր վճարելով հինգ միլիոնը:

Այն ատեն ալ, հարց – պատասխան: Ինչ մը իրարանցում:

Բայց, կարելի չեղաւ ճշդել, — ո՛ր եւ է խօսք եղե՞ր չ այդ մասին:

Պ. Կիւլպէնկեան այն ատեն չուզեց որ հերթուի: Կամ ուզեց որ հերթուի ուրիշին բերնով:

Եւ այսպէս, միշտ խորհրդաւոր, մշուշապատ մթնոլորտ մը կը տիրէ հայ միլիոնատէրին բոլոր գործերուն շուրջը:

Կը հասկնանք որ լռութիւն պահէ Անգլեսպարսիկ Քարիւղի ընկերութեան կամ Վենեցուէլլայի նաւթահորերու պատմութիւններու մասին:

Դիւանագիտական խնդիր է:

Բայց ի՞նչ դիւանագիտական գաղտնիք է որ ըսել չի տար, շիտկէ շիտակ, գրաւոր կամ բերանացի.

— Ոչ ես, ոչ ալ տիկին Կիւլպէնկեան մտքէ անցուցած ենք տասը հազար ոսկիի կամ ֆրանկի գոհարեղէն դրկել Պոլիս, Քէրիմեան հանըմին:

Այսքան մը... բարոյական մխիթարութիւն շա՞տ է այն հազարաւոր հայ թշուառներուն համար որ չեն խօսիր, բայց խելք ունին, սիրտ ունին եւ կը դատեն:

ՎԱՐԱԶ

ԿՐԻՓԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Ամերիկայէն եւ Անգլիայէն յետոյ, Փարիզն ալ վարակուեցաւ կրիփէն. թէեւ ոչ նոյն համեմատութեամբ: Ոստիկանութեան ընդհ. թժիշկը կը խոստովանի թէ հիւանդութիւնները աւելցած են: Բայց, չի կարծեր որ համաճարակի վերածուի, ինչպէս եղաւ 1890ին եւ 1918ին: Բարեբախտաբար արձանագրուած դէպքերը թեթեւ են: Առաջին օրը, հիւանդին տաճուրիւնը կը բարձրանայ 40 աստիճանի. յետոյ արագօրէն կ'իյնայ, միայն քուռն մեր ուրիշ երեսներ կը մնայ: Հետեւաբար վտանգ չկայ, բայց անհրաժեշտ է զգուշանալ:

Ասոր համար ալ կան պարզ դեղեր — ինին, ասպիրին, անթիփիրին, տաք բմպելի (կրոմ): Լաւ է հանգստանալ սենեակին մէջ, տաք պահել ոտքերը, առնորականին պէս ուտել, ոռովհետեւ մարմնական տկարացումը կրնայ ծանրացնել հիւանդութիւնը:

Ինչէ՞ն Փարիզ ալ հասաւ հիւանդութիւնը:

Գլխաւոր պատճառը օդերու խոնաւութիւնն է: Յետոյ՝ բաղաքին խճողդումը, տօնական օրերու առթիւ: Եւ խճողդումը՝ սրահներու մէջ, զանազան հանդէսներու առթիւ: Կրիփը այնպիսի հիւանդութիւն մը չէ որուն յայտարարութիւնը պարտաւորիչ ըլլայ: Ինչպէս որ, դժուար է թուանշանները արձանագրել Փարիզի պատկերը: Բայց, հաճախ կը շարունակուին օդերը, հատուկ է որ տեւէ համառ...

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԱԼՊԱՆԻԱ

«Թայմզ» կը գրէ թէ ալպանական կառավարութիւնը չէ ընդունած Իտալիոյ առաջարկը՝ մաքսային միութիւն մը կնքելու մասին:

Ալպանիոյ տնտեսական կացութիւնը լաւ չէ: Վերջերս աւելի ծանրացած ըլլալով, տեխպուեցան Իտալիոյ ակակցութեան դիմել: Այս վերջինը 1931ի համաձայնութեամբ յանձն առած է տարիւր միլիոն ֆրանք (ոսկեդրամ) վճարել, տարեկան տասը միլիոն տահմանելով եւ առանց տոկոս պահանջելու: Ալպանիա այս պարագրը պիտի հատուցանէր, երբ չտկուէր իր ելմտական վիճակը: Արդ, նկատելով որ մինչեւ հիմա ո՛ր եւ է վճարում չէ եղած եւ ընդհակառակն միշտ նոր գումարներ կը պահանջուին, Իտալիա մաքսային միութեան պայմանը դրած է, իբրեւ երաշխաւորութիւն: Ալպանական կառավարութիւնը այս մասին տեղեկութիւն առած է Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի, որպէս զի նեղ կացութեան չմատնուի, եթէ Իտալիան մերժէ:

Եուկոսլաւիոյ մէջ անձկութեամբ կը հետեւին այս անցուդարձին: Ինչպէս եւ Ֆրանսայի մէջ:

Յունաստանի տնտեսական ճգնաժամը

Յունաստանի 1933 — 1934 տարեշրջանի ելմտացոյցը բաց կը ցուցնէ 1200 միլիոն տրախմի եւ նոյն իսկ աւելի, եթէ հունձը պակաս ըլլայ 1932ի բերքէն, որ բացառիկ էր:

Այս բացը գոցելու համար, կառավարութիւնը դիմած է բացառիկ խստութեանց: Պետական ծախքերը պիտի կրճատուին նոյն իսկ նուազագոյն պահանջէն աւելի: Միայն պատերազմական նախարարութեան ելմտացոյցէն պիտի կրճատուի 240 միլիոն տրախմի, զինուորութիւնը 14 ամիսէն 12ի գեղչուած ըլլալով: 73 միլիոն պիտի խնայուի բանակին պարենաւորումէն եւ 71 միլիոն՝ հանդերձանքէն: Արտաքին գործերու նախարարութեան նախահաշիւը գեղչուած է 33 միլիոն, կրճատելով դռշակները եւ ջնջելով Վիեննայի, Պէռնի, Փրակայի եւ Լահէի դեսպանութիւնները, ինչպէս եւ բազմաթիւ հիւպատոսութիւնները: Երկրագործական նախարարութեան համար նախատեսուած է 23 միլիոնի գեղչ մը, ջնջելով շատ մը վարչական եւ գաւառական պաշտօններ: Միւնչեւ հիմա կատարուած կրճատումներուն գումարը կը հասնի 400 միլիոնի: Մրնացեալ բացը գոցելու համար, կառավարութիւնը որոշած է· — 1· Կալուածական տուրք հաստատել նաեւ այն կալուածներուն համար որ գերծ հռչակուած են· — 2· Հաստատել գործառնութեանց տուրք մը· — 3· Աւելցնել ծխախոտի եւ պէնզինի տուրքերը· — 4· Աւելցնել մահասատուրքը:

Առաջին ճիգամեակին արդիւնքը

Առաջին հնգամեակը վերջացած ըլլալով, խորհրդային թերթերը լեռնակուսակ թուանշաններ կը հրատարակեն, հաստատելու համար կատարուած նուաճումները: «Պրաւդա» հրատարակեց քարէջ մը, որուն համաձայն աւելի քան 1500 ճարտարարուեստական ձեռնարկներ հաստատուած են, եւ 2820 խորհրդային անտեսութիւններ եւ 2497 մեքենական արօրի կայաններ կազմակերպուած: Հաստատուած նոր հնոցները օրական կ'արտադրեն 7000 թոն ձուլածոյ, այսինքն աշխարհի ամենօրեայ արտադրութեան մէկ երրորդը: Մանկտորթի մետաղագործարանը արդէն երկրին յանձնած է 343,000 թոն ձուլածոյ· Կուզնէցկի գործարանը՝ 243,000 թոն ձուլածոյ, 34,000 թոն պողպատ եւ 12 հազար թոն կառածոյ: Ինքնաշարժի, մեքենաշարժ արօրի եւ հազարդծական մեքենաներու գործարանները հատարտար յանձնած են 27,550 ինքնաշարժ, 105,850 արօր եւ 13,500 մեքենայ: Երկկարական նոր կայանները արտադրած են իրը 8,000,000 քիլովաթ – ժամ: Ջեղափոխութենէն յետոյ սարքուած նաւթահօրերուն արտադրութիւնը կը կազմէ խորհրդային քարիւղի արտադրութեան հարիւրին 84ը:

⁂ Խորհրդային մամուլը կը չարունակէ սոխպղտական կոչեր ուղղել գիւղացիներուն, որպէս զի կրկնապատկեն իրենց չանքերը, ցորենի լաւ հունձք մը քաղելու համար: Արդ, աշխատանքը ամէնէն աւելի դանդաղ կ'ընթանայ ճիշդ այն չրջաններուն մէջ որոնցմէ կախում ունի հունձքին յաջողութիւնը (Ուկրաինա, Հիւսիսային Կովկաս, Սաորին Վոլկա): Թերթերը այս վիճակը կը վերագրեն հակայեղափոխական տարրերու խափանարար ընթացքին եւ խորհրդային կազմակերպութեանց կրաւորական դիրքին: Եւ կը չեշտեն թէ անհրաժեշտ է մեծ պայքար մը բանալ ցորենի ճակատին վրայ:

⁂ Դնեպրոպետրովսկի չրջանային դատարանը մահուան դատապարտեց եօթը նախկին պաշտօնեաներ, Կոլոմին, Պոլամարչուկ եւ Ուրբելեան, իբրեւ «խանգարիչներ ցորենի մատակարարման»: Ուրիշ երեք պաշտօնեաներ դատապարտուեցան 10 տարի, իսկ հինգ հոգի ալ ութ տարի բանտարկութեան:

«Պատճառը պէտք է վճարուին»

*Գերմանական թերթի մը՝ «Լոքալ Անցայկըր»ի մէջ հրատարակուած դերութեամբ մը, Մ. Նահանգներու նոր նախագահը կը յայտարարէ թէ պատերազմական պարտքերը պէտք է վճարուին: «Մարդկային ողջմտութիւնը կը պահանջէ վճարման դիւրութիւններ ընծայել պարտատիրոջ: Բայց, միւս կողմէ, պարտքերու ընդհանուր ոչ կարելի է, ոչ ալ համապատասխան՝ պատուոյ եւ իրաւունքի զգացումին: Ցանձն առնուած պարտաւորութեանց ճանաչումով է որ կարելի պիտի ըլլայ ամրացնել դրամի միջազգային հրապարակը: Ամերիկեան յառաջիկայ կառավարութիւնը այս խնդիրը պիտի քննէ անսպասօրէն եւ առանց կանխակալ կարծիքներու, չարժելով պարկեշտութեան եւ արդարութեան սկզբունքին համաձայն: Բայց, չպիտի մոռնայ թէ մարդկութիւնը կը բաղկանայ զանազան ժողովուրդներէ եւ ազգերէ եւ հետեւաբար ամէն ազգային կառավարութեան պարտաւոր է նախ իր ժողովուրդի մասին մտածել: Այն գրամը զոր մեզի կը պարտի արտասահմանը, արդիւնքն է ազգային աշխատանքին, առանձին – առանձին անհատներու բազմութեան մը աշխատանքին»:

Իրանեան Խորհրդարանը լուծուած

Վերջերս բուռն դժգոհութիւններ արտայայտուած ըլլալով կառավարութեան դէմ, Տէ Վալէրա, Իրլանտայի Քունդ ազգայնական վարչապետը, լուծեց խորհրդարանը: Նոր ընտրութիւնները պիտի կատարուին յունուար 24ին: Այս առթիւ, պիտի արծարծուի Անգլիոյ հետ համաձայնելու կամ ամէն կապ վերջնապէս խզելու սկզբունքը, որու մասին երկուքի բաժնուած է հանրային կարծիքը: Տէ Վալէրա, որ կատակից է խզման, կը յուսայ չախչախիչ մեծա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԱՄԲՈՂՋ ՐՆՏԱՆԻՔ ՄԸ ՋԱՐԴՈՒԱԾ

ԿԻՆ ՄԸ՝ ԻՐԱՐՈՒ ԵՏԵՒ ՍՊԱՆՆԵՑ ԱՄՈՒՍԻՆԸ, ՄԱՅՐԸ, ԵՐԿՈՒ ԶԱՒԱԿՆԵՐԸ ԵՒ ԻՆՔԶԻՆՔԸ

Երեքշաբթի օր ահռելի ջարդ մը տեղի ունեցաւ Վերսայլի մէջ: Զղագար կին մը, Սիւզան Բուէնոն, 45 տարեկան, որ ամուսնացած է նախկին ճօտարի մը հետ, յանկարծ մառանը իջնելով, գնդակով մը գետին փռեց ամուսինը: Խեղճը զբաղած էր ջերմաքաշ գործիքը շտկելու: Յետոյ դարձաւ խոհանոց եւ դարձեալ գնդակով մը սպաննեց մայրը, 65 տարեկան պառաւ մը: Խոհանոցէն անցնելով սենեակը, խեղդեց 18 ամսու երախան, իսկ միւս զաւակը, 10 տարեկան, ըսպաննեց գնդակով: Յետոյ նամակ մը գրեց ընտանիքին, սեղանին վրայ ձգեց եւ գնդակ մըն ալ իր բերնին պարպելով, անձնասպան եղաւ: Նամակին մէջ կը գրէր թէ սպաննած է ամուսինը, մայրը, երկու զաւակները եւ ինքզինքը:

Առտուն, երբ կաթնավաճառն ու հացավաճառը եկան, բնակարանին դուռը գոց գտան: Դրացիներն ալ զարմացած էին: Հարկ եղաւ հեռաձայնել ոստիկանութեան, որ դարբին մը կանչելով բացաւ դուռը: Ահռելի տեսարան մը կը պարզուէր բոլոր սենեակներուն մէջ: Խոհանոցին մէջ, 8 տիկին Սիւզան կը հանդար արեան նպարավաճառներու մէջ: Գնդակ մը ծակած էր ճակիթը: Վրան գտնուեցաւ ատրճանակ մը ուր միայն երկու գնդակ մնացած էր: Իր ճովը փռուած էր մայրը, երեսը գետնին: Ճաշասրահին մէջ, սեղանին վրայ գտնուեցաւ նամակը: Առաջին յարկի մէկ սենեակին մէջ, օթոռոցին վրայ խեղդուած գտան 18 ամսու երախան: Ցարակից սենեակին մէջ, փռուած էր դիակը միւս երախայրին, հագուած եւ անկողնին վրայ ինկած: Գնդակը ծակած էր ճակիթը: Իսկ մառանին մէջ արիւնաթաթախ փռուած էր ընտանիքին հայրը, դարձեալ ճակիթէն զարնուած:

ՄԵԾ – ԴՈՒԲԸ ԿԸ ՅՈՒՍԱՅ ԵՒ ԿԸ ՍՊԱՍԷ

Կիրիլ մեծ – դուքսը որ ցարական ընտանիքին ժառանգորդը կը համարուի, կոչ մը ուղղեց... կարմիր բանակին, նոր տարուան առթիւ: Տեղական թերթերէն կը բաղենք կոչին գլխաւոր հատուածները.

— « Տարի մըն ալ անցաւ եւ այսուհետեւ բացորոշ է թէ խորհրդային վարիչները ո՛ր աստիճան ծանրացուցին ժողովուրդին տաժանելի կացութիւնը: Ժողովուրդը փրկութեան ո՛ր եւ է նշոյլ չպիտի տեսնէ, բան իշխանութեան ղեկը կը գտնուի հակազգային եւ ապիկար կառավարութեան մը ձեռքը: Ազգային գիտակցութիւնը կ'ամբապնդուի Ռուսիոյ մէջ: Մօտալուտ փրկութեան նշան մըն է այդ: Բանակը եւ նաւատորմը, որոնք տակաւին կարմիր անուններ կը կրեն, խոբապէս տոգորուած են ազգային զգացումով: Անոնք միակ ուժն են որ կրնայ արշաւանքէ, կազմալուծումէ եւ բոլշեւիկեան հարստահարութենէ փրկել Ռուսաստանը: Ռուս զինուորնե՛ր, ձեզի՛ կը դիմեմ: Ձեր ուժը երաշխիք մըն է ռուս պետութեան անձեռնմխելիութեան եւ ապահովութեան: Դո՛ւէ, ներկայացուցիչները ազգային զինեալ ուժի, անբաժանելի՝ ազգէն, ժառանգորդներն էք մեր ցամաքային եւ ծովային բանակներու դարաւոր փառքին: Երբ, ողորմութեամբն Աստուծոյ, եւ համախոհութեամբ՝ ժողովուրդին հետ, վերջ դնէք բոլշեւիկեան բռնակալութեան, պիտի հնչէ ռուս պետութեան վերածնութեան ժամը եւ այն ատեն ձեզի կ'իյնայ պաշտպանել կայսրութեան ամբողջութիւնը եւ ազգերուն ազատ զարգացումը: Յիշեցէ՛ք անցեալին դասերը»:

ՍԷՍԻԼ ՍՈՐԼԻ ՊԻՏԻ ՄՆԱՑ. — Տեղի տալով Քոմէտի Ֆրանսէզի վարչութեան պնդումներուն, Տիկին Սէսիլ Սորէլ յանձն առաւ մինչեւ 1933 դեկտեմբեր 31 մնալ նոյն թատրոնին մէջ:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿՈՄԻՍԱՐՆԵՐԻ ՍՈՎԵՏԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ (ԲՈԼՇԵՎԻԿՅԱՆ) ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՕՐԳԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ Է ՀՈՏԵՓԵՏՈՒԹՅԱՄԲ ՎԱ ԽՍԻՐՎԵՑ ՀՐ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿՈՄԻՍԱՐՆԵՐԻ ՍՈՎԵՏԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ (ԲՈԼՇԵՎԻԿՅԱՆ) ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՕՐԳԱՆ

Հրատարակվում է 1920 թվականի հոկտեմբերի 14-ից

Հրատարակության հասցեն՝ Երևան, Կառավարական տուն

Հեռախոսներ՝ 56-53, 40-55, 40-56, 40-57, 40-58, 40-59

Տպագրվում է Հայկական ՍՍՀ Ժողովրդական տնտեսության խորհրդի տպարանում

Ստորագրված է տպագրության 1932 թ. դեկտեմբերի 31-ին

Ժամը 24-ին

Տպաքանակը 150,000 օրինակ

Գինը 10 կոպեկ

Առանձին համարի գինը 5 կոպեկ

Բաժանորդագրությունը ընդունվում է բոլոր փոստային բաժանմունքներում, գյուղական խորհուրդներում, կոլտնտեսություններում, սովխոզներում, ՄՏԿ-ներում, ինչպես նաև «Սոյուզպեչատի» գրասենյակներում

Բաժանորդագրության գինը՝

մեկ ամսվա համար 1 ռուբլի 80 կոպեկ

երեք ամսվա համար 5 ռուբլի 40 կոպեկ

վեց ամսվա համար 10 ռուբլի 80 կոպեկ

մեկ տարվա համար 21 ռուբլի 60 կոպեկ

Հասցե՝ Երևան, Կառավարական տուն

Հեռագրական հասցե՝ Երևան, Կոմունիստ

Հեռախոսներ՝ 56-53, 40-55, 40-56, 40-57, 40-58, 40-59

Տպագրվում է Հայկական ՍՍՀ Ժողովրդական տնտեսության խորհրդի տպարանում

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Հ. Յ. Դ. Լիոնի կոմիտեին հեռկոյթը

—··—

Լիոն, 1 յունուար (Ցառաջ)։ — Կաղզուրիչ ու խրախուսիչ էր ընտանեկան երեկոյթը, զոր կազմակերպած էր Հ. Յ. Դ. Լիոնի Շրջ. Կոմիտէն, Ամանորի առթիւ, չարաթ երեկոյ ընկ. Զ. Քէնոխրեանի ճաշարանին մէջ։

Որոշուած ժամուն, ընկերներ ու համակիրները, իրենց ընտանիքներով ու զաւակներով գրաւած էին սեղանները, որոնց վրայ՝ իր մասնաւոր տեղը ունէին կարմիր գինին ու նարինջները աիւշաբոյր։ Հանդիսականներէն շատեր, նախապէս որոշուած սակի մը համաձայն, իրենց իրիկուան ճաշերը տեղւոյն վրայ ըրին, հանդէսին փոյլը աւելի մտերմական դարձնելու համար։

Ժամը 9ին մօտ, օրուան նախագահն ու սեղանապետը միանգամայն, ընկ. Թագուր Այվազեան, քանի մը գրաւիչ խօսքերով բացաւ երեկոյթը։ Բաժակները բարձրացան ու, առաջին առթիւ խմուեցաւ Դաշնակցութեան միասնականութեան համար, անոր անցեալին ու ներկային, յաւագոյն բարեմաղթութիւններով։ Ցետոյ ներկայ հանդիսականները յոտնկայս, միաձուն եւ խրոխտ երգեցին, Հ. Յ. Դ. քայլերգը «Մշակ Բանուոր»։

Ու ընկերներու եւ համակիրներու միջեւ սկսան մտերմական խրախճանքը, երգն ու պարը, երգիծանքն ու պատմուածքը։ Երգեր ու երգեր, մէկը միւսէն հմայիչ, մէկը միւսէն կախարդիչ — «Երբ որ բացուին դռներն յուսոյ», «Հայաստան», «Գնդակ որոտաց», «Կամաւոր հայ զինուորներ», «Մենք անկեղծ զինուոր ենք», «Պանք Օթոման» եւ մեր սիրելի Մնկիկին «Օ՛յ աման աման»ը։

Գեղարուեստական բաժինը լայն էր ու ճոխ։ Թերթին սիւնակներուն խնայելով, պիտի տամ միայն կարեւորները... Մնացածներէն ներողութիւն կը խնդրեմ։

Առաջին առթիւ, կ'ուզէի յիշել անուն մը, որ, Լիոնի մէջ ճանչցուած է իբրեւ «Փոքրիկին Արմենակ»։ Դէմ մանկական թոթովանքը կայ իր լեզուին վրայ, բայց, արուարանած բառերը յստակ են ու հնչուած։ Հայրն ու մայրը ջանք չեն խնայեր «օրը նոր բան մը նոր» սորվեցնելու։ Երանի՛ թէ բոլոր հայ ծնողքները օրինակ առնէին։ Ու փոքրիկը կը բարձրանայ սեղանին վրայ, հօրը (մեր հաւատարիմ համակիրներէն՝ Պ. Կարապետ Արմենեան) օգնութեամբ ու կարմիր բաժակը բարձր բռնած ձեռքին մէջ, կ'արտասանէ։ — «Կը խմեմ այս բաժակը մեռնողներու յիշատակին, եւ ապրող բոլոր Դաշնակցականներուն եւ Դաշնակցականի պէս մտածողներուն կենաց»։ Բուռն ծափերէ վերջ, կ'ընէ երկու արտասանութիւն եւս՝ «Նահատակներուն» եւ «Չամճրնցի եմ, Համճրնցի»։

Ուրիշ փոքրիկ մը արտասանեց ... ի՞նչ... Ա. Ահարոնեանի «Ուխտաւորը»։ Այն ո՞րտեղէն սորված է... ե՞րբ է սորված...

Նոյնքան հմայիչ էին ընկ. Կ. Մանուկեանի փոքրիկներու արտասանութիւնները «Ես հայ տղայ մըն եմ, Ա. Բ. Գ.ը չեմ կրնար սորվիլ», «Հայ եմ ես» եւն.։

Եւ ահա նորէն հայկական չէնչող կանչ մը, չնորհալի երգչուհի Օր. Ծով. Տէր Պետրոսեանի բերնով.—

Բարի լոյսի զանգակ է զարկում,
Զրնկ զրնկալէն անուշ, անո՛ւշ...
Լոյսը բացուեց մեր աշխարհին,
Զրնկ զրնկալէն անուշ անո՛ւշ...

Ա՛հ, երբ կը տեսնէք մեր իսկական արշալոյսը, բարի լոյսին ծագումը...։

Այս երգը իր կախարդանքով առիթ տուաւ որ ձայն առնեն մեր ընկերներն ու համակիրները, — բոլորն ալ համակուած՝ թախիծով։ Կարգով խօսեցան ընկերներ Վարդան Արմենեան (Սկնթ էթիկէն), Կար. Տայեան, Ստ. Թիւրեաքեան, Կարապետ Արմենեան, Կար. Մանուկեան, Թագ. Այվազեան եւ ուրիշներ։ Խօսեցան լայն ու յստակ, դանազան տեսակէտներով, բայց յանդելով միեւնոյն եզրակացութեան, — ամէն գնով ուժ տալ Համազգայինի կազմակերպութեան, կենդանի եւ զօհաբերող հոգիով մը փարիլ Հ. Յ. Դաշնակցութեան, ամէն բանէ վեր դասելով անոր միասնականութիւնը։

Ժամը ճիշդ 12ին, նոր տարուան սեմին վրայ, ընկ. Ստ. Թիւրեաքեան կարգաց Եւրոպայի կեդր. Կոմիտէին շնորհաւորական նամակը։

Ընկ. Տօնապետ Տօնապետեան եւ ուրիշ ընկեր մը, ներկայացուցին, ծաւոտած, երգիծական պատկեր մը։

Ու այսպէս, խինդ ու պար, երգ ու ծիծաղ մինչեւ առաւօտեան ժամը 6։ Այս առթիւ քանի մը համակիրներ փափաք յայտնեցին մտնելու Հ. Յ. Դ. շարքերուն մէջ։ Կոմիտէն ընթացք պիտի տայ, համապատասխան ձեւականութիւնը կատարելէ վերջ։

Այս առթիւ երկու խօսք՝ բոլոր տեսակի ծանծաղամիտներուն, որոնք Դաշնակցութեան «քայքայման» երազով կը զառանցեն։ Թող աչք եւ ականջ փակեն, ծոմ պահեն ու սպասես երգեն — «Դաշնակցութիւնը կը քայքայուի կոր...»։

Եօթնուկէս կտոր «Արեւ»ներ, ցնծացէք, Դաշնակցութիւնը կը քայքայուի՛...

Գիւղական առածը կ'ըսէ. — Որ չի զարկեմ քո չա՛ն, գէ ու խնծոյ եղլիկիս կարկտա՛ն...

Միսաք – Միրզէ

ՏԻՏԱՂ

Դերասանուհին.— *Պարոն տնօրէն, ամէնէն դժուար դերը ինծի վիճակեցաւ։*

— *Ի՞նչպէս, ամենադիւրին դերը տուի քեզի, քանի որ խօսելու բան մը չունիք։*

— *Ճիշդ այս պատճառով։*

×

— *Մայրիկ, ժպերուդ մէջինչո՞ւ ճերմակներ կան։*

— *Անառակութիւն շատ կ'ընես, դիս կը նեղես եւ կը ճերմկնան։*

— *Ուրեմն դուն ինձմէ աւելի անառակ բլլալու ես որ մեծ մայրիկին մազերը ճեփ-ճերմակ եղած են։*

×

— *Ի՞նչպէս շահեցար ազատարարի շքանշանը։*

— *Հրդեհի մը պատճառաւ շահեցայ։*

— *Կ'երեւի քանի մը հոգի ազատեցիր։*

— *Ո՛չ, պարոն, միայն ինքզինքս ազատեցի։*

×

— *Ես ամուսնոյն հետ երբեք վէճ չունիմ, երբ հարցի մը մէջ իրաւունք ունենամ, միշտ կը հաւանի։*

— *Բայց երբ ինք իրաւունք ունենա՞յ։*

— *Անիկա ցարդ պատահած չէ։*

ՆՈՐ ՄԵՐԿԱՑՈՒՄՆԵՐ

ՏՕՔԹ. ՊԱՐՈՆԻԿԵԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

—··—

ԽՄԲ. — Մեր ընթերցողներուն համար անծանօթ մը չէ Տոքթ. Պարոնիկեանը, որ շահագործելով կարգ մը Գերմանացիներու բարեմտութիւնը, տարիներէ ի վեր գործեր կ'եփէ։ Իր վերջին ծրագիրն է՝ «Խրիմեան Ձեմարանի»ի մը ցնորքը, հայ եկեղեցականներ պատրաստելու համար։ Դժբախտաբար շատ մը հոգեւորականներ — առաջնորդ, եպիսկոպոս, պատրիարք — խարուեցան իր անուշ լեզուէն եւ բերանացի կամ գրաւոր հաւաստիքներ տուին։

Ահա նոր յայտնութիւն մը՝ իր մասին։

«Dr. Lepsius Deutsche Orient Mission» հայանպաստ ընկերութիւնը «հայ բարձր հոգեւորականութեան եւ մամուլին» ուղղած է գեկոյց մը, որուն գլխաւոր մասերը կուտանք ստորեւ.—

Գերմանարնակ հայ բժիշկ Պարոնիկեան ասկէ 16 տարի առաջ սկսաւ իրեն մատչելի գերման աւետարանական շրջանակներու մէջ կարեւոր գումարներ ժողվել, իբրեւ թէ աւելի չափով եւ աւելի արագ հայ գաղթական բեկորներու օգնութիւն հասցնելու համար, քան թէ այդ գերման հայասնպաստ ընկերութիւնները կ'ընեն։ Ասիկա անոր արգելք չեղաւ որ, ամէն անգամ, երբ առիթ հանդիպեցաւ Արեւելք օգնութիւն մը ղրկելու, Պարոնիկեան ամէն տեսակ պատրուակներով մեկնաբանայ։ Այսօր հաստատ է որ ան իր ժողված գումարներէն միայն չնչին բեկորներ հայ թշուառութիւնը ամօքելու բաժին հանած է, այն ալ կա՛մ իբրեւ պարտք եւ կամ այս այն վարչութեան անմիջական ճնշման ներքեւ։ Շատերը, ատնոր անվայել քարոզութեան մեթոտներէն հիասթափուած, երես դարձուցին անկէ։ Առանձնապէս իր Զուիցերիոյ բարեկամները հիասթափումէ դառ հարկ տեսան յաւուրկ թուղթերով մը զուգեկցական հանրութիւնը պարոնիկեանէ զգուշացնել, մինչ միւս կողմէ մարմնաւոր իշխանութիւնները անոր մուտքը Զուիցերիա պաշտօնապէս արգիլեցին։

Սակայն Պարոնիկեան կը յաջողի իր ցուցապրեալ բարեպաշտութեամբ միշտ նոր դիւրահաւատ կրօնական շրջանակներ կամ առանձին եկեղեցականներ գտնել, որոնք դէպ ի հայ ազգը տածած իրենց սէրէն ու յարգանքէն դրդուած՝ կը կարծեն թէ պէտք է Պարոնիկեանին նեցուկ հանդիսանան։ Իր վերջին ցաւրինները Արեւելքի մէջ կատարած ձմրբրդութենէն յետոյ, «Նպատակիս հասայ» վերնագրին տակ գերմաներէն տետրակ մը հրատարակեց, որուն մէջ իր Պալքաններու Հայ Համայնքներուն այցելութիւնը իբրեւ յաղթական երթ, եւ վինքը իբր ամէնէն ժողովրդական, ամէնէն ազդեցիկ հայ անձը կը ներկայացնէ, որմէ հայ ժողովուրդը առ նուազն իր ազգային կրօնական փրկութիւնը կը սպասէ, չնորհիւ Պարոնիկեանի Գերմանիոյ մէջ ծրագրած «Արմենեան Ձեմարան»ի, եւ սրատեսէ կոչեր կ'ընէր գերման աւետարանական շրջանակներուն իրենց պատասխանատուութեամբ օգնելու իրեն՝ այդ ծրագիրները իրագործելու։

Մենք բաւականացանք ձեռնպահութեամբ, ան չդադրեցաւ իր տետրակներուն մէջ գերման հայանպաստները հայկական շահերուն հակառակ մարմիններ ներկայացնել, որոնք դաւանախոհական նպատակներու հետեւած են իրը թէ, կանգ չառնելով միաժամանակ բազմաթիւ այլ վարկաբեկումներու առաջ։ Արդեօք հարկ կա՞յ հայ բանիմաց չրջանակներուն յիշեցնելու որ Տոքթ. Լեփսիուս այն անձը եղած է սկիզբէն ի վեր, որ իր այլ երախտիքներուն հետ միասին ամենախիստ կերպով մերայ արտայայտուած է բոլոր այն օտար առաքելութիւններու մասին, որոնք հայութեան ծոցին մէջ գործելով, դաւանախոհական ձգտումներ երեան բերած են։ Հայ ազգային – լուսաւորչական եկեղեցիին անեղծութեան նախանձախնդրութիւնը չէ՞ արդեօք որ ան իր հիմնած արբանոցներուն դաստիարակութեան գործը գերադասօրէն հայ մանկավարժներու յանձնած է, ինչ որ մեզի՝ իր յետնորդներուն համար եւս, որպէս կտակ կը նկատուի։ Ծիշդ՞ է արդեօք թէ ինչպէս Տոքթ. Լեփսիուս եւ իր բարեկամները, առաջնորդուելով այդ սկզբունքէն եւ այդ հոգիով, առանձին զգուշութեամբ վերաբերուեր են բոլոր այն հայ աստուածաբաններուն, որ Գերմանիոյ մէջ հայ լուսաւորչական եկեղեցիին նուիրաբերած են։ Սակայն Պարոնիկեան իր բոլոր տետրակներուն մէջ ի միջի այլոց մեր ընկերութիւնն ալ զրպարտելով, կը յաւակնէր հոլովել թէ հայ եկեղեցականներն ու հայ ժողովուրդը միայն եւ միայն իրեն կը վստահին։

Այնչափ առեն որ Պարոնիկեան այդ ամէնը իր կողմէ եւ իր բերնով կ'ընէր, մենք անտարբերութեամբ վերաբերուած ենք նման ոտնձգութիւններուն։ սակայն Պարոնիկեան չգոհացած է վերջերս աւետարանական հրատարակչական գերման հոգեւորական մը իբր նախագահ իր մասնաժողովի, Քիպարեան Հայկ – Արամ Հայու մը ուղեկցութեամբ պալքանեան երկիրները ղրկել։ Արդ, այժմ այդ գերման հոգեւորականն է իրրեւ թէ, որ Պարոնիկեանի հրատարակած «Նոր Հայաստան» յորդորչուած տետրակներուն թիւ 32ի մէջ, իրրեւ հետեւանք հայ բարձր հոգեւորականներու եւ վարիչ մաւտորական չրջանակներու հետ իր ունեցած միտքերու փոխանակութեան, հետեւեալը կը տեղեկագրէ.

«Մեղմէ (Պարոնիկեանի մասնաժողովէն) ամէն ինչ կ'ակնկալեն, իսկ միւսներէն (գերման հայանպաստ ընկերութիւններէն) «ոչինչ եւն.»։

Զեկոյցը ուրիշ կարգ մը հատուածներ ալ բաղելով նոյն թերթէն եւ զարմանիք յայտնելով տրուած հաւաստիքներուն վրայ, կ'եզրակացնէ.

— Որչափ ալ Տոքթ. Լեփսիուսի գերման ընկերութիւնը վերջին գրեթէ 40 տարուան ընթացքին իր ամէնէն սերտ եւ ամէնէն քազդ պարտակցութիւնը նկատեց հայ թշուառներու ճակատագրին հանդէպ նեցուկ հանդիսանալ եւ անոր ցաւերը ամօքելու վրայ գործին իրավանն բաժինը բերել, նոյնքան սակայն իրաւունք ունի ապացուցու որ հայ եկեղեցական ու մտաւորական վարիչները Պարոնիկեանի բերած յայտարարութիւններուն հանդէպ նոյնիսկ աւերկմիտ կերպով, նոյնիսկ հրապարակաւ իրենց դիրքը ճշգին, համ չեն փափաքիր դր Տոքթ. Լեփսիուսի գերման առաքելութիւնը, տարակուսանքներու եւ հիասթափութեանց մատնուած, իմիգիճիը իր Աւետիքի գործունէութիւնը հիմնական վերաքննութեան ենթարկելու անհրաժեշտութեան առաջ նկատէ։

ՄԱՄՈՒԼ

ՄԵՐ ԵՐԿՈՒՆ ԵՒ ԱՆՈՆՑ ՏԱՍՆԵՐԿՈՒՆ

—··—

Երեւանցիները երկինք–գետին իրար կ'անցընեն, ապացուցանելու համար թէ Դաշնակցական կառավարութեան օրով Հայաստանը աւերակ էր, անտուն եւ թշուառ, իսկ այսօր դրախտ է դարձեր, շնորհիւ խորհրդային իշխանութեան։

Խեղճերը կը մոռնան որ՝ Դաշնակցական իշխանութիւնը տեւեց միայն երեսուն ամիս, այն ալ պատերազմէն անմիջապէս յետոյ. իսկ իրենք ահա կ'իշխեն 12 տարիէ ի վեր։

Սելանիկի «Հորիզոն»ը հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ այս ծրի «ոէֆլամ»ին առթիւ. (29 դեկտ.)։

— «Խորհրդային կառավարութիւնը չտեսաւ այնքան գործ իր առաջին երկու տարիներու գործունէութեան ընթացքին, քան ինչ որ Դաշնակցութիւնը կրցաւ ընել նոյնքան ժամանակաշրջանի մը մէջ։ Պատերազմէն ելած եւ պատերազմելու հարկադրուած Հայրենիք մը, որ կխտով քարուքանդ էր եղած եւ ուր, պնապատան եւ սոված գաղթականութեան մը ահաւոր տագնապը չունէ առնել էջը տար օրուան վարիչներուն, հայրենիք մը, որ իր աշխարհագրական դիրքի եւ իր հարեւաններու թշնամութեան հետեւանքով, երկար ժամանակ կորուած էր արտաքին աշխարհի հետ յարաբերուելու կարելիութիւններէն, հայրենիք մը վերջապէս, ուր ամէն բան այրէն պէտք էր սկսէր, չէր կրնար անշուշտ մէկ տարիէն միւսը զտնալ դրախտ եւ վերաշինուիլ այնպէս, ինչպէս որ պէտք էր։ Հակառակ այս դրժուարութեանց սակայն, Դաշնակցութիւնը, իր երկամեայ տիրապետութեան չրջանին յաջողեցաւ ընել իր ուժերու ներածէն ալ աւելին։ Պետութիւն կազմակերպեց ամէնէն առաջ։ Բանակ տուաւ անոր։ Հիմնեց օրէնսդրութիւն։ Տարաւ դիւանագիտական աշխատանք։ Իրապէս եւ իրաւապէս ճանչցուց Հայաստանը ամբողջ աշխարհին։ Ընդարձակեց սահմանները։ Ստորագրեց Սեւրի դաշնագիրը։ Վարկ դտաւ արտաքին աշխարհի մէջ։ Կարգաւորեց պետական ֆինանսները։ Կերակրեց սոված գաղթականութիւնը եւ պատսպարեց գոյն կրցածին չափ։ Եւ այս բոլորը ըրաւ առանց Խորհրդային Միութիւն մը ունենալու իրեն աջակից եւ ամբողջ երկու տարի տեւած պատերազմական վիճակի մը մէջ։*

Եթէ անհրաժեշտ է Դաշնակցութեան երկամեայ գործունէութիւնը բաղդատել խորհրդային իշխանութեան գործունէութեան հետ, այդ բաղդատականը պէտք է տահմանափակուի նոյնքան ժամանակաշրջանի մը մէջ։ Թող հայ բոլշեւիկները ըսեն մեզի, թէ իրենք ի՞նչ ըրին իրենց տիրապետութեան առաջին երկու տարիներու ընթացքին, երբ, գէշ–ազէկ կազմակերպած պետութեան մը ժառանգորդները դարձան։ Քանի՞ քար չարեցին իրարու վրայ եւ վերաշինական ի՞նչ գործ տեսան երկրի մը մէջ, որուն վրայ յարձակեցան սովալուկ գայլերու պէս, ժողովուրդը հալածելով ու քամելով եւ սարսափի անհնարինթաց տիրապետութիւն մը հաստատելով երկրին մէկ ծայրէն միւսը, Դաշնակցութենէն մնացած ամէն հետք ուզել – սրբելու համար։ Պատմութիւնը, դէպքերն ու թիւերը կ'ըսեն, որ բոլշեւիկները, ժողովուրդը տանջելէ, անոր ունեցածը թալանելէ, հացն ու հացահատիկը «եղբայր» Վրացիներուն ու Թաթարներուն կամ հիւսիսային կովկասցիներուն «նուէր» ղրկելէ զատ ուրիշ բան չեն է բան չկրցան ընել, հակառակ այն իրողութեան, որ տահմանային խաղաղութիւն կը տիրէր Հայաստանի մէջ եւ խորհրդային իշխանութիւնը իր կռնակը ունէր Հիւսիսի մեծ օգնականը»։

Մենք համոզուած ենք որ Պարոնիկեան եւ իւրայինք, Աթէնքի Մաղլըմեան Սրբազանին ոչ – քննական վերաբերմունքին վրայ հիմնուած, վերյիշեալ ոտնձգութիւնները կ'ընեն։ Սակայն քանի որ անգամ մը նման դաւեր հրապարակի վրայ գոյութիւն ունին, ուստի մենք թէ՛ գերման ժողովուրդին արժանապատուութեան եւ թէ մեր անմոռանալի հիմնադրին անուան յիշատակին հանդէպ պարտաւոր ենք յայտնապէս ակնկալելու որ հայ վարիչ չրջանակները մեր տարակուսանքները փարատեն»։

Օր. ԶՈՒԿԱՐԹ ՊՕՏՈՒՐԵԱՆ
եւ
Պր. ՀՐԱՆԴ ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ
Նշանուած
1 Յունուար 1933 Պանէլօ

Բացուած է բաժանորդագրութիւնը
«ՅԱՌԱՋ» *օրաթերթի*
1933 ՏԱՐԵԾՐՋԱՆԻ 1933
ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ԿԱՐԴԱԼ Ա. ԷՋԻ ՁԱԿԱՏՐ

CHANTH, 94 Rue Lafayette, Paris (10)

Նիւթին բացառիկ նկարագրին համար, փարիզեան երեք մեծ հրատարակչական տուներէ մերժուած, եւ հակառակ ատոր, լոյս տեսնելէ յետոյ արդէն գերմաներէն եւ անգլիերէն լեզուներու թարգմանուելու առաջարկներ ընդունած՝

FILLES

Հեղինակ՝ ՄԵՐՈՒԺԱՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

Պոլսական պատումուածքներու այս հիասորը արժանի՛ է իր անսպասելի յաջողութեան։

Երկու ամսուան մէջ 4րդ տպագրութիւն
ԳԻՆ՝ 9 ՖՐԱՆԿ
Կը ծախուի բոլոր գրավաճառներուն մօտ

Dépôt général: Messageries Hachette

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

2· ԼԸՓԻՒ ՓՈՂՈՑԻՆ ՄԷՋ

Զպիտի ուզէր ոչ մէկուն, նոյն իսկ Ճորճին, ցոյց տալ այդ նախատինքը։ Արդէն շատ դժուարութիւնով համոզուած էր փոխադրուիլ Լբփիք փողոցի այդ տունը։ Այնտեղ էր հիմա, բայց քոյլ չպիտի տար որ խանդարէին իր առանձնութիւնը։

Ճորճ երբեք չմտաւ այդ սենեակէն ներս։ Այէն անգամ որ Լիան դուրս կ'ելլէր տունէն, կը կղպէր դուռը, ներսը կը ձգէր երեխան՝ Օ–բօթան ու միասին կը տանէր բանալին։ Այս նախազգուշութիւնը ձեռք առած էր իր զալուն երկրորդ օրն իսկ, երբ իմացեր էր որ նախորդ օրը երեխան սենեակէն դուրս ելլելով սպասեր էր տանզուտին դուռը։

Լիան այս տեղեկութիւնը ստացաւ Ճորճէն։ Երեքը միասին կը ճաշէին նկարիչին աշխատանոցին մէջ։ Լիան որ եւ է ակնարկ չբրաւ այդ մասին. չոյեց Օբոթային մազերը ու ժպտեցաւ։

Երբեմն, Լիանի բացակայութեան, երեխան կը ծեծէր դուռը։ Բայց տատրօրինակ կերպով հանդարտ, հնազանդ ու ինքն իր զլուխն երեխայ մըն էր ան։ Մի՛ մինակ, կը նստէր սենեակին մէջ ու մարդ չէր գիտեր թէ ինչով կը զբաղէր։ Ճորճ անոր ձայնը անգամ չէր լսեր իր աշխատանոցէն։

Ուրեմն այս ձեւով Լիան Սոնբէլ զարձաւ Ճորճի սիրուհին։ Կ'ապրէին միեւնոյն տանը մէջ, կը ճաշէին միասին ու Լիան քոյլ չէր տար Փորէլի տղաքներուն մտերմանալ իրեն հետ։ Կապելային յանձնարարներուն համար գաղտնիք չէր անոնց կենցաղը։ Լիան կը չարունակէր իր ներկայացումները, թէեւ անկանոն։ Համաձայն իրենց պայմանագրութեան — Ճորճ անտեղեակ էր անոր մանրամասնութիւններուն— Լիան իր ազատ ժամերը կը յատկացնէր Մօնմարթրի միւս սրճարաններուն, Փորէլի կարգադրութեամբ։

Առաջին անհասկացողութիւնը ծագեցաւ իրենց մէջեւ այն առեն երբ Փորէլ Լիանի համար գործ մը գտաւ Պալ Պուֆոնի մէջ՝ երրորդ աստիճանի պարասարահ մը որ փակուեցաւ պատերազմին սկիզբը։

Լիան նախասիրութիւն մը չունէր այդ պարասարահին համար, ոչ ալ առանձնապէս չահագրգռուած էր պայմանագրութիւնով։ Կ'երթար, որովհետեւ Ճորճ կը նախանձէր։ Որքան ատեն որ Լիան կ'աշխատէր Փորէլի կապելային մէջ, ուր Ճորճ կը դիմաւորէր զինքը ամէն գիշեր միասին տուն բերելու համար զայն, անիկա հոգն անգամ չէր ըներ երբ Լիան կը ցուցադրէր իր մերկութիւնը, քակելով օձը իր մարմինէն։ Շատ հաւանական է որ չէր սիրեր այդ երեւոյթը. ոչ մէկ սիրահար պիտի սիրէր տեսնել։ Բայց չէ՞ որ այդպէս ճանչցած էր զայն առաջին անգամ։ Այրերու ստացական բնազդը տրամաբանութիւն չի ճանչնար. կոյր է, խուլ եւ համր։ Թէեւ արթուն ու արագաշարժ։

Երբ Ճորճ առաջին անգամ լսեց Պալ Պուֆոնի մասին, խնդրեց աղջկան որ չերթայ այնտեղ։ Լիան աչքերը լայն լայն բացած, նայեցաւ անոր եւ հարցուց։

— *Ինչո՞ւ համար։*

— *Որովհետեւ չեմ ուզեր որ երթաս։*

— *Ինչո՞ւ համար։*

Լիան կրկնեց հարցումը, առանց փոխելու իր ձայնին չեշտը։

— *Անիկա Փորէլի կապելային չի նմանիր։*

— *Բայց մեւնոյն բանն է։ Հետս կը տանիմ օձը։ Մարմինէս կը քակեմ զայն. կը պարեմ հնդկական այն պարը որ սորված եմ Թանկորի Թամիլ տաճարին մէջ։ յետոյ կը վերադառնամ։*

— *Այդ ըսել չուզեցի։ միեւնոյն բաները կը կատարես այնտեղ թերեւս. սակայն Պալ Պուֆոնը Փորէլի կապելան չէ։*

Անորոշ էին իր բառերը։ Կոյր հպարտութիւն մը ունէր իր ներսը ու չէր կրնար տեսնել որ տրամաբանութիւն չկար իր դատաստաններուն մէջ։ Զպիտի լսէր աղջկան բացատրութիւններն ալ։ Վախ մը ունէր սրտին մէջ ու կը փորձէր հիմակուընէ զինուիլ, պաշտպանելու համար զայն։

— *Պարասարահ մըն է. միեւնոյնը։*

— *Բայց ո՛չ միեւնոյն բազմութիւնը. ամէն տեսակէտէ կայ այնտեղ. ամէն մարդ կ'երթայ հոն. Փորէլի կապելային մէջ բոլորը իրար կը ճանչնան։ Ամէն գիշեր միեւնոյն մարդիկը, միեւնոյն աղջիկները։*

— *Ա՛հ...*

Մինչ կը կրկնէր այս ցած ու անպատշին բացատրութիւնը, մանաւանդ այն վայրկեաններուն երբ ամէնէն աւելի զժուար էր Ճորճի համար հասկնալ այդ աղջիկը։ Հազիւ տասը օր էր որ միասին էին ու Ճորճ սկսած էր արդէն վախնալ այդ ձայնէն։ Վերապահ չեչտ մը կար անոր մէջ. հեգնութիւն մը առանց յոխորտանքի. արտայայտիչն էր այդ բառը Լիանի մտքէն անցնող զաղտնի մեքենայութիւններուն. կը լսուէր այդ ձայնը ամէն անգամ որ աղջիկը կը կծկուէր ինքն իր մէջ. փախուստի մը չչուկը կամ վարագոյր մը որուն տակ կը ծածկէր իր միտքը ու կ'անյայտանար։

— *Ինչո՞ւ այդպէս կ'ըսես, ինչո՞ւ կը հանես այդ ձայնը։*

— *Կը ժպտիմ, որովհետեւ չես հասկնար։*

— *Բայց կը հասկնա՛մ։*

— *Ո՛չ։*

— *Ուրեմն ի՞նչ...*

— *Չես հասկնար որ ես պէտք է երթամ ուր որ կ'ուզեմ, պէտք է ընեմ ինչ որ կը փափաքիմ։ Ասիկա պիտեմ այն օրէն ի վեր երբ պետին անցնելիք Ցրանսացի քահանան բաներ մը սորվեցուց ինծի. օ՜հ, այո՛, պիտե՛մ...*

Լբփիք փողոցի աշխատանոցին մէջ զէմ դիմաց կեցած սկսան իրարու նայիլ։ Ցերեկ էր, բեռնակառքեր կ'անցնէին դուրսը։ Աղաւնիներ կը մնչէին տանիքին վրայ, ուր ճմեռնային արեւէն պատսպարելիք մը ինկած էր։ Օրօրա վարը՝ սենեակին մէջ բանտարկուած կ'երգէր ինքնիրենը երգ մը որ եզանակ չունէր։

Իրենց աչքերով կը կռուէին կարծես։ Բոց մը կար Ճորճի նայուածքին մէջ. փայլուն եւ ցուրտ էին Լիանի աչքերը։ Մէկ աչքին կողը աւելի վար կախուած էր այդ վայրկեանին։ Պարտուեցաւ Ճորճ յուսահատօրէն։ Դրաւ ձեռքերը աղջկան ուսերուն վրայ եւ յետոյ մտանելովը ուժգին սեղմեց անոր պարանոցը։ Երեսը մօտեցուց աղջկան երեսին, այնպէս մը որ իր բառերուն տաք չունչը կը չոչէր անոր այտերը ու ըսաւ.

Թարգմ. Ժ. Մ.

(Շարունակելի)

"ՇԻՐԱԿ,,

ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ **Importation directe**
26 rue de Trévise, Métro: Cadet, Tél. Prov. 38—63

ՄԻԱԿ ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՀԱՄՈՎ, ՀՈՏՈՎ **DUBEK** *ԹԱՐՄ ՍՈՒՐՃԻ*
Ճոխ մթերանոց արեւելեան եւ եւրոպական
ամէն տեսակ ընտիր նպարեղէններու: Նոր տարիի եւ Ծնունդի առթիւ
կանխաւ ստացած ենք ամէն տեսակ ընտիր չոր միրգեր, արագ եւ ուշադիր սպասարկութիւն
20% զեղչ տնտեսական տագնապին պատճառաւ . փութացէք օգտուիլ. Livraison à domicile

մասնութիւն չահիլ նոր ընտրութեանց մէջ: Լուծուած խորհրդարանին մէջ իր կուսակցութիւնն ունէր 70 երեսփոխան, իսկ չափաւորները՝ 54:

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

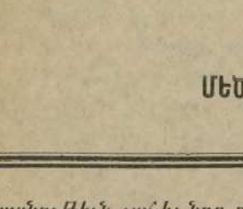
Սոֆիայէն կը հեռագրեն թէ 34 համայնավարներ ձերբակալուեցան, երբ ժողով կը գումարէին: Մէկը երեսփոխան է:

Ռումանիոյ մէջ ալ, խմբական ձերբակալութիւններ կատարուեցան: Երկու օրուան մէջ 160 համայնավարներ բռնուեցան Պուքրէշի մէջ, իսկ 100 հոգի՝ գաւառի մէջ:

ՎՐԱՑԻ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻ ՄԸ ՓԱԽԱՆ

Լեհ սահմանապահ զինուորները առջի օր ձերբակալեցին կին մը որ լեհական հողը մտած էր առանց անցագրի: Հարցաքննութեան առնեն, յայտարարեց թէ Տէրիվելի իշխանուհին է, վրացի: Իր պատմածին համաձայն, երեք ամիս համբորդած է Տոմաքէն մինչեւ սահմանապուխ, գործարաններու մէջ աշխատելով կամ առանին գործեր կատարելով: Վերջերս իրրեւ խոհարարուհի ծառայած է սահմանամերձ Զեկայի գլխաւորին քով եւ յետոյ փախած:

Ե. Գ. Գաւառ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ «Ռոստոմ» ենթակոմիտէի ընկերական ընդհանուր ժողովը վաղը ուրբաթ իրիկուն, ժամը ճիշդ *8.30*ին պատանեկան միութեան գրադարանին մէջ, *49*, րիւ Նասիոնալ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է: Բացականները խիստ նկատողութեան պիտի առնուին:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

ՍԷՆ - ԺԻՒԼԻԷՆ — ՊՈՄՕՆԻ «Զաւարեան» խումբի ընկերական ժողովը այս կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը *6.30*ին սովորական ճաւաքատեղին, Ջեկոյց *10*րդ Շրջ. ժողովի: Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչը:

ՍԷՆ - ՄԱՐԿՐԻԹԻ «Շամպասպ» ենթակոմիտէի դասախօսական վիճաբանական ժողովը այս կիրակի երեկոյ ժամը 8ին իրենց սովորական ճաւաքատեղին, կը դասախօսէ ընկեր *Ս. Միլտոնեան*: Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչը:

ՍԷՆԹ - ԱՆԹՈՒԱՆ «Ընկեր կարօ» խումբի դասախօսական վիճաբանական ժողովը այս կիրակի երեկոյ ժամը *7.30*ին սովորական ճաւաքատեղին: կը դասախօսէ ընկեր Ք.: Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչը:

ՀԱ ՍԻՕԹԱՅԻ «Թաժակ» խումբի դասախօսական ժողովը այս կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2ին սովորական ճաւաքատեղին: կը դասախօսէ ընկեր *Պ. Հիւսեան*:

ԱՎԻՆԵՕՆ - ՍԷՆ - ՍԱԹՈՒՐՆԻՆ «Անդրանիկ» խումբի ընկերական ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը *1.30*ին սովորական ճաւաքատեղին, Ջեկոյց *10*րդ Շրջ. ժողովի, Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչը,

Փարիզ եւ արուարձանները

ԻՍԻ-ԼԷ-ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ «Վռամեան» խումբը ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները վաղը ուրբաթ երեկոյ ժամը *8.30*ին Ակումբին մէջ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն: կարեւոր օրակարգ:

Ա. Ե. Շ. ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ Իսի-լէ-Մուլինոյի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ այս շաբաթ իրիկուն, ժամը *8.30*ին ծանօթ հաւաքատեղին:

Հրապարակային բանախօսութիւն

ԱՌՆՈՒՎԻԼ ԼԷ ԿՈՆԷՍԻ ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
ՎԱՂԸ ՈՒՐԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9ին, Պ. ԿԱՐԱՊԵՏԻ ՍՐՃԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ
75, rue Jean - Jaurès, Առնուվիլ - լէ - կոնէս
կը խօսի՝ *Պ. ԱՇՈՏ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ*

Փարիզի Գրական Ակումբ *այս Շբ. իրիկուն, ժամը 9ին, 131* rue Cambronne, métro Vaugirard: *Ջեկոյց Պ. կարօ Սասունիէ, «Շանթի նոր տրամը — Օշին-Պայլ»: Մուտքը ազատ է:*

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52-73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնասուած կերակուրներ

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹ

ՍՏԱՑԱՆԻ

Լիոն, *Ա. կ.— 140:*
Շաֆօ տը վու, *Ա. Գ.— 70:*
Լա Շօ տը ֆոն, *Գ. Ն.— 50 զուիցերիական ֆրանք:*
ֆարիզ, *(10), Ա. Շ.— 140:*
Սուլթանապատ, *Մ. Շահ.— 8 տոլար:*
Քրիւազ, *Գ. Ա.— 35:*

ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐ

Ալֆոռվիլ, *Քիւբէլ.— 25 ֆրանք: Սկսանք ղրկել Յունուար 1էն:*

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Հ. Ց. Դ. Սէն Մարկրիթի (Մարսէյլ) «Շամպասպ» ենթակոմիտէն իր խոբին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ ընկ. Հրանդ Յարութիւնեանի դառնադէտ մահուան առիթ, իր պարագաներուն:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ֆրանսահայ կարմիր Խաչի Փարիզի մասնաճիւղը իր խոբին շնորհակալութիւնները կը յայտնէ այն բոլոր ազնիւ նուիրատուներուն եւ աշխատողներուն, որոնք իրենց նիւթական եւ բարոյական աջակցութեամբ սատարեցին իր բարենպատակ վաճառքին յաջողութեան:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Ալֆորվիլի Սկաուտ Առաջնորդական Խորհուրդս, իր խոբին շնորհակալութիւնները կը յայտնէ տեղւոյս Հայ Աւետարանական Եկեղեցւոյ յարգելի անդամներուն, որոնք Միութեանս սարքած պարզեւաբաշխութեան առիթ նուիրեցին 100 ֆրանք:

Նոյնպէս մեր շնորհակալութիւնները կը յայտնենք «Բիւրակն» երկսեռ երգչախումբի, եւ իր ղեկավար Պ. Սաքօ Յակոբեանի, որ իրենց երգերով փայլ տուին մեր հանդէսին:

⁂

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Ալֆորվիլի Սկաուտական պարզեւաբաշխութենէն հետեւեալ թիւերը՝

190, 152, 209, 288, 214, 233, 349, 335, 371, 329, 376, 416, 420, 418, 526, 684, 621, 683, 662, 721, 823, 960, 28, 29, 42, 45, 61, 68, 94:

շահած են հետեւեալ թիւ առարկաները՝

7, 18, 6, 19, 25, 27, 2, 12. 17, 24, 26, 10, 20, 23, 22, 3, 5, 14, 21, 13, 8, 9, 28, 29, 16, 15, 4, 1, 11:

Առարկաները ստանալու համար մինչեւ 31 Յունուար պէտք է դիմել հետեւեալ հասցէին.— Torkom Aivazian, 2ter des Pivoines, Alfortville (Seine):

ՇԱՐԺԱԿԱՆ ՇՔԵՂ. ՊԱՐԱՆՑԻԿ _ ՅԵՐԵԿՈՅԹ
ՀԱՅԿ. ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ
Փարիզի մասնաժողովին կողմէ
Ի ՆՊԱՍՏ ՀԱՅԵՐԷՆԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻՆԵՐՈՒ
Նախագահութեամբ՝ Պ. Գ. ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆԻ
8 Յունուար կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 16ին
միւնիւ կէս գիշեր Շանզ Ք'Էլիզէի սրահներուն մէջ
79, Ave. des Champs Elysées (Paris 8)
Métro: Georges V.
Գեղարուեստական բաժին: Եւրոպական պարեր:
Նուագախումբ ղեկավարութեամբ Պ. **PIZZARO***ի*
Պարերու մրցումներ, առաջին եւ երկրորդ մրցանակներ
Մուտք՝ 25 ֆրանք

ՄԱՐՇԷՃԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ
ԴՈՒԼՊԱՅԻ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՄԹԵՐՔ
Լևոն Շիրեան
29, rue Sainte Apolline, Paris (2)
Tél. Central 18-83, Métro St. Denisի ճիշդ դիմացը
Premier choix, hors-cours, soldes
Ձեր գնումները կատարելէ առաջ անգամ մը այցելեցէք մեզի:

Նոր Տարիի առթիւ նուէր մը
ՄԻ ՄՏԱԾԷՔ ԹԷ ԻՆՉ ՆՈՒԷՐ ՊԻՏԻ ՏԱՔ ՁԵՐ ԲԱՐԵԿԱՄԻՆ
Ուղղակի դիմեցէք Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆԻ
26, rue Lesage, Paris (19) **Métro: Belleville**
Tél. Ménil. 61-85
Ուր պիտի գտնէք ամէն տեսակի *հայկէն, յունարէն* եւ *թուրքերէն* նոր ստացուած վիպաքներ:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾ ՕՓԵՐԱ
«Հայ_տրամ_Օփերէթ» խումբը ղեկավարութեամբ դերասան
Ս. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆԻ
ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ ՎԵՐՋԻՆ ԱՆԳԱՄ Յ Ո Վ Հ. Թ Ո Ի Մ Ա Ն Ե Ա Ն Ի
ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ՍԻՓԱՆ ԵՐԳԶԱԽՈՒՄԲԻ 50 ՀՈԳԻ ԲԵՄԻ ՎՐԱՑ
ԱՆՈՒՇ
ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ ՍՏ. ՏԻԳՐԱՆԵՆԻ 15 ՀՈԳԻՆՈՅ ՕՐՔԷՍԹՐԸ
Օփերա 4 արար, 6 պատկեր
8 Յունուար կիրակի կեսօրէ ժամը 2.45ին
Maison de la Mutualité*ի մեծ սրահին մէջ*
24 Rue St. Victor (5), Métro: Maubert-Mutualité
13 հոգինոց օրքէսթրը՝ ղեկավարութեամբ ԱՐԱՅ ՊԱՐԹԵԻԵԱՆԻ
Գ. Արարին ՏԻՐ եւ Տիկին ՍՈՒՐԱԲԵԱՆ կը պարեն կովկասեան լեռնական պարեր:
ՏՈՄՍԱԿՆԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ՝ 20, 15, 10 ԵՒ 7 ՖՐԱՆՔ
ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ՏԵՂԵՐԸ

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ **CONSTANTINOPLE**
ԹԻԹԻՆՃԵԱՆ ԵՒ ՓԱՆՈՍԵԱՆ ԸՆԿ.
37 Rue Trévise, Métro Cadet **Tél. Taitbout 56—96**
Յատկապէս ՆՈՐ ՏԱՐիի եւ ԾՆՈՒՆԴի առթիւ ստացած ենք արեւելեան սիրգեր եւ ամէն տեսակ նպարեղէններ
Մասնաւորապէս զարկ տուած ըլլալով արեւելեան սուրճի առեւտուրին, յատկապէս կը յանձնարարենք մեր ԱՆԱՐԴԱԿ եւ ԸՆՏԻՐ ՍՈՒՐՃԸ, կը վաճառենք մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ՝ անմրցելի գիներով եւ մաքուր սպասարկութեամբ:
Livraison à domicile

ՈՍԿԵՐԻՉ - ԺԱՄԱԳՈՐԾ
ԵՐՈՒԱՆԴ ԿԻՐԱԿՈՍԵԱՆ
28, Րիւ տէ Տամֆինիքէն — ՄԱՐՍԷՅԼ
Վաճառատանս մէջ բացառիկ եւ անհատական գեղերով կը ծախուին երաշխաւորեալ ոսկի, փլաթին, ադամանդ եւ ամէն տեսակ գոհարեղէններ: Ապարանջան, օղ, ժամացոյց, շղթայ, այլ եւ այլ գարդեղէններ: կը ստանձնենք արագ նորոգութիւններ:
Պօն տը քրէտիւր կ'ընդունինք:

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ
վիրաբոյժ - ատամնաբոյժ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼԹԵԷՆ
14 Rue Lagrange, PARIS (5)
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՒԻՃԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՇԱՐԻ
բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործո ւթիւն
կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն *8*, առտուները ժամադրու ամբ,
կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր:
Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(12 année)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales
JURISCONSULTE
Droit Français et International Privé
94, Rue St. Lazare, Paris (9e) Tél. Pigalle 67-69
Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ certificats de coutumesներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները:
Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17—19: Նաեւ ժամադրութեամբ

Ի գիտութիւն
Սուրճի գնորդներու դիւրութեան համար մթերանոց մը բացած ենք rue de Trévise *թաղամասին մէջ:*
Ամէն անոնք, որ կ'ուզեն աժան եւ լաւ սուրճ ունենալ, կարող են օգտուիլ ՍՈՒԼԹԱՆ գործարանի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ գիներէն: կեդրոնատեղի՝
"CAFE SULTAN,,
կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême
Մէթրօ Ccuronnes եւ Parmentier
Ծանօթ.— Ամէն գնումի համար կը տրուի նուէր-կտրօններ

Տօքթ. **ԱՍԼԱՆ**
ՄԱՄՆԱԳԷՏ ԹՈՒՔԵՐՈՒ, ՍՏԱՄՈՔԻ եւ ԱԶԻՔՆԵՐՈՒ
հիւանդութեանց
34 Bld. de Clichy, Paris. Métro Pigalle Tél. Marcadet 76-65
Հիւանդներ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—8, կիրակի եւ տօն օրեր 10—12: Առաւօտները ժամադրութեամբ:

Ծախու է *ստիպողական վճռումի պատճառաւ կեդրոն թաղամասի մէջ կօշկակարի խանութ մը՝ բոլոր կազմածներով (քննայ, գործիք եւայլն.) միասին: Բնակարան՝ 2 սենեակ, խոհանոց: Վարձք՝ 3000 ֆրանք, պայ՝ 6 տարի: Մանրամասնութեանց համար դիմել՝ Տէր Յակոբեանի, 14* rue Medeah, Paris (14):

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
71 rue du Fbg. St. Martin, Paris (10)
Tél. Botzaris 53-61 Métro Château d'Eau ou Gare de l'Est
Գիտութեան վերջին մեթոտներով կը բժշկենք՝ վիներական ամէն տեսակի հիւանդութիւնները (ջերմամիզուկութիւն, ֆրանկախտ եւայլն), մորթի, ջղային, ստամոքսի եւ կօնացի հիւանդութիւնները:
Բժշկումը կը կատարուի, X անդրմանիշակազոյն ճառագայթներով եւ էլեքտրականութեամբ: Կը կատարենք մէգի եւ արեան տարրալուծում:
Կը խնամենք ատամի ամէն տեսակի հիւանդութիւններ: Գուրծն՝ սկսած 100 ֆրանքէն, պրէճ՝ ամերիկեան սիստէմով:
Արհէքները շատ մատչելի մանաւանդ զեղչ բանուորներու եւ չքաւորներու:
Դարմանատունը բաց է ամէն օր առաւօտեան 9—12 եւ 3—8: Կիրակի եւ տօն օրերը՝ 9—4:

ՄԱՍՆԱԳԻՏ ԹԻՒՆԵՐ

96 R, Rivoli, մկ. Շաթլէ: Ազմատ. եւ նոր մէթոտ, դաշմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան՝ մեներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12,2—8, կիրակի 9—12:

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)
Le Gérant : H. STEPHAN

ՅԱՌԱՋ

ԱՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ
6
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
1933
6 Janvier
1933

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՅԱՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻԻ 2080

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Իբրեւ եանուկ հրատարակուած չորս վերլուծումներով, աշխատակից մը ներկայացուց Հայաստանի կեանքը՝ 1932ին,— ընդհանուր վիճակ, մշակոյթ, շինարարութիւն եւ նոր օրէնքներ:

Ամբողջ տարուան ընթացքին ալ, Հայաստանի կեանքը գաղափար չէ ունեցած ՅԱՌԱՋի ընթերցողներուն համար, թէ պարբերական յօդուածներով եւ թէ օրը օրին քաղուած լուրերով: (Կրկնե՞նք թէ յատուկ խմբագիր մը ունինք, խորհրդահայ թերթերը··· հայերէնի թարգմանելու համար):

Այնպէս որ, իրրեւ վերջին տեսութիւն, մենք Հայաստանի մասին պիտի խօսինք այնքան որքան կապ ունի արտասահմանի հետ:

Այդ կապակցութեան գլխաւոր հանգոյցն է, անշուշտ, ներգաղթը:

Աւելիսր սրուեցաւ 1931 մայիսին, «Թայմզ»ի մէկ հեռագրով: Յետոյ Փարիզ եկաւ Հայաստանի «վարչապետը», քաղաքացի Ս. Տէր Գաբրիէլեան, եւ հաստատելով տեղեկութիւնը, իր կարգին հաղորդեց չորք մը մանրամասնութիւններ:

Համաձայն եղած յայտարարութեանց, Երեւան պատրաստ էր «վաղն իսկ» ընդունելու 6000 հոգի: Գործողութիւնները ձգձգուեցան, եւ առաջին կարաւանը ճամբայ եկաւ տարուան վերջերը, Ցունաստանէն: (Փոքր մաս մըն ալ՝ հաւաքուած Սուրիոյ եւ Կիպրոսի արբանեակներէն):

Նոյն ձգձգումներով ճամբայ հանուեցաւ յաջորդ կարաւանները: Այնպէս որ, չորրորդ կարաւանը մեկնեցաւ 1932 յուլիսի սկիզբը, Սելանիկէն:

Այս չորս կարաւաններով փոխադրուած եղան 6500 տարագիրներ (Բարեգործականի դեկոյցով՝ ճիշդ 6242 հոգի):

Այնուհետեւ ընդհատուեցաւ փոխադրութիւնը:

Տակաւին հաղարաւորներ կը սպասէին Նոր Ցունաստանի մէջ: Հարիւրաւորներ ոչ միայն արձանագրուած, այլ եւ Սելանիկ թափած էին: Տրամայի մէջ, որուն համբանքը 1200ի կը հասնի, նոյնքան մարդ արձանագրուած էր չորքերով: (Դ. կարաւանով փոխադրուեցան միայն 213 հոգի): Քոմօթինի (Կիւմիւլճինա) արձանագրուած էին 40 — 50 բնակիչք: Քոսանթիի մէջ՝ 450 (գաղութին գրեթէ կէսը):

Շաւասով ջուրը բնական հինգերորդ կարաւանի մը յոյսերը: (Ցունաստանէն):

Աչնան, Պ. Շահվերդեան Պուլկարիա անցնելով, ուժ քաղաքներէ կազմեց այդ գաղութի առաջին դանկը, 228 բնակիչք կամ 926 հոգի: Իննսունըվեց հոգի՝ Ֆրանսայէն, քանի մը հարիւր ալ՝ հին եւ նոր Ցունաստանէն, համագումար 1500 հոգի այսօր – վաղը մեկնած պիտի ըլլային Պիրէոն — Սելանիկ — Պուլկարի ճամբով:

Ուրեմն, մօտ 8000 հոգի փոխադրուած կ'ըլլայ մէկուկէս տարուան ընթացքին, խոստացուած տասը հազարին վրայ:

Պիտի չարունակուի՞ մնացեալին փոխադրութիւնը:

Ուրիշ խօսքով, ներգաղթը այլ եւս հիմնական խնդի՞ր է Երեւանի համար, թէ «պատահմունք»:

Դժուար է բացորոշ պատասխան տալ այս հարցումին:

Երեւանցիները կ'ըսեն թէ պատրաստ են մինչեւ երեսուն հազար գաղթական առնելու յառաջիկայ տարիներու ընթացքին, բայց բնակարան չունին: Եւ կը սպասեն արտասահմանի աջակցութեան:

Ուրեմն, ներգաղթին չարունակութիւնը կախում ունի գաղութներու դրամական օժանդակութենէն:

Բարեգործականն ալ, որ այս ձեռնարկին գլուխը կանգնած է, կոչեր կը տեղացնէ, դրամ հաւաքելու համար:

Որքան դիտենք, Բարեգործականը Ցունաստանի առաջին չորս կարաւաններուն համար վճարած է 1500 անգլ. ոսկի, (չոգենաւը ձրի տրամադրուած ըլլալով):

Զեկոյց մը կը հաղորդէր թէ տասը հազարի մնացորդին ծախքը կ'իյնայ Բարեգործականին վրայ, օտար, մասնաւորապէս անձնական ընկերութիւնները կրճատած կամ պացած ըլլալով իրենց նիւթական աջակցութիւնը:

Արդ, ի՞նչպէս պիտի հաւաքուի դրամը: Պիտի հաւաքի՞:

Վրդովիչ հարցական մը՝ այս ալ:

Այնպէս ինչպէս կազմակերպուած է ներգաղթի գործողութիւնը, դժուա՞ր թէ կարելի ըլլայ վարդագոյն յոյսեր տածել:

Անցեալ տարի՝ չքեղաչուք յանձնաժողով մը կազմուեցաւ Փարիզի մէջ, միշտ հաւաքնակիր անուններով: Արդի՞ւնքը· — «Պետական գաղտնիք»:

Ձայները մարած ըլլալով, տարուան վերջերը ուրիշ յանձնաժողով մը մէջտեղ եկաւ: Միշտ միեւնոյն տարրերով: Եւ հովանաւորութեամբ չարաբաստիկ ծաղրանկարի մը, — Չօկինի:

Արդիւնքը նորէն անծանօթ կը մնայ մեզի:

Երեւի կարծողներ կան թէ Չօկինի Երեւանի վարչութեան նախագահը Փարիզ եկած ըլլալով, թղթապանակները լայն – լայն պիտի բացուին: Երանի՞ թէ:

Մեր կարծիքով, եթէ ամբողջ Երեւանի կառավարութիւնն ալ Փարիզ փոխադրուի, արդիւնքը պիտի ըլլայ քանի մը հարիւր հազարի թշուառութիւն մը, եւ առատ գինարբուք:

Որովհետեւ, Երեւան, Բարեգործական թէ Չօկ չկրցան, չուզեցին ըմբռնել կարգ մը տարրական ճշմարտութիւններ, որոնց մասին խօսած ենք լայնօրէն, եւ միշտ ալ առիթ պիտի ունենանք խօսելու:

Տարուան վերջերը (նոյ. 12), Երեւան «կայծակի արագութեամբ» կատարել տուաւ նոր կաթողիկոսին ընտրութիւնը, որ կը ձգձգուէր երկու տարիէ ի վեր: (Գէորգ Ե. մեռաւ 1930 մայիսին):

Բարեացակամութի՞ւն թէ քաղաքականութիւն:

Ամէն պարագայի մէջ, նոր հով մը, որ անշուշտ կապ ունի ներգաղթին հետ:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԵՐԷԿ ԵՒ ԱՑՍՕՐ

—·—

«Տէյլի Թելէկրաֆ»ի առաջին էջին վրայ, «անհատական» ագդեցու բաժնին մէջ, ցուցամատի մը լայնքով ու նամեհատոտիկ գիրերով, տեղ բռնած էր հետեւեալ յայտարարութիւնը, նիւդ իսը տող·

— « Հպարտ եմ որ Հայեր ունեցայ « իմ հրամանատարութեանս տակ », յայտարարեց Պաղեստինի բնդհ. հրամանատարը:

Ո եւ է պղջամիա Անգլիացի Սուրիոյ հայ զաղթականայրները այցելելէ ետք, ամօթ պիտի դպայ ու զայրանայ, երբ տեսնէ թէ ինչպէս վարձատրուած է հայ ժողովուրդին հաւատարմութիւնը: Հալէպի հայ եպիսկոպոսը հետեւեալ բառերը արտասանեց մեկնած օրս· — «Հաւատաք ունիմ անգլիացի ժողովուրդին արդարութեան վրայ, հրամանատար Քօրպինն»: Այո՛, պէտք է վճարել Ամերիկային, իսկ Հայաստա՞նը···»:

×

Մտէէս անգամ չպիտի անցներ հայկական լուր փնտռել «Թէլէկրաֆ»ի այդ էջին վրայ, որ ամբողջովին յատկացուած է ծանուցումներու:

Տասներկու տարեկան հայ մանչուկ մը խելք ըրեր ու հայրիկին հետ ինծի դրկեր էր այդ ազդը, իր բարեւին կցելով խնտ յանդիմանութիւն մը «որ ՅԱՌԱՋի թղթակիցը ըլլալով հանդերձ, չեմ տեսեր գայն» ···

Ուրեմն, հրամանատար Քօրպինը խղճահարութիւն զգացեր է մետասաներորդ ժամուն, եւ խառատուճիին շիլին գին վնաբելով, ուզած է իր համակրութիւնը յայտնել հայ ժողովուրդին:

Վա՞յթ թէ տուգանի՛:

Անշուշտ վերջինը· որովհետեւ անգլերէն թերթերը ձրի կը հրատարակեն խմբագրութենց ուղղուած նամակները:

Կը թուի թէ «Թէլէկրաֆ»ի խմբագրութիւնը անախորժ գտեր է նիւթը եւ պատասխաններ է Քօրպինին·

— « Պարապ խօսքեր չենք ուզեր մեր թերթին մէջ· բայց ճանի որ այդչափ մէկրաք ունիս հայ անունը յիշելու, վճարէ՛ տողին հինգ շիլին ու ես կը տանիմ առաջին էջը· ատկէ մեծ պատիւ չենք կրնար ընել եզի կամ ես հայ բարեկամներուդ»:

Կրնայինի տողին հինգ ոսկի ուզել: Ու այս ընթացքով պիտի ուզեն ալ, եթէ միայն Մուսթաֆա Քէմալ այդ տեսակ առաջարկ մը ընէ անգլիական վառուլին:

Մի՛ մեղադրէր· մարդիկը կը սարսափին հայ անուներէն:

Աւելի լաւ սակայն: Թող սարսափին, բայց թող չգթան մեր վրայ: Թերեւս ատիկա պատճառ մը ըլլայ որ սթափինք թէ ի՞նչ ենք, ո՞ւր ենք եւ ի՞նչ պիտի ընենք:

ԺԻՐԱՑՐ

ՆՈՐԻՆ ՄԱԿԵԴՈՆԱԿԱՆ

—·—

Մակեդոնացի Միխայլով, որ անցեալ շաբթու սպանուած էր «Մակեդոնիա» թերթին խմբագիրը, էվբիմով եւ կը դարմանուէր Սօֆիայի մէկ հիւանդանոցին մէջ, յունուար 4ին ընպանեցաւ մակեդոնացի հիւանդապահուհիի մը կողմէ, ատրճանակի երեք գնդակներով: Հիւանդապահուհին յայտարարեց թէ Մակեդոնական Ներքին կազմակերպութենէն հրաման ըստացած էր այս սպանութիւնը կատարելու եւ թէ ատրճանակը իրեն յանձնած էր անծանօթ մը:

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԻ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆԵՐԸ ՓԱԿՈՒԱԾ

—·—

Բարեգործականի Պիրէոնի եւ Աթէնքի բժիշկներուն տուած տեղեկագրին վրայ, Բարեգործականի կեդրոնը հրահանգած է յունուար մէկէն փակուած յայտարարել Աթէնքի եւ Լիփազմայի դարմանատուները:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Թրխաբարոյ գուարճալիք

«ԿԱՐԳ ՄԸ ՓԻԻՐՏԵՐ ԵՒ ՀԱՅԵՐ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ ԺՈՂՈՎ
ԳՈՒՄԱՐԵՐ ԵՆ ԷԼ ՃՇԴԻԲԷՆ ՍՈՒԻԲԻԱՅԷՆ
ԲԱԺՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ»

«Վագըթ», (դեկտ· 30), արտատպած է Մարաշի *Աալէք Սէսի* (Ժողովուրդի Ձայնը) անուն թերթին մէջ հրատարակուած հետեւեալ տեղեկութիւնները ռոմիֆ խիստ զգրմանալի երեւցան մեզ, կ'ըսէ·

— *Անցեալ ամսու ընթացքին Գամբլը բնակող Գատտուր պէյ, Հասիչէ բնակող Հաճօ ագա, Դամասկոս բնակող Ճէմիլ փաշազատէներէ քանի մը ախձեր, կարգ մը Ասորիներ եւ Հայեր, Դամասկոսի մէջ հաւաքուելով, ձեռնարկներ կատարած են՝ Պէյէրխանիներու ալ մասնակցութեամբ էլճէզիրէի մէջ կառավարութիւն մը հաստատելու եւ Սուրիոյ կառավարութենէն զատուելու համար: Դամասկոսի կառավարութիւնը տեղեկանալով այս հաւաքոյթին, փրանսական քոմիսէրին տեղեկութիւն հաղորդած, Պէյէրխանիները եւ Ճէմիլ փաշազատէ էքբէմը ոստիկանական հսկողութեան տակ առած եւ միւսներն ալ իրենց եկած տեղերը վերադարձնել տուած է: Ասոնցմէ մէկը՝ որուն անունը պէտք չենք զգար յայտնելու, համբան իրեն հանդիպող հին ծանօթի մը երկար բարակ գանգատած է իր կացութեան մասին եւ հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրած է անոր, առանց այդ մասին իրեն հարցում մը ուղղուած ըլլալու·*

— *« Այս պէյերը ո՛չ միայն կառավարութիւն չեն կրնար հիմնել, այլ՝ եթէ աւելի գոնեն, իրար կ'ուտեն: Ո՛չ մէկը միւսը կը քաշէ: Հաճօ ագա Պէյէրխանիներու դէմ յարձակած է: Արդէն Ճէմիլ փաշազատէները ալ անոնց հակառակ էին, զրամական կարեւոր գեղծում մը գործած ըլլալուն համար: Պէյէրխանիները ծուռ կը նային Հաճոյի ունեցած ազդեցութեան, հակառակ անոր որ անկէ դրամ կը քաշեն: Չեն ուզեր որ Հաճօ էլճէզիրէի չէջանի միութեան նախագահը ըլլայ: Այս միութեան անունով հաւաքուած դրամներու հաշիւին պատճառով անհամաձայնութիւններ ծագած են իրենց միջեւ:*

Պէյէրխանիները այն կասկածը ունին թէ Հաճօ ագան եւ Ճէմիլ փաշազատէները մէկը Թուրքիոյ կուսակից են: Եւ կը կարծեն որ Հաճօ ագա ասկէ առաջ Թուրքիա մտնող հրոսախումբերու մասին տեղեկութիւններ հաղորդած է Թուրք կառավարութեան: Հաճօ ագա սուտգիւ վհհանձն եւ մաքուր մարդ մըն է: Անոնց պէս սոսիսօս եւ խարեբայ չէ: Վերջին ժամանակները, Ֆրանսացիներու տուած դրամներն իսկ մերժած է ընդունիլ: Հաճօ եւ Ճէմիլ փաշազատէները կ'այպանեն Պէյէրխանիներու Հայոց հետ գործակցութիւնը: Իրաւամբ այս խնդիրը Քիւրտերու դէմ յարուցած ծուղակ մըն է: Ես ամէն բան հասկցայ: Ամէնուն նպատակն ալ ժողովուրդին դրամ քաշել է միայն»:

«ԱԹԼԱՆԹԻՔ»Ը ՎԱՌԵՑԱԻ ԱՏԼԱՆՏԵԱՆԻ ՄԷՋ

ՁԱՄԲՈՐԴ ՁՈՒՆԸՐ, ՆԱԽԱՁՆԵՐԷՆ ՄԻԱՑՆ 18 ՀՈԳԻ
ԿՈՐՍՈՒԵՑԱՆ

Ֆրանսայի առեւտրական տորմիղը կորնգուց փառաւոր նաւ մը եւս, «Ատլանթիք», որ վառեցաւ Մանչի մէջ, Շէրպուրէն 70 մղոն դէպի արեւմուտք:

*Նաւը Հավր կ'երթար առանց ճամբորդի, նորոգուելու համար: Հրդեհը ծագեցաւ երկու տեղէ միեւնոյն ատեն,— պարապ խցիկի մը եւ անթելի կայանին մէջ եւ արագօրէն ծաւալեցաւ: Կը կարծուի թէ էլեկտրական հոսանքի խանգարումն է պատճառը: Նաւուն մէջ կը գտնուէին 240 նաւաղներ, որոնք փրկուեցան ապահարար նաւերու միջոցաւ, բացի 18էն: Նաւապետը կը յայտարարէ թէ չորեքշաբթի առտու ժամը 3·30ին դիչերապահը ահազանգ հնչեցուց: Թանձր ծուխ մը կը բարձրանար առաջին կարգի խցիկէ մը եւ տեղեկատու գրասենեակէն: «Հրամայեցի որ ամէն մարդ իր դիրքը գրաւէ: Երկրորդ նաւապետը վայրկենապէս չարժման մէջ դրաւ հրշէջ գործիքները որոնցմով առաւօրէն օժտուած է նաւը: Ցուսալով չնագեցաւ, որովհետեւ միայն 229 հոգի էինք: Անթելի պաշտօնեան իր խցիկը խոյացաւ, օգնութեան կոչ մը ուղղելու համար: Բայց խցիկը մուխով լեցուած էր եւ պաշտօնեան հեղձամահ պիտի ըլլար: Հարկ եղաւ դուրս հանել: Քանի մը վայրկեան յետոյ ամբողջ խցիկը բոցկոտ մէջ էր: Ամբողջ մէկուկէս ժամ ամէն միջոց փորձեցինք: Հրդեհը սահմանափակուած կ'երեւար երբ, ժամը 4·30ին, մուխի ահագին ամպ մը ջլատեց ազատարարները եւ հրդեհը ահաւոր համեմատութիւններ առաւ: Մեր բոլոր ճիգերը անօգուտ էին: Բոցերը բռնած էին նաւուն ամբողջ կեդրոնը· այնպէս որ առջեւի նաւաղները անջատուեցան հետեւի նաւաղներէն: Ժամը ճին հրամայեցի լքել նաւը: Գործողութիւնը դիւրութեամբ վերջացաւ: Բայց, մակոյկի մը պարաններն յանկարծ կրակ առին եւ մակոյկը ծով ինկաւ: Քսանի չափ նաւաղներ մէջտեղ չկան»:

⁂ «Ատլանթիք» ունէր 227 մեդր երկարութիւն, 30 մեդր լայնութիւն, 40 հազար թոն տարողութիւն, 60,000 ձիու ուժ եւ 23 հանգոյց արագութիւն: Շինուած էր 1931 ապրիլին իսկ սկսաւ բանել նոյն տարուան սեպտեմբերին: Նաւաղներուն թիւն էր 650: Կրնար առնել մինչեւ 1200 ճամբորդ:

⁂ Առաջին ազէտը չէ այս՝ Ֆրանսայի առեւտրական տորմիղին համար: 1928 դեկտ· 31ին Մարսէյլի առջեւ վառեցաւ «Փոլ Լօքա» նաւը: 1929 օգոստ· 18ին՝ անդրատլանտեան «Փարի» չոգենաւը կրակ առաւ Հավրի առջեւ եւ ամբողջ կեղրոնական մասը վառեցաւ: 1930 մայիս 21ին «Ազիա» չոգենաւը վառեցաւ Կարմիր ծովուն մէջ եւ բազմաթիւ իսլամ ուղեւորներ, որոնք Մէքքէ կ'երթային, մեռան բոցերուն մէջ: Նոյն տարուան հոկտեմբերին բռնկեցաւ «Վամմաթին» չոգենաւը, որ Մարսէյլէն ճամբայ եւած էր դէպի Արեւելք: Վերջապէս 1932 մայիս 16ին, Ատէնի ծոցին առջեւ կրակ առնելով ընկղմեցաւ «Ժոան Թիլիփար» չոգենաւը: 53 հոգի մեռան բոցերուն մէջ կամ ծովամոյն:

⁂ «Ատլանթիք»ի կորուստը պիտի վնասէ նաեւ Անգլիոյ ապահովագրական ընկերութեանց, որոնք 85 միլիոն ֆրանքի ապահովագրութիւն ունին:

Ներհին փոխադարձութիւն Թուրքիոյ մէջ

«Յալէք»ի խորհրդարանական խմբակցութիւնը առջի օր ժողով մը գումարեց, ուր Ըսմէթ փաշա յայտարարեց թէ կառավարութիւնը ներքին փոխադարձութիւն մը պիտի կնքէ, լրացնելու համար այն երկաթուղին որ Արզնիի պղինձի հանքերը կը տանի: Փոխադարձութեան պայմանները չեն ճշդուած տակաւին· բայց դրամերը պիտի ըլլայ 12 միլիոն ոսկի, հրապարակ պիտի հանուի երկու անգամ մէն եւ տոկոս պիտի չգանակուի հարիւրին 5: Ցօսեֆով Սըվազ – Էրզրում գծին վրայ, վարչապետը յայտարարեց թէ բանակցութիւնները կը չարունակուին ձեռնարկուներուն հետ:

Ձիւն - ձմեռ Ատրպատականի մէջ

—·—

ԹԱՒՐԻԶ, 24 դեկտ· (ՅԱՌԱՋ)· — Մօտ 10 օր է ինչ Թաւրիզում եւ ամբողջ Ատրպատականում չտեսնուած ձիւն ու սառնամանիք է: Մի քանի օր ցուրտը ցերեկը 19օի, գիշերը 28օի է բարձրացել: Այս աստիճանի ցուրտը Թաւրիզի համար արտասովոր է:

Առհասարակ, պէտք է ասել, որ Պարսկաստանը, մանաւանդ Թաւրիզը իր մօտակայ շրջաններով վայելում է արեւոտ օրեր: Ձմեռազուգութիւն չպիտի համարել, եթէ ասելու լինենք, որ Թաւրիզում տարուայ 300 օրը արեւ է, իսկ ձմեռը դիւրեկան եւ մեղմ կը լինի: Բայց ահա երկու տարի է կլիման այս շրջանում բոլորովին փոխուել է· նախ՝ առատ ձիւն է գալիս եւ երկրորդ՝ ուժեղ սառնամանիք է թափում եւ մեծ վնասներ պատճառում, թէ շուկայի վրայ ազդելով եւ թէ մարդկային գոհեր խլելով:

Ձիւնի ու սառնամանիքի պատճառով, որոշ շրջաններ կտրուած են Թաւրիզից· իսկ դրա հետեւանքով էլ առեւտուրը կանգ է առել: Միեւնոյն ատեն որոշ անհրաժեշտ մթերքների արժէքները բարձրացել են: Ղարադաղի մի շարք գիւղեր մեծ վնասներ են կրել: Այսպէս, լեռնային մասերի արեւտրականները, միշտ իրենց ապրանքը ձմեռը իջեցնում են Արաբսի ափը· սակայն այս տարի այնպիսի ցուրտ ու ձիւն է եղել, որ շատ մարդոց ոչխարները հարիւրներով կոտորուել են· իսկ ովքեր էլ կարողացել են վաղօրօք միջոցներ ձեռք առնել եւ ապրանքը ազատելով գիւղեր բարձրացել, նրանք էլ գետնափոր (կիօղներ) տների մէջ են մնացել, որովհետեւ գիշերները այնպիսի ձիւն ու սառնամանիք է եղել, որ ամբողջովին «կիօղ»ները ծածկուել են ձիւնով· կոտորելով թէ ոչխարները եւ թէ հովիւները:

Ղարադաղի որոշ շրջաններ կտրուած են իրարից: Արտաբաղից Թաւրիզ եկող կարաւանից Սայիլ լեռան բարձունքներում մօտ 11 հոգի ցրտից սառել են, իսկ տասնեակներով ուղտեր, ձիեր ու ջորիներ փճացել են:

Թաւրիզ — Թէհրան գիծը մօտ 10 օր է փակուած էր· երէկ միայն բացուեց եւ 5 փոստ միանգամից ստացուեց: Ըստ լուրերի այդ գծի վրայ էլ մարդկային զոհեր են եղել: Զուլֆայի ջրթաթերը նոյնպէս ուշացել էր եամի ձիւնի պատճառով, այսօր միայն բաստացուեց:

Եթէ սառնամանիքը այս ձեւով շարունակուելու լինի, մեծ վնասներ կը պատճառէ Ատրպատականի շուկային:

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

—·—

Ինտիանապոլիսի (Մ· Նահանգներ) համալսարանը յունուար 27ին պիտի բանայ ամուսնական գիտութեան դասընթացք մը, որուն նպատակն է դիւրացնել ամուսնական կեանքը եւ ճանաչեցնել ամուսնալուծումները: Դասընթացքը պիտի վարէ նշանաւոր փաստաբան մը եւ պիտի արժէ մարդ գրլուխ հինգ տոլար, իսկ այր եւ կին՝ 7·50 տոլար:

ԴԷՊԻ ԴՐԱՄԱՏԻՐՈՒԹԻՒՆ

—·—

Խորհրդային իշխանութիւնը որոշեց վերցնել կարգ մը սեղմումներ՝ օտար դրամներու եւ փոխանակութեանց մասին եւ Մոսկուան դարձնել համաշխարհային սեղանաւորական կեդրոն մը:

Ելմտական գործավարը յայտարարութեամբ մը կը հրաւիրէ օտարականները՝ իրենց դրամը փոխադրել պետական դրամատունը, ուր ամէն դիւրութիւն պիտի տրուի: Պետական դրամատունը հարիւրին 7 տոկոս կը խոստանայ:

« ՕՇԻՆ ՊԱՅ! »

Գրական Ակումբը վաղը, շաբաթ, բնութեան պիտի ենթարկէ Լ· Շանթի վերջին գործը, «Օշին Պայ», կիլիկեան իշխանութեան օրերէն:

«ՅԱՌԱՋ»Ի ՅԱՋՈՐԴ ԹԻՒԸ
ԼՈՑՍ ԿԸ ՏԵՍՆԷ ԿԻՐԱԿԻ, ԾՆՈՒՆԴԻ
ԱՌԹԻՒ ՏՊԱՐԱՆԸ ՓԱԿ ԸԼԼԱԼՈՎ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍԵՓ

ԱՐՁԱԿ — Մեծ խոյ, մեծ ոչխար:

ԳԱՂԱՓԱՐ, ԳԱՂԱՓԱՐԱԿ — Ցորեն, գարի, բրինձ, կորեկ, ոսպ, լոբի, սիսեռ, ձավար, ալյուր, հաց, թխվածք, հնդկաձավար, ընդհանրապես՝ ամեն տեսակ հացահատիկ:

ԳԱՂԱՓԱՐԱՀԱՏ — Ցորենի, գարու, բրնձի, կորեկի, ոսպի, լոբու, սիսեռի, ձավարի, հնդկաձավարի հատիկ:

ԳԱՂԱՓԱՐԱՀՈՏ — Ցորենի, գարու, բրնձի, կորեկի, ոսպի, լոբու, սիսեռի, ձավարի, հնդկաձավարի հոտ:

ԳԱՂԱՓԱՐԱՀՈՏԱԼԻ — Ցորենի, գարու, բրնձի, կորեկի, ոսպի, լոբու, սիսեռի, ձավարի, հնդկաձավարի հոտով:

ԳԱՂԱՓԱՐԱՀՈՏԱՆԱԼ — Ցորենի, գարու, բրնձի, կորեկի, ոսպի, լոբու, սիսեռի, ձավարի, հնդկաձավարի հոտ ունենալ:

ԳԱՂԱՓԱՐԱՀՈՏԱՆՈՒՄ — Ցորենի, գարու, բրնձի, կորեկի, ոսպի, լոբու, սիսեռի, ձավարի, հնդկաձավարի հոտ առնել:

ԳԱՂԱՓԱՐԱՀՈՏԵՑՆԵԼ — Ցորենի, գարու, բրնձի, կորեկի, ոսպի, լոբու, սիսեռի, ձավարի, հնդկաձավարի հոտ տալ:

ԳԱՂԱՓԱՐԱՀՈՏԻ — Ցորենի, գարու, բրնձի, կորեկի, ոսպի, լոբու, սիսեռի, ձավարի, հնդկաձավարի հոտով:

ԳԱՂԱՓԱՐԱՀՈՏՈՒԹՅՈՒՆ — Ցորենի, գարու, բրնձի, կորեկի, ոսպի, լոբու, սիսեռի, ձավարի, հնդկաձավարի հոտ:

ԳԱՂԱՓԱՐԱՑՆԵԼ — Ցորենի, գարու, բրնձի, կորեկի, ոսպի, լոբու, սիսեռի, ձավարի, հնդկաձավարի հոտ առնել:

ԳԱՂԱՓԱՐԱՑՆԵՑՆԵԼ — Ցորենի, գարու, բրնձի, կորեկի, ոսպի, լոբու, սիսեռի, ձավարի, հնդկաձավարի հոտ տալ:

ԳԱՂԱՓԱՐԱՑՆԵՑՆԵՑՆԵԼ — Ցորենի, գարու, բրնձի, կորեկի, ոսպի, լոբու, սիսեռի, ձավարի, հնդկաձավարի հոտ տալ:

ԳԱՂԱՓԱՐԱՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵԼ — Ցորենի, գարու, բրնձի, կորեկի, ոսպի, լոբու, սիսեռի, ձավարի, հնդկաձավարի հոտ տալ:

ԳԱՂԱՓԱՐԱՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵԼ — Ցորենի, գարու, բրնձի, կորեկի, ոսպի, լոբու, սիսեռի, ձավարի, հնդկաձավարի հոտ տալ:

ԳԱՂԱՓԱՐԱՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵԼ — Ցորենի, գարու, բրնձի, կորեկի, ոսպի, լոբու, սիսեռի, ձավարի, հնդկաձավարի հոտ տալ:

ԳԱՂԱՓԱՐԱՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵԼ — Ցորենի, գարու, բրնձի, կորեկի, ոսպի, լոբու, սիսեռի, ձավարի, հնդկաձավարի հոտ տալ:

ԳԱՂԱՓԱՐԱՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵԼ — Ցորենի, գարու, բրնձի, կորեկի, ոսպի, լոբու, սիսեռի, ձավարի, հնդկաձավարի հոտ տալ:

ԳԱՂԱՓԱՐԱՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵԼ — Ցորենի, գարու, բրնձի, կորեկի, ոսպի, լոբու, սիսեռի, ձավարի, հնդկաձավարի հոտ տալ:

ԳԱՂԱՓԱՐԱՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵԼ — Ցորենի, գարու, բրնձի, կորեկի, ոսպի, լոբու, սիսեռի, ձավարի, հնդկաձավարի հոտ տալ:

ԳԱՂԱՓԱՐԱՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵԼ — Ցորենի, գարու, բրնձի, կորեկի, ոսպի, լոբու, սիսեռի, ձավարի, հնդկաձավարի հոտ տալ:

ԳԱՂԱՓԱՐԱՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵԼ — Ցորենի, գարու, բրնձի, կորեկի, ոսպի, լոբու, սիսեռի, ձավարի, հնդկաձավարի հոտ տալ:

ԳԱՂԱՓԱՐԱՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵԼ — Ցորենի, գարու, բրնձի, կորեկի, ոսպի, լոբու, սիսեռի, ձավարի, հնդկաձավարի հոտ տալ:

ԳԱՂԱՓԱՐԱՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵԼ — Ցորենի, գարու, բրնձի, կորեկի, ոսպի, լոբու, սիսեռի, ձավարի, հնդկաձավարի հոտ տալ:

ԳԱՂԱՓԱՐԱՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵԼ — Ցորենի, գարու, բրնձի, կորեկի, ոսպի, լոբու, սիսեռի, ձավարի, հնդկաձավարի հոտ տալ:

ԳԱՂԱՓԱՐԱՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵԼ — Ցորենի, գարու, բրնձի, կորեկի, ոսպի, լոբու, սիսեռի, ձավարի, հնդկաձավարի հոտ տալ:

ԳԱՂԱՓԱՐԱՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵԼ — Ցորենի, գարու, բրնձի, կորեկի, ոսպի, լոբու, սիսեռի, ձավարի, հնդկաձավարի հոտ տալ:

ԳԱՂԱՓԱՐԱՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵԼ — Ցորենի, գարու, բրնձի, կորեկի, ոսպի, լոբու, սիսեռի, ձավարի, հնդկաձավարի հոտ տալ:

ԳԱՂԱՓԱՐԱՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵՑՆԵԼ — Ցորենի, գարու, բրնձի, կորեկի, ոսպի, լոբու, սիսեռի, ձավարի, հնդկաձավարի հոտ տալ:

ԳԱՂԱՓԱՐԱՑՆԵԼ — Ցորենի, գարու, բրնձի, կորեկի, ոսպի, լոբու, սիսեռի, ձավարի, հնդկաձավարի հոտ տալ:

ԳԱՂԱՓԱՐԱՑՆԵԼ — Ցորենի, գարու, բրնձի, կորեկի, ոսպի, լոբու, սիսեռի, ձավարի, հնդկաձավարի հոտ տալ:

ԳԱՂԱՓԱՐԱՑՆԵ

(Շարունակ էջ 2-րդ սվ. 6-րդ սյան վրէշ)։

Ա. Ի Ե. ԼԱՑՏԵՐՄԱՆԸ (ռուսերուած)։ — Մարդ, որ ամէն ինչ գիտէ, եւ ոչինչ չի հասկնար։ — Ինչպէս ամէն մարդ։

ԲԺՇԿՈՒՀԻ ԼՈՑՏԵՐՄԱՆԸ (Իսկիմոսի խոսքամոտ, զուսպ, բայց ինքնավստահ, ինչպէս ամէն բժշկուհի, որ գիտէ, թէ ինչ կ՚ընէ եւ ինչու։ Ունի հեգնական ժպիտ մը, որ կը ցնցի ամէն անգամ, երբ որեւէ մէկը կ՚ըսէ, թէ ինք ալ կ՚ուզէ բժշկուհի դառնալ։ Ունի ծանր ձայն մը, որ կը հնչէ ինչպէս ամպրոպ, երբ ան կ՚ըսէ, թէ ինք ալ կ՚ուզէ ամուսնանալ։ Ունի ոտքեր, որոնք կը հագնին ամենէն ցած կրունկները, որպէսզի ամէն ոք կարենայ տեսնել, թէ ինչ գեղեցիկ ոտքեր ունի։ Ունի ձեռքեր, որոնք կը գործածուին միայն վիրակապելու համար։ Ունի ամէն ինչ, որ կրնայ ունենալ բժշկուհի մը, բացի հիւանդներէ։ Ունի նաեւ ամուսին մը, որ ինքն ալ բժիշկ է, եւ որ ամէն առաւօտ կ՚ըսէ, թէ ինք ալ կ՚ուզէ հիւանդանալ, որպէսզի կինը իրեն հոգ տանի։ Ունի նաեւ հիւանդներ, որոնք կ՚ուզեն, որ ինք իրենց հոգ տանի։ Ունի նաեւ ամուսնացած քոյր մը, որ կ՚ուզէ, որ ինք իրեն հոգ տանի։ Ունի նաեւ ծնողներ, որոնք կ՚ուզեն, որ ինք իրենց հոգ տանի։ Ունի նաեւ ամէն ինչ, որ կրնայ ունենալ բժշկուհի մը, բացի ժամանակէ։ Ունի նաեւ ժամանակ, որ կրնայ ունենալ բժշկուհի մը, բացի հիւանդներէ, ամուսնէ, ծնողներէ, քոյրերէ եւ ամէն ինչէ։ Ունի նաեւ ամէն ինչ, որ կրնայ ունենալ բժշկուհի մը, բացի ամուսնէ։ Ունի նաեւ ամէն ինչ, որ կրնայ ունենալ բժշկուհի մը, բացի ամէն ինչ

Գաւառ

Ց.

Դ.

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

ՍԷՆ - ԺԻՒԼԻԷՆ — ՊՈՄՕՆԻ «Ջաւարեան» խումբի ընկերական ժողովը այս կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը *6.30*ին սովորական հաւաքատեղին, Ջեկոյց *10*րդ Շրջ. ժողովի: Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչը:

ՍԷՆ - ՄԱՐԿՐԻԹ «Շամազասպ» ենթակոմիտէի դասախօսական վիճաբանական ժողովը այս կիրակի երեկոյ ժամը 8ին իրենց սովորական հաւաքատեղին, կը դասախօսէ ընկեր *Ս. Մխլռնեան*: Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչը:

ՍԷՆԹ - ԱՆԹՈՒԱՆ «Ընկեր կարօ» խումբի դասախօսական վիճաբանական ժողովը այս կիրակի երեկոյ ժամը *7.30*ին սովորական հաւաքատեղին: կը դասախօսէ ընկեր Ա. Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչը:

ԼԱ ՍԻՕՓԱՅԻ «Թաժակ» խումբի դասախօսական ժողովը այս կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2ին սովորական հաւաքատեղին: կը դասախօսէ ընկեր *Պ. Հիւսեան*:

ԱՎԻՆԵՕՆ - ՍԷՆ - ՍԱՓՈՒՐՆԷՆԻ «Անդրանիկ» խումբի ընկերական ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը *1.30*ին սովորական հաւաքատեղին, Ջեկոյց *10*րդ Շրջ. ժողովի: Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ. կոմիտէի ներկայացուցիչը:

Լիոնի *Քրիստոփոր* խումբի անդամական ժողովը այսօր ուրբաթ երեկոյ ժամը *8.30*ին Շ. Յ. Դ. Ակումբ-Ընթերցարանի մէջ: Ներկայանալ անդամատեսրով:

Լիոնի *Ռոստոմ* խումբի անդամական ժողովը այս երկուշաբթի երեկոյ ժամը *8.30*ին Դաշնակցութեան Ակումբ-Ընթերցարանը: Ներկայանալ անդամատետրով:

Լիոնի *Ջաւարեան* խումբի ժողովը այս երեքշաբթի երեկոյ ժամը *8.30*ին Դաշնակցութեան Ակումբ-Ընթերցարանը: Ներկայանալ անդամատետրով:

Ս. ՄԱՐԿՐԻԹԻ (Մարսէյլ) Շամազասպ ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 7.30ին սովորական հաւաքատեղին: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

Վիլլնի Պալառաժ խումբի ժողովը վաղը, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, ընկեր Ո. Լուսարեւեանի բնակարանին մէջ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

Փարիզ եւ արուարձանները

ԻՍԻ-ԼԷ-ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ «Վռամեան» խումբը ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այսօր ուրբաթ երեկոյ ժամը *8.30*ին Ակումբին մէջ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն: կարեւոր օրակարգ:

ՀՐԱՉՅԱՆ խումբի հերթական ժողովը այս երեքշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին 32 Ave. ces Gobelins *սրճարանի վերնայարկը: Կը խօսի ընկ. Աշոտ Խաչակեան: Նիւթ՝ ՆԵՐԳԱՂԹԸ:*

Ընկերատնտեսական թէյասեղան

ՆԱՀԱՊԵՏՈՒԹԵԱՄԲ ԻՍԻ-ԼԷ-ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ ՄՈՒՐԱՏ ԽՈՒՄԲԻ

ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 2ԻՆ

6 Bld RODIN, պ. փանիկեանի սրճարանին մէջ:

Ներկայ կ'ըլլան ընկերներ՝ *Կ. ՍԱՍՈՒՆԻ* եւ *Վ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ*

Մուտք 5 ֆրանք:

Ա. Ե. Հ. ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ Իսի-լէ-Մուլինոյի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ վաղը Շաբաթ իրիկուն, ժամը *8.30*ին ծանօթ հաւաքատեղին:

Հրապարակային քաւնախօսութիւն

ԱՌՆՈՒՎԻԼ ԼԷ ԿՈՆԻՍԻ ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

ԱՅՍ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9ԻՆ, Պ. ԿԱՐԱՊԵՏԻ ՍՐՃԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

75, rue Jean - Jaurès, Առնուվիլ - լէ - Կոնէս

կը խօսի՝ *Պ. ԱՇՈՏ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ*

Փարիզի Գրական Ակումբ *վաղը Շբ. իրիկուն, ժամը 9ին, 131* rue Cambronne, métro Vaugirard: *Ջեկոյց Պ. կարօ Պասունիէ, «Շանթի նոր տրամը — Օշին-Պալլ»: Մուտքը ազատ է:*

---

5. Ա) *Էլայ տանիս թա՛փ քէլեցի* (կրկնէ)

Բ) *Նապիկո՛, Նապիկո, Նապհէ՛վանա,* (կրկնէ)

Գ) *Կարմիր խնձոր գըլորեցի, Նապիկո, Նապիկո, Նապհէվանա:*

Ա. Բ. Գ.— *Հո՛յ չամաչա, չամաուռաչա:* (կրկնէ)

Ա.— *Մանչ պիկ մանչ քի վալ սիւրման ա:* (կրկնէ)

ՊԱՐԻՈՐՆԵՐԸ (ձայն պահելու ձեւով, մեղմ)· —

Նապիկո, Նապիկո, Նապհէվանա: (կրկնէ)

Բ.— *Տարին ը՛ բուն խիվընդանայ:* (կրկնէ)

ՊԱՐԻՈՐՆԵՐԸ (ոգեւոր)· —

Հո՛յ չամաչա, չամաուռաչա: (մաւած) (կրկնէ)

Ա. Բ. Գ.— *Նապիկո՛, Նապիկո, Նապհէ՛վանա,*

ԱՄԲՈՂՋ ՊԱՐԱԽՈՒՄԲԸ — *Նապիկո, Նապիկո, Նապհէվանա՛աա... Ա՛ա՛ա՛...*

(Թափով հիւսելով խմբովին)

6. *Է՛գ բարեւ, հա՛յ, է՛գ բարեւ:* (Կրկնէ)

ՄԻԿ ՋԱՁՆ — *Թագաւորին չատ աբեւ:* (Կրկնէ)

ԱՄԷՆԸՔ — *Է՛գ բարեւ, հա՛յ, էգ բարեւ, Ե՛կ բարեւ, հո՛յ, Ե՛կ բարեւ:*

ՄԻԿ ՋԱՁՆ — *Հարս ու փեսին չատ արեւ, Ծէթ — պէտ ճադոց տան ա՛րեւ:*

ԱՄԷՆԸՔ — *Տուէ՛ք բարեւ, հա՛յ, տուէ՛ք բարեւ:* (Կրկնէ)

ՄԻԿ ՋԱՁՆ — *Մեզ ամէնուս չատ արեւ.*

ԱՄԷՆԸՔ — *Մեզ ամէնուս չատ արեւ:* (Կրկնէ)

(Մարմրելէ յետոյ՝ յանկարծ վերթարծարծ թափով եւ ամէնքը մէկէն, արագ դառնալով, երգել շուտ-շուտ).— — *Է՛գ բարեւ, հա՛յ, էգ բարեւ,* (Կրկնէ)

Մեզ ամէնուս չատ արեւ: (Կրկնէ)

(Ու պարը հաշել բեմէն դուրս հանել, մարեցնելով երգին վերջին վանկերուն մէջ):

ԲԱՌԵՐ — *Ձէր = Այր, քարանձաւ: Իզարկ = Զարկաւ: Իբեր = Բերաւ: Կօտ = Գլուխ, գանկ: Իրիցաւ = Այրեցաւ: Զուտ = Մինչեւ: Մէկլար = Աչեզ, չիփ - չիտակ: Քաւոր = Կնքահայր: Պըտրի = Պատարուն (լիտուանին): Դի՛ր = Դոգէ (դուռը): Մասն ու սըկին = Մաս - հաղորդութիւն եւ սկիհ: Ինչ = Երբոր: Սինամահաւ = Սիրամարգ - հաւ: Պուճ = Գուլպայ: Թրփան = Թուփին: Իգ = Այգի: Վէրէս = Վրաս: Կէօ = Ահա՛: Վա՛ր = Վրայ: Իգուն = Այգիին: Կէր = Կար: Մէյմըկել = Ցանցառացնել (ուտել): Սարակ = Դաշտ մը: Չակ: Դո՞ր = Ո՞ւր: Կըտել = Դպայ: Չանին = Հոգիին: Ձըկոցուցին = Ընդլայնեցին (վախէն): Լէղին = Մաղձի պարկը: Թա՛փ = Թափով, արագ: Մանչ = Մէջ: Զիկ = Իմ, ինձ: Վալ = Ով: Թագաւոր = Փեսայ:*

ՁԻԹՈՒՆԻ

Պ. Նուպար Ճընտըգեան, Տէր եւ Տիկին Յակոբ Մխճեան, Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Պաղտճեան (Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Սերովբէ Մխճեան, Տէր եւ Տիկին Արշակ Ճընտըգեան (Պոլիս), Տէր եւ Տիկին Ապրօ Ճընտըգեան (Պոլիս), Օրիորդներ՝ Սաթենիկ եւ Թագուհի Էքիզեան (Պոլիս) սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց սիրելի կնոջ, քրոջ, մօրաքրոջ եւ ազգականուհիին՝

ՏԻԿԻՆ ՎԵՐԺԻՆ ՓՇՆՏԳԵԱՆԻ

զառնաղետ մահը՝ որ տեղի ունեցաւ Յունուար 5ին, Հինգշաբթի առաւօտ:

Յուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ վաղը Շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 1ին, Շավիլի իրենց քնակարանին մէջ 13, Sante Viroflay, Chaville:

ԾԱՆՕԹ.— Լուվրէն եւ Փորթ Մէն Քլուէն առնել 1 թիւ հանրակառքը եւ իջնել Pointe de Chaville:

ԾԱՆՕԹ.— Մասնաւոր մահագդ ղրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՍ

Այրի տիկին Սիրանուշ Արծրունեան եւ Օր. Վարդանուշ Արծրունեան կը ծանուցանեն թէ վաղը, Շաբաթ, փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ, պատարագէն վերջ, ժամը *10*ին, Հոգեհանգիստ պիտի կատարուի ողբացեալ *ՄԻՆԱՍ ԱՐԾՐՈՒՆԵԱՆԻ* մահուան քառասունքին առթիւ:

Կը հրաւիրուին ազգականներն ու բարեկամները:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

9ϐ R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Ընդհատ. եւ նոր մէթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան՝ ժաններ. ֆիւսկուէթիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

Le Gérant : H. STEPHAN

ՏՕՆԱԾԱՌ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՊՈԼՍԵՑԻՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

ՎՂՂԸ, ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒՕՏ

Rond-Point du Prado, Château des Fleurs *սրահներուն մէջ*

Գեղարուեստական բաժին, նուագահանդէս, «Թոմպոլա»:

Պար եւ տղայոց նուէրներու բաշխում:

ՄՈՒՏՔ.— Անդամներու՝ ձրի: — Ոչ - անդամներու՝ 10 ֆրանք: — Մինչեւ 10 տարեկան տղոց մուտքը ազատ է:—Ոչ Պոլսեցիներ կրնան մասնակցիլ:

ԾԱՆՕԹ.— Միութեանս տարեկան պարահանդէսը *1933* փետրուար 25ին: Բոլոր միութիւններէն կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը:

Հայ Բժշկական Միութեան դասախօսութիւն

տեղի կ'ունենայ Salle des Sociétés Savantes*ի մէջ*

28, Rue SERPENTE, PARIS

12 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԺԱՄԸ 9ԻՆ

Նախագահութեամբ՝ ՏՕՔԹ. Վ. Յ. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆԻ

կը խօսի՝ ՓՐՈՖԷՍԷՕՐ ԱՂԱՋԱՆԵԱՆ

Ֆրէօտիզմի վրայ

Մուտքը ազատ է

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնասուած կերակուրներ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ծանօթ կամ վարձու է, Մարշէլին մէջ մեծ խանութ մը, ամէն տեսակ գործի յարմար, նա մանաւանդ՝ ՍԱՓՐԻՋԻ եւ ՄՈԱՎԱՃԱՌԻ:

Դիմել. *14, rue Longue des Capucins, Marseille* (Շուկաձավաճառին):

Ծախու է *ատիպողական մեկնումի պատճառաւ կեդրոն թաղամասի մէջ կօշկակարի խանութ մը՝ բոլոր կազմածներով (մեքենայ, գործիք եւայլն.) միաւորիս բնակարան՝ 2 սենեակ, խոհանոց: Վարձք՝ 3000 ֆրանք, պայմ՝ 6 տարի: Մանրամասնութեանը համար դիմել՝ Տէր Յակոբեանի, 14* rue Medéah, Paris (14)*:*

Ճաշարան ԱԹԷՆՔ

Restaurant ATHENÈS

13 rue Serpente, Paris (5) ՄԷԹՐՕ՝ ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՁԵՂՔ ԲՈԼՈՐ ՅԱՃԱԽՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

5 ՖՐԱՆՔ *ԲԱՒԱԿԱՆ Է ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՃԱՇԸՐ ԸՆԵԼՈՒ, ԹԱՐՄ, ՄԱԿԱՐՈՒ եւ ՀԱՄԵՂ:*

ՄԻՋԱԶԳԱՑԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու

Պատուոյ մէտալլ Ֆրանս., առողջապահ. նախարարութենէն

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Téléphone: TRINITÉ 59—54

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:

Շոն կը կատարուին՝ Ֆ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, լուսանկարում (**radiographie**), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլտրակէնեան դարմանում (**radiothérapie profonde**), նաեւ ՏԻԱԹԷՐՄԻԻ բոլոր կիրարկումները եւ էլեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն: Շակաշիճախտային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնաճամային ձեւադրական եւ Ֆրէյտեան մեթոտներ:

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս սաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար:

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ սերքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուն.

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54: Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

---

ՇՔԵՂ ՊԱՐԱՆՑԻԿ _ ՑԵՐԵԿՈՒՅԹ

ՀԱՅԿ. ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Փարիզի մասնաժողովին կողմէ

Ի ՆՊԱՍՏ ՀԱՅԵՐԷՆԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔՆԵՐՈՒ

Նախագահութեամբ՝ Պ. Գ. ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆԻ

Այս կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 16էն մինչեւ կէս գիշեր Շաւ զ'Էլիզէի սրահներուն մէջ

79, Ave. des Champs Elysées (Paris 8)

Métro: Georges V.

Գեղարուեստական բաժին: Եւրոպական պարեր:

Նուագախումբ ղեկավարութեամբ Պ. **PIZZARO**ի

ՖՕՔՍԹՐՈՒԹԻ ԵՒ ԹԱՆԿՈՒՑԻ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ: ԱՒԱԶԻՆ ԵՒ ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԱՆԿԱՐԺԵՔ ՄՐՑԱՆԱԿ

ՄՐՑՈՒՄԸ ԿԸ ՍԿՍԻ ԺԱՄԸ 6·30ԻՆ

Մուտք՝ 25 *ֆրանք*

ՄԱՐՇԷՃԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

ԳՈՒԼՊԱՅԻ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՀՆՏԻՐ ՄԹԵՐՔ

Լևոն ՇԻՐԵԱՆ

29, rue Sainte Apolline, Paris (2)

Tél. Central 18-85, Métro St. Denisի ձեղք դիմացը

Premier choix, hors-cours, soldes

Ձեր գնումները կատարելէ առաջ անգամ մը այցելեցէք մեզի:

ԿՕՇԻԿ ՇԻՆՈՂ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑՆԵՐՈՒ ԵՒ ԿՕՇԿԱԿԱՐՆԵՐՈՒ ԵՒԱՁԸՆ

Ինչո՞ւ աւելի վճարել, երբ կարելի է աւելի ածան գնել, գեղեցիկ մրջնորդէչքը: Գնման մէջ եղած չաֆը ամէնէն իրականն է:

Կը յայտնենք փոքր արհեստանոցներու տէրերուն եւ կօշկակարներու որ իրենք սուղ կը գնեն, որովհետեւ իրենց գնումները փոքրաքանակ են: Մենք մեր գործարանին մէջ ԿԸ ԾԱԽԵՆՔ ՈՒՂՂԱԿԻ ՓՈՔՐԱԳԻՆԱԿ, որով կրնաք օգտուիլ մեծաքանակի գիներէն, ինչքան փոքր ըլլայ ձեր գնումին քանակը:

ՄԵՐ STELLA ՎԱՃԱՌԱՆԻՇՈՎ Trépointeը (ՄԻՋԱԿԱՇԻ)

պատրաստուած է տեղական կաշիէ եւ մասնաւոր եղանակով:

Մասնաւոր «Trépointe ferme» ամէն մեծութեամբ, ամէն գոյնով եւ ամէնատաժան գիներով, վասնզի չէք վճարեր միջնորդէչք:

ՈՒՐԵՄՆ ԴՆԵՑԷՔ ՈՒՂՂԱԿԻ ՄԵՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆԷՆ

«TREPOINTE STELLA»

14 Quai de Rive Neuve, Marseille Tél. Dragon 24—44

ՈՍԿԵՐԻՉ - ԺԱՄԱԳՈՐԾ

ԵՐՈՒԱՆԴ ԿԻՐԱԿՈՍԵԱՆ

28, Բիւտ Տամինիքէնէ — Մ Ա Ր Մ Ա Ն Դ

Վաճառատանս մէջ բացառիկ եւ անհատապատկի գեղչերով կը ծախուին երաշխաւորեալ ոսկի, փլաթին, ադամանդ եւ ամէն տեսակ գոհարեղէններ: Ապարանջան, օղ, ժամացոյց, շղթայ, ալ եւ այլ գարդեղէններ: Կը պատրաստենք արագ նորոգութիւններ:

Պօն որ քրէչիներ կ'ընդունինք:

Տօք. ԱՍԼԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԹՈՔԵՐՈՒ, ՍՏԱՄՈՔՈՒ եւ ԱՂԻՔՆԵՐՈՒ

հիւանդութեանց

34 Bld. de Clichy, Paris. Métro Pigalle Tél. Marcadet 76-65

Հիւանդներ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—8, կիրակի եւ տօն օրեր 10—12: Առաւօտները ժամադրութեամբ:

Photo-Belsunce

1, Rue Tapis Vert, 1, ՐԻՒ ԹԱՓԻ ՎԵՐ

ԿԱՂԱՆԴԻ ԱՌԹԻԻ ՀԱՐԻՒՐԻՆ 15 ՁԵՂՔ

Միակ Հայ լուսանկարչատունը որ գեղարուեստասէր Հայ հասարակութեան գոհացում կրնայ տալ իր ամենավերջին կատարելագործուած էլեկտրական լոյսերով:

Քարթ տ'իտանթիթէ՝ 5 ֆրանք, Անգործներու՝ 4 ֆրանք:

Քարթ փոսթալ՝ 12 հատը եւ մէկ նկար մեծցուած՝ 25 ֆրանք:

ԿԱՂԱՆԴԻ առթիւ կը պատրաստենք մասնաւոր փրիմներ:

Մէկ անգամ յաճախեցէք եւ գոհ պիտի մնաք:

Ի գիտութիւն

Սուրճի գնորդներու դիւրութեան համար մեր խանութեն մը բացած ենք rue de Trévise *թիւ 30 փողոցին մէջ: Ամէն անոնք, որ կ'ուզեն աժան եւ լաւ սուրճ ունենալ, կարող են օգտուիլ ՍՈՒԼԹԱՆ գործարանի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ գիներէն, կեդրոնատեղի՝*

"CAFE SULTAN,,

կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême

Մէթրօ Ccuronnes *եւ* Parmentier

Ծանօթ.— Ամէն գնումի *համար կը տրուի նուէր-կտրօններ*

Նոր Տարիի առթիւ նուէր մը

ՄԻ՛ ՄՏԱՀԷՔ ԹԷ ԻՆՉ ՆՈՒԻՐ ՊԻՏԻ ՏԱՔ ՁԵՐ ԲԱՐԵԿԱՄԻՆ

Ուղղակի դիմեցէք Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆԻ

26, rue Lesage, Paris (19) **Métro: Belleville**

Tél. Ménil. 61-85

Ուր պիտի գտնէք ամէն տեսակի *հայերէն, յունարէն եւ թուրքերէն* նոր ստացուած փլաքներ:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Յունաստան, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 8 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1933

8 Janvier 1933

ԶՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2084 | ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ | ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Ի՞նչ կը հետեւի այն թոյլիկ ակնարկէն որով փորձեցինք տալ ընդհանուր պատկերը գաղութներու՝ 1932ի ընթացքին։

1. Տարուէ տարի դիմադրական կորովը կը նուազի այն գաղութներուն մէջ, ուր չունինք հոծ, իսկապէս արմատախիլ բազմութիւններ. (Անգլիա, Պելժիա, Գերմանիա, Հունգարիա, Չեխոսլովաքիա, Աւստրիա, Իտալիա, Զուիցերիա)։

2. Ընդհակառակն, եւ հակառակ տիրող դժնդակ պայմաններուն, կը դիմադրեն ու կ'արտադրեն այն գաղութները որոնք նոր կազմուեցան, կամ ամէնքն թարմ բազմութիւններով, եւ կամ արդէն ունէին հոծ զանգուած եւ գործունէութեան լայն ճակատ։ (Ֆրանսա, Ռումանիա, Պուլկարիա, Յունաստան, Եգիպտոս, Սուրիա, Միջագետք, Պարսկաստան, Հիւսիս. եւ Հարաւ Ամերիկա)։

Անշուշտ, անցած տասը տարիները (Մ. Նահանգներուն համար՝ 40 տարի) իրենց ճեղքերը բացած են նաեւ այս վերջին գաղութներուն մէջ։

Անվերջ արտրուելով խարուսիկ յոյսերու եւ անոգոք յուսախաբութեանց մէջ, բաղդատական բարօրութենէ մը չհասց մասնաւորապէս համատարած տագնապի մը ցնցումներուն, այս բազմութիւններն ալ ունեցան բեկում եւ թուլութիւն։

Բայց, անոնց բոլորին մէջ ալ ողջ է միջուկը։ Անընդհատ կը նորոգուի թթխմորը։ Եւ անոնք որ տասը տարի ունին իրենց հաին, արդէն գոած են իրենց համբան։ Ինչպէս աւելի հինները։

Աբդ, այս երեւոյթը, ինչքան ալ կազդուրիչ ըլլայ, չի կրնար թեթեւացնել մեր մտահոգութիւնը՝ վաղուան համար։

Ընդհակառակն, կը պարտագրէ արթնուն եւ աննկուն ուշադրութիւն ու յարատեւ ճիգ։ Եւ մանաւանդ, գործակցութիւն՝ համաձայն ընդհանրական ուղեգծի մը, որ դժբախտաբար երազ է տակաւին։

Նախ, մտանոյշ պիտի տանք գաղութներուն վրայ, հայարանները արդէն իսկ հայած են։ Պատկինները՝ դպրոցով, երիտասարդները՝ վազքով։

Այն երախաները որ 3—5—10 տարեկան էին վերջին արտագաղթին (1922), հետեւար յիշատակի մը պէս կը թոթովեն քանի մը հայերէն բառեր, եթէ տեղական դպրոց գացած են։

Իսկ այն երիտասարդները որ իրենց ճակատագիրը կապեցին տեղացի աղջկան մը հետ, ընդհանրապէս հաճոյք չեն զգար «հայկականութենէ»։ Զթօսինք այդ ամուսնութիւններէն ծնած երախաներու մասին։

Միւս կողմէ, ամէն գաղութ այնքան կծկուած է ինքն իր մէջ որ, մինչ մէկուն հոգին կը քամուի, միւսին քառը հետզհետէ աւելի ամուր կը կոճկուի։

Այս ալ՝ իրրեւ հետեւանք այն անկերպարան վիճակին որ կը քաշքշուի տասը տարիէ ի վեր։

Ցետոյ, ինչպէս իւրաքանչիւր գաղութ իր պատեհանին մէջ քաշուած է, նոյնպէս իւրաքանչիւր հոսանք — ազգային կամ հայրենակցական — աւելի եւ աւելի պատեհան կը կտպէ։ Միւսներէն անջատուելու, ամէն բանէ առաջ իր թաղին, իր գիւղին, իր դպրոցին կամ ժամուն վրայ մտածելու համար։

Վկայ՝ այն անհամար միութիւններն ու խմբակցութիւնները որ կը կազմուին ու կը լուծուին, համբայ կ'ելլեն եւ խումբերու կը բաժնուին, միեւնոյն ծրագիրները կը խմբագրեն, բայց իրար կը խանգարեն։

Տասը տարի է որ բաժնուած ենք Թուրքիայէն, բայց «աչքէթի»ի հոգեբանութիւնը դեռ մը պէս դէմ դիմաց կը հանէ մեզ։ Միեւնոյն ճամբուն վրայ։ Միեւնոյն առաջադրութեան համար։

Զենք վիճիր։ Բոլորն ալ կը շարժին ինքնապաշտպանութեան բնազդով։ Կը կարծեն ամբաստնել ինքնապաշտպանութեան պարբերը։

Մինչդեռ, պայքարին ծանրութիւնը եւ ճակատին խորութիւնը ամէն բանէ առաջ կը պահանջեն կեդրոնացիպ, համատարած եւ ամբողջական, տակուն կազմակերպութիւն։

1932ի ընթացքին, ամէնէն աւելի չեշտուեցաւ այս պահանջը։

Եւ եթէ արձակուած կանչերն ու թուղթին յանձնուած խմբագրութիւնները իմաստ եւ արժէք ունին, ապա ուրեմն մենք անկարելին պիտի փորձենք, գոնէ երկու դրական, գործնական քայլ առնելու համար 1933ին։

Մէջտեղ են բոլոր տեսակէտները։ Հասունցած է գաղութներու ինքնապաշտպանութեան պահանջը։

Եթէ պիտի անճրկինք, եթէ պիտի չարունակենք նորէն օրը իրիկուն ընել բանգիտութեամբ, խօսքի տակ չմնալու քինախնդրութեամբ, կը նշանակէ թէ ոչ բան կ'ուզենք սորվիլ, ոչ ալ մոռնալ։

Այն ատեն, արժանի ենք և՛ մեռելներու անէծքին, և՛ օտար ժողովուրդներու արհամարհանքին։

Որովհետեւ, ի՞նչ իմաստ ունի տեսնել, զգալ, դառել, պոռալ, — եւ սակայն մատ մատի չզարնել, գժտութեան խնճոր մը ճմռելու, գործակցութեան գետին մը հարթելու համար։

Պատմութիւնը չը՞ պիտի գրէ, այդ պարագային։

— Ահա ժողովուրդ մը որ կը յաւակնէր արեւմուտքը ներկայացնել Արեւելքի մէջ, որ հերոսաբար դիմադրեց արեւելեան ամբիւնազանգ բարբարոսութեանց, բայց անճրկեցաւ, ծխբեցաւ, հալեցաւ ազատ պողոտաներու վրայ, չնորհիւ իր ներքին պառակտումներուն եւ անպատիւ դասալքութեանց։

Տիրող աշխարհասասան տագնապին հանդէպ, մեծ ու փոքր, հարեւան թէ հեռաւոր, բոլո՛ր, բոլո՛ր ժողովուրդները մէկ նշանախօսք ունին, — ազգային միացեալ ճակատ։

Մե՞նք ենք որ բացառութիւն պիտի կազմենք, երբ հող անգամ չունինք մեր ոտքերուն տակ...

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՏՈՔԹ. ՊԱՐՈՆԻԿԵԱՆ

ՅԱՒԱՋի մէջ հազիւ լոյս տեսած գերման բարեգործական ընկերութեան մը, Տոքթ. Լեփսիուսի Միութեան ամբաստանագիրը՝ ետեւէն հասաւ նոյն իսկ ամբաստանեալին, Տոքթ. Պարոնիկեանի պատասխանը, հրաշունչ եւ սպառնացայտ։

Առաջին կազմակերպութեան կոչը ուղղուած էր «հայ բարձր հոգեւորականութեան եւ հայ մամուլին»։

Երկրորդը՝ գլխուն վրայ ունի հետեւեալ փաթթոցը. — «Յուշագիր առ հոգեւոր բարձր իշխանութիւնն Հայաստանեայց առաք. Ս. Եկեղեցւոյն, առ հայ մամուլն, առ հայ մտաւորականութիւնն եւ հայ ժողովուրդն»։

Իսկ իրրեւ ստորագրութիւն՝ բաց ի Տոքթ. Պարոնիկեանէն որ «լիազօր տնօրէն» է, կ'երեւան անունները իրը «աստուածաբանութեան երէցներու», մէկ ուսուցչի, մէկ վաճառականի, մէկ դեղագործի եւ դրամատան պաշտօնեայի մը։ Բոլորն ալ գերմանացի՝ բաց ի վաճառականէն (Հազարեան)։ Նաեւ հաշուեքննիչ մը, — Հայկ – Աբամ Քիպարեան։

Ի՞նչ կը պարունակէ այս բազմաստորագիր «Յուշագիր»ը։

Նախ եւ առաջ՝ շղթայազերծ կիրք։

Ստորագրող Գերմանացիները հայերէն չգիտնալով, անշուշտ պատասխանատու չեն այս չափազանց... հայկական շարադրութեան։

Ցետո՞յ։— Փառաբանութիւնը Տքթ. Պարոնիկեանի, «ամէնուն յարգանքին ու վստահութեան արժանացած պատուաւոր անձ մը», որ «հայ մամուլին մէջ դարձած ամենայատին մարդը»։

Ցետո՞յ, — Ծաղր ամբաստանութիւններ Լեփսիուսի կազմակերպութեան դէմ, որոնց «40 տարուան գործունէութիւնը» որ եւ է հետք չձգի՞ց հայ կեանքին մէջ»։

Բայց, սպասեցէք մինչեւ երեքշաբթի։

ՎԱՀԷ

ՆԵՐԳԱՂԹԻ Ե. ԿԱՐԱՒԱՆԸ

Պ. Դ. Շահվերդեան կը հեռագրէ թէ ներգաղթի ե. կարաւանը Պուլկարիէն ճամբայ ելած է յունուար 4ին։

«Նոր Օր» կ'իմանայ թէ Պ. Շահվերդեան Աթէնքէն ժրաջան պիտի երթայ յունուար 10ին, խորհրդակցելու համար Ազգերու Դաշնակցութեան Գաղթականներու գրասենեակին հետ։

ՏԱԿԱՒԻՆ ՉԻ ԿՇՏԱՑԱԾ

Մոլտավիոյ գիւղերէն մէկուն մէջ, 102 տարեկան... երիտասարդ մը ամուսնացաւ 45 տարեկան... աղջկան մը հետ։ Հարսնիքը տեղի ունեցաւ գիւղական ոճով։ Նոր փեսան շրջապատուած էր իր երկու զաւակներով, մէկը՝ 80, միւսը 82 տարեկան։

ԿՐԻՓԸ ԱՆԳԼԻՈՑ ՄԷՋ

Դեկտեմբերի վերջին շաբթուն 303 հոգի մեռան կրիփէն. մինչդեռ 1931ի նոյն շաբթուն մեռած էին միայն 183 հոգի, 1930ին՝ 85, իսկ 1929ին՝ 68։

ԴՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԳԼԻՈՑ ՄԷՋ

Ամսական վերջին տեղեկագրէն կ'երեւայ թէ գործազուրկներու թիւը զգալապէս պակսած է Անգլիոյ մէջ։ Դեկտ. 19ին գործազուրկներու թիւն էր 2,723,287, որոնց 2,171,175ը ամբողջովին անգործ։ Այս թիւը 76,519ի նուազում մը կը ցուցնէ նախորդ ամսուան տեղեկագրին վրայ, թէեւ 213 հազար 366 աւելի է, բաղդատելով անցեալ տարուան նոյն ժամանակաշրջանին հետ։

ԿՈՒԼԻՃ ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ

Առջի օր, յանկարծամահ եղաւ Մ. Նահանգներու նախկին նախագահը, Պ. Քուլիճ։ Կինը դուրս եկած էր եւ վերադարձին տեսաւ որ աշխուժ գետին փռուած է։ Վաթսուն տարեկան էր եւ հռչակաւոր՝ իր սակաւախօսութեամբ։ Բառերը համրելով կ'արտասանէր։

«Ամերիկացին կը մեռցնէ իր նախագահները», կ'ըսէ օրագրող մը։

Արդարեւ, վեց նախագահներու այրերը կ'ապրին տակաւին։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Պարսիկ վաճառականները Խորհրդային առեւտուրին դէմ

Թէհրանէն կը հեռագրեն յունուար 6 թուականով.— Պարսիկ առեւտրականները պօյքոթի հրաւիրեցին խորհրդային ապրանքներուն դէմ, որպէս զի կառավարութիւնը հարկադրուի վերաքննել 1931 հոկտեմբերին կնքուած առեւտրական դաշնագիրը։ Միեւնոյն ատեն, մամուլը բուռն պայքար կը մղէ խորհրդային իշխանութեան դէմ։ Թէհրանի խորհրդային դեսպանը պաշտօնական յանդուգնութիւն մը յանձնեց, բողոքելով այս բոլորին դէմ։ Կառավարութիւնը կ'աշխատի գոհացուցիչ լուծում մը գտնել այս հարցին։ Խորհրդային առեւտուրը կաշկանդած է պարսիկ վաճառականութիւնը։ Արտասահմանի եւ Կասպեան նահանգներուն մէջ, որոնք ողողուած են ռուսական բամպակեղէններով։ Ազգայնական ուժգին հոսանք մը պայթած է ամբողջ Պարսկաստանի մէջ։

⁂ «Տէյլի Մէյլ» կը գրէ թէ Բրիտ Շահը հետեւեալ յայտարարութիւնը բրած է ծանօթ երկրախոյզ Տիկին Բոգիթա Փորտի։ — Իմ երկիրս պէտք է սոսկալի կարօտ չմնալ օտարներուն։ Կը յուսամ թէ քանի մը տարիէն կարելի պիտի ըլլայ մեզի Պարսիկները գործածել։ 1934ին պիտի կրնանք ձեռք քաշել բոլոր օտարներէն, բաց ի այն մասնագէտներէն որոնք անհրաժեշտ են վճռական եւ ճարտարագործութեան համար։ Մի մոռնաք թէ մենք ժառանգորդն ենք փորձառութեան մը որ կը սկսի դարեր առաջ, երբ Ասիան կը կառավարէր աշխարհը։ Քաղաքակրթութիւնը տարբեր է ամէն երկրի մէջ։ Ես չեմ ուզեր Պարսիկը դարձնել Եւրոպացիին ձախաւեր ընդօրինակութիւնը։ Պարսկաստանը ան ու տիրական է իր երկրին մէջ։ Ան իրաւունք ունի զարգացնելու իր սեփական հարստութիւնները եւ պահպանելու իր սեփական ձկնեքերով։

Ազգաբնակչութիւնը եւ Իտալիա

«Թայմս» կ'իմանայ թէ Իտալիա հոգային մէնաշնորհ մը պահանջած է Մուսաթլիա գաւառին մէջ, իբրեւ փոխարինութիւն Ալպանիոյ տրուած 50 մլիոն ոսկիի ապահոսին։ Իբրեւ թէ իտալացի հոգագործներ պիտի հաստատուին այս հոգամասին վրայ։

Այս լուրը մեծ յուզում պատճառած է քաղաքական շրջանակներու մէջ։

Միւս կողմէ, «Մանչէսթըր Կարթիըն» երկար յօդուածի մը մէջ կը պարզէ Իտալիոյ կատարած նուաճումները՝ Ալպանիոյ մէջ։ Իտալիա իրեն կապած է այդ երկիրը, Թիրանէյի գաղնագրով և փոխառութիւններով որոնց ապահոսները չի կրնար վճարել Ալպանիա։ Այս կերպով, իր անտեսական ազդեցութեան տակ առած է յետամնաց երկիր մը։ Ցետոյ չինած է ճամբաներ որոնք մեծ օգուտ պիտի ունենան իրեն համար, եթէ պատերազմ ծագի Եուկոսլաւիոյ հետ։

Հիմա կը հետապնդուի մաքսային միութեան ծրագիրը, որ եթէ յաջողի, պիտի լրացնէ Իտալիոյ թեւարկութիւնը Ալպանիոյ վրայ եւ շատ աւելի մեծ վտանգ պիտի սպառնայ խաղաղութեան քան Տալմացիոյ ցոյցերը։ Մինչեւ այն ատեն Իտալիա կրնայ գործածել անոր մէկ մասը կամ ամբողջ ։։։ Միութեան մէջ կամ արտասահման փոխադրել առանց որ եւ է կաշկանդումի։ Այս ընթացիկ հաշիւները պիտի պահուին առանձին, Ա. մակագրութեամբ, չխառնուելու համար սովորական հաշիւներուն հետ։ Պետական Դրամատունը յանձն կ'առնէ՝ նաեւ ծախել համբարդի չէքը, օտար դրամներու համար, որոնք կրնան գանձուիլ ։։։ Միութեան ս'ր եւ է մէկ մասին մէջ եւ ներածուիլ կամ արտածուիլ անարգել։

Շաբաթը ՔԱՌԱՍՈ՞ՒՆ ԹԻ 48 ԺԱՄ

Մ. Նահանգներու աշխատաւորական կուսակցութիւնը կը պատրաստուի մեծ գործադուլ մը սարքելու, չարաթական աշխատանքը 30 ժամուան իջեցնելու համար։

⁂ Ուրբաթ օր, քանի մը հազար բանուորներ հաւաքուելով փարիզի մէջ, պահանջեցին չարաթական աշխատանքը իջեցնել 40 ժամուան, իրրեւ մէկոյց մը գործազրկութեան դէմ։

Իսկ Ֆրանսայի ճարտարագործութեան, վաճառականութեան եւ երկրագործութեան մեծ խմբակցութիւնները, որոնք ընդհնուր դաշնակցութիւն մը կը կազմեն, հինգշաբթի օր մեծ ժողով մը գումարելով, բողոքեցին 40 ժամուան ծրագրին դէմ։ Կազմակերպութիւնը կը խօսի ի դիմաց 3000 արհեստանոցներու կամ արհեստակցական կազմակերպութեանց որոնք կը ներկայացնեն 60 մլիոն բանուոր կամ պաշտօնեայ։ Բանաձեւը կ'ըսէ թէ հետեւանքը ապեռալի պիտի ըլլայ Ֆրանսայի համար, եթէ ընդունուի չարաթական 40 ժամ աշխատանք հաստատելու ծրագիրը։

« ԱԹԼԱՆԹԻՔ »Ի ԿՄԱԽՔԸ

Երկու օր անընդհատ վառելէ յետոյ, Ֆրանսական «Աթլանթիք» չոգենաւին կմախքը Շէրպուռ փոխադրուեցաւ ուրբաթ օր, մեծ դժուարութեամբ։ Ֆրանսական եւ օտար նաւաձիգներ կուրծք տալով փոթորկին եւ ալիքներուն, յաջողեցան նաւահանգիստ առաջնորդել արկածահար նաւը։ Ծրագրուած էր փոխադրել Հավր, այնտեղ ուրկէ առաջին անգամ ճամբայ ելաւ։ Բայց անկարելի էր։ Փոխադրութեան միջոցին, սպայ մը ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։ Հարկ եղաւ հիւանդանոց փոխադրել եւ կորել մէկ սրունքը։

ՀԱՐՍՆԻՔՆ ԱՒ ԵԿԱՄՈՒՏԻ ԱՂԲԻՒՐ

Թուրք թերթերը կը գրեն թէ կէրէտէի թաղապետական ժողովը որոշած է արգիլել հարսանեկան հանդէսներու եւ օժիտի սովորութիւնները, որոնք ամուսնացող զոյգերը եւ անոնց պարագաները այնպիսի մեծ ծախքերու կը մղեն, որոնց բեռան տակէն տարիներով չեն կրնար ելլել։ Թաղապետութիւնը լուրջ միջոցներ ձեռք առած է, իր այս որոշումը գործադրելու համար։

Ասկէ վերջ եթէ երբեմ հարսնիքի համար օժիտի պատրաստութեան ծախքեր ըլլան, այս օժիտները պիտի գրաւուին եւ Օգանաւային Միութեան եւ Կարմիր Մահիկի ընկերակցութեան պիտի նուիրուին։ Այս տեսակ փայլուն ու մեծածախս հարսնիքներ կատարողներն ալ դատարանի պիտի յանձնուին, շռայլութիւնը արգիլող օրէնքին տրամադրութեան համաձայն։ Այս պարագան մուենետիկներու միջոցաւ ծանուցուած է ամբողջ գաւառակին մէջ։

ՍԱՍՏԻԿ ՅՈՒՐՏ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԵՒ ՍՈՒՐԻՈՑ ՄԷՋ

Լիբանանի լեռնային շրջաններուն մէջ տասը սանթիմեդրի հասած էր տեղացող ձիւնին բարձրութիւնը։ Ներբին տնօրէնութիւնը ժանտարմայի հրամանատարութեան պէտք եղած հրահանգները տուած է, զօրացնելու համար Տահր էլ Պէյտաբի պահակակոցը եւ հոն կեդրոնացնելու բաւականաչափ պաշար։ Միեւնոյն ատեն պահեստի աշխատաւորներ ղրկուած են ճամբան միշտ բաց պահելու համար։

Պէյրութ Էստիհնի շրջաններուն մէջ ալ հինգ սանթիմեդրի հասած է ձիւնը։

Գիւղացիները մտահոգ են, որովհետեւ ցարդ անձրեւ չէ եղած եւ իսկոյն սկսած է ձիւնը։

Հալէպի շրջաններուն մէջ տիրող արտակարգ ցուրտին պատճառով, անօթութիւնը ծանր աստիճանի հասած է. տասը ոչխարը մէկ օսմ. ոսկիի կը ծախուի չէջակայ գիւղերու մէջ։

Հալէպի «Էլ Թէգաստիւմ» թերթը կը պատմէ.—

Գիւղի մը տասը սուրիական ոսկի պարտք ունէր կառավարութեան. պաշտօնեան կուգայ, սակայն մարդը դրամ չունենալով, կը բշէ անոր 40 ոչխարները։ Ոչխարներէն 13ը կը մեռնին ճամբան. պաշտօնեան մնացածները կը ծախէ 11 ս. ոսկիի. իբրեւ ծանօթ այս գումարէն կը գանձէ 8 ոսկի եւ կը մնացած է 3։ Կառավարութիւնը դեռ պիտի պահանջէ այդ գիւղացիէն 7 ոսկի...։

ՊՈԼՍՈՑ ՕՏԱՐ ԴՊՐՈՑՆԵՐԸ ԿՐ ՓԱԿՈՒԻՆ ՀԵՏԶՀԵՏԷ

Թուրքիոյ կրթական վերջին օրէնքով, օտար վարժարաններ կրնան յանձնախել այն ծրագիրները, որոնք նախակրթութիւնը իրենց մայրենի դպրոցներուն մէջ ստացած են։ Այս օրէնքը մեծապէս ազդեց օտար դպրոցներու աշակերտներուն, մանաւանդ նախակրթարանի բաժնի ուսանողներու թիւին վրայ։ Նոյն իսկ կարգ մը օտար վարժարաններ ստիպուած են փակել իրենց դուռները։ Այսպէս, վերջին ճնուութեանց արդիւնքով հասկցուած է որ փակուած են հետեւեալ վարժարանները.—Եէշիլգիւղի եւ Պատրգիւղի մէջ երկու իտալական եւ Բեթլայի մէջ ֆրանսական դպրոցները, Կէտիկ Փաշայի եւ Սկիւտարի ամերիկեան վարժարաններու նախակրթարանի բաժինները։ Վերջին տեղեկութեանց համաձայն, բանի մը ֆրանսական եւ իտալական վարժարաններ ալ մօտերս պիտի փակուին։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ ԱԹԷՆՔԻ ՄԷՋ

Աթէնքէն կը հեռագրեն յունուար 5ին երկրաշարժի երկու ցնցումներ տեղի ունեցան Վոլոյի մէջ (Թեսալիա), միայն նիւթական վնասներ պատճառելով։

Ինչ յետոյ, աւելի ուժգին ցնցումներ զգացուեցան Աթէնքի մէջ, մեծ յուզում պատճառելով։ Մարդկային զոհ չկայ։ Նիւթական վնասներն ալ աննկարագրելի են։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ

1938թ. ՀՈՒԼԻՍԻ 7-ԻՆ ԴՈՒՐԱԿԱԼՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ

Ա. ՍԱՐՅԱՆ

ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԸ

Ես ծնվել եմ Ղարաբաղում, Ղարաբաղի Ջրաբերդ գավառի Ծաղկավանք գյուղում։ Ծաղկավանքը գտնվում է Ջրաբերդ քաղաքից 15 կիլոմետր հեռավորության վրա։ Ծաղկավանքի մոտ հոսում է Խաչենի ձախ վտակներից մեկը։ Գյուղի շրջակայքում կան անտառներ, ձորեր, սարեր, ծաղկավետ մարգագետիններ։ Գարնանը ամենուրեք ծաղկում են վայրի ծաղիկները։ Ամռանը ամենուրեք հոսում են առվակներ, աղբյուրներ

ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԻՒՆԸ

—··—

Օրեր սահեցան մէկը միւսին ետեւէն: Շատ երկար օրեր, ու ես չկրցայ հասնիլ ինձմէ խլած առուղ հրապուրիչ անձանօթուհիին... Անմատչելի ուրուականի մը նման ինձմէ խլած առուղ անձանօթուհին: Ես երբ յաջղեցայ հասնիլ իրեն, տեսայ, որ իր դէմքը վայրի գեղեցկութիւն մը ունի ու ան ինձ կը նայի համայիլ ժպիտով մը:

Բազուկս երկարեցի իրեն: Զայն քաշեցի կուրծքիս ու չընշացի.

— Բայց, ո՞վ ես դուն, ըսէ:

Ես ուրուականը պատասխանեց.

— Մարզկային լեզուով՝ իմ անունս «սէր» է. բայց քեզի համար ես ուրիշ անուն ունիմ: Հազար մարդոցմէ միայն մէկը կրնայ պարծենալ թէ՝ իր կեանքի ճամբուն վրայ հանդիպած է ինձ, բայց, երբ կը հանդիպի ինձ, սէգ չէ որ թողուր զիս: Ան իմ բնաբեալս է. բայց, թող չմոռնայ որ կեանքի մէջ անգամ մըն ալ պիտի չհանդիպիմ իրեն:

— Դիւթիչ էակ, ըսէ, ի՞նչպէս է անունդ ինձ համար:

«Սէր»ը ինձ նայեցաւ բացարձակ աչքերով ու պատասխանեց.

— Քեզի համար՝ իմ անունս «մեղ» է:

Երկար առեն չկրցի բաժնել իրմէ իմ թախծոտ նայուածքս: Բայց, այնուամենայնիւ, հեռացայ իրմէ ու չարունակեցի ճամբան:

***

Ուրիշ անգամ մը, ես առիթ ունեցայ,— վշտի օր մը ու տխուր վայրի մը մէջ — տեսնելու ուրուական մը, որ, քովէս անցած առեն, զգաւ ինծ:

Ես հետեւեցայ իրեն, բայց ան չդարձաւ ու չճառագրեց հետանալ: Ես աղերսեցի իրեն վերադառնալ ինծ մօտ: Ինծ այնպէս թուեցաւ թէ անոր ճակտին վրայ կար անդորրութեան եւ խաղաղութեան դրոշմը, եւ թէ ցաւագին չար մշուշի մէջ, որ կը պատէր աչխարհն ու երկնային կամարը, իր դէմքը իրապէս գեղանի էր:

— Բայց, ո՞վ ես դուն, ըսէ —ինդրեցի ես իրմէ:

Ու ան ինծ ըսաւ.

— Մարդկային լեզուով՝ իմ անունս «մահ» է: Բայց, քեզի համար, ինչպէս նաեւ բոլոր անոնց համար որոնք զիս կը հրաւիրեն, ես ուրիշ անուն ունիմ:

Ու ես ըսի.

— Ես սակայն, ես քեզմով պիտի գտնեմ «անդորրութիւն»: Կեանքի մէջ ինծ ոչ «վայելք» է ճակատագրած, ոչ ալ «սէր», ինծ կը մնայ միայն «մահը»:

Բայց ան ինծ առարկեց.

— Քեզիւային բոլորին համար չորանք զիս կը հրաւիրեն, իմ անունս «մեղք» է:

Ու ես կրկին անցայ իրմէ, եւ, դարձեալ ու անյոյս, չարունակեցի իմ ճամբան:

***

Օրերը սահեցան մէկը միւսին ետեւէն...: Ու երկար, չատ երկար օրեր վերջ, ինծ այնպէս թուեցաւ թէ՝ մէկը կ'ընթանայ իմ քովէս...: կեցուց զիս:

Նայեցայ ու տեսայ չոր կազմով ու անհրապոյր արտաքինով մէկը, բայց այնքան զօրեղ որ իր ուժը զեղեցկութիւն կուտար իրեն:

Ու ան ըսաւ.

— Ոմանց համար իմ անունս է «աչխատանք», իսկ ուրիշներ զիս ուրիշ կերպ կը կոչեն: Բայց, իմ առջեւս բոլորը հաւասար են:

Ես չատ օրեր անցուցի «աչխատանք»ին հետ, առանձին, ու այլեւս չեմ հարցներ իրեն թէ՝ ի՞նչ է իր անունը ինծ համար: Այլ՝ անձնապէս կը զգամ, ես ինքս կը հասկնամ թէ ինծ համար իր անունն է «անդորրութիւն»:

Թարգմ. ՍՄՈՒԵԱՆ ՏՂԱՆ

ՄՆԱՄԻՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

—··—

«Նոր Օր»ի մէջ կը կարդանք. —

Խումբ մը համայնավարներ, որոնք հաւաքուած են «Նոր Շարժում»ին շուրջ, երկու օր առաջ «Վերելք»ի շաբաթաթերթին տպարանը երթալով, բռնութեամբ տառերը գրաւած եւ փոխադրած են Հօկի գրասենեակը: Այս յափշտակութիւնը տեղի ունեցած է Պ. Շահվերդեանի հաւանութիւնով:

Իրական դրդապատճառը այն խուլ մրցակցութիւնն է որ կայ երկու խմբակցութիւններ միջեւ: «Վերելք»ի հրատարակութենէն ապին, «Նոր Շարժում»ի սպառումը զգալապէս պակասած էր: Ասիկա վէճի առիթ տուաւ ու յանգեցաւ նախորդ օրուան կռտպտուքին:

«Վերելք» առ այժմ չպիտի հրատարակուի:

Կը տեղեկանանք թէ Պ. Շահվերդեան յափշտակուած տառերը կամ «Նոր Շարժում»ին պիտի յատկացնէ եւ կամ նոր շաբաթաթերթ մը հրատարակել պիտի տայ նոր կազմով եւ խորհրդային շեշտուած ուղղութեամբ:

ՍՈՒՐԻԱՆ ԱՆԲԱԺԱՆ

Հալէպի «Իթթիհատ»ը կը հրատարակէ ազգայնական պարագլուխ Խրթահիմ պէյ Հանանոյի կարգ մը յայտարարութիւնները:

«Հեռագիր մը ուղղեցի, կ'ըսէ Հանանօ պէյ, Փըռնեի սուրիական պատուիրակութեան անդամ Իհսան Ճապրիի, իրմէ մանրամասնութիւններ ուզելու համար Պ. Փոնսոյի հետ իր ունեցած տեսակցութեան մասին: Իրմէ խնդրեցի նաեւ որ ինծի տեղեկացնէ թէ ի՞նչ ընացաւ դարձաւ Սուրիոյ մասին Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ»:

Գալով այն համաձայնութեան զոր կը պատրաստէին կարգ մը անհատներ, պահանջելու համար Հիւսիսային Սուրիոյ ինքնավարութիւնը, Հանանօ պէյ կը յայտարարէ թէ ազգայնականները երբեմ մասնակից չեն այդ շարժումին եւ եթէ հանձագրութեան հեղինակը ազգայնական մըն է, քնաւ չաշխատիր ազգայնական կուսակցութեան ուղղութեամբ եւ հրահանգներով:

ԹՈՒՐՔԻԱ

ՍՈՒՏ – ԽԵՆԴԵՐԸ

—··—

«ԴԱՇՆԱԿՆԵՐԸ ՍՈՒՐԻԱՑԻՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ»

Այս խորագրին տակ, «Վաղըթ» կը գրէ (29 դեկտ.).

— Թուրքիայէ դուրս հրատարակուող աթաթական եւ հայ լրագիրները լեցուն են «Սուրիա եւ Մեսէճ» հայերէն լեզուով գրուած փոքր գիրքի մը վերաբերեալ գրութիւններով: Այս թերթերու գրածներէն կը հասկցուի թէ այս գիրքը էանի մը ամիս առաջ Եգիպտոսի մէջ տպագրուած եւ թղթատարի միջոցաւ զրկուած է թերթերու խմբագրատուները եւ ծանօթ անձերու եւ հաստատութեանց:

Գիրքը գրողն է «Ա. Նիկոլ» անուն Դաշնակցական նշանաւոր Հայ մը: Սակայն Դաշնակցական թերթերը չեն ընդունիր ասիկա եւ աւելի զարմանալին՝ կ'ըսեն թէ այս գիրքը էնկիւրիի մէջ տպուած ըլլալու է: Այս գիրքը թուրք թերթերուն զրկուած չըլլալով, տակաւին զայն տեսած չեմք եւ չեմք կրնար բան մը ըսել անոր մասին: Սակայն ոչ – դաշնակցական հայ եւ աթաթերէն թերթերու գրածներուն նայելով, կը հասկնանք որ գործին մէջ դաշնակցական ծիծաղելի խաղ մը կայ, թէ գիրքը ինչ էանակութեամբ տպուելով, միայն իրենց ուզած տեղերը եւ ուզած մարդոց զրկած են: Այս գիրքը Աւաթներու, եւ մասնաւորաբար Սուրիացիներու դէմ գրուած ըլլալով, անոնց վրայ առաջ բերելիք ցնցումը՝ իրենց ամէն ատեն ըրածին պէս՝ կ'ուզեն Թուրքերուն վրայ բեռցնել եւ իրենք. գիրքնիք ծածկել: Այս գիրքին մասին արտասահմանի թերթերուն մէջ մեր տեսնելիք գրութիւնները, երբ կարգը գայ, հետզհետէ հրատարակելով մեր թերթին մէջ, պիտի ջանանք անոր մասին աւելի լաւ գաղափար մը տալ մեր ընթերցողներուն»:

ՕՍՄ. ՊԱՐՏՔԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

■■■

ՆՈՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԳՈՅԱՑԱՆ ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Սարաճօղլու շիւբքի պէյ, որ փաթիզ եկած էր Օսմ. Պարտքերու մասին բանակցելու համար, հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրած է մամուլին.

— Փարիզի մէջ մօտ մէկ տարիէ ի վեր կատարուած բանակցութեանց հետեւանքով Դեկտեմբեր 14ին բաժնետէրերու պատուիրակներուն հետ ակըռնքի համաձայնութիւն մը նշանագրեցինք: Այլեւս ոչ մէկ արգելք մնացած է վճռական պայմանագրութեան ստորագրութեան: Այս կերպով բանակցութիւնները կրնան վճռական արդիւնքի մը յանգած նկատուիլ:

Պայմանագրութեան հիմնական կէտը սա է.— Հին Օսմ. կայսրութիւնը իր ժառանգորդներուն 160 միլիոն ոսկի պարտք մը ձգած էր ոսկեդրամ: Ասկէ մեզի ինկած բաժինը 170 միլիոն ոսկի էր թղթադրամ:

1928ին Փարիզի մէջ ստորագրուած համաձայնագրով, 107 միլիոն ոսկի ոսկեդրամը կազմող 28 տեսակ փոխառութիւնները 100ին 38 համեմատութենէ սկսելով, եւ ամէն տարի այս համեմատութիւնը աւելցնելով եւ մինչեւ 100ին 100 բարձրացնելու ձեւով, կարգադրութեան եղանակ մը գտնուած էր: Այս պայմանագրութեան համաձայն, պարտատէր էինք տարին 2 միլիոն հնդկան ոսկիէն մինչեւ 2 միլիոն 400 հազար ոսկի ոսկեդրամ վճարել: Այսօրուան բանակցութեանց հետեւանքով, այս 107 միլիոնի պարտքը յաղոգեցանք 8 միլիոնի իջեցնել: Տարեկան մասնավճարներն ալ 2 միլիոնէն 700 հազար ոսկիի զեղչուեցան:

Պայմանագրին մէջ յիշուած «ոսկի» բառն ալ ոսկեդրամ վճարել չի նշանակէր, այլ միայն իր պարտքին դրամը ճշդող ձեւ մը ընդունուած է: Մեր նոր ստորագրած պայմանագրութեամբ, Թուրքիոյ ամբողջ պարտքին դրամը՝ Օսմանեան կայսրութենէն մեզի ժառանգ մնացած պարտքին մէկ տարուան տոկոսէն աւելի քիչ է: Պայմանագրութիւնը պիտի ստորագրուի 12 ամսուան մէջ, ուրկէ վերջ հին պարտատիրոջերը պիտի փոխանակուին նոր պարտաթուղթերով մը, բայց Բոսֆորի երկաթուղիի պարտաթուղթերէն (Լօ Թիւքք): Պարտաթուղթերը 100ին 4—5 տոկոսարեր էին, իսկ նորերը 100ին 7ուկէս պիտի ըլլան:

Օտարականներուն դէմ

Վերջերս զրոյց ելաւ թէ Թուրքիոյ մէջ օտարականներուն կարգ մը գործեր արգիլող օրէնքին գործադրութիւնը պիտի յետաձգուի, բայց այս զրոյցը չուտ հերքուեցաւ:

Թուրք թերթերը կը գրեն այս մասին.—

— «Օրէնքին տրամադրութիւնները երկու մասի կը բաժնուին: Առաջին մասը օրէնքին հրատարակման թուականէն, այսինքն 1932 յունիս 1էն քսանեայ օտարականներուն կ'արգիլէ ի գործ դնել հետեւեալ արհեստները,—

Շրջուն վաճառորդութիւն, երաժշտութիւն, լուսանկարչութիւն, սափրիչութիւն, գրաւորութիւն, դիմարկաչինութիւն, կօշկակարութիւն, սառկարանի միջնորդութիւն, պետական մենաշնորհով պատրաստուած ապրանքներ ծախել, գրասրջիկներու առաջնորդ եւ թարգման ըլլալ, չէնքերու չինութեան, երկաթի եւ փայտի ճարտարապետական գործերու մէջ աչխատիլ, հանրային փոխադրութեան ձեռնարկներու մէջ աչխատիլ մնայուն կերպով կամ առժամապէս, ջուրի, լուսաւորութեան, չեռուցման, հաղորդակցութեան միջոցներու եւ ձեռնարկներու մէջ աչխատիլ, ցամաքի վրայ բեռ առնել եւ բեռ պարպել, ինքնաչարժի վարիչ կամ վարիչի օգնական ըլլալ, առհասարակ բանուորութիւն ընել, ափաթմանի եւ պանդոկի գործատուութիւն, խանի եւ ամէն տեսակ վաճառատան անձնակազմութիւն, ապահովագրութիւն (երկու տեսակներուն համար) • պանդոկներու, խաներու, բազնիքներու, սրճարաններու, դպիրոցներու, տանօրինիչներու եւ պատերու մէջ, երգիչ եւ երգչուհի ըլլալ պատերու մէջ, անասնաբուժութիւն եւ տարբարանական գործերով պրպիլ:

Այս արհեստները ի գործ դնել արգիլուելուն այն օտարականներուն, որ յունիս 1էն առաջ ուզեցին ի նպաստ ձեռնարկել այս տեսակ գործերու, կամ անոնք որ արդէն իսկ ի գործ կը դնէին այս տեսակ գործեր, պիտի դադրին անոնցմով պրպտիլէ 1933 մայիս 31ի կէս գիշերին: Այս կէտն է որ կը ճշդէ օրէնքին երկրորդ մասը: 1933 յունիս 1 առաւօտէն սկսեալ ընդհանուր քննութեան պիտի ձեռնարկուի, եւ եթէ տեսնուի որ օտարականներ ի գործ կը դնեն այս արգիլուած պրպտումները, պիտի արգիլուին եւ խստիւ պիտի պատժուին: Ցուլիսէն սկսեալ, 600 օտարականներ դիմեցին կուսակալութեան, Թրքահպատակութիւն ընդունելու եւ իրենց գործերը կարենալ շարունակելու համար: Այս դիմումները ներկայացուեցան ներքին գործոց վարչութեան, բայց ոչ մէկուն աննպաստ կամ նպաստաւոր պատասխան տրուեցաւ: Պոլսոյ ձեռնհաս չրջանակները չեն գիտեր տակաւին թէ ինչ ելք պիտի ունենան կատարուած դիմումները:

ԶԱՅՆԵՐ ԳԱԻԱՌԷՆ

Ցիրուցան Հայեր

—··—

ԼԻՒՆ, (Ցաւաց).— Այս տարուան իմ այցելութիւնս կատարելով զպի զաւառները (Արտէշ եւ Իզէր), քաղեցի հետեւեալ տեղեկութիւնները.—

Ցլավիաք գիւղին մէջ, որ կը գտնուի Փրիվայի եւ Փուգչնի միջեւ, լեռան մը ստորոտը, կան 7-8 ընտանիք, 20-25 անդամով: Ամէնքն ալ կ'աչխատին եւ գոհ են իրենց վիճակէն: Կիները կը տառանան 7-8 ժամուան փոխարէն 10-12 ֆրանք: Աչխատանքն է տեսաքսի վերաբերեալ զանազան գործեր: Բնակարանները ձրի տրամադրուած են գործատիրոջ կողմէ:

Հոս ալ կան տասնեակ մը մանուկներ որոնք բոնած են այլասերման ճամբան: Իրը տարիական հայ աղջնակ մը գիւղին ամբողջ Հայերու նամակները կը գրէ: Ջունին որեւէ կազմակերպութիւն:

Կարմրուկ աքլորներ, (միշտ Հօկի գիմակին տակ) ներգաղթը շահագործումի աղբիւր դարձնելով, տեղացիները կը համոզուին թէ ով որ «Հօկ» ըլլայ Հայաստան պիտի երթայ երկու ամիսէն: Շատեր՝ամէն բանէ անտեղեակ, համոզուելով, 1932ի մարտին արձանագրուած են մայիսին մեկնելու յոյսով եւ մինչեւ այսօր կը շահագործուին: Պէտք չկայ մինչեւ Յունաստան կամ այլուր երթալ, տեսնելու համար ներգաղթի շահագործումները: Մեր քիթին տակ իսկ ի՛նչ գարշելի խաղեր կը խաղան...

Անցորդ

ՀՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

«Մատենաշար Յառաջ»ի Բ. հատորը,

ԱՐԵ՛Ի, ԱՐԵ՛Ի...

(Վ. Է. Պ)

ՓԱՑԱԼԱԿ ՄԻՔԱՑԷԼԵԱՆԻ

ԳԻՆ 10 ՖՐԱՆՔ

■■■■■■■■

Բաւի մը օրէն՝ Թիւ 1ը, — «ՄԵՂԵԴԻՆԵ՛Ր, ՄԵՂԵԴԻՆԵ՛Ր»,

Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻԻ

Դիմել Խմբագրութեան:

Բացուած է քաժանորդագրութիւնը

«ՅԱՌԱՋ» օրաթերթի

1933 ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻ 1933

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ԿԱՐԴԱԼ Ա. ԷՋԻ ՃԱԿԱՏԸ

ՀՈՑՍ ԱՐՈՒԵՍՏԻ

ՆԿԱՐԶԱԿԱՆ

—··—

Տէլթէյ իր սիրած մէկ նկարչական կտաւին հետ «կ'ուզէ պահիլ»: Կ'ըսէ թէ երկու տեսակ կտաւ կայ. առաջինը կը դիտուի, իսկ երկրորդին վրայ կը մտածուի: Ինք որ միշտ մտածումը գրպանը դնելու յատկանութիւնը ունի, կ'ըսէ թէ կը գործածէ միայն զգայարանքները: Իսկ մենք կը փափաքինք փոքրիկ կողնաթոռ մը ունենալ զանազան նրկարներու մէջ: Հոն յածող բանաստեղծութեան մէջ նստիլ ու ըսել.— Լո՛ւռ: Երթեւեկ ալ, ուրիշ առթիւ. «Ռո՛ւլ»: Երիտասարդ մը, Ժակ Մառէ, այս միջոցիս կը ցուցադրէ իր գործերը եւ մտաւորականի մը համար ճշմարիտ վայելք մըն է շրջան մը ընել 119, Bld Raspailէն ներս: Աչխարհը այնպէս՝ ինչպէս բանաստեղծ-նկարիչը կ'ըմբռնէ: Ան կ'ըմբռնէ խորապէս եւ ինքնատպութեամբ: Կը ներկայացնէ օրիգնակ կախարդական սենեակ մը, որուն առաստաղը ցնդած է, որուն պատերը թափանցիկ են եւ այդ թափանցիկութենէն ներս կը խուժէ հոչակաւոր յանձնառութիւն մը՝ Դարուներ վրձինով զրահանութիւն կ'ընէ, պարզ café de la gare-ի մը վրայ նետելով ամպեր՝ որոնք Եւրոպայի քարտէսը կը ձեւացնեն: Զիսիքոյի պողպատեայ լուսնթիւնը, վաժէնքի ոլորերգական առաւտանքը կը զգենու յաճախ, ու յետոյ կ'ըսէ.— Ջորս անգամ մէկ կ'ընէ պատառաքաղ: Եւ յետոյ կ'ուտէ քեզ: Մուաքը ազատ է:— Ֆ.

ՕՐ. ԶԱՌԱՓԵԱՆ

■■■

Երիտասարդ դաշնակահարուհի Օր. Տիրուհի Զառափեան Յունուար 11ին, երեկոյեան ժամը 9ին համերգ պիտի տայ բարեհոյակ Պիտի նուագէ Մոցարթի Concerto en ré mineur-ը orchestre-ով, եւ ուրիշ քանի մը կտորներ Ժ. Թ. դարու ֆրանսացի երաժիշտներէն: Համերգը տեղի կ'ունենայ Radio LL-ով:

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (14)

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

■■■■■■■■

2· ԼԵՓԻՒ ՓՈՂՈՑԻՆ ՄԷՋ

— Ձե՞ս հասկնար թէ ինչու համար չեմ ուզեր որ երթաս. չեմ ուզեր կորնցնել քեզ. կրնամ պահել քեզ երբ այնտեղ ես, Փորչլի կապկան ես. անոնք, ամէնքն ալ գիտեն իրողութիւնը... Ձեն համարձակիր... բայց երբ երթաս այնտե՛ղ... եւ, Աստուած իմ, երբ տեսնեն քեզ, տեսնեն մերկութիւնդ ու այդ պարը... Ո՛չ, չեմ կրնար կրնկոցնել քեզ...

Ձորճ թեւերուն մէջ առաւ զայն.

— Ո՛չ չեմ կրնար...

Հաւանական էր որ վերջ գտնէր իր իրաւունքը այդ աղջկան վրայ: Ունեցեր էր այդ նախազգացումը վախի անմիջական գիտակցութեան տակ: Եթէ կասկած ունէր Լիան իր անճէին մասին Փարիզի եկեւուրեան քաղաքակրթութեան մէջ, Ձորճ կուզար փարատել այդ կասկածը: Ձորճի բառերը ներչնչեցին աղջկան այն ապահովութիւնը որ քաջալերութիւն կուտայ ո եւ է կնոջ նետուելու կեանքի արկածախնդրութեանց մէջ: Այդ ապահովութիւնը ունենալէ յետոյ, դժուար թէ կինը ենթարկուի այլ մարդուն տիրապետութեան: Նոյնիսկ իր այդ փոքր տարիքին — դեռ հազիւ անցած էր քսանը — երկար ճամբայ կիթրած էր Լիան կեանքի մէջ ու թեւերու կը զգար որ տակաւին պիտի երթար աւելի հեռուները:

— Պիտի երթա՞ս, փափաց Ձորճ:

Կը տեսնէր որ յուսահատօրէն սիրահարած էր այդ աղջկան: Ձէր չափազանցած յայտնելով իր պաշտամունքը, երբ առաջին անգամ միասին էին այն գիշերը իր աչխատանոցին մէջ: Երիտասարդ մըն էր դեռ, հազիւ քսանըվեց տարեկան: Սէրը, այդ տարիքին, իր ուժը կը առնայ մարդուն էութեան խորքէն. չի մոռցուիր երբեք: Ձորճ չպիտի մոռնար զայն:

Լիան՝ տակաւին տղան թեւերուն մէջ, հաստատական նշան մը ըրաւ գլուխով:

— Ուրեմն թոյլ պիտի տաս որ ես ալ դամ ներկայացումէն յետոյ ու քեզ տուն առաջնորդեմ...

Դիւանագիտութի՞ւն էր ըրածը թէ ընդհակառակն սէրը ակարացուցած էր զինքը: Տեղի տուաւ առանց սպառելու աղջկան համբերութիւնը. հետզհետէ չբանեցուց այլեւս: Աղջիկը երախտապարտ էր թեթեւս այդ խոհեմութեան համար: Ամենազաթի զգացումներու անհատնելի աղբիւր մը չէր Լիան: Չէ՞ որ ուրիշներէն չատ աւելի լաւ վերաբերում մը ցոյց տուած էր ան իրեն հանդէպ: Կարեկցութեամբ ու վեհանձնութեամբ խառն զգացում մը ունեցաւ. զիտց անոր ինչպէս պիտի գիտէր իր երախայրին վրայ:

Ինկաւ Ձորճի թեւերուն մէջ ու փսփսաց անոր ականջին.

— Կրնա՛ս ետ բերել զիս. կրնա՛ս գիրկդ առնել զիս ու բերել եթէ կ'ուզես, փողոցներուն մէջէն, սանդուղներէն վեր. կրնաս զնել զիս, տա՛ր, տնտե՛ղ, անկողինին մէջ... այո՞...

***

4

Պալ Պաւֆոնի մէջ իր առաջին ներկայացումը պիտի տար այդ օրը կէս գիշերէն վերջ: Ձորճ աղջկան կիսկուսը խօսքերէն կուտէր որ ինք պիտի առաջնորդէր զայն այդ պարասրահը, ներկայացումէն անմիջապէս առաջ: Մինչեն պիտի երեւայրն սրահին մէջ, պիտի խառնուէին բազմութեան ու յետոյ ներկայացումէն ետքը դուրս պիտի բերէր զայն:

Չհանգչցաւ Ձորճ թէ աղջիկը պարզապէս կ'ուզէր երիտասարդ մը որ ընկերանար իրեն, մէկը որ բանար դուռը եւ աղջնակը զինքը այդ նոր միջավայրէն ներս: Թեւերու կ'ուզէր նաեւ ապսպրէր կարգալ այն նախատինքին զոր իր երեսին նետած էր կեանքը: Ունէր ինքնավստահութիւն մը որ յատուկ է զեղեցիկ կիներուն: Ամէն կին ունի այդ գիտակցութիւնը: Որքան ալ նուաստացուցիչ եղած ըլլային իր պայմանները, տակաւին ամուր կառչած էր անոր, կը պահէր զայն ինչպէս պիտի պահէր ադամանդի մը կտորը:

Ատոր համար է որ սողունին գլուխը զարկած էր այն մարդուն, Լաօքի սրճարանին մէջ: Ատոր համար էր նոյնպէս որ կղպուած կը պահէր իր սենեակին դուռը Լըթիք փողոցին մէջ: Իր սեւին համար յատկանշական այդ ինքնաճանաչումը անոր մէջ դրած էր արքայավայել բաց մը որ անհասանելի բան մըն էր այդ աղջկան մէջ:

Բայց տարօրինակ էր միայն այն պարագան որ դուռը ուրիշ ներս մտնել կ'ուզէր ան, միակ դուռն էր որ Ձորճ կ'ուզէր փակել անոր առջեւ, եթէ յաջողէր: Գիտէր սակայն որ չէր կրնար արգիլել անոր մուտքը: Անշուշտ բնազդական էր աղջիկը կորնչելու վախը, սակայն եւ այնպէս իրական: Այդ էր պատճառը որ Ձորճ ճաշի տարաւ զայն այդ գիշերը պուլվառներուն վրայ, սուղնոց ճաշարան մը եւ յետոյ Ֆօլի Պէրժէր: Այդպիսով կ'ուզէր զրազեցնել աղջկան մխքը, որպէսզի ան չմտածէր ուրիշ ծրագիրներու մասին:

Լիան հաւատաց որ այդ հրաւէրը ներկայացուցչական արարողութիւն մըն էր Ձորճի կողմէ: Չկրցաւ երբեք կասկածիլ թէ ան կ'աչխատէր խուսափիլ Պալ Պաւֆոնը իրեն ընկերանալու առաջարկէն: Այդ վայրը Ձորճի համար աչխարհն էր որ պիտի խլէր աղջիկը իր ձեռքէն. չատ կը վախնար: Այդ ժամանակ Ձորճ տակաւին չէր տեսած անոր մէջ այն զոր աղջիկը կը տեսնէր ինքն իր մէջ: Ձտեսաւ պայծառութիւնը որ կար անոր չուրջը:

Թեւերու իր աչքին զարկաւ միայն չլացնող կենդանութիւնը աղջկան համարձակ ու անբարոյական ձեւերուն, իսկ չլացնող ու չքեղ աչինչ կար առարմէջ: Բայց վերջի վերջոյ, ի՞նչ փոյթ բարոյականի ըմբռնումը այս աչխարհի մէջ: Եթէ ինք չառնէր այդ աղջիկը, ուրիշ մը պիտի առնէր զայն, թեւերու առաջին հանդիպողը:

Այսպէս մտածեց Ձորճ. ու որքան առեն որ Լիան փարչլի կապկան էր, իրեն հետ, ապահով էր: Իսկ Պալ Պաւֆոնի մէջ, Ապաւած գիտէ...

×

Այդ օրերուն Ձորճ հազիւ թէ կրնար տեսնել Լիան Սորբէլի հանդիպ ունեցած իր զգացումներուն տարողութիւնը: Ցայտնի էր տակիտ այն ծրագրէն որ պատրաստած էր մտքին մէջ այդ գիշերը, երբ ճաշի կը տանէր աղջիկը: Ուրիշ բանի մասին չէր մտածած ամբողջ օրը. վճռած էր ամուսնութիւն առաջարկել անոր:

Թարգմ. Ֆ. Մ.

(Շարունակելի)

ԸՈՓԵՋԱՆԳԻՕՍ

Թաւրիզի մէջ ոճրագործներու զոհ գացած ՅԱՐՈՒԹԻԻՆ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆի (Վարդանով) սպանութեան քառասնօրեակին առթիւ, այսօր կիրակի, Փարիզի Հայոց Եկեղեցիին մէջ, պատարագէն յետոյ կը կատարուի հոգեհանգիստ։

Գուշակուհի

ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ՋԷՆԻ

կը բացատրէ անց եալը, կ'առաջնորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու։

Ան մէն օր (կիր.ն ալ մէջը) ժ. 3-7, բացի երկ.է։ 62 Rue de la Rochefoucauld, բակին խորը, բ. յարկ, ա կողմ, Métro Pigalle.

Նոր տարին կը մօտենայ, փութացէք անգամ մը այցելել՝
ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՀԱԼԱՃԵԱՆ
7, Rue de Tracy Tel. Louvre 28-23
(Métro: St. Denis եւ Réaumure)

Նոր Տարիի առթիւ ստացած ենք արեւելեան չոր միրգեր, ընտիր օղի եւ թարմ նպարեղէններ։

Փութացէք օգտուիլ առթէն, բացառիկ զեղչ Նոր Տարիի առթիւ բոլոր ապսպրանքներու վրայ։

Ուշադրութիւն՝ մեր գիներուն՝

1. Սուրճ	9	*ֆր.-լիվր*
2. Փաչէր պանիր	8	*ֆր.-լիվր*
3. Կեսարիոյ ապուխտ	12.50	*ֆր.-լիվր*
4. Ճերմակ պանիր	6	*ֆր.-լիվր*
5. Չիթապուռ	3	*ֆր.-լիվր*
6. Ընտիր օղի	19	*ֆր.-լիվր*

Անգամ մը այցելեցէք՝ համոզուելու համար,

Livraison à domicile

ՇՒԵՂ, ՊԱՐԱՆՑԻԿ _ ՅԵՐԵԿՈՅԹ
ՀԱՅԿ. ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ
Փարիզի մասնաժողովին կողմէ

Ի ՆՊԱՍՏ ՀԱՅԵՐԷՆԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔՆԵՐՈՒ

Նախագահութեամբ՝ Պ. Գ. ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆի

Այսօր կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 16ին

Վիլլեւ կէս գիշեր Շաւի զ'Էլիզէի սրահներուն մէջ

79, Ave. des Champs Elysées (Paris 8)
Métro: Georges V.

Գեղարուեստական բաժին։ Եւրոպական պարեր։
Նուագախումբ ղեկավարութեամբ Պ. **PIZZARO**ի

ՖՕՔՍԹՐՈԹԻ ԵՒ ԹԱՆԿՈՑԻ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ։ ԱՒԱԶԻՆ ԵՒ ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԱՆԿԱՐԺԷՔ ՄՐՑԱՆԱԿ

ՄՐՑՈՒՄԸ ԿԸ ՍԿՍԻ ԺԱՄԸ 6·30ԻՆ

Մուտք՝ 25 *ֆրանք*

ՄԱՐՇԷՃԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

ԳՈՒՀՊԱՑԻ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՄԹԵՐՔ

Լևոն ՇԻՐԵԱՆ
29, rue Sainte Apolline, Paris (2)
Tél. Central 18-83, Métro St. Denisի ձիրդ գիմացը
Premier choix, hors-cours, soldes
Ջեր գնումները կատարել առաջ անգամ մը այցելեցէք մեզի։

ԱԽՈՐԺԱՍԱՄ ԵՒ ՀՈՏԱՒԵՏ
ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1880ԻՆ
THÉS YAVROU
Maison Fondée en 1880
MONDIALEMENT RENOMMEE
Դեղեցիկ նուէրներ դեղին եւ կապոյտ ծրարներու մէջ։
Գիմել՝ Comptoir des THÉS YAVROU
23, Rue Sénac **MARSEILLE**

"ՇԻՐԱԿ,,
ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ **Importation directe**
26 rue de Trévise, Métro: Cadet, Tél. Prov. 38—63

ՄԻԱԿ ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՀԱՄՈՎ ՀՈՏՈՎ **DUBEK** *ԹԱՐՄ ՍՈՒՐՃԻ*
ճոխ մթերանոց արեւելեան եւ եւրոպական
ամէն տեսակ ընտիր նպարեղէններու։ Նոր տարիի եւ Ծնունդի առթիւ
կանխաւ ստացած ենք ամէն տեսակ ընտիր չոր միրգեր, Արագ եւ ուշադիր սպասարկութիւն
20% զեղչ տնտեսական տագնապին պատճառաւ փութացէք օգտուիլ, Livraison à domicile

Ընկերահամակրական թէյասեղան

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ԻՍԻ-ԼԷ-ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ ՄՈՒՐԱՏ ԽՈՒՄԲԻ
ԱՅՍՕՐ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 2ԻՆ
6 Bld RODIN, Պ. ֆանիկեանի սրճարանին մէջ։
Ներկայ կ'ըլլան ընկերներ՝ Կ. ՍԱՍՈՒՆԻ եւ Վ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ
Մուտք 5 ֆրանք։

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ
STUDIO RUDOLF սրահը, 6bis, Rue Campagne Première, Métro: Raspail
15 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ 8·30ԻՆ
կը ներկայացուի **ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ ՏՈՒՆԸ**

Երեկոյթ - պարահանդէս

ՊՕԼՈՒ-ՏԷՎԻՐԿ ԵՒ ՇՐՋ. ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
14 յունուար, Շաբաթ գիշեր ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ
Hôtel de Russieի *ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ*
2, Rue Batignolles **Métro: Clichy ou Rome**

կը նուագէ Գոլիցէուսկի հռչակաւոր արժանիներէն օրքէսթրը, ղեկավարութեամբ J. Pesantiի եւ ընկերակցութեամբ հանրածանօթ երգչուհի Mlle Nena Sainzի (*Chanteuse Sud-Américaine*)։

Աթրաքսիօններ Պ. ԲՈՒՐԱԹԻ կողմէ, նախկին աքրօպաթ - տէնսէօռ մրւզիք-հոլ Շան զ'Էլիզէի, Արթիսթները վարձուած ըլլալով մինչեւ առաւօտ, երգերը եւ ածրաքսիօնները պիտի կրկնուին յաճախակի։

Պիւֆէ՝ գիւրամատչելի գիներով։ *Մուտք՝ 10 ֆրանք։*

ՎԱՐՁՈՒԻ ԵՆ
50, rue du Dr. BASSET, St. OUEN.
Մէրիին մօտիկ։

Նոր տան մը մէջ սիրուն եւ օդաւէտ յարկաբաժիններ, որ ունին երկու սենեակ, խոհանոց, W. C., անթրէ, տէպառա, քավ, ջուր, կազ, ելեքտրականութիւն, conforts-modernes:
Վարձք՝ 2800 *ֆր. տարեկան։* 100ին 10 *շարժ։*
Շաղորդակցութեան միջոցները.— *Թրամուէյ թիւ՝ 10, 11bis, 42, 54, 66, 73, 77։ Օթօպիւս՝ J. Hbis, FM, FB։*
Այցելելու համար դիմել Պ. ՊՈՒՏԱԿԵԱՆի, տեղւոյն վրայ։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
71 rue du Fbg. St. Martin, Paris (10)
Tél. Botzaris 53-61 Métro Château d'Eau ou Gare de l'Est

Գիտութեան վերջին մեթոտներով կը բժշկենք՝ վիներական ամէն տեսակի հիւանդութիւնները (Քերմամիզութիւն, ֆրանկախտ եւայլն), մօրթի, ջղային, ստամոքսի եւ կօնացի հիւանդութիւններ։
Բժշկումը կը կատարուի, X անդրմանիշակագրի ճառագայթներով եւ ելեքտրականութեամբ։ Կը կատարենք մէջի եւ արեան տարրալուծում։

Կը խնամենք առամի ամէն տեսակի հիւանդութիւնները։ Բուբրո՝ սկսած 100 ֆրանքէն, պրիճ՝ ամերիկեան սիստէմով։
Արժէքները շատ մատչելի։ Խնամուած զեղչ բանուորներու եւ չքաւորներու։
Դարմանատունը բաց է ամէն օր առաւօտեան 9—12 եւ 3—8։ Կիրակի եւ տօն օրերը՝ 9—4։

Մի՛ ՄՈՌՆԱՐ այցելել նոր տարւոյ եւ ցներու առթիւ
Հանրածանօթ Պոլսեցի ժամագործ-ոսկերիչ
ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ԷՄՄԷՐԵԱՆԻ
(MAISON E. CHARLES) *Հիմնուած* 1869
29 rue Mathis, Métro Crimée
Tél. Nord 56-97 Tram. 50 եւ 52, Autobus AJ եւ AV

Կը գտնուին ամէն քսակի մատչելի, գրպանի, թեւի, շղմինէի, պատի եւ զարդուցիչ ժամացոյցներ, գոհարեղէններ եւ տնական սպասներ, 100ին 10էն մինչեւ 20 իրական զեղչ եւ Նոր տարւոյ առթիւ սիրուն նուէրներ։
Խղճամիտ նորոգութիւն ժամացոյցներու՝ ցածրագին գիներով նորոգութիւն, շինութիւն եւ փոփոխութիւն գոհարեղէններու։
Կը գնենք բլաթին, ոսկի, արծաթ եւ թանկագին քարեր։
Կիրակի օրերը եւս բաց է վաճառատունը։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 R, Rivoli, *մէջ. Շաթլէ։ Աբմատ. եւ նոր ժէնուս, դարմ. արանց եւ կանանց մօրթի, արեան' ժննես. ֆիւանդութիւն եւ վարիսի։ Ամէն օր 9—12,2—8, կիրակի 9—12։*

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)
Le Gérant : H. STEPHAN

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾ ՕՓԵՐԱ
«Հայ_տրամ_Օփերէթ» խումբը ղեկավարութեամբ դերասան
Ս. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆԻ
ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ ՎԵՐՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ՅՈՎՀ. ԹՈՒՄԱՆԵԱՆԻ

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ՍԻՓԱՆ ԵՐԳԱՀՈՒՄԲԻ 50 ՀՈԳԻ ԲԵՄԻ ՎՐԱՅ

ԱՆՈՒՇ

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻԻՆ ՍՏ. ՏԻԳՐԱՆԵԱՆԻ 15 ՀՈԳԻՆՈՑ ՕՐՔԻՍԹՐԸ

Օփերա 4 արար, 6 պատկեր

Այսօր կիրակի ցերեկ ժամը 2.45ին
Maison de la Mutualitéի *մեծ սրահին մէջ*
24 Rue St. Victor (5), Métro: Maubert-Mutualité

15 հոգինոց օրքէսթրը՝ ղեկավարութեամբ ԱՐԱՅ ՊԱՐԹԵԼԵԱՆի
Գ. Աբարեան Տէր եւ Տիկին ՍՈՒՐԱԲԵԱՆ կը պարեն կովկասեան լեռնական պարեր։
ՏՈՄՍԱԿՆԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ 20, 15, 10 ԵՒ 7 ՖՐԱՆՔ
ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ՏԵՂԵՐԸ

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
CONSTANTINOPLE
ԹԻԹԹԻՆՃԵԱՆ ԵՒ ՓԱՆՈՍԵԱՆ ԸՆԿ.
37 Rue Trévise, Métro Cadet **Tél. Taitbout 56—96**

Յատկապէս ԾՆՈՒՆԴի առթիւ ստացած ենք արեւելեան միրգեր եւ ամէն տեսակ նպարեղէններ
Մասնաւորապէս զարկ տուած ըլլալով արեւելեան սուրճի առեւտուրին, յատկապէս կը յանձնարարենք մեր ԱՆԱՊԱՏԱՒ եւ ԸՆՏԻՐ ՍՈՒՐՃԸ, կը վաճառենք մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ՝ անմրցելի գիներով եւ մաքուր սպասարկութեամբ։
Livraison à domicile

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԹՈՒՔԵՐՈՒ, ՍՏԱՄՈՔՈՒ եւ ԱՂԻՔՆԵՐՈՒ
հիւանդութեան
34 Bld. de Clichy, Paris. Métro Pigalle Tél. Marcadet 76-65
Հիւանդներ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—8, կիրակի եւ տօն օրեր 10—12։ Առաւօտները ժամադրութեամբ։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ԾԱԽՈՒ կամ վարձու է, Մարշէին մէջ մեծ խանութ մը, ամէն տեսակ գործի յարմար, նա մանաւանդ՝
ՍԱՓՐԻՉԻ եւ ՄՍԱՎԱՃԱՌԻ,
Գիմել. *14, rue Longue des Capucins, Marseille* (Շալկիավաճառին)։

Ծախու է *ստիպողական վեկնումի պատճառաւ կէդրոն թաղամասի մէջ կօշկակարի խանութ մը՝ բոլոր կազմածներով (մեքենայ, գործիք եւայլն.) միասին։ Բնակարան՝ 2 սենեակ, խոհանոց։ վարձք՝ 3000 ֆրանք, պայ՝ 6 տարի։ Մանրամասնութեանը համար դիմել՝ Տէր Յակոբեանի, 14 rue Medéah, Paris (14)։*

Հայերու ժամադրավայրը
Ճաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52-73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Photo-Belsunce
1, Rue Tapis Vert, 1, ՐԻՒ ԹԱՓԻ ՎԵՐ
ԿԱՂԱՆԴԻ ԱՌԹԻԻ ՀԱՐԻՒՐԻՆ 15 ՋԵՂՁ

Մեկ Հայ լուսանկարչատունը որ գեղարուեստասէր Հայ հասարակութեան գոհացում կրնայ տալ իր ամենավերջին կատարելագործուած ելեկտրական լոյսերով։
Քարթ տ'իտանթիթէ՝ 5 ֆրանք, Անգործներու՝ 4 ֆրանք։
Քարթ փոսթալ՝ 12 հատը եւ մէկ նկար մեծցուած՝ 25 ֆրանք։
ԿԱՂԱՆԴԻ առթիւ կը պատրաստենք մասնաւոր փրիմներ։
Մէկ անգամ յաճախեցէք եւ գոհ պիտի մնաք։

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ
ՓԱՐԻԶԻ ՔԱԹ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻՆ
Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ իմպիրի Ազգ. հիւանդանոցին
44 Rue Poissonnière. Մէթրօ՝ Bonne Nouvelle
Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը 14—18 եւ ժամադրութեամբ

Etude de Me **BERNARD WAHÉ**
(12 année)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales
JURISCONSULTE
Droit Français et International Privé
94, Rue St. Lazare, Paris (9e) Tél. Pigalle 67-69

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարանները, աղջ., կուտայ certificats de coutumes*ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները։*
Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17—19։ Նաեւ ժամադրութեամբ

ՀԱՅԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ
ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ
75 Ave. de Verdun, Issy-les-Moulineaux, Seine, France, Tél. 166 Issy
Փնտռեցէք բոլոր նպարավաճառներուն մօտ մեր համեղ ՄԻՒՆԵՐԸ, որոնք իրենց թարմութիւնը կը պահեն մինչեւ 1 ամիս։
Մասնաւոր յանձնարարութեանց վրայ, մեր արդիական փուռին մէջ կը պատրաստենք՝ լաւիճճիւն, չէօրէք, պուղպուրա եւ ամէն տեսակ եւրոպական եւ արեւելեան անուշեղէններ։
Կ'ընդունինք ապսպրանքներ դաւառներէ եւ արտասահմանէ։
Արագ առաքում։ 3 քիլօէն սկսեալ ապսպրանքները կը յանձնենք բնակարան։

Ճաշարան **Ա Թ Է Ն Ք**
Restaurant ATHENÈS
13 rue Serpente, Paris (5) ՄԷԹՐՕ՝ ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ
ԱՆՆԱԽԵՂԱՁԱՅ ԶԵՂՁ ԲՈԼՈՐ ՑԱՃԱԽՕՐԴՆԵՐՈՒ
5 ՖՐԱՆՔ *ԲԱՒԱԿԱՆ Է ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՃԱՇԸ ԸՆԵԼՈՒ, ԹԱՐՄ, ՄԱԹՈՒՆ եւ ՀԱՄԵՂ։*

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, եգիպտոս, Զուիցերիա, իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 10 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1933

10 Janvier 1933

ՅԴԴ ՏԱՐԻ Թիւ 2082 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

"ՄԵՔԵՆԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ,,

Նոր է բառը, ինչպէս տեսութիւնը:

Յաւմբ մը ամերիկացի ճարտարապետներ, երկար ուսումնասիրութիւններէ յետոյ, մէկտեղ գրած են տեսութիւն մը զոր կը կոչեն «Technocracy»:

Իմաստին հետեւելով, մենք առ այժմ կը թարգմանենք «մեքենապետութիւն», մինչեւ լաւագոյն բառին ստեղծումը:

Ի՞նչ կ'ըսեն «մեքենավար»ները: (Չէ՞ որ կը գրենք ընկերվար, համայնավար, ժողովրդավար եւն.):

— Մեքենային շնորհիւ, այսօրուան ազօրիքը երեք հազար տակառ բնաւթ ալիւր կ'աղայ ամէն օր եւ մարդ գլուխ. այնինչ հին աեն հազիւ կարելի կ'ըլլար արտադրել մէկ տակառ, կէսը լաւ, կէսը գէշ, ամէն օր եւ մարդ գլուխ:

Նմանապէս, կօշիկի արդիական գործարան մը կրնայ օրական արտադրել 595,000 զոյգ կօշիկ. մինչդեռ հին Հռոմը միայն 7200 զոյգ կ'արտադրէր, միեւնոյն թիւով բանուորներու միջոցաւ, հինգուկէս օրէն:

Դարձեալ, ամերիկեան արդի հանքագործ մը 20,000 թոն երկաթի հանածոյ կը փորէ տարին, մինչդեռ մէկ դար առաջ հազիւ 800 թոն կրնար փորել:

Եւ այսպէս հարիւրաւոր օրինակներ:

Եզրակացութի՞ւնը, — «Այս ազդին չափահաս բնակչութիւնը պէտք ունի միայն աշխատելու օրական չորս ժամ եւ չաբաթը չորս օր, հոգալու համար իր բոլոր պահանջները»:

«Մեքենապետութեան» տեսաբանները համաշխարհային տագնապը կը վերագրեն այս իրողութեան, եւ ոչ թէ պատերազմական պարտքերուկամ ուրիշ ծանօթ պատճառներու: Եւ այս տրամաբանութեամբ ալ, անօգուտ կը գտնեն տադնապին դէմ ծրագրուած բոլոր միջոցները:

— « Արտադրական ուժի յաւերժումը բազմապատկուած է ինը միլիոն անգամ, ժ. դարու սկիզբէն ի վեր: Բանուորութեան ամէնէն փայլուն չրջանին հասանք 1918ին. իսկ արտադրութեան գագաթնակէտին՝ 1929ին: Այդ ժամանակաշրջանին մեքենան այնքան գրաւեց մարդուն տեղը, որ մէկ – երկու տարուան բաւելիք մթերք դիզուեցաւ»:

Ուրեմն, իրրեւ գործման այս անբնական կացութեան, «մեքենավար»ները կ'առաջարկեն որ Մ. Նահանգներու չափահաս բնակիչները, 25 — 40 տարեկան, տարին աշխատին միայն վեց հարիւր վաթսուն ժամ, մարդ գլուխ, ամբողջ բնակչութեան համար ապահովելով ապրուստի մակարդակ մը որ տասն անգամ աւելի բարձր է քան 1929ին: Ուրիշ խօսքով, օրը չորս ժամ եւ չաբաթը չորս օր աշխատանքը պիտի գոհացնէ բոլոր պահանջները:

×

Լոնտոնի թերթերը, որոնցմէ կը քաղենք այս տեղեկութիւնները, մասնաւոր ուշադրութեամբ կը հետեւին այս չարժումին:

Տակաւին քանի մը չաբաթ է որ հրապարակ գրուած է տեսութիւնը, եւ հարկ է սպասել նոր մանրամասնութեանց եւ մանաւանդ գործնական փորձերու, իմանալու համար անոր բարիքը կամ չարիքը:

Բայց, առանց այս չարժումին ալ, աւելի լայն համեմատութեամբ եւ հետզհետէ աւելի ուժգնօրէն կ'արձագանգուի ուրիշ ծրագիր մը, — չաբաթական աշխատանքի կրճատումը:

Ընկերվարութեան հիմնադիրները ու քարոզիչները կը պահանջէին օրական 8 եւ չաբաթական 48 ժամ աշխատանք:

Այսօր՝ հիմնովին խախտած է այդ պահանջը, եւ առաջարկները կան օրական 6 — 7 ժամու:

Փաստերը քաղելով օրուան կեանքէն, կը տեսնենք երկու մեծ չարժումներ. —

1· Ազգերու Դաշնակցութեան Աշխատանքի Գրասենեակը ամէն միջոց կը փորձէ, չաբաթական աշխատանքը 40 ժամուան իջեցնելու համար: (Օրական ութ ժամ եւ չաբաթը հինգ օր):

Տեղ – տեղ ինքնաբերաբար կը դործադրուի այս ձեւը. մինչդեռ պետութիւններ կան որ դեռ չեն ստորագրած Ուշինկթընի պայմանագիրը՝ 48 ժամուան մասին:

2· Մ. Նահանգներուն մէջ, Աշխատանքի Դաշնակցութիւնը կը պահանջէ չաբաթական երեսուն ժամ, սպառնալով ընդհանուր գործադուլ հռչակել: (Օրական վեց ժամ եւ չաբաթը հինգ օր):

Այս չարժումը զօրաւոր կուսակիցներ ունի նաեւ Անգլիոյ մէջ: Իսկ Ֆրանսան ամէնէն պահպանողականն է, եւ ոչ միայն հակառակ է չաբաթական 40 ժամուան (միւնեւի առաջարկը), այլ եւ մինչեւ հիմա չէ ստորագրած Ուշինկթընի պայմանագիրը, որ պարտաւորիչ կը հռչակէ չաբաթական 48 ժամը:

Իսկ բոլորովին յեղափոխական ծրագիրը մըն է «մեքենավար»ներուն առաջարկը, — չաբաթը չորս օր եւ օրական չորս ժամ:

Այսպէս, ուրեմն, վերացական տեսութիւններ չէ որ կը պարզուին, այլ օրուան կեանքէն բխած պահանջներ, որոնք սահմանուած են վեր ի վայր չրջելու արդի կեանքը: Հոգ չէ թէ ամէնէն կատարելագործեալ երկիրներուն մէջ:

Գաղափարներու եւ ծրագիրներու այս պայքարը աւելորդ անգամ մը եւս կ'ապացուցանէ թէ՝ համաշխարհային տագնապը չի կրնար դարմանուիլ սովորական դեղատոմսերով: Եւ թէ, ուշ – կամ նուազ, ականատես պիտի ըլլանք աշխատանքի ձեւերու եւ ժամերու հիմնական փոփոխութեան մը:

Ծոմորման մէջ է բովանդակ աշխարհը ոչ միայն քաղաքական, այլ մանաւանդ ընկերային եւ տնտեսական տեսակէտով, որ աւելի մեծ կշիռ ունի:

Մաշո՛ծ են հին կարգ ու սարքն ու դրութիւնները, եւ մարդիկ անընդհատ կ'որոճան, լաւագոյն ելքը գտնելու համար նոյնգոյն ցնցումով:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

«ԱՆՈՒՇ»Ը... ԿԱԽՈՒԵՑԱՒ

Տարօրինակ արկածի մը հանդիպեցաւ, կիրակի օր, «Անուշ»ի ներկայացումը:

Երրորդ թէ չորրորդ միջնարարին, ժողովուրդը ի զուր սպասեց վարագոյրին վերաբացման:

Տասը վայրկեան, քսան, երեսուն, քառասուն, — վարագոյրը չի բացուիր:

Շարժման մէջ են ձեռքերն ու ոտքերը: Բացագանչութիւններ ամէն կողմէ:

Ու անընդհատ երթեւեկ մը՝ դէպ ի բեմ, կողմնակի դուռներէն:

— Ի՛մա կը բացուի... Պիտի բացուի... Չպիտի բացուի...

Եւ փսփսուքներ.

— Տուրքի պաշտօնեան Պ. Սուրաբեանի օձիքէն բռնած՝ դրամ կը պահանջէ:

— Թատրոնին տէրն ալ իր դրամը կը պահանջէ, եւ թոյլ չի տար բանալ վարագոյրը:

— Զորս հազար ֆրանճ կը պահանջեն. բանի մը ուսեւորներ մինչեւ 1300 ֆրանճ նուիրեցին, մնացեալ 2700ը ո՞վ պիտի տայ:

— Հանգանակութիւն մը կատարենք եւ լրացնենք:

— Ի՞նչ, մեր տոմսակներուն փոխարժէքը չի բաւեր, տո՞ւրբ ալ պիտի տանք: Ընդհակառակն, պէտք է ետ պահանջենք մեր վճարած դրամները:

Հինգով – տասնով սկսեր էին հեռանալ: Բայց դեռ յուսացողներ կային: Մինչեւ այն պահը երբ Տիկին Բուդաղեան — թատերասէր մը — բանի մը անգամ բեմ երթալ – գալէ յետոյ վերարկուն եւ գլխարկը ժողվեց եւ դուրս ելաւ բարկութեամբ:

Ժամը 6ին, փոխանակ վարագոյրին, «Միութիւնալիբէ»ի դուռները բացուեցան կոնակի վրայ, եւ ժողովուրդը սկսաւ պարպուիլ:

Անշուշտ իննի չիյնար պարզել գաղտնիքը այս պատկերազարդ խայտառակութեան:

Մասնագէտ մը դիտել կուտար.

— Ա.ո նուագն հազար հոգի կայ սրբահին մէջ: Գիները՝ 20, 15, 10 եւ 7: Զեղչելով ծրիները, ապառիկները եւ միջինը հաշուելով 10 ֆրանճ, թուդթի վրայ կ'ունենանք 8 — 10,000 ֆրանճ: Ի՞նչպէս չի վճարուիր:

Բայց պէտք է լսել նաեւ Պ. Սուրաբեանը: Մանաւանդ իր ողբերգութիւնը բեմին ետեւը: Տասն անգամ սուելի խռովիչ բան... Մոսիի դերը:

Եթէ այսպէս շարունակուի, անշուշտ լրագիրներն ալ պիտի ստիպուին հարցնել դերասաններուն, ո՛ր եւ է ազդ հրատարակելէ առաջ.

— Թատրոնին վարձքը վճարա՞ծ ես:

Հոգ չէ թէ, իրենք իսկ ստացած չըլլան ծանուցումներուն փոխարժէքը:

Վ.ԱՐԱՋ

ՈՍԿԻՆ... ԲԱՆՏԻՆ ՄԷՋ
ՊԻՏԻ ՇԻՆԻ

Լեհ «գիտնական» Տունիկովսքի որ մեծագումար դրամ շորթած էր, աւետելով թէ ոսկի կրնայ շինել գիտական միջոցներով, դատապարտուեցաւ երկու տարի բանտարկութեան եւ հարիւր ֆրանճ տուգանքի, իբրեւ խաբեբայ:

Այս պատիժէն զատ, դատապարտուած է տէրերուն վերադարձնելու 2,800,000 ֆրանճ զոր համոզելով առած էր անհատներէ եւ ընկերութիւններէ:

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Ռումանիա նորէն մտնուած է նախարարական տագնապի մը: Ներքին նախարարը պահանջած է պատօնանկ ընել Պուքրէշի ոստիկանական վերատեսուչը եւ ոստիկան – զօրքի հրամանատարը: Եթէ չընդունուի այս պահանջը, պիտի հրաժարի: Այդ պարագային ամբողջ դահլիճը պիտի իյնայ: Ակնարկուած պաշտօնեաները թագաւորին դիմած են, եւ կ'առարկեն թէ արքայական հրովարտակով [illegible] պիտի հեռացուին վրայ պէտք է ա[illegible] կան անձկութիւնը, [illegible] փերու հասած է:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Կաթող. ընտրութիւնը, ներգաղթը եւ «Թայմզ»

«Թայմզ» շաբաթ օրուան թիւին մէջ հաղորդելով « Հայաստանի Գրիգորեան Եկեղեցւոյ կաթողիկոս»ին ընտրութեան մանրամասնութիւնները, կը գրէ թէ ընտրութիւնը տեղի ունեցաւ օրինապէս, արտօնութեամբ խորհրդային կառավարութեան, թէ ընտրողներն էին 80 հոգեւորականներ եւ աշխարհականներ որոնցմէ ոմանք արտասահմանէն եկած էին:

Թուէարկութեան արդիւնքը եւ Գեղագոյն խորհուրդին ընտրութիւնը եւս ծանուցանելէ յետոյ, Լոնտոնի թերթը կը գրէ. —

Այս ընտրութեան մասին ո՛ր եւ է հրատարակութիւն չեղաւ Մոսկուայի խորհրդային թերթերուն մէջ: Արդարեւ, ինչ զարմանք չպիտի պատճառէր, եթէ հրատարակուէր: Այս ընտրութիւնը կատարելու իրաւունքին իսկ շատ անսովոր զիջում մըն է խորհրդային կառավարութեան կողմէ հանդէպ կրօնական մարմնի մը: Տարիներով, Տիխոն պատրիարքին մահէն ի վեր, Ռուսիոյ Օրթոտոքս Եկեղեցին չկրցաւ արտօնութիւն ստանալ, անոր յաջորդը ընտրելու համար: Ուրիշ եկեղեցիներ եւ կրօնական մարմիններ հալածուած են եւ տակաւին կը հալածուին: Բայց, մէկէ աւելի անգամներ անսովոր առանձնաշնորհներ տրուած են Հայաստանի, որ խորհրդային յառաջապահ դիրքերէն մէկն է Արեւելքի մէջ: Ասկէ էիչ առաջ խորհրդային կառավարութիւնը մասնաւոր հրաւէր մը ուղղեց արտասահմանի բնակող Հայերուն՝ իրենց հայրենի երկիրը վերադառնալու, շարք մը դիւրութիւններ եւ առանձնաշնորհներ տալով, որպէս կ'ընծայուին միայն սահմանամերձ բանի մը երկիրներու բաղաքացիներուն:

ՅԱՒԱՋ. — «Թայմզ»ի խմբագրութիւնը երեւի մոռցած է որ, Թուրքիոյ Հայոց վերջին մնացորդը, աւելի քան կէս միլիոն ժողովուրդ, զրկուած է հողէ, տունէ տեղէ եւ կը թափառի ի սիրեւս աշխարհի: Հետեւաբար, ոչ մէկ ժողովուրդ ունի մեր բացառիկ վիճակը: Իսկ տրուած արտօնութիւնն ալ անշուշտ միայն «Թայմզ»ը չի պիտի թէ ինչ է...

Տնտեսական նոր խաղաքարականութիւն
Խորհրդային Միութեան մէջ

Ստալին կարեւոր ճառ մը խօսեցաւ յունուար 8ին, պարզելով նոր քաղաքականութիւն մը: Տակաւին չէ հրատարակուած այս ճառին ամբողջական բնագիրը, բայց յայտնի են գլխաւոր կէտերը.—

1.— Պիտի չնչուի ցորեն յանձնելու պարտադրութիւնը (հացամթերում) եւ անոր տեղ պիտի հաստատուի տուրք մը, որ քիչ մը կը նմանի Էֆենիի դրած տուրքին, երբ կը հաստատէր անտեսական նոր քաղաքականութիւնը:

2.— Նոր եւ աւելի խիստ միջոցներ ձեռք պիտի առնուին կուլակներու դէմ (ունեւոր գիւղացի):

3.— Աւելի մեծ ուշադրութիւն պիտի ընծայուի ժողովուրդին արդիւնաբերական պահանջները գոհացնելու:

4.— Պիտի թուլնայ ծանր ճարտարարուեստի ծրագրին դործադրութիւնը, եւ աւելի ուժ պիտի տրուի գոյութիւն ունեցող գործարաններու զարգացման:

5.— Աւելի բանաւոր համեմատութեամբ պիտի կատարուի մեքենական արօրներու բաշխումը:

Անգլեւպարսիկ վէճը կը կարգադրուի՞
ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ԲԱՑԱՏՐԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑԱԳԻՐԸ

Հեռագրի մը համաձայն, բանակցութիւնները յաջողութեամբ կը չարունակուին պարսկական կառավարութեան եւ Անգլեւպարսիկ քարիւղի ընկերութեան միջեւ, եւ յոյս կայ որ համաձայնութեան մը յանգին: Կ'ըսուի թէ ընկերութիւնը ընդունած է պարսկական կառավարութեան պայմաններուն մեծ մասը եւ տրամադիր է մանաւանդ երկու միլիոն ստերլին վոխ տալու Պարսկաստանի, ի հաշիւ անոր ինկած չահաբաժինին:

** *Պարսկաստան ետ կանչեց Լոնտոնի դեսպանը: Բարեուզարներէն մէկը փոխադրուեցաւ Փարիզ, միւսը՝ Պերլին:*

** *Պարսկական կառավարութիւնը երկար ծանուցագիր մը հրատարակեց, անգլեւպարսիկ վէճին առթիւ: Պարզելէ յետոյ վէճին ծագումը, կառավարութիւնը կը թուէ իր գլխաւոր պահանջները: Մանաւորապէս կը մեղադրէ ընկերութիւնը թէ երբեք չէ հաւանած հակակշռի ենթարկել իր չահերը, որուն 100ին 16ը կը պատկանի պարսկական կառավարութեան, համաձայն դաշնադրին: Ցետոյ, ընկերութիւնը մերժած է վճարել եկամուտի տուրքը եւ իր գործունէութիւնը սահմանափակած է Պարսկաստանի մէջ: Ծանուցագիրը կ'եզրակացնէ.— Պարսկաստան երբեք չէ մերժած եւ չի մերժեր նոր համաձայնութիւն մը կնքել, արդարօրէն ապահովելով երկու կողմերուն չահերը: Ան արդէն գործնապէս ազացուցած է իր բարեացակամութիւնը՝ այս մասին, եւ եթէ մեծ նաչնորհին ընդումէն յետոյ, որ եւ է միջամտութիւն չէ գործած ընկերութեան գործողութեանց մէջ, միշտ այն յոյսն ունենալով է թէ ընկերութիւնը փոխանակ իրաւական վէճեր յարուցանելու, ներկայացուցիչ մը պիտի ղրկէ Թէհրան, անյապաղ նոր բանակցութեանց ձեռնարկելու համար: Դժբախտաբար, կը թուի թէ բրիտանական կառավարութիւնը տրամադիր չէ այդ կարգի համաձայնութեան մը, քանի որ սպառնալիքներ կ'ընէ եւ անընդունելի պահանջներ կը դնէ: Պարսիկ կառավարութիւնը արդարութեան եւ հաշտարար քաղաքականութեան անհամապատասխան դանելով բրիտանական կառավարութեան այս ընթացքը, պարտականութիւն կը սեպէ Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդին ներկայացնել իրեն դէմ եղած սպառնալիքները եւ իր վրայ ի գործ դրուած ճնշումը:*

Ֆրանսական շոգենաւ մըն ալ կրակ առաւ

«Ատլանթիք»ի կմախքը հազիւ փոխադրուած, նորէն ելեկտրական հոսանքի խանգարումով հրդեհ ծագեցաւ «Ֆրանս» շոգե-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. Էջ)

ԾԱՆՐ ԱՐԿԱԾ ՄԸ
ՆԵՐԳԱՂԹԻ ՇՈՒՐՋԱՆԻՆ ՄԷՋ

«Հորիզոն»ի մէջ կը կարդանք (5 յունուար) :—

Գաղթականները տեղաւորուած էին շոգենաւին մէջ եւ կը բեռցուէին բանի մը իմքնաշարժներ, որոնք Հայաստան պիտի տարուէին: Ձիշդ այն պահուն ապակին, երբ «Քանտիլլաք» վագոնատիպով իմքնաշարժ մը կը բեռցուէր եւ իմքնաշարժը վինչէն կախ կ'օրօրուէր շոգենաւին վրայ, վինչն է կը փրթի եւ իմքնաշարժը կ'իյնայ շոգենաւի կամրջակին վրայ, առաջ բերելով նիւթական կարեւոր վնաս, որ կը գնահատուի շուրջ 100,000 տրախմի :

Այս արկածին վրայ, շոգենաւը կը ստիպուի յետաձգել մեկնումը: Ցոյս կար որ նորոգութիւնները պիտի վերջացնային մինչեւ երէկ եւ շոգենաւը նամբայ պիտի ելլէր անմիջապէս:

Տարօրինակը հետեւեալ պատմութիւնն է, որ այս արկածին առթիւ շրջան ըրած է բերնէ բերան, Պիրէոնի մէջ: Ականատես մը պատմած է «Ելլինիքոն Մէլլօն» թերթի խմբագրին, թէ իմքնաշարժերու շոգենաւ փոխադրութիւնը սկսելէն առաջ, խորհրդային դեսպանատան պաշտօնեաներէն մէկը (ուրիշ թերթերու համաձայն՝ խորհրդային դեսպանը), բարեմիին վրայ, իմքնաշարժի մը մէջէն կը բաշէ կը փրցնէ Այ Նիքոլայի մէկ պատկերը, որ կախուած էր շօֆէօրի նստատեղիին դէմը եւ կը նետէ ծովը, իր անաստուածային կիրքը գոհացնելու համար:

Այս արարքին վրայ է որ կը պատահի իմքնաշարժի արկածը, զոր, հաւատացեալներ կը վերագրեն գործուած սրբապղծութեան:

Նաւահանգստի իշխանութիւնները սակայն միջադէպեր չստեղծելու նպատակով, յայտարարած են օրագրին, թէ այդպիսի դէպք մը չէ պատահած, պարզ այն պատճառով որ խորհրդային որ եւ է պաշտօնեայ չէ իջած Պիրէոն այդ օր:

** Շոգենաւի յապաղման հետեւանքով, շատ ծանր վիճակի մատնուած էին Քալալայէն եւ Քասանիկէն Սելանիկ հասած գաղթականները, որոնք այս ցուրտին, օրերով կը գիշերեն վագոններու մէջ: Շատերը ուտելիք չէին կրնար գտնել:

ԿԱՐՄԻՐՆԵՐԸ ԱՆԳԼԻՈՑ ՄԷՋ

Համաձայն պաշտօնական տեղեկագրի մը, համայնավար կուսակցութիւնը երթալով կը տկարանայ Անգլիոյ մէջ: Արդէն միշտ ալ տկար եղած է, լաւագոյն օրերուն միայն տասը հազար անդամ հաշուելով: 1930 նոյեմբերէն 1931 սեպտեմբեր կուսակցութեան անդամներուն թիւը 2555էն բարձրացած էր 6263ի. իսկ 1932ի վերջը իջած էր 5500ի:

Ափսո՛ս որ 40 միլիոնոց Մեծն Բրիտանիան օրինակ չառներ կէս միլիոն հայ գաղթականներէն...

ՀԱՐԻՒՐԻՆ 10 ՅԱՒԵԼՈՒՄ
ՈՒՇ ՎՃԱՐՈՒԱԾ ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ՎՐԱՑ

Ելմտական նախարարութիւնը կը ծանուցանէ թէ՝ համաձայն 1931 դեկտ. 30ի օրէնքին, ուշ վճարուած տուրքերու համար սահմանուած յաւելումը (համաձայն 1924 մարտ 22ի օրէնքին) պիտի գործադրուի յառաջիկայ չորեքշաբթի, 1 փետրուար: Որոշումը գործադրելի է 1931ի եւ նախընթաց տարիներու ուղղակի տուրքերուն համար, որոնք պիտի վճարուէին 1932 փետրուար 1էն առաջ, եւ դեռ չեն ենթարկուած յաւելման:

Կառավարութիւնը մինչեւ 1933 փետրուար 1 սահմանած է այս յետաձգումը, նկատի առնելով տնտեսական տագնապը:

ԸՆԴՀ. ՆԵՐՔԻՒՄ
ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ ՄԷՋ

Պուլկարիոյ երեսփ. ժողովը օրէնք մը բուէարկեց, որով ներում կը շնորհուի հողագործական վերջին փախստականներուն (նախարարներ): Վիճաբանութեանց ընթացքին, չորս համայնավար երեսփոխաններ արտաքսուեցան: Մէկը նախատած ըլլալով մեծամասնութիւնը, ծեծ կերաւ դրան առջեւ:

ՎՐԻՊԱԿ

«Ցառաջ»ի կիրակի օրուան թիւը պիտի ըլլայ 2081, ոչ թէ 2089:

ՍԵՓԱԿԱՆ ԲԻՒՐՈՆԸ 1932Ի

Ի ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Ի ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ ՀԱՅՈՑ ՀԱՐԱՒՈՏԻ ՎԱՂՈՒՑ ԵՒ ԻՄԱՑԱԾ

ՀԱՅՈՑ ՀԱՐԱՒՈՏԻ ՎԱՂՈՒՑ ԵՒ ԻՄԱՑԱԾ

ՎԱՀՈՒԱՐՏ ՋՈՂԵՑՈՅ

ՄԱՐԴ ՀԱՐՈՒՑ

2. ԼԵՓՓՓՈՒՆՑԻ ՊՐՔ.

Ցավոք մենք չունենք այդ մասին ոչ մի ճշտագրություն, բայց ամենայն հավանականությամբ այդ թվերը պետք է կրկնապատկել։ Ամեն դեպքում, ինչպես տեսնում ենք, Լեփսիուսի ժամանակ Եգիպտոսում ապրող հայերի թիվը հասնում էր մի քանի տասնյակ հազարների։

Ինչպես ասացինք, Լեփսիուսի ուղեկիցներից մեկը՝ Ռեմիգիոս Ֆրիդերիկ Ուլրիխը, ևս մի քանի տարի մնաց Եգիպտոսում և հետաքրքրական տեղեկություններ հավաքեց հայերի մասին։ Նա գրում է, որ Եգիպտոսում հայերը ապրում են Կահիրեում, Ալեքսանդրիայում, Դամիետում, Ռոզետում, Մանսուրայում, Ֆուոայում, Մինիայում, Ասիութում, Ֆայումում, Գիրգեհում, Կենեում, Լուքսորում, Ասուանում և Ասուանի կատարակտներում։ Ուլրիխը նշում է, որ Կահիրեում հայերը ունեն իրենց եկեղեցին, որտեղ ծառայում է Հովհաննես անունով քահանան։ Ուլրիխը նշում է նաև, որ Կահիրեում հայերը ունեն իրենց գերեզմանատունը։

Ուլրիխը գրում է, որ Եգիպտոսում հայերը զբաղվում են առևտրով, հատկապես մետաքսի առևտրով։ Նա նշում է, որ հայերը Եգիպտոսում ունեն մեծ հարստություններ։ Ուլրիխը գրում է, որ հայերը Եգիպտոսում ունեն մեծ ազդեցություն։ Նա նշում է, որ հայերը Եգիպտոսում ունեն իրենց դպրոցները, որտեղ սովորում են հայ երեխաները։ Ուլրիխը նշում է, որ հայերը Եգիպտոսում ունեն իրենց հիվանդանոցները, որտեղ բուժվում են հայ հիվանդները։ Ուլրիխը նշում է, որ հայերը Եգիպտոսում ունեն իրենց գերեզմանատունները, որտեղ թաղվում են հայ մահացածները։

Ուլրիխը նշում է, որ հայերը Եգիպտոսում ունեն իրենց եկեղեցին, որտեղ պատարագ է մատուցվում հայերեն լեզվով։ Ուլրիխը նշում է, որ հայերը Եգիպտոսում ունեն իրենց դպրոցները, որտեղ սովորում են հայ երեխաները։ Ուլրիխը նշում է, որ հայերը Եգիպտոսում ունեն իրենց հիվանդանոցները, որտեղ բուժվում են հայ հիվանդները։ Ուլրիխը նշում է, որ հայերը Եգիպտոսում ունեն իրենց գերեզմանատունները, որտեղ թաղվում են հայ մահացածները։

Ուլրիխը նշում է, որ հայերը Եգիպտոսում ունեն մեծ ազդեցություն։ Նա նշում է, որ հայերը Եգիպտոսում ունեն մեծ հարստություններ։

նաւին մէջ, առաջին կարգէն: Բարեբախտաբար կարելի եղաւ ժամանակին հասնիլ եւ մարել հրդեհը: Վնասները աննշան են:

Կացութիւնը Պաղեստինի մէջ

Մեծն Բրիտանիոյ սիոնական կազմակերպութեան տարեկան համագումարին մէջ, նախագահ Վայցման յայտարարեց.

— Հակառակ համաշխարհային տագնապին, կացութիւնը մեծապէս բարւոքած է Պաղեստինի մէջ, անցեալ տարուան ընթացքին: Գործազուրկ չկայ եւ նոյն իսկ կարելի է նոր գաղթականներ ընդունիլ: Հաշիւ եղած է թէ ամէն ամիս իբր հազար հոգի կ'երթան Պաղեստին: Երկրին երկտական վիճակն ալ գոհացուցիչ է:

ԹՐՔՈՒՀԻՆԵՐՈՒ ՀՐՈՍԱԽՈՒՄԲ ՄԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԵՑԱՒ Ի ՋՄԻՐԻ ՄԷՋ

Միմիայն կիներէ բաղկացած գողերու խումբ մը ձերբակալուեցաւ Իզմիրի մէջ: Խումբը կը գործէր երկու տարիէ ի վեր, լայն եակատի մը վրայ: Ձերբակալուած են տասը կիներ, որոնք պատասխանատու կը համարուին վաթսուն դէպքերու համար: Խուզարկութիւններու հետեւանքով, ասոնց տուներուն մէջ գտնուեցան կարեւոր գողօնիներ ամէն տեսակ առարկաներու, բանի մը հազար ոսկի եւ կապոցներով թղթադրամ: Խումբը ճոյն իսկ գողցուած առարկաներու վաճառման գործակալութիւն մը հաստատած էր Պոլսոյ հրապարակին վրայ, եւ կանոնաւոր առաքումներ կը կատարէր:

ՆՈՐ ԽՌՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՍՊԱՆԻՈՑ ՄԷՋ

Դաւադրական նոր չարժում մը երեան հանուեցաւ Սպանիոյ մէջ: Բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարուեցան: Միայն Պարչելոնայի մէջ սպաննուեցան վեց հոգի, իսկ վիրաւորուեցան քսան հոգի: Դաւադրութեան կազմակերպիչներն են համայնավարները:

Դաւադիրները փորձեցին գրաւել Պարչելոնայի թնդանօթաձիգներու զօրանոցը, բայց ետ մղուեցան, կրակի բռնուելով: Երկու հարիւր հոգի ձերբակալուեցան:

Շարժումը զսպուած կը համարուի:

11րդ ներկայացում

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

Հիմնադիր՝ ԱՐՄԱՆ ԿՈՒՐԻԿԵԱՆ

STUDIO RUDOLF սրահը, 6bis, Rue Campagne Première, Métro: Raspail

Ղեկավարութեամբ՝ Ա. ԿՈՒՐԻԿԵԱՆԻ եւ Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ

15 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ 8·30ԻՆ

Կը ներկայացուի **ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ ՏՈՒՆԸ**

Տրամ 4 արար: ՋՈՒՏԵՒՄԱՆ· Հերթական բեմադիր՝ Ե· ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ

Կը մասնակցին. — Տիկիններ՝ Լուսի Պետրոսեան, Լուսիկ, Օր· Տէր-Յովմասեան· *Պարոններ՝* Գազանճեան, Թորոսեան, Կոմիկեան, Նիկողոսեան եւ ուրիշներ:

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐ 3, 5 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

Տոմսերը վաղօրօք կարելի է ապահովել Հրանտ-Յամուէլի գրատունէն, Ֆլօրիա ճաշարանէն եւ բոլոր միւս սովորական տեղերէն:

Ընտանեկան ցերեկոյթ-խնչոյք

կազմակերպուած՝

ՍԱԼՆՈՑՋՈՐԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ԱՌԹԻՒ ԱՑՍ ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 2ԻՆ ՔԱՆԻ ՔԱՂԷՐ ՏԸ ԼԻՒՆԻ ՎԵՐՆԱՅԱՐԿԸ

202, Ավընիւ Շուազի, Փարիզ, Մէթրօ՝ փլաս տ'Իթալի

Բանախօսութիւն, արտասանութիւն, երգ եւ այլն.

Մուտքը ազատ է: Ձոխ պիւֆէ:

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ ԱՆԿԷՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

21 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 10Է ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒՕՏ ԱՆԿԷՆԻ ՍԱԼ ՏԷ ՖԷԹԻ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին.— Տիկիններ՝ Սուքասեան (*երգ, պար*), Ինքասլալեան (*դաշնակ*), *Mlle* Bonca (*լութակ*): *Պարոններ՝* Շահան Պարեան (*արտասանութիւն*), Թպտունի, Մարգարեան, *Mr* Max (Imitateur). Ֆիւրքճեան (*սրինգ*) եւ ուրիշներ:

Ճոխ պիւֆէ, անակնկալներ, ճազի մեծ խումբ:

Մուտք՝ 10 ֆրանք:

Հայ Բժշկական Միութեան դասախօսութիւնը

տեղի կ'ունենայ Salle des Sociétés Savantes-ի մէջ

28, Rue SERPENTE, PARIS

12 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԺԱՄԸ 9ին

Նախագահութեամբ՝ ՏՕՔԹ· Վ· Յ· ԹՈՐԳՈՄԵԱՆԻ

Կը խօսի՝ ՓՐՕՖԷՍԷՕՐ ԱՂԱՋԱՆԵԱՆ

Ֆրէօտիզմի վրայ

Մուտքը ազատ է

Հայերու ժամադրավայրը

Ճաշարան ՓԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Բացուած է բաժանորդագրութիւնը «ՀԱՅՐԵՆԻՔ» Ամսագրի

ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1 — ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԵՑԷՔ, ՆՈՒԻՐԵՑԷՔ, ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐԵՑԷՔ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՆԽԻԿ

«ՀԱՅՐԵՆԻՔ» ԱՄՍԱԳԻՐ, Տարեկան Բաժնեգին 5 տոլար

«ՀԱՅՐԵՆԻՔ» ԱՄՍԱԳԻՐ եւ ՕՐԱԹԵՐԹԸ միասին 10 տոլար

«ՀԱՅՐԵՆԻՔ» Ամսագիրը հայ իրականութեան ամենաերկարակեանը է, ժամադրավայրը մեր լաւագոյն եւ կրօղագոյն գրողներուն:

Իր գրական եւ քաղաքական բաժիններն աննախընթաց են հայ կեանքի մէջ:

Իր կանոնաւոր հրատարակութիւնը եւ տեւական կեանքը երեւոյթ մըն է անցեալ ու ներկայ մեր նման ձեռնարկներու կողքին:

Իր ծաւալը կը գէշ կ'անցնի նախընթաց վորձերուընը:

Իր գրական բաժինը մանաւանդ արժանացած է ամենաջերմ դնահատութեան:

Մեր քաղաքական – ընկերային կեանքին նուիրուած էջերը հարուստ ամբարանոց մըն են ներկայի եւ ապագայի համար:

«Հայրենիք» Ամսագիրը վստահելի եւ ապահով մատուռ առաջնորդ մըն է, մշտապէս սեղանի վրայ բազմող բարեկամ մը, ուեւէ տեսնն նոյն եւ հարազատ արտայայտութիւնն ունեցող ընկեր մը:

Նոր տարեշրջանի բաժանորդագրութեան ներկայ քմփէյնին առթիւ «Հայրենիք» Ամսագրին իրենց բաժանորդագրութիւնները նորոգողներըիրր նուէր պիտի ստանան՝

ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ ՄԸ

որ պիտի պարունակէ Մորդեկ· Հայաստանի եւ արտասահմանի մեր լաւագոյն գրողներու ամէնէն ընտիր, կարճ, համով հոտով պատմուածքները, որոնք պիտի ըլլան ընթերցանութեան ճշմարիտ խնջոյք մը եւ պիտի ունենան տեւական արժէք մեր գրադարաններուն մէջ:

ԱՄՍԱԳՐԻ ՆԻՒԹԵՐՈՒ ՑԱՆԿ

Այս ժողովածուէն զատ, Ամսագիրը պիտի հրատարակէ վերջին տասը տարուան ընթացքին «Հայրենիք» Ամսագրին մէջ երեւցած նիւթերու ցանկը, այբուբենական կարգով, հեղինակներու անուններով եւ թէ նիւթերու մասնաւոր դասաւորումով: Նիւթերու ցանկն ալ արժէքաւոր գործ մըն է, որ կը դիւրացնէ ընթերցողներու կատարելիք աշխատանքը եւ պրպտումները:

Հ· Ց· Դ· ԴԻՒԱՆԻ ԹՂԹԵՐԸ

«Հայրենիք» Ամսագիրը յատկապէս տարեշրջանին պիտի հրատարակէ բացի իր սովորական աշխատակիցներու գրութիւններէն, մեր ժամանակակից պատմութիւնը չօշափող նոր փաստաթուղթեր, քաղուած Հ· Ց· Դաշնակցութեան ժրընեւի դիւանատունէն: Ասոնք կը ներկայացնեն մեծ շահագրգռութիւն:

ԱՄՍԱԳՐԻ ԲԱՑԱՌԻԿ ԹԻՒ

Դարձեալ յատկապէս տարուան ընթացքին Ամսագիրը պիտի հրատարակէ բացառիկ թիւ մը, մեր սովորական եւ լաւագոյն գրողներուն աշխատակցութեամբ իր տասնամեակին առթիւ:

Հայրենակից բաժանորդներ,

Պահ մը կ'անդրադառնա՞ք թէ ո՛րչափ ընչին բաժնեգինի մը փոխարէն ձեզի կը տրուի այս հոյակապ ամսագիրը: Ամերիկեան նման հանդէսներն անգամ աւելի սուղ են:

Ձեր եւ մեր գրական, ընկերային եւ քաղաքական փոխադարձ շահերը կը պահանջեն որ ոչ միայն վերանորոգէք ձեր բաժանորդագրութիւնները, այլ եւ ջանաք յանձնարարել ձեր բարեկամներուն եւ ծանօթներուն, որ բաժանորդագրուին, նուիրեն եւ տարածեն զայն:

Այս անակնկալութիւնը մեր բարեկամական իրաւունքն է:

Հարիւր հօրանատուն եւ վեց էջերէ բաղկացած այս պատկառելի հանդէսը կը մատուցուի ընթերցող հասարակութեան մինչեւ տարեվերջ հինգ տոլարի փոխարէն:

ՄԱՐՇԷՃԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

ԳՈՒԼՊԱՁԻ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՄԹԵՐՔ

Լևոն ՇԻՐԵԱՆ

29, rue Sainte Apolline, Paris (2)

Tél. Central 18-83, Métro St. Denisի ձիրդ դիմացը

Premier choix, hors-cours, soldes

Ձեր գնումները կատարելէ առաջ անգամ մը այցելեցէք մեզի:

ՍԵԳՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

Վիրաբոյժ - ատամնաբոյժ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՇԱՔԻՒԼԵԱԼ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՄՆԱԳԻՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՒՆԻ, ՊՈՒԺՃԻ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱՇԱՒ Ի

Բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործո ւթիւն կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրու Թեամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր:

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

E. TER-MINASSIAN

Export und import, Komissionen und Vertretungen

Ցանկն կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը հիւմ նիւթերու (չոր պտուղ, ադիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու:

կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց:

Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30. Allemagne.

ՄԻ՛ ՄՈՌՆԱՐ այցելել Նոր տարւոյ եւ ցներու առթիւ

Հանրածանօթ Պոլսեցի ժամագործ-ոսկերիչ

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ԷՄՄԷՐԵԱՆԻ

(MAISON E. CHARLES) *Հիմնուած* 1869

29 rue Mathis, Métro Crimée

Tél. Nord 56-97 Tram. 50 եւ 52, Autobus AJ եւ AV

Կը գտնուին ամէնէ քսակի մատչելի, գրպանի, թեւի, շղմինէի պատի եւ գարդարուիչ ժամացոյցներ, գոհարեղէններ եւ տնական սպասներ, 100ին 10էն մինչեւ 20 իրական զեղչ եւ Նոր տարւոյ առթիւ միրուն նուէրներ:

Խղճամիտ նորոգութիւն ժամացոյցներու: Ցափաւոր գիներով նորոգութիւն, շինութիւն եւ փոփոխութիւն գոհարեղէններու:

Կը գնենք ըլաթին, ոսկի, արծաթ եւ թանկագին քարեր:

Կիրակի օրերը եւս բաց է վաճառատունը:

Ճաշարան ԱԹԷՆՔ

Restaurant ATHENÈS

13 rue Serpente, Paris (5) ՄԷԹՐՕ՝ ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ԶԵՂՉ ԲՈԼՈՐ ՑԱՃԱԽՕՐԴՆԵՐՈՒ

5 ՖՐԱՆՔ *ԲԱՒԱԿԱՆ Է ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՃԱՇԸ ԸՆԵԼՈՒ, ԹԱՐՄ, ՄԱԶՈՒՐ ԵՒ ՀԱՄԵՂ,*

Ի գիտութիւն

Սուրճի գնորդներու դիւրութեան համար մթերանոց մը բացած ենք rue de Trévise *փոնթանթինոփլը նպաստավաճառատան մէջ:*

Ամէն անոնք, որ կ'ուզեն աժան եւ լաւ սուրճ ունենալ, կրնան օգտուիլ ՍՈՒԼԹԱՆ գործարանի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ գինեբէն: Կեդրոնատեղի՝

"CAFE SULTAN,,

Կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême

Մէթրօ Ccuronnes եւ Parmentier

Ծանօթ.— Ամէն գնումի համար կը տրուին նուէր-կտրօններ

Հրաւէր բոլոր փափկաճաշակներուն

Ճաշարան Գ Ա Ռ Լ Օ

34 Rue St. Lazare, Paris (9)

Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ

Գինները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անթերի սպասարկութիւն

Մի մոռնաք իր անուանի մածունը

ՄԻՋԱԶԳԱՑԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու

Պատուոյ մէտալլ Ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Téléphone: TRINITÉ 59—54

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) Կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:

Շոն կը կատարուի՝ Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, լուսանկարում (**radiographie**), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլտրակէնեան դարմանում (**radiothérapie profonde**), նաեւ ՏԻԱԹԷՐՄԻԻ բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն: Հակահիւծախտային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնեցմական Ելեկտրական եւ Ֆրէյեան մեթոտներ:

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս սակաւ արուց եւ կանանց ծննդամղային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար:

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ սերքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուն.

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54: Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Կը փնտռուի ընիկ կէմէրէկցի Աւետիս Թորոսեան, 29-30 տարեկան, հօր անուն՝ Տէտօ, մօր անուն Նուբի: 1928ին կը գտնուէր Թուլուզ: Այժմ ուր գտնուիլը յարտնի չէ: Իր հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ Mihran Donabédian, 49, rue Mougrone, Vienne, (Isère):

— Նուարդ Լօշեան կը փնտռէ իր հօրեղբօրորդին՝ Բարսեղ-Արփիար Լօշեանը (Պրուսայի Մեծ-Նոր գիւղէն), որ կը գտնուի Ֆրանսա: Կը խնդրուի իրմէ, եւ իր մասին լուր ունեցողներէն իմացնել ցառաջի:

— տիկին Թագուհի Ջարըգեեան կը փնտռէ իր որդին կեսարացի Արթին Ջարըգեեանը, որ մէկուկէս տարի առաջ փարիզէն մեկնած է գաւառ: Իր մասին լուր ունեցողներէն եւ Ֆասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել Mme Takouhi Tcharekdjian, 61, rue Piat, Paris (20):

— Աննա եւ Նազելի Կիւլիւեան, կը փնտռեն իրենց քրոջաղբիկը Զարուհի Առանալեան, հօր անուն՝ Յակոբ, մօր անուն՝ Իսկուհի (Եոզկատի Պօղազլեան գիւղաքաղաքէն): Վերջերս Ճիսկէլիի որբանոցէն Ֆրանսա եկած է: Ամուսնացած է եւ կը գտնուի Փարիզ: Իր ամուսնոյն անունը եւ մականունը անծանօթ: Իր հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել իր հօրաքոյրերուն՝ Anna Gullian, rue St. Martin, chemin de la Plaine, Grenobbe (Isère):

ԸՆԿ. ԱՐՍԷՆ ՏԻՐՏԻՐԵԱՆԷ (Նիս) կը խնդրուի իր ֆասցէն յայտնել ընկ. Հրանդ Ակոնայեանի 60 rue Piat, Paris (20):

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Աբմատ. եւ նոր մէթօտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորքի, արեան՝ ժեներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Dameme :-: PARIS (13e)
Le Gérant : H. STEPHAN

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ — Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԵԿ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵԹԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀՈՐԻԶՈՆ

ՀՈԳԵՒՈՐ ՕՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԱՐԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՄԻՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԱՐԻՔ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՏԱՐԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ԱՄԻՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՏԱՐԻՔ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ԴԱՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՏԱՐԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ԱՄԻՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՏԱՐԻՔ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ԴԱՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՏԱՐԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ԱՄԻՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՏԱՐԻՔ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ԴԱՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՏԱՐԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ԱՄԻՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՏԱՐԻՔ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ԴԱՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՏԱՐԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ԱՄԻՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՏԱՐԻՔ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ԴԱՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՏԱՐԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ԱՄԻՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՏԱՐԻՔ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ԴԱՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՏԱՐԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ԱՄԻՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՏԱՐԻՔ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ԴԱՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՏԱՐԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ԱՄԻՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՏԱՐԻՔ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ԴԱՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՏԱՐԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ԱՄԻՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՏԱՐԻՔ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ԴԱՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՏԱՐԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ԱՄԻՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՏԱՐԻՔ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ԴԱՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՏԱՐԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ԱՄԻՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՏԱՐԻՔ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ԴԱՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՏԱՐԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ԱՄԻՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՏԱՐԻՔ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ՀԱՐՈՒՍՏԻ ԴԱՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒՍՏԻ

Ի՞ՆՉ Կ'ԱՆՑՆԻ ԿԸ ԴԱՌՆԱՑ Ս. ՂԱԶԱՐԻ ՄԷՋ

ՆՈՐ ԼՈՒՍԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԱԽԵԼԻ ՊՂՏՈՐ ԿԸ ՑՈՒՑՆԵՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԼՄՐ. — Դեկտ. 20ին հրատարակեր էինք Վենետիկի Մ. Ռ. Սաներու Միութեան մէկ շրջաբերականը, որ վրդովիչ յայտնութիւններ կ'ընէր Մ. Ռ. կտակի եւ վաճիին ընդհանուր հաշիւներու մասին:

Այդ առթիւ խմբագրականով մըն ալ պարզեցինք մեր տեսակէտը:

Մեզի եղած դիտողութեան մը վրայ, պարտ սեպեցինք կարգ մը հարցումներ ուղղել իրազեկի մը, որ ճամակով մը կը լուսաբանէ շրջաբերականին յուզած խնդիրները, եւ միեւնոյն ատեն յանձն կ'առնէ յօդուածաշարէով մը պարզել ամբողջ իրականութիւնը:

Ահաւասիկ իր նամակը. —

Միլան, 5 յունուար. — Ինչ որ հրատարակուեցաւ Մ. Ռ. Սանուց Միութեան վարչութեան կողմէ, բացարձակ իրականութիւն է: Ցաւալի է լսել որ Մխիթարեան վարդապետները այնքան յիմարաբար, առիղձելէ վերջ այս ծանրակշիռ կացութիւնը, տակաւին կ'աշխատին ամէն գնով վրան դնելու: Ըսի — բսաներ չատ խմացանք. բաւական ճարտար կերպով մեզ ալ խաբեցին: Մխիթարեան կարգ մը վարդապետներու քաղաքականութիւնն է եղած մոլորեցնելը. մոլորեցնել ոչ միայն դրսիններըը — անոնք՝ որ երբեմն հետաքրքրուած են Մ. Ռ. կտակի չարաբաստիկ հարցով — այլ եւ ներսինները — վարժարանին նախկին սաներն ու վարդապետները: Փաստերը այնքան չատ են ու պերճախօս. անցեալին մէջ ու ներկային:

Ճիշդ է որ Մ. Ռ. կտակի գումարը եղած է 1,800,000 ֆրանք, բայց այդ գումարը մօտաւորապէս մէկ դարու պատմութիւն է եւ հետեւաբար կը ներկայացնէ այն ժամանակի արժէքը: Իսկ ի՛նչ ըսել է մէկ դար առաջուան միլիոնը: Մեր վարդապետները չատ լաւ գիտեն որ այս օրուան առնուազն 25—30 միլիոնին կը համապատասխանէ: Ուրեմն, Մուրատի եւ Ռափայէլի կտակած գումարը իր այսօրուան արժէքով ոչ թէ մէկ միլիոն ութ հարիւր հազար է, այլ՝ 50—60 միլիոն: (Վարդապետներու յայտարարութեան համաձայն՝ Մ. Ռ. կտակի հաշուեկշիռը 1923—24 թուականին եղած է ճիշդ երեսուն միլիոնէն աւելի):

Միջանկեալ ըսեմ որ կտակին մէկ քառորդը միայն, իբրեւ հնչուն դրամ, պահ դրուած է դրամատան մը մէջ, մնացեալը՝ բաւերարին կամքին համաձայն՝ վերածուած է հողային հաստատութեան: Ներկայիս, կտակի ամբողջական հարստութիւնը 24 միլիոն կը գնահատուի: Հողեր ու շէնքեր են, որոնք ծախուած պարագային հասիլ 12 միլիոն բերէն: Դարձեալ, ներկայիս, մենք դիտենք որ Մխիթարեան Միաբանութեան վերջին 15 տարիներու վարչութիւնը՝ իր յոռի մատակարարութեամբ եւ զանազան ձեւի վեղծումներով, աւելի քան 12 միլիոն պարտք ունի: Այդ պարտքերը ամնըւած են տեղական դրամատուններէն, Casa di Risparmioներէն, որոնց անուններն ու պահանջուած գումարները՝ իրենց առ հարիւր տոկոսով մեր քովն են: Աւելցնեմ նաեւ որ վանքի ընդհ. մատակարար վարդապետը իր բերնով խոստովանեցաւ մեղի պարտքի գումարը՝ 12 միլիոն լիրէք:

Այս համառօտ ցուցմունքներէն կարելի է հետեւցնել որ ներկայիս եթէ ուզեն հաշուեյարդարի ենթարկել Մ. Ռ. կտակը, 24 միլիոն արժողութեամբ հողային հարստութիւն մը հազիւ պիտի բաւէ 12 միլիոնի պարտքը գոցելու: Ուրիշ խօսքով Մ. Ռ. հսկայ միլիոնները կտակը, Մխիթարեան վարչութեան ձեռքին տակ սկսեր է հալիլ...:

Վարդապետներէն ամենք — անոնք որ վարչութեան մէջ են եւ հետեւաբար պատասխանատու այս ծանրակշիռ կացութեան — սաստիկ զայրացեր են մեզի դէմ, Մ. Ռ. Սանուց Միութեան վարչութեան դէմ. ինչո՞ւ, որովհետեւ հրապարակ գրած ենք հարցմը՝ որուն ծալքերուն մէջ ամէն ինչ կայ: Իսկ ուրիշներ ալ կը գնահատեն մեր ատած քայլը, յուսալով որ տակաւ գարման մը պիտի բերէ վանքէն ներս ստեղծուած անբնական կացութեան: Առաջիններըը, հետեւելով վանքի աւանդական քաղաքականութեան, կ'ուզեն ամէն բան թաքուն պահել. «մարդ չիմանայ»... Այդ տիպար մըտայնութեան հետեւանքն է այժմու տագնապը: Իսկ երկրորդները այնքան կը սարսափին իշխանաւորներէն որ ամբեր են իրենց պատեանին մէջ: Մենք չատ աչխատեցանք որ բողոքի առաջին աղաղակը վանքէն արձակուէր: Անկարելի եղաւ: Վարդապետները իրենց չուքէն կը վախնան:

Կը կրկնեմ դարձեալ, որ հրատարակուած յայտարարութիւնը կը ներկայացնէ իրական կացութիւնը Մ. Ռ. կտակին: Ոչ մէկ չափազանցութիւն, ոչ մէկ թշնամական վերաբերում ղէպ ի վանքը՝ որուն հանդէպ յարգանք ու զուրգուրանք ունեցեր ենք: Փոքրամասնութիւն մըն է — լատինական partieն — որ տիրացեր է վանքի վարչական ու մատակարարական գործերուն եւ ամենաթանկ կը վարէ ամէն ինչ... մինչեւ որ Վատիկանէն նշանակուած աշխարհական մարմին մը իր թաթին տակ կ'առնէ: Ա՛յս բոլորը իրողութիւններ են. քննուած ու հաստատուած:

Վատիկանի մէջամտութիւնը կրնար որոշ չափով հանդուրժելի ըլլալ, եթէ սահմանափակուէր Միաբանութեան կրօնա – բարոյական խնդիրներուն մէջ: Ուրիշ խօսքով, վանքը, իբրեւ կաթոլիկ հաստատութիւն, կրնար ենթարկուիլ պապական միջամտութեան: Բայց Մուրատ – Ռափայէլեան կտակը այդ տեսակէտով ոչ մէկ առնչութիւն չի կրնար ունենալ վանքին հետ: Բարերարները այդ կտակը յանձներ են Մխիթարեան Աբբահօր, իբրեւ «վարիչ եւ ուղղիչ» — ըստ կտակի բացատրութեան: Ուրեմն ազգային ատենդ մըն էր անիկա. ոչ թէ սեփականութիւն, ինչպէս զանազան առիթներով մեր Մխիթարեան Հայրերը կը սիրեն յիշեցնել: Աբբահայր մը, քիչ մը խելքի ու խղճի տէր մարդ, ինքզինք իրաւասու պիտի չտեսնէր ուրիշին յանձնելու իրաւունք մը, procuration մը: Ոճիրի մը չափ ծանր յանցանքը հոն է որ ներկայ Աբբահայրը, հասատուն պահելու համար իր զրաւած իշխանաւորի դահը, առանց ո եւ է ամօթանքի, procurationի բոլոր իրաւասութիւնը կը յանձնէ Վատիկանէն նշանակուած մարմնին:

*Մեր առած տեղեկութիւններու համաձայն, պապական մանախուզը, խոլացի ragionierի ձեռքով անհաչիւ կը վարէ կտակին մատակարարութիւնը: Իր մէկ տարուան գործունէութիւնը ո՛չ միայն որ եւ է չհ չէ բերած կտակին, այլ եւ անտեղի ծախքերով եւ կարգ մը հողերու վաճառումով աւելի ծանրացուցեր է նիւթական կացութիւնը: Վանքէն ներս գրեթէ բոլոր վարդապետները գժգոհ են մատնախուզի գործերէն: Կ'ըսեն թէ այս առաջին տարուան համար 300,000 լիրէի գրասենեակի ծախք ըրած է. ասիկա պաշտօնական գումարն է. դիւրին է հետեւցնել թէ ի՛նչ եղած կընայ ըլլալ անպաշտօնը, այսինքն իրական «ծախքեր»ու գումարը: Մանաւանդ հողերուն մէջ ալ հաշուական գեղծումներ եղած են. հաւնալի է: Օտար մարմնի մը ձեռքով տեսնուած գործերը այնքան միայն կրնան ըլլալ: Ինչո՞ւ համ՞ղն է թէ հազարաւոր հայ որբերու կեանքն է կախուած այդ կտակէն: Վենետիկի վարժարանէն այս տարի ստացուած մաքուր եկամուտը 38 հազարէ, եւ ոչ թէ քանի մը անձերէ: Այս պատմութիւնը կը սկսի 1927էն, այսինքն, մեր Միութեան կազմութեան թուականէն: Վարդապետներէն ոմանք ամէն տեսակ միջոցի դիմեցին չէզոքացնելու, նոյն իսկ կազմալուծելու համար մեր Միութիւնը: Ի՞նչպէս կարելի էր հանդուրժել որ նորակազմ Միութիւնը իր ծրագրին մէջ որոշ էջ «նախանձախնդիր ըլլալ Մ. Ռ.ի վարժարաններու կրթ.մակարդակի չարունակական բարձրացման, մասնաւորապէս ազգային մշակոյթի տեսակէտով»...:

Դուք, Մխիթարեան Միաբանութեան հաշիւ չներկայացնելը բացատրած էք այնպիսի ձեւով, որ կարծես, միայն այս վերջին 15 տարուան ընթացքին հաշիւ տրուած չէ, մինչդեռ անկէ առաջ ալ վանքը բնաւ չէ ներկայացուցած որ եւ է հաշիւ: Պէտք է ամէն կերպով արծարծել ըրուած հարցերը, սթափեցնելու համար Մ. Ղազարի վանքը՝ իր թմրութենէն եւ օտարին կառչելու վնասակար քաղաքականութենէն:

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐ, ՈՐ ԿԸ ԳԱՂԹԵՆ

Մէջին Արեւելքն ալ, իր կարգին, չմնաց անշարժ, այլ ընդհակառակն, երբ ճամբայ ելաւ, հետեւեցաւ այն ճամբուն, որ աւանդական դարձած է, պատմութեան ամենահին օրերէն ի վեր, ընորհիւ գաղթող ու նաւարկող ժողովուրդներու: Ինչպէս Ցոյներըը, Սուրիացիները եւ Քաղդէացիները կը հետեւին ազիատեան ճամբուն եւ փիւնիկեան նաւարկուներուն հետքին, այնպէս ալ Ալճերիոյ բնիկները, որոնք ներկայիս պանդուածով կը գաղթեն դէպ ի Ֆրանսա, կը հետեւին Ատլանտեան գինուորներու ճամբուն:

Արդարեւ, ներկայիս Ալճերիա, իբրեւ փոխ – վրիժ ընդդէմ եւրոպական գաղթատիրութեան, ամէն տարի Ֆրանսա կը զրկէ տասնեակ հազարներով Ալճերիացիներ:

Այս գաղթականները պարբերաբար չեն, այլ կը կոչուին Քապիլ, կամ Պէրպէր, որոնք կը սերին Ալճերիոյ առաջին բնակիչներէն: Ալճասատը, ամող ու բարձածին, կայտառ ու չարքաշ, չահասէր ցեղ մըն է այս, որ նեղ կը զգայ ինքզինք այն լեռներուն մէջ ուր ծնած է: Արդարեւ այդ լեռներուն մէջ բնակչութիւնը խտաքանչելի քառակուսի քիլոմեթրի վրայ կ'ինայ հարիւր հոգի: Այնտեղ, բարձունքներու վրայ թառած դիւղերը կը նմանին մրջիւնի իրական բոյներու: Ահա թէ ինչո՛ւ հինէն ի վեր ասվորութիւն բրած են գէթ առժամապէս լքել իրենց գիւղերը եւ իջնել դաշտ՝ չահելու համար իրենց ապրուստը:

Պատերազմէն յետոյ, երբ աշխատող ձեռքերու պակաս զգաց Ֆրանսա, անոնք լեռներէն հեռացան ու անցան ծովն ալ, գաղթելով մինչեւ Մարսէյլ, Փարիզ, Հիւսիսային եւ արեւելեան ածերեալ նահանգները:

Գաղթականներուն մէջ ոչ մէկը կուտայ ապաւորութիւնը վայկաուն ցիդերու, որոնք կը փախչին թշուառութեան աղջեւէն, որոնցմով աւետաց երկիրը, ուր կարենան կշտացնել իրենց փորը: Վախ մարմնով, ապտուռ, պատառուռն ցնցուղներ հագած, իրենց կռնակն անցուցած տոպրակ մը, ցամաք կ'ինկնին նաւէն, Մարսիլիոյ մէջ, ապշած, չուարած, եւ խիտ խումբերով կ'երթան դէպ ի գործատները: Ժողովուրդը սիտի անուններով կը ճանչնայ զանոնք: Որքան ալ լաւ ռոճիկ ստանան, թշուառ կ'ապրին նոյն: Հինգ կամ վեց հոգի կը խտնուին մէկ սենեակի մէջ, ուր կը պառկին առանց հանելու իրենց հագուստները, ինչպէս իրենց երկրին մէջ: Շատեր, որ կ'աշխատէին Փարիզի մէջ, ժամանակ մը կը պառկէին Սէն գետին կամուրջներուն տակ: Աղքատ ճաշ մը կ'ընէին, յետոյ, երբ օդը լաւ էր, կ'երկնցնային գետինը, մինչ իրենց փէսը, աւանդական իրենց միակ հագուստը, կարմիր հարսնուիներու պատրանք կուտար գիտնին վրայ:

Երկար ամիսներ, նոյն իսկ տարիներ կ'ապրին այս թշուառ կեանքը, բայց չարունակ դրամ կը զրկեն երկիր: Եւ երբ վերադառնան, հոդ կը գնեն, կրակի կենով, Եւրոպացիներէն:

*Քապիլներու գաղթը ժամանակաւոր է: Ապրիլին մէջ գաղթային մեծ չարժերը տեւեցին մինչեւ վերջին տարիներս: Մոզէսլի եւ Սահարայի ժողովուրդներուն առաջին դարու գաղթը դէպի Նիժէր եւ Կունկէի ծոցը աւելի եւս չեշտուեցաւ Թուարէկներու յառաջխաղացումով դէպ ի Թոմպուքթու, — ուր կը սիրապատկին անոնք տակաւին, երբ Ժոֆր 1894ին գրաւեց երկիրը, — եւ դէպ ի Նիժէրի գետաբերանէն ներս, ուր Ներկայիս մեծ բերանէն կը կազմեն անոնք: Իսկ Փէօթիւ մը կը կազմեն անոնք: Իսկ Փէօթիւ մը կը կազմեն անոնք: Իսկ Փէօթիւ մը

ՀԱՅՐԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ՈՒ ՅԱՓԵԼԵՍՈՒՄ

ԲԱՀԱՍՏԱՆ

— ·—

ՅՈՐՈՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱԳԻՐ

ԸՆԾՅՈՎ

Ծանօթ 15ին Ընթերցասիրուհիներուն մեր վերջին յօդուածը հրատարակելէն ետք, ստացանք հետեւեալ նամակը, որ կը վերաբերի Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու մէջ հայ կիներու կազմակերպած առաջին ընկերութեան։ Ահա նամակը։

Ձեզմէ հարցուցած էիք, թէ ե՞րբ եւ ինչպէ՞ս հիմնուեցաւ Միացեալ Նահանգներու մէջ հայ կիներու առաջին ընկերութիւնը։ Ահա պատասխանը։

1893ի գարնան, Տօքթ. Ասդղէն - Ասդղէնեան հրաւիրեց մեզ իր տունը, որպէսզի հանդիպինք Միսս Ֆլորընս Քրէյկ անունով ամերիկուհիի մը, որ Պոսթընի մէջ կը հրատարակէր «Նոր Կեանք» անունով ամսագիր մը։ Ան կը փափաքէր հանդիպիլ հայ կիներու հետ, որպէսզի անոնց հետ միասին կազմակերպէ կիներու ընկերութիւն մը։ Ան կը հաւատար, որ ամերիկահայ կիները կրնան շատ բան ընել իրենց համայնքին եւ ազգին համար, եթէ միանան իրարու հետ։

Ես ալ, Տիկին Ասդղէնեանի հետ, ուրախութեամբ ընդունեցի հրաւէրը։ Ան ինծի հետ վերցուց նաեւ Տիկին Մարի Մանուկեան, որ Պոսթընի մէջ ուսուցչուհի էր։ Մենք ամէնքս ալ հաւատացած էինք, որ ամերիկահայ կիները պէտք է ունենան իրենց ընկերութիւնը։

Միսս Ֆլորընս Քրէյքի հրաւէրին ընդառաջելով, 1893ի Մայիս 13ին, Պոսթընի մէջ հրաւիրուած ժողովին ներկայ եղան 15 հոգի։

Ժողովը սկսաւ Միսս Քրէյքի ներածական խօսքով։ Ան ըսաւ, որ ինք կը հաւատայ, թէ ամերիկահայ կիները կրնան շատ բան ընել իրենց համայնքին եւ ազգին համար, եթէ միանան իրարու հետ։ Ան առաջարկեց, որ ընկերութեան անունը ըլլայ «Ընկերվարական Կանանց Միութիւն»։ Ան նաեւ առաջարկեց, որ ընկերութեան նպատակը ըլլայ հայ կիներուն մէջ ուսման տարածումը։

Ապա Տիկին Ասդղէնեան ելոյթ ունեցաւ եւ ըսաւ, որ ինք կը հաւատայ, թէ հայ կիները կրնան շատ բան ընել իրենց համայնքին եւ ազգին համար, եթէ միանան իրարու հետ։ Ան առաջարկեց, որ ընկերութեան անունը ըլլայ «Հայ Կանանց Ընկերվարական Միութիւն»։ Ան նաեւ առաջարկեց, որ ընկերութեան նպատակը ըլլայ հայ կիներուն մէջ ուսման տարածումը։

Տիկին Մանուկեան ելոյթ ունեցաւ եւ ըսաւ, որ ինք կը հաւատայ, թէ հայ կիները կրնան շատ բան ընել իրենց համայնքին եւ ազգին համար, եթէ միանան իրարու հետ։ Ան առաջարկեց, որ ընկերութեան անունը ըլլայ «Հայ Կանանց Ընկերվարական Միութիւն»։ Ան նաեւ առաջարկեց, որ ընկերութեան նպատակը ըլլայ հայ կիներուն մէջ ուսման տարածումը։

Տիկին Ասդղէն

դրամի հիմքը, ինչպէս Ամերիկա: (Անգլիական պատուիրակը հակառակ է այս տեսակէտին):

Վիճաբանութիւնները կը շարունակուին:

ԻՏԱԼԻԱ ԿՐ ՍՊԱՌԱԶԻՆԷ՞ ՀՈՒՆԳԱՐԻԱՆ

Վիէննայի ընկերվարական օրկանը կը պնդէ թէ իտալական գործարան մը գաղնապակս զէնք փոխադրած է Հունգարիա, յունուար 4ին, ճիշդ այն օրը երբ Աւստրիոյ վարչապետը կը յայտարարէր թէ կառավարութիւնը բոլորովին չէզոք պիտի մնայ իտալեւաերով յարաբերութեանց հանդէպ:

Հանրային կարծիքը խորապէս յուզուած է Աւստրիոյ մէջ եւ բազմաթիւ հարցապնդումներ պիտի ըլլան:

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՍՊԱՆԻՈՑ ՄԷՋ

Պարչելոնայի խռովութիւնները դադրեցան, բայց կացութիւնը միշտ ծանր է ամբողջ Սպանիոյ մէջ: Ընդհ. գործադուլ հռչակուեցաւ Վալենսիոյ մէջ: Զեղուխական տարրերը չեն վհատած եւ նոր գաւադրութիւններ կը կազմակերպեն: Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւններ կատարելով Պարչելոնայի մէջ, երեւան հանեց 200 ռումբ, 40 ատրճանակ եւ ուրիշ զէնքեր:

Գարիզ եւ արուարձանները

ՌՈՍՈՄ Կոմիտէի ժողովը այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին 131, Fbg. du Temple կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ խումբի ժողովը այս Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին Քաֆէ Փըթիթ Սուրսի ներքնայարկը: Մէթրօ Օպէռա: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Ներկայանալ անդամատետրով: Կը դասախօսէ ընկեր վահան Շամքարձումեան:

Գաւառ

ԼԻՈՆԻ Զաւարեան խումբի ժողովը այս երեկոյ ժամը 8.30ին դաշնակցութեան Ակումբ-Ընթերցարանը: Ներկայանալ անդամատետրով:

ԼԻՈՆԻ անդամական ընդհ. ժողովը այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Հ. Յ. Դ. Ակումբ-Ընթերցարանը: Կարեւոր օրակարգ: Ներկայանալ անդամատետրով: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՄԱՐՍԷԼԻ ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ խումբի ժողովը այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 49 րիւ Նասիօնալ, Պատանեկան Միութեան Դրադարան-Ընթերցարանին մէջ: կարեւոր օրակարգ: Ներկայանալ անդամատետրով:

Տիար փաստաբան Յակոբ Ճիվէլէկեան, Այրի Տիկ. Զ. Իփլիքճեան, Տէր եւ Տիկին Հ. Ճիվէլէկեան (Փարիզ), Տիար Ստեփան Զօլաք (Փարիզ), Տէր եւ Տիկին Վահան Զօլաք (Փարիզ), Տէր եւ Տիկ. Վահան Մինասեան (Փարիզ), Տիար Տքթ. Սիմօնօֆ, Տիկին Մ. Սիմօնօֆ, Տիար Ռ. Սիմօնօֆ, Տիար Լ. Մաժաքեան (Փարիզ), Տիար Յ. Թորոսեան, Տէր եւ Տիկին Յ. Պօյաճեան, ինչպէս նաեւ Իփլիքճեան, Տոքթ. Ալլահվէրտի, Մուրատօղլու, Պապաեան եւ Պէրնար ընտանիքները խորին ցաւով կը ծանուցանեն դառն մահը՝

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ

ԳԱՅԻԱՆԷ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆԻ

(ծնեալ Զօլաքեան)

իրենց սիրեցեալ մօր, քրոջ եւ ազգականին, որ հանգեաւ ի Տէր 2 Յունուար 1933:

Յուղարկաւորութեան տխուր արարողութիւնը կատարուած է 4 Յունուար 1933, Բերա, Ս. Երրորդութեան եկեղեցին եւ մարմինը ամփոփուած է Շիշլիի Ազգ. Գերեզմանատունը, իր ընտանեկան դամբարանին մէջ:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Պ. Նուպար Ֆընտըգեան եւ պարագաները շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք անձամբ եւ գրաւոր ցաւակցութիւն յայտնեցին *ՏԻԿ. ՎԵՐԺԻՆ ՖՆՏՂԳԵԱՆի* դառնապէտ մահուան առթիւ:

ՍԵԲԱՍՏԻՈՑ Դաւրայի Հայրենակցական Միութեան Նոր Տարւոյ առթիւ կազմակերպած պարզեւաբաշխութենէն շահած են հետեւեալ թիւերը.—

215 զրպանի ժամացոյց, 373 «կավոշ»ի տարեդիրք, 981 ինքնահոս զրիչ, 127 կնոջ հովանոց, 973 զարթուցիչ ժամացոյց, 377 սեղանի ծածկոց, 826, 949, 252 թիւերը փողկապ, 664, 989 թիւերը քաշկոլ:

Սահնակու համար շահող թիւերով դիմել Union Sivas Davra, *8 Clos de la Petite Provence, Chaville (S. et O.): Տմսերը գնած անձին:*

«ԱԶԱՏ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԻՏՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ» 22 Դեկտեմբերի ընդհ. ժողովին մէջ, նոր տարեշրջանի համար իր Վարչութեան ընտրութիւնը կատարեց հետեւեալ կերպով.—

Պ. Պ. Ռ. Շիշմանեան՝ *Առենապետ*, Զ. Գալֆաեան՝ *Առենադպիր*, Բ. Պօղոսեան՝ *Դրամատպետ*, Գ. Շահնազար, Թ. Կանայեան, Վ. Էլմաեան, Օր. Վ. Թամիրեանց:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մկ. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մէթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան' ժնեւը. ֆիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12.2—8, Կիրակի 9—12:

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)
Le Gérant : H. STEPHAN

11րդ ներկայացում

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

Հիմնադիր՝ ԱՐՄԱՆ ԿՈՒՐԿԵԱՆ

STUDIO RUDOLF *սրահը*, 6bis, Rue Campagne Première, Métro: Raspail

Ղեկավարութեամբ՝ Ա. ԿՈՒՐԿԵԱՆԻ եւ Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ

15 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ 8·30ԻՆ

կը ներկայացուի **ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ ՏՈՒՆԸ**

Տրամ 4 արար: ՋՈՒՏԵՌՄԱՆ՝ Հերթական քեմադիր՝ Ե. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ

Կը մասնակցին. — Տիկիններ՝ Լուսի Պետրոսեան, Լուսիկ, Օր. Տէր-Թովմասեան, *Պարոններ՝* Գազանճեան, Թորոսեան, Կուրկեան եւ ուրիշներ:

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐ 3, 5 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

Տոմսերը վաղօրօք կարելի է ապահովել Հրանտ-Սամուէլի (գրատուն), Ֆլօրիա ճաշարանէն եւ բոլոր միւս սովորական տեղերէն:

Դպրոցական հանգէս

Առնուվիլ-լէ-Կոնէսի Սրբատ Մխիթեան Հայկէն դասընթացքի երկսեռ աշակերտութեան կողմէ, այս կիրակի, 22 Յունուար, կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին «Կալման»ի սրահին մէջ (Villiers-le-Bel կայարանին ճիշդ դիմացը):

Կը ներկայացուի՝ ՁԻՒՆԱՁԵՐՄԱԿԸ կամ ԵՕԹԸ ԳԱՁԱՁՆԵՐԸ

Բարոյալից թատերախաղ 5 արար: Գերման Հէքեաթէ թատերգութեան վերածուած Պ. Արամ Վտարանդիի կողմէ: 35 դերակատարներ: Մուտք՝ 5 ֆրանք:

ՀՈՒՇԱՏԵՏԻ

ՖՐԱՆՍՍԱՀԱՅ Կարմիր Խաչի Ալֆորվիլի Վարչութիւնը ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր անդամ-անդամուհիները այսօր, Շաբաթ շաբթի երեկոյ ժամը 8ին Հայ Ակումբին մէջ: Հաշուետուութիւն կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերուհիներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ԱՆԴՐԻԱՍԻ եւ իր շրջանի հայրենակցական Միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2:30ին «Ֆլօրիա» ճաշարանին մէջ, 61, rue Mr. le Princ. մէթրօ՝ Օպէօն: Կը խնդրուի հայրենակիցներէ իրարու լուր տալ:

Շ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Փարիզի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Ֆլօրիայի վերնայարկը: Կեդրոնի լիազօր ներկայացուցիչը, որ վերադարձած է Սուրիայէն, պիտի տայ զեկոյց մը եւ շարժանկարի վրայ պիտի ներկայացնէ պատկերներ Սուրիոյ մեր մասնաճիւղերու կեանքէն:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Կը փնտռուի ընիկ կէմէրէկցի Աւետիս Թորոսեան, 29-30 տարեկան, հօր անուն՝ Տէտօ, մօր անուն Նուրի: 1928ին կը գտնուէր Թուլուզ: Այժմ ուր գտնուիլը յարտնի չէ: Իր հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ Mihran Donabédian, *49, rue Mougrone, Vienne, (Isère):*

— Նուարդ Հօշեան կը փնտռէ իր հօրեղբօրորդին՝ Բարսեղ-Արփիար Հօշեանը (Պրուսայի Մեծ-Նոր գիւղէն), որ կը գտնուի Ֆրանսա: Կը խնդրուի իրմէ, եւ իր մասին լուր ունեցողներէն իմացնել ցառաջիկ:

— Տիկին Թագուհի Ջարըգեեան կը փնտռէ իր որդին կեսարացի Արթին Ջարըգեեանը, որ մէկուկէս տարի առաջ փարիզէն մեկնած է գաւառ: Իր մասին լուր ունեցողներէն եւ ճանցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել Mme Takouhi Tcharekdjian, *61, rue Piat, Paris 20):*

— Աննա եւ Նազելի Կիւլիւեան կը փնտռեն իրենց քրոջաղջիկը Զարուհի Առաքելեան, հօր անուն՝ Յակոբ, մօր անուն՝ Իսկուհի (Եզկատի Պօղազլեան զիւղաքաղաքէն): Վերջերս ճիպլիի որբանոցէն Յրանստ եկած է: Ամուսնացած է եւ կը գտնուի Փարիզ: Իր ամուսնոյն անունը եւ մականունը անծանօթ: Իր հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել իր հօրաքոյրերուն՝ Anna Gullian, rue St. Martin, chemin de la Plaine, Grenobbe (Isère):

— Տիկին Հռոսս Տօնիկեան (Ղանթարոսցի, Սեբաստիա) կը փնտռէ իր որդին Ղազար Տօնիկեանը, որ տեղահանութեան միջոցին կորսնցուցած է Ուրֆայի մէջ: Հօր անուն՝ Օհաննէս, հօրեղբայրը՝ Նահին-Վարդան, եղբայրը՝ Առաքել, քոյրերը՝ Վառուկ եւ Նունիկ: Իմացնել Vahan Kasbarian, *82 Chemin de la Madrage, Marseille:*

Նոր Տարին կը մօտենայ, փութացէք անգամ մը այցելել՝
ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՀԱԼԱՃԵԱՆ
7, Rue de Tracy Tel. Louvre 28-23
(Métro: St. Denis եւ Réaumure)
Նոր Տարիի առթիւ ստացած ենք արեւելեան նոր միրգեր, ընտիր օղի եւ թարմ նպարեղէններ:
Փութացէք օգտուիլ առիթէն, բացառիկ զեղչ Նոր Տարիի առթիւ բոլոր ապսպրանքներու վրայ:
ՈՒՂԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԵՐ ԳԻՒՂԵՐՈՒՆ՝

1. Մուրճ	9	ֆր.լիվր
2. Քաշէր պանիր	8	ֆր.լիվր
3. Կեսարիոյ ապուխտ	12.50	ֆր.լիվր
4. Ձերմակ պանիր	6	ֆր.լիվր
5. Ձիթապտուղ	3	ֆր.լիվր
6. Ընտիր օղի	19	ֆր.լիթր

Անգամ մը այցելեցէք՝ համոզուելու համար:
Livraison à domicile

ՄԱՐՇԷՃԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ
ԳՈՒԼՊԱՅԻ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՄԹԵՐՔ
Լևոն ՇԻՐԵԱՆ
29, rue Sainte Apolline, Paris (2)
Tél. Central 18-83, Métro St. Denis ի ճիշդ դիմացը
Premier choix, hors-cours, soldes
ջեր գնումները կատարելէ առաջ անգամ մը այցելեցէք մեզի:

La Doulse Franc
Aux Arcades des
Champs Elysées N. 7
Grand Concert
tous les jours 4-7 & 9 à 12 he
Khan ARAKÉLIA
Avec son grand orchestre origi
Arméno - Oriental

ՄԱՐՇԷՃԻՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՊԱՆՆԵՐ
եթէ կ'ուզէք գնել լաւ տեսակի արանց եւ կանանց գուլպաներ
en premier Choix et Hors Cours
դիմեցէք մեր վաճառատունը ամենայն վստահութեամբ
P. S. BENVENISTE
2, rue de Lancry, Paris
փափաքողներուն կը դրկուի նմոյշ:

ՀԱՅԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ
ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ
75 Ave. de Verdun, Issy-les-Moulineaux, Seine, France, Tél. 166 Issy
Փնտռեցէք բոլոր նպարավաճառներուն մօտ մեր համեղ Մի-Մի-Թներըը, որոնք իրենց թարմութիւնը կը պահեն մինչեւ 1 ամիս
Մասնաւոր յանձնարարութեանց վրայ, մեր արդիական փուռին մէջ կը պատրաստենք՝ լահմէճիւն, չէօրէք, պուղաչա եւ այլ տեսակ եւրոպական եւ արեւելեան անուշեղէններ:
Կ'ընդունինք ապսպրանքներ զաւառներէ եւ արտասահմանէ:
Արագ առաքում: 3 քիլօէն սկսեալ ապսպրանքները կը յանձնենք բնակարան:

ԿՕՇԻԿ ՇԻՆՈՂ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԿՕՇԿԱԿԱՐՆԵՐՈՒ ԵՒԱՅՀՆ
Ինչո՞ւ աւելի վճարել, երբ կարելի է աւելի ածան գնել, գեղեցիկով միջնորդչէքը: Գնման մէջ եղած շահը ամէնէն իրականն է:
Կը յայտնենք փոքր արհեստանոցներու տէրերուն եւ կօշկակարներու որ իրենք սուղ կը գնեն, որովհետեւ իրենց գնումները փոքրաքանակ են: Մենք մեր գործարանին մէջ ԿՐ ՇԱՒՆԵՆՔ ՈՒՂԱԿԻ ՓՈՒՐՔԱՔԱՆԱԿ, որով կրնաք օգտուիլ մեծաքանակի գիներէն ինչքան փոքր ըլլայ ձեր գնումին քանակը:
ՄԵՐ STELLA ՎԱՃԱՌԱՆԻՇՈՎ Trépointe ԸՆԴՈՒՆԵՔ ՄԻՋԱԿԱՇԻ
պատրաստուած է տեղական կաշիէ եւ մասնաւոր եղանակով:
Մասնաւոր «Trépointe ferme» ամէն մեծութեամբ, ամէն գոյնով եւ ամէնաաժան գիներով, վասնզի չէք վճարեր միջնորդչէք
ՈՒՐԵՄՆ ԳՆԵՑՑԷ ՈՒՂՂԱԿԻ ՄԵՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆԷՆ
«TREPOINTE STELLA»
14 Quai de Rive Neuve, Marseille Tél. Dragon 24-44

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ԾԱՒՈՒ կամ վարձու է, Մարշէյին մէջ մեծ խանութ մը, ամէն տեսակ գործի յարմար, նա մանաւանդ՝
ՍԱՓՐԻՉԻ եւ ՄՈԱՎԱՃԱՌԻ,
դիմել. *14, rue Longue des Capucins, Marseille* (Հաւկթավաճառին)

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
ՄԷԹՐՕ Օտէօն եւ ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ Հեռաձայն Danton 52-73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

2· ԼԸՓԻՒՔ ՓՈՂՈՑԻՆ ՄԷՋ

Շատ մօտ էր այս սրահը Փորելի կապելային, բայց Ձորճ երբեք եկած չէր այնտեղ: Իր երեւակայածին պէս էր: Երանի՛ թէ եկած չըլլայի, մտածեց ան, երբ Լիանի հետ կը քալէր դէպ ի վարագոյրով ծածկուած արդուարդի սենեակը: Ինչո՞ւ էր որ կը նախատուէր կեանքէն հիմա, խորհելով որ Լիան պիտի ներկայանար այդ խառնիճաղանճ ամբոխին ու պիտի պարէր անոր առջեւ: Իսկա՞ծ մըն էր այդ աղջիկը իրեն համար ուրեմն: Թերեւս: Բնազդէ աւելի տարբեր պատճառ մը կար ամուսնութեան այդ որոշումին մէջ: Իրենց ազատ կենակցութիւնը աններդաշնակ չէր պահեմակն այն չըլլալուն ուր կը գտնուէին անոնք: Միեւնոյնն էր կեանքը միւս աղաչներուն ալ: Առիթ չունէր ամուսնանալու: Իրրեւ արուեստագէտ, ամուսնութիւնը չպիտի նպաստէր իրեն, այլ պիտի՛ դժուարացնէր իր գործը: Հայր ըլլալու բնազդն ալ չկար իր մէջ: Օրորայի ներկայութիւնն իսկ անտանելի էր իրեն համար: Եւ սակայն, Ձորճ Լիանի մէջ տեսաւ կեանքի տեսական ընկեր մը եւ մտածեց բոլոր այն առարկութիւնները դուրս ունէր ամուսնութեան դաղափարին դէմ:

Ահաւասիկ այսպէս էր ազդեցութիւնը այդ աղջկան՝ այրերուն վրայ: Լիան ներքնապէս ունէր այդ դիտակցութիւնը եւ չէր ուզեր յատուկ նախ կապ հաստատել որ եւ է մարդու հետ: Անգամ մը միայն տեղի տուած էր: Պաթավիոյ մէջ Ֆրանսացի քահանային տուած էր անտարակոյս այն բանը զոր եկեղեցականները կը կոչեն հոգի: Բայց ի՛նչ արժէք կը ներկայացնէր ան այդ մարդուն համար: Լիան տուած էր մանուանդ ինքզինքը, եւ տեր էր զայն, թէեւ աղտոտ ու վնասուած այն ցեխին մէջ ուր նետած զայն քահանան: Լիան երբեք չէր խօսած այդ արկածին մասին: Լսած էր միայն թէ նուիրեր էր իր անձը կրօնական կեանքին եւ թէ քահանան որ կը պատարագէր վանքին մէջ, նշխար մը դրած էր իր լեղուին վրայ:

Այսքանը եւ Ֆրանսացիներուն հանդէպ ունեցած տեսլութիւնը բաւական էին արդէն: Այդ կատաղի ոխակալութիւնը եւ վերապահ ընթացքը կը բացատրէին ամէն ինչ:

Հաւանարար աղջկան այս ինքնատպութիւնն էր որ արթնցուց Ձորճի մէջ դաղափարապաշտութեան կայծը որ, իր կարգին պիտի մղէր զայն ամուսնութիւն առաջարկելու աղջկան: Անտարակոյս բոլորովին տարբեր բնոյթ ունեցած էր այդ ինքնատպութիւնը այն օրերուն երբ անմեղ աղջիկ մըն էր Լիան: Նոսած էր Ձորճ այդ գիշերը Պալ Պուֆոնի պատերուն տակ չարուած սեղաններէն մէկուն առջեւ ու իրարու հետեւ կը պարպէր ապսէնթի գաւաթները, դիտելով իր չուրջինները: Բոլորը կը հետեւէին Լիանի ներկայացման: Տանջանք մըն էր իրեն համար այդ ներկայացումը. չէր ուզեր նայիլ աղջկան: Երբ Լիան դուրս եկաւ վարագոյրներէն, դրաւելով ամէնուն ուշադրութիւնը, Ձորճ անդին դարձուց իր երեսը, որպէս զի չտեսնէ: Տատապանք մըն էր իրեն համար դիտել դէմքերը այդ ամբոխին: Բոլորն ալ իրարու կը նմանէին: Արբեցան ամէնքն ալ ի տես այդ աղջկան: Իրենց նայուածքը ուղղեցին անոր: Կը նմանէին անոնք ոչխարներու կամ խոզերու որոնք յանկարծ եռեւ կը դառնան, լսելով իրենց պահապանին կանչը: Լարեցին իրենց ուշադրութիւնը եւ իրենց ամբողջ էութիւնով խուժեցին բոլորն ալ, դէպ ի այդ աղջիկը՝ անճնաւոր միեւնոյն դաղափարին:

Ծափահարութիւնը որ յաջորդեց ներկայացման, ամբողջացուց իր յոռետես տպաւորութիւնը: Զղայնացաւ լսելով այդ աղմուկը: Իր մօտիկը նոսած էր մարդ մը որ աղջիկ մը ունէր իր ծունկերուն վրայ: Bis, Bis, կը պոռար ան, փակած աղջկան մարմինին ու աչքերը յառած դէպ ի այն վարագոյրը որուն եռեւ անյայտացեր էր Լիան: Կատաղի զղուանք մը զգաց Ձորճ ու ձգեց իր սեղանը:

Ինչի՞ պիտի դա՞ր Լիան գարձեալ: Ունէ՞ր այդ փառասիրութիւնը. պիտի հետաքրքրուէ՞ր այն տպաւորութիւնով զոր թողուց բազմութեան վրայ: Զէր գիտեր Ձորճ: Անհանգիստ՝ սպասեց սրահին մէկ անկիւնը: Ի՞նչ պիտի ընէր Լիան:

Ծանկարծ, նուագախումբին մէջ կեցած, պարասրահին տնօրէնը յայտարարեց.

— Պարոններ եւ Տիկիններ, ներկայացումը վերջացաւ: Յաջորդը տեղի կ'ունենայ վաղը գիշեր:

Այդ, սրահը մտնելէն ի վեր առաջին անգամ ըլլալով Ձորճ զգաց թեթեւութիւն մը: Վերապահ հով մը կար այդ վայրկեանին, Լիանի վրայ: Իտալը որ նոյնացած էր այդ աղջկան հետ Ձորճի մտքին մէջ, հետեւանքն էր թերեւս այդ վերապահութեան զոր նշմարած էին Փորելի կապելային մէջ անոր յայտնութեան առաջին օրերուն: Ձորճ այդ աղջկան մէջ գտած էր բան մը զոր չէին տեսեր փինէն, Կրկկուտոն ու Տըլէորը, բան մը որ չէր հասկցեր նաեւ Լաուօքի սրճարանին մէջ Լիանը անարդող մարդը: Ձորճ չկրցաւ բացատրել կամ նկարագրել զայն: Վհհատիւտ բոց մը, թերեւս, մտածեց Ձորճ: Որքան ալ նուաստացուցիչ ըլլային իր պայմանները, անկարելի էր մերժել աղերսը այդ աղջկան: Ձորճի ներշնչումներով տոգորուած մէկը ինչէ՞ր կրնար ընել անմեկնելի արտայայտութիւն Տարօրինակ յատկանութիւն մը Ձորճ իր խառնուածքին վրայ: այդ բոլորէն աւելի կար ուրիշ իր թիւն մը – անհատապալի կերպով բահարած էր աղջկան:

Երբ Լիան դուրս եկաւ արդուարդի սենեակէն, բազմութիւնը հաւաքուած էր անոր չուրջը: Ձորճ սեղանի մէջէն վազեց անոր քովը: Կը Լիան իր յաջողութեան համար կարծես անհաղորդ էր այդ ուրախութեան: Փորձեց ազատիլ բազմութենէն չձգեցին: Ձորճ հրելով հրմշտելով մօտեցաւ: Ուրախ բացագանչութիւն մը հանեց աղջիկը իր չբծոնքները տեսնելով զայն ու մօտաւ անոր Ձորճ առանց մասնաւոր հաճոյք զգալու այդ յանկարծական յէդ համար, դուրս տարաւ աղջիկը բաստահէն:

Եւ այդ էր Լիանի ուզածն ալ. նիլ իր մարդուն հետ: Անոր արտերեւոյթին համար չէ որ ընտրած այդ տղան: Գեղեցիկ մէկը չէր Ունէր լայն ճակատ մը, տաճեւ քիթ եւ խոշոր ու զգայուն բերան մը:

Թարգմ. Ժ.

(Շարունակելի)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :•: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 12 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1933

12 Janvier 1933

ՅԱՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻԻ 2084 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ֆրանսական խորհրդարանին վերաբացումը

Երեքշաբթի վերաբացուեցաւ Ֆրանսական խորհրդարանը: Խաղաղ դասարանի մը երեւոյթին ունէր, ոչ ջազդզուռթիւն, ոչ ալ ...բազմութիւն ունկնդիրներու բաժնին մէջ:

Երեսփոխաններուն ամէնէն տարէցը, Կրուսօ, բացաւ ժողովը եւ կարճ ճառ մը խօսեցաւ: Այս առթիւ յիշեց թէ գօրաւոր հոսանք մը կայ սահմանադրութեան բարեփոխութեան կողմնակից: Իրապէս հակասութիւն մը կը կազմէ, բաւ, տեսնել որ կը շարունակուի 1875ի սահմանադրութիւնը արդի Եւրոպայի ընդունած նոր սկզբունքներուն հետ, թէեւ Ֆրանսան առած ըլլայ այդ սկզբունքները: Բարեփոխութեան կողմնակիցները կը պահանջեն 1.— երկարաձգել երեսփոխաններու առաքելութեան ժամանակը, 2.— խորհրդարանը լուծելու իրաւունք տալ վարչապետին, այդ իրաւունքն առանալով, իր մէկ պարզ դիմումով, հանրապետութեան նախագահէն, 3.— նոր արամադրութիւններ հարցաքննման իրաւունքներու մասին, եւայլն: Կրուսօ, յիշեցնելով սահմանադրութեան բարեփոխման մասին արտայայտուած ցանկութիւնները, կոչ ըրաւ երեսփոխաններուն՝ մտածել այդ մասին:

Երբ Կրուսօ կը ներկայացնէր սահմանադրութեան բարեփոխութեան մասին այս կամ այն ցանկութիւնը, երբեմն աչքերն էին, որ կը ծափահարէին, երբեմն ձախերը: Բայց երբ Կրուսօ կը պահանջէր երկարաձգել երեսփոխաններու առաքելութեան ժամանակը, ծափահարեցին... բոլորը մէկ: Ճեռոյ կատարուեցան դիւանի ընտրութիւնները: Խորհրդարանի նախագահ վերընտրուեցաւ Ֆէլրնան Պուիսոն, փոխ-նախագահներ՝ Իվոն Տէլպօ, Մոնսէ, Անրի Փաթէ, Աստրէ Հէս:

Ճեռոյ փակուեցաւ ժողովը, որ իր աշխատանքներուն կը սկսի, այսօր ժամը 3.30ին:

*** Վերաբացուեցաւ նաեւ Սենաթորը: Ամէնէն տարէց Սենաթորականը, Տամբօր, 86 տարեկան, բանալով ժողովը, ակնարկ մը նետեց անտեսական տագնապին, պարտքերու հարցին վրայ եւ մաղթեց որ միացեալ ճակատ մը ստեղծուի վերտին բոլոր Ֆրանսացիներուն միջեւ, դիմագրաւելու համար տագնապներուն ու վտանգներուն, ինչպէս 1914ին:

Ճեռոյ կատարուեցան ընտրութիւնները:

Սպանիա պիտի պարէ շուտով ... յեղափոխական երգերով

Սպանիոյ մէջ կը շարունակուին խռովութիւնները, որոնք ուժգնի քաղաքական նկարագիր ունին, քան տնտեսական: Երկու զօրաւոր կազմակերպութիւններ, մէկը Աշխատանքի Ազգային Դաշնակցութիւնը, որուն կ'անդամակցին անիշխանականներ եւ համամասնավարներ, միւսը Աշխատաւորներու Ընդհանուր Միութիւնը, որուն կ'անդամակցին ընկերվարականներ, կռիւի մէջ են չարունակ: Գործադուլներ կը կազմակերպուին ամէն կողմ, մասնաւորաբար նաւահանգիստներու եւ հարաւային գաւառներու մէջ:

Սէվիլլայի մէջ ընդհանուր գործադուլ յայտարարեցին համայնավարները: Զայրոդեցաւ գործադուլը, թէեւ կառավարութիւնը ձերբակալեց ութ հոգի: Գործադուլին պարագլուխները կծիկը դրին: Կառավարութիւնը կոչ մը հրատարակեց, հանդարտութեան եւ զգաստութեան հրաւիրելով Սէվիլլայի բնակչութիւնը:

Բիսքոնատա գիւղաքաղաքին մէջ, մօտ հարիւր հոգի յարձակեցան կառավարութեան չէնքին վրայ, գրաւեցին, յետոյ պաշարեցին զօրանոցը, կտրեցին հաղորդակցութեան բոլոր միջոցները: Սէվիլլայէն օդնական ուժ դրկուեցաւ, բայց ըմբոստները զանոնք դիմաւորեցին կրակով: Սէվիլլայէն հասած երկու գինուոր սպաննուեցան ընդհարման միջոցին: Բայց, երբ գինուորներու երկրորդ խումբ մը հասաւ, ըմբոստները ստիպուեցան պաթպել քաղաքապետութիւնը եւ զօրանոցը: Այս բախումներուն ընթացքին իննկան բազմաթիւ վիրաւորներ:

Կրաօ քաղաքէն եւս կը հեռագրեն թէ գործադուլ յայտարարուած է նաւահանգիստին մէջ: Քաղաքը անդամալուծուած է ամբողջովին: Եաթիվայի մէջ եւս գործադուլ յայտարարուած է, բայց միջադէպեր չկան: Պեթաթայի մէջ ըմբոստները կարած են հաղորդակցութեան բոլոր միջոցները, գրաւած են քաղաքապետութիւնը: Ըմբոստները այրեցին քաղաքապետութեան դիւանի բոլոր թուղթերը: Ոստիկանական ուժերու միջամտութեան դիւանի հիւ, կարելի եղաւ հաստատել խաղաղութիւնը: Ձերբակալուեցան 18 հոգի: Ոստիկանութիւնը գրաւեց բազմաթիւ հրացաններ, հինգ ձեռնառումբ, մեծ թիւով ուժանակ:

Քաղաքապետութեան վրայ յարձակած ատեն, երբ պահակախումբը զէնքի կը դիմէր պոռալով «կեցէ՛ք», ըմբոստները կը պատասխանէին. — կեցցէ՛ Ղէնին: Ձերբակալուածներէն մէկը, բանտի ճամբուն վրայ կ'ըսէր ոստիկաններուն.

— Դեռ ասիկա բան մը չէ, պատրաստուեցէք, շուտով պիտի պայթի ինչ որ կը պատրաստուի եւ այն ատեն ամբողջ Սպանիա պիտի պարէ յեղափոխութեան երգերու կշռոյթով:

Նախաբարական Խորհուրդը որոշեց դիմել խիստ միջոցներու: Հրաման տուաւ ձերբակալուածները դատել պատերազմական ատեանի մէջ, պատերազմական վիճակ յայտարարել խռովութեան վայրերուն մէջ եւ զօրացնել ոստիկանական ուժերը:

Ճախընցիները կը մտնեն չինական պարիսպէն ներս

Լոնտոն հասած հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ ճափոնական հեծելազօրքը գրաւեց ռազմավարական շատ կարեւոր ճամբայ մը, որ, Շիմանքուի մէջ (եօթը Դռներու անցքը), իրարու կը միացնէ Շան – Հայ – Քուանը երկուքը: Այսպէսով ճափոնցիները ներս կը մտնեն Չինաստանի յայտնի Մեծ Պարիսպէն:

Միւս կողմէ, Չինացիները ուժգին դիմադրութիւն մը կը պատրաստեն իրենց դիրքերուն ետեւ, սակայն ճափոնական օդաչուները չատ կը նեղեն զանոնք՝ ռումբ նետելով դիրքերուն վրայ: Արդէն, ճափոնական բանակը, հրացայլերու պաշտպանութեան տակ, կը յառաջանայ Եհոլի ճակատին վրայ:

Փէքինէն կը հաղորդեն թէ ճափոն մերժեց անգլիական առաջարկը միջամտելու չինեւճափոնական վէճին: Ճափոն, մերժելով ամէն միջամտութիւն, կը պատասխանէ թէ «արդէն երկար չեն կրնար տեւել թշնամութիւնները, իսկ բանակցելու համար՝ ճափոն իրեն կը վերապահէ ուղղակի Չինացիներուն հետ խօսելու իրաւունքը»:

Գերմանիա զինուորական կցորդներ կը նշանակէ

Պերլինէն կը հաղորդեն թէ գերմանական կառավարութիւնը զինուորական կցորդներ նշանակած է զանազան երկիրներու մօտ, ինչպէս սովորութիւն ունէր պատերազմէն առաջ: Այս անգամ, սակայն, զինուորական կցորդները ուղղակի չփիտի հաղորդակցին պատերազմական նախարարութեան հետ, այլ չափով մը ենթակայ պիտի ըլլան գերման դեսպաններուն, որոնց պարտաւոր են ներկայացնելու իրենց տեղեկագիրները՝ նախ քան երկիր դրկելը: Զինուորական այս կցորդները յարաբերութեան պիտի կրնան մտնել պատերազմական, ծովային եւ օդային ուժերու նախարարութեանց հետ այն երկիրներուն մէջ, ուր կը գտնուին:

Ակնկալուած է Զօր. Քիւհլենթալ զինուոր. կցորդ նշանակուած Փարիզի գերմանական դեսպանատան մէջ, Զօր. Պէօթիխէր՝ Ուաշինկթընի, գնդապետ Շուէփփենպուրկ՝ Լոնտոնի, գնդապետ Ֆիշէր՝ Հռոմի, գնդապետ Հարթման՝ Մոսկուայի:

Փրակայի գերման զին. կցորդը պաշտօն ունի հսկելու նաեւ պալքանեան երկիրներու զինուորական գործերուն վրայ:

Շուտով պիտի նշանակուին նաեւ նաւային կցորդներ:

Ռուսեւսպանիական յարաբերութիւնները

Մադրիտի թերթերը կը գրեն թէ նախաբարական խորհուրդը երեքշաբթի օր զրաղեցաւ Ռուսիոյ հետ առեւտրական յարաբերութեանց կարելիութեան հարցով: Ռուսական պատուիրակութեան մը նախագահը, Օստրովսկի, դիմելով Սպանիոյ առեւտրական նախարարին, առաջարկեր է բանակցիլ ռուսական փայտի եւ ածուղէի վաճառման մասին: Առաջարկը ներկայացուած ըլլալով նախաբարական խորհուրդին, կ'որոշուի քննութիւն մը կատարել թէ ի՛նչ առաւելութիւններ կը ներկայացնէ ռուսական առաջարկը Սպանիոյ համար:

Հուժր պատասխանատու

Ամերիկեան Ծերակոյտին մէջ ծանր վիճաբանութիւններ տեղի կ'ունենան ներկայիս, մասնաւորաբար պարտքերու հարցին մասին: Այդ վիճաբանութիւնները հետզհետէ ցոյց կուտան, որ Միացեալ Նահանգներուն համար, պարտքերու հարցը ներքին քաղաքականութեան նկարագիրը կը ստանայ: Եւ հոսանք մը միակ պատասխանատուն կը համարի Հուվերը, այն ամբաստանութեամբ թէ անելի մէջ ձգեց իր երկիրը, ինչպէս Ֆրանսան եւ միւս ազգերը, որ չեն վճարած 15 դեկտեմբերի իրենց բաժինը:

«Տէյլի Թէլէկրաֆ» կը գրէ թէ խիստ լեզու մը գործածած են երկու ծերակուտականները, Պորա եւ Ճոնսըն, իրենց վերջին վիճաբանութիւններուն ընթացքին:

Ճոնսըն կը մեղադրէ Պորան թէ պահ մը դաշնակցած է Հուվրի՝ այն պատասխանատուութեան մէջ, որով կը ներկայանայ նախագահը: Պորա անհիմ կը գտնէ այդ ամբաստանութիւնը: Վէճը այնքան սաստկացաւ, որ քիչ մնաց իրարու վրայ յարձակէին այս երկու ծերակուտականները, որոնք միասին էին՝ երբ խիստ յարձակումներ կը կատարէին Ազգերու Դաշնակցութեան վրայ:

40 ժամուան աշխատանքին համար

Երեքշաբթի ժրընեւի մէջ բացուեցաւ համաժողովը, որ պաշտօն ունի ուսումնասիրելու շաբաթական «40 ժամու» աշխատանքը: Ինչպէս կը յիշուի, այս համաժողովը կը գումարուի նախաձեռնութեամբ իտալական կառավարութեան:

Կը մասնակցէին 34 պետութիւններ: Դիտող մը դրկած էր Չինաստան: Միացեալ Նահանգները եւ Ռուսիա կը հրաժարէին մասնակցիլէ: Այսուհանդերձ Միացեալ Նահանգներու ժրընեւի հիւպատոսը մօտէն պիտի հետեւի համաժողովին աշխատանքներուն:

Դիւանի ընտրութիւնը կատարուելով, նախագահական աթոռ բարձրացաւ Պելժիոյ ներկայացուցիչը, Ալպէր Մահէմ:

Համաժողովը իր բուն աշխատանքներուն սկսաւ չորեքշաբթի առաւօտ:

Հուվրի մէկ նոր պատգամը

Հուվր նոր պատգամ մը ուղղելով ամերիկեան Ծերակոյտին, կը քննէր ռազմանիւթերու արտածման կամ վաճառման հարցը: Ու կ'առաջարկէր մշակել մանաւոր օրինագիծ մը, որ նախագահին իրաւունք տայ սահմանափակելու կամ արգիլելու զէնքի արտածումը: Հուվր դիտել կուտար, որ վերջին դէպքերը անհրաժեշտ կը դարձնեն նախագահին տալ լայն իրաւասութիւններ՝ հակակշռելու կամ հսկելու համար Միացեալ Նահանգներու կատարած զէնքի արտածումը: Այսուհանդերձ, կ'աւելցնէր, անօգուտ պիտի ըլլար այս կարգադրութիւնը, եթէ Միացեալ Նահանգներու օրինակին չհետեւէին միւս ազգերը:

ՄԱՆՐ ԼՈՒԻՐԵՐ

ՊԵԼՃԻՔԱ մտնելու համար այսուհետեւ Ֆրանսացիներն ալ պարտաւոր են ունենալ ինքնութեան թուղթ մը: Իսկ աշխատելու համար Պելճիքայի մէջ, ամէն օտարական պարտաւոր է Ընդհ. Ապահովութեան Տնօրէնութենէն ստանալ արտօնագիր (կապոյտ տետրակ), զոր պիտի տայ պելճ հիւպատոսը: Այլապէս, անոնք որ չեն յարգեր այս պայմանները, դուրս պիտի հանուին սահմանէն, առանց պայմանաժամ տալու:

ԿՐԻՔՔ համաճարակ դարձած է Լոնտոնի մէջ, թէեւ վախ չի ներշնչեր: Բազմաթիւ հաստատութիւններ գործելու անկարելիութեան դատապարտուած են, որովհետեւ պաշտօնեաները կը պակսին: Հեռաձայնի ընկերութեան 400 պաշտօնեաներ լրած են իրենց գործը, ինչպէս 300 ցրուիչներ:

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ դրօշակ մը գտնուեցաւ Ռէնոսի մէջ, գերման զինուորի մը դիակին տակ, կուրծքին սեղմած: Դրօշը Ֆրանսացիները էնվալիտի թանգարանը տարին: Մարաջախտ Հինտենպուրկ կը խնդրէ, որ իրեն ետուէր տրուի այդ դրօշը, իբրեւ յիշատակը իր մէկ զինուորին, որ վիրաւոր ինկեր մեռեր է զայն սեղմած իր կուրծքին:

ՊՈԼԻՍԻՆ կը հեռագրեն թէ ծանր հիւանդ է Տրոցկի, որ անկողնի ինկած է ութ օրէ ի վեր: Մասնաւոր խնամքի կարօտ ըլլալով, Տրոցկիի բարտուղարներէն մէկը Եւրոպա մեկնեցաւ՝ կարող մասնագէտ մը հրաւիրելու համար:

ՏՐՈՑԿԻԻՆ մէկ աղջիկը, տիկին Վոլկով, անձնասպան եղաւ Պերլինի մէջ: Ռուսիոյ դեսպանը ձեռքէն առած ըլլալով իր անցագիրը, գերման իշխանութիւնները հրաման տուին հեռանալ գերմանական հողէն: Տիկին Վոլկով, աղջկանը տանը մէջ, օդային կազին ծորակները բանալով, հեղձամահ ըրաւ ինքզինք: Վերջերս կը գտնուէր սանատորիոմի մը մէջ, բժշկուելու համար ծանր հիւանդութենէ մը:

ՔԱՐԻԼՂ ճարտարագործական մեծ ընկերութեան մը տնօրէնը, Սայօ, անձնասպան եղաւ Լվովի մէջ: Սայօ տէր էր երեք կարեւոր հանքահորերու: Տնտեսական տագնապը ծանր կացութեան մը մատնած էր, սակայն, զինք:

ՇՈՒԿԱՒՈՒՒԻ ծանր արկած մը պատահեցաւ Պուէրէշի կայարանին մօտ: Ճեպընթաց մը, որ կը սուրար ամենայն արագութեամբ, գարնուեցաւ ուրիշ շոգեկառքի մը: Հինգ վագոններ ջարդուփշուր եղան: Ութ հոգի են մեռելները, երեսուն հոգի վիրաւորները:

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԾԱՆՐ ԱՐԿԱԾ մը պատահեցաւ Պուժօլի մօտերը, զոհը Բենիամին Տէմիրճեան, 33 տարեկան, որ իր ընտանիքը ապրեցնելու համար կ'աշխատէր 22 ֆիլոմեդր հեռաւորութեամբ Օփ գիւղը եւ ստիպուած էր ամէն շաբաթ այցելել իր ընտանիքին, տեսնել կինն ու զաւակը: Բենիամին սիրուն անակնկալներով նոր տարուան առթիւ կուգար ընտանիքին մօտ: Իր վեց օտար ընկերով միասին գիշեր ատեն նստած էին բեռնատար ինքնաշարժի մը մէջ: Հազիւ Օփէն 600 մեդր դուրս ելած էին, վարիչը ուղղութիւնը կորսնցնելով՝ ինքնաշարժը կը զարնուի ծառի մը: Բենիամին ետեւը նստած, շատ գէշ ցնցուելով ինքնաշարժէն բանի մը մեդր հեռու կ'իյնայ, կաթիլ մը իսկ արիւն չերեւիր, սակայն բնաւ չի կրնար խօսիլ: Անմիջապէս իր ընտանիքին հեռախօս կ'ընեն եւ զինքն ալ կը փոխադրեն Պրիենօլի հիւանդանոցը: Երեք օր կ'ապրի առանց խօսելու եւ կը մեռնի երեքշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 13ին: Քրոջը փափաքին համաձայն, մարմինը փոխադրուեցաւ Մարսէյլ եւ տեղւոյն գերեզմանատունը ամփոփուեցաւ, սուգի մէջ ձգելով ընտանիքն ու ազգականները:

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ վախեր կան փերու եւ Ռոլոմպիա կառավարութիւններուն միջեւ: Էքիչիա նաւահանգիստը, որ կը գտնուի Ամազոն գետին վրայ, իբրեւ անձնական վայր 1922ի դաշնագրով յանձնուած էր Ռոլոմպիոյ: Սակայն Ռոլոմպիոյ ճարտարագործական տուները ձգախէժի արդիւնաբերութեան եւ արտածման գեղեցիկ նաւահանգիստ մը դարձուցին, նախանձը գրգռելով փերուցիներուն, որոնք սկսան ամէն խռովութիւն յարուցանել՝ տիրանալու համար նաւահանգիստին: Վէճը ծագած է ասկից, եւ երկու երկիրներուն ուժերը արդէն կը պատրաստուին նախատելու:

ՋԻՒՆԸ սաստկօրէն կը տեղայ Մոլտավիոյ մէջ: Գիւղեր կան, որոնց տուները փլելու վտանգին տակ են վեց մեդր նստած ձիւնին պատճառով: Օգնութեան ճեռնարկներ կ'ըլլան հաւանական վտանգին դէմ:

ԻՐԵՆՑ ԶԱՒԱԿՆԵՐԸ ԿԸ ԾԱԽԵՆ... ՀԱՑԻ ՀԱՄԱՐ

Սուրիական մամուլը կը գրէ թէ Անդրյորդանացի մէջ տիրող ամենայետին թշուառութեան հետեւանքով բազմաթիւ ծնողներ իրենց զաւակները կը ծախեն չափ մը ցորենի կամ գաթիի համար:

Քարաֆի մօտերէն փելլահ մը իր վեց տարու շատ գեղանի աղջիկը ծախած է ֆիչ մը ձաւարի համար:

ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԷԻ ՃԱՀԻՃՆԵՐԸ

Ալէքսանտրէյի քաղաքապետութիւնը չորցնել տուած է քաղաքին ճահիճներուն մեծ մասը: Կը կարծուի թէ անհամար մժեղներուն եւ ճահճատենդին ապաստարէզը փակուած է այլեւս:

Ժամանակ մը յետոյ Ալէքսանտրէյը իր նոր կլիմայով բոլորովին տարբեր երեսոյթ մը պիտի առնէ:

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ ՀԱՄԱՐ

Մէհմէտէն (Մարոք) 8. Անկարեան (երկու ամսականը)	10
Ֆրանսիփուրքէն Խաչիկ Վէլէտեան	20
Հայկ Աճէմեան	5
Գումար՝	35

Կը խնդրուի ստանալ համապատասխան ընկալագրով:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

«ԴՐՕՇԱԿ»Ի

Թիւ 12 — 1ը (1932 դեկտեմբեր — յունուար 1933) հետեւեալ բովանդակութեամբ.—

1932 — 1933 (*Խմբագրական*):

Հնգամեակը չորս տարում (*Ս. Վրացեան*):

երկու չափ երկու կշիռ:

Սուրիոյ արտաքին վաճառականութիւնը (*Գ. Սաղճեան*):

Անգլեպարսիկ վէճը:

Թուրքիոյ շուրջ:

Կրթութիւնն ու դաստիարակութիւնը խորհրդային աշխարհում:

«Խենդ»ը եւ Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը:

Էդուարդ Բէրնշտայն:

Մամուլ:

«Դրօշակ»ի հրատարակութիւնները:

Տարեկան բաժնեգին՝ **25 ֆրանք** *կամ* **2** *տոլար: Հասցէ՝* **2.50 ֆր.: Հասցէ. — Rédaction «Droschak», 71 Avenue Kléber, Paris:**

ՃԷՊԸԼԸ – ՏՐԻԶ ԱՆԿԱՒ

Ճէպելը – Տրիզի պետական անձնաւորութիւնները դիմում կատարելով ֆրանսական իշխանութեան, կը յայտնեն թէ՝ Սուրիոյ հետ միանալ չեն ուզեր, այլ կը փափաքին պահել իրենց շնորհուած անկախութիւնը:

1932 — 1933

(ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ «ԴՐՕՇԱԿ»Ի, ԴԵԿՏ.-ՅՈՒՆՈՒԱՐ)

Մշուշ պատած էր 1931ին: Մշուշ՝ քաղաքական, տնտեսական եւ ընկերային:

Մշուշը թանձրացաւ 1932ի ընթացքին, լոյսի եւ խաւարի սրընթաց ելեւէջներով: Եւ ահա տարին կը փակէնք համառատած եւ անթափանցելի ամպակոյտերու ծանրութեան տակ:

1914ին, աւելի դիւրին էր նախատեսել դէպքերու ընթացքը, քան այսօր:

Աշխարհասաստան պատերազմը, իր լեռնակուտակ դաշնագիրներով, աւելի ծանր մթնոլորտ ստեղծեց, աւելի ահաւոր կնճիռներ եւ աւելի վտանգաւոր պայթուցիկներ պատրաստեց, քան եղած է ո՛ր եւ է ատեն: Բովանդակ աշխարհը կը տեսայ քամահրելի մղձաւանջի մը տակ, որ բռամպուլիանի հրբէշի մը պէս կը բզքտէ, կը քամէ անոր կենսական երակները, և կը սպառնայ վերի վայր չրջել դարաւոր հաստատութիւնները:

Արդարեւ, մարդկութեան հոգին երբեք այնքան խռոված չէր ոբքան այսօր:

Եւ երբեք այնքան սուր կերպով մէջտեղ դրուած չէր վրդովիչ հարցը, — պատերա՞զմ թէ խաղաղութիւն:

Պատերազմէն 18 տարի յետոյ, պատերազմին անէծքն է որ կը խլրտի երկիրէ երկիր, ինչպէս մարած հրաբուխ մը:

Դժգոհ են եւ անհամբեր՝ պարտեալները: Դժգոհ են յաղթականները: Դժգոհ են եւ աստղօրէն չդոգրգիս՝ բամպուլիինները:

Նախ, աշխարհը կրօնցուցած է իր տնտեսական բարօրութիւնը: Այլ եւս հեռաւոր յիշատակի մը ապաւորութիւնը կը գործէն առաստութեան տարրերը:

Մէկ տարիէն միւսը, տնտեսական տագնապը այնքան սարսափելի համեմատութիւններ առացաւ որ, այսօր աւելի քան երեսուն միլիոն աշխատասէր ձեռքեր նպաստ, ողորմութիւն մուրալու վիճակին են հասեր: Երեսուն միլիոն՝ համաճարակ պատսական – պաշտօնական վիճակագրութեանց: Մինչդեռ տասնապատիկ աւելի ահաւոր համեմատութիւն մը կը կազմէն անգիր թշուառութեանց փաստերը, ոչ միայն զառամեալ Եւրոպայի պողոտաններուն վրայ, այլ եւ երիտասարդ եւ ոսկեցնցուղ Ամերիկայի մէջ:

Վկայ՝ «անօթութեան արշաւները», որ արդէն սովորական դէպքերու կարգին են անցած, եւ որոնք նոյնքան կը սպառնան պետութիւններու ապահովութեան, որքան քաղաքական կամ դինուորական դաւերն ու ըմբոստութիւնները:

— Անօթի՛ ենք. հա՛ց: Հա՛ց կամ աշխատանք:

Ոչ մէկ տեղ անօթութեան ազաղակը չէ հնչած այսքան ծաւալուն, այսքան դղրդագին եւ սպառնալից:

Ի՞նչ խօսք որ, անօթութիւնը, ամէն բանէ առաջ, կը սրէ դասակարգային գիտակցութիւնը· կը խորացնէ անջրպետը՝ ունեւորին եւ չունեւորին միջեւ, փորելով հիմերը՝ հաստատուած կարգ ու սարքին:

Մանաւանդ որ, ամէն երկրի մէջ ալ, անօթիներու անհամար բանակին առաջին չարքերը կը կազմեն նախկին պատերազմիկները, յաղթական թէ պարտեալ:

Անգլիոյ, Ամերիկայի եւ Ռումանիոյ մէջ — երեքն ալ յաղթական — «նախկին»ներն էին որ գլուխն ինգան քաղցրաշունչներուն: Ու նաեւ անոնք դարձան առաջին զոհերը՝ ոստիկանական հետապնդումներուն, խարազանի կամ հրացանի հարուածներուն: Կառավարութիւնները նոր զինուորներ արձակեցին պատերազմէն պարտասած, անկար եւ հաշմանդամ զինուորներուն կամ անոնց ընտանիքներուն դէմ, զինադադիրներով եւ ահաբեկմամբ այլազան միջոցներով: Ինչպէս պատերազմի դաշտին վրայ···

Եւ եթէ, այս անողոք քաղաքակրնութեան հետեւանքով, իւրաքանչիւր երկրի մէջ կը ծաւալի դասակարգային գիտակցութիւնը, միւս կողմէ արկածալի աւելութիւն մը կը խմորուի երկիրէ երկիր եւ ազգէ ազգ:

Ֆրանսան յաղթեց՝ չնորհիւ Անգլիոյ եւ Ամերիկայի: Բայց Ֆրանսայի ժողովուրդը այսօր անզօր կառաղութեամբ լեցուած է երկուքին ալ դէմ, անոնց վերագրելով բամպազան գժբախտութիւնները: Որովհետեւ, «յաղթական» երկիրը ստիպուած է կորել երկուքուկէս միլիոն նախկին պատերազմիկներու պատառ հացը, վճարելու համար զինակիցներուն պարտքի տոկոսները:

Գերմանիոյ վեցուկէս միլիոն գործազուրկները անիծելով հանդերձ ներքին՝ դասակարգային թշնամին, ակռայ կը կճրտեն հարեւանին՝ յաղթական Ֆրանսային դէմ, իբրեւ ուղղակի պատասխանատու իրենց անասելի թշուառութեանց:

Միւս կողմէ, երկու հակառակ հոսանքներ, բոլշեւիզմն ու ֆաշիզմը նոր խրամատներ կը բանան ժողովուրդներու յարաբերութեանց, ինչպէս իւրաքանչիւր երկրի դանգուածներուն մէջ եւ:

***

Աւելցուցէք, այս խմորումներուն վրայ, քաղաքական հակամարտութիւններն ու պատերազմի հաշուեյարդարին խոր վէրքերը:

Ո՛չ մէկ տեղ այնքան մերկապարանոց «խայտառակութեամբ երեսուն եղած էր պատերազմի դաշնագիրներուն թշուառութիւնը, որքան 1932ին:

Անցնող տարուան ընթացքին էր որ, ի դիմաց բոլոր պարտաւորներուն, Գերմանիան աւելի եւ աւելի չեշտեց վերապրելի կապանքները խորտակելու կամքը:

Իր վերջին բանաձեւը — ապատալինութեանց իրաւունքներու հաւասարութիւն — սահմանուած է ճակատագրական եւ վախճանաբեր ամսաթիւ մը չունի:

Ամէն

ՂԵԿՏՈՐ ՅՈՒՆԻՉ

(ԾՆՈՒՆԴՆԱՑԱԾ ԹՎԱՆ· 1903)

■■■■■■■■■

ՇՈՒՇՈ. — Ոչո զոբծիե, ինչուն եր ասիցոց, ինչ ոչ ինչ ոչ ինչ ոչ

"ՇԻՐԱԿ"

ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒԻՆ **Importation directe**
26 rue de Trévise, Métro: Cadet, Tél. Prov. 38—63

ՄԻԱԿ ՄԱՍՆԱԳԻՏ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՀԱՄՈՎ ՀՈՏՈՎ **DUBEK** ԹԱՐՄ ՍՈՒՐՃԻ
ձոխ մթերանոց արեւելեան եւ եւրոպական
ամէն տեսակ ընտիր նպարեղէններու: Նոր տարիի եւ ծնունդի առթիւ
կանխաւ ստացած ենք ամէն տեսակ ընտիր չոր միրգեր, արագ եւ ուշադիր սպասարկութիւն
20% զեղչ մնտեսական տագնապին պատճառաւ փութացէք օգտուիլ, Livraison à domicile

Փարիզ եւ արուարձանները

ՌՈՍՏՈՄ կոմիտէի ժողովը վաղը Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին 131, Fbg. du Temple, կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ խումբի ժողովը այսօր, Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին Քաֆէ Փըթիթ Սուրսի ներքնայարկը: Մէթրօ Օպէռա: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Ներկայանալ անդամատետրով: Կը դասախօսէ ընկերը վաճան Շամբարձումեան:

ՇԱՎԻԼԻ «Ընդուելեան» խումբի ժողովը 16 յունուար երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին սովորական ჩաւաքատեղին:

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ «Ս. Մինասեան» ենթակոմիտէի դասախօսական ժողովը այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Հայ Ակումբին մէջ, կը խօսի ընկ. *ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ*, նիւթ՝ *Հայաստան Անգրկովկասի մէջ:*

Գաւառ

ԼԻՈՆի անդամական ընդհ. ժողովը վաղը Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Հ. Յ. Դ. Ակումբ-Ընթերցարանը: Կարեւոր օրակարգ: Ներկայանալ անդամատետրով: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՄԱՐՍԷՅԻ Քրիստափոր խումբի ժողովը վաղը Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 49 բիս Նասիոնալ, Պատանեկան Միութեան Գրադարան-Ընթերցարանին մէջ: կարեւոր օրակարգ: Ներկայանալ անդամատետրով:

ՄԱՐՍԷՅԻ Հ. Յ. Դ. Պատանեկան Միութեան ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին Գրադարան-Ընթերցարանին մէջ, 49 բիս Նասիոնալ:

ՄԱՐՍԷՅԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

ՌՈՍՏՈՄ ենթակոմիտէի «Քրիստափոր» խումբի հասարակական դասախօսական-վիճաբանական ժողովը այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ. Պատանեկան Միութեան Գրադարան-Ընթերցասրահին մէջ: կը դասախօսէ ընկ. *Գ. ՀԻՄԸԵԱՆ:*

ԱՂԲԻՒՐ ՍԵՐՈԲ եւ *ԻՇԽԱՆ* ենթակոմիտէներու հասարակական դասախօսական-վիճաբանական ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, Հ. Յ. Դ. Պատանեկան Միութեան Գրադարան-Ընթերցասրահին մէջ: կը դասախօսէ ընկ. *Գ. ՀԻՄԸԵԱՆ:*

ՄԷՆ-ԺԷՐՕՄ «Վրէժ» խումբի դասախօսական-վիճաբանական ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին սովորական հաւաքատեղին: կը դասախօսէ ընկ. *Ն. ԱԶԳԻՆ:*

ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕ «Վ. Համեան» ենթակոմիտէի դասախօսական-վիճաբանական ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 5ին սովորական հաւաքատեղին, կը դասախօսէ ընկ. *Ս. ՄԻԼՏՈՆԵԱՆ*, ներկայ կ'ըլլայ նաեւ Ամերիկայէն տեղս նոր ժամանած ընկ. ցարութիւնեան:

Հրապարակային դասախօսութիւն

ՊԱՆԵՒՕ-ՔՈՇՆԻՆ «ԱՐՇԻԻ» ՄՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ
Այս կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին,
150, Route d'Orléans (Cachan) սրահին մէջ
կը խօսի ընկեր *ԱՐՇԱԿ ՋԱՄԱԼԵԱՆ*,
նիւթ՝ *«Դաշնակցութեան դիրքը ներդաղթի մասին»:*

Թատերական հետաքրքրութիւն

ՎԻԼՆԻ ԿԷՄԷՐԷԿԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
պէկավարութեամբ՝ **Ա. ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻԻ**
եւ մասնակցութեամբ՝ *ՏԻԿ. ՍՈՒՐԲԱԲԵԱՆԻ, Օր. ԱՆԱՀԻՏԻ, Պ. Պ. ՍՈՒՐԲԱԲԵԱՆԻ, ԼԱՒՐԱՆԻ, ԴՄԲԻԹԵԱՆԻ* եւ *ՄԱՐՈՒՏԵԱՆԻ*
կը ներկայացուի՝ **ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ** (Ցրամ 3 արար)
ՎԻԼՆԻ ՄԷՋ.— Այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին Ռամկ. Զգատ. կուս. սրահին մէջ
ՏԻՄԻՆԻ ՄԷՋ.— Այս կիրակի կէս օրէ վերջ, ժամը 2ին, Հ. Յ. Դ. ժող. ցան մէջ
Տոմսերու գիները՝ 6 ֆրանք, 4 ֆրանք:

ՄԱՐՍԷՅԻ Հ. Յ. Դ. Պատանեկան Միութեան 1933ի հրատարակած «Գոյամարտ» Օրացոյցի կոլոքի վրայ, ձախ կողմ, հինգերորդ նկարը, սխալմամբ գրուած է կայծակ Ադաքելի տեղ Ադաքել Մուշեղ: Կը խնդրենք նկատի ունենալ:

Ծանօթ.— «Գոյամարտ» Օրացոյցի Բ. հրատարակութիւնն ալ սպառած ըլլալով կը խնդրենք մեր գործակալներէն որ, իրենց քով գտնուած աւելորդ օրացոյցները ետ դրկեն:

ՄԱՍՆԱԳԻՏ ԲԱԺԻՆԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Ադրմտ. եւ նոր մէեոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան' մեներ. դիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12,2—8, կիրակի9—12:

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)
Le Gérant : H. STEPHAN

Տէր եւ Տիկին ՀՐԱՉԵԱՑ ԿՈԹՈՂԵԱՆ կը ծանուցանեն ծնունդը՝ իրենց երկրորդ զաւկին ՊԵՐՃ – ԱՐՄԷՆի:
Անթէռ 11 յունուար 1933

ՅՈՒՇԱՏԻՏԵՐ

ԱՆԴՐԻԱՍԻ եւ իր շրջանի հայրենակցական Միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2:30ին «Ժիլօրիա» ճաշարանին մէջ, 61, rue Mr. le Princ, մէթրօ՝ Օպէօն: Կը խնդրուի հայրենակիցներէ իրարու լուր տալ:

ՎԱԼԱՆՍԻ Շապին - Գարահիսարի արիւնոտ Դաշտի «Արծիւ» Միութեան ընդհ. անդամական ժողովը տեղի պիտի ունենայ այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին տեղւոյն Քաֆէ Գոմէրսի ընդարձակ սրահին մէջ: Հաշուետուութիւն եւ վարչութեան ընտրութիւն:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Կը փնտռուի բնիկ Կէմէրէկցի Աւետիս Թորոսեան, 29 - 30 տարեկան, հօր անուն՝ Տէտօ, մօր անուն Նուրի: 1928ին կը գտնուէր Թուլուզ: Այժմ ուր գտնուիլը յարմն չէ: Իր հասցէն պիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ Mihran Donabédian, 49, rue Mougrone, Vienne, (Isère):

— Տիկին Հռոսս Տօնիկեան (Ղանթարոսցի, Սեբաստիա) կը փնտռէ իր որդին Ղազար Տօնիկեանը, որ տեղահանութեան ժիջոցին կորսնցուցած է Ուրֆայի մէջ: Հօր անուն՝ Օհաննէս, հօրեղբայրը՝ Շահին-Վարդան, եղբայրը՝ Առաքել, քոյրերը՝ Վառուկ եւ Նունիկ: Իմացնել Vahan Kasbarian, 82 Chemin de la Madrage, Marseille:

— Նուարդ Լօշեան կը փնտռէ իր հօրեղբօրորդին՝ Բարսեղ - Արփիար Լօշեանը (Պրուսայի Մեծ - Նոր գիւղէն), որ կը գտնուի Ֆրանսա: Կը խնդրուի իրմէ, եւ իր վաստին լուր ունեցողներէն իմացնել ցառաջիկ:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Մարսէյլի կօշիկի *ՊԷՆԶԱ* գործարանը, պէտք ունի Թրէսէ - կօշիկ շինողներու: Ցի գիտցողներն ալ կրնայ մէկ օրէն վարժեցնել: կարելի է կօշիկները տուներ տանիլ, շինել եւ վերադարձնել:

Դիմել՝ *Mme MARTEN BELAUD*
3. Rue de Turenne, MARSEILLE

ՉԱԳՐԵԱՆ եւ ՓԱՓԱՋԵԱՆ
40, RUE D'ABOUKIR
Tel. Louvre 58-75 **Métro: Sentier**

վաճառատունս մեծ քանակի կողքին Փոքրաքանակի ցիւղ մը հաստատած է նոյն գիներով, *մետաքսեղէնի, բուրդեղէնի* եւ *քաւիչի* ամենաճոխ տեսակներու նորոյթի վրայ: Մէկ անգամուան այցելութիւնը կը բաւէ հաստատելու տեղւոյն վրայ մեր ասենանպաստաւոր պայմանները:

Ծանօթ.— Գօնֆէքսիոն չինողներու մասնաւոր գին: Գաւառէն եկած ապսպրանքներու շուտով գոհացում կը տրուի:

ԲԺՇԿԱԿԱՆ եւ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
71 rue du Fbg. St. Martin, Paris (10)
Tél. Botzaris 53-61 Métro Château d'Eau ou Gare de l'Est

Դիտութեան վերջին մեթոտներով կը բժշկենք՝ վիներական ամէն տեսակի հիւանդութիւնները (Զերմամիզութիւն, ֆրանկոխտ եւայլն), մորթի, ջղային, ստամոքսի եւ կմնացի հիւանդութիւնները:

Բժշկումը կը կատարուի, X անգրմանիշակագրմն ճառագայթներով եւ էլեքտրականութեամբ: Կը կատարենք մէզի եւ արեան տարրալուծում:

Կը խնամենք ատամի ամէն տեսակի հիւանդութիւնները: Բուբօն՝ սկսած 100 ֆրանքէն, պրիճ՝ ամերիկեան սիստէմով:

Ամբժէքները շատ մատչելի մանաւանդ ղեղչ քանուլորներու եւ չքաւորներու:

Դարմանատունը բաց է ամէն օր առաւօտեան 9—12 եւ 3—8: Կիրակի եւ տօն օրերը՝ 9—4:

ԱԽՈՐԺԱՇԱՄ եւ ՀՈՏԱՒԷՏ
ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1880ԻՆ
THÉS YAVROU
Maison Fondée en 1880
MONDIALEMENT RENOMMEE
Գեղեցիկ նուէրներ դեղին եւ կապոյտ ծրարներու մէջ:
Դիմել: Comptoir des THÉS YAVROU
23, Rue Sénac MARSEILLE

ՄԱՐՇԷՅԻ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ
ԳՈՒԼՊԱՅԻ ՄԵԾԱՓԱՌԱԿ եւ ԸՆՏԻՐ ՄԹԵՐՔ
ԼԱՒՈՒ ՇԻՐԵԱՆ
29, rue Sainte Apolline, Paris (2)
Tél. Central 18-83, Métro St. Denisի ճիշդ դիմացը
Premier choix, hors-cours, soldes
Ձեր գնումները կատարելէ առաջ անգամ մը այցելեցէք մեզի:

ՍԵԳՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ
վիրաբոյժ - ատամնաբոյժ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՔՈՒԼԹԷՆ
14 Rue Lagrange, PARIS (5)
ՄԱՍՆԱԳԻՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՐՃԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՇԱՐ
բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործո
կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրու
կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր:
Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

La Doulce Franc
Aux Arcades des
Champs Elysées N. 7
Grand Concert
tous les jours 4-7 &9 à 12 heu
Khan ARAKÉLIA
Avec son grand orchestre origi
Arméno - Oriental

ՄԱՐՇԷՅԻՆԵՐ եւ ԽԱՆՈՒԹՊԱՆՆԵՐ
Եթէ կ'ուզէք գնել լաւ տեսակի արանց եւ կանանց գուլպաներ
en premier Choix et Hors Cours
Դիմեցէք մեր վաճառատունը ամենայն վստահութեամբ
P. S. BENVENISTE
2, rue de Lancry, Paris
փափաքողներուն կը դրկուի նմոյշ:

ՄԻ՛ ՄՈՌՆԱՐ այցելել Նոր տարւոյ եւ ցօներու առթիւ
Հանրածանօթ Պոլսեցի ժամադրած-ոսկերիչ
ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ԷՄԷՐԵԱՆԻ
(MAISON E. CHARLES) *Հիմնուած 1869*
29 rue Mathis, Métro Crimée
Tél. Nord 56-97 Tram. 50 եւ 52, Autobus AJ եւ AV
Կը գտնուին ամէն քսակի մատչելի, գրպանի, թեւի, շըմփղէի պատի եւ զարդուցիչ ժամացոյցներ, գոհարեղէններ եւ տնական սպասներ, 100ին 10էն մինչեւ 20 իրական զեղչ եւ Նոր տարւոյ առթիւ սիրուն նուէրներ:
Խղճամիտ նորոգութիւն ժամացոյցներու: Ցափաւոր գիներով նորոգութիւն, շինութիւն եւ փոփոխութիւն գոհարեղէններու:
Կը գնենք բլաթին, ոսկի, արծաթ եւ թանկագին քարեր:
Կիրակի օրերը եւս բաց է վաճառատունը:

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(12 année)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales
JURISCONSULTE
Droit Français et International Privé
94, Rue St. Lazare, Paris (9e) Tél. Pigalle 67-69
Կը տանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ ճշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ certificats de coutumes ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները:
Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17—19: Նաեւ ժամադրութեամբ

Ի գիտութիւն
Սուրճի գնորդներու դիւրութեան համար մթերանոց մը բացած ենք rue de Trévise *Քոնսթանթինօփոլը նպարավաճառատան մէջ*
Ամէն անոնք, որ կ'ուզեն աժան եւ լաւ սուրճ ունենալ, կարող են օգտուիլ ՍՈՒԼԹԱՆ գործարանի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ գիներէն: Կեդրոնատեղի՝
"CAFE SULTAN,,
Կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême
Մէթրօ Ccuronnes *եւ* Parmentier
Ծանօթ.— Ամէն գնումի համար կը տրուին նուէր-կտրօններ

Ծախու է *ատիպողական մեկնումի պատճառաւ կեդրոն թաղամէջ կօշիկակարի խանութ մը՝ բոլոր կազմածներով (քենայ, գործիք եւայլն.) միասին: Բնակարան՝ 2 սենեակ, խոհան վարձք՝ 3000 ֆրանք, պայ՝ 6 տարի: Մանրամասնութեանց համար տեղ՝ Տէր Յակոբեանի, 14 rue Medéah, Paris (14):*

Հայերու ժամանակատարը
ճաշարան ՓԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օպէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52-73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՈՆԸ (17)

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

2. ԼՔՓԻԻ ՓՈՂՈՑԻՆ ՄԷՋ

Այդ առնականութիւնն էր որ փնտռեր ու գտեր էր Լիան Փորէլի կապելային մէջ եւ կառչեր էր անոր, երբ ձորճի հետ միասին դուրս կուգար Պալ Պուֆօնի բաղմութենէն:

Երբ գիշերուան ցուրտ ու հաճելի հովը չոյեց անոր դէմքը, ձորճ ըսաւ.

— Փա՛ռք Աստուծոյ, լմնցաւ:

Լուռ ու մունջ քալեցին դէպ ի Լըփիք փողոցը: Լիան բնազդօրէն դուշակեց թէ ինչ կը զգար ձորճ այդ պահուն: Հասկցաւ որ կատակելու տրամադրութիւն չունէր տղան: Մարդիկներէն սորված էր այդ նրբամտութիւնը իր այդ տարիքին մէջ, թէ ընդհակառակն յատկանիշն էր ան իր սեռին: Հլու հնազանդ քալեց անոր քովէն, գոհունակ արտայայտութեամբ մը ականջ տալով իր ունեցածներուն որոնք կը լսուէին սալայատակի քարերուն վրայ: Հեզահամբոյր ու խելօք երեւոյթ մը ունէր ան: Փոխադարձելու համար բոցը անոր աչքերուն, երբ ան կուգար ղինքը առնելու բազմութեան մէջէն, Լիան իր չարժումներուն մէջ դրաւ կրաւորականութիւն մը զոր մէկ անգամ միայն, իր կեանքին մէջ, խլած էին իրմէ:

Ճեռոյ եկան Լըփիք փողոցի տունը: Ձորճ զոցեց դուռը ու բակին մթութեան մէջ կեցան՝ սանդուղին առջեւը: Լիան բռնեց անոր թեւէն, կապի կուտային աղօտ լոյսին մէջէն նայեցաւ անոր ու ըսաւ.

— Բարկացա՞ծ ես ինծի:

Ձորճ խորհեցաւ որ ա՛լ իրն էր այդ աղջիկը, ա՛լ կը տիրապետէր անոր վրայ. ուրեմն իր զժգոհութիւնն ու առարկութիւնները համոզած էին աղջիկը թէ ինք իրաւունք չունէր խաղալու այն զգացումներուն հետ որ կը փոթորկէին իր հոգին:

Լիան ինկաւ անոր թեւերուն մէջ: Այնպէս թուեցաւ իրեն որ աղջիկը ուրախութեամբ ըրաւ այդ չարժումը: Դրկեց:

— Եւ հիմա, Աստուած իմ, պիտի տանիմ քեզ, փախստյ կամացուկ եւ բարձրացաւ սանդուղներէն:

Դռնապանուհին բացաւ դուռը: Դուրս նայեցաւ չինելով աչքերը: Տեսաւ որ կոքսուեցան անոնք վերի յարկերուն մթութեան մէջ: Պառաւ մըն էր. թօթուեց ուսերը. փակեց դուռը ու մտաւ անկողին:

5.

Ժամը մէկը անցած էր, երբ ձորճ տարաւ աղջիկը իր ձեղնայարկի աշխատանոց – սենեակը ու պառկեցուց դայն անկողինին վրայ: Փախիստ մը ուներցաւ Լիան: Իրենցն էր այլ եւս այդ գիշերը՝ մինչեւ արշալոյս: Ա՛լ պէտք չունէր վար իջնելու սանդուղներէն ուրուականի մը պէս՝ երթալու համար իր սենեակը ուր կը քնանար երախան: Կրնայի՞ն քնանալ: Լիան երկնցաւ անկողինին վրայ. տարածեց թեւերն ու ոտքերը. յոգնած էր շա՛տ: Ամօթիչ գոհունակութիւն մը զգաց դիտելով երախան որ, հոս, հոն կը վազվզէր սենեակին մէջ՝ վառարանը վառելու կամ սուրճը պատրաստելու համար:

Կրակին վրայ դրաւ ջուրը եւ բեբաւ ծրարը որուն մէջէն էր գիշերագեստը: Կեցած անկողինին եզերքը, նայեցաւ աղջկան որ փռուած էր անոր երկայնքին:

— Ի՞նչ է այդ:

Ծրարին տափակ ձեւն էր որ իր աչքին զարկաւ անմիջապէս: Ագահութիւն չկար նայուածքին մէջ, այլ յանկարծական սթափում մը: Այդպէս կ'արթննար Թուլունն ալ. կը քնանայ աչուկները բաց ու, ահա՛, արթուն է ակնթարթի մը մէջ:

Աղջիկը արմուկին կոթնելով վեր բարձրացաւ: Ձորճ անոր ձեռքին մէջ դրաւ ծրարը որ կէս մը բացուած էր արդէն:

— Ֆո՛ւռը է, բա՛ց.

Նշմարելի էր Ձորճի մէջ իրերը դասաւորելու ոգին որ թերեւս հետեւանք էր իր առեղծագործող արուեստագէտի խառնուածքին: Շատ երիտասարդ էր ան այդ ժամանակ: Երիտասարդութեան ցնորական զգայականութեան հետ անգութ ու աննեռող գիծ մը կար իր մէջ որ երեւան կուգար այդ պահուն: Գիներ էր մատանին ու հագուստը եւ վճռեր էր ամուսնանալ այդ աղջկան հետ: Նախատեսեր էր ամէն բան եւ կարգադրեր այնպէս մը որ այդ գիշերը սիրոյ ըլլար իրենց առաջուան գիշերը: Նուիրական էր ժամը:

Թարգմ. Ժ. Մ.

(Շարունակելի)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.28

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԻՆԿԻ ՀԱՄԱՐ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ 13 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1933

13 Janvier 1933

ՅԱՐԴ ՏԱՐԻ Թիւ 2083 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ 40 ԺԱՄ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԺՈՒՀՈՑԻ ԿԱՐԵՒՈՐ ՁԱՒՐԸ

Ժրնեւի խորհրդաժողովը, որ կ'ուսումնասիրէ շաբաթական 40 ժամ աշխատանքի հարցը, երկար նիստ մը ունեցաւ չորեքշաբթի առաւօտ:

Նախ որոշուեցաւ ամէն ճառ, որ կը խօսուի Ֆրանսերէն, թարգմանել ոչ միայն անգլերէնի, այլ եւ գերմաներէնի: Ցետոյ խօսք առաւ Ժուհօ, որ կը ներկայացնէ Ֆրանսայի բանուորները:

ՏԱԳՆԱՊԸ ՍՊԱՌՆԱԿԱՆ

Ժուհօ ըսաւ թէ աշխարհ կը բաժնուի երկու մասի: Ժամանակ է շարժելու եւ դարման մը գտնելու ընկերային ցաւերուն, որոնք կը սպառնան զանգուածները: Պէտք է կամ լուծել հարցերը, կամ խոստովանիլ արդի վարչաձեւերուն ապիկարութիւնը: Տագնապը, որ չորած է, 30 տարիէ ի վեր, աշխարհի վրայ, երբեմ անցողական չէ: Եւ պիտի տեւէ այդ տագնապը, բանի մեքենայութիւնը կը զրկէ մարդիկը աշխատանքէ: Միակ դարմանը կը կայանայ աշխատանքի ժամերը կրճատելուն մէջ: Բանուորական կազմակերպութիւնները ստիպողաբար կը պահանջեն կատարել այս բարեփոխութիւնը, առանց սակայն յօժարելու, որ, շաբաթական աշխատանքի ժամերը կրճատելով, կրճատուի նաեւ աշխատավարձը: Որովհետեւ երբ բիչ կը վարձատրուի բանուորը, կը նուազի նաեւ անոր գնելու կարողութիւնը: Ծանօթ է որ ներկայ տագնապը կը ծագի ապառման նուազութենէն:

Ատեն է խոստովանելու, — տարիներէ ի վեր կ'ապրինք ընդհանուր շփոթութեան եւ անստուգութեան մէջ եւ կը խլենք դէպ ի մեծ աղէտ մը: Թոյլատրելի չէ յուսալ ու կրկնել թէ այս տագնապն ալ կ'անցնի, ինչպէս անցան ուրիշ տագնապներ:

ՊԷՏՔ Է ԿՐՃԱՏԵԼ ԺԱՄԵՐԸ

Բանուոր դասակարգը ժրնեւէն կը պահանջէ աշխատանքի իր իրաւունքը: Ուրախ է, որ ժրնեւ խորհրդաժողով մը կը գումարէ՝ դարման մը գտնելու համար աշխատանքի տագնապին: Ուստի այս խորհրդաժողովը պէտք է որոշ ու գործնական բանաձեւեր տայ եւ պայծառացնէ կացութիւնը:

Շաբաթական 40 ժամը, զոր բանուորները կը պահանջեն, միայն ու միայն ընկերային հանգանակ մը չէ, այլ եւ հանգանակ մըն է նարտարագործական եւ տնտեսական: Արդարեւ չկայ ուրիշ դարման, բայց եթէ կրճատել աշխատանքի ժամերը, առանց երբեմ կրճատելու տրուած աշխատավարձը:

ԳՈՐԾԱԶՈՒՐԿՆԵՐՈՒ ԲԱՆԱԿԸ

Եւ պէտք է արագ գործել, վասն զի հետզհետէ կը ծանրանայ կացութիւնը: Գերմանիոյ մէջ 5,5 միլիոն կը հաշուեն գործազուրկները, Անգլիոյ մէջ՝ 3, Միացեալ Նահանգներուն մէջ՝ 11,5 միլիոն, Ֆրանսայի մէջ թէեւ 300,000 կը հաշուեն, բայց գործազուրկներու թիւը չի կրնար պակաս ըլլալ մէկ միլիոնէն: Բոլոր երկիրներու գործազուրկները ներկայիս կը կազմեն 30 միլիոնանոց բանակ մը: Աշխարհի վրայ աշխատող բազուկները կը հաշուեն 170 միլիոն:

ՏԱԳՆԱՊԸ ԿԸ ՍԱՐՍԻ ՊԻՏԱՃԻՆԵՐԸ

Անորոշութիւնը, ուր ներտուած է այս հսկայական բանակը, կրնայ վտանգաւոր դառնալ խաղաղութեան համար՝ եթէ երկար տեւէ: Ահա թէ ինչո՛ւ պէտք է խորին դարմանումին մասին: Միւս կողմէ պետութիւնները ալ կը տուժեն այս կացութենէն, չէ՞ որ նպաստ կը բաշխեն գործազուրկներուն: Այնքան առեն որ պետութիւնները նպաստ կը վճարեն գործազուրկներուն, չեն կրնար հաւասարակշռել իրենց ելմտացոյցը, եւ թշուառութիւնը ժանգ մը կը դառնայ պետութեանց վրայ: Արդէն գործազուրկներուն յատկացուած նպաստի գումարները անհանդուրժելի բեռ մը դարձած են պետութեանց կռնակին, ինչպէս ցոյց կուտան թիւերը.— 1930ին Պելճիքա 32 միլիոն ֆրանք կը վճարէր իր գործազուրկներուն, 1931ին 365 միլիոն: Գերմանիա 1928ին կը վճարէր 1,151,000 մարք, 1931ին՝ 2,973,000 մարք: Անգլիա 1924ին կը վճարէր 51,5 միլիոն ոսկի, 1931ին՝ 101 միլիոն: Զուիցերիա 1927ին կը վճարէր 4,5 միլիոն, 1931ին՝ 37 միլիոն:

ԵԹԷ ԱՅՍՊԷՍ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

Եթէ այսպէս շարունակուի, կը հասնի օրը՝ երբ կուտակուած դժգոհութիւնը եւ յուսահատութիւնը պիտի պայթին՝ սարսելով աշխարհը:

Ժուհօ յետոյ կարգ մը թիւեր ալ տուաւ, հաստատելու համար թէ ինչպէս կը ծանրանայ տագնապը օր օր, շնորհիւ մեքենայութեան: Այս առթիւ ջատագովեց բանաձեւը, զոր կը բերէին Ամերիկացի փորձագէտները, Հուվրի հրաւէրով՝ գործազրկութեան տագնապին մասին կատարած իրենց ուսումնասիրութեան իբրեւ արդիւնք: Այդ փորձագէտները կ'առաջարկէին շաբաթական աշխատանքի ժամերը կրճատել մինչեւ 30, այսինքն օրական 6 ժամ աշխատանք եւ շաբաթը միայն 5 օր:

ՇՈՒՏՏ ՀԱՄԱՁԱՅՆ

Կէսօրէ յետոյ, երբ նիստը վերսկսաւ, խօսք առաւ Շուէյտի կառավարութեան ներկայացուցիչը, Մոլէն, որ կը յարէր Ժուհօյի տեսակէտին,— չորեքշաբթի 40 ժամ աշխատանք, առանց կրճատելու տրուած աշխատավարձերը:

ՖՐԱՆՍԱ. ՀԱԿԱՌԱԿ

Ֆրանսական կառավարութեան ներկայացուցիչը, Փիքնար, խօսք առնելով վերապահութիւն յայտնեց Ժուհօյի տեսակէտներուն մասին: Եւ ըսաւ թէ իր կառավարութիւնը չպիտի երբեք նախաձեռնարկէ ըլլար չորեքշաբթի 40 ժամ աշխատանքի կիրարկման մէջ: Եթէ միջազգային համաձայնութիւն մըն ալ կնքուի այդ մասին, դժուար թէ Ֆրանսա վաւերացնէ՝ երբ վաստահ չէ թէ համաձայնութիւնը պիտի վաւերացնեն ու կիրարկեն բոլոր այն երկիրները, որոնք ներկայիս մրցակցութեան մէջ են Ֆրանսայի հետ, ազգային եւ միջազգային չուկաներուն վրայ:

ԱՆԳԼԻԱ. ՀԱԿԱՌԱԿ

Անգլիոյ կառավարութեան ներկայացուցիչը, Նորման.

— Մենք այստեղ ժամանակ կը կորսնցնենք, ուրիշ ոչինչ: Բանուորներուն առաջարկը ոչ մէկ յոյս կը ներշնչէ, որ պիտի յարգուին մեր մօտ: Այդ առաջարկը փոխանակ թուով կանգնելու առգնապին առջեւ, աւելի եւս կը ծանրացնէ:

ՏԱՆԶՄԱՐՔԱ. ՀԱԿԱՌԱԿ

Դանիացի գործատէրերու ներկայացուցիչը, Օրսթէտ.

— Շաբաթը 40 ժա՞մ: Վտանգաւոր արկածախնդրութիւն է այդ: Ներկայացուած պատճառաբանութիւնները արժէք չունին, որ կարելի ըլլար կրճատել շաբաթական աշխատանքի ժամերը:

Վիճաբանութիւնները կը շարունակուին, այնքան սուր, որքան չհադրզոական:

Սպանիոյ մէջ կացութիւնը դեռ պղտոր

Մադրիտէն հասած լուրերը կը հաստատեն թէ խաղաղութիւնը վերահաստատուած է ընդհանուր առմամբ: Այսուհանդերձ կացութիւնը դեռ պղտոր է, զէթ զանազան շրջաններու մէջ: Այսպէս, Պարչէլոնի մէջ ոստիկանութիւնը կը շարունակէ հաւաքել ռումբերը, որ գետեղուած են գլխաւոր անցքերու վրայ:

Սէվիլլայի մէջ խռովարարները գինաթափ ըրին Սանժուան Թաղին ոստիկանութիւնը:

Քաղիքի մէջ կը շարունակուի գործադուլը:

Ըմբոստները յարձակեցան ոստիկանութեան վրայ, գինաթափ ըրին, գրաւեցին զէնքերը, ոստիկանները ապահով տեղ մը բանտարկելէ յետոյ քաղաք մտան:

Սան – Լուքար – Պարամետայի մէջ խռովութիւններէ յետոյ թալան տեղի ունեցաւ: Ըմբոստները այրեցին թաղապետական մատենադարանը:

Մուրչիայի մէջ համայնավարները փորձեցին կրակ ձգել վանքերէն ներս: Ոստիկանութիւնը հասաւ այն պահուն, երբ քարիւղով թրջուած պատուհանները բոցավառեր էին արդէն: Կարելի եղաւ մարել հրդեհը:

Սալամանքայի մէջ համայնավարներուն և աշխատող բանուորներուն միջեւ ընդհարում մը տեղի ունեցաւ: 18 հոգի ինկան վիրաւոր:

Մալակայի մէջ յեղափոխականները կրակ նետեցին Սերվանթէսի թատրոնին վրայ: Գիշերը զանազան թաղերու մէջ կը պայթէին ռումբեր, սարսափ պատճառելով բնակչութեան:

Օքանայի բանտին մէջ 300 բանտարկեալները, գիշեր ատեն, կտրելով իրենց խցիկներուն դուռները, բակ ելան: Գիրկընդխառն կռիւ մը սկսան բանտապահներուն հետ: Ոմանք կրակ ձգեցին չէնքին մէջ, խուճապ պատճառելու նպատակով: Շուտով հասան օգնական ուժեր եւ հաստատեցին կարգը:

Հետզհետէ այն համոզումը կը տիրէ թէ Սպանիոյ ներքին այս խռովութիւնները կը ղեկավարուին կարմիր մամոնայով: Զերբակալուած անիշխանական մը ծագումով Ռուս է: Սպանիական թերթ մը կ'ըսէ, որ մէկ միլիոն տոլարին չափ կազմուած է Սպանիոյ յեղափոխութեան կազմակերպութեան համար: Արդէն գրաւուած դէնքերն իսկ հաստատեն թէ որքան սուղ վճարուած է խռովութիւնը: Հրացանները արագաձիգ են, կրնան 19 գնդակ արձակել մէկ անգամէն: Այս հրացանները կ'արժեն 600 փեզեթա (1275 ֆրանք): Ռումբերն իսկ կատարելագործուած են, երկաթէ ձուլուած: Ասկից զատ յեղափոխականները իրենց տրամադրութեան տակ ունին բազմաթիւ ինքնաշարժներ:

Մուսոլինի յաւատիս

Անգլիական թերթի մը թղթակիցը կը հրատարակէ տեսակցութիւն մը Մուսոլինիի հետ, որ իր տեսակէտները կը պարզէ հաշտարհային տնտեսական կացութեան բարեշրջութեան մասին ու կ'ըսէ.

— կը կարծեմ թէ աշխարհի վիճակը ընդհանուր առմամբ բարելաւութիւն մը ցոյց կուտայ: Այո՛, քիչ շատ բարելաւ է կացութիւնը: Ներկայիս, ճիշդ է որ, տակաւին կը գտնուինք տագնապին ամէնէն խոր ատեիճանին վրայ: Թէ ո՛րքան պիտի յամենանք այդ ատեիճանին վրայ, չեմ գիտեր: Թերեւս դեռ վեց ամիս: Ինծի այնպէս կը թուի թէ երկրորդ եռամսեակը պիտի ողջունենք լաւագոյն անակնկալներով: Պայմանով որ պայքարինք այն երեք հարցերուն դէմ, որոնք կը խափանեն մեր ճամբան:

Այդ հարցերէն մէկը կը կազմեն պարտքերը: Այո՛, անհրաժեշտ է վերջնապէս կարգադրել այն պարտքերը, զորս Եւրոպա ունի Միացեալ Նահանգներուն:

Ցետոյ կուգայ զինաթափութեան հարցը: Այս մասին ալ անհրաժեշտ է արագ եւ իրական լուծում մը:

Երրորդ հարցն է մաքսային սակացոյցերու կրճատումը եւ դրամական տագնապը:

Ի վերջոյ, անդրադառնալով խաղաղութեան հարցին, Մուսոլինի յայտարարեց.

— Խաղաղութիւն կ'ուզենք, որովհետեւ պէտք ունինք խաղաղութեան: Մեր բոլոր ճիգերը կ'ըլլան խաղաղութեան համար: Կ'աշխատինք լուծել մեր ներքին, տնտեսական, հողագործական եւ քաղաքական հարցերը: Զպիտի յաջողինք, եթէ չկայ խաղաղութիւնը:

Ու երբ Մուսոլինի, Եւրոպայի ապագային մասին այսքան լաւատես, կը յայտարարէ նաեւ թէ Եւրոպայի մէջ ոչ ոք կ'ուզէ վէճերը լուծել զինուորական ճամբով, անգլիացի թղթակիցը կը հարցնէ ինքզինքին թէ նո՞ր Մուսոլինի մըն է, որ կը յայտնուի, ապագային մէջ միջազգային խաղաղութեան, լքած հռոմէական արծիւը:

Թող Բուլղէրը գայ, յետոյ...

Ուաշինկթընէն կը հերքեն այն գրոյցը թէ անգլիական դեսպանը, այցելութիւն մը տալով Ծերակուտական Պորայի, խորհրդակցած է պարտքերու հարցին շուրջ նոր բանակցութիւն մը վերսկսելու մասին: Ամերիկեան կառավարութեան կարեւոր մէկ պաշտօնատարը կը յայտարարէ թէ անգլիական դեսպանը նման դիւանագիտական սխալ չպիտի ուղէր գործել, երբ լաւ ծանօթ է Միացեալ Նահանգներու քաղաքական ներկայ կացութեան:

Պաշտօնական շրջանակները կը ցուցին, որ ներկայ պայմաններուն մէջ անկարելի է որ եւ է բանակցութեան սկսիլ պարտքերու մասին: Եւ բոլորն ալ կը կարծեն թէ պէտք է սպասել Բուլղէրի, որ 4 մարտին ձեռք պիտի առնէ իշխանութիւնը:

Այսուհանդերձ հրապարակագիրներն ու քաղաքագէտները, որոնք կը սիրեն միշտ գուշակութիւններ ընել, կը կարծեն թէ Բուլղէր, իշխանութեան գլուխ գալով, պիտի յետաձգէ պարտքերուն յունիսի վճարումները մինչեւ բանակցութեանց սկսումը:

Դարձեալ կ'ըսուի թէ պատերազմի պարտքերը կը վերչուին՝ երբ քիչ մը թեթեւցուին ամերիկացի ագարակապաններու պարտքերը:

Ֆրանսական դաւիճին կրմտական ծրագիրը

Նախարարական խորհուրդին վերջին նիստին, որ գումարուեցաւ Ալպէր Լըպրէօնի նախագահութեան տակ, քննութեան առնուեցաւ ելմտական նախարար Շէրոնի ծրագիրը, որ ընդունուեցաւ միաձայնութեամբ: Քսա այս ծրագրին, ելմտացոյցը պիտի հաւասարակշռուի առանց երբեք դիմելու փոխառութեան: Ծրագրին մանրամասնութիւնները հրատարակուած չեն ամբողջովին, բայց կ'ըսուի թէ Շէրոն կ'առաջարկէ կրճատել նախարարներու եւ երեսփոխաններու ամսականները, սկսեալ Հանրապետութեան նախագահին ամսականէն: 750 միլիոն փնաց յողութիւն կը նախատեսուի այս ձեւով: Նոյնպէս նախկին պատերազմիկներու հանգստեան տարիք պիտի նշանակուի 55 կամ 60, այս ձեւով կը նախատեսուի 750 միլիոն խնայողութիւն: Պատերազմի ամուսնացեալ այրիներու ամսաթոշակը պիտի ջնջուի: Տուրքեր պիտի դրուին սուրճի եւ այլ նիւթերու վրայ:

ԷՄԻՐԽԱՆԵԱՆ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԵԱՆ ԴԱՏԸ ԼՈՒԾՈՒԱԾ

«Էլ Ահրամ» 5 յունուար թիւով կը գրէ.—

Էմիրխանեանի ձգած միլիոններու ժառանգութեան խնդիրը այլ եւս լուծուած է: Ինչպէս կը յիշուի, Էմիրխանեան կտակած էր որ իր մահէն 50 տարի վերջ հարստութիւնը բաժնուի ժառանգորդներուն: Ցիսուն տարին կը լրանայ ամսոյս վերջը: Իրրեւ ժառանգորդ ներկայացած են 276 հոգի, միայն հովանաւորեալ երկիրներէն: Սուրիոյ մարզպանը այդ դիմումները փոխանցած էր ուր որ անկ էր: Երէկ մարզպանը ստացաւ Ձիհնկլապատի դատարանին վճիռը, որով կը յայտնուի թէ դատարանը բննելէ վերջ բոլոր թուղթերն ու դիմումները, որոշած է իրրեւ ժառանգորդ իրաւունք տալ Եգիպտոս գտնուող Մարիամ Ճանիկեան անուն 85 տարեկան կնոջ, որ Էմիրխանեանի բրոջ աղջիկն է:

30 միլիոն արժէքով կազմուած եւ վեց միլիոն ֆրանսիֆ է ժառանգութիւնը: Այս հարստութիւնը պիտի յանձնուի 1933 փետր. 1ին Մարիամ Ճանիկեանի:

ՀԱՑ ՄԸ ԿԱԽԱՂԱՆ ՀԱՆՈՒԱԾ

Ուրֆայի թուրք թերթերը կը գրեն թէ՝ Սէվէրէկի ձամիի Քէպիր թաղէն Համիտ էֆ.ի սպասուհիին նազլի պատիւը բռնաբարելէ ետք ոճիրը ծածկելու համար զայն սպանելով հոբը նետող միւս սպասուհրը կարապետի որդի Գրիգոր այլ անուամբ Մուսթաֆա կախաղան հանուեցաւ՝ իր մահավճիռը վաւերացուած ըլլալով Ազգ. Մեծ ժողովէն:

ՉԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՔՆՆԻՉ ՑԱՆՉՆԱԽՈՒՄԲ ՄԸ ՊԼՑՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Անցեալ շաբաթ Ֆրանսայէն Պէյրութ հասաւ զինուորական քննիչ յանձնախումբ մը, որուն մաս կը կազմէին Զօր. Մասոն, ինչպէս նաեւ Ռոզէ եւ Հիւէ:

Յանձնախումբը Դամասկոսի, Հալէպի եւ Տէր Զօրի շրջաններուն զօրաբանակները քննելէ յետոյ, Պէյրութ վերադարձաւ:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ Ազգային ժողովը վաւերացուց թուրքեւփրանսական համաձայնագիրը, որ կնքուած էր Սուրիացիներու ստացուածքին մասին:

ԵՈՒԿԵՒԼԱՎԻՈՅ թագաւորը երէկ այցելութեան պիտի երթար Ռումանիոյ թագաւորին: Մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայուի այս այցելութեան, մանաւանդ այն խորհրդաժողովէն յետոյ զոր գումարեցին վերջերս Փոքր Համաձայնութեան անդամները, Պելկրատի մէջ:

ՉԻՆԱՅԻ զինուրներ, բանի մը հազար հոգի, նահանջելով Ճափոնցիներուն առջեւէն, ապաստանած են ռուսական հող: Ռուսերը զինաթափ ըրած են զանոնք եւ հսկողութեան տակ առած: Ճափոնական բանակը կը յառաջանայ:

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ դահլիճի տագնապ մը կը սպասուի այս օրերուս: Մանիու դահլիճին հրաժարականը պիտի ներկայացնէ թագաւորին, անմիջապէս որ իր հանգստավայրէն հասնի Պուքրէշ:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ կառավարութիւնը անվաւեր հռչակեց Փարիզի հիւանդանոցներուն համար բացուած ներքին բժիշկներու թեկնածուներու քննութիւնը, ապացուցուած ըլլալով որ կարգ մը խարդախութիւններ գործուած են:

ԱՆԳԼԻՈՅ արտաքին առեւտուրը կը հաւասարակշռուի հետզհետէ: 1932 դեկտեմբերին ներածումները եղած են 60,634,000 ստերլին արժէքով: Անցեալ տարուան ներածումներու արժէքէն 16,351,000 ստերլին պակաս: Իսկ նոյն թուականին արտածումները եղած են 32,445,000 ստերլին, այսինքն 368,000 ստերլին աւելի նախորդ տարուան վրայ:

ՄՈՍԿՈՒԱՅԷՆ կը հեռագրեն թէ վեց տարուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ Օրէնպուրկի եպիսկոպոսը, որ դիմադրած էր համայնավարներու հակակրօնական բարոզչութեան:

ԻՎԱՆ ԿՐԼՕՎԻՐ, լուցկիի թագաւորը, անձնասպան չէ եղած, կը պնդեն ամերիկեան կարգ մը ընկերութիւններ եւ գաղտնի ոստիկաններ ղրկած են Փարիզ, բննութիւններ կատարելու համար լուցկիի թագաւորին մասին: Կ'ըսեն թէ ողջ է լուցկիի թագաւորը եւ ծպտուած կ'ապրի:

ՀԱՑՈՒՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

«Վիօվա»ը, անցեալ օր, պրպտումներ կատարելով Պլովիվի թաղամասին մէջ, կը յարձակէր օտարականներու, մանաւանդ Հայերուն վրայ։ Կը դանդաղէր, որ այս գաղթականները, կօշկակարի «զաղանի» արհեստանոցներ սեղծելով, գործի կը լծեն «հայրենակիցներ», որ աշխատաւորի թուղթ չունին, ոչ ալ իրաւունք։ Եւ վերջապէս, այս «զաղանի» արհեստապետութեամբ ոչ միայն մեծ վնաս կը հասցնեն պետութեան,—որովհետեւ ոչ տուրք կը վճարեն, ոչ ալ ընկերային ապահովագրութեան հարկ,— այլ եւ Փրանսացի կօշկակարներուն, որոնք, դանազան տուրքեր եւ ապահովագին վճարելով, չեն կրնար աւելի աժան ծախել կօշիկը։

Յաջորդ օրը, «Վիօվա»ի ընթերցողները, իրենց կարգին, սկսան դանդատիլ թէ այդ օտարականները հաստատած են նաեւ զերծակներու «զաղտնի» արհեստանոցներ։

Այս տրտունջները, ինչպէս դիտել կուտար մեկ ընկերս, կուգան նախ Հրեաներէն, որոնք, մինչեւ հիմա, իրենց մենաշնորհը դարձուցած էին «զաղտնի» աշխատանոցներու չհաստատուիլը։ Ու երբ հիմա օտար բոլոր դժբախտ զաղթականները լծուած են գործունէութեան պայքարի մը, յամառ մրցակցութեան մտնելով Հրեաներուն հետ, այս վերջինները հրապարակը «մաքրելու» եւ զրաւելու միակ միջոցը կը համարին քիչ մը «կեր» տալ զրաստութեան ընդունակ զրիչներու։

Առանց ուզելու յիշեցնել Փրանսական մամուլին,— որ վերջերս մռոցած է կարծես Փրանսական հին ու ապիտական բարքերը,— թէ մասնաւորապար Հայը չէրչիութեան համար չէր, որ եկաւ այստեղ, այլ, եթէ պէտք է քիչ մը խոստովանիլ մեզերը, Հայը Եւրոպա եկաւ որովհետեւ քաղաքակրթ Եւրոպան, իր չահերէն առաջ, նորդուած, մռոցաւ արդարութեան զաղը եւ թոյլ տուաւ որ քանդուին ու հրկիզուին հայկական օճախները, հոն ալ տրուին Հայուն բեկորները։

Եւ Հայը եկաւ, թախտական, ապահով երկինքներու տակ՝ դէթ օրապահիկ մը ճարելու, լաւագոյն օրերուն՝ վերադարձի յոյսով։

Կը բաւէ՞, Վոլթէռի լեզուն, կը բաւէ այնքան եւ անարդար մեղադրանքդ, Հայը չէրչիութեան չեկաւ այստեղ։ Եկաւ ձեր ու չատերուն մեղքով։ Ու թողէք, որ ձեզ չերկարէ պետութեան եւ նպաստամատոյց մարմիններուն, թողէք որ իր ապրուստը չահի՝ սպասելով վերադարձի ժամուն։

***

Միւս կողմէ, կարեւոր է մտածել պահ մը այս առթիւ.—

Հետզհետէ ազգերու լեզուին մէջ սովորական կը զառնայ սա բացատրութիւնը, «չէրչի Հայ»։ Եւ խորհիլ, որ Հայը հողագործ եւ զիւղատնտես ժողովուրդ մըն է եղած հինէն ի վեր։ Այդպէս կը վկայեն մեր պատմիչները։ Հայ ժողովուրդը ամէն անգամ որ կը վերջացնէր պատերազմ մը, կը վազէր իր հողին ու հոգային աշխատանքներուն։ Ու մինչեւ վերջին տարիները, հայ ժողովուրդը չմոռցաւ հողին սէրը, որ փիլիսոփայութիւն մը զարձաւ իրեն,—հողապաշտութիւնը հայկական զգացում մըն է, որ տաք է եւ կենդանի, նուիրական եւ ապնիւ։ Հողապաշտութեան այդ զգացումով առաջնորդուած, հայ զիւղացին մտերմացաւ անասունին հետ, սիրեց նաեւ զայն, «աղբեր» կոչեց կամ «Ջան»։

Ախո՛ն, որ հալածանքները քանդեցին, ամէնէն առաջ, այդ զգացումները։ Թշնամին որ եկաւ, ուսումնասիրեց եւ հասկցաւ, որ այս մեր աշխատասէր ժողովուրդը վարած է հողին, կարծես արմատ արձակած է հողին մէջ։ Թշնամին որոշեց վերցնել հայ ժողովուրդին արմատը հողին մէջէն։ Բիւզանդացիներէն եւ Արաբներէն մինչեւ Թուրքերը նոյն ձիզը կատարեցին,— Հայ զիւղացին բաժնել իր հոզէն, որպէսզի արմատէն կտրուած հայ ծառի մը նման գօսանայ, կամ սարած հոյակապ սիւնի մը նման վրանկն ունենայ տապալելու։ Բիւզանդացիները չյաջողեցան արմատախիլ ընել պուլկար ժողովուրդը, որ կառչած մնաց իր հողին եւ դիմադրեց բոլոր փոթորիկներուն։ Հայերը հեռացուած տեղի տուին Բիւզանդացիներուն, Արաբներուն եւ Թուրքերուն։ Սկսաւ տեղափոխութիւնը, գաղթը։ Այդ օրերէն ասդին՝ Հայը մոռցաւ սէրը, որ զինք կը կապէր հողին։ Նոր փիլիսոփայութիւն մը կը ծնէր,— ինչո՞ւ կառչիլ անշարժ հարստութիւններու, լաւագոյնն է «ձեռքին ոսկի ապահանջան անցընել» ու պտըտիլ։ Այսինքն, ապրելու համար, ուր որ ալ ըլլայ, կը բաւ ունենալ արհեստ մը, «ոսկի ապահանջան» մը։

Եւ մերհայրենասիրութիւնը, որ երբեք պետական ձեւ չունէր, չպայքարեցաւ ազէտին դէմ։

Զիւղատնտես Հայը զարձաւ արհեստաւոր ու չաքչի։

Վիճակագրութիւն չունինք անշուշտ, բայց կը յիշեմ իմ զիւղս, որուն բնակչութիւնը պատերազմէն առաջ մեծամասնութեամբ կը զբաղէր հողային աշխատանքով, իսկ պատերազմէն յետոյ ... դրացիին բան մը ծախելու հոգով։ Գնելու ծախելու տարօրինակ սէր մը կը չարչարէր բոլորը։

***

Ահա գան ու ցրիւ ամէն կողմ։

Հայ գաղթականներու առուտր բազմութիւններ Փրանսայի, Սուրիոյ եւ Ճունաստանի մէջ։ Ի՞նչ կ'ընեն,— մեծ մասամբ լեցուած են զլխաւոր քաղաքները եւ մանր առեւտուրով կը զրաղին կամ իրենց փոքրիկ արհեստանոցն ընորհքը ցոյց կուտան։ Բայց կը խորհի՞ք երբեմն թէ մանր այդ առեւտուրով կամ իրենց անկախ արհեստով, Հայը սոխպուած է իր աշխատանքին, իր քրտինքին խոշոր մասը տալ զործատիրոջ կամ զրամագլուխին։ Եւ յետոյ կը խորհի՞ք նաեւ մանր առեւտրականներու եւ անկախ արհեստաւորներու ապազային մասին։ Մեքենան զլուխ է ցցած արդէն, եւ կը սպառնայ ստեղծել մեքենագործութեան զասը, եթէ չէ սկսած արդէն։ Երէկ մեքենան օզնական մըն էր մարդուն կողքին, այսօր մարդը օզնական մըն է մեքենային, չամախ աւելորդ։

Հետզհետէ կը մեքենայացուի պատրաստութիւնը ոչ միայն կօշիկին, սիկարին, զլխարկին, այլ եւ ... հացին։ Եւ մէկ վայրկեանի մէջ քանի՞ կտոր ապրանք կը նետէ մեքենան։ Մարդը չպիտի կարենայ երբեք սպառել այնքան, որքան կ'արտադրէ մեքենան, ասկից՝ տագնապ մը, որ կը սպառնայ մանր առեւտրին եւ փոքրիկ արհեստաւորներուն, անոնց որ չունին զրամագլուխ, այլ կ'աշխատին օրապահիկի մը համար։

Հետեւաբար, վտանգի տակ է «ձեռքի աշխատանքը»։ Մեր հայրենակիցները, դիմադրելու համար ապազայ այդ վտանգին, պէտք է վերջապէս արթննան ահազանգէն եւ նահանջեն դէպի աւելի ապահով ապաստան մը, — այդ ապաստանը իրենց կ'ընծայէ հայրենի հին աւանդութիւնը, հողին սէրը։

Դէպի զիւղատնտեսութիւն, հայրենակիցներ։

Դէպի զիւղ։

Դէպի հող։

***

Վերստանանք Հայուն հին նկարագիրը։ Ղեկավար մարմիններ ու կազմակերպութիւններ երբեմն խորհո՞ւած են ... օրականքին մասին։ Մեքենապետութիւնը տապնակ է ստեղծելու արդէն, եւ բազմաթիւ ժողովուրդներ, բախտակից Ռուսը ձեղի օրինակ, ձեռք են զարկեր զիւղատնտեսութեան։

Փրանսայի հարաւային նահանգները լեցուն են զիւղատնտեսական օտար կղզեակներով։ Լեհերը, Ռուսերը, Իսպանիացիները, Իտալացիները զիւղատնտեսական նման օջախներ են հաստատած նաեւ հարաւային Ամերիկայի մէջ։ Եւ ինչ դեղեցիկ գործ՝ ոչ միայն պայքարելու համար ճակատին, այլ եւ գործադրութեան դէմ։ Արդարեւ զիւղատնտեսական գաղութներուն մէջ միայն կարելի է պահպանել ազգային նկարագիրը, եւ ոչ թէ մայրաքաղաքներու չարաթօրեայ մանկապարտէզներով։

Ասկից ինչո՛ւ ժամանակավրէպ կազմակերպութիւն մը զարձաւ Հայ Բարեզործական Ընդհ։ Միութիւնը, որ, մոռնալով իր հիմնադրին ծրագիրը զիւղատնտեսութեան մասին, հիմա նման է պաշտօնեաներու ամսական, մէկ երկու մանկապարտէզի քանի մը ոսկի բաշխող հաստատութեան մը։

Արդիական ազգային ամէն կազմակերպութիւն պէտք է ծրագիր ունենայ նաեւ տնտեսական աշխատանքի մասին։ Մանր առեւտուրը կամ արհեստաւորներու անհատական ձեռնարկները կը զատապարտեն ոչ միայն մեր Հայու նկարագրին, այլ եւ ապագային պահանջներուն։ Երբ անհատ մը իր առեւտուրով կամ արհեստով կը տեղաւորուի երկրի մը մէջ ու կը յաջողի, այլ եւս չի մտածեր հայրենիքին մասին։ Ընդհակառակն, երբ զաղթականները կը մտնեն հաւաքական ձեռնարկի մը մէջ, իրենցմէ կախուած չէ այլ եւս մնալը օտարութեան մէջ, եթէ հաւաքական ձեռնարկին վարիչները քանդեն ձեռնարկը՝ փոխադրելու համար հայրենիք։

Ուստի զիւղատնտեսական աշխատանքի լծուելու մեր հրաւէրը կատարած ատեն, անհրաժեշտ կը համարենք աւելցնել թէ լաւագոյնը հաւասկական զիւղատնտեսական ձեռնարկն է միայն։

Ազգային զրամագլուխները պէտք է զօրաչարժի ենթարկել՝ ստեղծելու համար զիւղատնտեսական հայրենի օջախներ այս օտար ափերուն վրայ, պաշտպանութեան համար զործադրուելիք պայքարելու համար յանուն ազգային մեր զատին։ Միքայէլ Նալբանդեանի զրքին խորագիրը ամբողջական ծրագիր մըն է հիմա մեզի համար։ — երկրագործութիւնը որպէս ուղիղ ճանապարհ։ ՇԱՀԷՆ

ԹԱՏՐՈՆ

"LE SECRET,,

(Henry Bernstein)

Մոլիէռի Տունը 1932ը կը փակէր յաւտնի թատերագրին այս տարեշրջանի մէջ, բայց միշտ կենդանի եւ բարախուն մնացած զործով։

Արդարեւ «Le Secret»ն ներկայացուեցաւ առաջին անգամ 1913ին, Bouffes Parisiennesի բեմին վրայ, նշանակելի յաջողութեամբ, իրրեւ գլխաւոր դերակատար ունենալով հռչակաւոր Տիկին Սիմոնը։

Խաղը գրուած է զրեթէ դասական ուղեգծով։ Նկարագիրը մը՝ բարդ, հիւանդոտ, մարդկային, ահաւոր առոյգ իսկ։ Դեր մը՝ չափազանց զժուար, ծանր, անոնցմէ՝ որոնք փորձաքար կը հանդիսանան արդէն նուիրագործուած տաղանդներու համար, եւ որոնց հետ չափուելու կը ձգտին այս վերջինները, երբեմն պարտուած դուրս գալով։

«Le Secret»ն (Գաղտնիքը) մարդկային էութեան խորը թաղուած՝ նոյն իսկ ենթակային անծանօթ կիրքերու զգացումներու, չարութիւններու խորհրդաւոր խմորումին գաղտնիքն է։

Կապրիէլ Ժանըլօ (Mlle Ventura) Քօսթան Ժանըլօյի (M. Francen) կինը անդիմադրելիօրէն մղուած է այդ չարութեան, նախանձի զրեթէ տարերային ուժէն։ Ողբերգական գիծը հոն է՝ որ ան կը զգայ, որով գիտակցութիւն ունի իր չուրջը կատարած աւերումին, բայց անկարող է զիմադրելու։

Պլիհիէի նիւթ վատահարար, բայց որքան մարզկային եւ իրական աւելի կամ նուազ ուժգնութեամբ։

Զարհի կրնամ մանրամասնել նիւթը։ Ամրողջ երեք արարուած կապրի կը ձգնի իր բարեկամուհիին Հանրիէթի (Mlle Renaud) երջանկութիւնը քայքայել, անոր ձեռքին թեկնածու Լը Կէնին (M. P. Bertin) քայլերէն չեզոց իր սէրը չայտնելու, Հանրիէթին թելադրելով պատմել իր ապագայ ամուսնին՝ այն փոքրիկ եւ աննշան սիրային անցքը՝ որ ան ունեցած է Գ. Փօնթա – Թիւլիի (M. Yonnel) հետ, յուսալով ներքնապէս, չար հրճուանքով մը, ձախողեցնելու այդ միութիւնը, գիտնալով Լը Կէնի նախանձոտ հոգին։

Հակառակ իր սպասածին, սակայն, պարագաները թոյլ չեն տար խոստովանութիւնը։

Ամուսնութիւնը կատարուած է։

Այս անգամ առանց բարեկամուհիին գիտակցութեան, կապրիէլ կը հրաւիրէ Փօնթա – Թիւլլին Լը Կէններուն ամառանոցը՝ ուր կը զտնուին նաեւ իրենք։

Հետապնդումը նոյնն է։ իր սիրած բարեկամուհիին երջանկութեան քայքայումը։

Եւ արդարեւ՝ այս անգամ հորիզոնը կը մթագնի։ Հրահրուած կիրքերը եւ զգացումները — Փօնթա – Թիւլլի նախկին սէրը, Լը Կէնի նախանձին առաջին վայրկեանակումները — կը պատրաստեն ահաւոր պայթումի մը, որ չուշանար։

Եւ փլուզում մըն է՝ երկրորդին վերջաւորութիւնը՝ փլուզում մը համատարած, ահաւոր, որուն զոհերէն ո՛չ մէկը զեռ կը կասկածի անոր հետեւանքին գոյութեան մասին իսկ, այնքա՜ն ան եկած է բնականաբար, ճակատագրականօրէն զրեթէ, կարծես անխուսափելի։

Եւ սակայն Պէռնչթայն կը հաւատայ մարդկային հոգիին խորը թաղուած խղճմտանքի կայծին, անոր անդիմադրելի հոսանուտին։

Վերջին արարուածին, կապրիէլ ժանըլօ ինքն իսկ սարսափած է իր ոտքերուն տակ փուռած փլատակներէն, որոնց մէջտեղը կանգնած՝ այս անգամ չատ աւելի ուժեղօրէն լսելով իր մէջը ըմբոստացող խղճմտանքին բողոքը, ահաւոր, տատապակած խոստովանանքի մը մէջ կը պարզէ, կը բացատրէ իր էութեան մէջը մինչեւ այդ օրը թաղած գաղտնիքը, իր անդիմադրելի, բնազդական ցանկութիւնը ամէն երջանկութիւն փչրելու իր չուրջը, քանի ան իրը չէ։

Բանականութիւնը եւ բարութիւնը կը ձգնին հակնալ այդ զժբախտ հոգիին, ներել անոր կատարած աւերը։ Կարելի՞ է պատժել ուրականը, կայծակը։

Չէ՞ որ ինք ալ այնքան տատապած է որքան իր զոհերը։

Ու այդ տատապանքը՝ իր խաղին ամէն մէկ պահին զգալի պահելու համար Vanturaի անհերքելի զգայնութիւնը եւ տաղանդը հարկ էր։

Որքան կը յիշեմ՝ Տիկ. Սիմոնի խաղը կը կրէր աւելի գիտակից չէչտուած չարութիւն մը, մինչդեռ Mlle Ventura տուաւ աւելի ճակատագրապաչտ եւ բնազդական աւելի ճիշդ հոգեբանօրէն, քանի որ մեր ամէն մէկ չարժումը ճակատագրական բան մը ունի իր մէջ՝ եթէ ձգնինք վերլուծել։

Թատերական այդ օրինակ զործի մը մէջ, Vanturaի նման արուեստագէտուհիի մը ձայնին երանգները, զգացումներու արտայայտութեան հպումները անսալի փոխանցումները լսելով է՝ որ կարելի է հասկնալ բեմին եւ չարժանկարի կտաւին (նոյն իսկ խօսուն) մինչեւ եղած անանցանելի միջոցը։

Այս վերջինը՝ ինչպէս չատեր են թաղրեցին— երբեք չպիտի կրնայ տատալել աւելին։

Կենդանի խօսքին եւ մեքենական նոյնիսկ ամենակատարելագործեալ՝ վերարտադրութեան մէջ բան մը կայ, որ երբեք չպիտի կրնայ տալ մեքենան —հոգիին թրթռացումը շրթունքին վրայ...

Պէռնչթայնի Gabrielle Jannelotն պիտի մնայ իրրեւ նկարագրի մը հոյակապ կերտուածք՝ այնքան զասական, որքան Շէյքսփիրեան սահմռկեցնող, ողբերգական տիպարները։

Գեղեցիկ ամբողջութիւն մը կազմուած էր Mlle Venturaի չուրջը։ Francen չատ աւելի նուրբ եւ մարզկային եղաւ՝ քան Christineի մէջ։ Զուտ եւ վայելուչ խաղ մը՝ որ մեծապէս դնահատուեցաւ։ Yonnel — անմոռանալի Համլէթը՝ որ յայտնուեցաւ անցեալ տարուան ընթացքին— փաստեց որ արդիական դերի մը մէջ նոյնքան տիրապետող է, որքան զասականին։ P. Bertin յաջող էր նոյնպէս իր վախկոտ, վարանոտ սիրահարի արտայայտութիւններուն կամ նախանձոտի պոռթկումներուն մէջ։

Mlle A. de Chanveron եւ M. Le Goff փոքրիկ դերեր ունէին։ Mlle Renaud զերազանցօրէն յուզիչ էր իր մայրուր ու միամիտ բարեկամուհիի, չարութեան անպիտակ զոհի համակրելի դերին մէջ։ Իր ձայնը, չարժումները, ապրումները համակ քնքշութիւն են։ Իր բաժինը կարեւոր եղաւ յաջողութեան մէջ։

ՀՐ. ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ

ԹՈՒՐՔԻԱ

Թուրքիան՝

ԱՆՑՆՈՂ ՏԱՐՈՒԱՆ ԸՆԹԱՑՔԻՆ

(ԴԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂԵՐՈՎ)

ՅՈՒՆՈՒԱՐ

1.— Պոլսոյ խառն խումբը Աթէնք գնաց։

9.— Արտաքին նախարար Թէվֆիկ Րիւշտի Թէհրան գնաց։

16.— Համալսարանի բարեկարգութեան համար փրոֆ. Մալէ Պոլիս հասաւ։

21.— Առաջին անգամ ըլլալով, Ղրիմի Պաթան մզկիթին մէջ Թուրքիոյ Գուրան կարդացուեցաւ։ Թէհրանի մէջ ատորագրուեցաւ Թուրք – պարսկական զաշնագիրը։

23.— Մաքսանենգութեան դէմ վարուիչնները սկսան։

28.— Երզրումի պալատին մէջ պատանեան խորհրդաժողովը գումարուեցաւ։

30.— Ցաթիճ մզկիթին մէջ առաջին անգամ Թուրքերէն ղան կարդացուեցաւ։

ՓԵՏՐՈՒԱՐ

1.— Էնկիւրիի մէջ Ծխախոտի խնդրաժողովը գումարուեցաւ։

16.— Էնկիւրիի մէջ, Խալք կուսակցութիւնը 20 հոգինոց յանձնաժողով մը ընտրեց՝ տնտեսական զործնական կարգի զնելու համար։

19.— Խալք Էվիները բացուեցան։

22.— Սպանիոյ նախկին թագուհի Ալֆոնս Պոլիս հասաւ։

25.— Օտար մը առաջին անգամ ըլլալով Թուրք արդիական օրէնքով ամուսնացաւ։ (Ամերիկայի դեսպանի աղջիկը Բերայի Թաղապետարանին չէնքին մէջ)։

26.— Պոլսոյ եւ Իզմիրի մէջ հանդարտներ ձերբակալուեցան։

ՄԱՐՏ

13.— Տնտեսական յանձնաժողովի եզմատացոյցի յատուկ տեղեկագիրը պատրաստեց։

18.— Հապշէի վարչապետ Պէժիրմա Պոլիս հասաւ։

24.— Մենաշնորհներու բարեկարգման համար օրէնք մը քուէարկուեցաւ։

ԱՊՐԻԼ

11.— Լեհ մարաջախտ Փիլսուտսկի Պոլիս հասաւ։

25.— Ըմմէթ փաչա Մոսկուա մեկնեցաւ։

30.— Էնկիւրիի մէջ արհեստից ցուցահանդէս մը բացուեցաւ։

ՄԱՅԻՍ

21.— «Փիլքիլի»ն բացուեցաւ։

22.— Ըմմէթ փաչա Հռոմ մեկնեցաւ։

26.— Հաւատարակչութեան տուքը քուէարկուեցաւ։ Թուրք – իտալական բարեկամական դաշինքը չի տարի երկարաձգուեցաւ։

29.— Ծողովը քուէարկեց օրէնք որով կ'աւելցուէին չէնքի, կալոսի գործողութեան տուրքերը։

ՅՈՒՆԻՍ

5.— Մանր գործերը Թուրքերէն միայն յատկացնելու որոշումը տրուեցաւ։

8.— Ֆէյսալ Թագաւոր Թուրքիա կաւ։

26.— 1932ի պիւտճէն քուէարկուեցաւ։

ՅՈՒԼԻՍ

2.— Ազգ. պատմութեան խորհրդաժողովը գումարուեցաւ Էնկիւրիի մէջ։

ԳՐԱԿԱՆ-ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՈՐՈՆՈՒՄՆԵՐ

3.

Պարոնայք քննադատներ, նոր ստեղծագործութիւն մը ո՞ր չնաչխարհիկ ծաղկին է արդեօք օտար՝ մեր հորիզոններուն։ Օտար զրականութեանց մէջ նորը յատկանչողը ի՞նչ բան է։ Կը հաճի՞ք բացատրել։

Հետեւա՞ծ էք արդեօք հայ արդի զրականութեան վաստակին։ Ի՞նչ կը փնտռէիք անոր մէջ ու չգտաք։ (Զեմ ուզեր պատասխանել Գրական Ակումբին մէջ խօսած հետեւեալ մթոքին, «Նոր զրողները նախ զործեր թող տան եւ յետոյ պահանջներ դնեն», կարծեմ բոլորս ալ համաձայն ենք, որ հիւանդութեան մը սկիզբ վաթսիկէ է նոր զրողներուն զիրք հրատարակելու պարագան, անկախ այդ զիրքերուն որակին եւ քանակի խնդիրէն, չնայելով որ կարեւոր մաս մը կ'արդարացնէ հեղինակներուն վրայ մեր ունեցած յոյսերը։)

Այո՛, ունինք նոր զրականութիւն մը, նոր՝ զգայութեամբ, խորքով, ոճով ու լեզուով։ Կը կրկնենք, նոր ըսելով ոչ երիտասարդ կը հասկնանք եւ ոչ ալ զրական նոր զպրոցի մը հպատակող օրէնքներով կազմուած։ Նոր զրականութեան բացատրութիւնը աւելի ճիշդ կ'ըլլայ սահմանել ժամանակակից զրականութիւն անունով, բայց ժամանակակից ըլլալով մէկտեղ, իր բերած տարրերով, խորքով եւ ըզգայութեամբ նոր է հինին բաղդատմամբ։ Այս սիւնակներուն մէջ կարդը պիտի գայ օրինակներով խօսելու։ Բայց իրրեւ ընդհանուր յատկանիշ այդ նորութեան, ժամանակակից զրժգոհութիւնը, ընկերային ցնցումները որոշ չափով արձագանգ զտած են հոն, թերեւս մեղմ չափով, սակայն հայ զրողը այդ ալիքներուն ազդեցութեան տակ է։ Հայ զրողը քաղաքական իր անորոշ վիճակին գիտակցութիւնն ամէնէն աւելի ներկայիս կը զգայ, ու ով որ ընդունակ է կը փորձէ տալ այդ գիտակցութեան արձագանգը։ Հայ արդի զրականութեան ճարտարապետութեան հոգը, կը կրկնենք, ոչ մէկ ուրիշ զրական

18.— Թուրքիա Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ ընդունուած։

31.— Ցորենի պաշտպանութեան օրէնք մը քուէարկուեցաւ։

ՕԳՈՍՏՈՍ

12.— Թուրքիոյ մէջ ճարտարարուեստական կարելիութիւնները քննող ռուս մարմին մը հասաւ Պոլիս։

17.— Թուրք լեզուի քննիչ ընկերութիւնը կազմուեցաւ։

19.— Պոլսոյ մէջ մօտ քսան համայնավարներ ձերբակալուեցան։

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

6.— Միջազգային մասնական ժողովը տեղի ունեցաւ Պոլսոյ մէջ։

15.— Ըմբէթ փաշա առաջին անգամ ըլլալով օգտուեալով Պոլիս հասաւ ինկլիւբին։

21.— Նոր անտեսական նախարար ձէլալ պէյ բաժնեցուցակի եւ տրվիզի մասին նոր ու թոյլատու կարգադրութիւններ ըրաւ։

23.—Ըմբէթ փաշա հարաւային սահմանները ուղեւորեցաւ։

25.—Ամերիկայի սպայակոյտի պետ զօրավար Մաք Արթըր Պոլիս — ինկլիւբի դնաց եւ ընդունուեցաւ Կազիէն։

26.—Լեզուական համաժողովը բացուեցաւ՝ Տոլմա Պաղչէի պալատին մէջ։

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

4.— Էլազիզ՝ Քէօմիւրհանէի (Եվրթաի) մեծ կամուրջը բացուեցաւ վարչապետին կողմէ։

17.— Սուրբոյ մարզպան Փռնսօ Պոլիս հասաւ։

25.— Պարսկաստանի արտաքին նախարար Ֆիրուզի Խան Էնկլիւբի հասաւ։ Ֆրանսացիներու հետ առարքայուեցաւ կալուածոց եւ երկաթուղիներու համաձայնագիրը։

ՆՈԵՄԲԵՐ

1.— Ազգային Մեծ Ժողովը բացուեցաւ։

5.— Էնկլիւբի մէջ առարքայուեցաւ պարսիկ – թուրք դաշնագիրը։

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

1.— Արտածման նիւթերու արտիզները fոնքրալի ենթակայ եղան։

2.— Լեզուական համաժողովի նախագահ Սամիհ Րիֆաթ մեռաւ։

7.— Հանրապետութեան տարեդարձի առթիւ ֆէսի վէճ մը եղաւ Եվրոպոսի հետ։

12.— Ազգային խնայողութեան շաբաթը սկսաւ։

13.— Էնկլիւբիէն՝ Պուէնոս Այրէսի հետ հեռաձայնով խօսուեցաւ։

17.— Պալքանեան վաճառ. սինեմակի խորհրդաժողով եղաւ Պոլսոյ մէջ։

ՔԷՄԱԼ ԵՐԲ ԷՆԿԻՒՐԻ ՄՏԱՒ

ԱՆԳԼԻԱՑԻԲ ԿԸ... ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՆ ԻՍԿ ԹՈՒՐՔԵՐԸ ԿԸ ՀԵԳՆԻՒ ՈՒ ԿԸ ՎԻՃԻՒ...

1921ի 27 դեկտեմբերին է որ, Քէմալ մուտք գործած է Էնկլիւբի եւ հոն հաստատած իր կառավարութիւնը։ Այս տարի եւս մեծ հանդիսութիւններ եղան։ Այս առթիւ, Էնկլիւբի երեսփոխան եւ 1921ին նոյն քաղաքին կուսակալ Եահիա կալիպ պէյ ճառ մը խօսած ու յետոյ, եղած առաջարկին վրայ պատմած է իր յիշատակները։

« Այդ օրը ես ու հրամանատար Ալի Ֆուատ փաշա կալին իմիր լիճը իջնող փէչերուն վրայ դիմաւորեցինք։ Մեր ինքնաշարժը երբ մօտեցաւ կալիին ինքնաշարժին, ելանք դուրս։ Ալի Ֆուատ փաշա անցաւ անոր ինքնաշարժը, իսկ կալին ալ մեր ինքնաշարժը առինք։ Տիքմէնի ներքեւ կը սպասէին Էսկիշէհիրի երեսփոխան Էմին պէյ եւ իր ընկերները։ Քիչ մը աւելի վար՝ 300ի մօտ ձիաւոր եւ զինեալ ազգային ուժեր կը սպասէին։ Հոդ՝ իջանք ինքնաշարժներէն։ Կալին — «Բարե՛ւ, ընկերներս», ըսելով ողջունեց զանոնք։ Ու այս քայլերուն հարցուց թէ ինչո՞ւ եկած են հոն։ Իրեն պատասխանեցին, — «Հայրենիքի ճամբուն վրայ մեռնելու կուգաս։ մեր արիւնը քեզ մատաղ...», ազազակները մինչեւ երկինք կը բարձրանային։

Այս մեծ զանգուածին առջեւ կեցած էին տեղւոյն մեծերը եւ կրօնականները։ («Ձիւմհուրիյէթ»,որմէ կը թարգմանենիք այս տողերը, գրած է այդ պատկերը, — Քէմալ շրջապատուած փաթթոցաւորներով, որոնք բազկատարած կ'աղօթեն, ոմն ձեւով կ'աղօթէ ի'նք եւս...)։

Ինքնաշարժները յետոյ, կայարանի ճամբով, ուղղուեցան հին ժողովասրահը։ Երբ մենք կ'անցնէինք, կայարանը գտնուած Անգլիացիք այս հսկայ ցոյցին չուարեր էին, եւ կալին կը լուսաբանէին։ կայարանէն մինչեւ հին ժողովատեղին օգտած էին էնկլիւբի «Սէքմէն» կոչուած հին «եէկիթ»ները։ Անոնք կալին կը դիմաւորէին սուրի եւ fալփահի խաղերով ու «կեցցէ՛ս» աղաղակներով։

ՁԱՅՆԵՐ ԳԱԻԱՌԷՆ

Իզմիրցիներու խնջոյք - ցերեկոյթը

—·—

ԼԻՈՆ, 10 Յունուար (ցառաջ). — Իզմիրցի հայրենակիցներու նախաձեռնութիւնով, երկու տարի առաջ հիմը գրուած էր «Իզմիրցիներու Իրերօգնութեան Մնատուկի» մը, նպատակ ունենալով նիւթապէս օգնելու իրենց անկար եւ թշուառ հայրենակիցներուն։ Գոհունակութեամբ պէտք է ըսել սակայն, որ մինչեւ հիմա այդ դժբախտ հարկին տակ չեն գտնուած։

Եկամուտի իբր միջոց նախատեսուած է անդամավճար մը եւ զանազան հանդէսներ։ Միութեան կը մասնակցին Լիոնի եւ Տէպինի բոլոր Իզմիրցիները անխտիր։

Ինչպէս անցած տարիներուն, կ'ւրակի՝ Յունուար 8ին, Միութիւնը Ծնունդի առթիւ սարքած էր ընտանեկան ցերեկոյթ մը, Փլաս-ութ-Փոն Պ. Լէոնի ճաշարանին գեղեցիկ վերնասրահին մէջ։

Ժամը 2ին սկսեալ Միութեան անդամները ինչպէս նաեւ տարբեր վայրերու հայրենակիցներ սկսած են իրենց տեղերը զբաւել սրահին մէջ, որ ելեկտրական գունաւոր լոյսերու մէջ կը շողշողար։ Սրահին խորքը նոր Տարիի աւանդական ծառը գեղեցկօրէն զարդարուած, տասնեակ մոմերով լուսավառուած էր։

Օրուան նախագահ եւ «թամատա» Պ. Յակոբ Գազազեան հանդէսը բացուած յայտարարելէ առաջ, առաջարկեց մէկ վարկեան յատկապէս յարգել յիշատակը Միութեան նախագահուհի Տիկ. Վերժին Սամուէլեանի, որ վերջերս մեռած էր։ Յետոյ նախագահը զրաւոր ճառով մը Միութեան կատարած գերը վեր հանեց եւ ըսաւ որ այս տեսակ ընտանեկան հանդիպումներ կը նպաստեն տոհմիկ բարքերու պահպանումին եւ մեզ ու մեր զաւակները հեռու կը պահեն ձուլումէն եւ ուծացումէն։ Վերջացնելով մաղթեց որ մօտ ապագային այս խնջոյքները կատարենք Մայր Հայրենիքին մէջ։

Իզմիրի նախկին առաջն. Սահակեան արքեպսկ.ի (որ շա՛տ կը սիրեն Իզմիրցիները) ձօնուած ուղերձ մը արտասանեց Պ. Յ. Հարէլեան։

Թամատային հրաւէրով ամէն մէկը իր շնորհը ցոյց տուաւ։

Հաճելի էին Օրիորդներ Մ. Պասմաճեանի, Ա. Իսրայէլեանի եւ Տէր եւ Տիկին Ս. Թիրեաքեաններու երգած երգերը։ Պ. Առնակ իր անուշ ձայնով հանդէսին փայլը աւելցուց։

Տէսինէն Պ. Շիրինեան քանի մը խօսքով իր դոհունակութիւնը յայտնեց, որ ինքը Սեբաստացի ըլլալով հանդերձ ներկայ էր եղած այս խնջոյքին եւ իր զաւակը պարտէզ Իզմիրցիներու կենացը, որուն փոխարէն Պ. Թիրեաքեանի առաջարկով, հանդիսականները Սեբաստացի հայդուկին՝ անուանի Մուրատին իբր յարգանք, խմեցին բոլոր վերապրող Սեբաստացիներու կենացը։

Մէջ ընդ մէջ ինչ փաւլէօղը զեղեցիկ եղանակներ կ'արձակէր եւ զոյգեր կը պարէին, սրահին մէջ ստեղծելով ընտանեկան ուրախ ու ջերմ մթնոլորտ մը։

Միութիւնը ի նպաստ անտուկին փոքր գումարի մը փոխարէն,ցրուեց գոց պահարաններ սիւսիփիկներով լեցուն։ Իսկ իբր կաղանդչէք՝ բոլոր ներկաներուն ժանտարին բաժնուեցաւ։

Տեղի ունեցան նաեւ ընտանեկան զուարճալի խաղեր։

Աճուրդի դրուեցաւ թէյի կազմած մը, որ քիչ ժամանակի մէջ 150 ֆր.ի բարձրացաւ։ Շահեցաւ Պ. Հէլվաճեան։

Շնորհաւորելի են կազմակերպիչ յանձնախումբի բոլոր անդամները, որոնք ջանք չէին խնայած հանդէսը հաճելի եւ փայլուն անցընելու համար։

Իրիկուան ժամը 8.30ին հանդիսականները ցրուեցան ուրախ տրամադրութիւնով։

Ա. Հաբէլեան

Նոր ցաւեր, նոր ոգեր

—·—

ՀԷՐԻՒՈՒԻ, 9 Յունուար (ցառաջ). — Փարիզէն հինգ հարիւր քէլոմեթր հեռու այս փոքր զաղութը ութ տարիէ ի վեր խաղաղ վիճակ մը ունի։ Բոլորը կը զործեն հիւսուածեղէնի գործարաններուն մէջ, միշտ զոհ իրենց վիճակէն։ Մեծ ամսով համակիր Հ. Յ. Դաշնակցութեան։ Երկար առեն է ի վեր այցելու մը եկած չըլլալով, մինչեւ այսօր չենք ունեցած որ եւ է ազգ. կազմակերպութիւն։

Մեր հայրենակիցներէն ոմանք անկասկած թուղթեր ունին եւ շատ հաւանական է որ տուժեն։ Քանիցս Փարիզի հոգեւոր հովիւին գրած եւ խնդրած ենք որ այցելու քահանայ մը ղրկէ Չորս - հինգ երախաներու մկրտութեան համար։ Յուսանք թէ մօտ ատենէն կը ղրկէ։

Քաղաքէն երկու - երեք ժամ հեռու, կարգ մը հայրենակիցներ մէկ-մէկ ազարակներու տէր եղած են եւ իրենց ապրուստը կը հոգան, համակրանքը շահելով զրացիներուն։ Ուրիշ առթիւ ցառաջի մէջ կարդացած ենք հայ կարմրուկի մը մասին։ Ձիշեալը անցած շաբթու զարձեալ իր կարմիր զոյնը դուրս տուաւ, զիշեր մը զործարանէն դուրս ձգելով երիտասարդ այր եւ կին մը, իրենց երեք տարեկան երախայով։ Ախզեները եկած էին այս կողմերը զործ փնտռելու։ Կնոջ համար զործ գտնուեցաւ, բայց մեր կարմրուկը առանց խղճահարութեան իր սեփական շէնքին պարապ սենեակներէն մէկը վարձու չտուաւ։ Թշուառ ընտանիքը ճարահատ գնաց Պէլֆոռ։

Մուրատեան Գառնիկ

ՔՂԵՑԻՆԵՐՈՒ ԵՐԵԿՈՅԹԸ

ԼԻՈՆ, 10 Յունուար.— Քղիի Հայրենակցական Միութիւնը Ֆարեզլիի եւ Ծնունդի առթիւ, հայրենակից Սեդրակեանի տունը երեկոյթ մը տուաւ։ Միութեան բոլոր անդամներն ու անդամուհիները, իրենց պզտիկներով ներկայ էին։

Երեկոյթին սկսաւ «Մեր Հայրենիք»ով, զոր մեծ ու պզտիկ Քղեցիները յոտնկայս եւ երկիւղածութեամբ երգեցին։

«Կենաց»ները առաջարկուեցան Հայրենակցական Միութեան ալ աւելի ուժեղացման, Քղեցի նահատակներու անմահ յիշատակին եւ հայրենի լաւ ու բարի բարքերու պահպանման համար։ Եղան մեներգներ, արտասանութիւններ եւ զեղեցիկ անակնկալներ։ Շատ հրապուրիչ էին Քղիի պարերգիչները։

Երկու հայրենակիցներ, Քղիի բարբառով կատակերգութիւն մը խաղալով, կուշտ ու կուտ խնդացուցին ներկաները։

Մթնոլորտը շատ զազգը էր, համակ երգ ու պար, ցնծութիւն եւ խանդավառութիւն մինչեւ առաւօտ։

Ինչպէս որ փոքրիկ երախաները իրենց վարժուհին կը շրջապատեն, երբ զեղեցիկ մանկական հէքեաթներ կը պատմէ, եւ յափշտակուած ու աչք ականջ կտրած մտիկ կ'ընեն նոյնիսկ չեն ուզեր մէկ բառ փախցնել, նոյնպէս՝ Քղեցի հարսներն ու աղաքն իրենց համակրելի եւ բարի մամիկին շուրջը բոլորուած, լուռ յափշտակութեամբ կ'ունկնդրէին եւ անոր խելացի խորհուրդներն ու կեանքի փորձառութենէն առած խրատներն իւղ ու մեղրի տեղ կ'ընդունէին։

Բարի մամիկն անոնց կը պատմէր ցանկալի Քղիի անցեալ փառքերէն, Քղեցիներու կեանքէն. տօնական եւ հարսանեկան հանդիսաւորութիւններէն յուշեր կը բերէր։

Իսկ աշխոյժ եւ կայտառ քղեցի սիրուն երախաները մինչեւ առաւօտ երգելով, պարելով եւ գայլայլելով լուսցուցին։

ՄԱՄՈՒԼ

ՀԱՅԵՒԹՈՒՐՔ ՄԵՐՁԵՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

—·—

Այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ, «Պայքար», Ամերիկայի ռումկավարներուն պաշտօնաթերթը, ընդելով աչքէն ձախէն եղած թելադրութիւնները, դիտել կուտայ (24 դեկտ)։

— « Ինչ որ չենք կրնար ըմբռնել, ոմանց այն ըմբռնումն է թէ պէտք է ամէն գնով անցեալը մոռնալ Թուրքեւհայ մերձեցում մը իրականացնելու համար։ Ինչո՞ւ, ազգային ի՞նչ մեծ օգուտի համար։ Եթէ այսպէս ընենք Թուրքիան պիտի ճանչնա՞յ մեր իրաւունքը ոչ աղատագրեալ հայկական նահանգներուն վրայ։ Մենք անոնցմէ չենք որ կ'ուզեն անտեսել Ղազի փաշային եւ իր կատարեալութեան ջանքերը, Թուրքիան Թրքական ուժերով վերանորոգելու համար։ Բայց այս ջանքերը,Թուրք հանրապետութեան տասնեակ մը տարիներու զոյութեան ընթացքին, ե՞րբ Հայոց արդարութիւն ընելու չափ յառաջ գացին։ Եւ եթէ մեր հաւաքական կեանքին համար լիովին անօգուտ բան մրն է Թուրքեւհայ մերձեցում մը, ինչո՞ւ ցոյց կը տրուի այս սակրամտութիւնն ու տեղի կ'ունենան այս աւելորդ փոլիքիfոսութիւնները Թուրքերը սիրաշահելու համար։ Կրնա՞նք քաղաքական օգուտ մը տեսնել ի փոխարէն այն վատասեռումին՝ զոր յառաջ պիտի բերենք մեր ժողովուրդին մէջ, չարաչար «արիւնոտ հաց» ուտելով Թուրքերու հետ։

Եւ ի՞նչ տուեալի, ի՞նչ արդարացում կրնայ ունենալ Թուրքիոյ մէջ ընդունուած ըլլալու համար։ Ինչպէս ամէն տարի, Ազգերու Լիկային յիշատակը կը մատուցանենք ամբողջ աշխարհին եւ Թուրքերուն յայտարարելու համար թէ պիտի պահանջենք մեր «ազգային օջախը», յաջորդ վայրկեանին զառնալու եւ Թուրքերու բռնաբռնութեան հաշուեյարգարն ընդունելո՞ւ համար է, թէ ըսելու համար՝ որ, եթէ չենք հրաժարիր մեր ազգային իրաւունքէն, երբ առենը գայ զայն ձեռք ձգելու համար պիտի գործածենք նաեւ մեր իմացական եւ ֆիզիքական բոլոր միջոցները»։

Եկմալեան փոքրիկները, սեւաչեայ քոյր եւ եղբայրը, չատ յաջող կերպով երգեցին Գնդակ ոռոտացը։ Սեդրակեան փոքրիկ քոյրերը չատ դեղեցիկ եւ յաջող արտասանութիւններով ծափերու արժանացան։ Իսկ Վարդուհի Շահինեանը, որ հազիւ երկու տարեկան է եւ դեռ նոր բառեր կը թոթովէ, երգիչներու եւ պարողներու ձայնի եւ շարժուձեւի նմանութիւններն ընելով հանդիսականներու ուրախ տրամադրութիւնն ալ աւելի բարձրացուց։

Երեկոյթին չատ մեծ փայլ տուին Քղեցի ընտրեալ տիկիններ՝ մեներգներով, պարերով եւ չքեղ ու ճաշակաւոր տեղան տարբերով։

Քղեցի Միութիւնն իր զոյութիւնն ու ժողովրդականութիւնը,դլխաւորաբար կը պարտի իր անդամուհիներու մեղսալոյն գործունէութեան եւ անոնց սրտով ու հոգիով նուիրումին։

Երեկոյթին սպասուածէն աւելի խանդավառ մնցաւ։ «Ընկեր» հօկճիներու աչքը լոյս, հակառակ իրենց բարի ցիչ պատճառի վրայ պէտք է որ անցեալը մոռնանք։ Ազգեր կը պատերազմին, կը պարտուին, կը յաղթեն ու կը հաշտուին, այո, բայց մենք չպատերազմեցանք, եւ ինչ որ ալ ըլլան մեր քաղաքական սխալները, ասոնք պատասխանատու չեն միլիոն մը անդէն հայութեան չէքէական հոդուածներու ձեռքով փճացմանը, անապատներու մէջ տանջանքին, գազանաբարոյ թշնամիի մը կողմէ խոշտանգումին, եւ անկարեկիր խողխողումին։ Ի՞նչ դիւրին մոռցանք քարերն ալ ճաթեցնող այս ազէտը, զոր դատապարտելու համար մէկ Թուրք իսկ իր սիրտը չբացաւ մարդկային դէմին։

Իրատեսութի՞ւն է ոմիրը գործողներն արդարութիւն ակնկալել, թէ քաղաքական ամէնէն չիմարական ցանկատեսութիւնն է, բամպինգմ մըն է՝ որ իբրեւ իրատեսութիւն կ'ուզեն ոմանք մեզի ծախել։ Աժան, անարժան փոլիքիfոսութիւն է։ Եւ ո՞ր Թուրքն է որ մինչեւ հիմա կարեւորութիւն տուաւ նոյն իսկ այս ժան փոլիքիfոսութեան։

Երբ Ազգերու Լիկային յիշատակը կը մատուցանենք ամբողջ աշխարհին եւ Թուրքերուն յայտարարելու համար թէ պիտի պահանջենք մեր «ազգային օջախը», յաջորդ վայրկեանին զառնալու եւ Թուրքերու բռնաբռնութեան հաշուեյարգարն ընդունելո՞ւ համար է, թէ ըսելու համար՝ որ, եթէ չենք հրաժարիր մեր ազգային իրաւունքէն, երբ առենը գայ զայն ձեռք ձգելու համար պիտի գործածենք նաեւ մեր իմացական եւ ֆիզիքական բոլոր միջոցները»։

CHANTH, 94 Rue Lafayette, Paris (10)

Նիւթին բացառիկ նկարագրին համար, փարիզեան երեք մեծ հրատարակչական տուներէ մերժուած, եւ հակառակ ատոր, լոյս տեսնելէ յետոյ արդէն գերմաներէն եւ անգլիերէն լեզուներու թարգմանուելու առաջարկներ ընդունած՝

FILLES

Հեղինակ՝ ՄԵՐՈՒԺԱՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

Պոլսական պատմուածքներու այս հատորը արժանի՞ է իր անսպասելի յաջողութեան։

Երկու աժանուան մէջ Ձրդ տպագրութիւն

Դիմե՛ 9 Ցրանկ

Կը ծախուի բոլոր գրավաճառներուն մօտ

Dépôt général: Messageries Hachette

ԳԵՏՆԻ ՏԱԿԷՆ

(ԹԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՆԱՂ. 1908)

Մելիք.— Դու չպիտի փոխէիր լուրերի ընթացքը։

Հաճկ.— Բայց պիտի պիտնամ։

Մելիք.— Օգո՞ւտը։

Հաճկ.— Մելիք, մի՛ ջղայնացներ պատմի՛ր, ի՞նչ է վիճակը։

Մելիք.— Վաղը ամէն բան կ'իմանաս. գիշերս հանգստացիր։

Հաճկ.— Հիմա, հիմա, ամէն բան պիտի պարզես։

Մելիք.— Ժամանակ չկայ, պիտի գնամ, մի չափազանց կարեւոր ժամադրութիւն։

Հաճկ.—Ի՞նչ ժամադրութիւն, ո՞ւմ հետ։

Մելիք.— Առաջնորդը պիտի դայ։

Հաճկ.— Առաջնո՞րդը. (կը նստի՝ փաթթուած վերմակի մէջ)։ Առաջնո՞րդը։

Մելիք.— Այո՛, Տէր – Դիոնիսիոսը, չափազանց կարեւոր բան ունի յայտնելիք։

Հաճկ.— Ես էլ պիտի ներկայ լինեմ։

Մելիք.— Բայց քո վիճակը, Հայկ։

Հաճկ.— Հեռո՞ւ է ժամադրութեան տեղը։

Մելիք.— Քովի տունը։

Հաճկ.—Թող այստեղ դայ։ Ես ներկայ պիտի լինիմ, բայց նախ կարճ, պարզիր դրութիւնը. ի՞նչ վիճակի մէջ է ընդհանպատրաստութիւնը։

Մելիք.— Ամէն ինչ կազմակերպուած էր... բուռն գիմադրութեան համար... միայն վերջին րոպէին ստիպուեցանք փոխել ծրագիրը։

Հաճկ.— Ի՞նչպէս։

Մելիք.— Մեր կռուող, դրսեցի, փախստական գինուորների մեծ մասը լեռը գրկեցինք։

Հաճկ.— Գիտեմ։ Բայց ինչո՞ւ. հէնց այդ լուրի վրայ էր որ վճռեցի անմիջապէս Այդեստան իջնել։

Մելիք.— Ամէն կերպ պիտի աշխատինք խոչ տալ։

Հաճկ.— Մէջո՞ցը։

Մելիք.— Դեռ որոշ չէ։

Հաճկ.— Ե՞րբ պիտի որոշուի։

Մելիք.— Իրերու ընթացքից է կախուած։

Հաճկ.— Ուրեմն ձեր կողմից մեծ ոչ սպասողական վիճա՞կ։

Մելիք.— Դաւոյի ընկնելուց ի վեր կառավարութեան ուժը հարիւրապատկուել է։

Հաճկ.— Իսկ կազմակերպութի՞ւնը։

Մելիք.— Նուազել։

Հաճկ.— Ժողովրդի տրամադրութի՞ւնը։

Մելիք.— Տատանման մէջ, անվստահ։

Հաճկ.— կազմակերպութեան չաքե՞րը։

Մելիք.— երկիւղով պաշարուած. պիտի աշխատինք խուսափիլ ընդհարումներից. երեւի կառավարութեան դիտաւորութիւնն էլ այդ է. քանի խումբ զրկեցինք, ո՛չ մի հանդիպում։

Հաճկ.— Այս րոպէիս, դուցէ, Արտամեան ճանապարհը բոլորովին բաց է, ոչ մի հակղութիւն, թէեւ ծպտուած չէի, բայց բոլորովին ազատ անցանք։

Մելիք.— Այնուամենայնիւ անկասկած է ճիշդն իմանալ կառավարութեան տրամադրութիւնը։

Հաճկ.— Վարպետ խաղ է... թուրք պահակները կը լրջի՞ն գիշերները։

Մելիք.— Վերջերս շատ քիչ։

Հաճկ.— Արտասահմանի մարմիններու հետ յարաբերութիւնը ի՞նչպէս է։

Մելիք.— Գրեթէ կտրուած։

Հաճկ.— Նոր գիծե՞ր։

Մելիք.— Շատ է դժուար։

Հաճկ.— Մեր բարեկամ Քիւրտե՞բը...

Մելիք.— Ոյս են տալիս։

Հաճկ.— Գիւղացինե՞րը։

Մելիք.— Քաղաքն են թափւում։

Հաճկ.— Փուռե՞րը։

Մելիք.— Հաց չկայ։

Հաճկ.— Ի՞նչ է մտածում ժողովուրդը։

Մելիք.— Հետաքրքիր է թէ ինչ պիտի առաջարկէ առաջնորդը։

ԴՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ՄԸ (կը մտնէ)։ — Պ. Մելիք, եկան։

Մելիք.— Ի՛հ, ես գնամ։

Հաճկ.— Ձէ՛, այստեղ։

Մելիք.— Բայց...

Հաճկ (գործակատարին).— Գնա՛, առաջնորդիր այստեղ։

ԴՈՐԾԱԿ.— Լա՛ւ։ (Կը հեռանայ)։

Մելիք.— Ես չէի ուզեր որ դուն երեւայիր։

Հաճկ.— Ինչո՞ւ։

Մելիք.— Բոլորին յայտնի է որ դուն քաղաքը չես։

Հաճկ.— Ի՞նչ, մեռե՞լ եմ։

Մելիք.— Ձէ՛, հեռացել։

Հաճկ.— Արդի՞նքը։

Մելիք.— Պիտի ցոյց տանք որ չատ քիչ մարդ ունինք այստեղ, ընդհանուր տրամադրութիւնը...

Հաճկ.— Աւելի պիտի ընկնի։

Մելիք.— Ժողովուրդը վախենում է մեր ներկայութիւնից։

Հաճկ.— Լքո՞ւմ ուրեմն։

Մելիք.— Զգուշութիւն, ո՛չ լքում։

Հաճկ.— Այսինքն փախուստ։

Մելիք.— Գործի չահի համար։

Հաճկ.— Էլ գո՞րծ է մնում։

Մելիք.— Ներկան զոհենք ապագայի համար։

Հաճկ.— Վստա՞հ ես։

Մելիք.— Ոչ ոք կարող է վստահութեամբ խօսիլ այս պարագային. պիտի աշխատինք անել այն, ինչ որ հնարաւոր է, դէպքերը առաջ բերին երեւոյթներ, որ մարդ չէր կարող իսկ մտածել. Դաւոյի գաւաճանութիւնը, մինչեւ այժմ էլ դեռ խորհրդաւորութեան մէջ, տակնուվրայ արաւ մեր ամբողջ ծրագիրները, եւ կառավարութիւնը որ հանդիպած քանում էր, մինչ մենք արթուն գործում էինք, այժմ ահագին ուժ հաւաքած ուզում է քանդել ամէն գնով մեր բոյնը...

(Լռութիւն)

Հաճկ.— Մելի՛ք։

Մելիք.— Ի՞նչ։

(Լռութիւն)

Հաճկ.— Արեան ընկերները անհրաժե՞շտ է որ անկեղծ լինեն։

Մելիք.— Ինչի՞ մասին է կասկածդ։

Հաճկ.— Ինչո՞ւ չէիր ուզում որ ներկայ լինեմ առաջնորդի հետ տեղի ունենալիք տեսակցութեանը։

Մելիք.— Ցայտնեցի պատճառը, պէտք է ընդհանուր կարծիք կազմել տանք թէ յեղափոխականները հեռացել են քաղաքից։

Հաճկ.— Այդքա՞ն միայն։

Մելիք.— Ուրիշ ի՞նչ։

Հաճկ.— Ամօթը իմ ներկայութիւնի՞ց...

Մելիք.— Չա՛յկ։

Ղ. ՄԵԼՈՑԵԱՆ

(Շարունակելի)

ՄԻՒՍԱՂ

— Պարոն ատիկանապետ, հաճեցէք ինձ զէնք կրելու արտօնագիր մը տալ։

— Պատճառը ի՞նչ է, մէկէ մը վախկամ կատա՞ծ ունիք։

— Տակաւին չեմ գիտեր, վաղը պիտի ամուսնանամ։

×

— Բարեկամ, այս առաւօտ կանուխ կողոպտուե՛ր մը ազատեցայ շնորհիւ կնոջս։

— Կ'երեւի թէ ձեր կինը հայ եւ անվախ է։

— Ընդհակառակն, առտուան հագուստներս խոզանակած միջոցին, գրպանս պարպած էր, որով գողերը ձեռնունայն դարձան։

Ց.

Դ.

Փարիզ եւ արուարձանները

ՌՈՍՏՈՄ կոմիտէի ժողովը այսօր Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին 131, Fbg. du Temple, կարեւոր օրակարգ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

Հ. Ց. Դ. ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԿԵՆՏՐ. ԿՈՄԻՏԷԻՆ արտակարգ Ընդհ. Ժողովի կը հրաւիրէ ՓԱՐԻԶԻ, ԻՍԻ - ԼԷ - ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ, ՊՈՒԱ - ԲՕԼՈՆՅԻ, ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ եւ ԱՌՆՈՒՎԻԼ - ԼԷ - ԿՈՆԻՍԻ կոմիտէներու, ենթակոմիտէներու եւ խումբերու անդամները, 22 Յունուար, Կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2ին Sociétés Savantes*ի սրահին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։*

ՇԱՒԻԼԻ «Արդուհեան» խումբի ժողովը *16* Յունուար երկուշաբթի երեկոյ ժամը *8.30*ին սովորական հաւաքատեղին։

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ «Ս. Մինասեան» ենթակոմիտէի դասախօսական ժողովը այսօր Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Հայ Ակումբին մէջ, կը խօսի ընկ. *ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ*։ Նիւթ՝ *Հայաստան Անդրկովկասի մէջ*։

Գաւառ

ԼԻՈՆԻ անդամական ընդհ. ժողովը այսօր Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Հ. Ց. Դ. Ակումբ-Ընթերցարանը։ Կարեւոր օրակարգ։ Ներկայանալ անդամատոմարով։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

ՄԱՐՍԷՑԼԻ Քրիստափոր խումբի ժողովը այսօր Ուրբաթ երեկոյ ժամը *8.30*ին, *49* բիս Նասիոնալ, պատանեկան միութեան գրադարան-ընթերցարանին մէջ։ կարեւոր օրակարգ։ Ներկայանալ անդամատեսրով։

ՄԱՐՍԷՑԼԻ Հ. Ց. Դ. Պատանեկան միութեան ընդհ. ժողովը վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը *9*ին Գրադարան-ընթերցարանին մէջ, *49* բիս Նասիոնալ։

ՊԻՒՎՈՒԱՐ ՕՏՏՕԻ Պատանեկան Միութեան ընդհ. անդամական ժողովը այսօր, Ուրբաթ երեկոյ ժամը 7.30ին սովորական հաւաքատեղին։

ցետագուած է Մարսէյլի *ԱՂԲԻՒՐ ՍԵՐՈԲ* ենթակոմիտէի ներթական ժողովը։

ՏԻՄԻՆԻ կոմիտէի ընկերա - համակրական դասախօսական ժողովը տեղի կ'ունենայ վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին Հ. Ց. Դաշնակցութեան Տան ժողովասրահը։ Կը դասախօսէ ընկ. ՎԱՐԴԱՆ ՉՈՒԼԻԲԵԱՆ։ Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները եւ համակիրները։

ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

ՌՈՍՏՈՄ ենթակոմիտէի «Քրիստափոր» խումբի հաւաքական դասախօսական-վիճաբանական ժողովը վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը *8.30*ին Հ. Ց. Դ. Պատանեկան Միութեան Գրադարան-Ընթերցասրահին մէջ։ կը դասախօսէ ընկ. *Գ. ՀԻՒՍԵԱՆ*։

ՍԷՆ-ԺԵՐՄԱ «Վրէժ» խումբի դասախօսական-վիճաբանական ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին սովորական հաւաքատեղին։ կը դասախօսէ ընկ. *Ն. ԱԶԳԻՆ*։

ՊՈՒԻՎՈՒԱՐ ՕՏՏՕԻ «Վռամեան» ենթակոմիտէի դասախօսական-վիճաբանական ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 5ին սովորական հաւաքատեղին։ կը դասախօսէ ընկ. *Ս. ՄԻԼՏՈՆԵԱՆ*։ Ներկայ կ'ըլլայ նաեւ Ամերիկայէն տեղս նոր ժամանած ընկ. ցարուհիւնեան։

Հրապարակային դասախօսութիւն

ՊԱՆԵՒՕ - ՔԱՇԱՆԻ «Ա Ր Ա Ի» ԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ

Այս կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը *3*ին,
150, *Route d'Orléans* (Cachan) սրահին մէջ
կը խօսի ընկեր *ԱՐՇԱԿ ՋԱՄԱԼԵԱՆ*։
Նիւթ՝ «*Դաշնակցութեան դիրքը ներգաղթի մասին*»։

Ընտանեկան ցերեկոյթ-խնչոյք

կազմակերպուած՝

ՍԱԼՈՆՅԱՂՈՐԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ԱՌԹԻՒ ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 2ԻՆ ԲԱՑԻ ՔԼԻՐ ՏԸ ԼԻՒՆԻ ՎԵՐՆԱՅԱՐԿԸ

202, Ավընիւ Շուազի, փարիզ, Մէթրօ՝ փլաս տ'Իթալի

Բանախօսութիւն, արտասանութիւն, երգ եւլլն.։

Մուտքը ազատ է։ Ձոխ պիւֆէ։

Թատերական ներկայացում

ՎԻԼՆԻ ԿԷՄՔԷՐԿԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

ղեկավարութեամբ՝ **Ա. ՇԱՀԽԱՔՈՒՆԻԻ**

եւ մասնակցութեամբ՝ *Տիկ. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆԻ, Օր. ԱՆԱՀԻՏԻ, Պ. Պ. ՍՈՒՐԱԲԵԱՆԻ, ԼԱՒՐԱՆԻ, ԴՄԲԼԹԵԱՆԻ եւ ՄԱՒՐՈՒՏԵԱՆԻ*

կը ներկայացուի՝ **ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐ** (Տրամ *3* արար)

ՎԻԼՆԻ ՄԷՋ.— վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը *8*ին Դամկ. Ազատ. կուս. սրահին մէջ
ՏԻՄԻՆԻ ՄԷՋ.— Այս կիրակի կէս օրէ վերջ, ժամը 2ին, Հ. Ց. Դ. ժող. Տան մէջ

Տոմսերու գիները՝ 6 *ֆրանք,* 4 *ֆրանք։*

Փարիզի Գրական Ակումբ

վաղը Շբ. իրիկուն, ժամը 9ին, 131 rue Cambronne, métro Vaugirard*։ Զեկոյց Պ. Կարօ Սասունիէ, «Շանթի նոր տրամը — Օշին-Պայլ»։ Մուտքը ազատ է։*

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԻՒՆ **CONSTANTINOPLE**

ԹԻԹԻՒՆՁԵԱՆ ԵՒ ՓԱՆՈՍԵԱՆ ԸՆԿ.

37 Rue Trévise, Métro Cadet **Tél. Taitbout 56—96**

Յատկապէս ՇՆՈՒՆԴԻ առթիւ ստացած ենք արեւելեան միրգեր եւ ամէն տեսակ նպարեղէններ Մասնաւորապէս զարկ տուած ըլլալով արեւելեան սուրճի առուտուրին, յատկապէս կը յանձնարարենք մեր ԱՆԱՐԴԱՒԱ եւ ՀՆՏԻՐ ՍՈՒՐՃԸ, Կը վաճառենք մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ՝ անմրցելի գիներով եւ մաքուր սպասարկութեամբ։

Livraison à domicile

Տիկին Մարիամ Տէմիրճեան, ցաքէթ Տէմիրճեան եւ զաւակները, Տիկին Կիւլիւզար Տէմիրճեան եւ պարագաները կը ծանուցանեն իրենց ամուսնոյն, եղբօր, եղբօրորդւոյն եւ ազգականին՝

ԲԵՆԵԱՄԻՆ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆԻ

դառնաղէտ մահը, Հանգուցեալը զոհ գնաց ինքնաջաքժի արկածի մը։

Թաղումը կատարուեցաւ ցորեքշաբթի եւ մարմինը ամփոփուեցաւ Մարսէյլի գերեզմանատունը։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Մարսէյլ, Գործ.— 845 *ֆրանք։*
Տէպէն, Գործ.— 300։
Վրէնցէ, Պլ. Յակոբ.— 200։
Լիվրփուլ, Խ. Գ.— 130։
Մարսէյլ, Գործ. միջ., Ս. Ճ.— 100։
Լիոն, Գործ.— 218.70։
Նիս, Պ. Պ.— 70։
Սէն Թրոփէզ, Զօր.— 35։
Ոմն.— 700։
Փարիզ, Պ.— 70։
Պաղատատ, Մ. Է.— 2 *անգլ.*։
Սէվրան, Խ. Քննյ.— 70։
Մարսէյլ, Ի. Թ.— 35։
Մէքնէս, Յ. Ա.— 35։
Պոլէն, Թ. Մ.— 35։
Սէնթ Թ'Օպան, Ց. Խ.— 35։
Ֆրանքֆուրթ, Խ. Վ.— 100։
Փարիզ, Ա. Եզր.— 140։
Վիթթրի, Վ. Բ.— 35։
Սէվրան, Վ. Ի.— 105։
Պրիւսէլ, Տիկ. Ն. Մ.— 200։
Առնուվիլ, Տիկ. Է. Է.— 70։
Ռուէյլ, Հ. Մ.— 35։
Կրընոպլը, Գապ.— 70։
Փարիզ (18), Այն.— 70։
Բրոն, Կ. Մ.— 50։
Փարիզ (20), Ա.— 150։
Վիէն, Յ. Խ.— 25։
Կրընոպլը, Տիկ. Ա. Կ.— 10։
Ռըթել, Ագ.— 35։

ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐ

փարիզ (13), Գասպ.— *Սկսանք ղրկել Յունուար 8էն։*
Սելանիկ, Ագգ. Վարժարան.— *Սկսանք ղրկել Յունուար 1էն։*
փըէ Սէն Թէթվէ, Յ. Խաչ.— *Սկսանք ղրկել Յունուար 8էն։*
Պէլմոն - Շավանս, Ա. Մ.— *Սկսանք ղրկել Յունուար 8էն։*
Սէն Թիւլիէն, Պօյ.— *Սկսանք ղրկել Յունուար 11էն։*
Քլիշի, Ս. Գալտ.— *Սկսանք ղրկել Յունուար 11էն։*
Իսի-լէ-Մուլինօ, Քէշ.— *Սկսանք ղրկել Յունուար 12էն։*
Սէն Թրուէն ան Լէյ, Թոր.— *Սկսանք ղրկել Յունուար 12էն։*
փարիզ (19), Ա. Էքպ.— *Սկսանք ղրկել Յունուար 12էն։*

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԱՆԴՐԻԱՍԻ եւ իր շրջանի հայ բրենակցական Միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2։30ին «Ժլօրիա» ճաշարանին մէջ, 61, rue Mr. le Princ. Մէթրօ՝ Օտէօն։ Կը խնդրուի հայրենակիցներէ իրարու լուր տալ։

ՎԱՂԱՆՑԻ Շապին - Գարահիսարի արիւնոտ Դաշտի «Արծիւ» Միութեան ընդհ. անդամական ժողովը տեղի պիտի ունենայ այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին տեղւոյն Քաֆէ Գոմէրթի ընդարձակ սրահին մէջ։ Հաշուետուութիւն եւ վարչութեան ընտրութիւն։

ԵՈԶԳԱՏԻ եւ շրջանի Հայրենակց. Միութեան ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին, Սիամանթօ - Վարուժան Ակումբին մէջ, 245, rue J. J. Rousseau, Իսի-լէ-Մուլինօ։

«ՄԻՓԱՆ»ի փորձերը տեղի կ'ունենան Ուրբաթ իրիկուն. 31, բիս Բիվոլի (մէթրօ Շաթլէ)։ Անդամներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

***

Վարդանանց ցօնի հանդէսը «*Միփան*»ի նախաձեռնութեամբ փետր. *19*ին. կիրակի ժամը 3ին։ կը խնդրուի նկատի առնել թուականը։

Նոր ցարին կը մտնենայ, փութացէք անգամ մը այցելել՝
ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԻՆ
ՀԱԼԱՃԵԱՆ
7, Rue de Tracy Tel. Louvre 28-23
(Métro: St. Denis եւ Réaumure)
Նոր Տարիի առթիւ ստացած ենք արեւելեան չոր միրգեր, ընտիր օղի եւ թարմ նպարեղէններ։
Փութացէք օգտուիլ առիթէն, բացառիկ գնով Նոր Տարիի առթիւ բոլոր ապսպրանքներու վրայ։
Ուշադրութիւն մեր գիներուն՝

1. Սուրճ	9	*ֆր.-լիվր*
2. Բաշէր պանիր	8	*ֆր.-լիվր*
3. Կեասրիոյ ապուխտ	12.50	*ֆր.-լիվր*
4. Ճերմակ պանիր	6	*ֆր.-լիվր*
5. Չիթապտուղ	3	*ֆր.-լիվր*
6. Ընտիր օղի	19	*ֆր.-լիթր*

Ընգամ մը այցելեցէք՝ համոզուելու համար։
Livraison à domicile

ՎԱՐՋՈՒԻ ԵՆ 50, rue du Dr. BASSET, St. OUEN.
Մէթրոյին մօտիկ։
Նոր տան մը մէջ սիրուն եւ օդասէտ յարկաբաժիններ, որ ունին երկու սենեակ, խոհանոց, W. C., անթրէ, տէպարա, քավ, լոյս, կազ, ելեքտրականութիւն, conforts-modernes:
Վարձք 2800 *ֆր. տարեկան։* 100*ին* 10 *շարժ։*
Հաղորդակցութեան միջոցներ.— *Թրամուէյ թիւ՝ 10, 11bis, 42, 54, 66, 73, 77։ Օթօպիւս՝* J. Hbis, FM. FB։
Այցելելու համար դիմել *Պ. ՊՈՒՏԱԿԵԱՆի*, տեղւոյն վրայ։

*11*րդ ներկայացում

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

Ղեկավարութեամբ՝ Ա. ԿՈՒԹԻԿԵԱՆԻ եւ Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ

Չիմնադիր՝ ԱՐՄԱՆ ԿՈՒԹԻԿԵԱՆ

STUDIO RUDOLF *սրահը*, 6bis, Rue Campagne Première, Métro: Raspail

15 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ 8·30ԻՆ

Կը ներկայացուի **ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ ՏՈՒՆԸ**

Տրամ *4* արար։ Ձոխ Էվրիթմիան։ Ղեկավարութեամբ՝ Ե. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ

Կը մասնակցին.— Տիկիններ՝ Լուսի Պետրոսեան, Լուսիկ, Օր. Յովմասեան, *Պարոններ՝* Գազանճեան, Թորոսեան, Կոթիկեան, Նիկողոսեան եւ ուրիշներ։

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐ 3, 5 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

Տոմսերը վաղօրօք կարելի է ապահովել Հրանտ - Սամուէլի *գրատունէն, Ֆլօրիա ճաշարանէն եւ բոլոր միւս սովորական տեղերէն։*

Երեկոյթ - պարահանդէս

ՊՕԼՈՒ-ՏԻՒՐԻԿ ԵՒ ՇՐՋ. ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

14 Յունուար, Շաբաթ գիշեր ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ

Hôtel de Russie*ի* ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

2, Rue Batignolles **Métro: Clichy ou Rome**

կը նուագէ Գոլիզէումի հռչակաւոր Արժանթինեան Օրքէսթրը, դեկավարութեամբ J. Pesanti*ի* եւ ընկերակցութեամբ հանրածանօթ երգչուհի Mlle Nena Sainz*ի* (*Chanteuse Sud - Américaine*)։

Ախթաքսիմներ *Պ. ԲՈՒՒՔԱՒԹ*ի կողմէ, նախկին աքթօպաթ - տանսէօր մրզիք-հոլ Շան գ'Էլիզէի, Արթիսթները վարձուած ըլլալով մինչեւ առաւօտ երգերը եւ ախրաքսիօնները պիտի կրկնուին յաճախակի։

Պիլէթ դիւրամատչելի գիներով։ *Մուտք՝ 10 ֆրանք։*

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՇԱՒՈՒ կամ վարձու է, Մարսէյլի մէջ մեծ խանութ մը, ամէն տեսակ գործի յարմար. նա մանաւանդ՝ ՄԱՓՐԻՉԻ եւ ՄՈՒԱՎԱՃԱՌԻ,

Գիմել. *14, rue Longue des Capucins, Marseille* (Հաւկթավաճառին)։

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ Եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՄԱՐՇԵՂՅԻՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՊԱՆՆԵՐ

Եթէ կ'ուզէք գնել լաւ տեսակի արանց եւ կանանց գուլպաներ
en premier Choix et Hors Cours
Դիմեցէք մեր վաճառատունը ամենայն վստահութեամբ
P. S. BENVENISTE
2, rue de Lancry, Paris
փափաքողներուն կը դրկուի նմոյշ։

E. TER-MINASSIAN

Export und import, Komissionen und Vertretungen

ցանձն կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը հիւմ նիւթերու (չոր պտուղ, ադիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու։

կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց։

Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30, Allemagne.

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու
Գատուոյ մէջտայլ Ֆրանս, առողջապահ. նախարարութենէն
Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)
Téléphone: TRINITÉ 59—54

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12։

Հոն կը կատարուին՝ Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, լուսանկարում (**radiographie**), գեր-մանիչակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլտրակենտան դարմանում (**radiothérapie profonde**), նաեւ ՏԻԱԹԵՐՄիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են։

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն։ Հակահիւծախտային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ)։

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնեցնական Թելադրական եւ ֆիլէօսեան մեթոտներ։

Դարմանատունը ունի իր ժամնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց Ծննդամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար։

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք։

Տօքթ. Մ. Թէշիշեան, որպէս մասնագէտ սերքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուն։

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway *26*, 28, 54:
Autobus AF, AJ, AM, B, BD, Bl, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

«ՅԱՌԱՋ»ի ԹԵՐԹՕՆԸ (18)

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

2· ԼՐՓԻՒ ՓՈՂՈՑԻՆ ՄԷՋ

Այս պատրաստութիւնը գլխաւոր պատճառներէն մէկն էր որ չէր ուզած Պալ Պուֆօն երթալ անոր հետ։ Դժուարութեամբ մտեր էր այնտեղ ուսնամսոյր բան մը զգացեր էր, տեսնելով ներսը այդ սրահին։ Պալ Պուֆօնը պիտի քանդէր այն գրասիւ մթնոլորտը որ ստեղծուած էր իրենց բարեկամութեամբ։ Պատկերը չէնած պիտի ըլլար ան այդ աղջկան, եթէ գեղեցկութեան մասին որ եւ է հասկացողութենէ զուրկ այդ մարդիկը իրենց բազքանչացումով արատաւորած չըլլային գաղափարը որ կենդանութիւն պիտի տար անոր։

Ձորճ չխօսեցաւ բնաւ՝ երբ կը վերադառնային պարապահէն։ Գիտէր որ անօգուտ բան էր ըրածը եւ անտեսելի։ Վերջ ի վերջոյ Լիան տեսիլուած էր շահիլ իր ապրուստը։ Փորձըն էր կարգադրած Պալ Պուֆօնի ներկայացումը։ Չէր կրնար խուսափիլ։ Սակայն չէր երբեք իր մերկութենէն, եւ սակայն չնորհիւ իր փորձառութիւններուն, ինքն իրեն վերապահած էր զայն։ Հակառակ իրենց մտերմութեան, ձորճ ապահով չէր տակաւին որ ամբողջովին տէրն էր այդ աղջկան։

Լիան ցատկեց անկողինին վրայ ու երկնցուց թեւերը, գրկելու համար ձորճը որ գոհունակութիւնը ունենայ լսելու անոր երախտագիտական սիրալիր բառերը։

Այդ չէր իր փնտռած գոհունակութիւնը։ Երբեք մտքէն անցած չէր նըւէրներով գնել այդ աղջիկը։ Այդպէս չէր ըմբռներ անիկա կնոջ տիրացումը։ Ծախու առնուելիք առարկայ մը չէր կինը, ձորճի հասկացողութեամբ։

Դժուար էր իրեն համար ըմբռնել այդ աղջիկը։ չէր գիտեր թէ ինչ պիտի նշանակէր այդ մեռաքսին չոյանքը անոր մորթին վրայ։ Չէր գիտեր նոյնպէս որ Լիան երախտապարտ էր իրեն այդ չոյանքին եւ թէ սիրուն բան մը ունենալու հաճոյքին համար։

Ձորճ լուռ կեցաւ մինչեւ որ աղջիկը քակեց չուանը եւ բացաւ ծրարը։ Հըրաշքի մը տպաւորութիւնը կրեց Լիան, երբ իր ձեռքին մէջ գտաւ գիշերազգեստը։ Ծրարին թուղթը ինկաւ անկողինին վրայ։ Մատներովը վեր բարձրացուց մետաքսէ հագուստը եւ ապշած երեսովի մը առաւ։

Չհասկցաւ ամբողջական իմաստը այդ նուէրին. տուրքն էր ան իր սիրոյն։ Լիան կռահեց այդքանը։ Առատաձեռնութիւն մը որուն ընդունակ են բոլոր այրերը, երբ կ'ուզեն արտայայտել երախտիքը իրենց յարդերուն։ Գիտէր այդ եւս։ Բայց չկրցաւ հասկնալ իսկական նշանակութիւնը այդ նուէրին։ Ի՞նչ ըսել կ'ուզէր ձորճ։

Մետաքսի կտոր մըն էր ան որ պիտի չոյէր իր մարմինը։ Այդ մասին խորհած չէր կրնար ըլլալ։ Լիան չէր հասկցուցած անոր իր աղքատութեան չափը։ Միշտ պահած էր իր հպարտները։ Փաթթած եւ անկիւն մը նետած էր զանոնք՝ աչքէ հեռու։ Աւօթ կային եւ այնպէս, յուսախաբ եղած էր ձորճ։ Կրնար տարբեր կերպ վարուիլ աղջկան հետ, բայց չուզեց։

Շնորհիւ մարդիկը հասկնալու իր բնածին յատկութեան որ իրեն էր ուանչմարելի ինչպէս օդը զոր կը շնչէր, Լիան կռահեց անոր տրամադրութիւնները։ Պիտի մեղմացնէր զանոնք ցոյց տալով հնազանդութիւն մը որուն անընդունակ եղած էր միշտ։ Գիտէր նաեւ որ քանի մը վայրկեան վերջ տարփանքը պիտի այլափոխէր այդ տրամադրութիւնները ինչպէս գարնան ձիւնը որ կը հալի արեւուն ճառագայթներուն տակ։

Սիրոյ գրգռութիւնը սկսեր էր արդէն արձարծուիլ, երբ կեցած էին բակին կիսատուերին մէջ։ Լիան զգաց անոր չերմութիւնը ձորճի թեւերուն մէջ, սանդուղներէն վեր։

Այդպէս են այրերը. այդպէս եղած են անոնք միշտ։ Ու հիմա, իր մատղացած չէր երբեք իր մերկութենէն, եւ սակայն չնորհիւ իր փորձառութիւններուն, ինքն իրեն վերապահած էր զայն։ Հակառակ իրենց մտերմութեան, ձորճ ապահով չէր տակաւին որ ամբողջովին տէրն էր այդ աղջկան։

Լիան ցատկեց անկողինին վրայ ու երկնցուց թեւերը, գրկելու համար ձորճը որ գոհունակութիւնը ունենայ լսելու անոր երախտագիտական սիրալիր բառերը։

Այդ չէր իր փնտռած գոհունակութիւնը։ Երբեք մտքէն անցած չէր նըւէրներով գնել այդ աղջիկը։ Այդպէս չէր ըմբռներ անիկա կնոջ տիրացումը։ Ծախու առնուելիք առարկայ մը չէր կինը, ձորճի հասկացողութեամբ։

Դժուար էր իրեն համար ըմբռնել այդ աղջիկը։ չէր գիտեր թէ ինչ պիտի նշանակէր այդ մեռաքսին չոյանքը անոր մորթին վրայ։ Չէր գիտեր նոյնպէս որ Լիան երախտապարտ էր իրեն այդ չոյանքին եւ թէ սիրուն բան մը ունենալու հաճոյքին համար։

Թարգմ. *Ժ. Մ.*

(Շարունակելի)

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու
Գատուոյ մէջտայլ Ֆրանս, առողջապահ. նախարարութենէն
Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)
Téléphone: TRINITÉ 59—54

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12։

Հոն կը կատարուին՝ Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, լուսանկարում (**radiographie**), գեր-մանիչակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլտրակենտան դարմանում (**radiothérapie profonde**), նաեւ ՏԻԱԹԵՐՄիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են։

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն։ Հակահիւծախտային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ)։

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնեցնական Թելադրական եւ ֆիլէօսեան մեթոտներ։

Դարմանատունը ունի իր ժամնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց Ծննդամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար։

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք։

Տօքթ. Մ. Թէշիշեան, որպէս մասնագէտ սերքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուն։

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway *26*, 28, 54:
Autobus AF, AJ, AM, B, BD, Bl, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R. Rivoli, մէթ. Շաթլէ։ Աբմատ. եւ նոր մէթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, ֆ արեան՝ ժեներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի։ Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12։

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)
Le Gérant : H. STEPHAN

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.28

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70
(ԵՐԹԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲՆԱԿԱՆՈՐԷՒԶԴՐՈՒԹԻՒՆԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 14 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1933
14 Janvier 1933

ՅԱՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻԻ 2036 — Խմբագիր՝ ՇԱՀԱՐԸ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՕՍՔ

ԳԵՐԱՐՏԱԴՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ «ՅԱՒԵԼԵԱԼ ԱՐԺԷՔԸ»

Շաբաթական 40 ժամ աշխատելու խնդիրը միջազգային լայն ծաւալով քննութեան նիւթ կը դառնայ այս վայրկեանին Ժընեւի խորհրդաժողովին մէջ։

ՅԱՒԱՍ օրը օրին կուտայ ամփոփումը յայտնուած կարծիքներու։ Այդ կապակցութեամբ կ'ուզենք մեր ընթերցողներու ուշադրութիւնը կեդրոնացնել արծարծուած հարցի էութեան վրայ։

Տնտեսական տագնապը իր յարատեւութեամբ կը դառնայ ըսպառնական։ Ու ահա, աշխարհի տնտեսագիտական միտքերը բազմակողմանի աշխատանքի մը լծուած են առաջքն առնելու այս տնտեսական տագնապին, որ կը սպառնայ ոչ միայն տնտեսական, այլ եւ քաղաքական կեանքը քաոսի մը վերածելու, անցնելու բոլոր պետութիւններու սահմաններէն, ընդգրկելու հարիւրաւոր միլիոն ժողովուրդները եւ դառնալու համաշխարհային տարերային վիհերէն փոթորիկ մը։

Ու այդ փոթորիկը բոլորին ալ կը սպասէ։ Հին աշխարհը կը ճարճատի։

Արդ, կարկառուններով անկարելի է դիմագրաւել այդ վիհերուն փոթորիկը։ Համաշխարհային տնտեսական ներկայ կեանքը կը կարօտի արմատական դարմանումի։ Շաբաթական 40 ժամ աշխատանքի պահանջը կը ճգտի դերարտադրութիւնը կրճատելու կամ ուելի չխտակ՝ անգործ ձեռքերուն գործ հայթայթելու համար։ Բայց այդ քայլը սկիզբն է երկանց։

Մեքենայեացումը եւ ներկայ դերարտադրութիւնը աշխատանքի կազմակերպութիւնը կը դնեն հարկադրանքի մը տակ՝ որ դեգրելու օրական 4 — 5 ժամուան աշխատանքի սխեմեմը, որ ընդ-ամէնը տասնեակ մը տարի առաջ ցնորական երազ մը պիտի թուէր։

Աշխատանքի ժամերու կրճատումը պայմանաւորուած է աշխատավարձի պահպանումով։ Աշխատավարձերու պահպանումն է էականը, որովհետեւ, այդ խղովակով կը բաշխուի կուտակուած հարստութեան մէկ մասը եւ հնարաւորութիւն կուտայ սպառման թափը բարձրացնել ու մեղմացնել դերարտադրութեան սպառնալիքը։

Աշխատանքի ժամերու կրճատումը եւ աշխատավարձերու պահպանումը, այն ձեւով, ինչ ձեւով քննութեան նիւթ է Ժընեւի մէջ, եթէ ընդունուի իսկ, կիսատ միջոց մըն է՝ ներկայ տնտեսական տագնապի բաղդատմամբ։

Դրամատիրական աշխարհը ուելի արմատական միջոցներու պիտի կրնա՞յ դիմել ոչ միայն տնտեսականտագնապին վերջ տալու, այլ նաեւ պահպանելու դրամատիրական հիմնական կարգ ու սարքերը։

Համաշխարհային տնտեսական տագնապը այս երկընտրանքը կը դնէ միջազգային դրամատիրութեան առջեւ։

Որովհետեւ դրամատիրութեան առջեւ դրուած հիմնական խնդիրը «յաւելեալ արժէք»ի բաշխումն է։ Մինչեւ այսօր աշխարհը դիտցած է յաւելեալ արժէքները կուտակել, բայց այդ արժէքներու բաշխումը եղած է նուազագոյն չափով, որով, ստեղծուած է անհաւասարակշռութիւն մը, որ նկարագիրն իսկ է ներկայ դրամատիրութեան։ Ներկայ տագնապը մահացու հիւանդութիւն մըն է, որմէ կրնայ դրամատիրութիւնը ազատիլ, եթէ բան մը փոխէ իր կարծրացած նկարագիրն։ Այսինքն, «յաւելեալ արժէք»ի բաշխումը նուազագոյն աստիճանէն բարձրացնէ առաւելագոյն աստիճանի։

Գերարտադրութեան հակադրել գեր – սպառումը։ Այսինքն, ոչ միայն պահպանել ապրուստի ներկայ աստիճանաչափը, այլ բարձրացնել մինչեւ դիւրակեցութիւնը, ու այս, լայն եւ համաշխարհային ծաւալով։ Առանց սպառման չուկայի, գերարտադրութիւնն ու գործազրկութիւնը տեւական սպառնալիք մը պիտի մընան։ Իսկ սպառման չուկայ, եւ մանաւանդ սպառման կարողութիւն ստեղծելու համար, ոչ միայն քաղաքական պատասխանատուները պէտք է վերացուին եւ համաշխարհային շրջանառութիւնները կանոնաւորուին, այլ անհրաժեշտ է հարիւրաւոր միլիոն աշխատաւոր բազուկներուն կանոնաւորաբար ետ դարձնել իր աշխատանքի «յաւելեալ արժէք»ի մեծագոյն մասը, որպէս զի ան կարենայ ըսպառել, ապրիլ եւ կեանք տալ համաշխարհային տնտեսութեան շրջանառութեան։

Կուտակուած դրամագլուխը, գերարտադրութեան հսկայական ղէգերը, մեքենան ի՞նչ են, եթէ ոչ աշխատաւոր բազմութեան մտքի ու մտնաւանդ բազուկի արտադրած «յաւելեալ արժէք»ները։

Այս խոշոր պատառի բաշխման չուրջն է որ աշխարհն ամբողջ կը կռուի։

Դրամատիրութիւնը խիստ ամուր բռնած է կուտակուած դրամագլուխն իր ափին մէջ, վեհափառօրէն նստած է գերարտադրութեան վրայ, ու հիմա կը ցնցուի այդ անապատ եւ անշարժ դէմքէն։

Երեսուն միլիոն անգործ բանուորները համաշխարհային տագնապը կը մեծցնեն, անդին՝ դրամատիրութիւնը կռնակը սրուած մեքենային՝ արհամարհանքով կը նայի անգործներու ծովին։ Բայց մեքենայեացումը երկայրի սուր է։ Նախ, մեքենան որ եւ է մէկու սեփականութիւնը չի կրնար ըլլալ։ Ան, երկաթացած «յաւելեալ արժէք» մըն է, ազգային հաւաքական սեփականութիւն մըն է, որ իր էութեամբ կը չարունակէ միլիոնաւոր անգործներու աշխատանքը եւ «յաւելեալ արժէք»ը ամբողջութեամբ կը կուտակէ քիչ թուով մարդոց քով։ Սակայն, մեքենան սպառող չէ։ եւ հետեւաբար կուտակուած արտադրութիւնը, առանց խնդրանքի, կը դառնայ անարժէք։ Իսկ մարդկային բազմութիւնները կը մնան առանց հացի։

Այս պայմաններու մէջ, մեքենային դաշնակցած դրամատիրութիւնը ղլուխը կը կորանցնէ, ու կը վազէ քովընտի սպեղանիներու եռեւէն։

Նուազագոյն աշխատանքի ժամեր, բոլոր անգործները գործի կապելու չափով, եւ առաւելագոյն վարձատրութիւն՝ դրամատիրութեան բաժին թողնելով «յաւելեալ արժէք»ի նուազագոյնը։

Այսպիսի արմատական կարգադրութիւն մը, կրնայ իր հետ բերել ուրիշ բարեփոխութիւններ, որոնք առ հասարակ կապ ունին արտադրութեան եւ բաշխման հաւասարակշռութեան հետ։

Համաշխարհային տնտեսական տագնապը մեծ ու վճռական փորձութիւն մըն է, որ կը բախէ դրամատիրութեան ոսկեպատ դռները։

ՄԱՄՈՒԼ

ԻԹԹԻՀԱՏԻ ՈՃԻՐՆԵՐԸ

«Էլ Ահվալ» չարունակելով իթթիհատի գործած ոճիրներու չուրջ իր սկսած յօդուածաշարքը, կը գրէ՝—

« 1914ին, Իթթիհատականները, իրենց դեկավարներու ձեռքով շատ տրտում արարքներու մէջ գտնուեցան։ Անոնցմէ ձավիտ պէյ խոստացաւ դաշնակից տէրութիւնները եւ կիսից կարեւոր փոխառութիւն մը։ Վերջը էնվէր փաշա եւ իր ընկերները Գերմանիոյ կողմը բռնեցին եւ Օսմանեան կայսրութիւնը Դաշնակիցներու դէմ պատերազմի դաշտը իջեցուցին։

Թուրքիան պատերազմական կրկէս առաջնորդողներէն մէկն ալ մեծ եպարբոս Սահտ Հալիմ փաշան էր։ Պատերազմական նախարար էնվէր փաշա, ծովային նախարար ձէմալ փաշա, ներքին նախարար Թալէաթ փաշա, ձավիտ պէյ հաւասարապէս պատասխանատու են Թուրքիոյ պատերազմի մասնակցութեան գործին մէջ։

Պատերազմի միջոցին ասոնք շատ մեծ ոճիրներ գործեցին եւ բազմաթիւ Հայեր ու Արաբներ խժդժօրէն քնաջնջեցին։ Իշխան Եուսուֆ Իզզէտտինի ներկայութիւնը իրենց համար վտանգ մը կը նկատէին Իթթիհատականները, որովհետեւ ան գահաժառանգ էր եւ հակառակ՝ իրենց ուղղութեան։ Օր մը, նոյն իսկ, Եուսուֆ Իզզէտտին ապտակ մը իջեցուցած էր էնվէրի երեսին, Օսմ. կայսրութիւնը պատերազմի կրակին առաջնորդած ըլլալուն համար։ 1916ին, էնվէր լուծեց իր վրէժը ,մահափորձի ենթարկելով զայն։ Անկէ վերջ յայտարարուեցաւ թէ՝ իշխան Եուսուֆ Իզզէտտին իր հօրը օրինակին հետեւելով անճնասպան եղած է։ Պատմագէտները պատերազմէն վերջ հաստատեցին որ ան էնվէր փաշայի գոհը եղած է։

Իթթիհատականները իրենց փառքը կերտեցին 9150 զոհերու դիակներուն վրայ։ Ասոնցմէ մեծ մասը Արաբներ էին։ Բաց ի այդ, պատերազմի միջոցին կէս միլիոն զինուոր զոհեցին եւ միլիոն մըն ալ Հայեր սրէ անցուցին։ Սակայն գտա՞ն իրենց երեւակայած յաջողութիւնն ու յաղթանակը։ Մեր խաղած տեղեկութիւնները ցոյց կուտան որ էնվէր փաշա կ'ուզէր միջեւ գահը բարձրանալ։ Սահտ Հալիմ կ'ուզէր խոով ըլլալ, ձէմալ փաշա՝ արաբական երկիրներու կայսրը ,Թալէաթ՝ ամբողջ Օսմ. կայսրութեան մեծ եպարբոսը մնալ կը փափաքէր։ Անոնց երազները, սակայն, մարեցան, եւ պատերազմէն վերջ տեսանք որ առաջին սատկողները եղան անոնք։ Թալէաթ որ Գերմանիա փախած էր եւ գաղտնի կեանք մը ուներ, 1921ին, Պերլինի փողոցներուն մէջ հայ երիտասարդի մը արձակած գնդակին զոհ գնաց։ Միւս Իթթիհատականները եւս մէկիկ մէկիկ ինկան վրէժի գնդակներով, իրենց բախտացներուն մէջ»։

ՌՈՒՄԻՆ ԴԱՀԼԻՃԸՀՐԱԺԱՐԱԾ

Պուքրէշէն կը հեռագրեն թէ Մանիուի դահլիճը իր հրաժարականը մատոյց թագաւորին, որ զայն ընդունելով յանձնարարեց առժամապաս վարել գործերը մինչեւ նորին կազմութիւնը։

ՄԱՀԱՑՈՒ ԿՌԻՒԸ

Անգլիոյ մէջ կռիւը մահացու ուեր կը գործէ։ Անցեալ շաբթու մեռած են 681 հոգի, որոնց 163ը միայն Պըրմինկէմ քաղաքին մէջ։ Նախորդ շաբթուան մահերու թիւն էր 303, իսկ անցեալ տարի նոյն շաբթուն մեռած էին 412 հոգի։

ՃԱՓՈՆ ԻՐԵՆ ԿԸ ԿՑ�է ՆՈՐ ՀՈՂԵՐ

Թօքիոյէն կը հեռագրեն թէ Ճափոն պաշտօնապէս նպատակ կը յայտնէ կցելու եռոլի հողամասը զայն նկատելով մին Հիւսիս – Արեւելեան չորս անքաժանելի գաւառներէն, այսինքն Մանչուրիա եւ Զէոլ – Քուօի նահանգէն։ Մանչուրիա երբ իր անկախութիւնը հռչակեց յայտնեց որ եռոլի իր սահմանին մէջ կ'ինկայ, չինական մեծ պարիսպը նկատելով իր սահմանագիծը։ Եղածը ներքին անկարգապահութեան մը զսպումն է որուն համար ընդունելի չէ որ եւ է օտար միջամտութիւն։

Ճափոնական վտանգին առջեւ հարաւային եւ հիւսիսային Չինաստանը միացած են եւ կը կազմեն նոր խառն բանակներ պաշտպանելու համար Դեղինի գետին հիւսիսի հողամասերը։

Փէքինի եւ Թիէն–Ձինի մէջ սակայն խուճապ կը տիրէ։ Ժողովուրդը կը փախչի կամ կ'ապաստանի եւրոպական շրջանակներու մէջ։ Օտար դեսպաններն ալ որ Փէքինէն մտադիր են երթալ Նանիին փոխադրուիլ՝ իրենց կապը պահելու համար չին ազգայնական կառավարութեան հետ։

Չինական կառավարութիւնը ծանուցագիր մը ղրկելով Ամերիկայի ու եւրոպական մեծ պետութեանց, կը բողոքէ ճափոնական առաջխաղացման դէմ եւ ամէն պատասխանատուութիւն կը թողու անոր վրայ։

Ազգերու Դաշնակցութեան ժողովը պիտի գրաղի այս հարցով։

«ԱՐՔ–ԱՆ–ՍԻՒԼ»Ի ԹՌԻՉՔԸ

Երեք մօթէօրով նոր սաւառնակ մը՝ *Արք – Ան – Սիւլ* հինգշաբթի առտու Ֆրանսայի հիւսիսը հասաւ Հարաւային Ամերիկա։ Առած էր 8600 լիդր էսանս, եւ 250 ֆիլօ իւղ, որով իր ծանրութիւնը կը հասնէր 14,500 ֆիլոյի։ Սաւառնակը ուր կային հօքը հոգի, ժամական 300 ֆիլոմեդր արագութեամբ շարունակեց ճամբան, սակայն ստիպուեցաւ գիշերուան ժամը 2·30ին իջնել Փորթէթիէն, Ափրիկէի հիւսիս – արեւմտեան հողին վրայ։ Պատճառը այն էր որ իւղի կեդրոնական *բաճխթէօռը* ծակած էր։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՑ ԿԸ ԾԱՆԷՒՆ

Ոտիկանութիւնը կը հետապնդէր այն մարսախոյսները որոնք գաղտնաբար Ֆրանսա կը մտցնէին գերմանական ծխախոտ եւ սիկարէթներ եւ կը ծախէին զանոնք։ Առջի օր, երեւան հանուեցաւ երկու մթերանոցներ 11րդ եւ 18րդ թաղամասերուն մէջ· ու բռնուեցան երկու օթօներ որով կը փոխադրուէին ծխախոտները Սառէն Փարիզ։ Չերբակալուեցան բազմաթիւ մարսախոյսներ, սակայն արձակուեցան՝ դատարան ներկայանալու պայմանով։ Միայն վար դրուեցան Քլաբէն եւ Փիէր Ֆուէրէ անուն երկու հոգի որոնք գիրենք ձերբակալող ոստիկաններուն ընդդիմացած եւ կռուած էին անոնց հետ։

ՆՈՐ ՋՏՈՒՄՆԵՐ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ համայնավար կուսակցութեան համաժողովին վերջին նիստը փակուելով, հրատարակութեան տրուեցան որոշումները։ Ընդունուած է Ստալինի ծրագիրը ներկայ տարուան ազգային տնտեսութեան վերականգնումին մասին։ Մոլոտովի տեղեկագիրը կը հաստատէ որ մեծ յաջողութեամբ իրականացած է երկրին ճարտարագործացումը։ Որոշուած է նոյնպէս զտել համայնավար կուսակցութեան շարքերը, վտարել անկարգապահները եւ անբարձալիները։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Գերման հողագործականներու ու դահիճին միջեւ

Գերման հողագործական ընկերութիւնը մեծ նպաստներ կը առնար կառավարութենէն։ Այսուհանդերձ երբեք չէր պակսեր հողագործական ընկերութեան դժգոհութիւնը։ Վերջերս, նոյն ընկերութիւնը նոր պահանջներ բանաձեւելով, ներկայացաւ Հինդէնպուրկին, որուն մօտ էին վարչապետը, Ֆոն Շլայխէր, հողագործական նախարարը, Ֆոն Պրաուն, ազգային տնտեսական նախարարը վարմպոլտ։

Ժողովութեան ընթացքին երեւցաւ հողագործական ընկերութեան մէկ յայտարարութիւնը, որ ծանր յարձակում մըն է կառավարութեան դէմ։ Հողագործական ընկերութիւնը «կառավարութիւնը պատասխանատու կը համարի այն բոլոր թշուառութեանց, որուն մատնուած է հողագործութիւնը, այն աստիճան որ սովետական երկրին մէջ իսկ չէ տեսնուած։ Միջազգային արտածման ընկերութեան չահերուն ծառայելու համար, ճարտարագործութիւնը ամէն կերպ կը վնասէ հողագործութեան։ Իսկ կառավարութիւնը կը գոհանայ հեռարձակով ճառեր խօսելով կամ պարապ բանաձեւեր հիւսելով»։ Երբ կարդացուեցաւ այս յայտարարութիւնը, կառավարութիւնը, մարշալ Հինդէնպուրկի հետ համախորհուրդ, դադրեցուց խօսակցութիւնը հողագործականներուն հետ եւ յայտարարութիւն մը տուաւ մամուլին, դատապարտելով հողագործական վարիչներու ընթացքը։

Կը կարծուի թէ Հիթլէրի խաղն է այս, ինչպէս կը մատնեն լուսն եւ թշնամական ոգին։

Քաղաքական խաղերը Գերմանիոյ մէջ

Անորոշ կացութիւն, քաղաքական մութ խաղեր, ահա ինչ որ կը հատատանի Պերլինեան հեռագիրները։ Վերջերս Հիթլէր յանկարծական այցելութիւն մը տուաւ Պերլինի։ Ըսուեցաւ թէ պիտի տեսակցի կառավարութեան հետ, մինչ իշխանութեան ցանկութեան յայտով։ Սակայն հաստատուեցաւ, որ Հիթլէր ներկայիս կը խուսափի ներքին բարդութիւններէ, վախնալով որ խորհրդարանին նոր լուծումովը կը կորանցնէ չահած դիրքին մը։ Ի վերջոյ իրազեկներ կը հաղորդէին թէ Հիթլէր Պերլին է գացած՝ կնքելու համար փոխադարձութիւն մը, որովհետեւ նիւթական անճկութեան մատնուած է իր կազմակերպութիւնը։

Այժմ արդէն մեկնած է դաւառ՝ ընտրական պայքարի։ Ճառի մը մէջ, ակնարկելով ծանօթ զրոյցներու, յայտարարեց թէ նպատակ չունի, ներկայիս, մտնելու կառավարութեան մէջ, ոչ ալ եւեւէր դաւանիչն մտնել դահլիճէն ներս։ «Երբ մտնեմ, պիտի մտնեմ դարպասի մեծ դռնէն։ Ասոնած պիտի ըսէ թէ ե՛րբ», վերջացուց իր յայտարարութիւնը։

Այսուհանդերձ որոշ կը թուի թէ Հիթլէրի կուսակցութիւնը ներկայիս ուրիշ մտահոգութիւն ունի, — իր ծոցին մէջ դժգոհութիւններ կան, եւ արտաքին շրջանակներու մէջ կը կորսուի հմայքը։ Նախկին կայսրը, կ'ըսեն թերթերը, հրամայած է իր մէկ մարդուն՝ լքել Հիթլէրեաններու շարքերը։

40 ժամուան աշխատանքի վիճը

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉԸ ԵՏ ԿԸ ԿԱՆՉՈՒԻ

Ժընեւի մէջ աշխատանքի խորհրդաժողովը չարունակեց իր վիճաբանութիւնը 40 ժամուան աշխատանքի մասին։ Իտալիոյ եւ Ռումանիոյ փոխթօներու ներկայացուցիչները իրենց կարգին դէմ արտայայտուեցան այդ ծրագրին։

Գերման գործատուրական ներկայացուցիչը յայտնեց թէ առաջարկուած բարեփոխութիւնները թէեւ մանակի լուծում մը կուտայ գործազրկութեան հարցին, բայց բարի կամեցողութեամբ այս ծրագիրը կրնայ ընդունուիլ համաժողովէն։

Սպանիոյ գործատուրական ներկայացուցիչը պնդեց որ տապնագին ստեղծած ներկայ եղերական կացութիւնը ամէն գնով պէտք է յաղթել։ փորձագէտներու համաութիւնը արդելք մը չի կրնար ըլլալ աշխատանքի ժամերուն կրճատման։ Մեր անգործութեան վտանգը աւելի ծանր է քան յանդուգն առաջարկման մը վտանգը, ըսաւ։ Աւելցուց որ, սպանիական կառավարութիւնը պիտի ընդունէր առանց օրավարձքի նուազման աշխատանքի ժամերու դեղչման պայմանագիր մը։

Զեխոսլովաք փաթրոնական ներկայացուցիչը գտաւ որ 40 ժամուան աշխատանքը աւելի պիտի ծանրացնէ արդի անհաւասարակշռութիւնը եւ պիտի երկարաձգէ տագնապը։

Ճափոնի կառավարական ներկայացուցիչը աւելցուց թէ հանրային կարծիքը նպաստաւոր չէ 40 ժամուան, աշխատաւորները զայն չեն պահանջեր եւ գործադրութիւնն ալ դժուար պիտի ըլլայ։

*** Ժընեւի աշխատանքի խորհրդաժողովին կը մասնակցին 34 պետութիւններ։ Ամէն պետութեան կողմէ երեք ներկայացուցիչներ կան, մին կառավարական միւսը բանթրոնական եւ երկրորդը գործատուրական։ Ամէն անգամ որ վիճելի հարց մը քննուի, կառավարական ներկայացուցիչին քուէն է որ կ'որոշէ հարցը, հակելով կամ գործատուրներու կամ բանուորներու կողմը։*

Արդի պայմաններուն մէջ ժուէօ կը ներկայացնէ գործատուրական սկզբունքները որ ենթակայ են Բ. Միջազգայնականին։ Ինք է որ բուռն կերպով կը պաշտպանէ 40 ժամուան աշխատանքը, առանց օրավարձերու դեղչի, որպէս զի արդելք մը դրուի մեքենայեացման չարիքներուն։

Ֆրանսական կառավարութեան ներկայացուցիչ Բիքընար իր կարգին կարգ մը վերապահումներ ըրած ըլլալով այս մասին, ինչպէս գրած էինք երէկ, ժուէօ բողոքեց Փարիզ թէ Բօլ Պոնքուրի նախարարութիւնը ներկայացնող մարդը պէտք չէ արգելք ըլլայ իրեն, հակառակ պարագային ինք ալ փոխադարձ սպառնական դիրք կը բռնէ։ Էթօ տը Փառի կը լսէ թէ, այս բողոքին վրայ Փարիզ կանչուեցաւ Բիքընար, նոր հրահանգներ առնելու համար։ Ցայսմիկ չէ թէ Ֆրանսական կառավարութիւնը ինչ կարգադրութիւն պիտի ընէ այս հարցին մասին։

Ա. Ց. Ղ. ՄՈՒՏՔԱՐՅԱՆ

— ... —

ԴԱՀԱՎԱՐՎԱԾՈՒՆ

Պատմվածք

— Ի՞նչ պատահար ասես...

— Ընկերս մեզ է հյուր եկել, ասում է՝ ճանապարհին մեքենան փչացել է, ստիպված է եղել գիշերը մեր տանը մնալ։ Ես էլ ասում եմ՝ ինչ կա որ, ընկերս է, կմնա։ Ինչ ասես որ չի պատահում ճանապարհին։ Ես ինքս էլ մի անգամ...

Ես ինքս էլ մի անգամ ճանապարհին մնացել եմ։ Ինչ-որ մեքենա էր, ինչ-որ բան էր պատահել, չեմ հիշում։ Ես էլ գնացի մոտը, ասում եմ՝ ինչ է պատահել, ինչ կարող եմ անել։ Ասում է՝ ոչինչ, ոչ մի բան չի կարելի անել, մեքենան փչացել է, պետք է մնալ այստեղ։ Ես էլ ասում եմ՝ ինչ անենք, ասում է՝ ոչինչ, գնանք մեր տուն

ԳԵՏՆ ՑԱՎԱԳ

(ՎԵՊ ՀՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԻՆԵՐԻՑ)

ՀԱՏՎԱԾ Ե

Ա. Ս.

— Ես, կարող եք պատկերացնել իրենց մի... մեր պատկերները մի պահ, որ մենք չենք կարող հավատալ մեր աչքերին, որ մենք ենք, որ մենք ենք, որ մենք ենք

Ց.

Դ.

Փարիզ եւ արուարձանները

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

Հ. Ց. Դ. ԵՒՐՈՊԱՑԻ ԿԵՂՐ. ԿՈՄԻՏԷԻՆ արտակարգ Ընդհ. Ժողովի կը հրաւիրէ ՓԱՐԻԶԻ, ԻՍԻ - ԼԷ - ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ, ՊՈՒԱ - ԲՕԼՈՆՊԻ, ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ եւ ԱՌՆՈՒՎԻԼ - ԼԷ - ԿՈՆԻՄԻ Կոմիտէներու, Ենթակոմիտէներու եւ խումբերու անդամները, 22 Յունուար, Կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2ին Société Savantes*ի սրահին մէջ: Կարեւոր օրակարգ:*

ՇԱՒԻԼԻ «Արդուեան» խումբի ժողովը 16 Յունուար երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին սովորական ֆաւուքաթեղին:

Գաւառ

ՇԱՒԷԹԻ «Բաբգէն-Սիւնի» խումբի ընդհ. ժողովը վաղը Կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին, ընկեր Վ. Սրապեանի բնակարանին մէջ:

ՄԱՐՍԷՑԼԻ Հ. Ց. Դ. Պատանեկան Միութեան ընդհ. ժողովը այսօր Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին Գրադարան-Ընթերցարանին մէջ, 49 բիս Նասիոնալ:

ՏԻՄԻՆԻ Կոմիտէի ընկերա - համակրական դասախօսական ժողովը տեղի կ'ունենայ այսօր Շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին Հ. Յ. Դաշնակցութեան Տան ժողովասրահը: Կը դասախօսէ ընկ. ՎԱՐԴԱՆ ՁՈՒԼՂԷՐԵԱՆ: Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները եւ համակիրները:

ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

ՌՈՍՏՈՄ ենթակոմիտէի «Քրիստափոր» խումբի հաւաքական դասախօսական-վիճաբանական ժողովը այսօր Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Հ. Ց. Դ. Պատանեկան Միութեան Գրադարան-Ընթերցասրահին մէջ: Կը դասախօսէ ընկ. *Գ. ՀԻՄՍԵԱՆ:*

ՍԷՆ-ԺԷՐՄ «Վրէժ» խումբի դասախօսական-վիճաբանական ժողովը վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին սովորական ֆաւուքաթեղին: կը դասախօսէ ընկ. *Ն. ԱԶԳԻՆ:*

ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕՒ «Վրամեան» ենթակոմիտէի դասախօսական-վիճաբանական ժողովը վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 5ին սովորական ֆաւուքաթեղին: կը դասախօսէ ընկ. *Ս. ՄԻԼՏՈՆԵԱՆ:* Ներկայ կ'ըլլայ նաեւ Ամերիկայէն տեղս նոր ժամանած ընկ. ցարութիւնեան:

Հրապարակային դասախօսութիւն

ՊԱՆԷՒՕ - ՔՈՇԱՆԻ «Ա Ր Ա Ր Ի Ա» ԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ

վաղը կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին,
150, Route d'Orléans (Cachan) սրահին մէջ
կը խօսի ընկերը *ԱՐՇԱԿ ՋԱՄԱԼԵԱՆ,*
նիւթ՝ *«Դաշնակցութեան դիրքը ներդաղթի մասին»:*

ԵՐԵԿՈՅԹ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՊՕԼՈՒ-ՏԷՎՐԻԿ ԵՒ ՇՐՋ. ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Այսօր, Շաբաթ գիշեր ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ

Hôtel de Russie*ի ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ*

2, Rue Batignolles Métro: Clichy ou Rome

կը նուագէ Գոլիգէուսմի ինչպէսեւ Ալժանթինեան օրքէսթրը, ղեկավարութեամբ J. Pesantil եւ ընկերակցութեամբ իանրաձայնօթ երգչուհի Mlle Nena Sainzh (*Chanteuse Sud-Américaine*):

Ալթրաքսիօնները Գ. *ՌՈՒԲՈՒՔԻ* կողմէ, նախկին աքրօպալթ - տաւնսէօթ միզիք-հոլ շան գ'Էլիզէի: Արթիսթները վարձուած ըլլալով մինչեւ առաւօտ, երգերը եւ ալթրաքսիօնները պիտի կրկնուին յաճախակի:

Պիւֆէ՝ գիւրամատչելի գիներով Մուտք՝ 10 ֆրանք:

ՀԱՆԴԷՍ-ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

Ի պատիւ ԱՐԹ. Տ. ՎԱՀԱՆ ՔԱՀԱՆԱՅ ԽՈՅԵԱՆԻ

ԻՐ ՕՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՀԱՆԱՅԱԿԱՆ ՅԻՍՆԱՄԵԱՅ ՅՈՐԵԼԵԱՆԻՆ ԱՒԹԻՒ

իր հայրենակից տրապիզոնցիներու եւ Պոլսեցի համակիրներու կողմէ

15 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3.30 — 7.30

VICTOR HUGO սրահին մէջ, 46bis, rue St. Didier
(Métro: Victor Hugo)

կը խօսին՝ *Գ. ԵՐՈՒԱՆԴ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ* (Տրապիզոնի Հայրենակցական միութեան կողմէ) եւ *Գ. ՀՄԱՅԵԱԿ ԽՈՍՐՈՎԵԱՆ,*

Գեղարուեստական բաժին ձոխ եւ ձրի պիւֆէ

ՄՈՒՏՔ 15 ՖՐԱՆՔ

“ՅԱՌԱՋ„ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

3, Rue POLIKAO Paris (20)

ԺԱՄԱԳՈՐԾ ԱՐՓԻԱՐԻ ՄՕՏ

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնասուած կերակուրներ

ՆԱԻՄԱԿԱՒՏՈՒԹԻՒՆ

ՕՏԱՑՈՒՆՔ

Քլիշի, Լ. Ս.— 33:
Լա Սիոթա, Գործ.— 64:
Լա Սիոթա, Կ. Մ.— 65:
Լա Շաս, Ս. Գ.— 70:
Լանբութէր, Կ. Ա.— 38:
Լա Ռուշէլ, Ա. Հ.— 140:
Սէն Քլէո տը լա Թուր, Գ. Ս.—35:
Քազապլանքա, Վ. Տ.— 35:
Փարիզ (2), Մ. Ուն.— 35:
Մէլանս, Գործ.— 108,45 լիրէթ.
Փարիզ (20), Զ.— 140.
Իսի լէ Մուլինօ, Սա.— 35:
Սէն Ժէրմէն ան Լէյ, Թոր.— 70:
Մարսէյլ, Գործ.— 753:
Մարսէյլ, Գործ. միջ., Մ. Մ.— 140:
Մարսէյլ, Գործ. միջ., Մ. Ա.— 50:
Փարիզ, Ք. Եղբ.— 75:
Շաս, Պ. Ա.— 25:
Մարսէյլ, Հ. Գ.— 140:
Քուրպէվուա, Օ. Պ.— 35:
Սէն Ժընէվիէվ, Իչխ. Ա.— 70:
Սէն Թ'էթիէն, Գործ.— 119.20:

11րդ Ներկայացում

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

Հիմնադիր՝ ԱՐՄԱՆ ԿՈՒՏԻԿԵԱՆ

STUDIO RUDOLF *սրահին մէջ*

6 bis, Rue Campagne Première, Métro: Raspail

Ղեկավարութեամբ՝ Ա. ԿՈՒՏԻԿԵԱՆԻ եւ Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ

Վաղը, կիրակի գիշեր ժամը 8.30ին

Կը ներկայացուի

ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ ՏՈՒՆԸ

Տրամ 4 արար: ՋՈՒՏԵՒՄԱՆ: Հերթական բեմադիր՝ Ե. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ

Կը մասնակցին. — Տիկիններ՝ Լիւսի Պետրոսեան, Լուսիկ, Ժ. Շահ-Պարոնեան: *Պարոններ՝* Գազանճեան, Թորոսեան, Կուտիկեան, Նիկողոսեան եւ ուրիշներ:

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐ 3, 5 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

Տիկին ԼԻՒՍԻ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Ընտանեկան գերեզման-խնկոց

կազմակերպուած՝

ՍԱԼՆՈՅԶՈՐԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ԱՌԹԻԻ
ՎԱՂԸ ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 2ԻՆ ՔԱՋԷ ՔԼԷՐ ՏԸ ԼԻՒՆԻ ՎԵՐՆԱՑԱՐԿԸ

202, Ավընիւ Նուազի, փարիզ, մէթրօ՝ փլաս տ'Իթալի

Բանախօսութիւն, արտասանութիւն, երգ եւլլն.:

Մուտքը ազատ է: Ձոխ պիւֆէ:

Փարիզի Գրական Ակումբ

այսօր Շբ. իրիկուն, ժամը 9ին, 131 rue Cambronne, métro Vaugirard*, Ձեկոյց Պ. կարօ Սասունիէ, Մուտքը ազատ է:*

«Շաբթի նոր տրամը — Օշին-Պայլ»:

ՅՈՒՇԱՏԻՏՂ

ԱՆԴՐԻԱՍԻ եւ իր շրջանի հայ բնակչական Միութեան ընդհ. ժողովը վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2:30ին «Ժլօրիա» ճաշարանին մէջ, 61, rue Mr, le Princ. մէթրօ՝ Օտէօն: Կը խնդրուի հայրենակիցներէ իրարու լուր տալ:

ՎԱԼԱՆՍԻ Շապէն - Գարահիսարի արիւնոտ Դաշտի «Արծիւ» Միութեան ընդհ. անդամական ժողովը տեղի պիտի ունենայ վաղը կիրակի առաւօտ ժամը 9ին տեղւոյն Քաֆէ Գոմէրսի ընդարձակ սրահին մէջ: Հաշուետուութիւն եւ վարչութեան ընտրութիւն:

ԵՈՋԿԱՏԻ եւ շրջանի Հայրենակց. Միութեան ժողովը վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին, Միամանթօ - Վարուժան Ակումբին մէջ, 245, rue J. J. Rousseau, Իսի-լէ-Մուլինօ:

ՄԱՐՍԷՑԼԻ Հ. Մ. Ը. Մ.ի բոլոր անդամները՝ պատուակալ, հաժակիր եւ գործօն, կը հրաւիրուին այս իրիկուն ժամը 9ին- պար տը լա փօսթ:

Օրակարգ: վեցամսեայ տեղեկագիր եւ ընտրութիւն վարչութեան նոր անդամի մը:

ԿԸ ՓՆՏՌԻԻ

— Մուրէն Գասապեան 22 տարեկան, բնիկ Տրապիզոնցի, հօր անունն՝ Կարապետ, մօր անունն՝ Մարիամ: 1918ին ազատուած է թրքական որբանոցէն քրոջը հետ միասին, կը փնտռէ իր հայրը՝ Կարապետ Գասապեան եւ ազգականները, որոնց անունները չի յիշեր: Կը խնդրուի տեղեկութիւն ունեցողներէն իմացնել՝ Souren Kassabian, chez M. Paul Pouzin, le chas; e Romans Drôme: *Քոյր եւ եղբայր կը գտնուին Ռոմանի մէջ:*

— Տիկին Թագուհի Ջարըգճեան կը փնտռէ իր որդին կեսարացի Աբթին Ջարըգճեանը, որ մէկուկէս տարի առաջ փարիզէն մեկնած է գաւառ: Իր մասին լուր ունեցողներէն եւ հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել Mme Takouhi Tcharekdjian, 61, rue Piat, Paris 20):

— Նաւարդ Լօշեան կը փնտռէ իր հօրեղբօրորդին՝ Բարսեղ - Արփիար Լօշեանը (Պրուսայի Մեծ - Նոր գիւղէն), որ կը գտնուի Ֆրանսա: կը խնդրուի իրմէ, եւ իր մասին լուր ունեցողներէն իմացնել ցառաջիկ:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Դպրոցասէրի՝ վէնսէնի եւ շրջանի մանկապարտէզի յառաջդիմութիւնը նկատի ունենալով եւ միեւնոյն ատեն գոհացում տալու համար ծնողքներու փափաքին, դասախօսութիւնները մէկ ժամ յաւելումով կը սկսին ամէն Հինգշաբթի եւ կիրակի օրեր ժամը 8 — 12, Սրահը՝ 1, Բիւ տիւ Միտի (փլաս տը լա Մէրի), վէնսէն:

Աշակերտները կ'ընդունուին ցօրի, մասնաւորաբար հեռաւոր ծնողներու ուշադրութեան կը յանձնենք «Նոր սերունդ» փրկութեան այս գեղեցիկ ձեռնարկը:

Վարչութիւն

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R, Rivoli, սկը. Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր մէքոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան' ժներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)
Le Gérant : H. STEPHAN

ՅԵՏԱԶԳՈՒԱԾ ԵՆ

ՎԻԵՆԻ ԵՒ ՏԷՍԻՆԻ ՄԷՋ Պ. Ա. ՇԱՀԱԹՈՒՆԻԻ
ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

Տօք. ԱՍԼԱՆ

ՄԱՄՆԱԳԷՏ ԹՈՒԲԵՐՈՒ, ՍՏԱՄՈՔՈՒԻ եւ ԱՂԻՔՆԵՐՈՒ
հիւանդութեանց

34 Bld. de Clichy, Paris. Métro Pigalle Tél. Marcadet 76-65

Հիւանդները կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—8, Կիրակի եւ տօն օրեր 10—12, Առաւօտները ժամադրութեամբ:

ԿՕՇԻԿ ՇԻՆՈՂ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԿՕՇԿԱԿԱՐՆԵՐՈՒ ԵԻԱՁԸ

Ինչո՞ւ աւելի վճարել, երբ կարելի է աւելի աժան գնել, գեղեցիկ մրցնորդչէքը: Գնման մէջ եղած շահը ամէնէն իրականն է:

Կը յայտնենք փոքր արհեստաւորներու տէրերուն եւ կօշկակարներու որ իրենք սուղ կը գնեն, որովհետեւ իրենց գնումները փոքրաքանակ են: Մենք մեր գործարանին մէջ ԿԸ ՇԱՀԵՆՔ ՈՒՂՂԱԿԻ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ, որով կրնաք օգտուիլ մեծաքանակի գիներէն, ինչքան փոքր ըլլայ ձեր գնումին քանակը:

ՄԵՐ STELLA ՎԱՃԱՌԱՆԻՇՈՎ TrépointeԸ (ՄԻՋԱԿԱՇԻ)

պատրաստուած է տեղական կաշիէ եւ մասնաւոր եղանակով:

Մասնաւոր «Trépointe ferme» ամէն մեծութեամբ, ամէն գոյնով եւ ամէնաաժան գիներով, վասնզի չէք վճարեր միջնորդչէք:

ՈՒՂԻՂ ԳՆԵՑԷՔ ՈՒՂՂԱԿԻ ՄԵՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆԷՆ

«TREPOINTE STELLA»
14 Quai de Rive Neuve, Marseille Tél. Dragon 24—44

ՄԱՐՇԷՃԻՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՊԱՆՆԵՐ

ԵԹԷ կ'ուզէք գնել լաւ տեսակի արանց եւ կանանց գուլպաներ
en premier Choix et Hors Cours
Դիմեցէք մեր վաճառատունը ամենայն վստահութեամբ

P. S. BENVENISTE
2, rue de Lancry, Paris
փափաքողներուն կը ղրկուի նմոյշ:

Ի գիտութիւն

Սուրճի գնորդներու դիւրութեան համար մթերանոց մը բացած ենք rue de Trévise *Քոնսթանթինօփոլը Նպարավաճառատան մէջ:*

Ամէն անոնք, որ կ'ուզեն աժան եւ լաւ սուրճ ունենալ, կարող են օգտուիլ ՍՈՒԼԹԱՆ գործարանի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ գիներէն: Կեդրոնատեղի՝

“CAFE SULTAN„
Կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême
Մէթրօ Ccuronnes եւ Parmentier
Ծանօթ.— Ամէն գնումի համար կը տրուի նուէր-կտրօններ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (19)

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

2· ԼՔՓԻՒ ՓՈՂՈՑԻՆ ՄԷՋ

Եւ սակայն, երկուքն ալ մնացին յափշտակուած՝ քանի մը րոպէ: Լիան կախուեցաւ անոր ուսերէն, համբուրեց զայն, անուշ բառեր արտասանեց ու յետոյ յանկարծ ցատկեց անկէն, հագնելու համար դիչերազեստը՝ իր նոր հարսուութիւնը:

— Մի՛ նայիր այս կողմը· դուն սուրճը եփէ· քեզի կ'ըսեմ երբ կրնաս դառնալ:

Երբ Ձորճ դարձուց գլուխը տրուած աղջամնչանին վրայ, չի տեսաւ աղջկան հագուստները· այնտեղ չէին·· անյայտացուցեր էր զանոնք: Լիան ոգքի կեցած՝ թեթեւ չարժում մը ըրաւ ուսովը քանի մը անգամ, զգալու համար մետաքսին հպումը իր մորքին վրայ: «Ստախօ՛ս», պիտի ըսէր աղջիկը, եթէ Ձորճ համարձակէր ըսելու որ վինքը նկարէէ զատ տարբեր փափաք մը չէր խռովեր իր հոգիները այդ վայրկեանին:

Ինչ եղաք, առտուան այն ժամուն երբ խաղաղ է Փարիզը, երբ սալայատակին վրայ այլ եւս չի լսուիր աղմուկը բեռնատարներուն որոնք կարծես մեկնած են անվերադարձ, սենեակին մութին մէջ՝ վերմակին տակ Ձորճ բռնեց անոր ձեռքը ու սահեցուց մատանին անոր մատին վրայ:

Լուռ ու անշարժ մնացին երկուքն ալ քանի մը րոպէ· հպիւռ թէ կը շնչէին:

Յետոյ Լիան կամաց մը քաշեց ձեռքը, դուրս հանեց զայն վերմակին տակէն ու մոմին լոյսին մէջ որ տակաւին կը պլպլար անկողնին քովը, նայեցաւ մետաքսին որ կ'օղակէր իր մատը: Ետսաւ թէ ինչ էր ան, կռահեց բայց չի հասկնալ ձեւացուց:

— Ի՞նչ է աս, ըսաւ Լիան:
— Մատանի մըն է:
— Օ՛հ, այո՛, դիտեմ:
— Այսօր գնեցի···

Ինչո՞ւ:
— Գիչերազգեստին հետ:
— Ինչո՞ւ:
— Որովհետեւ կ'ուզեմ որ մատիդ վրայ պահես զայն — միշտ:

Ձորճ չատ բնական չեշտով մը արտասանեց այդ բառերը որովհետեւ չուզեց իր զգացումներէն բան մը դնել անոնց մէջ: Ձախողանց ուրախ էր սակայն· ունեցաւ այն զգայնութիւնը որուն տիրապետութեան տակ կ'իյնար երբ ճշմարտութիւնը կը փնտռէր ու կը նկարէր կտաւին վրայ: Ստեղծագործ կարողութեան մը գիտակցութիւնը զգաց այդ պահուն: Այդ գիտակցութիւնը արդիւնքը չէր աղջիկը իրեն սեփականացուցած ըլլալու գաղափարին այլ հետեւանքն էր միութիւն մը ըստեղծած ըլլալու իրողութեան: Շագկապեր էր իր էութիւնը իր մէկ հետու գտնուած բաներուն, անհասանելի ուժի մը:

— Մի՞շտ···

Նայեցաւ տղուն եւ կրկնեց բառը առանց հասկնալու անոր իմաստը: Լռութիւն կը տիրէր սենեակին մէջ: Անչարժ էին երկուքն ալ:

— Ինչո՞ւ կ'ուզես որ կրեմ զայն միշտ:

— Որովհետեւ պիտի ամուսնանանք:

Ձորճ չի կրցաւ հասկնալ թէ ինչու համար այդ բառը տարօրինակ չեշտ մը ունէր իրեն համար ալ այդ պահուն: Աղջկան լռութի՞ւնն էր պատճառը: Կը սպասէր որ Լիան իր զգացումները արտայայտէր մատանիին համար· չէ՞ որ այդպէս ըրած էր գիչերազգեստին համար: Ձորճ հակառակ անգլիական ծագում ունենալուն նեղմիտ գաղափարներ չունէր ամուսնութեան գերազոյն սրբութեան մասին: Աղջկան արտայայտութիւը պարզապէս ապացոյցը պիտի ըլլար անոր զգացումներուն· տեսակ մը գրաւական: Գիտէր որ կրնային այդպէս անմիտ կերպով չարունակել իրենց կեանքը· բայց չէր գոհանար այդքանով: Իր մարմնոյն ցուցադրութենէն աւելի տարբեր բան մը գտած էր այդ աղջկան վրայ:

Իտէալիստ էր Ձորճ ընդհանրապէս իր արուեստին մէջ: Ձախէն աւելի կը գործածեր որ իտէալիստ դարձած է նաեւ հիմա կնոջ մը համար: Այո՛, յափշտակուած էր անով, սիրահարած էր անոր: Պատրաստ էր տալու այդ աղջկան ամէն ինչ: Իր անունին նուիրուելու համար մը բան մը չէր տակաւին: Այնպէս թուեցաւ իրեն որ այդ անունը իմաստ զուրկ էր աղջկան համար: Վախ մը կար ներսը ամբողջ ժամանակը երբ սպասեց անոր պատասխանին: Լիան երկար նայեցաւ մատանիին: Ամօթ զգաց Ձորճ, վախնալով որ չատ ժամ կը գտնէր զայն: Եւ իսկապէս ալ ժամանոց գոհարեղէն մըն էր: Հպարտութիւնը վիրաւորուեցաւ երբ աղջիկը կամաց կամաց ետ սահեցուց զայն իր մատէն: Ցետոյ բարձրացուց աչքերը եւ Ձորճ անոր բիբերուն տակ տեսաւ արցունքներ· այդ աղջիկը երբեք իրը չէր կրնար ըլլալ:

Կիներ կան որոնց համար մերժումը երբեմն տրամադրութեան խնդիր է, երբեմն ալ իրենց մեծամտութիւնը արտայայտելու առիթ մը: Էրիկմարդը պիտի որ վերջ ի վերջոյ պիտի յագթանակէն իր կամքն ու յարատեւութիւնը: Այդպէս չէր Լիանի պարագան:

Մատանին հանելէ ետք ալ վերջացած պիտի ըլլար իր գործը: Ոչ մէկ մարդ այդ վայրկեանէն աւելի լաւ առիթ մը պիտի գտնէր ամուսնութիւն առաջարկելու համար: Եթէ չի յաջողիր հիմա, ա՛լ բնաւ յոյս չկար իրա-

ցնելու այդ աղջիկը: Չի յաւտահատեցաւ· չէր կրնար յաւտահատիլ· բայց իսէր որ իրը չէր ան այլ եւս:

Լիան հանեց մատանին դանդաղ, բայց առանց վարանումի: Փնտռեց Ձորճի ձեռքը վերմակին տակէն· տուաւ· տղան չի բացաւ մատները, ուզեր բանալ: Մատանին ինկաւ անդունդին մէջ:

— Ինչո՞ւ, հարցուց Ձորճ:

Աղջիկը գլուխը թօթուեց միայն
— Ինչո՞ւ, կրկնեց տղան զարմացած:
— Լաւ բան չէ ամուսնութիւնը պատասխանեց Լիան· գիտե՞մ· վճռած եմ· հաւատա՛ ինծի:

Թօթուեց գլուխը նորէն: Ցետոյ սկսաւ պատմել իր պատմութիւնը հաւանաբար տալով այն մանրամասնութիւնները, որոնց մասին ոչ ոք կասած էր մինչեւ այդ օրը: Նստած էին կողքին մէջ· թեւերուն մէջ ամրծունկերը որոնց վրայ հանգչեցուցած կզակը:

Թարգմ. Ժ. Մ.

(Շարունակելի)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուլֆերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 15 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1933

15 Janvier 1933

ՅԱՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2087 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԱՐԿԱԾ ԽՕՍՔ

ԳՐԱԿԱՆ ՄԹՆՈԼՈՐՏ

Տարագիր հայութեան ծոցին մէջ ծաղկած յետպատերազմեան գրականութեան տասնամեակը բոլորեցաւ արդէն: Ցաճախ ունեցած ենք նշելու եւ վերհանելու գրական այն տենդոտ ճիգը որ տարագիր գրագէտի առօրեան եղաւ, եւ երիտասարդ, նոր ու վառվռուն սերունդի մը յուզումնահար ճառագայթումը բերաւ մեր գրականութեան չարժական անդաստանին մէջ:

Հունձքն անշուշտ իր լրումին հասած չէ: Բայց գեղարուեստական հարստութիւնը՝ հասուն եւ նորահաս սերունդին՝ կազդուրիչ է, նոյնիսկ՝ խանդավառող:

Ու այս հոգեղէն տուրքը, ընդամէնը մէկ տասնամեակի ընթացքին, թափառական ու անկայուն կեանքով, հոգեկան ըմբոստացում մըն է հայութեան վիճակուած ճակատագրին դէմ, գոնէ իր հոգիի անկախութիւնը պոռթկալու զինքը հալածողիսթորիկին դէմ, եւ ըսելու թէ՝ եթէ ֆիզիքապէս կը հալածուի եւ կը քշուի հովերէն, կրնայ ապաստանիլ իր հոգիին եւ մտքին, իր գոյութիւնն արդարացնելու համար:

Այս ուղղութեամբ տարագիր հայ գրականութիւնը կրնայ հպարտ ու ճակատաբաց կենալ իր նախորդ տասնամեակներուն դիմաց, եւ՛ լեզուով, եւ՛ արուեստով եւ՛ խորքով: Ու ինչո՞ւ չըսենք, քիչ մըն ալ հերոսական կեցուածքով, քանի որ այս տասնամեակը դատաստանին կը ներկայանայ հալածականի ցուպը ձեռքին:

Տասնամեակի գրական կեանքի հաչուեստուածութիւնը չէ որ կ'ուզենք ընել: Այդ ուղղութեամբ ընդարձակում մը մեզ չհեկեկան հաստատումներու պիտի տանէր: Մենք կ'ուզենք, այսօր, ներկայ տասնամեակի սկզբնաւորութեան, մեր ընթերցողներու ուշադրութիւնը հրաւիրել երեւոյթի մը վրայ, որ գրականութեան ծաղկման ազդակներէն մէկն է, եթէ ոչ կարեւորը:

Խօսքը գրական մթնոլորտի մասին է:

Անցած տասնամեակի ճիգերն ու արդիւնքները երբ հաշուի կ'առնենք ու արդար հպարտութեամբ մը մեր հունձքին կը նայինք, պարտաւոր ենք միեւնոյն ժամանակ խոստովանիլ, որ տարագիր հայ գրականութիւնն իր ճամբան կարեց առանց գրական մթնոլորտի, կամ այդ մթնոլորտն եղաւ նուազ՝ անզգալի ըլլալու աստիճան:

Գրական մթնոլորտ ըսելով, կը հասկնանք այն տաք վերաբերումը որ գրասէր ընթերցող հասարակութիւնը պիտի ունենար իր սեփական գրականութեան հանդէպ:

Այն ջերմ հետաքրքրութիւնը որ հայ մտաւորականութիւնը յայտ պիտի բերէր դէպի գրական արժէքները, վերին եւ միջին խաւի հետաքրքրութիւնն ու ջերմ վերաբերմունքըմիախառնուած՝ պիտի արձագանգէին մեր իրականութեան մէջ, ու առիթ պիտի ստեղծուէր գրական այն անհրաժեշտ մթնոլորտը, ուր գրական արշաւիքը թեւ պիտի առնէր ու անցնէր, երբեմն զնահատուէր, երբեմն դատափետուէր եւ դառնար պատասխանը, որ պիտի երթար ու հասնէր հեղինակին: Այդ մթնոլորտէն պիտի բարձրանային կարծիքները ու մօտենային մամուլի արտայայտած կարծիքներուն: Նորէն՝ պատասխան մը հեղինակի կանչերուն:

Մինչդեռ, անցած տասնամեակին, հին ու նոր գրողները իրենց երգը կ'երգէին առանց պատասխանի մնալու համար: Անոնց կանչերը կ'երթային առանց հասցէ մը ունենալու:

Անշուշտ խօսքը քովընակ հետաքրքրութիւններու մասին չէ: Հայ մամուլի մէկ մասը յաճախ մօտեցաւ գրականութեան, քննեց եւ վճիռներ արձակեց: Գրական հաւաքոյթներ յաճախ տեղի ունեցան, մէջընդմէջ գրական հետաքրքրութիւններ չարժելու: Բայց այս բոլորը վերէն տրուած ազդանշաններ էին, որոնք իրենց դատողութեամբ կամ ստեղծուած հետաքրքրութեամբ կը մնային չատ նեղ շրջանակի մը մէջ, պարտաւորութեան մը նկարագիրը կրելով: Կը պակսէր ինքնաբուխ ու տեւական հետաքրքրութիւնը, հոգեկան մնունդի մը անհրաժեշտութեամբ:

Տարագիր հայութիւնը ցրուած առանց կիսաւոր կեդրոնի մը, առանց խոշոր ու համախումբ զանգուածի, կը նպաստէր անցած տարիներու տարտամ, անյայտ ու անջատ տրամադրութիւններուն: Քննադատութիւնն եւ գրական քրոնիքը պատահական բնոյթ կրեցին եւ մնացին դրագէտներու եւ որոշ մտաւորականներու անձնական հետաքրքրութեան սահմաններուն մէջ:

Այս բոլորին մէջ բացակայ էր գրասէրը եւ ընթերցող ան՝ միջին ու մեծ խաւը որ գրականութիւնը կը սիրէ, գեղարուեստը կ'ըմբռնէ, հեւ ի հեւ կը հետեւի գրական նորոթիւններուն: Որ առանց գրական յաւակնութիւններու, մոլեռանդ ընթերցող մըն է, բայց որ ճաշակ ունի՝ չտարուելու արկածավէպերով: Որ բարձրաձայն կը մտածէ գրականութեան մասին, եւ կը ստեղծէ մթնոլորտ մը իր կարգին: Այս տարրը բացակայ էր, կամ մենք չկրցանք զայն գտնել, անոր հետ չփման մէջ մտնել:

Ու հայ գիրքը տարածուեցաւ ըստ բախտի: Ու տպաւորութիւնը որ պիտի անդրադառնար դէպի իր մեկնած կեդրոնը, մնաց անորոշ: Բախտաւոր բացառութիւնները հաշուի տակ չեն մտներ:

Այժմ տարագիր հայութիւնը համեմատաբար կայուն վիճակ մը ունի: Համախմբումներն ու մտաւորական օճախները հարկադրաբար անչարժ են եւ մնայուն հասցէ ունին: Ոչ միայն գրականութիւնը ճամբայ մը կտրած է, այլ նաեւ հայ մամուլը եւ պարբերական հրատարակութիւնները աւելի հասուն եւ երկարատեւ աշխատանքի լծուած են: Արդէն յարաբերութիւնները պիտի կրնան մասամբ մեծ ու համախումբ կեդրոնի մը պակասը լրացնել:

Մամուլը, գրական քննադատութիւնը, գրական քրոնիքը, ըրած ակումներն ու հաւաքոյթները ձեռք ձեռքի տուած, իրար ձայն բռնելով, իրար սրբագրելով պէտք է ստեղծեն գրական մթնոլորտ մը, որ պիտի ծառայէ որպէս ջերմանոց հայ նոր գրականութեան:

«ՍՈՒՐԻԱ ԵՒ ՄԵՆՔ» ԳՐՔԻՆ ԱՌԹԻԻ ՍՈՒՐԻՈՑ ՀԱՑ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԵՐՈՒՆ ՆԱՄԱԿԸ

—·—

Դամասկոսի ազգայնական օրկան «էլ Քապաս» թերթը որ ատենէ մը ի վեր կը հրատարակէր թարգմանութիւնը «Սուրիա եւ Մենք» գրքոյկին, իր 29 դեկտեմբերի թիւին մէջ կը հրատարակէ հայ երեսփոխանութիւններու կողմէ ղրկուած հերքումը, հետեւեալ խորագիրով· — «Հայ երեսփոխանները կ'արդարանան եւ այդ գիրքը կը նկատեն դաւադրութիւն մը»: Ցետոյ կ'աւելցնէ խմբագրական ծանօթութիւն մը: Ահա հայ երեսփոխանութիւններու նամակը· —

Կը կարդանք մեր թերթի մէջ լոյս տեսնող չարունակական յօդուածաշարքը, որ թարգմանութիւնն է «Սուրիա եւ Մենք» անուն հայերէն գրքոյկի մը, Ա. Նիկոլ ստորագրութեամբ: Վստահ ըլլալով որ դուք կ'ուզէք լուսարանել մեր ընթերցողները եւ արդարութիւնը կը փնտռէք, հրատարակութեան խնդրանքօք մեզ կը ղրկենք հետեւեալ բացատրութիւնները·

1·— Այս անունով ծանօթ Հայ մը գոյութիւն չունի որ եւ է հայ կուսակցութեան մէջ· ուրեմն Ա. Նիկոլ Հայ մը չէ:

2·— Անկասկած այս գրքոյկի հեղինակը շատ ճիգ թափած է իր խաղը երեւան չհանելու համար: Հրատարակուած քաղաքի եւ տպարանի անուններուն պահուիլը փաստ մը չէ՞ հաստատելու համար այս ճշմարտութիւնը:

3·— Այս սուտ փրոփականտին նպատակը անշուշտ Սուրիոյ տարբերուն միջեւ երկպառակութիւն սերմանել եւ յարաբերութիւնները խզել է: Բացի մեր յիշած նախորդ երկու փաստերէն, կը տեսնենք որ ուրիշ կարեւոր փաստ մըն ալ կայ, ան ալ գրքոյկներու զանազան տեղերէ ղրկուիլն է: Սուրիա հասած թիւերը Վիեննայէն ղրկուած են, Իրաք ղրկուածները Եգիպտոսէն, եւայլն:

4·— Սոյն գրքոյկի մէջ, Դաշնակ կուսակցութեան վերագրուած միտքերը Գահիրէի Դաշնակ կուսակցութեան Կեդր· Մարմնին կողմէ հերքուած են:

5·— Այս գրքոյկները հայերէն գրուած չեն, այլ թարգմանուած են եւ հեղինակը անպատճառ օտար մըն է, լաւ հայերէն գիտցող եւ կարող քննադատ մը չուտով կրնայ հասկնալ այս ճշմարտութիւնը, որովհետեւ հայերէն լեզուն, ուրիշ լեզուներու պէս, մասնաւոր արտայայտութիւններ եւ ոճեր ունի:

Ասկէ կը հասկցուի որ հեղինակն ու տպագրուած վայրը անյայտ այս գրքոյկը արտաքին դաւերու մէկ տեսակըն է, նպատակ ունենալով այս սիրելի հայրենիքի զաւակներուն միջեւ խզում եւ երկպառակութիւն յառաջացնել, մինչդեռ այս հայրենիքի զաւակները խաղաղութեամբ եւ սիրով կ'ուզեն ապրիլ:

Հալէպի երեսփոխանները՝ Էէնրի Հիմնտէ, Հրաչ Փափազեան, Նիքոլա Ճանճի: Ազտրոքի երեսփոխան՝ Մովսէս Տէր Գալուստեան:

Նոյնութեամբ հրատարակէ վերջ հայ երեսփոխանութիւններու այս հերքումը, «էլ Քապաս» իր կողմէ կ'աւելցնէ հետեւեալը· — «Մեր հրատարակած այս հայերէն գրքոյկը մեր ձեռքը անցաւ արաբերէն լեզուով եւ վրան գրուած Ա· Նիկոլ· Մի եւնոյն ժամանակ քաղաքի եւ տպարանի անունները չեն յիշուած: Ցարգելի հայ երեսփոխանութիւններու այս հերքումին մէջ յիշուած այն կէտը թէ Դաշնակ կուսակցութեան Եգիպտոսի Կեդր· Մարմինը հերքած է, այդ ճիշդ է, որովհետեւ Գահիրէի թերթերն ալ հրատարակեցին այդ հերքումը: Սակայն սոյն գրքոյկին մեր թերթին մէջ հրատարակութիւնը ցոյց չի տար թ հարկէ որ Հայերը պատասխանատու են այդ գրքոյկին համար: Մամուլը պարտաւոր է հրատարակել իր ընթերցողներուն համար օգտակար նկատած բաները: Մենք միայն այդ նպատակով առաջնորդուցանք: Մենք չատ ուրախ ենք որ ամբողջ հայութիւնը կը հերքէ այդ գրքոյկի մտքերը: Շատ չնորհակալ ենք որ հայ երեսփոխանները տուին այս հերքումը»:

⁂ «Ազդակ» կը գրէ·— *Կը տեղեկանանք որ Սուրիոյ հայ երեսփոխանները Ա· Նիկոլի գրքոյկին մասին պէտք եղած լուսաբանութիւնները տուած են նաեւ պատկան իշխանութեանց, Սուրիոյ քաղաքական հոսանքներու ներկայացուցիչներուն եւ մամուլի խմբագիրներուն:*

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ ՀԱՑ ԴԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐԸ

—·—

Ֆիլիպէէն կը հաղորդեն թէ Պուլկարիոյ հայ գաղթականները յուսար 8ի առտուն, Պուրկազ մեկնած են շոգեկառք նստելու համար:

Ազդարար կը գրէ թէ Անատոլուի գործակալութիւնն ալ Սոֆիայէն հեռագիր մը ստացած է, որով կը հաղորդուի թէ Պուլկարիոյ զանազան կողմերէն 1000 հայ ընտանիքներ վառնա հաւաքուած են, Պաթում մեկնելու համար:

Ցոյց տրուած թիւը ճիշդ չէ, կ'ըսէ *Ազդարար*, որովհետեւ, մեկնողները հազիւ 2—300 ընտանիք են, ընդամէնը մօտ 700 անձ ըլլալով:

ՀՈՑՊՈՒՆԻ ԵՐԿՊԱՌԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

—·—

Մարտինի մէջ Խալֆ Սէսի *թերթը կը գրէ·* —

Պէտրխանիներու եւ Հանոյի յարաբերութիւնը խզուած է: Հանօ Պէտրխանիները դրամաշորթութեամբ եւ գողութեամբ կ'ամբաստանէ: Ձէմիլփաշա զատէներն ալ Հանոյի կողմն են: Պատճառը այն է որ, անցեալ տարի Տիլ անուն եւ իբր թէ զօրավար կոչուած Անգլիացիի մը կողմէ, բաթեզործական միութեան մը անունով, Պէտրխանի Սիւրէայի եգիպտոսի մէջ կարեւոր գումար մը տրուած եւ այս դրամով Սուրիոյ եւ Թուրքիոյ մէջ կազմակերպութիւն կատարելու առաջարկ եղած է:

Այս դրամը Բանի մը տարի առաջ, Ամերիկայի մէջ Պէտրխանի Սուրէայի կողմէ պահանջուած, բայց չէ տրուած: Պէտրխանիներ այս դրամը ձեռք անցընելու համար շատ աշխատած են: Վերջապէս Հոյպունի պետ Ճէլալտէք, կեդրոնի անունով եղբօրը Սիւրէայի գիր մը յանձնած եւ այս դրամը եգիպտոսի մէջ գանձուած է: Միայն թէ այս գումարին կարեւոր մէկ մասը Սիւրէա առանց կեդրոն ղրկելու գրպանած եւ Եւրոպայի մէջ պտտելով զուարճացած է: Դամասկոս ղրկուած մնացեալ դրամը Պէտրխանի Քեամիրան, Մուսթաֆա Հիւշօ եւ Տոքթ· Նաֆիզ անուն մէկուն կողմէ բաժնուած եւ փոքր մէկ մասովը Հալվար պարբերաթերթը հիմնուած է:

Ասկէ զատ, Սուրիոյ Քիւրտերէն բարեզործական մարմնոյ անունով հաւաքուած գումարին մէջ ալ զեղծում պատահած է: Այս գործին երեւան գալուն հետեւանքով, Հօյպուն կոտորակուած եւ անոնց գլուխը գտնուող Պէտրխանիները շուարած են: Վաւերական տեղեկութեան մը համաձայն կարգ մը Հօյպուն պետեր թուրք կառավարութենէն ներում խնդրած եւ Թուրքիա ընդունուելու դիմում ըրած են:

ՀԵԼԼԷՆ ԴԱՀԼԻՃԸ ԻՆԿԱԾ

—·—

Աթենքէն կը հեռագրեն թէ վարչապետ Ցալտարիս, երեսփ· ժողովի մէջ ստացած ամվստահութեան բուէիվըբայ իր հրաժարականը ներկայացուց հանրապետութեան նախագահին որ ընդունեց զայն եւ սկսաւ խորհրդակցիլ զանազան կուսակցութեանց հետ, նոր նախարարութեան կազմութեան մասին:

ՌՈՒՄԻՆ ՆՈՐ ԴԱՀԼԻՃԸ

—·—

Պուքրէշէն կը հաղորդեն թէ Մանիուի հրաժարման վրայ թագաւորը պաշտօն յանձնեց Վայտա Վօյվոտի կազմել նոր դահլիճը: Վօյվոտ որ նախագահն է ազգային-գիւղացիական կուսակցութեան, ընդունեց առաջարկը եւ սկսաւ խորհրդակցութեանց:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Շաբաթական 40 ժամ աշխատանք

ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻՆ ՄԻՕՐԻՆԱԿ ՁԵՒՈՎ ՄԸ

Ժընեւի աշխատանքի խորհրդաժողովին մէջ վիճաբանութիւնները կը չարունակուին միօրինակ ձեւով մը:

Մէկ կողմէ բոլոր երկիրներու բանուորական կազմակերպութեանց ներկայացուցիչները, գրեթէ միաբերան, կը պահանջեն կրճատել չաբաթական աշխատանքի ժամերը՝ առանց երբեք թոյլ տալու որ գեղչուին աշխատավարձերը, միւս կողմէ կառավարութեանց եւ գործատէրերու ներկայացուցիչները, գրեթէ դաշնակցած, անընդունելի կը համարեն բանուորներու առաջարկը: Եւ հոեւորները բեմ կը բարձրանան կրկնելու միշտ նոյն խօսքերը:

Այսուհանդերձ ամէնէն աւելի պայքարը կը մղուի Փրանսայի ներկայացուցիչներուն մէջեւ:

Ժուհօ, իր ծանօթ ճառը արտասանելէ յետոյ, երբ կը լսէ որ Փիքնար, իրեւ Փրանսական կառավարութեան ներկայացուցիչը, կը մերժէ կրճատել աշխատանքի ժամերը, չատ կը զարմանայ, որովհետեւ բանուորական կազմակերպութիւնները, Փրանսայի մէջ, մեծ հաւատք ունէին Փիքնարի վրայ եւ դայն «ջերմ պաշտպան» մը կը նկատէին իրենց դատին, մինչդեռ հետու կը թուէր հիմա «ջերմ» երեւնալէ: Ժուհօ չէր կարծեր, որ Փօլ-Պանքուրի կառավարութիւնը բաժնէր այդ համոզուած ախոյեանին բոլոր կարծիքները: Ուստի ամիջապէս մեկնեցաւ Փարիզ, տեսակցութիւն մը կ'ունենայ Փօլ-Պոնքուրի եւ Տալիմիէի հետ: Փարիզ կը կանչուի Փիքնար, բացատրութիւն տալու: Փիքնար չպիտի կարենայ վերադառնալ առանց ձեռքն ունենալու մանրամասն ծրագիր մը, զոր կառավարութիւնը կ'աշխատի պատրաստել: Փրանսական կառավարութիւնը, կ'ըսէ Փարիզեան թերթ մը, պիտի աշխատի միացնել Փրանսական, գերմանական եւ իտալական տեսակէտները: Բայց անգլիական կառավարութիւնը կը չարամտի կրկնել «ոչ եւ ոչ»:

Անդին Ժընեւի մէջ ճառեր կը փոխանակուին, առանց որ եւ է դիջում արձանագրելու ի նպաստ բանուորական դատին:

Փրանսայի գործատէրերու փորձագէտներէն Ժինեւ, քննելով աշխատանքի ժամերու կրճատման հարցը համաձայն երեք տեսակէտներու, անոր ազդեցութիւնը ներքին եւ արտաքին չուկաներուն, ինչպէս նաեւ ազգային զանազան անտեսութեանց արդիւնաբերութեան հաւասարակշռութեան վրայ,— այն եզրակացութեան եկաւ, որ Ժուհոյի տեսակէտը հզօր ազդակ մը կը դառնայ միջազգային պրոլետարականացման, չաշխատող բանուորներու բանակին չարատեւ աուելացման, պարագայ մը, որ մաղթելի չէտաւ երբեք: Եւ հրաւիրեց խորհրդաժողովը չընդունիլ որ եւ է պատասխանատուութիւն՝ մերժելով աշխատանքի ժամերու կրճատումը:

Անգլ· բանուորական կազմակերպութեան ներկայացուցիչը, Հէյտէյ, ինչպէս Իտալ· բանուորական ներկայացուցիչը, Քլանվէնկան, յայտարարեցին թէ աշխատանքի տագնապին լուծման միակ ձեւն է կրճատումը աշխատանքի ժամերուն, առանց գեղչելու աշխատավարձը:

Պելժ գործատէրերու ներկայացուցիչը, Ժէրար, իրեւ միակ դարման՝ անհրաժեշտ կը համարէր դանդաղեցնել արդիւնաբերութեան թափը, առանց երբեք կրճատելու աշխատանքի ժամերը:

Իտալիոյ կառավարական ներկայացուցիչը եւս փորձեց երկար ճառով մը քանդել Ժուհոյի տեսակէտը:

Այնուհետեւ խօսեցան Դանիոյ, Ջուլֆերիոյ, Լեհաստանի բանուորական կազմակերպութեանց ներկայացուցիչները, որոնք կը յայտարարէին թէ ամբողջովին կը միանան Ժուհոյի տեսակէտին:

Շայխեր կը խորհի բարմացնել իր դահլիճը

Պերլինի թերթերը զանազան կարծիքներ կը յայտնեն Ցոն Շլայխէրի դահլիճին մասին: Ոմանք, անդրադառնալով կառավարութեան եւ հողագործական ընկերութեան միջեւ ծագած վէճին, կը կարծեն թէ Ցոն Շլայխէր պիտի ուզէ զտել իր դահլիճը՝ դուրս նետելով հողագործական նախարարը, Ցոն Պրաուն: Իսկ ոմանք կ'ենթադրեն թէ Ցոն Շլայխէր պիտի ուզէ թարմացնել իր դահլիճը՝ կառավարութեան մէջ առնելով դժգոհները: Մանաւանդ այս կը խօսուի Հիւկենպէրկի մասին, որ հինգշաբթի տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ցոն Շլայխէրի հետ: Հիւկենպէրկ խորհրդարանին մէջ գլխաւոր յենարանն էր Ցոն Փափէնի դահլիճին: Նոյն պաշտպանութիւնը պիտի չնորհէ՞ Ցոն Շլայխէրի,—չի կարծուիր, որովհետեւ Հիւկենպէրկ քիչ մը չատ «ընկերվարական» կը համարէ Ցոն Շլայխէրի դահլիճին ծրագիրը, եւ հակառակ՝ Պոլպատեայ Սաղաւարտներու ցանկութեան դէպի միապետութիւն իրենց հայեացքին:

Դահլիճի բարեփոխութեան չչուկներուն կը կապուին նաեւ տեսակցութիւնները, զորս կուտայ Ցոն Շլայխէր զանազան կուսակցութեանց պետերուն, մասնաւորաբար Հիթլէրի: Զախ թերթերու համաձայն, դահլիճ մտնելու թեկնածու կը նկատուի Սէյտէ, որ մէկն է Պոլպատեայ Սաղաւարտներու վարիչներէն: Այլ թերթերու համաձայն՝ Շթրասէր, որ հեռացաւ Հիթլէրի կուսակցութենէն:

Ամէն պարագայի, Գերմանիոյ քաղաքին կացութիւնը կը մատնէ նոյն անորոշութիւնը, անստուգութիւնը եւ չփոթութիւնը, քիչ մը այլեւս քրոնիք:

Անգլիոյ չահերը Զինաստանի մէջ

ԼՈՆՏՈՆ, 14 յունուար·— Թոքիոյի անգլ· դեսպանը այցելութիւն մը տալով Ճափոնի արտաքին նախարարին, դիտել տուաւ թէ, Ճափոնական զինուորներու վերջին յառաջխաղացման պատճառով, վտանգուած են անգլիական չահերը Շան – Հայ – Քուանի մէջ: Ցօսակցութիւնը կատարուեցաւ բարեկամական եղանակով մը: Հեռագիրը կ'աւելցնէ, որ, թէեւ բարեկամական ձեւով, այսուհանդերձ Անգլիոյ պաշտօնական խօսքն էր որ դեսպանը կը հաղորդէր Ճափոնի:

Դեպի քա՞ց թէ չոր

Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ Միացեալ Նահանգներու Ճեբակոյտի օրէնսդրական յանձնախումբը համաձայն դատուեցաւ վերաքննելու ըմպելիներու պատրաստութեան եւ գործածութեան օրէնքը, բայց արտօնեալ գարեջուրին ոգելցութեան աստիճանը զեղչելով՝ թոյլ տուաւ գործածել այն գարեջուրը, որ 3,05 աստիճան միայն ալքոլ կը պարունակէ:

ՕՁԱՆ ՊԱՅԼ
(Լ. ԶԱՔԻՖ)

(Թատերուհի Վիկտորիա Լաստրը 1-ին գարնանը տասնմեկ տարեկան էր)

I

Լ. Շամֆորի «Օձի վէպ»-ին մէջ 1928թ. գրուած է «Հոգեբանական վիպակ մը», որ լոյս տեսաւ 1932թ.։ Թուի մէջ մարդ կրնայ մտածել, որ հեղինակը կ՚ուզէ ներկայացնել մարդկային կիրքերու ներքին պայքարը, ընդհանուր գիծերով, հոգեբանական վերլուծումներու միջոցով։ Սակայն ան կը սկսի ներկայացնել մարդ էակը, իր ներքին աշխարհին մէջ, ինչպէս որ կայ, առանց նախապաշարումներու, առանց ուզելու զայն ենթարկել որեւէ տեսութեան, որեւէ ուղղութեան։ Ան կը ներկայացնէ մարդը, ինչպէս որ կայ, իր ներքին աշխարհին մէջ, ինչպէս որ կայ, իր ներքին աշխարհին մէջ, ինչպէս որ կայ, իր ներքին աշխարհին մէջ

ՀԱՄԱՍԿԱՅՆԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ «ՀԱՅԿԱԿ»Ի ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Ծանուցած 8թի, Փրկչի 2. 8. 7. ժողովի որոշմամբ Ա. Ընդհ. Ժողովը ընտրեց Խմբագրական Մարմին մը հետեւեալ կազմով՝

Օր. Եղիազար Պետրոսեան (նախագահ)
Հրանդ Ասատուր
Գրիգոր Զոհրապ
Ռուբէն Զարդարեան
Ռուբէն Սեւակ

Խմբագրական Մարմինը ընտրեց Հրանդ Ասատուրը իր Գլխաւոր Խմբագիր, Ռուբէն Զարդարեանը իր Պատասխանատու Խմբագիր, եւ Ռուբէն Սեւակը իր Քարտուղար։

Մարմինը որոշեց նաեւ հրատարակել «Հայկակ»ի Գրական Հաւելուածը, որ պիտի լոյս տեսնէ ամսական երկու անգամ։

Խմբագրական Մարմինը կը յայտնէ, որ ամէն տեսակ գրական նիւթեր, ինչպէս նաեւ գրքեր եւ հրատարակութիւններ պէտք է ուղղուին Հրանդ Ասատուրի անունով՝ «Հայկակ» Խմբագրատուն, Փարիզ։

ՀԱՅԿԱԿԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Ծանուցած 8թի, Փրկչի 2. 8. 7. ժողովի որոշմամբ Ա. Ընդհ. Ժողովը ընտրեց Հայկակի Հրատարակչական Խորհուրդ մը հետեւեալ կազմով՝

Հրանդ Ասատուր (Նախագահ)
Ռուբէն Զարդարեան
Ռուբէն Սեւակ
Գրիգոր Զոհրապ
Նիկողայոս Լեւոնեան
Թորգոմ Տէրվոյեան
Ռուբէն Սեւակ

Խորհուրդը որոշեց հրատարակել «Հայկակ»ի Գրական Հաւելուածը, որ պիտի լոյս տեսնէ ամսական երկու անգամ։

Խորհուրդ

Փարիզ եւ արուարձաններ

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

Հ. Յ. Դ. ԵԻՐՈՊԱՑԻ ԿԵԴՐ. ԿՈՄԻՏԷՆ *արտակարգ Ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ ՓԱՐԻԶԻ, ԻՍԻ - ԼԷ - ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ, ՊՈՒԱ - ԲՕԼՈՆՊԻ, ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ եւ ԱՌՆՈՒՎԻԼ - ԼԷ - ԿՈՆԷՍԻ կոմիտէներու, ենթա-կոմիտէներու եւ խումբերու անդամները, 22 Յունուար, կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2ին* Société Savantes*ի սրահին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։*

ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷՆ սարքած է ընկերական ֆանդիպում մը այս Հինգշաբթի երեկոյ ժամը *8.30*ին փքթիթ սուրսի ներքնայարկը: Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները:

ՇԱՎԻԼԻ «Արդուեեան» խումբի ժողովը վաղը, երկուշաբթի երեկոյ ժամը *8.30*ին սովորական ժամադրատեղին:

Հրապարակային դասախօսութիւն

ՊԱՆԷՕ - ԲԱՇՄԱՆԻ « Ա Ր Ա Ի » ՀՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ

Այսօր, կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին,
150, Route d'Orléans (Cachan) սրահին մէջ
կը խօսի ընկեր *ԱՐՇԱԿ ՋԱՄԱԼԵԱՆ*,
Նիւթ՝ *«Դաշնակցութեան դիրքը ներզաղթի մասին»։*

Ընտանեկան ցերեկոյթ-խնջոյք

կազմակերպուած՝
ՍԱԼՆՈՅԶՈՐԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ԱՌԹԻԻ ԱՑՍՕՐ, ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 2ԻՆ ՔԱՖԷ ՐԻԷՐ ՏԸ ԼԻՒՆԻ ՎԵՐՆԱՑԱՐԿԸ
202, Ավընիւ Շուազի, փարիզ, մէթրօ՝ փլաս տ'Իթալի
Բանախօսութիւն, արտասանութիւն, երգ եւլլն.։
Մուտքը ազատ է: Հոխ պիւֆէ:

ՀԱՆԴԻՍ_ԹԻՑԱՍԵՂԱՆ

Ի պատիւ ԱՐԺ. Տ. ՎԱՀԱՆ ՔԱՀԱՆԱՅ ԽՈՑԵԱՆԻ
ԻՐ ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՀԱՆԱՅԱԿԱՆ ՅԻՍՆԱՄԵԱՅ ՅՕԲԵԼԵԱՆԻՆ ԱՌԹԻԻ
իր ֆայրենակից տրապիզոնցիներու եւ Պոլսեցի համակիրներու կողմէ
ԱՑՍՕՐ, ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3.30 — 7.30
VICTOR HUGO սրահին մէջ, 46bis, rue St. Didier
(Métro: Victor Hugo)
կը խօսին՝ *Պ. ՀՄԱՅԵԱԿ ԽՈՍՐՈՎԵԱՆ* եւ *Պ. ԵՐՈՒԱՆԴ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ* (Տրապիզոնի Հայրենակցական Միութեան կողմէ)
Գեղարուեստական բաժին Հոխ եւ ձրի պիւֆէ
ՄՈՒՏՔ 15 ՖՐԱՆՔ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
Այսօր, կիրակի ժամը ճիշդ 15ին
ՍԵՒՐԻ «ՊԻՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ» ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ — 28, rue Troyon. Sèvres
ՅԱՅՏԱԳԻՐ (Ա. Մաս).— *Բացման խօսք՝* Χ.։ *Ուսանողութիւն՝* Հ. Յակոբակ վ. Տէր-Յովսէփեան: *Արտասանութիւն՝* Գր. Լաքքա եւ Օր. Ա. Տէր-Յովհաննէսեան: *Խմբերգներ եւ մեներգներ՝* «Կիլիկիա» երգչախումբէն, ղեկավարութեամբ Գ. Մ. Այէմշահի:
Բ. մաս.— *ՎՀՈՒԿՀ,* Թատերական էթիւտ *1* արար, Ա. Չէխով, (*Թարգմ. Գր. Լաքքա*)։ Գործող անձինք.— *Սավելի (տիրացու)* Գր. Լաքքա, *Բայիսա (կինը)* Տիկ. Սուրաքեան, *Սուրհանդակ՝* Սարիմ, *Կառապան՝* Գր. Վահան:
Գիներ՝ 20, 10 եւ 5 ֆրանք:

Դպրոցական հանդէս

Առնուվիլ-լէ-կոնէսի Ս. Թարատ Միութեան Հայերէն դասընթացքի երկաեւ աշակերտութեան կողմէ, այս կիրակի, 22 Յունուար, կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին «Կալմանի սրահին մէջ (Villiers-le-Bel*ի կայարանին ճիշդ դիմացը)։*
Կը ներկայացուի՝ ՋԻՒՆԱՃԵՐՄԱԿԸ կամ ԵՕԹԸ ԳԱՃԱՃՆԵՐԸ
Բարօյալից Թատերախաղ 5 արար։ Գերման հէքեաթէ Թատերգութեան վերածուած Պ. Արամ Վտարանդիի կողմէ։ 35 դերակատարներ։
Մուտք՝ 5 *ֆրանք։*

Idéal CINÉMA
Bourg-les-Valence*ի մէջ*
ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՒԻ՝ ՓՈՄՓԱՏՈՒՐԻ ՀՐԱՄԱՆԱՒ
ՊՕՒՍԻ ՄԵԾ ՄՐՑՈՒՄ ՊՈՒՐԿ ԼԷ-ՎԱԼԱՆՍԻ
ՍՓՈՐԻ ԱԽՈՑԵԱՆ ՊԻԼԼԻ ՍԻԻԼԻՎԱՆԻ ՀԵՏ

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52-73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՎԱՐՁՈՒ ԵՆ 50, rue du Dr. BASSET, St. OUEN.
Մէբլիին մօտիկ։
Նոր տան մը մէջ սիրուն եւ օդաւէտ յարկաբաժիններ, որ ունին երկու սենեակ, խոհանոց, W. C., անթրէ, տէպառա, քավ. Լուր, կազ, ելեքտրականութիւն, conforts-modernes:
Վարձք՝ 2800 *ֆր. տարեկան։* 100*ին* 10 *շարժ։*
Հաղորդակցութեան միջոցներ.— *Թրամուէյ թիւ՝ 10, 11bis, 42, 54, 66, 73, 77։ Օթոպիւս՝* J. Hbis, FM, FB։
Այցելելու համար դիմել *Պ. ՊՈՒՅԱԿԵԱՆի*, տեղւոյն վրայ:

E. TER-MINASSIAN
Export und import, Komissionen und Vertretungen
ցանկն կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը իւր նիւթերու (չոր պտուղ, ադիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու:
կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց:
Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30, Allemagne.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ
96 R. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Ընծայ. եւ նոր ժէթոտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան՝ ժխներ. ֆիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12, 2—8, կիրակի 9—12:

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)
Le Gérant : H. STEPHAN

Նոր տարին կը մտնենայ, փութացէք անգամ մը այցելել՝
ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՀԱԼԱՃԵԱՆ
7, Rue de Tracy Tel. Louvre 28-23
(Métro: St. Denis եւ Réaumure)
Նոր Տարւոյ առթիւ ստացած ենք արեւելեան չոր միրգեր, ընտիր օղի եւ թարմ նպարեղէններ։
Փութացէք օգտուիլ առիթէն, բացառիկ գեղչ Նոր Տարւոյ առթիւ բոլոր ապսպրանքներու վրայ։
Ուշադրութիւն մեր գիներուն՝

1. Սուրճ	9	*ֆր.-լիվր*
2. Հաշէր պանիր	8	*ֆր.-լիվր*
3. Կեսարիոյ ապուխտ	12.50	*ֆր.-լիվր*
4. Ճերմակ պանիր	6	*ֆր.-լիվր*
5. Ձիթապտուղ	3	*ֆր.-լիվր*
6. Ընտիր օղի	19	*ֆր.-լիթր*

Ամգամ մը այցելեցէք՝ համոզուելու համար։
Livraison à domicile

11րդ Նեկրայացում

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

Հիմնադիր՝ ԱՐՄԱՆ ԿՈՒՐԿԵԱՆ

STUDIO RUDOLF *սրահին մէջ*
6 bis, Rue Campagne Première, Métro: Raspail

Ղեկավարութեամբ՝ Ա. ԿՈՒՐԿԵԱՆԻ եւ Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ

Այսօր, կիրակի գիշեր ժամը 8.30ին

Կը ներկայացուի

ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ ՏՈՒՆԸ

Տրամ 4 արար: ԶՈՒՏԷՌՄԱՆ: Հերթական բեմադիր՝ Ե. ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ
Կը մասնակցին. — Տիկիններ՝ Լիւսի Պետրոսեան, Լուսիկ, Ժ. Շահ-Պարոնեան: *Պարոններ՝* Գազանճեան, Թորոսեան, Կուրկեան, Նիկողոսեան եւ ուրիշներ:
ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐ 3, 5 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

Տիկին Լիւսի Պետրոսեան

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ **CONSTANTINOPLE**
ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ ԵՒ ՓԱՆՈՍԵԱՆ ԸՆԿ.
37 Rue Trévise, Métro Cadet **Tél. Taitbout 56—96**
Յատկապէս ՅՈՒՆՈՒՆԻ առթիւ ստացած ենք արեւելեան սիրգեր եւ ամէն տեսակ նպարեղէններ
Մասնաւորապէս զարկ տուած ըլլալով արեւելեան սուրճի առեւտուրին, յատկապէս կը յանձնարարենք մեր ԱՆՀԱՐԴԱԽ եւ ԸՆՏԻՐ ՍՈՒՐՃԸ, կը վաճառենք մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ՝ անմրցելի գիներով եւ մաքուր սպասարկութեամբ։
Livraison à domicile

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ
վիրաբոյժ - ատամնաբոյժ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՃԱՔԻԼԵԱՆ
14 Rue Lagrange, PARIS (5)
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՆԻ, ՊՌԻՃԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՇԱՐԻ
Բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութիւն
կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրութեամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր։
Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

ԱԽՈՐԺԱՇԱՄ ԵՒ ՀՈՏԱՒԷՏ
ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1880ԻՆ
THÉS YAVROU
Maison Fondée en 1880
MONDIALEMENT RENOMMEE
Գեղեցիկ նուէրներ դեղին եւ կապոյտ ծրարներու մէջ:
Դիմել: Comptoir des THÉS YAVROU
23, Rue Sénac MARSEILLE

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ
ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ
Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ Իզմիրի Ազգ. Ֆիւանդանոցին
44 Rue Poissonnière. Մէթրօ՝ Bonne Nouvelle
Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ

ՄԱՐՇԷՃԻՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՊԱՆՆԵՐ
եթէ կ'ուզէք գտնել լաւ տեսակի արանց եւ կանանց գուլպաներ
en premier Choix et Hors Cours
Դիմեցէք մեր վաճառատունը ամենայն վստահութեամբ
P. S. BENVENISTE
2, rue de Lancry, Paris
փափաքողներուն կը դրկուի նմոյշ:

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(12 année)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales
JURISCONSULTE
Droit Français et International Privé
94, Rue St. Lazare, Paris (9e) Tél. Pigalle 67-69
Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ ֆաշտաւոր դատարաններու առջեւ, կուտայ **certificats de coutumes**ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները:
Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17—19: Նաեւ ժամադրութեամբ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
71 rue du Fbg. St. Martin, Paris (10)
Tél. Botzaris 53-61 Métro Château d'Eau ou Gare de l'Est
Գիտութեան վերջին մեթոտներով կը բժշկենք՝ վէներական ամէն տեսակի հիւանդութիւններ (ծերմամիզութիւն, ֆրանկախտ եւայլն), մորթի, ջղային, ստամոքսի եւ կոնացի հիւանդութիւններ:
Բժշկումը կը կատարուի, X անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով եւ ելեքտրականութեամբ: Կը կատարենք մէջքի եւ արեան տարրալուծում:
Կը խնամենք ատամի ամէն տեսակի հիւանդութիւններ: Բուրօն՝ սկսած 100 ֆրանքէն, պրիճ՝ ամերիկեան սիստէմով:
Աթժէքները շատ մատչելի. մանաւանդ զեղչ քանուորներու եւ չքաւորներու:
Դարմանատունը բաց է ամէն օր առաւօտեան 9—12 եւ 3—8: Կիրակի եւ տօն օրերը՝ 9—4:

Հրաւէր քաղցր փափկաճաշակներուն
ճաշարան Գ Ա Ռ Լ Օ
34 Rue St. Lazare, Paris (9)
Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ
Գիները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անթերի սպասարկութիւն
Մի մոռնաք իր անունի մածունը

ՀԱՅԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ
ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ
75 Ave. de Verdun, Issy-les-Moulineaux, Seine, France, Tél. 166 Is
Եթէ կ'ուզէք ձեր ստամոքսի առողջութիւնը չխանգարել, փնտռեցէք բոլոր նպարավաճառներուն մօտ Maison STÈPAN*։ համեղ ՍԻՄԻԹՆԵՐԸ, որոնք թարմ կը մնան մինչեւ 1 ամիս։*
Մասնաւոր յանձնարարութեանց վրայ, մեր արդիական փուռին մէջ կը պատրաստենք՝ լաիմէճիւն, չէօրէք, պանիրով, ապուխտով եւ թայինով փիտէներ, պուղաչա եւ ամէն տեսակ եւրոպական եւ արեւելեան անուշեղէններ:
Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէ եւ արտասահմանէ։
Արագ առաքում։ 3 քիլօէն սկսեալ ապսպրանքները կը յանձնենք բնակարան։

Տօքթ. ԱՍԼԱՆ
ՄԱՄՆԱԳԷՏ ԹՈՒԲԵՐՈՒԻ, ՍՏԱՄՈՔԻ եւ ԱՂԻՔՆԵՐՈՒԻ
հիւանդութեանց
34 Bld. de Clichy, Paris. Métro Pigalle Tél. Marcadet 76-65
Հիւանդներ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—8, կիրակի եւ տօն օրեր 10—12։ Առաւօտները ժամադրութեամբ։

ՉԱԳՐԵԱՆ ԵՒ ՓԱՓԱՋԵԱՆ
40, RUE D'ABOUKIR
Tel. Louvre 58-75 **Métro: Sentier**
վաճառատունս մեծաքանակի կողքին փոքրաքանակի ձիւղ մը ֆաստատած է նոյն գիներով, *մեսաքահէզնի, բուրդհէզնի* եւ *թաւիշի* ամենաճոխ տեսակներու նորոյթի վրայ: Մէկ անգամուան այցելութիւնը կը բաւէ ֆաստատելու տեղւոյն վրայ մեր ասենանպաստաւոր պայմանները:
ՇԱՆՕԹ.— Գօնֆէքսիոն չինողներու մասնաւոր գին: Գաւառէն եկած ապսպրանքներու շուտով գոհացում կը տրուի։

ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ
Նախկին բժշկապետ Մերսիլի Ֆրանս. ֆիւանդանոցներու
գատուոյ մէտայլ Ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն
Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)
Téléphone: TRINITÉ 59—54
Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) Կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:
Հոն կը կատարուին՝ Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, լուսանկարում (**radiographie**), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլթրակիենան դարմանում (**radiothérapie profonde**), նաեւ ՏԻԱԹԷՐՄԻի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:
Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն: ՀակաՀիւծախտային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):
Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնաձական Ծնդրական եւ ֆրէյեան մէթոտներ:
Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար:
Assurance Sociale*ի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:*
Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ սերքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ Դուքի հիւանդներուն.
Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54:
Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 17 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1933

17 Janvier 1933

ՅԱՐԻ ՏԱՐԻ թիւ 2088 — Խմբագիր՝ ՇԱՀԱՐԻՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Հ. Ց. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հայ երիտասարդութեան կազմակերպութեան խնդիրը առեն մը ի վեր քննութեան նիւթ դարձած է «Յառաջ»ի էջերուն մէջ: Այդ կապակցութեամբ մեր աշխատակիցներէն մէկը անցած շաբաթ օրուան յօդուածով երիտասարդութեան կազմակերպութեան խնդիրը կը կապէր Հ. Ց. Դաշնակցութեան Պատանեկան Միութեան ծաւալումին հետ եւ կ'առաջարկէր կայծեր անունը տալ այդ Միութեան և Թոյլ տալ որ միութեան անդամագրին 20–40 տարեկաններն իսկ:

Մինչեւ 40 տարեկանները նման միութեան մը կապելու խնդիրը մէկ կողմ թողնենք: Այդ խնդիրն առանձին կը քննենք: Մեր կարծիքով 15–21 տարեկան պատանեկութիւնն ինքնայատուկ հոգեբանութիւն մը ունի, իր հետաքրքրութիւններով եւ զարգացման նոր եղանակներով տարբեր պահանջ եւ բաւարարութիւններ կը հետապնդէ, եւ մանաւանդ իր տարիքի բերումով աւելի ընտանի է պատանեկան կազմակերպութեան մը մէջ գործելու, քան իրմէ կրկնապատիկ տարիք ունեցող սերունդի մը խառնուելու, որ իր կրթութեամբ եւ ապրելակերպով խոշոր տարբերութիւն մը ունի նորահաս սերունդէն: Նկատի պէտք է առնել տարագիր հայութեան յանկարծական փոփոխական վիճակը, որու հետեւանքով տարբերութիւններն աւելի չեշտուած կ'երեւնան իրականութեան մէջ:

Անհրաժեշտ է չեշտը դնել պատանեկան կազմակերպութեան ծաւալման վրայ: Պատանիները հայութեան նորահաս եւ ամէնէն թարմ բանակը կը ներկայացնեն: Վաղը անոնք պիտի դառնան մեր ժողովուրդի երիտասարդ եւ հասուն տարրը, ու պիտի գտնուին եւ ղեկավարեն հայ կեանքը:

Արդ, գերազանցապէս չհեկեկան է գիտնալ թէ այդ եկող սերունդը ի՞նչպէս կը պատրաստուի, աստիճանաբար դերի եւ պատասխանատուութեան բարձրանալու համար: Ու այս մտահոգութիւնն աւելի քան տեղին է, երբ նկատի առնենք օտար միջավայրի սպառնալիքը:

Հայութեան պահպանման համար, հայոց քաղաքական, մտաւորական, գրական ևն. ժառանգութիւնները իւրացնելու եւ չարունակելու համար, ժամանակակից հայութեան փոթորկայոյզ մտածումներուն եւ ձգտումներուն պատասխանելու համար՝ հայ պատանիները պէտք է կազմակերպուին Հ. Ց. Դաշնակցութեան Պատանեկան Միութիւններու դրօշին տակ:

Հետզհետէ ծաւալուող Հ. Ց. Դ. Պատ. Միութիւնները են որ քաղաքացիական դրօշով մը հրապարակ եկած են ոչ միայն ուծացումէ եւ ձուլումէ փրկելու իրենց տարեկից ընկերները, այլեւ ինքնագործադրացման մղելու իրենց չարքերը, քաղաքական եւ ազգային դաստիարակութիւն տալու անոնց, զանոնք պատրաստելու որպէս վաղուան քաղաքացիներ, որոնք կոչում մը ունին մեր ազգային կեանքին մէջ:

Հայ պատանիները կարող են զանազան միութիւններու մասնակցիլ: Անոնք կարող են մարզական, սկաուտական, հայրենակցական կամ պարասիրական միութիւններու անդամակցիլ: Բայց նորահաս փոթորկուող սերունդ մը, որ մանաւանդ քաղաքական փոթորիկներէ բռնուած հայութեան արիւնէն կը սերի, բազմապիսի ապրումներ ունի, քաղաքական, գրական, մշակութային եւ համամարդկային յոյզեր ունի, իր ապրած միջավայրերէն մղուած տենչոտ թռիչքներ ունի, չի կրնար սահմանափակուիլ այլ միութիւններու մէջ: Ան պէտք ունի գերագոյն իտէալի մը, սխոփարար դրօշի մը, բարոյական մթնոլորտի մը՝ վեր սլանալու, հոգեպէս կազմաւորուելու եւ պատրաստուելու վաղուան պայքարին, ազգային ու մարդկային մտահոգութիւններով:

Այդ դրօշն ու հովանին Հ. Ց. Դաշնակցութեան գերագոյն նպատակներն են, որոնք համայն հայութեան կը պատկանին: Պատանիները համախմբուելով Հ. Ց. Դ. Պատ. Միութիւններուն մէջ, լայն ազատութիւններ կը վայելէն եւ ամէնէն առաջ կը պատրաստուին որպէս հայրենասէր հայեր, պարկեշտ եւ գիտակից հայ քաղաքացիներ, ու ապա անոնց մէկ մասը կ'անցնի Դաշնակցութեան չարքերը խտացնելու: Այսպիսով պատանիները թէեւ կը վայելեն Դաշնակցութեան հովանին ու գուրգուրանքը, բայց ազատ են կուսակցական պարտաւորութիւններէն, հնթակայ չեն կանոնագրական խստութիւններու եւ անոնց նկարագիրը կը կազմաւորուի անկախ ու ազատ պայմաններու մէջ:

Արդի՞ւնքը: Անոնցմէ չատերը լաւ ու գաղափարական Դաշնակցականները կը զառնան եւ կը զինուորագրուին հայութեան ազատագրութեան սրբազան գործին: Իսկ մնացած բազմութիւնը, եթէ չի մտներ կուսակցութեան չարքերը, կարող ենք վստահ ըլլալ որ կը մնայ հայ ժողովուրդի ծոցին մէջ որպէս լաւ հայ, գիտակից քաղաքացի եւ պարտաճանաչ մարդ:

Եւ այս արդիւնքը անհրաժեշտ սնունդ մըն է հայութեան պահպանման: Ու նաեւ գերագոյն միջոց մը անորոշ կամ սայթաքուն կեանքի մը մատնուած պատանիները լուրջ ու խանդավառ նպատակներու կապելու:

Գաղափարական երիտասարդները եւ Հ. Ց. Դաշնակցութեան մարմինները ձեռք ձեռքի տուած գիտակից ու հայրենասէր ծնողներուն եւ նորահաս պատանիներուն՝ կուռ ու ծաւալուն կազմակերպութիւն մը պէտք դարձնեն Հ. Ց. Դ. Պատ. Միութիւնները, որոնք երկրէ երկիր իրարու չզթայուելով, տարագիր հայութեան ամէնէն թարմ ու ամէնէն ջերմ երակը պիտի կազմեն, երակը մեր նորագոյն կեանքին:

Ամէն տեղ, ու որքան կարելի է չուտ՝ պատանիները պէտք է համախմբուին եւ Հ. Ց. Դ. Պատ. Միութիւնները դարձնեն հայ պատանիներու տունը, հանդովով, ուրախութեամբ եւ խէալով լեցուն:

ՕՍՄ. ՊԱՐՏՔԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԷՆԿԻՒՐԻ, 10.— Ազգ. ժողովի մէկ նիստին մէջ նախ վարչապետը եւ ապա էմմտական գործավարը խօսեցան օսմ. պարտքերու մասին եղած համաձայնութեան վրայ:

Ահաւասիկ ամփոփումը Սարաճ Օղլու Շիւքրիի տուած բացատրութեան.

— Օսմ. կայսրութեան ժառանգ ճանչցած պարտքերուն գումարը 161 միլիոն 500,000 հազար ոսկի էր: Այս բանակէն նոր թուրք պետութեան բաժին ինկածը 107,500,000 ոսկի դրամ էր:

1928ի Փարիզի պայմանագրութեան մէջ 64 տարի պայմանաժամով մեր վճարելի այս պարտքին համար ամէն տարի 1ուկէս միլիոնէն սկսելով մինչեւ 3 միլիոն բարձրանալիք վճարմանց մէջ գտնուելու պարտաւորուած էինք: Վերջին համաձայնութեամբ պարտքի բանակը 8 միլիոն ոսկիի իջած է, այսինքն մեր բաժնին, ինկած պարտքին 1 տասներորդէն շատ պակասի: Ամէն տարի մեր վճարելիք գումարն է 700 հազար ոսկի:

Այս կերպով մօտ ատենէն կայսրութեան թողած այս գէշ ժառանգութիւնը բոլորովին մէջտեղէն վերցուած պիտի ըլլայ եւ հանրապետական Թուրքիա որ հինգ փարա պարտք չէ ըրած պիտի մնայ անպարտական: Սարաճ Օղլու Շիւքրի պէյ Փարիզ պիտի մեկնի վերջին հրահանգները առնելէ ետք եւ նոր հիմերու վրայ խմբագրուած պայմանագրութիւնը պիտի ըստորագրուի: Երբ Ազգ. Մեծ ժողովը մէկ բանի օր վերջ կատարելիք դադարէն ետք նորէն քացուի, նոր պարտքերու համաձայնագիրը ստորագրուած պիտի ըլլայ եւ վաւերացման համար իրեն ներկայացուած:

ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԻՒՆԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

Ֆրանսայի պաշտօնական վիճակագրութեան համաձայն, մինչեւ 7 յունուար արձանագրուած գործազուրկներուն թիւն էր 284,349, որուն 218 927ը այր, 65,422ը կին: Նախորդ շաբթուան թիւն էր 277,109, ուրեմն աւելցած են 7,240 գործազուրկներ:

Անցեալ տարի նոյն շաբթուան, արձանագրուած գործազուրկներուն թիւրն էր 186,634:

Մինչեւ 7 յունուար, միայն Փարիզի մէջ արձանագրուած էին 88,890 գործազուրկներ, 60,806ը այր, 28,084ը կին:

ԱՆԳԼԻՈՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ ՊԱՀԱՆՋԸ

Վէճ ծագած է Անգլիոյ երկաթուղիներու վարչութեան և աշխատաւորութեան միջեւ: Աշխատավարձի կառավարական յանձնախումբը, որ իրաւաբար կարգուած էր վէճին, երկար բննութիւններ կատարելէ յետոյ, երկուքի բաժնուեցաւ եւ ներկայացուց երկու տեղեկագիր: Ցանձնախումբը կը բաղկանար հոգի: Նախագահը տարբեր տեսակէտ ունի, եւ տարբեր տեղեկագիր մը կը ստիպուի տալ, իսկ վեց անդամները տարբեր: Երկու տեղեկագիրներն ալ համաձայն են, սակայն, գեղչ կատարելու: Ընդհակառակն, սէնտիֆայիճ ներկայացուցիչները անարդար կը համարեն զեղչը եւ կը պահանջեն պետականացնել երկաթուղիները:

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ ԱՆԳԼԻՈՑ ՄԷՋ

Երկրաշարժի սաստիկ ցնցումներ զգալի եղան շաբաթ օր Անգլիոյ սրտին վրայ: Ցնցումը ուժեղ էր մասնաւորաբար Մանչէսթրի մէջ: Ցնցումէն սկսան ճռնչել դռներն ու պատուհանները, տեղ տեղ փշրուեցան ապակիները եւ խոհանոցի խեցեղէնները: Զոհեր չկան, վնասները աննշան են, այսուհանդերձ խուճապ առաջացաւ կարգ մը գիւղերու մէջ, Պոլթընի շրջակայքը, ուր 1930ին երկրաշարժ մը բազմաթիւ տուներ քանդած եւ 80 հոգի սպանած էր:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Գերմանիա դարձեալ կը պահանջէ գեղի հատասարութիւն

Գերման կայսրութեան հաստատութեան 62րդ տարեդարձին առթիւ, Ցոն Շլայխէր Ազգայնականներու ընկերակցութեան մէջ խօսեցաւ ճառ մը, որ հետարձակով հաղորդուեցաւ Գերմանիոյ բոլոր անկիւններուն:

Ցոն Շլայխէր նախ բաւ թէ Գերմանիա իր գոյութիւնը կը պարտի միաւոր եւ քաջալանջ գերմանական բանակին հրաշագործութիւններուն: Այդ բանակն էր, որ, վերջին ընդհ. պատերազմին, ամբողջ չորս տարի, թշնամին անչարժեցուց Գերմանիոյ սահմաններէն դուրս: Գերմանիա, որ արտայայտութիւն է զինուորագրեալ ժողովուրդի մը, ոչինչ աւելի ստորնացուցիչ, անպատուաբեր, ապազգականութեան հակառակ կը համարի, որքան թշնամիին արգելքը որ զէնք չկրէ դարձեալ: Իր նախահայրերուն օրերէն ի վեր, Գերմանիա սովորութիւնն ունէր զէնք կրելու, որովհետեւ զէնք կրելը նշան կը համարէր ազատ մարդու: Մեր թշնամիները գիտէին, որ կը զրկէին Գերմանիոյ սրտին՝ զինաթափ ընելով զայն, ինչպէս երկրորդական ազգ մը:

Ցանուն իր գերիշխանութեան եւ զինուորական իրաւունքներու հաւասարութեան, Գերման ժողովուրդը եւ մանաւանդ նախկին պատերազմիկները, որ յիշատակի ոսկորներով կը պանծացնեն Գերման ազգին զէնքի արժանիքները, քաջաբար կոուեցան՝ պաշտպանելով ու ճանչնալ տալով Գերմանիոյ գերիշխանութեան սկզբունքը: Ու հիմա կրնամ կրկնել մեր արտաքին նախարարին խօսքը թէ «Գերման կառավարութիւնը չպիտի ստորագրէ երբեք որ եւ է թուղթ զինաթափութեան մասին, եթէ չճանչցուի այդ սկզբունքը»:

Արդէն ի՞նչ է մեր ուզածը, եթէ ոչ ապահովութեան նոյն իրաւունքը, զոր ունին բոլոր ազգերը: Ահա թէ ինչո՛ւ մեր պահանջը զինուորական պարտաւորիչ ծառայութեան: Նոր օրերը նոր ուժեր կը պահանջեն, ու ես կը մտածեմ երկրապահ զինուորական կազմակերպութեան մը մասին: Վստահ եղէք, որ, ինչ ձեւով ալ կազմուած ըլլայ, Գերման բանակը միշտ պիտի կենդանանայ իր հին ոգիով»:

Այնուհետեւ, գերման վարչապետը դրուատիքն ըրաւ հին աւանդութիւններու, զինուորական կարգապահութեան: Ցոյս յայտնեց, որ հետզհետէ աւելի սերմ կը կապուին իրարու հետ նախկին պատերազմիկները եւ բանակին երիտասարդները, որ, իրենց ծառայութիւնը աւարտելով, կը հեռանան չարքերէն: Եւ վերջապէս պանծացուց մարաշլատ Հինտենպուրգը, հրաւիրելէ յետոյ Գերման ժողովուրդը, որ արժեցնէ եւ պանծացնէ նախահայրերու առաքինութիւնները:

Վարչապետէն յետոյ խօսեցան նաեւ ուրիշներ, նախկին պատերազմիկներ, որոնց ճառը ոգեւորուած էր ազգային տաք չունչով մը: Բոլորը կը փառաբանէին գերման կայսրութեան հաստատութիւնը 1871ին ի Վէրսայլ, գերման նախկին բանակին ոգին, Հօհէնցոլերեան հարստութեան յիշատակը, Պիսմարքեան քաղաքականութիւնը: Եւ բոլորը կը հրաւիրէին ժողովուրդը հետեւիլ փառքի հին ճամբան:

Փիլիպպեաններու անկախութեան վտանգը

ՈՒԱՇԻՆԿԹՈՆ, 15.— Ցայտնի է թէ նախագահ Հուվըը մերժած էր Փիլիպպեան կղզիներու արտօնելիք անկախութեան ծրագիրը, իր վէթոյի իրաւունքով: Արտաքին նախարար Սթիմսըն այս առթիւ կը գտնէ թէ շատ «աղիտաբեր» պիտի ըլլար այդ անկախութեան ծրագիրը եւ Միաց. Նահանգներու նիւթական ու բարոյական վարկը պիտի վճասներ Ծայր. Արեւելքի մէջ, այնպիսի պահու մը երբ քաոսային է կացութիւնը եւ մէկ օրէն միւսը Արեւելքի մէջ կրնայ պատահիլ պատերազմական այնպիսի յեղաշրջում մը որ աշխարհը տակնուվրայ ընելու հանգամանքը ունենայ:

Հելէն նոր վարչապետը

Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ հանրապետութեան նախագահ Զայիմիս նախ նոր դահլիճի կազմութիւնը առաջարկեց Վէնիզէլոսի, բայց այս վերջինին մերժումին վրայ, այդ պաշտօնը յանձնեց Քաֆանտարիսի:

3000 գիւղացիներ կը գրաւեն Շարթրի խաղամատեատաւանը

Շարթրի մէջ 3000 գիւղացիներ չաբաթ օր հաւաքուեցան քաղաքապետարանի հրապարակը բողոքելու համար իրենց անկայուն կացութեան մասին: Բանախօսի մը ճառին վրայ ամբոխը գրաւեց քաղաքապետութեան չէնքը, եւ ստիպեց քաղաքապետը որ հեռագրէ Փարիզ, պահանջել նախարարութեան, ցուցարարներուն պահանջը: Այս հաղորդագրութիւնը եղած ըլլալով, ցուցարարները ցրուեցան: Այս գիւղացիները կը պահանջեն ցորենի գիները աւելցնել այնպիսի ձեւով մը որ իրենք կարենան ապրիլ:

ՉԻՆԵԻՃԱՓՈՆԱԿԱՆ ՎԷՃԸ

Ժընեւի մէջ այս իրիկուն կը գումարուի 19ներու մասնախումբը որ Ազգերու Դաշնակցութեան կողմէ կազմուած էր լուծում մը գտնելու համար Ճինեճափոն վէճին եւ մասնաւորաբար Մանչուրիոյ պետութեան ստեղծումին: Ցայտնի է թէ Ազգերու Դաշնակցութիւնը մասնաւոր յանձնաժողով մը ղրկած էր Մանչուրիա, սակայն այս յանձնաժողովին եզրակացութիւնը դժգոհ թողած էր երկու կողմերն ալ: Հիմա յանձնախումբը պիտի փնտռէ այնպիսի բանաձեւ մը որ գոհացնէ թէ Թոքիօն եւ թէ Նանքինը:

ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ՄԷՋ

ՊԵՐԼԻՆ, 15.— Լիփփէ-Մէյմօլտի պետութեան մէջ ընտրութեան արդիւնքը որ մեծ հետաքրքրութեամբ կը սպասուէր գերման քաղաքական շրջանակներու մէջ, Հիթլէրեաններու յաղթանակով վերջացաւ: Ազգային-ընկերվարականները 38000 ձայն աւելցան, փոխանակ 33,000ի որ ունէին նոյեմբերին՝ խորհրդարանի ընտրութեան առեն: Սոցիալ Դեմոկրատներն ալ 25,000էն 29,000ի բարձրացուցին իրենց քուէն: Համայնավարներն ու ազգայնականները կորսնցուցած են:

6500 ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐ ԹՇՈՒԱՌՈՒԹԵԱՆ ՄԱՏՆՈՒԱԾ

Ֆրանսայի ճարտարարուեստական կեդրոններէն՝ Արմանթիէրի գործաւորներու եւ գործարանատէրներու միջեւ աշխատավարձի նուազման առթիւ ծագած վէճին պատճառով, միջազգային միութիւնը գործադուլ է յայտարարած: 6500 հոգի բանթող յայտարարելով կը պայքարին գործարանատէրերուն առաջարկներուն դէմ:

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴԱՀԼԻՃԸ

Ռումանական դահլիճը վերակազմուեցաւ: Վայտա՝ վարչապետ, Միրոնեսքօ՝ ներքին, Թիթուլեսքօ՝ արտաքին, Փոփովիչի՝ դատական, Սամսոնովիչի՝ պատերազմական, Մերթօ՝ հաղորդակցութեանց եւ փոխադրութեանց, Մանուրու՝ էմմտական, Լուկոսեանու՝ առեւտրական, Կուսքի՝ կրթական, Եանիթեսքօ՝ աշխատանքի, Նիքեսքօ՝ հողագործական:

Դահլիճը մեծ տարբերութիւն չունի նախորդէն:

ԼՈՑՏ ՃՈՐՃ ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏԻ... ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Լոյտ Ճորճ իր 70ամեակին առթիւ, Նիւզ Քրօնիքլ Թերթի Թղթակցին հետեւեալն է յայտարարած.—

Ազատական կուսակցութիւնը ոչ մէկ ապագայ ունի: Եւ պիտ չի զարմացներ երբ երիտասարդութիւնը կ'երթայ դէպի աշխատաւորական կուսակցութիւնը, որովհետեւ մեր եւ անոնց ծրագրերին միջեւ մեծ տարբերութիւններ չկան:

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՈՍԿԻՆԵՐԸ

Վերակոյտի էմմտական յանձնաժողովի նախագահ Ժօզէֆ Քայօ եւ երեսփ. Ժողովի առեւտրական յանձնաժողովին նախագահ Լուի Րօլլէն բանախօսութիւններ ըրին Ֆրանսեւօտար մամուլի համաժողովին մէջ, տնտեսական արդի կացութեան մասին: Երկուքն ալ պաշտպանեցին ոսկի դրամանիշին պահպանումը, եւ ոսկիի ֆօնտին Ֆրանսայէն դուրս չը հանուիլը: Րօլլէն ըսաւ.

— Եթէ, օրինակ, Ֆրանսա ստիպուի իր ոսկին արտածել Ամերիկա, այն ատեն կը հարցնենք, ի՞նչ գնումներ պիտի ընէ Ֆրանսա Ամերիկայէն...:

ՐՈՒԶՎԷԼԹԻ ԴԱՀԼԻՃԸ

Նիւ Եորքէն կը հեռագրեն թէ նոր նախագահ Ֆրանքլին Րուզվէլթ այսօր պիտի սկսի չարք մը տեսակցութեանց, ընտրելու համար իր գահլիճը:

ԻՏԱԼԻԱ ԿԸ ԲԱՆՏԱՐԿԷ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԳԻՏՈՒՆ ՄԸ

Ֆրանսացի գիտուն մը, փրոֆ. Էյտու, որ մեծ հեղինակութիւն ունի գիտական աշխարհի մէջ, մասնաւորապէս ջրաելեկտրական հարցերու մասին իր ունեցած հմտութեամբ, աշնան Իտալիա գացած էր ուսումնասիրութիւններ կատարելու համար իտալական Ալպեան լեռնաշղթային վրայ:

Իտալական ոստիկանութիւնը կը ձերբակալէ զայն իբր լրտես եւ կը բանտարկէ: Երկար ատենէ ի վեր լուր չկար փրոֆէսէօրէն: Ի վերջոյ հասկցուեցաւ, որ բանտը կը գտնուի 4 ամիսէ ի վեր: Ֆրանս. կառավարութիւնը կ'աշխատի փրկել զայն:

— · —

ՄԱՆՐ ԼՈՒԲԵՐ

ՁՄԵՌԸ իր սաստկութիւնը վերսկսաւ բանի մը օրէ ի վեր: Ամէն կողմ ձիւն եւ սառնամանիք: Փարիզի մէջ ցուրտէն կաթուածահար եղան երկու հոգի: Գաւառներու մէջ աւելի սաստիկ է ցուրտը: Ռէնոսի մէջ գերոյէն 12 աստիճան վար է ջերմաչափը:

ԱՐԻՍԹԻՏ ՊՐԻԱՆԻ մէկ արձանը կանգնուեցաւ Սէն–Նազէրի ֆօյէժին բակին մէջ:

ՄԵՌ ԳՈՂԵՐԸ.— Փարիզ, Լաֆիթ փողոց 15 թիւը հաստատուած Հօսթալիէ պանճան, իրեն վստահուած արժէթուղթերէն 20 միլիոն ֆր. գողցած եւ սակարանական խաղերու մէջ կորցուցած ըլլալով, իր տէրը՝ Հօսթալիէ եւ ընկերը Րընէ Փայլէ ձերբակալուեցան:

ԱՐՔ – ԱՆ – ՍԻԼ երեք մօթէօռով սաւառնակը որ Ֆրանսայէն Հարաւային Ամերիկա գացած ատեն ստիպուած էր Ափրիկեան հողին վրայ վար իջնել, երէկ ժամը 4·48ին կրկին ճամբայ ելաւ, անցնելու համար Ատլանտեան ովկիանը 16 ժամէն:

ԿԻՆԸ ՎԱՐԶԱՊԵՏԻՆ ՄՕՏ.— Հրաժարեալ վարչապետ Էռիօ պաշտօնի կոչած էր կին մը՝ Տիկ· Մարսել Քրէմէր – Պալսը, վարչապետական դիւանին իբր պաշտօնեայ: Հիմա, նոր վարչապետ Պօնֆուռ ալ այդ պաշտօնին կոչած է ուրիշ կին մը Տիկ· Էլիան Պրօլ:

(Ծանոթություն խմբագրության. 1-ին գլուխը հրատ. տասնամյակին)

2

Լ. Շահի մի մեծ օրդուին է գնա-
ում և գնում է Ղարաբաղ՝ Շուշի քա-
ղաքը, որտեղ նրան ընդունում են
բեյլարբեյ Մելիք-Շահնազարյանը
և նրա ընտանիքի անդամները։ Ղա-
րաբաղում Լ. Շահը ծանոթանում է
Մելիք-Շահնազարյանների ընտա-
նիքի և նրանց հյուրասիրությամբ
մի քանի օր անցկացնում է Շուշի-
ում։ Ղարաբաղից հետո Լ. Շահը
գնում է Գանձակ, ապա՝ Թիֆլիս,
որտեղ նրան ընդունում է վրաց
թագավոր Հերակլ II-ը։ Թիֆլիսից
Լ. Շահը գնում է Ախալցխա, ապա՝
Կարս, Էրզրում, Սեբաստիա, Ամա-
սիա, Թոքաթ, Սեբաստիայից Լ.
Շահը գնում է Կեսարիա, ապա՝
Կոնիա, Ակսարա, Նիգդե, Ադանա,
Ալեքսանդրետ, Հալեպ, Դամասկոս,
Բեյրութ, Սայդա, Սուր, Աքքա, Նա-
բլուս, Երուսաղեմ, Հերիքով, Ամ-
ման, Մադաբա, Քարաք, Պետրա,
Մաան, Մեդինա, Մեքքա, Ջիդդա,
Մուխա, Զաբիդ, Մոխա, Ադեն, Մա-
սաուա, Ջիդդա, Մեքքա, Մեդինա,
Ենբու, Ռաբուղ, Ուջհ, Մադյան,
Մաան, Ամման, Ջերաշ, Դամասկոս,
Բեյրութ, Տրիպոլի, Հոմս, Համա,
Մանբիջ, Ռաքքա, Ռահբա, Մոսուլ,
Ամադիա, Զախո, Ամադիա, Ակրա,
Ամադիա, Զախո, Ամադիա, Ակրա,
Ամադիա, Զախո, Ամադիա, Ակրա

ԳՈՒՆԴԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
(ԳՈՒՆԴԱԿԱՆ ԹՈՒ. 1908)

ԳՅՈՒՂԱՑԻ ՎՂՋԱՆ

ՏԵՂԱՅԻ – ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ

ՀԱՅՈՒՀԻ — Հա՛, ախպեր ջան, ես էլ ուզում եմ ինձ համար մի գործ սկսեմ, ինչպես որ ուրիշները։ Ասում են՝ ամեն մարդ իր ուժին ու կարողությանը նայելով պիտի գործի։ Ես էլ ուզում եմ ինձ համար մի գործ սկսեմ, որ ինձ ու իմ ընտանիքին ապրուստ հայթայթի։ Ինչ կարող եմ անել, որ ինձ համար մի գործ սկսեմ, որ ինձ ու իմ ընտանիքին ապրուստ հայթայթի։

ՏԵՂԱՅԻ — Ես ի՞նչ գիտեմ, ախպեր ջան։ Ես ինքս էլ չգիտեմ, թե ինչ անեմ, որ ինձ ու իմ ընտանիքին ապրուստ հայթայթեմ։ Ես էլ ուզում եմ ինձ համար մի գործ սկսեմ, որ ինձ ու իմ ընտանիքին ապրուստ հայթայթի։

ՀԱՅՈՒՀԻ — Ես ի՞նչ

Բարձր հովանաւորութեամբ Ֆրանսայի Մարմնակրթութեան նախարար Մ. ՄԱՐՔՕՄՊի

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Ղեկավարութեամբ **Պ. ԵԱՂՄՈՒՐԵԱՆԻ,** պարի փրոֆէսէօր

28 Յունուար Շաբաթ գիշեր, Hôtel Moderneի *շքեղ սրահներուն մէջ* (Place de laRépublique)

Փայլուն յայտագիրը — Անտիպ անակնկալներ — Ճոխ եւ դիւրամատչելի պիւֆէ — Պարի (Ֆօքս-Թռանկօ) եւ «Մարզական ըմբռնումով»

Ծպտեալներու մրցումներ — Նուագախումբ **ORHESTRE ARGENTIA PESENTI** *եւ իր երգչուհին* (Coliseumէ): **ALBERT'S JAZZ**

ՄՈՒՏՔ 20 ՖՐԱՆՔ

Ց.

Դ.

Քարիզ եւ արուարձանեներ

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

Հ. Ց. Դ. ԵԻՐՈՊԱՑԻ ԿԵԴՐ. ԿՈՄԻՏԷՆ արտակարգ Ընդհ. Ժողովի կը հրաւիրէ ՔԱՐԻՋԻ, ԻՄԻ-ԼԷ-ՄՈՒԼԻՆՈՑԻ, ՊՈՒԱ-ՔՕԼՈՆՊԻ, ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ եւ ԱՌՆՈՒՎԻԼ-ՄԱՐՄԷԼԻ կոմիտէներու, ենթակոմիտէներու եւ խումբերու անդամները, 22 Յունուար, կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2ին Société Savantes*ի սրահին մէջ,* 28, rue Serpente, *Մէթրօ՝ Օտէօն, Կարեւոր օրակարգ:*

ՓՍՐԻՋԻ ԿՈՄԻՏԷՆ սարքած է ընկերական ֆանդիպում մը այս շինգշաբթի երեկոյ ժամը *8.30*ին փըթիթ Յուրսի ներքնայարկը (Մէթրօ՝ Օտէօն), կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները:

ՊԱՆԵԼՕ-ՔԱՇԱՆԻ Արծիւ *խումբի ժողովը վազը, Չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, ընկեր Մ. Ալթունեանի բնակարանին մէջ:*

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Ց. Դ. Պատանեկան Միութեան 1933ի հրատարակած «Գոյամարտ» Օրացոյցի կոխքի վրայ, ձախ կողմ, հինգերորդ նկարը, սխալմամբ գրուած է կայծակ Աւաքելի տեղ Աւաքել Մուշեղ: Կը խնդրենք նկատի ունենալ:

Ծանօթ.— «Գոյամարտ» Օրացոյցի Բ. հրատարակութիւնն ալ սպառած ըլլալով կը խնդրենք մեր գործակալներէն որ, իրենց քով գտնուած աւելորդ օրացոյցները ետ դրկեն:

Հ. Ց. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Հ Ա Տ Ո Ր Ա.

Հիմնադրութենէն մինչեւ Օսմ. Սահմանադրութիւն (1890—1908)

Շուրջ 500 մեծադիր էջ 80 պատկերներ

Գրեց՝ Մ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ

Գին՝ Ֆրանսա, Սուրիա, Ռումանիա, Պուլկարիա, Յունաստան 40 ֆր.: Ուրիշ երկիրներ՝ 50 ֆր. կամ 2 տոլար: Դիմել՝ L. Tadévossianի, Դրօշակի հասցէով, 71 Ave. Kléber, Փարիզ (16):

Կը ծախուի նաեւ ցառաջի խմբագրատունը: Ապսպրանքները կանխիկ:

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Ֆրանսական Բանակի Հայ Նախկին Կամաւորներու Միութեան տարեկան պարահանդէսը տեղի պիտի ունենայ 8 Ապրիլ 1933 Շաբաթ գիշեր: Կը խնդրուի ազգային կազմակերպութիւններէ եւ միութիւններէ նկատի ունենալ սոյն թուականը եւ չխաչաձեւել:

ԿԸ ՓՆՏՌԻԻ

— Սուրէն Գասապեան 22 տարեկան, բնիկ Տրապիզոնցի, հօր անուն՝ Կարապետ, մօր անուն՝ Մարիամ: 1918ին ազատուած է Թբքական որբանոցէն քրոջը հետ միասին, կը փնտռէ իր հայրը՝ Կարապետ Գասապեան եւ ազգականները, որոնց անունները չի յիշեր: Կը խնդրուի տեղեկութիւն ունեցողներէն իմացնել՝ Souren Kassabian, chez M. Paul Pouzin, le chas; e Romans Drôme: *Քոյր եւ եղբայր կը գտնուին Հօմանի մէջ:*

— Տիկին Հռոսս Տօնիկեան (Ղանթարոսցի, Սեբաստիա) կը փնտռէ իր որդին Ղազար Տօնիկեանը, որ տեղահանութեան միջոցին կորսնցուցած է Ուրֆայի մէջ: Հօր անուն՝ Օհաննէս, հօրեղբայրը՝ Շահին-Վարդան, եղբայրը՝ Առաքել, քոյրերը՝ Վառուկ եւ Նունիկ: Իմացնել Vahan Kasbarian, 82 Chemin de la Madrage, Marseille:

ԿԱՐԵՒՈՐ

16 էջնոց գիրքի փոռման (փայլուն թուղթ, տպագրութիւն, կազմ, եւ փոսթի ծախք միասին) կը պատրաստեմ 175 ֆրանքի: Կը դրկեմ ճոյշ եւ մանրամասնութիւն: Երաշխաւորութիւն յանձնարարութեան տառացիօրէն գործադրութեան: Դիմել՝ Տպարան *ՆՈՐ ՕՐ*, 20, A. Voulis, Athènes, Grèce:

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ցօի հանդէսը «*Սիփան*»ի նախաճեմնութեամբ փետր. 9ին. կիրակի ժամը 3ին: կը խնդրուի նկատի առնել թուականը:

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել — Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնասուած կերակուրներ

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

Նահատակ Գրագէտներու Բարեկամները

ՅՈՒՆՈՒԱՐ 15ին ԼՈՑՍ ԿԸ ՏԵՍՆԻ ԻՐ ՄԱՏԵՆԱՇԱՐԻՆ 7ՐԴ ՀԱՏՈՐԸ

ՏԻԳՐԱՆ ՉԷՕԿԻՒՐԵԱՆԻ «ՎԱՆՔԸ» — «ՀԵՐՈՍԸ»

ԳԻՆ՝ 20 *ՖՐԱՆՔ* կամ 1 *ՏԱԼԱՐ*

M. BARSAMIAM, 121 rue Marcadet, Paris (18)

Հրաւէր բոլոր փափկաճաշակներուն

ճաշարան **Գ Ա Ռ Լ Օ**

34 Rue St. Lazare, Paris (9)

Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ

Գիները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անթերի սպասարկութիւն

Մի մոռնաք իր անուանի մածունը

ԲՈԼՈՐ ԱՐԴԻԱԿԱՆ ՊԱՐԵՐԸ, ԴԻՒՐՈՒԹՍՈՑ ՄԷԹՈՏՈՎ

ՊԱՐԳԵՒ ԵԱՂՄՈՒՐԵԱՆ

Ա. մրցանակ փարիզի փրոֆէսէօրներու *1932*ի միջազգային մրցումէն

(Չորս անգամ վկայեալ)

ԿՈՒՏԱՑ *ՄԱՄՆԱՒՈՐ ԴԱՍԵՐ ԺԱՄԱԴՐՈՒԹԵԱՄԲ*

Գրել՝ 88 Bould. de Port Royal, Paris (5)

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆԻ

ՍԵՒ ԼԵՌԻՆ ՄՐԴԸ

ԱԶԳԱՑԻՆ ՄԵԾ ՎԷՊ

Բ. տպ. ԱԹԷՆՔ, *1932*, էջ *343* Գին՝ 20 Ֆրանք

Ե. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

ՖՐԱՆՍ.— ՀԱՅ ԲԱՌԱՐԱՆ

Լաթակազմ, *1200* էջ Գին 75 Ֆրանք

Մ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆԻ

Հ. Ց. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

510 էջ, բազմաթիւ նկարներ Գին՝ 40 Ֆրանք

ԹԱՓԱՌԱԿԱՆԻ

ԴԷՊԻ ԿԱԽԱՂԱՆԸ

Թուրքիոյ խորերը ճնացած հայ բեկորներու յուզիչ պատմութիւնը

877 էջ, պատկերազարդ, Գին՝ 75 Ֆրանք

ԿԵՍԱՐԻ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ, 1933

Նոր տարիի ամէնէն ճոխ տարեգիրքը

Բազմաթիւ նկարներով եւ աննախընթաց բովանդակութեամբ

Գին 30 Ֆրանք եւ 1.50 տոլար

ԳՈՅԱՄԱՐՏ ՕՐԱՑՈՑՑ 1933

Հրատ. Մարսէյլի Հ. Ց. Դ. Պատանեկան Միութեան

40էն աւելի ազգ. գործիչներու նկարներով Գին 5.50 Ֆրանք

Դիմել ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ, 51 rue Monsieur-le'Prince, Paris (6).

Եւրոպայի հայկական ամեծագոյն գրատունը: Ընդարձակ գրացուցակը ձրի կը դրկուի փափաքողներուն:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԱԺԻՆԿՆԵՐ

96 R. Rivoli, 1ին Շաթլէ: Արմատ. եւ նոր ժէօտ, դարմ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան՝ ժէններ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12,2—8. Կիրակի 9—12:

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

Le Gérant : H. STEPHAN

"ՅԱՌԱՋ„ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

3, Rue PALIKAO Paris (19)

ԺԱՄԱԳՈՐԾ ԱՐՓԻԱՐԻ ՄՕՏ

ՄԱՐՇԷՁԻՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՊԱՆՆԵՐ

Եթէ կ'ուզէք գնել լաւ տեսակի արանց եւ կանանց գուլպաներ

en premier Choix et Hors Cours

Դիմեցէք մեր վաճառատունը ամենայն վստահութեամբ

P. S. BENVENISTE

2, rue de Lancry, Paris

փափաքողներուն կը դրկուի նմոյշ:

Ի գիտութիւն

Սուրճի գնորդներու դիւրութեան համար մթերանոց մը բացած ենք rue de Trévise *Քոնսթանթինօփիլը Նպարավաճառատան մէջ:*

Ամէն անոնք, որ կ'ուզեն աժան եւ լաւ սուրճ ունենալ, կրնան օգտուիլ ՍՈՒԼԹԱՆ գործարանի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ գիներէն: Կեդրոնատեղի՝

"CAFE SULTAN„

Կեդրոնատեղի 92 *Rue d'Angoulême*

Մէթրօ Ccuronnes եւ Parmentier

Ծանօթ.— Ամէն գնումի համար կը տրուի նուէր-կտրօնն

E. TER-MINASSIAN

Export und import, Komissionen und Vertretungen

ցանկն կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը հիմ նիւթերու (չոր պտուղ, աղիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու:

կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց:

Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30. Allemagne.

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու

Պատուոյ մէտալլ Ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Téléphone: TRINITÉ 59—54

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:

Հոն կը կատարուին՝ Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, լուսանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլտրակէնեան դարմանում (radiothérapie profonde), նաեւ ՏԻԱԹԷՐՄիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն: Հակաշիճախտային խարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնեցմանական Թելադրական եւ ֆիզիական մէթոտներ:

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծնունդամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար:

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ սերքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ իր հիւանդներուն.

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54: Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

2. ԼԸՓԻՒ ՓՈՂՈՑԻՆ ՄԷՋ

— «Փախայ Պաթմալիոյ այդ վանքէն, դիտես արդէն, Ֆրանսացի քահանան չպահեց իր ուխտը. Թողուց եկեղեցին ու յետոյ ձգեց դիս. չատ դիւրին է, չէ՞, այր մարդուն համար, կ'անցայտանայ անմիջապէս: Ո՛չ մէկ լուր ունիմ իր մասին այդ օրէն ի վեր: Աչխարհը չատ մեծ է երբ կիները ուզեն դանել դիրենք փճացնող այրերը, եւ չատ փոքր եթէ անոնք աշխատին տեղ մը, կէտ մը ճարել իրենց համար: Այո՛: Վերադարձայ մօրս քով. մայրս ծեծեց զիս. մարդիկ կը ծեծեն կինը այս տեսակ բաներու մէջ: Բայց դուն պէտք է գիտնաս, ո՞վ գործեց առաջին մեղքը. Ադա՞մը թէ Եւան:

«Ցետոյ հայրս գնաց Հնդկաստան ու մայրիկս դիս դրաւ Թանկօրի տաճարին սեւամօրթ պարուհիներուս քով. այնտեղ էր որ սորվեցայ իմ պարս եւ տակաւին ուրիշ չա՛տ մը բաներ, սիրելի բարեկամս: Տաճարի քահանայ-դան, եղբայրը՝ Առաքել, քոյրերը՝ Վառուկ եւ Նունիկ: Իմացնել Vahan Kasbarianի, 82 Chemin de la Madrage, Marseille:

Լիան հանդարտ կերպով կ'արտասանէր իր բառերը որոնք դժուարաւ կը հասնէին Ձորճի ականջին: Զսպուած թոյն մը կար կրօնաւորներու հանդէպ անոր ունեցած հեգնոտ տառերուն ներսն ծառան եղայ. դիտե՞ս, չէ՞, այդ պարուհիներուն կեանքը: Պարեցի այդ կրօնաւորներուն համար: Հովահարեցի Թիլէդեան Աստուածը, ես կը տանէի Քումպարբիի կռչուած սուրբը լոյսը: Հարիւր աղջիկ էինք մենք. կը պարէինք բոլորս ալ. կը պատկանէինք այդ քահանաներուն, կը հասկնաս, չէ՞: Դիտես թէ ի՞նչ է քահանան. սուրբ մարդ մը. զեղեցիկ հոգի մը ունի ան եւ ինչպէս հաւատարիմ իր Աստուծոյն. դիտես, չէ՞: Բայց, իմ սիրելի բարեկամս, պիտի նախընտրէի ունենալ Տաճարին քահանաներուն աղտոտ մարմինը քան թէ լսել քաղցր ձայնը այդ ֆրանսացի քահանային որ նշխարը դրաւ լեզուիս վրայ»:

«Ցետոյ հայրս գնաց Հնդկաստան ու մայրիկս դիս դրաւ Թանկօրի տաճարին սեւամօրթ պարուհիներուս քով. այնտեղ էր որ սորվեցայ իմ պարս եւ տակաւին ուրիշ չա՛տ մը բաներ, սիրելի բարեկամս: Տաճարի քահանայ-դան, եղբայրը՝ Առաքել, քոյրերը՝ Վառուկ եւ Նունիկ: Իմացնել Vahan Kasbarianի, 82 Chemin de la Madrage, Marseille:

Լիան հանդարտ կերպով կ'արտասանէր իր բառերը որոնք դժուարաւ կը հասնէին Ձորճի ականջին: Զսպուած թոյն մը կար կրօնաւորներու հանդէպ անոր ունեցած հեգնոտ տառերուն ներսն ծառան եղայ. դիտե՞ս, չէ՞, այդ պարուհիներուն կեանքը: Պարեցի այդ կրօնաւորներուն համար: Հովահարեցի Թիլէդեան Աստուածը, ես կը տանէի Քումպարբիի կռչուած սուրբը լոյսը: Հարիւր աղջիկ էինք մենք. կը պարէինք բոլորս ալ. կը պատկանէինք այդ քահանաներուն, կը հասկնաս, չէ՞: Դիտես թէ ի՞նչ է քահանան. սուրբ մարդ մը. զեղեցիկ հոգի մը ունի ան եւ ինչպէս հաւատարիմ իր Աստուածոյն. դիտես, չէ՞: Բայց, իմ սիրելի բարեկամս, պիտի նախընտրէի ունենալ Տաճարին քահանաներուն աղտոտ մարմինը քան թէ լսել քաղցր ձայնը այդ ֆրանսացի քահանային որ նշխարը դրաւ լեզուիս վրայ»

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 18 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1933

18 Janvier 1933

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՅԱՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻԻ 2089 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկ պատանեկան միութիւններու մասին խօսելու առթիւ, մենք երիտասարդութեան կազմակերպութեան խնդիրը առանձին քննելու անհրաժեշտութիւնը կը չեշտէինք:

«Յառաջ» չատ լայն տեղ տուաւ այդ հարցի բազմակողմանի արծարծման: Թեր ու դէմ կարծիքներ արտայայտուեցան, որոնք եզրակացութեան մէջ կը միանային բազմանքի մը ձեւակերպումով,— հայ երիտասարդութիւնը պէտք է կազմակերպուի ու միակամ բանակ մը դառնայ՝ ազգային ճակատին վրայ:

Իւրաքանչիւր այս կողերուն ու կանչերուն ազգային հաւաքականութեան պահպանումը եւ ազգային դատի հետապնդումն էր:

Ազգային ոգիի արտայայտութեան այս պահանջը քաղաքական ձգտումներու յայտարար նշաններ էին, առանց յարելու քաղաքական կուսակցութիւն մը: Բարի ցանկութիւնները համահայկական երիտասարդական կազմակերպութեան անհրաժեշտութիւնը կը չեշտէին, որ ունենար այդ քաղաքական նշանաբանը:

«Յառաջ» իր առեղին անդրադառնալով այս խնդրին՝ դոյութիւն ունեցող միութիւնները աչքի առջեւ ունենալով, դրուած հարցի նախնականլուծման համար կառաջարկէր միութեանց միջեւ համաձայնութեան եզրեր գտնել եւ միութիւններու դաշնակցութիւն մը ստեղծել: Ակռկ յետոյ միաձուլումը եւ միակամութիւնը իրենց ճամբան պիտի գտնէին՝ մեր ապրած պայմաններու հրամայողական թելադրանքով:

Մեր աշխատակից Վ. Իշխանեանի ուշագրաւ յօդուածը՝ տպուած երէկուան թիւին մէջ, բաղձանքներու, եւ կարելիութիւններու տարբերութեան վրայ կը հրաւիրէր ընթերցողներու ուշադրութիւնը, եւ իրականութեան թելադրանքին անսալով՝ ցուցամատի մը հրամայողականութիւնը կ'առաջադրէր:

Արմատական լուծում մը, որ պէտք ունի լուսաբանութեան:

Այն երիտասարդութիւնը, որ 20–40 տարեկան հասակի մէջ է, ազգային – քաղաքական ապրումներ ունի, իր շրջապատի երիտասարդական զանգուածային շարժումներէն կ'ազդուի, հայ ժողովուրդի ազգային դոյութեան խնդիրներով կը հետաքրքրուի, կը նշանակէ թէ քաղաքացիի կոչումն ունի եւ կ'ուզէ արժեցնել այդ կոչումը:

Արդ, այսպիսի, երիտասարդութիւն մը կամ քաղաքական կուսակցութեան մը դրօշակակիրը պիտի հանդիսանայ, ու քալէ դէպի իր հետապնդած նպատակները՝ կուռ ու միակամ: Եւ կամ համակիր հոծ զանգուածը պիտի հանդիսանայ դրօշակիրը այդ բանակին: Այս երկու ճանապարհներէն զատ, ուրիշ ելք չունի, անշուշտ՝ եթէ այդ երիտասարդութիւնը բան մը ընել կ'ուզէ:

Այսպէս կ'ընթանան միւս մեծ ու փոքր ազգութիւններու մէջ յառաջ եկած երիտասարդական շարժումներն ալ, որոնք այնքան մեծ ազդեցութիւն մը թողած են հայ երիտասարդութեան վրայ, որ՝ ուշ մնացողի մը յուզումով՝ հրապարակ դրած է վերոյիշեալ խնդիրները:

Երբ Վ. Իշխանեան կ'ըսէ,— «Մեզի հարկ եղածը ցուցամատ մըն է» մենք կը հասկնանք թէ այդ ցուցամատը Հ. Ց. Դաշնակցութիւնն է: Հայոց կեանքին մէջ, ահա 42 տարիներէ ի վեր, ամէնէն բուռն, ամէնէն հաւատաւոր եւ ամէնէն կուռ կազմակերպուած երիտասարդութիւնը քալած է Դաշնակցութեան ազգային դրօշով: Այսօր իսկ, տարագիր հայ իրականութեան մէջ, 20–40 տարեկան դիտակից ու պարտաճանաչ երիտասարդութիւնը հոծ զանգուածով դրօշակիրն է հայ ժողովուրդի ազգային գաղափարներուն եւ անոր գոյութեան պահպանման: Մօտ տասը հազար երիտասարդներ, իրարու չաղկապուած՝ կուռ կազմակերպութեան մը միջոցաւ, գիտեն թէ ի՞նչ կ'ուզեն եւ գիտեն թէ ի՛նչ կ'ընեն:

Ազգային յստակ ծրագիրներ հետապնդող երիտասարդութիւնը, ազգային դրօշի մը կառչող գիտակից ու սրտցաւ քաղաքացիները, հայոց ներկայ կեանքին մէջ, տրամաբանական մէկ ելք ունին,— միանալ երիտասարդական այն կուռ բանակին, կամ անկիր բանակը, որ պիտի բալէ կուսակցական բանակի կողմէն:

Ի զուր է հայոց մէջ փնտռել, աշխրէքապետ մը, Հիթլէր մը, Մուսոլինի մը կամ կանտի մը: Խապէս վեր առած՝ վերը յիշուածները քաղաքական կուռ կազմակերպութիւններ կը մարմնաւորեն: Հայոց մէջ, այդ մեծ ուժը, այդ ցուցամատը Դաշնակցութեան կամքն է, իր յստակ ազգային ծրագիրներով, եւ իր տեղւոյն դրածունէութեամբ:

Եթէ իրապէս հայ երիտասարդութիւնը կը բաղձայ դրօշակիրը հանդիսանալ հայ ժողովուրդի ձգտումներուն, եթէ իրապէս կը տանջուի մեր ներկայ քառասային վիճակէն, եթէ իսկապէս տարուած է բուռն մղումներէն՝ համահայկական մեծ չափանիշով դրօծելու եւ հայկական կեանքը չարժելու, հապա ուրեմն պարտաւոր է ձեւ ու մարմին տալ իր այդ երկար գովելի եռանդին, յարիլ Դաշնակցութեան կազմակերպուած բանակին, եւ դառնալ իր կոչումին տէրը:

Իսկ հայ երիտասարդութիւնը իսկապէս ազգային քաղաքական ապրումներ ունի, իսկապէս կը տոչորի ազատութեան ու հայրենիքի գաղափարով, թերեւս աւելի քան որեւէ ազգի երիտասարդութիւնը: Ժամանակակից հայ կեանքը գերազանցապէս դուներուած է քաղաքական բուռն ձգտումներով:

Հայ երիտասարդութիւնը չի կրնար անտարբեր նստիլ ու անպատասխան թողուլ հայկական հորիզոնին վրայ երեւցած հարցականները:

Մտածումներու նոյնութիւն, ձգտումներու նոյնութիւն, դրօշի նոյնութիւն: Ինչո՞ւ չունենալ կազմակերպութեան եւ գիտուրական կարգապահութեան նոյնութիւնը միեւնոյն ժամանակ, քալելու աննկուն ու միակամ, դէպի հայկական նպատակը:

ՎԷՆԻԶԷԼՈՍ ՎԱՐՉԱՊԵՏ

Գրած էինք թէ Յունաստանի հանրապետութեան նախագահը Քափանտարիսի յանձնած է դահլիճը կազմելու պաշտօնը: Քափանտարիս չյաջողեցաւ եւ Զայիմիս նոյն պաշտօնը յանձնեց դարձեալ Վէնիզէլոսի: Վերջունի կրետացին արդէն կազմած է իր դահլիճը, որուն մէջ կը մտնեն Քափանտարիս իբրեւ ելմտական, Միխալաքոպուլոս իբրեւ արտաքին, Քաթէֆաքիս իբրեւ պատերազմական, Քունտուրոս իբրեւ ծովային եւ օդային նախարար:

ՃԱՓՈՆ ԴԱՇԻՆՔ ՉԻ ԿՆՔԱՅ

Մոսկուայէն հասած հեռագիր մը կը հերքէ լուրը թէ Ճափոն ոչ-յարձակողական համաձայնագիր մը կնքած է Ռուսիոյ հետ: Փոխանակուած պաշտօնական գրութիւնները կը հաստատեն, որ Ճափոն տակաւին ժամանակը չի համարեր նման համաձայնագիր մը կնքելու:

ԿՐԻՓԸ ԿՐ ՀՆԶԻ

Կրիպի համաճարակը տակաւին մըտահոգութիւն կը ներշնչէ Անգլիոյ մէջ: Կարգ մը բաղաքներու մէջ վերջին շաբթուան ընթացքին, շատցած է մահերու թիւը: Այսպէս Մանչըսթերի մէջ անցեալ շաբաթ մեռած են 48 հոգի, մինչ նախանցեալ շաբաթ մեռած էին 22 հոգի: 450 հոգի, որոնք կը ծառայէին հանրակառքի ընկերութեան մէջ, անկողին ինկած են: Այսուհանդերձ Պիրմէնկէմի եւ Նոթինկէմի մէջ կրիպը չէ ծանրացած բաղդատմամբ անցեալ շաբթուան սաստկութեան:

ՐՈՒԶՎԷԼԹԻ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԿՐ ՊԱՐԱԿՏԻ

Թանի թղթակիցը կը գրէ Նիւ-Եորքէն թէ տարակարծութիւններ ծագած են Րուզվէլթի կուսակցութեան ծոցին մէջ եւ դեկավարները չեն կրնար ճշդել ուղին, զոր պիտի ուզեն ներկայացնել Միացեալ Նահանգներու ընորհնտիր նախագահին:

Տարակարծութիւնը կը վերաբերի մասնաւորաբար պարտէրու հարցին, եւ կողմերը դիրք բռնած են համաձայն այն խմբակցութեանց որ կապուած են հողագործական կամ ճարտարագործական շահերու:

Րուզվէլթ կը խուսափի կողմ բռնելէ այս վէճերուն մէջ:

ՎԱՐՁԱԿԱԼՆԵՐԸ ՉԵՆ ՎՃԱՐԵՐ

Փարիզի Բաղաքապետութեան շինած բնակարաններուն վարձակալները, 200 տուն, Իթալի բաղամասին մէջ, չուզեցին վճարել վարձքերը: Յունուար 15ին, վարձքերու վճարման այդ մղձաւանջի օրը, անոնք մերժեցին ընկալագիրները, զոր կը ներկայացնէին բաղաքապետութեան ներկայացուցիչները: Վարձակալները կ'ուզեն թէ իրենց վարձած բնակարանները մնռնելէ յետոյ տեսած են որ անհրաժեշտ է կատարել կարգ մը նորոգութիւններ: Այդ նորոգութիւնները ներգործութիւն պատճառած են վարձակալներուն:

Բողոքը կը բնուի:

ՌՈՒՍԻԱ. ԿՐ ԳՆԴԱԿԱՀԱՐԷ

Մոսկուայէն կը գրեն թէ բազմաթիւ գնդակահարութիւններ տեղի ունեցան վերջերս Ռուսիոյ մէջ: Այսպէս հրացանի բռնուեցան 15 հոգի Տաշկենտի մէջ, ասոնք ամբաստանուած էին կոլխոզներու արդիւանաբերութեան գործերու դէմ: Նոյն բաղաքին մէջ դատի տակ առնուած են 83 հոգի, նոյն մեղադրով:

Դոնեցի աւազանին մէջ մահուան դատապարտուեցան 12 գիւղացիներ, որոնք խարդախութիւն գործած էին պետական վաճառանոցներու մէջ, եւ ուրիշ 5 հոգի ալ գործութիւն կատարած:

ՀՈՒՎԻՐԻ ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁԵՐԸ

Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ նախագահ Հուվր, ուզելով հաւասարակշռել պիւտճէն, պատգամով մը կուտայ խնայողական հրահանգներ: Այսպէս կը նախատեսէ կատարել 70 միլիոն տոլարի խնայողութիւն մը ելմտացոյցին վրայ:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ֆրանս. դահլիճին ելմտական ծրագիրը

«Ժուռնալ տէ Տէպա» կը դանգատի, որ մամուլին տրուած առաջին հաղորդագրութեամբ՝ փօլ – Պոնքուրի դահլիճը կը յայտնէր թէ միաձայնութեամբ ընդունած է Շէրոնի ելմտական ծրագիրը, ինչպէս գրած էինք մենք ալ՝ տալով նոյն իսկ կարգ մը տեղեկութիւններ Շէրոնի ելմտական ծրագրին մասին: Եւ ահա յայտնի կ'ըլլայ, որ դահլիճը իւրացուցած չէ այդ ծրագիրը, եւ 4–5 օրէ ի վեր կ'աշխատին հարթել տարակարծութիւնները, որ ծագած են դահլիճին մէջ Շէրոնի ելմտական ծրագրին մասին: Միւս կողմէ, մամուլին տրուած առաջին հաղորդագրութեան վրայ հիմնուելով՝ կարգ մը ընկերակցութիւններ, մասնաւորաբար նախկին պատերազմիկներու Միութիւնը, իրենց տրտունջը կը ներկայացնէին Փօլ–Պոնքուրի ,յայտնելով որ ծանր են պահանջուած զոհողութիւնները:

Երէկ առաւօտ դահլիճը կը հաղորդէր թէ վերջնապէս իւրացուած է Շէրոնի ծրագիրը:

Երէկ կէսօրէն յետոյ նոյն այդ ծրագիրը պիտի ներկայացուէր Սորբրանին, ուր կ'ենթադրուի թէ ծանր վիճաբանութիւններու պիտի ենթարկուի: Արդարեւ կարգ մը ընկերակցութիւններ թշնամական վերաբերում ցոյց կուտան ելմտական առաջարկուած ծրագրին: Մինչ Շէրոն, ելմտական նախարարը, կը յայտարարէ թէ միակ փրկութիւնը կրնայ գալ իր ծրագրէն, զոր պիտի պաշտպանէ ոգի ի բռին:

Շաբաթական 40 ժամ աշխատանք

ԿԱՐԵԼԻ՞ Է ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Աշխատանքի Սորբրդաժողովը, որ, կէրակի, ընդհատեց նիստերը, վերսկսաւ իր վիճաբանութիւնները երկուշաբթի առաւօտ:

Շաբաթ օր վիճաբանութիւնները փակուած էին յոռետեսութեան մթնոլորտի մը մէջ: Բանւորներու ներկայացուցիչները մէկ կողմէ, գործարանատէրերու եւ կառավարութեանց ներկայացուցիչները միւս կողմէ, անդրդուելի կը մնային իրենց տեսակէտներուն վրայ: Բանւորներու կողմէ, հինգ անգամ, բեմէն սպառնական յայտարարութիւններ եղան գործատէրերուն եւ կառավարութեանց: Առաջին անգամ ժուռօն էր որ կը յայտարարէր թէ ի վերջոյ կը պայթի աշխատաւորներու հոգիին կուտակուած դժգոհութիւնը՝ սարսեղով ընդունուած բոլոր կարգերը եւ վարչաձեւերը: Եւ վերջին անգամ Պելճիքացի բանւորներու ներկայացուցիչն էր, Մէյերէնս, որ մարգարէչուն ծանրութեամբ մը յայտարարեց թէ աղետալի է մերժել բանւորներուն առաջարկը, որովհետեւ կը մօտենայ փոթորիկը, որ կրնայ աւերել սրբել ամէն կարգ եւ օրէնք:

Պայքարը, սակայն, յամառ էր եւ անյոյս:

Երկուշաբթի առաւօտ տեսնուեցաւ, որ համաձայնութեան եզրեր կը փնտռուին: Դիրքերու կացութիւնը այսպէս է.— Անգլիական կառավարութեան ներկայացուցիչը, բաժնուելով միւս երկիրներու կառավարական ներկայացուցիչներէն, կը միանար գործատէրերու ներկայացուցիչներուն, միշտ անդրդուելի: Բոլոր երկիրներու բանւորական ներկայացուցիչները համերաշխ կանգնած են իրենց պահանջին վրայ,– կրճատել շաբաթական աշխատանքի ժամերը առանց զեղչելու աշխատավարձերը: Երեք կառավարութիւններ, Փարիզ, Հռոմ եւ Պերլին, որոնք «զաղջ» կը համարուին այս պայքարին մէջ, կ'աշխատին գտնել համաձայնութեան բանաձեւ մը, զոր խմբագրելէ յետոյ պիտի ներկայացնեն երկու կողմերուն: Ֆրանսական կառավարութեան ներկայացուցիչը, փիքնար, որ ետ կանչուած էր բանւորական ճակատին դէմ ցոյց տուած իր խստութեան պատճառով, հիմա վերադարձած է ժընեւ, բայց լուռ է եւ վերապահ: Ապահովաբար կը սպասէ հրահանգներու, որ պիտի տրուին իրեն՝ երբ աւարտին բանակցութիւնները Հռոմի, Փարիզի եւ Պերլինի մէջեւ: Միւս կողմէ զանազան միջնորդութիւններ կ'ըլլան բանւորներու մօտ,– այսպէս, բանւորներուն կ'առաջարկուի չատ չսպնդել ու չաբաթական 40 ժամ աշխատանքով 48 ժամեան աշխատավարձ չպահանջել, կամ դէթ պահանջելով հանդերձ կրճատել ժամերը քիչ մը զեղչել նաեւ վճարուած ժամերը,– չաբաթը 40 ժամ աշխատանք և 45 ժամ աշխատավարձ: Այս միջնորդութիւնները եւս չեն յաջողիր ապահովաբար: Այսուհանդերձ կարելի է ըսել թէ Աշխատանքի Սորբրդաժողովին կարեւորութիւնը արտասանուած ճառերուն մէջ չէ հիմա, այլ նրբանցքներու խորհրդակցութեանց մէջ: Առանց, սակայն, մեծ յոյսեր կապելու այս խորհրդաժողովին, կարելի է ըսել թէ աշխատանքի հարցը կը հասուննայ ասով, քիչ մը աւելի պաշտօնական մտահոգութեան մը գոյն կը ստանայ,— այդ ալ այլ մըն է աշխատանքի գատին պատմութեան մէջ, եթէ այդ դասը չհայ չահիլ փոթորիկը, որուն սպառնալիքը թեւածեցաւ պահ մը ժընեւի խորհրդատան վերեւ:

Գերմանիա դարձեալ պահանջկոտ եւ ռազմունակ

Հաւաքոյթը, ուր խօսցաւ Ֆոն Շլայխէր, մխալեսական իրական ցոյց մը եղաւ, կը գրեն Ֆրանսացի թղթակիցները: Ներկայ էին Գերմանիոյ զինուորական բոլոր փառքերը: Նախկին գահաժառանգը երբ սրահ մտաւ զինուորական համազգեստով, նախ գնաց թօթվելու մարաջախտ Հինտէնպուրկի ձեռքը: Եւ ահա ծափահարութեան փոթորիկ մը տիրեց վայրկեաններ: Իսկ երբ խօսեցաւ Նախկին Պատերազմիկներու Միութեան նախագահը, զօր. Ֆոն Հորն, գովեստներ չուայլեց ներկայ իշխաններուն, բանակի նախկին հրամանատարներուն, ոչ միայն պսպղացնելով անոնց նախկին տիտղոսները, այլ նաեւ չեշտակի ակնարկութիւններ ընելով անոնց զինուորական յաջողութիւններուն վերջին ընդհ. պատերազմին մէջ: Ցետոյ պանծացուց Հոհէնցոլէրնեան կայսերական գերդաստանը, մասնաւորաբար Վիլհելմ կայսրը:

Ու եթէ, ինչպէս կ'ըսէր Ֆոն Շլայխէր, գերման բանակը պիտի վերակենդանանայ հին ոգիով, արդէն նոյն ոգին կը յառնու գերմանական քաղաքական ղեկավարութեան մէջ: Ու Թան, խմբագրականով մը անդրադառնալով Ֆոն Շլայխէրի ճառին, անհրաժեշտ կը համարի քիչ մը մտածել Հենինսէն անդին արտասանուած խօսքերուն մասին: «Կ'արժէ քիչ մը խորհրդածել այդ ճառերուն վրայ», կը գրէ ան:

Արդարեւ պահանջկոտ ոգին հետզհետէ կը զօրանայ Գերմանիոյ մէջ, միշտ քիչ մը աւելի սպառնական:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. Էջ)

ՓՐՈՖ. ՊԼԱՏՈՆՈՎԻ ՄԱՀԸ

Ռուս հեռագրական գործակալութիւնը կը հաղորդէ փրոֆ. Պլատոնովի մահը:

Փրոֆ. Պլատոնով ծնած էր 1860ին, աւարտած էր Փեթերսպուրկի համալսարանը 1882ին: Այնուհետեւ Ռուսիոյ պատմութեան դասախօսը նշանակուեցաւ լիսէներու մէջ, յետոյ փրոֆէսէօր այն համալսարանին, ուրկից ստացած էր իր հմտութիւնը:

Փրոֆ. Պլատոնով մեծ համբաւ կը վայելէ ինչպէս Ռուսիոյ, նոյնպէս արտասահմանի մէջ իր պատմագիտական աշխատութիւններով,— յիշենք *Դասախօսութիւններ ռուսական պատմութեան մասին, Ռուսիոյ հիւսիսի անցեալը, Մոսկուա եւ արեւմուտքը, Բորիս Գոդունով, Իվան Ահեղ, Մեծն Պետրոս*, որոնք թարգմանուած են օտար լեզուներու:

Փրոֆ. Պլատոնով այնքան հեղինակութիւն կը վայելէր, որ, նախկին վարչաձեւին տակ, յաճախ առաջարկուեցաւ իրեն նախարարական պաշտօն կամ աթոռ մը Ծերակոյտին մէջ: Բայց փրոֆէսէօրը մերժեց միշտ: Պայքեցաւ յեղափոխութիւնը, փրոֆ. Պլատոնով չուզեց ապրիլ օտար հողի վրայ եւ չհեռացաւ: Երեք անգամ առիթ ունեցաւ դուրս ելլելու Ռուսիայէն, մասնակցելու համար գիտական համաժողովներու, բայց երբեք չփորձուեցաւ մնալ տարագրութեան մէջ: Համայնավարներու իշխանութիւնը իրեն յանձնած էր դիւանաթուղթերու տեսչութիւնը, Ակադեմիայի մատենադարանին տնօրէնութիւնը, որոնք նպաստեցին իր պատմագիտական աշխատութիւններուն:

Ի վերջոյ, սակայն, համայնավար կարգերը ժանիք ցոյց տուին իրեն: Ակադեմիկոս Պոկրովսկի, արժէքաւոր պատմագէտ մը, մարքսիստ, որ մեծ ազդեցութիւն ունի լուսաւորութեան գործավարութեան մէջ, կատաղի ատելութիւն մը ունէր փրոֆ. Պլատոնովի հանդէպ: Յաջողեցաւ գրգռել երիտասարդ մարքսական պատմագէտները: Որեան ալ Պլատոնով զգոյշ եղաւ իր պատմագիտական աշխատութիւններու խմբագրութեան, պատմական դէպքերու մեկնութեան մէջ, այսուհանդերձ չկրցաւ խուսափիլ ֆինանսդրութեան աչէն: Ռուս գիտնականներու վէճին մէջ կառավարութիւնը միշտ համակրութիւն ցոյց կուտար իր կուսակցութեան մարդուն: Այսպէս է, որ փրոֆ. Պլատոնով ամբաստանուեցաւ իբրեւ հակայեղափոխական մը, որ պատմութիւնը կը բացատրէ ծառայելով Քշնամիներու բարոզչութեան: 1930ին ձերբակալուեցաւ եւ բանտ նետուեցաւ ամբողջ 18 ամիս: 1931ին բանտէն արձակուեցաւ թէեւ, բայց զրկուեցաւ բաղաքացիական իրաւունքներէ եւ աքսորուեցաւ Սամարա: Աքսորը աւելի ծանր էր քան բանտը: Սիրտի հիւանդութիւնը, որ իրեն յիշատակ մնաց բանտէն, տարաւ զայն ի վերջոյ: Ստոյիկեան սրտով մը, երբեք չտրտնջաց չարչարանքին դէմ կրեց ամէն զրկանք եւ նեղութիւն, բայց իրապէս տառապեցաւ տեսնելով որ դուրս նետուեցան իր աշխատութիւնները բոլոր մատենադարաններէն: Այնքան տառապեցաւ, որ իր քշտուառութեան մէջ չէր կրնար գիրք մը հայթայթել՝ սորվելու եւ խորհրդածելու համար ցորի իր խուցին մէջ: Ու, երբ համայնավարներու իշխանութիւնը մեծ շուխով ու փառով կը թաղէր իր հակառակորդը, փրոֆ. Պոկրովսկի, չուշացաւ շիջիլ ինք ալ, իր աքսորավայրին մէջ, քշտուառ ու խեղճ:

ՆՈՒՒԷՐ ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻՆ

Թագւոր Ուինեեան իր եղբօրը՝ ցաբութիւն Ուինեեանի մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի, 100 ֆր. կը ընծիրէ Բէնսիի Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանին:

Ստանալ *Յառաջի* վարչութենէն համապատասխան ընկալագրով:

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏԻՊ ՍԱՍԻ

(Ա. ՇԱՐԻ)

(Պատմական վիպակից 14-րդ դարու երկրորդ տասնամյակը)

3

Մի քանի օրից մեծ ժողով հրավիրվեց։ Ժողովի նպատակն էր՝ ընտրել նոր կաթողիկոս։ Ժողովին մասնակցում էին հոգևորականության ներկայացուցիչներ, ինչպես նաև աշխարհականներ։ Ժողովը տևեց երեք օր։ Ժողովի առաջին օրը ընտրվեցին երեք թեկնածուներ։ Նրանցից մեկը պետք է դառնար կաթողիկոս։ Ժողովի երրորդ օրը ընտրվեց նոր կաթողիկոս։ Նրա անունը Գրիգոր էր։ Նա ծնվել էր Սյունիքում, Վայոց ձորում։ Նրա հայրը եղել էր նշանավոր զորավար։ Գրիգորը մանուկ հասակում ուղարկվել էր Գանձասար, որտեղ ստացել էր լավ դաստիարակություն։ Նա տիրապետում էր հունարեն, ասորերեն և պարսկերեն լեզուներին։ Նա գրել էր մի քանի գրքեր, որոնք մեծ համբավ էին վայելում։

Ընտրությունից հետո նոր կաթողիկոսը ուղևորվեց Դվին։ Նրան դիմավորելու էին եկել բազմաթիվ ժողովուրդ, հոգևորականներ և աշխարհականներ։ Նրանք ուրախությամբ ողջունում էին նոր կաթողիկոսին։ Նրանք հավատում էին, որ նա կկարողանա բարելավել եկեղեցու վիճակը։

Գրիգորը Դվին հասավ գարնանը։ Նա իջևանեց կաթողիկոսարանում։ Նա սկսեց ընդունել տարբեր մարդկանց։ Նա լսում էր նրանց խնդրանքները և փորձում էր օգնել նրանց։ Նա հրամայեց բացել հիվանդանոց և աղքատանոց։ Նա հրամայեց նաև կառուցել նոր եկեղեցի։

Գրիգորը շատ աշխատասեր էր։ Նա ամեն օր վաղ առավոտից սկսում էր աշխատել։ Նա կարդում էր գրքեր, գրում էր նամակներ, ընդունում էր մարդկանց։ Նա ուտում էր շատ քիչ և քնում էր քիչ։ Նա ասում էր, որ ժամանակը թանկ է և չպետք է վատնել։

Գրիգորը շատ էր սիրում երեխաներին։ Նա հաճախ էր տեսնվում նրանց հետ։ Նա նրանց պատմում էր հետաքրքիր պատմություններ։ Նա նրանց սովորեցնում էր կարդալ և գրել։ Նա ասում էր, որ երեխաները ապագան են։

Գրիգորը մահացավ 1241 թվականին։ Նա թաղվեց Դվինի մայր տաճարում։ Նրա գերեզմանի վրա դրեցին մարմարյա խաչքար։ Նրա մահը մեծ սգո պատճառ դարձավ։ Ամբողջ ժողովուրդը լաց էր լինում նրա համար։ Նրան հիշում էին որպես լավ հովվապետի։

Գրիգորից հետո կաթողիկոս դարձավ նրա աշակերտը՝ Կոստանդին անունով։ Նա էլ շարունակեց Գրիգորի գործը։ Նա նույնպես հոգ էր տանում եկեղեցու և ժողովրդի մասին։ Նա նույնպես շատ աշխատասեր էր։ Նա նույնպես սիրում էր երեխաներին։

Կոստանդինից հետո կաթողիկոս դարձավ Ստեփանոս անունով մի մարդ։ Նա էլ շարունակեց նախորդների գործը։ Նա էլ հոգ էր տանում եկեղեցու և ժողովրդի մասին։ Նա էլ շատ աշխատասեր էր։ Նա էլ սիրում էր երեխաներին։

Այսպես շարունակվեց շատ տարիներ։ Կաթողիկոսները փոխվում էին, բայց նրանց գործը մնում էր նույնը։ Նրանք հոգ էին տանում եկեղեցու և ժողովրդի մասին։ Նրանք աշխատասեր էին։ Նրանք սիրում էին երեխաներին։

Ժամանակը անցնում էր արագ։ Տարիները հաջորդում էին միմյանց։ Մարդիկ ծերանում էին և մահանում։ Նոր սերունդներ էին գալիս նրանց տեղը։ Բայց կյանքը նույնն էր մնում։ Մարդիկ աշխատում էին, ուրախանում էին, տխրում էին, սիրում էին։

Այսպես շարունակվեց մինչև 1441 թվականը։ Այդ տարի կաթողիկոս դարձավ Գրիգոր անունով մի մարդ։ Նա էլ շարունակեց նախորդների գործը։ Նա էլ հոգ էր տանում եկեղեցու և ժողովրդի մասին։ Նա էլ շատ աշխատասեր էր։ Նա էլ սիրում էր երեխաներին։

Գրիգորից հետո կաթողիկոս դարձավ նրա աշակերտը՝ Կոստանդին անունով։ Նա էլ շարունակեց Գրիգորի գործը։ Նա էլ հոգ էր տանում եկեղեցու և ժողովրդի մասին։ Նա էլ շատ աշխատասեր էր։ Նա էլ

ԳԻՒՂԱՑ ՎԱՂՑԱԿ

(ԱՐՁԱԿԱԽՈՍՈՒԹԻՒՆ ԱՆԴ. 1908)

ՏՆՏ. ՄԱՐԳՈՍ — Ա՛ր, ձեր ձայնը ինծի համար ամենէն քաղցր երաժշտութիւնն է... Ես ձեզ կը սիրեմ, Ռոզա՛, ինչպէս ոչ ոք կրնայ սիրել ձեզ... Ես ձեզ կը պաշտեմ, ինչպէս ոչ ոք կրնայ պաշտել ձեզ... Ես ձեզ կը պատկառիմ, ինչպէս ոչ ոք կրնայ պատկառիլ ձեզմէ... Ես ձեզ կը սիրեմ

Բարձր հովանաւորութեամբ Ֆրանսայի Մարմնակրթութեան նախարար Մ. ՄԱՐՔՕՄՊԻ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱԼԱՀԱՆԴԷՍԸ

Ղեկավարութեամբ **Պ. ԵԱՂՄՈՒՐԵԱՆԻ,** պարի փրոֆէսէօր

28 Յունուար Շաբաթ գիշեր, Hôtel Modernի *շքեղ սրահներուն մէջ* (Place de la Rpéublique)

Փայլուն յայտագիր — Անտիպ անակնկալներ — Ճոխ եւ դիւրամատչելի պիւֆէ — Պարի (Ֆօքս-Թանկօ) եւ «Մարզական ըմբռնումով» ծպտեալներու մրցումներ — Նուագախումբ ORHESTRE ARGENTIA

PESENTI *եւ իր երգչուհին* (Coliseumէ): **ALBERT'S JAZZ**

ՄՈՒՏՔ 20 ՖՐԱՆՔ

ՀԻԹԼԷՐ ԿԸ ՍՊԱՌՆԱՑ, ՇԼԱՑԽԷՐ ԿԸ ՍԵՂՄԷ

Հիթլէր ընտրական յաջողութիւններ ունեցաւ Լիփ–Տէթմոլտի մէջ: Հազիւ Վայմար հասած, ռազմաչունչ ճառ մը խօսեցաւ՝ ըսպառնալով նոյնիսկ Ֆոն Շլայխէրի դահլիճին:

— Որոշած եմ, ըսաւ, կռուիլ մինչեւ վերջը, մինչեւ որ հաստնիմ իշխանութեան: Երբեք տեղի չպիտի տամ: Պիտի անցնի այս կառավարութիւնն ալ, բայց պիտի մնայ իմ կուսակցութիւնս, որ պիտի տանի յաղթանակը:

Միւս կողմէ, կառավարութիւնը կը պատրաստէ ծրագիր մը նոր սեղմումներու համար մամուլինեհանրային կարծիքին: Կիսաէ կատարել այդ սեղմումները, որովհետեւ կարգ մը թերթեր, ինչէ կատարել նաեւ սեղմումներ, որովհետեւ կարգ մը թերթեր, ինչպէս ճառախօսներ, ոչ միայն ծանրակշիռ յարձակումներ ըրած են կառավարութեան դէմ, այլեւ ըմբռնոտութեան հրաւիրած են գիւղացիները: Ըստ այդ ծրագրին, կը նախատեսուի երկար ժամանակով դադարման դատապարտել թերթերը եւ ձերբակալել անձերը, որոնք վտանգաւոր կը դառնան երկրին խաղաղութեան համար:

Ց. Փարիզ եւ արուարձանները

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

Շ: Ց. Դ. ԵԻՐՈՊԱՑԻ ԿԵԴՐ. ԿՈՄԻՏԷԻՆ արտակարգ Ընդհ. Ժողովի կը հրաւիրէ ՓԱՐԻԶԻ, ԻՍԻ–ԼԻ–ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ, ՊՈՒԱ–ԲՕԼՈՆՊԻ, ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ եւ ԱՌՆՈՒՎԻԼ–ՍԱՐՄՍԷԼԻ Կոմիտէներու, Երեսփոխանական կոմիտէներու եւ խումբերու անդամները, 22 Յունուար, Կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2ին Sociétés Savantesի *սրահին մէջ, 28, rue Serpente: Մէթրօ՝ Օտէօն: Կարեւոր օրակարգ:*

ՓՍԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷՆ *սարքած է ընկերական ֆանդիպում մը վաղը Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին փլեյէլ-սուրսիներ քնայարկը (մէթրօ՝ Օտէօն), կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները:*

ՊԱՆԵՒՕ–ՔԱՇՆԻԷ Արձիւ. խումբի ժողովը այսօր Շորեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, ընկեր Մ. Ալթունեանի բնակարանին մէջ:

Գաւառ

ՎԻՒՆԻ կոմիտէն դասախօսական – վիճաբանական ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի Քրիստափոր, Ռոստոմ, Ապառաժ խումբերու բոլոր ընկերները այս Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին Հ. Ց. Դ. Խաժակ ակումբին մէջ:

Կը դասախօսէ՝ ընկ. ՀՐԱՉ Նիւթ՝ Շ. Ց. Դաշնակցութեան վերաբերմունքը ֆանդէպ խորհ. Ռուսաստանի եւ Հայաստանի:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Շ.Ց.Դ.ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷՆ «ՓԵՏՐ. 18»Ը *կը տօնէ փետրուար 18 Շաբաթ երեկոյ: Բոլոր կազմակերպութիւններէն կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը:*

Ֆրանսահայ Կարմիր Խաչի Փարիզ մասնաճիւղի

Տարեկան պարահանդէսը **MAC-MAHONի** *շքեղ սրահներուն մէջ: 1933 փետրուար 11ին:*

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Ց. Դ. Պատանեկան Միութեան 1933ի հրատարակած «Գոյամարտ» Օրացոյցի կոխքի վրայ, ձախ կողմ, հինգերորդ նկարը, սխալմամբ գրուած է կայծակ Առաքելի տեղ Առաքել Մուշեղ: Կը խնդրենք նկատի ունենալ:

Ծանօթ.— «Գոյամարտ» Օրացոյցի Բ. հրատարակութիւնն ալ սպառած ըլլալով կը խնդրենք մեր գործակալներէն որ, իրենց քով գտնուած աւելորդ օրացոյցները ետ դրկեն:

Ծախու է

Մեկնումի պատճառաւ ծախու է լուսանկարիչի պարագ մը (6 մէթր երկայնք եւ 5 մէթր լայնք) եւ *Ֆիլմ* վաճառուիշով մեծ քամիոն մը գործածելի վիճակի մէջ. ջրանկարի գործիքներ. պէրթլօ վաճառանիշով մեքենայ մը շամպրը նաւարով մրասին. տախտակէ ձի, էշ. օդանաւ եւլլն. Շատ աժան գին: Դիմել նամակաւ Avédis Kéchichian, c/o Cordonnier Arménien Joseph, Charmirac, Ardèche.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԱԺԻՇՆԵՐ

96 R. Rivoli, սկզ. Շաքլէ: Ազմատ. եւ նոր մէջոստ, դարմ. արանց եւ կանանց մորքի, արեան ժեներ. հիւանդութիւն եւ վարիսի: Ամէն օր 9—12,2—8. Կիրակի 9—12:

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

Le Gérant : H. STEPHAN

ՅՈՒՇԱՏԵՏՈՒ

ՓՐԱՆՍԱՀԱՅ Կ. ԽՍԶԻ Փարիզի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը, այս Կիրակի օր, ժամը 3ին, Mutualité*ի շէնքին մէջ (Rue St. Victor), ժամը 3.30ին կը դադրի երկրորդ ժողով, որ կը նկատուի օրինական, անկախ ներկաներու թիւին: Կարեւոր օրակարգ:*

Զ. Ո. ՄԻՒՒԹԵԱՆ Փարիզի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը վաղը Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին Ֆլօրիա ճաշարանին վերնայարկը: Կեզրանին կողմէ Սուրիա ղրկուած լիազօր ներկայացուցիչը կուտայ զեկոյց եւ կը ներկայացնէ շարժանկարի ժապաւէններ Սուրիոյ մեր մասնաճիւղերուն կեանքէն: Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Սուրէն Գասապեան 22 տարեկան, բնիկ Տրապիզոնցի, հօր անուն՝ կարապետ, մօր անուն՝ Մարիամ: 1918ին ազատուած է թրքական որբանոցէն քրոջը հետ միասին, կը փնտռէ իր հայրը՝ կարապետ Գասապեան եւ ազգականները, որոնց անունները չի յիշեր: Կը խնդրուի տեղեկութիւն ունեցողներէն իմացնել՝ Souren Kassabian, chez M. Paul Pouzin, le chas; e Romans Drôme: *Քոյր եւ եղբայր կը գտնուին Ռոմանի մէջ:*

— Տիկին Հռոմս Տօնիկեան (Ղանթարոսցի, Սեբաստիա) կը փնտռէ իր որդին Ղազար Տօնիկեանը, որ տեղահանութեան միջոցին կորսնցուցած է Ուրֆայի մէջ: Հօր անուն՝ Օհաննէս, հօրեղբայրը՝ Շահին-Վարդան, եղբայրը՝ Առաքել, քոյրերը՝ Վառուկ եւ Նունիկ: Իմացնել Vahan Kasbarian*ի, 82 Chemin de la Madrage, Marseille:*

— Կը փնտռեմ եղբայրս Պօղոս Պէչեան, որ կը գտնուէր 1929ին Նիւ-Եորք (Ամերիկա), յիշեալ թուականէն ի վեր լուր չունիմ: Իմացնել՝ Kourken Beyian*ի,* Usine J. Blacher, Villeneuve de Berg, Ardèche (France)*, կը խնդրուի ամերիկահայ թերթերէն արտատպել:*

— Կը փնտռեմ Կարինի Դարգունի գիւղէն Անուշաւան Աւագեան, որուն հետ կը թղթակցէի 1920-22: Նաթբերդ գտնուած միջոցիս Անուշաւան կը գտնուէր Տրապիզոնի որբանոցը: Անկէ ի վեր տեղեկութիւն չունիմ իր մասին: Ջինքը տեսնողներ եղած են Յունաստանի մէջ: Իր հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել Արշակ Սիմոնեանի, 2 Traverse du Bachos, quartier des Chottes, Marseille*, կը խնդրուի Յունաստանի եւ Եգիպտոսի թերթերէն արտատպել:*

— Կը փնտռուի Կարինի-Խարսա գիւղէն Գարեգին Յարութիւնեան, իմացնել Արշակ Սիմոնեանի, 2, Travers du Bachos, quartier des Chottes, Marseille*:*

Նոր տարին կը մօտենայ, փութացէք անգամ մը այցելել՝
ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՀԱԼԱՃԵԱՆ
7, Rue de Tracy Tel. Louvre 28-23
(Métro: St. Denis եւ Réaumure)
Նոր Տարիի առթիւ ստացած ենք արեւելեան չոր միրգեր, ընտիր օղի եւ թարմ նպարեղէններ:
Փութացէք օգտուիլ առիթէն, բացառիկ զեղչ Նոր Տարիի առթիւ բոլոր ապսպրանքներու վրայ:
Ուշադրութիւն մեր գիներուն՝

1. Սուրճ	9	ֆր.-լիվր
2. Քաշէր պանիր	8	ֆր.-լիվր
3. Կեսարիոյ ապուխտ	12.50	ֆր.-լիվր
4. Ճերմակ պանիր	6	ֆր.-լիվր
5. Ձիթապտուղ	3	ֆր.-լիվր
6. Ընտիր օղի	19	ֆր.-լիթր

Անգամ մը այցելեցէք՝ ճամոզուելու համար:
Livraison à domicile

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌՈՒՄ, ՐԷՓԼԱՄ ՄԻՄԻԱՅՆ 15 ՕՐՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ
Հագուստներ եւ փարտրսիներ կարուած լաւ դերձակներու կողմէ, անգլիական կերպասներ: Բոլորը կը պատկանին մնանկացած եւ ֆաշուեյարդարի ենթարկուած տուներու: 700 ֆրանքի ապրանքները կը ծախուին 195-295 ֆրանքի: Ճոխ տեսակներ: Մասնաւոր ըրթուշ:
Maison FELDMAN
14, Ave. Bel Air, (Métro: Nation)
Բացէ ամէն օր մինչեւ իրիկուան ժամը 8: կիր. օրեր մինչեւ ժամը 4:

ԿՕՇԻԿ ՇԻՆՈՂ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԿՕՇԿԱԿԱՐՆԵՐՈՒ ԵԻԱՁԱՆ
Ինչո՞ւ աւելի վճարել, երբ կարելի է ապրանքը աժան գնել, գեղեցիկ միջնորդէքը: Գնման մէջ եղած շաքը ամէնէն իրականն է:
Կը յայտնենք փոքր արհեստանոցներու տէրերուն եւ կօշկակարներու որ իրենք սուղ կը գնեն, որովհետեւ իրենց գնումները փոքրաքանակ են: Մենք մեր գործարանին մէջ ԿԸ ՇԱԽԵՆՔ ՈՒՂԱԿԻ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ, որով կրնաք օգտուիլ սնծաքանակի գինէն, ինչքան փոքր ըլլայ ձեր գնումին քանակը:
ՄԵՐ **STELLA** ՎԱՃԱՌԱՆԻՇՈՎ **Trépointe**Ը [ՄԻՋԱԿԱՇԻ]
պատրաստուած է տեղական կաշիէ եւ մասնաւոր եղանակով:
Մասնաւոր «Trépointe ferme» ամէն մեծութեամբ, ամէն գոյնով եւ ամէնաաժան գինով, վասնզի չէք վճարեր միջնորդէք:
ՈՒՐԵՄՆ ԳՆԵՑԷՔ ՈՒՂԱԿԻ ՄԵՐ ԴՈՐԾԱՐԱՆԷՆ
«TREPOINTE STELLA»
14 Quai de Rive Neuve, Marseille Tél. Dragon 24—44

ՀԱՑԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ
ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ
75 Ave. de Verdun, Issy-les-Moulineaux, Seine, France, Tél. 166 Issy
Եթէ կ'ուզէք ձեր ատամոքսի առողջութիւնը չխանգարել փնտռեցէք բոլոր նպարավաճառներուն մօտ Maison STÉPAN*ի համեղ ՍԻՄԻԹՆԵՐԸ, որոնք թարմ կը մնան մինչեւ 1 ամիս:*
Մասնաւոր յանձնարարութեանց վրայ, մեր արդիական փուռին մէջ կը պատրաստենք՝ լաւաշ, էչօրէք, պանիրով, ապուխտով եւ թայիով փիտէներ, պուղաչա եւ ամէն տեսակ եւրոպական եւ արեւելեան անուշեղէններ:
Կ'ընդունինք ապսպրանքներ դաւառներէ եւ արտասահմանէ:
Արագ առաքում: 3 քիլօէն սկսեալ ապսպրանքները կը յանձնենք բնակարան:

ՄԱՐՇԷՃԻՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՊԱՆՆԵՐ
Նախ կ'ուզէք գնել լաւ տեսակի արանց եւ կանանց գուլպաներ
en premier Choix et Hors-Cours
Դիմեցէք մեր վաճառատունը ամենայն վստահութեամբ
P. S. BENVENISTE
2, rue de Lancry, Paris
փափաքողներուն կը դրկուի նմոյշ:

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52-73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնասուած կերակուրներ

«ՅԱՌԱՋ» ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ
3, Rue PALIKAO Paris (19)
ԺԱՄԱԳՈՐԾ ԱՐՓԻԱՐԻ ՄՕՏ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (21)

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

Հիմա, ընդհակառակն ամէն գիշեր քաղաք կը տանէր աղջիկը, կը ճաշէին ու յետոյ կ'առաջնորդէր զայն թատրոն մը եւկը ջանար այն տպաւորութիւնը տալ աղջկան որ ինք ի վիճակի էր հաճելի կեանք մը ապահովելու իրեն:

Մաս մը դրամ ձեռք կ'անցընէր այդ ծախքերուն համար, ծախելով իր նկարները, չատ յիմար գիներ կ'ուղէր, չափէն աւելի աժան գիներ նոյն իսկ իր սկզբնական գործերուն: Մէկ նպատակ ունէր – ծախել եւ դրամ ճարել: Լիան ոչինչ գիտէր այդ մասին եւ կարելի է ենթադրել որ ճիշդ էր Ձորճի այդ համոզումը: Անկասկած այս պատուասիրութիւնը հետեւանքը չէր Լիանի կողմէ սարքուած ծրագրի մը: Բացառիկ կին մը, բացառիկ հակ մըն էր այս աղջիկը կեանքի մէջ, չընորհիւ իր կենսունակութեան:

Այս անընդհատ մեծարանքներուն երրորդ կամ չորրորդ օրը, Լիան ըսաւ.

— Այնքան ալ աղքատ չես, է՞հ...

— Մաս մը դրամ ստացայ տունէն:

— Օ՛հ, տունէ՞ն.պարմանալի տուն, է՛հ, ո՛չ, այդ ըսել չուզեցի· լա՛ւ տուն ընդհակառակը...

Ցայտնի էր որ ըսել ուզած էր երկուքն ալ: Աչքի առջեւ բերելով իր ընտանեկան չրջանը, Ձորճի նկարագրածին պէս տուն մը, հէքեաթի մը տպաւորութիւնը կը թողուր Լիանի վրայ: Բայց սուտ էր Իրլանտացին դրամ ստանալու այդ հէքեաթը: Իր նկարներէն զատ, ուրիշ բաներ ալ ստկած էր ծախել ան: Արդ, տասնըհինգ օրուան մէջ քանի՛ անգամ գնաց մօն–մը–փիէթէ: Ժամացոյցը, փողկապին ասեղը, շղթան, նոյնիսկ մաս մը իր հագուստներէն, բոլորը, բոլորը գացին այնտեղ դրեթէ ամերադարձ: Մինչեւ որ այդ առարկաները ետ փաչելու դրամը ճարէր, արդէն ծախուած կ'ըլլային անոնք: Միայն այդքա՞ն: Սկսաւ վոխ դրամ առնել· հինգ ֆրանք, տասը ֆրանք, հոս, հոն փորձէլ կապելուն: Այդ երկու չաթթը հազիւ աւարտած արդէն անվճար հաշիւ մը ունէր Ձորճ կապելային մէջ, այնտեղ կը ճաշէին ցերեկին, իսկ Լիան մոռցեր էր կապելային ընթրիքը՝ խոհանոցին մէկ անկիւնը, մոռցեր է նոյն իսկ թուղթի դրարները:

Լիան Սօնրէյլի կեանքին մէջ հատնարար չէր գտնուած մէկը որ ինքզինքը զրկէր Ձորճ Լըմըզիւրէէին չափ, ղինքը չահելու համար: Բայց այս զրկումներէն չատով, մնանկացած էր Ձորճ, եթէ կարելի է պատշաճեցնել այդ բացատրութիւնը Մօնմարթրի պոհեմներուն:

Ամբողջ այդ չրջանին Ձորճ իր սրտով, իր աչքերով ու ականջներով կը հետեւէր անոր· պիտի մեղմանա՞ր վերջապէս այդ աղջիկը:

— Այս կեանքը կ'երեւակայէր երբ հայրս պատմութիւններ կը պատմէր Փարիզի վրայ: Այս խօսքերը արտասանեց Լիան երբ Ձորճ երեկոյեան նոր զգեստ մը բերաւ անոր ու միասին գացին Օփէրան: Այդ բառերուն արձագանգը իր ականջներէն անցաւ դէպի սիրտը: Խորհեցաւ պահ մը որ իրեն էր ա՛լ աղջիկը: Բայց պէտք է խոստովանիլ որ Լիան կեղծ յոյսեր չէր ներշնչեց: Ձորճ, ինքն էր որ իրեւ խոստում մեկներ էր այդ բառերը: Լիան երբեք չխօսեցաւ այն գիչերուան ու այն մասանիին մասին: Երբեք չթելադրեց անոր խորհիլ որ այդ պատուասիրութիւնները պիտի իրականացնէին իր սպասածը: Թերեւս Լիան գիտեր թէ ինչ էր անոր սպասածը: Բնաւ կարելի չէր չահել այդ աղջկան իմաստութիւնը: Կը պահէր ան խորհրդաւորութիւնը իր նպատակներուն այնչափ զաղտնի ինչպէս նախասիրքը իր թշուառութեան: Նպատա՞կ, անշուշտ ունէր, անհնար էր հասկնալ զայն· կռահե՞լ, թերեւս:

Գիչեր մը, Պալ Պուֆոնի ներկայացումներուն վերջին օրերը, Ձորճ սովորականէն աւելի երկար ժամանակ սպասեց դրան առջեւը: Երբեք այսքան ուշացած չէր ան: Կէս ժամէն աւելի պատեցաւ մայթին վրայ, գաւազանին ծայրովը հարուածներ տալով երկաթեայ վանդակոմին:

Չկրցաւ համբերել ու ներս մտաւ նախասրահէն: «Ներկայացումը ա՞ւարտած է» հարցուց դռնապանին: Այո՛, պատասխանեց մարդը: Լսեց նուագախումբը եւ պարասրահէն բարձրացող ժխորը:

— Իսկ օրիորդ Սօնրէյլը դուրս եկա՞ւ:

— Ո՛չ պարոն:

Անցաւ դէպի պարասրահը· նոյն բազմութիւնը դարձեալ: Այնտեղ չէր աղջիկը: Չգիտէ ուղեր տեսնել զայն այդ ամբոխին մէջ, բայց մխիթարուն առեն վախ մը ունեցաւ անոր բացակայութենէն: Նետուեցաւ հրմշտուքին մէջ:

Սրահին մէկ անկիւնը երկու հոգինոց սեղանի մը առջեւ նստած էր Լիան անծանօթ մարդու մը հետ: Ձորճ տեսաւ այդքան միայն: Բազմութիւնը լեցուեցաւ իրեն աղջիկը ու ծածկեց տեսարանը: Շրջանը ըրաւ սրահին ոտովհետեւ անկարելի էր ճեղքել պատղները. մօտեցաւ քանի մը քայլ, կրցաւ տեսնել Լիանի կռնակը, ճիշդ իրեն դիմացն էր անծանօթը:

Ձորճ լարեց ուշադրութիւնը եւ թեթեւ կերպով լսեց մարդուն քանի մը կցկտուր բառերը: Անոր երեւոյթը մտահոգեց զինքը: Պալ Պուֆոնի սովորական տիպարներէն չէր: Շատ աւելի բարձր մէկը: Հաւանաբար Փարիզը տեսնելու համար Մօնմարթրի մէջ թափառող այցելու մը: Ի՞նչ սակայն: Ֆրանսացի չէր ամէն պարագայի, յայտնի էր առիկա առանց խոկ ակնարկէն: Շատ խնամուած մարդ մը, ծայրերը վեր, աւելի դէպի նեական ձեւով յարդարուած: Արտակարգ նով շատ քաղցր ու քաղաքավար: Բարեկիրթ ձեւերը ուշադրաւ էին մթնոլորտին մէջ ինչպէս իր ընդհանուր երեւոյթը: Մտահոգիչ էր պարագան Ձորճի համար: Պարզութիւն ու անվնաս արտայայտութիւն մը նէին միւսները՝ ամբոխին մէջ. ան սուններ եթէ կ'ուզէք: Իսկ հնար միտ ու խորամանկ դրամ մը կամ այդ մարդուն դէմքին վրայ: Անկ դեկավարող քան թէ հետեւողական թերեւս ու հրամայելու վարժուած արտայայտութիւն մը: Եթէ պարզապ ները չէր մշտչտկէին զինքը, հաւանաբար Ձորճ պիտի մօտենար աղջկան ու դիչ էր անոր ուսին: Ոտքի կեցած որ կերպով լսեց հիմա մարդուն բառերը:

— Ուրեմն դուք ամբողջովին ֆրանսուհի չէ՞ք:

(Շար.)

Թարգմ. Ժ. Մ.

ՀԱՅՐԱՆԴ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 19 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1933

19 Janvier 1933

ՅԱՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻԻ 2090 — ԽՄԲագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱՄԱԿԻՐ ԶԱՆԳՈՒԱԾԸ

Հայ հանրային միտքը ամէնէն շատ զբաղեցնող խնդիրը կը հանդիսանան համերաշխութեան, ազգային մէկ ճակատի եւ կազմակերպութիւններու միութեան խնդիրները:

Զարմանալի յամառութեամբ հայ ժողովուրդը կը խօսի այդ մասին, մամուլն ամէնօրեայ զբաղման նիւթ կը դարձնէ, կուսակցութիւնները այդ նշանաբաններով հրապարակ կուգան, եւ սակայն, նոյնքան յամառութեամբ՝ այդ խնդիրները անլոյծ կը մնան հայկական հորիզոնին վրայ:

Հայ հասարակական կեանքի մէջ ընդհանրապէս, իսկ տարագիր հայութեան մէջ՝ մասնաւորապէս, հանրային կեանքի չուրջ ստեղծուած քաղաքական եւ ընկերային պայքարները տեղի կ'ունենան առանց վճռական գօտեմարտի, առանց վերջնական նպատակի: Պետական կեանք չունինք, նոյնիսկ կազմակերպուած եւ օրինական ազգային կեանքը կը պակսի: Քաղաքացիական արտայայտութիւններէ զրկուած ենք: Հակամարտ ուժերը ընտրութիւններով իրարու դէմ չեն ճակատիր, ուժերու չափանիշ գոյութիւն չունի: Մեր հանրային կեանքը կախուած է ուրիշ պետութիւններու եւ ազգերու բարեհաճեցողութիւններու, եւ մեր մէջ գոյութիւն ունեցող հոսանքներու ազատ ցանկութիւններէն:

Պարտադիր օրէնքի մը ենթակայ չենք, եւ պարտադրող իրաւական ուժ մը չունինք, որպէսզի իւրաքանչիւրն իր տեղը, իր տարողութեան չափով՝ իր աստիճանին վրայ պահէ:

Կառարեալ ազատութիւն, որ հասած է անիշխանութեան: Բարի ցանկութի՞ւն, որքան ուզէք: Բայց գործադրո՞ւթիւն, երբեք: Ամէն մէկը իր ճանապարհով, յամառօրէն:

Անվերջանալի պայքար, որուն մէջ, վերջին հաշուով՝ կը յաղթէ ան, որ գործ կը տեսնէ, եւ որքան բազմակողմանի եւ ծաւալուն, այնքան լաւ:

Անշուշտ, այս իրողութիւնը դժնդակ է եւ ճակատագրական: Բայց մասամբ նախամտածուած, եւ մասամբ մըն ալ տարերային օրէնք՝ այս հոսանքներով պիտի ընթանայ մեր կեանքը:

Գիտակցիլ այդ իրողութիւնը եւ գիտակցութեամբ քալել դէպի ապագան, կը նշանակէ՝ առնուազն, աւելորդ յուսախաբութիւններէն զերծ մնալ:

Արդ, ներկայ պայմաններու բերումով, հայկական կեանքի ներքին հակամարտութիւններուն մէջ, զանազան հոսանքներուն համակրող զանգուածները առաջնակարգ դերի մը կոչուած են: Այդ հոծ զանգուածներու այս կամ այն կողմ թեքումը կը ստեղծէ իրական ուժերակեցութիւն մը, որ իրաւական չէ, եւ հարկադրական կոպտութեամբ չի՛չխկր, բայց բարոյական ուժերակեցութիւն մըն է:

Առանձնապէս խօսելով Դաշնակցութեան համակիր զանգուածի մասին, պիտի ըսենք թէ՝ այդ անկազմակերպ զանգուածը, չատ անգամ օժանդակ կազմակերպութեան մը բնոյթը առած է եւ մեծապէս նպաստած է մեր քաղաքական յառաջխաղացման:

Դաշնակցութեան համակիր տարրերը գործօն յեղափոխութեան շրջանին, պետական կամ հանրային ընտրութիւններու ժամանակ, պատերազմի եւ կամաւորական չարժման պարագային հրապարակ եկած են կէս-կազմակերպութեան հանգամանքով եւ զարթած են կուսակցութեան կոչէն խոշոր քաղաքական ազդակ մը: Գործնական կեանքի դրդումով՝ Դաշնակցութեան համակիր զանգուածը գիտակից քաղաքացիի պարտականութիւնն ստանձնած է եւ փոխադարձաբար վայելած է իրաւունքներ ու արդար հրապարտութիւններ՝ Դաշնակցութեան հետ միասին:

Սակայն ներկայ կեանքի դասաւորութիւնները եւ պայմանները անցեալէն չատ տարբեր կը ներկայանան մեզի: Այսօր համակիր զանգուածը ոչ անցեալի պարտաւորութիւններն ունի եւ ոչ ալ անցեալի իրաւունքները կը վայելէ: Անցեալի մէջ համակիրը խաւը լռելեան կ'ընդունուէր որպէս օժանդակ կազմակերպութիւն մը: Իսկ, այսօր, լռելեան կարծես՝ թէ մենք եւ թէ համակիրները հաշտուած ենք այն մտքին հետ թէ՝ համակիրները միայն հանրային կարծիք մը կը ներկայացնեն:

Մեր կարծիքով այս դրայվիճակը պէտք է փոփոխուի եւ համակիր զանգուածի արտայայտութիւնը մեր ներկայ պայմաններուն համապատասխան՝ աւելի դործօն կազմակերպութեան մը բնոյթին ստանայ: Եթէ, այսօր, քաղաքական եւ յեղափոխական գործօն կեանքը թափ չունի եւ դերի չի կոչեր համակիր զանգուածը, այսուհանդերձ, մենք կ'ապրինք սպասումի եւ պատրաստութեան շրջան մը, ուր կազմակերպուած ուժերը սիստէմաթիք եւ հետեւողական աշխատանքով՝ չատ բան ունին ընելիք՝ հայ ժողովուրդը զօրացնելու եւ կազմ ու պատրաստ ամբողջութիւն մը ներկայացնելու համար:

Դաշնակցութեան համակիր զանգուածը կարելի է երկու խաւի բաժնել: Առաջին խաւը, որ լուծուած կարելի է նկատել ժողովրդական հոծ զանգուածին մէջ, եւ որ իր տրամադրութիւններով եւ հանրային կարծիքով Դաշնակցութեան մտայնութիւնը կը ներկայացնէ: Իսկ երկրորդ խաւը արդէն քաղաքական դիմագիծ ունի, իր դիրքը ճշդած է, նոյն հաւատքն ունի, ինչ որ կազմակերպուած Դաշնակցական անհատը, բայց կազմակերպութեան չարքերուն մէջը չէ, ենթակայ չէ կուսակցական բոլոր պարտադրութիւններուն, զոհողութեանց:

Տարագիր հայութեան ծոցին մէջ, գիտակից եւ իր դիրքը ճշդած համակիրներու խոշոր զանգուած մը կայ: Այս զանգուածը եթէ չի կրնար կուսակցական խիստ պարտադրութիւններու ենթարկուիլ, ամէնայն դիւրութեամբ կարող է օժանդակ կազմակերպութիւն մը դառնալ, աւելի գործօն դեր մը ստանձնելու հայ կեանքին մէջ, եւ վայելելու իրաւունքները, երազել դառնալով Դաշնակցութեան ազգային եւ քաղաքական գործունէութեան:

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐԸ ՄԵԿՆԵՑԱՆ ՀԱՑԱՍՏԱՆ

Պուրկազէն կը հեռագրեն Ազդարարի (Պոլիս), 13 յունուար թուակիով.—

Շոգենաւը, այսօր, ժամը 17ին մեկնեցաւ Պուրկազէն, 1040 գաղթականներով:

«Պուրկազի Ձայն» թերթը, այս առթիւ, կը գրէ հետեւեալ խորագրին տակ,— Հազար Հայեր Որերդ· Հայաստան կը մեկնին.—

«Այս առաւօտ, Էլէնիֆոս շոգենաւով պիտի մեկնի առաջին կարաւանը Հայերուն, որոնք 292 ընտանիք, 987 հոգի են:

Շոգենաւը երէկ գիշեր հոս հասաւ: Անով կը ճամբորդեն ուրիշ 300 Հայեր ալ: Այս առթիւ, Պուրկազ եկած են Տօքթ. Խմարէցքի եւ Ազգերու Դաշնակցութեան ներկայացուցիչը՝ Պ. Սարաֆիմով:

Մեկնողներուն արտօնուած է իրենց հետ տանիլ 10 վկան տասդէ չինուածեան նիւթ, 1000 քիլօ ծխախոտ եւ 3000 քիլօ սիկարէթ, որովհետեւ Հայաստանի մէջ չինուածեանց նիւթերու մեծ պահանջ կը զգացուի:

Երէկ, մեկնողները չնորհակալութեան հեռագիր ղրկեցին վարչապետին եւ Սոպրանիէի նախագահին, այն սիրալիր ընդունելութեան համար, զոր անոնք գտած են Պուլկարիոյ մէջ տարիներէ ի վեր եւ ուր անոնք իրենք դիրենք զգացած են այնպէս ինչպէս իրենց հայրենիքին մէջ:

Մեկնողներէն չատեր աղքատներեն, բայց անոնց մէջ կան նաեւ մեծահարուստներ (?), որոնք հոս ամսական հազարաւոր լեվաներ կը չահէին, բայց երկրի սէրը դիրենք մղած է թողելու Պուլկարիան:

Մեկնողները պիտի երթան Պաթում, ուրկէ պիտի ղրկուին Երեւան, իսկ անկէ զանազան վայրեր: Սովետ իշխանութիւնները անոնց ապահոված են բնակարաններ եւ մշակելու հող: Մինչեւ հիմա Պուլկարիոյ մէջ արձանագրուած են 55,000(?) հոգի, մեկնելու համար: Մեկնողներէն լուր առնելէ վերջ, միւսներն ալ պիտի մեկնին: Անոնց մեկնումին համար 600,000 լեվա ծախք եղած է:

** Փիլիպէն Պուրկազ մեկնողներուն ձրի վկան տրամադրած է կառավարութիւնը, իսկ պուլկար Կ. Ժամէջ՝ ուտեստեղէն: Եղած հանդանակութեամբ, ղրկուած է նաեւ գամ: Փիլիպէնէն երկաթեղէնի վաճառական Պ. Պ. Թէլլալեան 40 մնուկ գամ նուիրած է, իսկ ծխախոտի վաճառական Պ. Գ. Թիւթիւնճեան 20,000 լեվա: Ուրիշ նուիրատուութիւններ ալ կան:

** Ճունաստանէն մեկնած հայ գաղթականներու կարաւանները, ամէն առաջ որ նաւ կը նստին, քանի մը փոխադրիչներ կարմիր դրօշ կը պարզէին եւ համապատասխան ցոյցեր կը կատարէին, յանկարծ քաջնամալով նաւուն վրայ: Այս դէպքերը դէշ ազդեցութիւն կը ձգէին Ճոյներուն վրայ: Բարեբախտաբար Պուլկարիայէն մեկնած գաղթականներուն մէջ նման փախուկներ չեն դտնուիր, այլ ընդհակառակն իրենց լաւագոյն զգացումներն են յայտներ երկրի մը, որ չատ հիւրընկալ եղաւ:

ՆՈՐ ԳԱՂԹԱԿԱՆ

Եօզկատի Պէպէմ գիւղէն երկու ընտանիք, եօթը անդամէ բաղկացած, Պոլիս հասնելով դիմում ըրին Ազգ. Խնամատարութեան Սամաթիոյ կայանը ընդունուելու համար:

ԱՊԱԶԻՆԵԼ ՀՌԵՆՈՍԻ ԱՓԵՐԸ

Լոնտոնի բաղաքական շրջանակները կը կարծեն թէ Ֆոն Շլայխէր պիտի պահանջէ Հռենոսի աջ եզերքին ապազինումը, ինչ որ շատ պիտի դժուարացնէր զինաթափութեան յառաջիկայ խորհրդաժողովին գործը, որովհետեւ Լոքարնոյի դաշնագրին կարգ մը տրամադրութիւններն են, որ կը հարուածուին այդ պահանջով:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Աշխատանքի Խորհրդաժողովին վերջին օրերը

Աշխատանքի խորհրդաժողովը կ'ապրի իր վերջին օրերը:

Երեքշաբթի առաւօտ, բանուորական եւ կառավարական ներկայացուցիչներու ճառերէն յետոյ, խօսք առաւ խորհրդաժողովին նախագահը, Մահէմ, ոչ իբրեւ նախագահ, այլ միայն իբրեւ Պելճիքայի կառավարական ներկայացուցիչը: Մահէմ աշխատեցաւ հարթել երկու հակառակորդ տեսակէտներուն բեւեռները: Նախ դիտել տուաւ թէ խորհրդաժողովը կանչուած չէ խմբագրելու համար համաձայնութիւն մը: Ասոնք զործն է Աշխատանքի Միջազգային խորհրդաժողովին, որ պիտի դումարուի Մայիսին: Նախապատրաստական աշխատանք մըն է, ուրեմն, որ կը կատարուի ներկայիս ժընեւի մէջ, հետեւաբար պէտք չէ սպասել, որ կառավարութիւնները հրաւիրուին զործադրել ընդունուած որեւէ տեսակէտ:

Ասոր դներու տեսակէտները դասաւորելով, կը տեսնուի որ ստեղծուած են երկու կողմեր, անհաչտ հակառակորդ մէկը միւսին: Ահա թէ ինչու Լամպէր – Ռիպօ պահանջեց, այս մասին արտայայտուելու առեն, ըսել միայն թէ դէմ է թէ թեր չարաթական 40 ժամ աշխատանքի տեսակէտին: Ըստ Մահէմի, կայ նաեւ միջին տեսակէտ մը, որ կրնայ դիւրացնել աշխատանքի յառաջիկայ խորհրդաժողովին գործը: Գործատէրերը չատ անհաչտ են, չեն ուզեր որեւէ զիջում կատարել: Սակայն, ըստ Մահէմ, կառավարութեանց վրայ պարտք կը դրուի միջոցներ գտնելու՝ հաշտեցնելու համար հակառակորդ կողմերը, որպէսզի լուծում մը տրուի եւ գործադրութեան տագնապը փարատի: Կառավարութիւնները պէտք չէ իյնան թակարդին մէջ, դոր կը լարեն գործատէրերը՝ հրաւիրելով ըսել բանուորներուն «ոչ կարեմ»: Պէտք չէ թոյլ տալ, որ գործատէրերը այրեն բոլոր կամուրջները:

— Ձենք ուզեր, որ մեզ մեղադրեն թէ չըրինք մեր կարելին, որպէսզի մասնակի լուծում մը տրուէր տնտեսական համաշխարհային տագնապին: Պէտք կառավարութիւնը պատրաստ է համաձայնութեան մը գալու, պայմանով որ այդ համաձայնութիւնը վաւերացնեն ճարտարագործական մրցող բոլոր երկիրները:

Ցետոյ Մահէմ վերջացուց իր ճառը յայտարարելով.

— եթէ ժընեւ չկարենայ տալ աշխատանքի նոր օրինագիրք մը, պէտք է յուսահատիլ ժընեւեան խորհրդաժողովներէն:

Երբ այս խիտը կը փակուէր, միջազգ մը ստեղծեց Դանիացի գործատէրերու ներկայացուցիչը, Օրսթէտ:

Բեմ ելաւ՝ քանի մը ճշդումներ կատարելու համար Մահէմի ճառին մասին: Եւ ըսաւ թէ Մահէմ կը խօսի իբրեւ ներկայացուցիչ մը եւ ոչ իբրեւ նախագահ, յետոյ Մահէմի ճառին մէջ «թակարդ» բառը ծանր քննադատութիւն մը կ'ենթագրէ գործատէրերու դիրքին մասին, եւ գործատէրերը, խորհրդաժողովին մէջ, կը դնէ ամբաստանութեան մը տակ: Ինչ իրաւունքներ որ ունին բանուորական ներկայացուցիչները, նոյն իրաւունքներով կուգան խօսելու նաեւ գործատէրերը:

Երբ գործատէրերու ներկայացուցիչը իջաւ բեմէն, Ֆրանսացի բանուորներու ներկայացուցիչը, Ժուհօ եւս, ուզեց բեմ բարձրանալ,— քանի որ խօսքի իրաւունք տրուեցաւ գործատէրերուն, բանուորներն ալ կը պահանջեն վերջին խօսքի նոյն իրաւունքը:

Միջազգը փակուեցաւ, յայտարարելով որ Մահէմ գործատէրերը ամբաստանելու որ եւ է մտադրութիւն չէ ունեցած:

Կէս օրէն յետոյ եւս չարունակուեցան վիճաբանութիւնները: Երէկ կէս օրէն յետոյ խորհրդաժողովին մէջ պիտի կարգացուէին երկու բանաձեւեր: Առաջին բանաձեւը կուտայ բանուորներուն պահանջը,— չարաթը 40 ժամ աշխատանք, առանց զեղչելու չարաթական 48 ժամուան ներկայ աշխատավարձերը: Երկրորդ բանաձեւը եղրակացութիւնն է այն խորհրդակցութիւններուն, որ տեղի ունեցան Փարիզի, Պերլինի եւ Հռոմի մէջ: Այս բանաձեւին կը միանան նաեւ Պրիւքսէլի, Սթոքհոլմի, Մատրիտի եւ Սանթիակոյի (Չիլի) կառավարութիւնները: Այս բանաձեւը կ'ընդունի որ չարաթական 40 ժամը միջոց մըն է պարմանելու գործադրութեան տագնապը, բայց լուռ կ'անցնի աշխատավարձի հարցին վրայէն: Ֆրանսական կառավարութիւնը կը ստորագրէ զայն պայմանով որ համաձայնագիրը վաւերացնեն ճարտարագործական մրցող երկիրները: Արդ, Ֆրանսայի ճարտարագործական մեծագոյն մրցորդներն են Միացեալ Նահանգները եւ Ռուսիա, որոնք չեն մասնակցիր Աշխատանքի Խորհրդաժողովին: Կը նշանակէ թէ այս բանաձեւն ալ, որ, իբրեւ չափաւոր, ընդունելու հաւանականութիւն կը ներկայացնէ՝ համեմատելով բանուորներու բանաձեւին հետ, աւարտ վրայ դրուած բանաձեւ մը պիտի դառնայ, քանի որ գործատէրերու ներկայացուցիչները դէմ են նաեւ այս բանաձեւին:

Ծայրագոյն Աւետիքի տագնապը

ԱՆԳԼԻԱ ՎԵՐՋՆԱԳԻՐ ԿՈՒՏԱՅ ՃԱՓՈՆԻ

Մանչուրիոյ մասին վիճաբանութիւնները սկսան ժընեւի մէջ, եւ մեծ դէպք մը պատահեցաւ: Անգլիացիները չափաւորութիւնը թողլով, հարկադրեցին Ճափոնը 48 ժամուան մէջ որոշել կամ նահանջ կամ խզում:

Ֆրանսա եւս միացաւ Անգլիոյ տեսակէտին:

Պէտք է յիշել թէ Ձինեւճափոն վճճին համար իրաւարարութեան առաջին քայլը Անգլիան առած էր: Այս անգամ ալ, եթէ Ճափոն երկու օրէն չընդունի Ձինաստանի կողմէ ընդունելի բանաձեւ մը, Անգլիա պիտի առաջարկէ թողուլ համերաշխութեան դիծը եւ պիտի ձեռք առնէ յանձնարարութեան դիծը, ըստ Ազգերու Դաշնագրին տրամադրութեանց: Որով փոխանակ բանաձեւ մը դտնելու որ երկու կողմն ալ ընդունին, ինքնագլուխ որոշում մը պիտի տայ եւ պիտի յանձնարարէ անոր գործադրութիւնը:

Այս պարագային վախ կայ որ Ճափոն լքէ Ազգերու Դաշնակցութիւնը, բայց այն առեն պիտի ստիպուի թողուլ նաեւ հոգատարութիւններն որ ունի դերման նախկին գաղութներու վրայ որ են Մելանէզիոյ, Քարօլինի եւ Մարիանի տարշիպելագոսներով: Ճափոն այս կղզիները ամրացուցած ըլլալով, Ամերիկա հաչտ աչքով չի դիտեր այս պարագան, մանաւանդ որ ամերիկեան ծերակոյտը որոշեց թողուլ Փիլիպպեանները, հակառակ նախագահ Հուվըրի վէթոյին:

Կը կարծուի թէ Անգլիա այս խիտ ընթացքը կը բռնէ Ճափոնի

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. Էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՓԱԽՈՒԿԻ ՄԸ ԳՐԱԾԻՆ ՀԱՄԱՐ

—·—

Դպրոցական ընկերս, Հ. Հոգտանեան, շատ է վրդովուէր, իմանալով որ Արթաճի ձէպէլին յայտարարեր է թէ Հայերը կը սերին Թուրբերէն:

Ընկերս, նամակ մը գրելով *Ճառաչի* խմբագրութեան, կ'ըսէ թէ կը նանչնայ Արթաճի ձէպէլին:

Այս մարդը Ատափազար կը բնակէր, կ'ըսէ, ոչ թէ կապուտակ Սապանճայի ջուրը խմելու համար, այլ, ո՛վ գարմանիմ, «կրթութիւն եւ ուսում ջամբելու համար ազգիս մանկտարս»: Ջարմանիմը անոր համար, որովհետեւ ամէն մարդ գիտէր թէ փախուկ մըն է ան: Տղաքը «խենթ վարժապետ» կը կոչէին զինք: Աշխարհագրութեան դաս կուտար, բայց չէր կրնար ճշդել թէ իր խելքը աշխարհի ո՞ր մասին վրայ կը գտնուի: Աշակերտները կը պատժէր ամէն օր բանտարկելով··· պատաճնոցներուն մէջ, որովհետեւ կը կարծէր թէ *ամոնեաքին* հոտը խելքը գլուխը կը բերէ չարերուն: Սակայն, կ'ըսեն թէ, Աստուած ալ զինք պատժեց եւ ժամանակ մը ձէպէլին բանտարկեց··· Ս. Փրկչի յիմարանոցին մէջ, որպէսզի իր խելքն ալ տուն գայ: կարծեր են թէ տուն է եկեր խելքը եւ արձակեր են: Երբ այս ամէնը գիտէ իմ ընկերս, ինչո՞ւ կը վրդովուի խենթին խօսքերէն: Թող որ պահ մըն ալ զուարճանան Թուրբերը: Ու թող որ շարունակէ ընել մեր խենթը թէ Հայերը սերած են Թուրբերէն: Ապահովաբար ինք է որ սերած է Թուրբերէն: Զէ՞ որ անունն ալ, ձէպէլի, ենթադրել կուտայ Իչիկ մը:

ԱՐԱՋ

ՀՈՒՎՐԸ Կ'ՈՒԶԵՆ ՆԵՏԵԼ ԱՅԺՄԷՆ

—·—

Ուաշինկթընէն կը հաղորդեն թէ Փէնսիլվանիոյ մէկ ծերակուտականը ճնշադատելով Հուվրը, զայն պատասխանատու կը համարի պարտքերու հարցին ստեղծած անելիքն, ու կը պահանջէ այժմէն իսկ պաշտօնազրկել Հուվրը:

ՓԻԼԻՊՊԵԱՆ ԿՂԶԻՆԵՐՈՒ ԱՆԿԱԽՕՒԹԻՒՆԸ

Գրած էինք թէ Հուվր վէթօ դրած էր Փիլիպպեան կղզիներու անկախութեան ծրագրին: Սակայն Ծերակոյտը, վերցնելով Հուվրի արգելքը, 26ի դէմ 66 ձայնով անկախութիւն շնորհեց Փիլպպեան կղզիներուն, բայց պայման դրաւ, որ նախնական բացարձակ անկախութիւնը՝ 10 տարի կղզիները դրուին Միացեալ Նահանգներու նշանակած մէկ կառավարիչին վարչութեան տակ:

30,000 ՉԻՆԱՑԻՆԵՐ ԿԸ ՑԱՐՁԱԿԻՆ

—·—

Խարպինէն կը հեռագրեն թէ կացութիւնը ծանրացած է Թունկ-Լիա-Հոյի մէջ: 30,000 չինացի զինուորներ համախմբուած են Քաղաքին շուրջ և շուտով կը խլեն Մուկտէնի վրայ: Ճափոնական օդանաւերը, մեկնելով Շան-Հայ-Քուանէն, ռմբակոծեցին այն ուժերը, որ համախմբուած են Քայ-Լուի շուրջը, մեծ վնաս պատճառելով Քաղաքին ու չինացի զինուորներուն:

ԽՈՐ ՉՄԵՌ

Հին այս բացատրութիւնը, որ յաւուրս է մանաւանդ Հայաստանի ձմրան, ճիշդ է հիմա նաեւ Ֆրանսայի կարգ մը նահանգներուն համար: Անընդհատ չրջակայքը ձիւնը պատած էր երկրորդով, Վարի նահանգին բարձրանիստ գիւղերը կորսուած են ձիւնին տակ:

Եւ սաստիկ ցուրտ ամէն կողմ: Ռէմիրմոնի մէջ —6 աստիճան, Պուրկինեոնի չրջանին մէջ —8 աստիճան: Մանաւանդ ծերունիներն են, որ զոհ կ'երթան ցուրտին: Փաչօ, 65 տարեկան, մեռած գտնուեցաւ ցուրտէն, անտառապահի իր խրճիթին մէջ, Շարմուայի մօտ: Տիկին Պրունեոն, Օյոնագքի մէջ, ցուրտէն յանկարծամահ եղաւ, երբ չուկայ կ'երթար:

ՕՁԱՐ Ա ՍՅՈՆ
(Լ. ԶՈՒԲԻ)

(Թատերական կիրիկոս գործչեն 14-րդ դարու հրապարակագրին)

4.— ՆԱՀԱՏԱԿՈՒԹԵԱՆ ԵՎ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԻՆԵՐ

Ի՞նչպէս անուանել զայն, որ Աստուածաշունչի ամենէն գեղեցիկ հատուածները, ինչպէս նաեւ Եկեղեցւոյ հայրերու ամենէն խորունկ մտքերը, ինքզինքը կը համարէ «Աստուածաշունչի եւ Եկեղեցւոյ հայրերու ամենէն մեծ թշնամին»։ Ո՞ր խելագարը կրնայ ինքզինքը կոչել

ՂԱԿՈՑ ՎԱՂՑԻՑ

(ՀԱՏՈՒԿ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ Թ. ՆԱՐ. 1908)

ՏԻՐ–ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԵԼ — Ո՛չ, Տէր Հայր, մի՛ տար ինձ ամուսին, որ ինձ պիտի ստիպէ ծխելու, խմելու եւ ուրիշ վատ սովորութիւններ ալ։ Տուր ինձ Աստուած մը, որ չծխէ, չխմէ եւ ինձ պէս ալ աղօթասէր ըլլայ։

ՏԻՐ–ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԵԼ — Ես ալ կ՚ուզեմ որ ամուսինս ինձ պէս աղօթասէր ըլլայ։ Ես ալ կ՚ուզեմ որ ամուսինս ինձ պէս չծխէ, չխմէ, չանիծէ, չհայհոյէ, չկռուի, չծեծէ եւ ուրիշ վատ սովորութիւններ ալ չունենայ։

ՏԻՐ–ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԵԼ — Ուրեմն ինչո՞ւ չես ուզեր որ ամուսնանաս։

ՂԱԶԱՐՈՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ — Ես ալ կ՚ուզեմ որ ամուսնանամ, բայց ինչպէ՞ս ամուսնանամ, երբ ոչ մէկ աղջիկ ինծի հետ ամուսնանալ կ՚ուզէ։

ՏԻՐ–ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԵԼ — Ինչո՞ւ։

ՂԱԶԱՐՈՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ — Որովհետեւ ես աղքատ եմ։

ՏԻՐ–ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԵԼ — Ես ալ աղքատ եմ։

ՂԱԶԱՐՈՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ — Ուրեմն ես ալ չեմ ուզեր որ ամուսնանամ։

ՏԻՐ–ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԵԼ — Ինչո՞ւ։

ՂԱԶԱՐՈՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ — Որովհետեւ ես ալ աղքատ եմ։

ՏԻՐ–ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԵԼ — Ուրեմն ինչո՞ւ չես ուզեր որ ամուսնանամ։

ՂԱԶԱՐՈՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ — Որովհետեւ ես աղքատ եմ։

ՏԻՐ–ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԵԼ — Ես ալ կ՚ուզեմ որ ամուսնանամ։

ՂԱԶԱՐՈՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ — Ուրեմն ինչո՞ւ չես ուզեր որ ամուսնանամ։

ՏԻՐ–ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԵԼ — Որովհետեւ ես աղքատ եմ։

ՂԱԶԱՐՈՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ — Ես ալ կ՚ուզեմ որ ամուսնանամ

հանդէպ քիչ մըն ալ Ամերիկայի ազդեցութեամբ, մանաւանդ որ պարտքերու խնդիրը միշտ առկախ կը մնայ, եւ Անգլիա սպասելիքներ ունի Ամերիկայէն:

Միւս կողմէ, նախագահ Ռուզվէլթ, ելլելով իր սովորական վերապահութենէն, Հուվըրի հետ տեսակցութենէ մը յետոյ յայտարարեց մամուլին:

— Կը հաւատամ թէ Ամերիկայի արտաքին քաղաքականութիւնը պէտք է պաշտպանէ միջազգային դաշնագիրներու սրբութիւնը: Ասիկա անկիւնադարձն է ժողովուրդներու միջեւ յարաբերութեանց:

Ռուզվէլթի եւ Սթիմսընի միջեւ տեսակցութենէ մը յետոյ հրապարակագրութիւնը պարտաւորուեցաւ Լոնտոնի եւ Փարիզի ամերիկեան դեսպաններուն եւ ժընեւի ընդհ. հիւպատոսին չարաշահել ամերիկեան քաղաքականութիւնը, որ է չճանչնալ բոլոր այն առաւելութիւնները որ բռնի ուժով ձեռք բերուած են, հակառակ Պրիան–Քէլլոգ դաշինքին տրամադրութեանց:

Ց. Փարիզ եւ արուարձանները

Հ. Դ.

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

Հ. Ց. Դ. ԵԻՐՈՊԱՑԻ ԿԵԴՐ. ԿՈՄԻՏԷՆ արտակարգ Ընդհ. Ժողովի կը հրաւիրէ ՓԱՐԻԶԻ, ԻՍԻ - ԼԷ - ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ, ՊՈՒԱ - ԲՕԼՈՆՊԻ, ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ եւ ԱՌՆՈՒՎԻԼ - ՍԱՐՄՕՒԼԻ կոմիտէներու, ենթակոմիտէներու եւ խումբերու անդամները, 22 Յունուար, Կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2ին Société Savantes *ի սրահին մէջ, 28, rue Serpente: Մէթրօ՝ Օտէօն: Կարեւոր օրակարգ:*

ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷՆ սարքած է ընկերական հանդիպում մը այս երեկոյ ժամը *8.30*ին փըթիթ ցուրսի ներքնայարկը (մէթրօ՝ Օտէօն), կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները:

ԱՆԻԼԻ ՊՈՒԱ-ԲՕԼՈՆՊԻ «վիշապ» կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ *Արամ, Մուրատ* եւ *Մասիս* խումբերը, վաղը Ուրբաթ երեկոյ ժամը *8.30*ին պէքոնի կայարանին դիմացի սրճարանը սովորամէն հաւաքատեղիին: կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

Գաւառ

ՄԱՐՍԷՅԻ «Ազբիւր Սերոբ» ենթակոմիտէի ընդհ. ընկերական ժողովը այս Կիրակի երեկոյ ժամը 6ին, կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՄԱՐՍԷՅԻ Հ. Ց. Դ. Պատանեկան Միութեան ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ այս Կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին իրենց Գբադարանին մէջ:

ՍԷՆ ԹՒԷԹԻԷՆԻ «Ընտօք» ենթակոմիտէի ընդհ. ընկերական ժողովը տեղի կ'ունենայ այս Շաբաթ երեկոյ ժամը ճիշդ 8ին «Դուբեան» Գրադարանը, կարեւոր օրակարգ: Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ՎԻԼԻՆի կոմիտէն դասախօսական - վիճաբանական ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի Քրիստափոր, Ռոստոմ, Ապառաժ խումբերու բոլոր ընկերները այս Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին Հ. Ց. Ց. Դ. Խաժակ ակումբին մէջ: Կը դասախօսէ՝ ընկ. ՀՐԱԶ: Նիւթ՝ Հ. Ց. Դաշնակցութեան վերաբերմունքը հանդէպ Խորհ. Ռուսաստանի եւ Հայաստանի:

ՏԷՍԻՆի կոմիտէի ընկերա - համակրական դասախօսական ժողովը այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին Հ. Ց. Դ. ֆան ժողովասրահին մէջ: Կը դասախօսէ ընկեր Վ. ՅՈՒԼԼԻՐԵԱՆ: Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերներն ու համակիրները:

ՄԱՐՍԷՅԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

ՌՈՍՏՈՄ եւ ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ ենթակոմիտէի եւ խումբի դասախօսական-վիճաբանական ժողովը տեղի կ'ունենայ վաղը Ուրբաթ երեկոյ ժամը *8.30*ին Հ. Ց. Դ. Պատանեկան Միութեան Գրադարան-ընթերցասրահին մէջ: Շարունակութիւն նախորդ ժողովին:

ԱԽՕՏ խումբի դասախօսական-վիճաբանական ժողովը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը *4.30*ին իրենց սովորական հաւաքատեղին: կը դասախօսէ ընկեր *Գ. ՀԻՒՍԵԱՆ:*

ԿԱՐՍԱՆի ենթակոմիտէի դասախօսական-վիճաբանական ժողովը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը *2.30*ին Հ. Ց. Դ. Ակումբի մէջ: կը դասախօսէ ընկեր *Մ. ՄԻԼՏՈՆԵԱՆ:*

ՄԱՐՍԷՅԻ Հ.Ց.Դ.ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷՆ «ՓԵՏՐ. 18»Ը *կը տօնէ Փետրուար 18 Շաբաթ երեկոյ: Բոլոր կազմակերպութիւններէն կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը:*

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ ԱՆԿԷՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

21 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 10ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒՕՏ

ԱՆԿԷՆԻ ՍԱԼ ՏԷ ՖԷԹԻ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Դեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին — ՏԻԿԻՆ ԵՐ՝ Սուրբեան (երգ պար). ԻՆՔԱՍԱԿԵԱՆ (դաշնակ). Mlle Bosca (յօրինակ): Պարոններ՝ Շահան Սարեան (արտասանութիւն), Թալասնի, Մարգարեան, Mr Max (Imitateur). Քիւրքճեան (սրինգ) եւ ուրիշներ:

Ճոխ պիւֆէ, անակնկալներ, ճոպի մեծ խաղ:

Մուտք՝ 10 ֆրանք:

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ **CONSTANTINOPLE**

ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ ԵՒ ՓԱՆՈՍԵԱՆ ԸՆԿ.

37 Rue Trévise, Métro Cadet **Tél. Taitbout 56–96**

Յատկապէս ԾՆՈՒՆԴԻ առթիւ ստացած ենք արեւելեան միրգեր եւ ամէն տեսակ նպարեղէններ

Մասնաւորապէս զարկ տուած ըլլալով արեւելեան սուրճի առեւտուրին, յատկապէս կը յանձնարարենք մեր ԱՆԱՐԴԱԻ եւ ԸՆՏԻՐ ՍՈՒՐՃԸ: կը վաճառենք մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ՝ անմրցելի գիներով եւ մաքուր սպասարկութեամբ:

Livraison à domicile

ՉԱԳՐԵԱՆ ԵՒ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

40, RUE D'ABOUKIR

Tel. Louvre 58-75 **Métro: Sentier**

Վաճառատունս մեծաքանակի [կողքին փոքրաքանակի ձիւղ մը հաստատած է նոյն գիներով, *մետաքսեղէնի, բուրդեղէնի* եւ *թաւիշի* ամենաձոխ տեսակներու նորոյթի վրայ: Մէկ անգամուան այցելութիւնը կը բաւէ հաստատելու տեղւոյն վրայ մեր ասենանպաստաւոր պայմանները:

ԾԱՆՕԹ.— Ֆօնֆէքսիոն շինողներու մասնաւոր գին: Գաւառէն եկած ապսպրանքներու շուտով կոնացում կը տրուի:

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ ՍԷն Միշել Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնասուած կերակուրներ

E. TER-MINASSIAN

Export und import, Komissionen und Vertretungen

ցանձն կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը հում նիւթերու (չոր պտուղ, ադիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու:

կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց:

Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30. Allemagne.

Տօքթ. ԱՍԼԱՆ

ՄԱՆԱՆԳԻՏ ԹՈՒԲԵՐՈՒ, ՍՏԱՄՈՔԻՍ եւ ԱՂԻՔՆԵՐՈՒ հիւանդութեանց

34 Bld. de Clichy, Paris. Métro Pigalle Tél. Marcadet 76-65

Հիւանդները կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—8, Կիրակի եւ տօն օրեր 10—12: Առաւօտները ժամադրութեամբ:

Etude de Me **BERNARD WAHÉ**

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

94, Rue St. Lazare, Paris (9e) Tél. Pigalle 67-69

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարան, ներու առջեւ, կուտայ **certificats de coutumes**ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները:

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17—19: Նաեւ ժամադրութեամբ

ՄԱՐՇԵՃԻՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՊԱՆՆԵՐ

եթէ կ'ուզէք գնել լաւ տեսակի արանց եւ կանանց գուլպաներ

en premier Choix et Hors Cours

դիմեցէք մեր վաճառատունը ամենայն վստահութեամբ

P. S. BENVENISTE

2, rue de Lancry, Paris

փափաքողներուն կը զրկուի նմոյշ:

ԱԽՈՐԺԱՇԱՄ ԵՒ ՀՈՏԱՒԵՏ

ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1880ԻՆ

THÉS YAVROU

Maison Fondée en 1880

MONDIALEMENT RENOMMEE

Գեղեցիկ նուէրներ դեղին եւ կապոյտ ծրարներու մէջ:

Դիմել: Comptoir des THÉS YAVROU

23, Rue Sénac **MARSEILLE**

Ի գիտութիւն

Սուրճի գնորդներու դիւրութեան համար մթերանոց մը բացած ենք rue de Trévise *Քոնսթանթինօփլը նպարավաճառատան մէջ:*

Ամէն անոնք, որ կ'ուզեն աժան եւ լաւ սուրճ ունենալ, կարող են օգտուիլ ՍՈՒԼԹԱՆ գործարանի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ գիներէն: Կեդրոնատեղի՝

"CAFE SULTAN,,

Կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême

Մէթրօ Ccuronnes եւ Parmentier

Ծանօթ.— Ամէն գնումի համար կը տրուի նուէր-կտրօններ

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

Le Gérant : H. STEPHAN

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՖՐԱՆՍԱԶԱՀԱՅ Կ. ԽԱՉԻ Փարիզի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը, այս Կիրակի օր, ժամը 3ին, Mutualité *ի շէնքին (թիւ 14 սրահին մէջ (Rue St. Victor): Ժամը 3.30ին կը դուժարուի երկրորդ ժողով, որ կը նկատուի օրինական, անկախ ներկաներու թուէն: Կարեւոր օրակարգ:*

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Փարիզի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը այսօր Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին Թլօրիա ճաշարանին վերնայարկը: Կեդրոնին կողմէ Սուրիա ղրկուած լիազօր ներկայացուցիչը կուտայ զեկոյց եւ կը ներկայացնէ շարժանկարի ժապաւէններ Սուրիոյ մեր մասնաճիւղերուն կեանքէն: Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները:

ՓԱՐԻԶԻ «Տարօն-Տուրուբերան»ի Հալբնակց. Միութեան ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ այս Կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, Պէլվիլի ծանօթ սրճարանը, 131, Fbg. du Temple, *կարեւոր օրակարգ: կը խնդրուի բոլոր մեր հալբենակիցներէն ներկայ գտնուիլ:*

Գ. ԽԱՉԻՐ ՃԻՎԱՀԻՐՃԵԱՆ (Պանտրմացի) կը խնդրուի իր հասցէն յայտնել Յառաջի վարչութեան: կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուի Լիոն:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռեմ Կարինի Դարգունի գիւղէն Անուշաւան Աւագեան, որուն հետ կը թղթակցէի 1920-22: Խարբերդ գտնուած ժիլոցիս Անուշաւան կը գտնուէր Տրապիզոնի որբանոցը: Անկէ ի վեր տեղեկութիւն չունիմ իր մասին: Ջինքը տեսնողներ եղած են Յունաստանի մէջ: Իր հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել Արշակ Սիմոնեանի, 2 Traverse du Bachos, quartier des Chottes, Marseille, *կը խնդրուի Յունաստանի եւ Եգիպտոսի թերթերէն արտատպել:*

— Կը փնտռուի Կարինի-Խարսան գիղէն Գարեգին Յարութիւնեան, իմացնել Արշակ Սիմոնեանի, 2, Travers du Bachos, quartier des Chottes, Marseille,

---

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (22)

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

— Ո՛չ, ըսաւ Լիան:

— Բայց ձեր համակրութիւննե՞րով, անշուշտ...

Լիան չորս կողմը նայեցաւ առանց նշմարելու ճորճը որ իր եաեան էր ու թօթվեց գլուխը: Մարդը քիչ մը աւելի ծռեցաւ սեղանին վրայ եւ փսփսաց բան մը. ճորճ չլսեց: Աղջիկը նախ խնդաց ու յետոյ նայեցաւ անոր.

— Ես միշտ կը վարանիմ արտայայտուիլ միջազգային համակրութիւններուս կամ հակակրութիւններուս մասին մինչեւ որ գիանամ թէ ո՞ւր եմ:

Ճորճ լսեց մարդուն այս խօսքերը:

— Իսկ ես բարձրաձայն ալ կրնամ արտայայտուիլ, հոգս անգամ չէ, պատասխանեց Լիան:

— Խելացի բան չէ ձեր ըրածը:

— Ինչո՞ւ:

— Կացութիւնը բաւական խառնակ է հիմա, հաւատացէ՛ք: Վայրկեան մը միայն տեւեց այս խօսակցութիւնը: Ճորճ մարդուն արտասանութենէն հասկցաւ որ անիկա գերմանացի մըն էր: Շատ ալ տարօրինակ գիւտ մը չէր ըրածը:

Մեծ թիւով գերմանացիներ կային Փարիզի մէջ 1911ին: Միայն թէ ճորճ դոհ էր որ փարատած էր իր կասկածը մարդուն ազգութեան մասին:

Բամպութիւնը հետզհետէ նօսրացաւ իր շուրջը, կրնար հիմա շարժիլ ուզածին պէս: Մօտեցաւ աղջկան եւ ձեռքը դրաւ անոր ուսին վրայ:

Պէտք չէ մոռնալ որ ճորճ Ֆրանսացի չէր: Անգլիացիները իր անունը կ'արտասանէին Լէ–Մէժըրըր: Ինքն ալ այդպէս կ'արտասանէր զայն իր հայրենիքէն դուրս: Ուստի առած էր Իրլանտայի մէջ: Իր անգլերէնի հնչումը ունէր չատ չնչին թերութիւն մը միայն զոր կարելի էր վերագրել լեզուական մանաւանդ յատկանիշի մը:

Եթէ դոարիւն Ֆրանսացի մը եղած ըլլար բարկացած նայուածքով մը պիտի մօտենար այդ սեղանին որուն առջեւ նստած էր իր սիրուհին այդ անծանօթին հետ զրոյով տեսակ մը վերաւորանք:

Աչքայայտութիւն չկար սակայն դէմքին վրայ եւ չատ հանդարտ էր իր ձայնը:

— Դուրսը սպասեցի, ըսաւ ճորճ:

— Ես ալ հիմա պիտի գայի:

Ուրիշ մէկը, իր դիրքին մէջ, պիտի ըսէր թէ օրքան ժամանակ սպասած էր. կէս ժամ, թերեւս աւելի: Հպարտ էր ճորճ կիներուն պէս, իգական հոլ մը կար վրան. հարկաւ, որովհետեւ արուեստագէտ էր:

— Պատրա՞ստ ես:

— Անմիջապէս, սպասէ վերջացնեմ բաժակս: Ձեզի ներկայացնեմ— պարոն ճորճ Լըմըսիւրիէ, Հէր Ֆօն Քըլայնկարթ:

— Փարիզցի՞ էք, պարոն:

— Ո՛չ:

— Ահ, ուրեմն Ֆրանսացի՞ որ կղզիէն էք...

— Ֆրանսացի չեմ:

Ճորճ հպարտութեամբ յայտնեց այդ իրողութիւնը: Այո՛, խառնակ վիճակ մը կար հիմա Եւրոպայի մէջ ինչպէս չեշտած էր Գերմանացին քիչ առաջ: Ազգային ինքնագիտակցութեան զգացումը ուժեղ էր ամէն մարդու մէջ այդ չրջանին:

— Կըրնդհէն եմ. Անգլիացի եմ, շարունակեց ան նոյն հպարտով չեշտով:

— Կ'ուզէ՞ք պատուել մեզ, պարոն, ապսպրիք մը առնելով մեզի հետ, կամ ուրիշ ըմպելիք մը...

Ճորճ նստաւ: Գտած էր աղջիկը եւ միտք չունէր հեռանալու անկէ:

Ինչպէ՞ս ճանչցած էր Լիան այս մարդը. առաջին տեսակցութի՞ւնն էր այս, առաջին հանդիպո՞ւմը կապելային մէջ ուր իր ներկայացումը արդէն յանձնարարականի պէս բան մըն էր:

Ճորճ միտքը դրած էր հասկցնել անոնց որ իմացեր էր իրենց խօսակցութիւնը– Քանի մը վայրկեան լռութենէ յետոյ, դիտումնաւոր կերպով ըսաւ.

— Այդ ի՞նչ ակնարկութիւն էր որ լսեցի խառնակ կացութեան մասին, ձեր սեղանը գալէ առաջ:

— Օհ, այո՛ ե՛ս ըսի, համաձայն չէ՞ք ինծի, պատասխանեց Գերմանացին՝ անվրդով:

— Կարծեմ չատ կը խօսուի այդ մասին, այնքան չատ որ մարդիկ սկսած են մտահոգուիլ:

— Մտահոգուի՞լ, ինչո՞ւ համար:

— Այսինքն, վախ մը պատերազմի համար. ո՞վ կը սիրէ պատերազմը: Գերմանացին խրոխտաբար նայեցաւ ճորճին ու խնդաց:

— Իտէալիստ մէկը կ'երեւաք:

Բարի ժպիտ մը ունեցաւ Լիան:

— Կառավարութիւնները են որ կը կռուին, ո՛չ թէ ժողովուրդները, ըսաւ ճորճ:

— Այդպէս մտածեցի՞ք հարաւային Ափրիկէի պատերազմին առեն:

— Բացարձակօրէն:

— Օ՛հ, չատ պարկեշտ էք.

— Ես այդպէս չեմ մեկներ. տարամարտութեան խնդիր է միայն: Ձեր եւ Ֆրանսական կառավարութիւնները չէի՞ն որ կռուեցան 1871ին:

Այս համարձակ խօսքը զարմացուց Գերմանացին որ յօնքերը վեր հրելով, պատասխանեց.

— Դուք, Անգլիացիներդ, տարօրինակ ժողովուրդ մըն էք, այդպէս բարձրաձայն կը խօսիք, եթէ պիտի դառնանք այս նիւթերուն չուրջը, դուն անգլերէնն խօսինք:

— Կը խօսի՞ք այդ լեզուն այնպէս ինչպէս Ֆրանսերէնը:

— Օ՛հ, անշուշտ.

— Բայց, անբաղաքավարութիւն պիտի ըլլար մեր կողմէ որովհետեւ օրիորդը կը խօսի միայն Ֆրանսերէն:

Գերմանացին խոնարհումով մը նետողութիւն խնդրեց Լիանէն:

— Հոգ չէ. վերջացուցի ապսպրիքս ու պէտք է երթամ ափարթըմանս. Ոաքի ելաւ, ճորճ հետեւեցաւ իրեն

— Կը մեկնի՞ք:

— Այնուշտ, ըսաւ Լիան գարմացած:

Գերմանացին գլխու նշան մը ըրաւ ու դարձեալ:

ճորճ մտաւ աղջկան թեւը եւ առանց սպասելու Ցոն Քլայնկարթի «երթալ բարով»ին ճամբայ մը բացաւ բազմութեան մէջէն: Քանի մը պարոն «դիշեր բարի» պոռացին աղջկան: Գաղտնիք մը չէր ճորճի համար այդ քանի մը օրուան ընթացքին Լիանի ծանօթացած էր պարասրահի կարգ մը յաճախորդներուն հետ: Եւ ինչո՞ւ ծանօթանար: Բայց այդ գերմանացին Աղջիկը կրծոնցնելու վտանգը աւելի մեծ էր հիմա. այնքան ալ չէր վախնար ամբոխէն:

(Շար.)

Թարգմ. Ֆ. Մ.

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ
20
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
1933

20 Janvier
1933

ՕՐԴ ՏԱՐԻ Թիւ 2091 | *Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ* | *ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ*

ԵՐԿՈՒՒ ԽՕՍՔ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԷԿ ՁԱԿԱՑ

Գաղութահայ մամուլին մէջ, տասը տարիներէ ի վեր պարբերաբար կ'արծարծուի ազգային մէկ ճակատ կազմելու խնդիրը: Այս վերջին տարիներուն աւելի քան հրատապ հարց մը դարձած է այդ խնդիրը, առատ վիճաբանութեան եւ պատճառաբանութեան դուռ բանալով:

Տարագիր հայ մամուլի էջերը հարուստ նիւթ կը պարունակեն այդ ուղղութեամբ: Սակայն, հարցը տակաւին իրապաշտ ու առարկայական քննութեան կը կարօտի, ցանկութիւններն ու իրականութիւնը իրարու մօտեցնելու համար:

Իրապէս ի՞նչ խմաստ ունի ազգային մէկ ճակատ կազմելու անհրաժեշտութիւնը:

Ազգային մէկ ճակատ կը կազմուի այն պարագային երբ ազդին հաւաքականութիւնը ֆիզիքական եւ բարոյական մեծ վտանգի մը ենթարկուած է: Պայմանաւ տակայն որ այդ վտանգը ըլլայ անմիջական, հարուածն ուղղուած ըլլայ բոլորին դէմ, վտանգէն խուսափումն ըլլայ անկարելի: Տեսակ մը փոթորիկ, ազէտ: Իսկ եթէ բարոյական վտանգ մըն է, ըլլայ տեսանելի, չօչափելի, եւ անոր ճնշումն զգան բոլոր խաւերը: Կամ գիտակցին այդ վտանգը:

Այսպիսի պարագաներուն մէջ, ժամանակաւորապէս կը կազմուի ազգային մէկ ճակատ, գերազանցապէս ինքնապաշտպանութեան բնազդի մղումով եւ հաւաքական ուժի դիտակցութեամբ:

Շատ ազգեր, իրենց պատմութեան մէջ արձանագրած են այսպիսի դերագոյն ճիգ մը եւ հպարտութեամբ կը վերյիշեն անոր բարերար արդիւնքները:

Առկէ յետոյ, կեանքը նորէն կը ճիւղաւորուի, հոսանքները պայքարի կը լծուին, ու ազգին կեանքը կ'ընթանայ այդ պայքարի հաւասարակշռութեամբ:

Հայկական կեանքին մէջ ի՞նչպէս արտայայտուած է այդ երեւոյթը:

Ինչ խօսք որ այս հարցումին պատասխանելու համար՝ անցած տասնամեակի մտահոգութիւնները չեն որ պիտի կրնան արծարծուած՝ սակայն երբեք չլուծուած խնդիրը լուսաբանել: Ուստի քիչ մը աւելի ետ պիտի երթանք, իրողութիւնները յստակ տեսնելու համար. որովհետեւ ազգի մը ներկան եւ ապագան գերազանց կապերով կապուած են իր անցեալին հետ, որ նկարագիր դարձած թելադրական օրէնքները կը բերէ իր հետ:

Հայոց մէջ ազգային մէկ ճակատ կազմելու խնդիրը գերագոյն անհրաժեշտութեամբ հրապարակ գրուած է մեր ազատագրական յեղափոխական շարժման հետ միասին: Սահմանափակուինք այս յիսունամեայ շրջանով, որ դասական է ազգային վտանգի տեսակէտներէն: Քիչ մը քաղաքական եւ բարոյական վտանգի սպառնալիքը այնպիսի ահռելի ձեւով կախուած է հայութեան գլխին, որ անառարկելի կը մնայ հայ ու օտար պատմութեան մէջ:

Արդ, հարց կը ծագի թէ հայ ժողովուրդը, ի՞նչպէս անցած է յիսունամեայ փոթորիկէն: Պատմութեան մէջ ի՞նչ ապացոյցներ տուած է, որոնց կռթնելով՝ պիտի կարողանայ շարունակել իր կեանքը՝ նոր փոթորիկներուն դիմադրաւելու համար:

Մենք կը տեսնենք որ յեղափոխական ազատագրական ճգնաժամին (1890 — 1908), հայ ժողովուրդը, երկրի մէջ, եղաւ յեղափոխութեան հետ. մինչդեռ հայկական զանազան հոսանքները եւ երկրէն դուրս գտնուած ժողովուրդի մէկ մասը մնաց անտարբեր, կամ հակառակորդ: Ազգային գերագոյն վտանգին դէմ հայկական մէկ ճակատը չկազմուեցաւ, հակառակ այնքան սրտառուչ կոչերուն:

Կովկասի մէջ Հայոց եկեղեցական կալուածներու գրաւման ժամանակ (1902 — 1903) եւ հայ - թաթարական կռուին (1905 - 6) հայութիւնը կրցաւ մէկ ճակատով հրապարակ գալ, միշտ Դաշնակցութեան ղեկավարութեամբ ու երբեմն ալ անոր հարկադրանքով: Մէկ ճակատ՝ կարճ ժամանակով:

Ցեղոյ հայութիւնը կ'ապրի Թրքական սահմանադրական շրջանի անհաշտ պայքարներով, առանց գալիք վտանգները հաշուի առնելու: Պալքանեան պատերազմի հետեւանքով (1912 — 1913) կը բացուի միջանկեալ ժամանակաշրջան մը՝ հայկական նահանգներու բարենորոգման հարցի չնորհիւ, ու հայութիւնը գոնէ դիւանագիտական մէկ ճակատով հրապարակ կուգայ, առանց ուժերու հաւաքական ճակատի: Դիւանագիտական օրերը կ'անցնին, համբաւշխութիւնը կը մոռցուի, ու մենք պատակուած կը ներկայանանք Ապրիլեան զարհուրելի եղեռնին: Դաշնակցութեան վեց տարուան կռիւերը հակահարուածով եւ մղուած էին մեր հակառակորդներու կողմէն: Գերագոյն ճգնաժամին Դաշնակցութիւնը կը մնար մինակ: Ոչ միայն ազգային մէկ ճակատ մը գոյութիւն չունէր, այլ եղած հոսանքներն ու ազգային հաստատութիւնները ալ օդը կը ցնդէին: կեանքը քալեց հրդեհի մէջէն, ու եթէ չատ մը վայրեր քով քովիկեան ինքնապաշտպանութեան համար, իրենց ֆիզիքական գոյութեան բնազդէն մղուած էին: Գիտակցութիւնը եւ նախամտածուած կազմակերպութիւնը կը պակսէր:

Կեանքի ու մահուան պայքար պատերազմի ամբողջ ընթացքին, կամաւորական շարժում եւ ազգահաւաքում: Դարձեալ ազգային մէկ ճակատը չկազմուեցաւ, իր իսկական տարողութեամբ: Պայքար, խաչաձեւում: Ազգային լինելութեան ճգնաժամը կը ծաւալէր: Իսկ հայ քաղաքական հոսանքները թափ կուտային իրենց կիրքերուն:

Ինչպէս կը տեսնէք հայկական ազգային ճգնաժամը տեւական բնոյթ մը ունէր, եւ յաջորդական դէպքերով կը բարդանար: Դառն փորձառութիւնները ազգային մէկ ճակատի անհրաժեշտութիւնը կը թելադրէին, որ սակայն կ'ուշանար:

1918ին, մնացորդ հայութեան ֆիզիքական գոյութեան եւ Հայաստանի ծնունդի երկունքի օրերը դիմաւորենք:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՆՈՒ, ԳԻՄ, ԲԵՆ

— :-: —

Ըստ խոբենացիի աւանդութեան, Սուրբ Մեսրոպ տեսաւ որ հրեշտակ մը պատին վրայ կը գրէ *այբ, բեն, գիմ...*: Սուրբ Մեսրոպ հաւաքեց այդ տառերը, եւ գիրբեր գրեց այդ տառերով, ամբացուց հայ մշակոյթը:

Նմանօրէն, ինը համեստ մշակներ, բանի մը տարի առաջ, պարզունակ ծրագրի մը վրայ գրեցին *նու, գիմ, բեն* եւ սկսան այդ խորհրդանիշերուն տակ լոյս ընծայել գիրբե՞ր, գիրբեր, վերածագկեցնելու համար հայ մշակոյթը տարագրութեան այս տխուր օրերուն:

Ինչպէս իսլամները սովորութիւնն ունին *պիսմիլլահ* մը դնել իրենց գրութեանց գլուխը, ինչպէս բժիշկները սովորութիւնն ունին H մը (յանուն Հիպոկրատի) դնել իրենց դեղագիրներուն նախատակուած հայ գրողներուն գործերը: Մինչեւ հիմա հրատարակեր են 7 հատոր, Զարդարեան, Կիւրենեան, Գ. Բարսեղեան, Գեղամ Տարօնցի, Գ.. Զօհրապ, Ա. Արփիարեան: Վերջինը Չէօկիւրեան: Ամէն անգամ որ հատոր մը լոյս կը տեսնէ, կը հաւաքուին, հացկերոյթ մը կուտան, բաժանեաներ կ'արտասանեն, մազթանքներ կ'ընեն նոր նոր հատորներու հրատարակութեան համար:

Ոչ ոք կը լսէ սակայն այդ բաժակաճառերը: Ոչ ոք կ'իմանայ նաեւ անոնց կրած նեղութիւնները: Ամէն շաբաթ սրճարան մը կը հաւաքուին, սրբագրելու համար փորձերը եւ ընելու համար զանազան կարգադրութիւններ:

— Ո՞վ կը վճարէ ձեր սուրճին, ձեր հացկերոյթներուն ծախքերը:

— Մեր գրպանէն:

Եթէ հայ հարուստ մը ըլլար, որ ըստիպուէր այս մշակներուն պէս իր գրպանէն վճարել որեւէ գումար հայկական մշակոյթին համար, ոչ միայն լեզուն կը բռնուէր, այլ եւ կը խեղդուեր: Բայց մեր ներգրաւիները կը լռեն համեստութեան համար, ու չեն տրտնջար երբեք ոչ իրենց կրած նեղութիւններուն համար, ոչ ալ իրենց ծախսած դրամին համար:

Ընթերցող, այս մշակները ուզուկ չեն որ կախուին հայ հարուստին բաճկէն: Անոնք տարին երկու, յաճախ երբեք հատոր կը հրատարակեն, կը ծախեն, հասոյթովը նոր գիրբեր կը տրպեն:

Նահատակներն են, որ կը կենդանանան եւ հայ մշակոյթն է, որ կը պանծայ, բանի լոյս կը տեսնէ նոր հատոր մը: Ընթերցող, օժանդակէ լռակեացներու այս նուիրական գործին, գնելով լոյս տեսած հատորները, իրագնչիւրը 20 ֆրանք:

Լռութիւնը ոսկի է, ըսեր են իմաստունները: Եւ իրապէս ոսկի կը բխայ լռութեան այս միաբանութենէն:

ԱՆՈՒՇԱՒԱՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ֆոն Փափէն վերապոյի դաշնագրին դէմ

Գերմանի կայսրութեան 62 անդամներէն առաջին Գերմանիոյ բոլոր անկիւններուն մէջ եւ բոլոր կազմակերպութեանց կողմէ տեղի ունեցան հանդիսութիւններ, որոնց ընթացքին Գերմանիա քանի մը ժամ մոռցաւ իր «հանրապետութիւնը» եւ ապրեցաւ կայսրութեան փառքին ու տենդին մէջ:

Այդ առթիւ էր, որ Ֆոն Փափէնն ալ խօսեցաւ կարեւոր ճառ մը: Նախկին վարչապետը, հին յուշերով թրթռուն ունկնդիրներու հակայ բազմութեան մը առջեւ, աղուոր նկարագրականին ըրաւ կայսեր Թագադրութեան Վերապոյլի մէջ: «Այդ թագադրութիւնը եղաւ նախերգանքը անսպասելի թուիչքին, որ տեւեց մինչեւ այն ժամանակ, երբ Գերմանիոյ թշնամիները ստիպեցին, որ Վիլհէլմ Ա.ի թոռը նորէն ղէնք բարձրացնէ:

Ամերիկա, չատերու կարծիքն, զոհ գնաց հոգեկան այն ընդհանուր հիւանդութեան, որ կը մղէր կանգնիլ Դաշնակիցներու կողքին՝ պատերազմելու համար իբր թէ յանուն ազատութեան եւ իրաւունքի: Սակայն չուտով այդ ժողովուրդը հասկցաւ, որ պարզապէս խաղալիկ դարձեր էր երբեակ համաձայնութեան ձեռքը:

1918ին ի վեր, գերման ժողովուրդը ամէն ճիգ թափեց քակելու համար Վերապոյլի կապանքները: Այդ է որ կը հասատատեն կռիւները Հռենոսի վրայ, Սիլեզիոյ մէջ եւ արեւելեան նահանգներուն խորը: Սակայն սխալ պիտի ըլլար կարծել թէ գերման ժողովուրդը յաջողեցաւ իր ճիգերուն մէջ: Զախողութեան միակ պատճառը Վայմարի սահմանադրութիւնն է: Եթէ կ'ուզենք վերագտնել մեր ազատութիւնն ու անկախութիւնը, բացարձակապէս անհրաժեշտ է սրբագրել Վայմարի սահմանադրութիւնը:

Այսուհանդերձ մեր թշնամիներն ալ պիտի ղէնան օր մը, որ քանդեցին գերման կայսրութեան հիմերը: Վասն զի մարքսիզմը կը ծնի բոլշեւիզմ: Եւ վա՛յ այն օրը, վա՛յ տիեզերական խաղաղութեան, եթէ մեր երկիրն ալ դժբախտութիւնն ունենայ իյնալու այդ սատանայական վարդապետութեան ճանկերուն մէջ: Դաշնակիցները կը յիշեն անշուշտ վախը, որ կրեցին երբ, իրենց յաղթութեան օրերուն, հեռագիրները կը հաղորդէին համայնավարներու կարգ մը խլրտումները մեր երկրին մէջ:

Գերմանիոյ յարմար եւ լաւագոյն կառավարութիւնը այն է, զոր կը հետապնդէր 1 յուլիս 1932ի դահլիճը, — խզել ամէն կապ կուսակցութեանց դէմ եւ հանատիրութեան հետ: Վասն զի կուսակցական ոգին ամէնէն սոսկալի թշնամին է պետական նման վերածնունդի մը»:

Եւ Ֆոն Փափէն խստօրէն յարձակեցաւ կուսակցութեանց պայքարին ու խորհրդարանական բանավէճերուն վրայ: Մերժեց ճանչնալ որ եւ է կուսակցութիւն, — անկախ բոլորէն, իմ սիրոս, ըսաւ, կը պատկանի հայրենիքին: Դժբախտաբար, աւելցուց, ապակեայ պատ մը կը բաժնէր ղէնք իր ժողովուրդէն: Ցայսօրարեաց թէ երբեք գերին չեղաւ էլմտական աշխարհին, ընդհակառակն, կ'ատեմ, ըսաւ, էլմտական բոլոր խաղերը, դրամագլուխը եւ սէնթքաները: Իր պետութիւնը կը հանգչի այն հաւատքին վրայ, որ ունի երիտասարդութեան մասին, անեղծ ու մաքուր հոգիով երիտասարդներուն հանդէպ: Եւ իր ճառը վերջացուց պանծացնելով Պիզմարքը:

— Պիզմարքի օրով, գերման կայսրութիւնը կը յենուր երկու ուժերու վրայ: Երկաթեայ ձեռք մը կը վարէր պետութիւնը, եւ ժողովուրդը կ'օժանդակէր անոր:

Գերմանիա կամ պիտի վերադառնայ դէպ ի այդ սկզբունքը, կամ պիտի դադրի գոյութիւն ունենալէ:

Osar աշխատաւորներու հարցը

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Երեքշաբթի երեկոյ, Ֆրանսական խորհրդարանի նիստին վերջաւորութեան, երեսփոխան Մօփուալ հարցում մը ուղղեց կառավարութեան՝ բացատրութիւն պահանջելով օտար աշխատաւորներու մասին:

Աշխատանքի նախարարը, Տալիմիէ, պատասխանեց թէ Ֆրանսայի մէջ աշխատելու կը կանչուին այն օտար բանուորները, որոնց երկիրներուն հետ աշխատանքի պայմանագրութիւն կնքուած է փոխադարձ հիմերու վրայ: Գալով Ֆրանսայի աշխատաւորներու շահերուն պաշտպանութեան հարցին, նախարարը ըսաւ.

— Իմ միակ մտահոգութիւնս է պայմանագրութիւն մը հաստատել բանուորներուն եւ գործատէրերուն միջեւ: Ոչ մէկ օր, նոյն իսկ ոչ մէկ ժամ մտքէս չեմ հեռացուցած երբեք Ֆրանսացի բանուորներու շահերուն պաշտպանութեան հարցը, անշուշտ առանց ուզելու ատով վնասել օտար բանուորներուն, որոնք Ֆրանսա եկած են աշխատանք գտնելու:

— Ցեղոյ նախարարը աւելցուց.

— Պէտք է գիտնալ թէ Ֆրանսայի մէջ կան նաեւ աշխատաւորներ, որոնք բաղաքական տարագիրներ են: Չենք կրնար դուրս հանել զանոնք մեր երկրէն (ձախերը կը ծափահարեն):

Աւստրիա «յահուդանպահս չէզոք»

«Տէյլի Թելեկրաֆ»ի քաղաքական բաժնի խմբագիրը, խօսելով Աւստրիոյ ապագային մասին, կ'աշխատի բացատրել այն «զարմանալի դէպքը», զոր կը պատրաստէ եւրոպական դիւանագիտութիւնը: Ցաղթականները կը խորհին աւստրիական հանրապետութիւնը դարձնել երկիր մը, որ յաւիտենապէս չէզոք մնայ եւ իբր այդ ճանչցուի բոլորէն: Եւ եթէ կարելի է, անոր չէզոքութիւնը եւրաչափ Ազգերու Դաշնակցութիւնը: Ներկայիս երեք մայրաքաղաքներու մէջ խորհրդակցութիւնները կը կատարուին, ճամբայ հարթելու համար այդ ուղղութեամբ: Այս ծրագրով, մեծ պետութիւնները կ'ուզեն բոլորովին փարատել «անշլուս»ի վտանգը, կամ Աւստրիոյ եւ Գերմանիոյ, Իտալիոյ եւ Աւստրիոյ միջեւ ամէն վախ մաքսային կամ տնտեսական յարակցութեան:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Արդարի հաւիւներուն ոսկի կը հոսի

—·—

«Միլիէթ» կը գրէ.—

Արզընկի նախկին միւթէսարըֆ Մխէրան Պօյաճեան ուշագրաւ բացատրութիւններ տուաւ մեզի Արզընկի հանքերուն կարեւորութեան մասին: Մասնաւորաբար ոսկին ջուրի պէս կը հոսի այդ հանքերէն, եւ եղած հաշիւներուն համաձայն, 1914էն ի վեր 40 միլիոն ոսկի այս ձեւով փճացած է: Այս մասին մեզի եղած արժէքաւոր յայտարարութիւնը ստորեւ կը հրատարակենք:

— *Արզընի բառը, հին յունարէնով պղինձ կը նշանակէ: Հելլէնները Արզընի կոչած են այդ քաղաքը, որովհետեւ երեք հազար տարի առաջ անոնք ալ կը շահագործէին այդ պղնձահանքերը: Աւելի վերջը Հռոմէացիները եւ Արաբներն ալ շահագործած են: Այսօն մը երեսի վրայ թողուած է, բայց Եավուզ Սուլթան Սելիմի օրով, Կիւմիւշհանէէն 300 մասնագէտ յոյն ընտանիքներ Արզընի փոխադրուած են եւ՝ այդ տեղէն ի վեր հանքերը նախնական ձեւերով կը շահագործուին:*

Արզընիի հանքերը հարիւրին 40էն մինչեւ 95 զուտ պղինձ կը պարունակեն: Ժամանակին, Պարթեւի պղնձահանքին մենաշնորհը տանձնող ընկերութեան նախագահը, ղրամատէր մը, Արզընիի թղթակցութեանց տօբչիէն կը գրէ թէ իրենց հանքը հարիւրին 17 պղինձ կը պարունակէ, չորս ժամ հեռու է ծովեզերքէն, շատ չհարթը է, եւ կ'առաջարկէ իրենց միանալ, փոխարէնը ուզածին չափ բաժնեթուղթ տտանալով:

Արզընիի տնօրէնը կը մերժէ, դիտել տալով որ իրենց հանքը հարիւրին 95 պղինձ կը պարունակէ:

Նախապէս, հանածոները ջորիով կը տարուէին Թոքաթ, կը մաքրուէին այդտեղի գործարաններուն մէջ եւ Թոքհանէ կը ղրկուէին: Ցետոյ անգլ. ընկերութիւն մը յանձնառու եղաւ եւ հանածոները Մերսին ու Իսքէնտրուն փոխադրել տուաւ, ինչ որ պատճառ դարձաւ Թոքաթի հասատատութեանց փակուելուն:

Այն տեղ «Նիր Խօթ» թերթին մէջ զարմանքով կարդացի որ Մանչէսթր փոխադրուած այդ հանածոներուն պարունակած միայն ոսկին կը գոցէ ամբողջ ծախքը: Արդարեւ, եթէ երկաթի կտոր մը քսան վայրկեան դնէք այդ տեղի կարգ մը ջուրերուն մէջ, կը տեսնէք որ դեղին գոյն մը կը ստանայ, կալվանիզէ կ'ըլլայ. Վաթսուն տարի առաջ, Ֆրանսացի ճարտարապետ մը հաշուեց որ այդ ջուրերուն Տիգրիս հոսելովը, օրական 180 լիբայի ոսկի կը կորսուի:

Տիարպէքիրի մէջ ընկերութիւն մը կազմուեցաւ, այդ ոսկին հաւաքելու համար, բայց արտօնութիւն չտրուեցաւ: Մինչեւ այսօր այդ ձեւով կորսուած ոսկիին դումարը, ներկայ դրամով 40 միլիոն ոսկի կը հասնի:

1914ին, երբ Պիթլիս երթալու համար Պալիս եկայ, իրրեւ նմոյշ իմ բերած պղինձի կտորները տարբարանական քննութեան ենթարկուեցան եւ տեսնուեցաւ որ ոսկի կը պարունակէն:

Ֆրանսացի ճարտարապետը յայտնած էր նաեւ թէ կօնիւքէն բերող ջրվէժներուն ուժը օգտագործելով, կարելի է էլեկտրական կայան մը հաստատել եւ բանեցնել Արզընիի հանքը:

Արզընիի մէջ կան նկուղներ, ուր ձեղունէն եւ պատերէն դեղնորակ հեղուկ մը կը կաթի: Ասիկա կէօղ թաչի է (sulfate de cuivre): Կարելի է նոյնիսկ դոյլերով փոխադրել այս հեղուկը եւ այդեպանները բաժնել, փոխանակ արտասահմանէն ներածում ընելու:

Ընդհ. պատերազմի նախօրեակին, թեկնածու ներկայացող երկու ընկերութիւններէն մէկը կառավարութեան առաջարկեց Պոլսէն կամ Իսկէնտրունէն երկաթուղի մը շինել, առանց փոխարինի երաշխաւորութիւն ուզելու:

Ընդհ. վարչայի կառավարութիւնը ներքին փոխադրութեան մը ձեռնարկած է Արզընիի հանքերը շահագործելու համար:

ՕՐԻՆԱԿ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ ՀԱՐՑԱՍԱՆՔԻ ՄԷՋ

(Լ. ՇԱՆՑ)

5.

ՕՐԻՆԱԿ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ ՀԱՐՑԱՍԱՆՔԻ ՄԷՋ

(Ա. ՏԱՐԱՅԻ ՀԱՅԿԱԶՆԵԱՑ ՀԱՐՍԱՆԻՔԻՆ ՆԱԽՆԻՆՔ ՄԸ)

Ի. Շանց, Օրիորդ մը կը խնդրէ որ ես, որ ինծի ծանօթ եմ, ինծի պատմեմ, թէ ինչո՞ւ համար ես չեմ ուզեր ամուսնանալ։ Ես ալ կը պատասխանեմ, թէ ես չեմ ուզեր ամուսնանալ, որովհետեւ ես ինծի համար ամուսին մը չեմ գտներ։ Ես ինծի համար ամուսին մը չեմ գտներ, որովհետեւ ես ինծի համար ամուսին մը չեմ ուզեր։ Ես ինծի համար ամուսին մը չեմ ուզեր, որովհետեւ ես ինծի համար ամուսին մը չեմ գտներ

ՊԵՏՔ ՉՄՈՌԱՆԱՅ ԹՇՆԱՄԻՆ

(ՓՈՔՐԱՍԻՐԱԿԱՆ ԹՈՒ· 1908)

■■■■■■■■■

ՊԵՏՔ — Լուսինէ, տղաս, ու՞ր ես. ու՞ր ես. ես քեզ իրաւունք չունէի ինձնից հեռու պահելու, ես չէի կարող, որ դու ինձ չսիրես, որ ինձ չհաւատաս, որ ինձ չհարգես, որ ինձ չհասկանաս

Առնելիք - տալիքի կռիւը

Հեռագրական գործակալութիւնները կը հաղորդեն թէ հաւանաբար Բուլղէլթի առաջարկուն բանակցութեան առիթ ստեղծել պարտքերու մասին, Մարտ 4էն առաջ: Ամերիկեան թերթ մը կը գրէ թէ Բուլղէլթ եւ Հուվր պիտի տեսակցին այսօր, մտքերու փոխանակութիւն մը ունենալու համար պարտքերու հարցին մասին: Հուվր պիտի առաջարկէ Բուլղէլթի պաշտօն յանձնել իր շրջանակի մարդոց՝ բանակցութեան մտնելու համար պարտական պետութեանց հետ, այնպէս ինչպէս կը թելադրէ իր քաղաքականութիւնը:

Կապելով այս ենթադրութեան, ամերիկեան թերթերը մեծ կարեւորութիւն կուտան այն խորհրդակցութեան, որուն կանչած էր Բուլղէլթ գնդապետ Հաուզը եւ Ֆրանք Քոլքը, ինչպէս նաեւ Բուլղէլթի եւ Նորմըն Տէյվիսի միջեւ տեսակցութեան մը, որ տեղի կ'ունենայ այսօր կամ վաղը, Ուաշինկթընի մէջ:

ՃԱՓՈՆ ԿԸ ՊԱՏԱՍԽԱՆԷ

Ֆրանսական ժողովրդական բարբառով «տասնեւիններ» համազօր է յաջողութեան կամ բարեհիշի: Սակայն ծրնեւի Տասնըիններու ժողովը այդ յաջողութիւնը չունեցաւ երբեմ: Իր վերջնագրին Ճափոն կը պատասխանէ... նոր առաջարկներով: Ճափոն, արեւելքցի, խօսք ու խօրաթայով կ'ուզէ ժամանակ շահիլ, կամ ինչպէս կ'ըսեն Ֆրանսացիները, «խեղդել ձուկը» անհատնում բանակցութիւններով:

Ճափոնի պատասխանին շուրջ խորհրդակցութիւնները պիտի կատարուին այսօր, ուրբաթ:

Ք. Փարիզ եւ արուարձանները

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

Հ. Ց. Դ. ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԿԵՆՏՐ. ԿՈՄԻՏԷԻՆ արտակարգ Ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ ՓԱՐԻԶԻ, ԻՍԻ - ԼԷ - ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ, ՊՈՒԱ - ԲՕԼՈՆՊԻ, ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ եւ ԱՌՆՈՒՎԻԼ - ՍԱՐՍԷԼԻ կոմիտէներու, ենթակոմիտէներու եւ խումբերու անդամները, այս կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2ին Société Savantes*ի սրահին մէջ, 28, rue Serpente: Մէթրօ՝ Օտէօն: Կարեւոր օրակարգ:*

ԱՆԻԷՒ ՊՈՒԱ-ԲՕԼՈՆՊԻ «վիշապ» կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Արամ, Մուրատ եւ Մասիս խումբերը, այսօր ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին պէքոնի կայարանին դիմացի սրճարանը սովորամէն ճաւաքատեղին: կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

Գաւառ

ՄԱՐՍԷՅԻ «Ազբիւր Սերոբ» ենթակոմիտէի ընդհ. ընկերական ժողովը այս կիրակի երեկոյ ժամը 6ին: կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՄԱՐՍԷՅԻ Հ. Ց. Դ. Պատանեկան Միութեան ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին իրենց Գրադարանին մէջ:

ՍԷՆ Թ'ԷԹԻԷՆի «Ընտօք» ենթակոմիտէի ընդհ. ընկերական ժողովը տեղի կ'ունենայ վաղը շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին «Դուրեան» Գրադարանը: կարեւոր օրակարգ: Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ՎԻԼԻՆի կոմիտէն դասախօսական - վիճաբանական ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի Քրիստոփոր, Ռոստոմ, Ապառաժ խումբերու բոլոր ընկերները այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին Հ. Ց. Դ. Խաժակ ակումբին մէջ:

Կը դասախօսէ՝ ընկ. ՀՐԱԶ: Նիւթ՝ Հ. Ց. Դաշնակցութեան վերաբերմունքը ֆաշիզմի եւ նացիզմի:

ՏԷՕՒՆի կոսիտէի ընկերա - համակրական դասախօսական ժողովվաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին Հ. Ց. Դ. ցան ժողովասրահին մէջ: կը դասախօսէ ընկեր Վ. ՀՈՒՒԼԻՒՐԵԱՆ: կը հրաւիրուին բոլոր ընկերներն ու համակիրները:

ՄԱՐՍԷՅԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

ՌՈՍՏՈՄ եւ ԿՐԻՍՏԱՓՈՐ ենթակոմիտէի եւ խումբի դասախօսական-վիճաբանական ժողովը տեղի կ'ունենայ այսօր ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Հ. Ց. Դ. Պատանեկան Միութեան Գրադարան ըլ Թերցասրահին մէջ: Շարունակութիւն նախորդ ժողովին:

ԱԻՏՕ խումբի դասախօսական-վիճաբանական ժողովը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 4.30ին իրենց սովորական ճաւաքատեղին: կը դասախօսէ ընկեր Գ. ՀԻՒՍԵԱՆ:

Կ ՐՏԱՆի ենթակոմիտէի դասախօսական-վիճաբանական ժողովը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին Հ. Ց. Դ. Ակումբի մէջ: կը դասախօսէ ընկեր Ս. ՄԻԼՏՈՆԵԱՆ:

ԼՈՒՍԱՒՈՐԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ [illegible]

Փարիզի Գրական Ակումբ *վաղը Շաբաթ իրիկուն, ժամը 8.30ին, 131* rue Cambronne *métro* Vaugirard*, կը խօսին՝ Գ. Ռաֆայէլ Ջարդարեան: Նիւթ՝ «Նորագոյն ոգին հայ արդի գրականութեան» եւ Հրաչ Ջարդարեան՝ «Արեւմտահայ հին եւ նոր գրականութեան գուգանիւը»: Մուտքը ազատ է:*

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ ԱՆԿԷՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

ՎԱՂԸ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 10ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒԱՕՏ ԱՆԿԷՆԻ ՍԱՀ ՏԷ ՖԷԹԻ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին.— Տիկիններ՝ Սուքաբեան (*երգ, պար*), Ինքասլապեան (*դաշնակ*), *Mlle* Bonca (*լութակ*): *Պարոններ՝* Շահան Պարեան (*արտասանութիւն*), Թպտունի, Մարգարեան, *Mr* Max (Imitateur). Ֆիւրքճեան (*սրինգ*) եւ ուրիշներ:

Ճոխ պիւֆէ, անակնկալներ, ճաղի մեծ խումբ:

Մուտք՝ 10 ֆրանք:

ԼՈՒՍԱՒՈՐԻ ՏԵՍԱՒ

Նահատակ Գրագէտներու Բարեկամներ

ԻՐ ՄԱՏԵՆԱՇԱՐԻՆ 7ՐԴ ՀԱՏՈՐԸ

ՏԻԳՐԱՆ ՉԷՕԿԻՒՐԵԱՆԻ «ՎԱՆՔԸ» — «ՀԵՐՈՍԸ»

ԳԻՆ՝ 20 *ՖՐԱՆՔ կամ* 1 *ՏՈԼԱՐ*

M. BARSAMIAM, 121 rue Marcadet, Paris (18)

Մահու Է *ստիպողական մեկնումի պատճառաւ կեդրոն թաղամասի մէջ կօշկակարի խանութ մը՝ բոլոր կազմածներով (մեքենայ, գործիք եւայլն.) միասին: Բնակարան՝ 2 սենեակ, խոհանոց: Վարձք՝ 3000 ֆրանք, պայմ՝ 6 տարի: Մանրամասնութեանը համար դիմել՝ Տէր Յակոբեանի, 14* rue Medéah, *Paris (14):*

ՆԱՒԱՐԱԿԱՏՈՒԹԻՒՆ

ՍՏԱՑՈՒԱԾՔ

Մարսէյլ, Ֆօթ. Պ.— 40:
Լիոն, Մարկ.— 35:
Քլամար, Ա. Ա.— 50:
Փարիզ, Գ. Ս.— 35:
Ալֆորվիլ, Փ. Ա.— 70:
Պիյանքուռ, Ի. Ս.— 25:
Վիլնէօվ տը Պէրկ, Գ. Պ.— 5:
Սէն Շամոն, Դարձ.— 127.75:
Պոնտի, Մ. Մեզ.— 35:
Նավիլ, Մ. Սարգ.— 35:
Փարիզ, (19), Վ. Ա.— 140:
Փարիզ, (9), Պ. Ա.— 140:
Փարիզ (19), Գ. Ն.— 70:
Իսի լէ Մուլինօ, Ն. Գ.— 35:
Պու Արարիճ, Ա. Եղբ.— 140:
Քբէսթ, Ա. Մ.— 35:
Մարսէյլ, Ա. Ս.— 10:
Լանսէյլ, Ս. Փ.— 35:
Սէն Փիէռ լը Քոռ, Թոմ.— 35:
Փարիզ, Պ. Հ.— 140:
Ռապաթ, Յ. Եղբ.— 140:
Պուա Քոլոնպ, Վարդ.— 70:
Ժոնթէն Սիւռ Սօն, Կ. Բ.— 60:
Սէթիֆ. Լ. Ի.— 70:
Լա Կրանտ Պասթիտ, Սարգ.— 6:
Փարիզ, Գ. Հ.— 140:

ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐ

Շալէթ. *Փ. Ք.*— *Մտացանք 35 ֆր.: Սկսանք ղրկել Յունուար 19էն:*

Նուազի լը Սէկ, *Խրիմ.*— *Մտացանք 70 ֆր.: Սկսանք ղրկել Յուն. 15էն:*

Վիթրի Սիւռ Սէն, *Վ. Վ.*— *Վր[illegible] Յ[illegible]*

Հաւռ Դ[illegible] *Ս. Տ. Ա. Սկսանք ղրկել Յ[illegible]էն:*

Շատէյ Զ[illegible]ազ. *Սկսանք ղրկել Յունուար 14էն:*

Ղազվին, *Ս. Թ.*— *Սկսանք ղրկել Յունուար 1էն:*

ՀՈՒՇԱՏԻՏՈՒ

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ Կ. ԽՈՋԻ Փարիզի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը, այս կիրակի օր, ժամը 3ին, Mutualité *իր շէնքին թիւ 14 սրահին մէջ (*Rue St. Victor*), ժամը 3.30ին կը դուժարուի երկրորդ ժողով, որ կը նկատուի օրինական, անկախ ներկաներու թուէն: կարեւոր օրակարգ:*

ՓԱՐԻԶԻ «Տարօն-Տուրուբերան»ի Հալրենակց. Միութեան ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, Պէլվիլի ծանօթ սրճարանը, 131, Fbg. du Temple*: կարեւոր օրակարգ: կը խնդրուի բոլոր մեր հայրենակիցներէն ներկայ գտնուիլ:*

փութացէք անգամ մը այցելել՝
ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՀԱԼԱՃԵԱՆ
7, Rue de Tracy Tel. Louvre 28-23
(Métro: St. Denis եւ Réaumure)
Մտացած ենք արեւելեան չոր մրգեղէն, ընտիր օղի եւ Թարմ նպարեղէններ:
Փութացէք օգտուիլ առիթէն, բացառիկ զեղչ անտեսական տագնապին պատճառով բոլոր ապսպրանքներու վրայ:
ՈՂջոյդրութիւն մեր գիներուն՝

1. *Սուրճ*	9	*ֆր.-լիվր*
2. *Թաշէր պանիր*	8	*ֆր.-լիվր*
3. *Կեսարիոյ ապուխտ*	12.50	*ֆր.-լիվր*
4. *Ճերմակ պանիր*	6	*ֆր.-լիվր*
5. *Չիթապուռէ*	3	*ֆր.-լիվր*
6. *Ընտիր օղի*	19	*ֆր.-լիթր*

Ա գան մը այցելեցէք համոզուելու համար:
La raison à domicile

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)
Le Gérant : H. STEPHAN

ԼՈՒՍԱՒՈՐԻ ՏԵՍԱՒ

Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆԻ

ՍԵՒ ԼԵՌԻՆ ՄԱՐԴԸ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԵԾ ՎԷՊ

Բ. տպ. ԱԹԷՆՔ, 1932, էջ 343 Գինը՝ 20 ֆրանք

Ե. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

ՖՐԱՆՍ.— ՀԱՅ ԲԱՌԱՐԱՆ

Լաթակազմ, 1200 էջ Գինը 75 ֆրանք

Մ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆԻ

Հ. Ց. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

510 էջ, բազմաթիւ նկարներ Գինը՝ 40 ֆրանք

Թ. ԱՓԱՌԱԿԱՆԻ

ԴԷՊԻ ԿՍԽԱՂԱՆԸ

Թուրքիոյ խորերը մնացած հայ բեկորներու յուզիչ պատմութիւնը
877 էջ, պատկերազարդ, Գինը՝ 75 ֆրանք

ԿԵԱՆՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ, *1933*

Նոր տարիի առէնէն հոխ տարեգիրքը
Բազմաթիւ նկարներով եւ աննախընթաց բովանդակութեամբ
Գինը *30* ֆրանք եւ *1.50* տոլար

ԳՈՅԱՄԱՐՏ ՕՐԱՑՈՅՑ *1933*

Հրատ. Մարսէյլի Հ. Ց. Դ. Պատանեկան Միութեան
40է աւելի ազգ. գործիչներու նկարներով Գինը 5.50 ֆրանք

Դիմել ԳՐԱՏՈՒԻՆ ՀՐԱՆՏ - ԱԱՄՈՒԻԼ, 51 *rue Monsieur-le'Prince, Paris (6e)*
Եւրոպայի հայկական մեծագոյն գրատունը: Ընդարձակ գրացուցակը կը ղրկուի փափաքողներուն:

Հայերու ժամադրավայրը
Ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52-73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնասուած կերակուրներ

ՄԱՐՇԷՃԻՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՊԱՆՆԵՐ

Եթէ կ'ուզէք գնել լաւ տեսակի արանց եւ կանանց գուլպաներ
en premier Choix et Hors Cours
Դիմեցէք մեր վաճառատունը ամենայն վստահութեամբ
P. S. BENVENISTE
2, rue de Lancry, Paris
փափաքողներուն կը ղրկուի նմոյշ:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՆՈՒՇ
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ
Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու
Պատուոյ մէտալլ Ֆրանս. առողջապահ. Նախարարութենէն
Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)
Téléphone: TRINITÉ 59—54
Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) Կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:
Հոն կը կատարուին՝ Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, լուղանկարում (**radiographie**), գեր-մանիշակագոյն, յետկարմրագոյն եւ ուլթրակէնեան դարմանում (**radio. thérapie profonde**), նաեւ Տիաթէրմիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:
Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն: Հակաշիճախտային կենսարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):
Ջղային եւ ոճգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնեցուկային ձեւերգրական եւ ֆրէյտեան մէթոտներ:
Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները այրի, քոյր, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար:
Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:
Տօք. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ սերքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուն.
Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramvay 26, 28, 54:
Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

"ԾԱՌԱՋ,, ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ
3, Rue PALIKAO Paris (19)
ԺԱՄԱԳՈՐԾ ԱՐՓԻԱՐԻ ՄՕՏ

Տարեկան պարահանդէսը MAC-MAHONի *շքեղ սրահներուն մէջ: 1933 փետրուար 11ին:*

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

Իսկ այս մարդը ազնուական մէկը կ'երեւար, հաւանաբար հարուստ էր եւ ունէր կարեւոր դիրք մը. զգլուած հեղինակութեան մը դրոշմը կար անոր վրայ ու այդ բանը ենթադրել կուտար գոյութիւնը ուժի մը որ սեփական էր այդ մարդուն:

Ինչե՛ր չէր ըրած Ճորճ այդ վերջին շաբթուան ընթացքին, միանգամ ընդմիշտ իւրացնելու համար զայն: Եւ ահաւասիկ այդ մարդուն յայտնութիւնը բաւական էր որ, մէկ վայրկեանի մէջ, անիկա զգար անապահովութիւնը իր սրտին: Ցիշեց աղջկան պատասխանը երբ հարցուցեր էր անոր «լայն չէ՞ տրաբածութիւնը... այդ նուիրումը Աբարչին եւ... մթագնիլ ցուցադրութիւնը էրիկ մարդոց» — «Որ մը [illegible] վայրկեան մը» պատասխաներ էր Լիան:

Եկա՞ծ էր այդ վայրկեանը արդեօք:

— Ո՞վ էր այդ Գերմանացին, հարցուց Ճորճ:

— Չեմ դիտեր:

— Միայն եկաւ ու խօսեցա՞ւ քեզի:

— Այո՛:

— Ի՞նչ նիւթի մասին խօսեցաւ:

— Իմացար արդէն, շատ քաղաքավար մէկն էր:

— Ուրեմն այդքան միայն:

— Ըսաւ նաեւ որ վտանգաւոր էր եղեր:

— Որովհետեւ լրտեսներ կան ամէն տեղ:

— Ի՞նչ տեսակ լրտեսներ:

— Օ՛հ, դիտես, ամէն կառավարութիւն իր մարդիկը ունի:

— Կարծեմ զարմացած կ'երեւար քու Ֆրանսուհի չըլլալուդ համար...:

— Այո, շատ, բայց կարծեմ ուրախ էր ատոր համար, որովհետեւ Գերմանացի էր ինք:

— Ի՞նչ փսփսաց քեզի երբ դուն գլուխդ թօթվեցիր եւ հասկցուցիր իրեն թէ մասնաւոր համակրութիւններ չունէիր Ֆրանսացիներուն հանդէպ:

— Օ՛հ, ուրեմն երկար ժամանակ դիտեր ես մեզ:

Լիան քաշեց թեւը:

— Միայն մէկ վայրկեան երբ բռնուեցայ բաղմութեան մէջ:

— Եւ տեսա՞ր որ ան փսփսաց:

— Չեմ ուզեր դիտնալ եթէ կ'ուզես գաղտնի պահել:

Լիան մտաւ նորէն տղուն. թեւը եւ դուրդուրոտ շեշտ մը դնելով իր ձայնին մէջ, ըսաւ.

— Բարի՛ եւ Պատմեմ թէ ի՛նչ եղաւ, սիրային գաղտնիք չէր: Մարդը ինծի ըսաւ «գլուխիդ շարժումէն կը հասկնամ որ կ'ատես Ֆրանսացիները». այդքան: Բարեկամս, ըսած եմ քեզի. դուն լաւ գիտես. սակայն բան մը չէր պատահած: Նայեցայ իրեն ու ան տակտ:

Ուրեմն եղածը բան մը չէր. անմեղ խօսակցութիւն մը պարզապէս եւ սովորական ծանօթութիւն մը: Ճորճ թեւը անցուց անոր մէջքին ու քալեցին այդպէս մինչեւ Լըփիք փողոցի տունը: Դուռը փակեց ու գրկեց աղջիկը:

— Հիմա պիտի տանիմ քեզ...

— Իմ սենեակիս դուռը. յոգնած եմ այս գիշեր, պատասխանեց Լիան:

2

Յաջորդ առտուն Լիան Օրորային հետ միասին բարձրացաւ Ճորճի աշխատանոցը նախաճաշի համար ու ըսաւ անոր.

— Ինչո՞ւ Պալ Պուգոն կուգաս գիս առնելու եթէ այդքան կ'ատես այդ վայրը:

— Երբեք չըսի թէ կ'ատեմ զայն:

— Տէր Աստուած, դուն չէի՞ր որ աղաչեցիր որպէսզի չերթամ հոն:

— Ինչ առնելու համար կուգամ անշուշտ. ատիկա քնաւ կարեւորութիւն չունի եւ միեւնոյն բանը չէ:

— Խնդրեմ մի՛ զար այլ եւս. չորս օր միայն մնաց. գիտեմ որ կ'ատես այդ տեղը. կը նախընտրես որ չը գաս:

Բնաւ հեղինակութիւն բանեցուցած չէր այդ աղջկան վրայ ու բըռնազբաւր գիտէր որ անօգուտ էր փորձել: Բռնեց անոր ձեռքը եւ հարցուց պատճառը այդ խնդրանքին: Վերջնական կարգադրութի՞ւն մը ըրած էր արդեօք այդ Գերմանացիին հետ անոր հանդիպելու համար:

— Օ՛հ ո՛չ. իմացար թէ ինչ ըսաւ — թերեւս նորէն կը հանդիպինք, թերեւս ոչ: Ես չեմ դիտեր թէ ինչու հոն կուգայ. կրնայ ըլլալ որ այլ եւս չգայ: Լիան էանդակաթ արտայայտութիւն մը դրաւ նայուածքին մէջ ու շարունակեց.

— Նախանձոտ ես, չէ՞:

Ճորճ փորձեց խնդալ:

— Սիրելիս, դուք բոլորդ ալ իրարու կը նմանիք. կը յիշես թէ ինչ ըսի այն գիշերը, այնպէս չէ՞: Բայց կարծեմ դուն աւելի մօտ ես այն մեծութիւններուն որոնց մասին կը խօսիս, քան թէ ուրիշ որ եւ է մէկը. այո, շատ աւելի մօտ:

Ի՞նչ բանի կրնար վերապրել Ճորճ աղջկան այդ խօսքերը:

Յանկարծ նորէն Մուգոյ Նախանձի զգացումը զոր իր մէջը դրած էր ֆոն Քլայնկարթի յայնութիւնը:

Յաջորդող չորս օրերուն ձ[illegible]պալ Պուֆֆոն չը գնաց աղջիկը ժամադրելու նպատակով: Եւ սակայն այնտեղ էր: Պարասրահին մօտ քովընտի փողոցի մը անկիւնը ցած, կը սպասէր աղջկան դուրս գալուն:

Առաջին գիշերը, ժամը երկուքն անցած էր երբ Լիան երեւցաւ դուռին մէջ: Իրեն հետ իր Գերմանացին: Անդունդ փափաք մը ունէր ժամադրելու անոնց: Ուզեց պատուհասել մը բռնուիլ այդ մարդուն միանգամ ընդ միշտ կարգադրելու համար խնդիրը:

Բայց կրցաւ համբերել ու տարաբախտաբար աղջամիտ կերպով: Բնաւ նշանակութիւն չէր: եթէ նայեցաւ իսկ ըլլար, հաւանական էր որ միեւնոյն պահուն կորսնցնէր այդ [illegible] կը արգիլէք հանդիսանալով ազատութեան: Ու դիտեց զանոնք հեռուէն:

(Շար.)

Թարգմ. Ժ. Մ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 21 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1933

21 Janvier 1933

ՅԱՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻԻ 2092 — ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱԶԳԱՅԻՆ Մ�էԿ ՃԱԿԱՏ

Բ.

Ազգային մէկ ճակատի խնդիրը Ապրիլեան եղեռնի ժամանակաշրջանի ուժգնութեամբ դրուեցաւ Կովկասի մէջ 1917ի վերջերուն:

Ռուսական յեղափոխութեան չնորհիւ հոսանքները ազատ պայքարի դուրս եկած էին: Թրքական վտանգը պահ մը մոռցուած էր ռուսական եւ կովկասեան լայն մթնոլորտին մէջ: Բայց ճակատագրական դէպքերը մէկը միւսին յաջորդեցին:

Արեւելեան հայութիւնը եւ Կովկաս ապաստանած արեւմտահայ հոծ զանգուածները Նոր Ապրիլեան եղեռնի մը առջեւ կը գտնէին ինքզինքին: Թրքական վտանգը կը կախուէր Կովկասի վրայ, ամէնէն առաջ մնացորդ հայութիւնն ալ բնաջնջելու:

Այդ դաժան օրերուն, բարեբախտաբար, հայութիւնը պատմական լուսաւոր առաքինութիւնն ունեցաւ ազգային մէկ ճակատ կազմելու: Հայոց Ազգային Խորհուրդը, Արեւմտահայ Խորհուրդը եւ Ազատովութեան Խորհուրդը միասին ազգային կեդրոնական իշխանութիւնը կը հանդիսանային եւ իրենց ամբողջ ուժերը լարած էին Թրքական ճակատին դէմ: Անշուշտ չատ ուշացած էր այս իմաստութիւնը: Բայց հոգեվարքէ վերկեց հայութիւնը: Նոյն մէկ ճակատը Երեւանի, Կարսի եւ Տաճկահայաստանի մէջ, ընդդէմ Թուրքիոյ:

Դանակը իջած էր ոսկորին, ու հայութիւնը կրցաւ իր արիւնաքամ ուժերն ամփոփել եւ Սարտարապատի ու Ղարաքիլիսէի ճակատամարտներէն յետոյ՝ երկնիլ Հայաստանի փոքրիկ Հանրապետութիւնը, այնպիսի ժամանակ մը, երբ ամէն ոք, մանաւանդ փոթորիկէն հեռու գտնուողները կը կարծէին թէ հայ ժողովուրդի վերջն է:

Հաղիւ պետութիւն դարձած, Կովկասը Թրքական կրունկնեբուն տակ, Թրքական բանակը Երեւանի եւ Էջմիածնի դիմաց, հայկական Խորհրդարանը (որ կազմուած էր Ազգային Խորհուրդէն, 18 Դաշնակցական, 6 Ժողովրդական, 6 Սօց. Դեմոկրատ եւ 6 Սօց. յեղափոխական պատգամաւորներէ), կը գտնուար հակամարտութեան բեմ մը: Կարծես Թուրքը նստած չըլլար Ուլտիմատում: Դաշնակցութեան 18 պատգամաւորներուն դիմաց՝ ընդդիմադիր դիրք բռնած էին միւս երեք իրարու անյարիր կուսակցութիւնները՝ իրենց 18 պատգամաւորներով: Պետութեան գործերը կարգադրելու եւ խորհրդարանին հաւանութիւնը առնելու համար՝ այդ օրերու կառավարութիւնը (Քաջազունի, Արամ, Կարճեկեան, Զօր. Ա-րարատեան եւն.) պիտի ապաւէին, որ ընդդիմադիրներէն մէկը հիւանդանար... մէկ պատգամաւորի առաւելութիւնը չհերիք:

Ահա ձեզի ազգային մէկ ճակատի նմուշ մը, այն ալ Թրքական վտանգով կատարելապէս չբջապատուած:

Հասաւ համաշխարհային զինադադարը: Հայկական հարցը լուծման ճամբու մէջ էր: Հայաստանի Հանրապետութիւն մը գոյութիւն ունէր: Կիլիկիան գրաւուած էր եւ հոծ հայութիւն մը հոն կեդրոնացած էր:

Կոչեր ազգային մէկ ճակատի համար: Խանդավառութիւն, որքան ուզէք: Բայց ազգային մէկ եւ ամուր ճակատ մը չկազմուեցաւ: Նկատի առէք Երեւանի, Փարիզի եւ Կիլիկիոյ անցքերը, պիտի տեսնէք չլսուած, կամ խաչաձեւուած: Հայաստանի կառավարութեան չորս նախարարական աթոռները պարապ կը մնային 1919ի սեպտեմբերէն մինչեւ 1920ի մարտ ամիսը, որպէս զի Ժողովրդական եւ Ռամկավար կուսակցութիւնները, Թիֆլիզն ու Փարիզը համաձայնէին տեղ գրաւել Հայաստանի կառավարութեան մէջ, Դաշնակցութեան հետ միասին Հայոց ճակատագիրը վարելու համար: Բայց ի զուր: Հայը կը սպասէր որ դանակը նորէն ոսկորին հասնի:

Ու հասաւ: 1920ի աշնան Թրքական վտանգը դարձեալ ցցուեցաւ Հայաստանի դէմ: Դաշնակցութիւնն ըրաւ իր կարելին եւ հայութեան իննսուն տոկոսը քալեց անոր հետ: Բայց հայկական մէկ ճակատ, հոգեկան միասնականութիւն գոյութիւն չունէր:

Ինկաւ Կարսի բերդը, ինկաւ Ջաճընի բերդը: Հայաստանը պարտուեցաւ, ու կծկեցաւ: Կիլիկիան պարտուեցաւ ու պարպուեցաւ:

Ի զուր պիտի փնտռէք ազգային ամուր ճակատ մը, այդ ճակատագրական օրերուն: Համերաշխութեան փորձերն ու երեւութական համաձայնութիւնները պարզ դիւանագիտական խաղեր էին: Հոգիի միութիւնը կազմուած չէր: Վտանգի դիմակցութիւնը կը պակսէր: Ազգային վերածնունդի պատմական վայրկեանը չէր ըմբռնուած: Դաշնակցութիւնը կը մնար միշտ միշտ ազգային ճակատին վրայ՝ թշնամու դիմաց: Իսկ թիկունքէն՝ ենթակայ հայկական զանազան հոսանքներու քինախնդիր ու անմիտ հարուածներուն:

Առարկութիւնները բազմաթիւ ու բազմազան էին: Պատմութիւնը չոքած էր Հայաստանի եւ հայ ժողովուրդին առջեւ եւ լինել թէ չլինելու պատասխանը կը պահանջէր: Դաշնակցութիւնը, ծրնած հայութեան ընդերքներէն, կը լսէր պատմութեան հզօր կանչը ու կ'ունկնդրէր անոր: Դաշնակցութիւնը ներկայ էր: Ներկայ էր իր ամբողջ զոհողութեամբ եւ ողբերգական նուիրումով:

Սակայն բացականչները կը խօսէին, կը քայքայէին եւ կը ջլատէին: Համայնավարը իր հրդեհող հովերով, ռամկավարն իր անորոշ ցանկութիւններով եւ փարիզեան վտանգասիրութեամբ, Սօցեալ-Դէմոկրատը իր կովկասեան եւ ռուսական երազներով: Ու Հայաստանի ծառը կը կարատուէր:

Հայութեան ճակատագիրը կը բաժնուէր երկուքի: Հայաստանն ու հայկական հոծ զանգուածները Արեւելքի մէջ, խորհրդային փոթորիկէն բռնուած, ու տարագիր հայութիւնը նետուած օտար ափերուն վրայ, իր այս տասնամեակով:

Վտանգի ենթակայ, ու ազգային մէկ ճակատի կարօտ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԿՐԻՓ

Ծագումով գերմանական այս բառը հիմա ամէնուն բերանն է Փարիզի մէջ:

Գերմանական թնդանօթի կը նմանի, — պայթեցաւ Անգլիոյ մէջ եւ աւերներ կը գործէ հիմա մինչեւ Փարիզ: *ԾԱՌԱՉի* խմբագրատունն իսկ սարսեցաւ հարուածէն: Խմբագրութիւն, վարչութիւն ու գրաշարատուն բոլորը «հաղորդուեցան»: Այն օրը, երբ մեր խմբագրապետը, նիւթերու իր զամբիւղէն բաղելով, ուզեց առողջապահական, նոյն իսկ բժշկական հրահանգներ տալ ընթերցողներուն՝ պաշտպանուելու համար կրիփին դէմ, կրիփը իր վրէժը լուծեց հիւանդ տուն ղրկելով զինք:

Երկու շաբաթ է, որ կը պառկի: Խմբագրապետ չէ, զօրապետ կամ թագաւոր, բոլորն ալ զոհ կ'երթան կրիփին, որ չի սիրեր կատակը: Զէ՞ որ Անգլիոյ թագաւորին տղաքն ալ անկողին ինկած են հիմա: Ու մեր խմբագրապետը այժմ իր մեղքը կը բաւէ սենեակին մէջ, աղօթելով կրիփ ամենակարող Աստուծոյն, որ շուտ հանէ զինք անկողինէն եւ ղրկէ յառաջ դէպ ի *ԾԱՌԱՉ*: Կրիփին այս հարուածէն ազատեցաւ միայն մեր վարչապետը:

Այս տողերը գրողը, որ առաջին զոհն է կրիփին, վառարանին ետեւն անցած հիմա, ոտքերը կրակին ուղղած, թէ՛յ կ'աղերսէ մեր Փաշայէն ամէն երկու ժամը մէկ անգամ, վախնալով որ նորէն զոհ կ'երթայ կրիփին:

Կրիփը, որ մեր օրերու դաւանափոխներուն պէս բանի մը տարուան մէջ բանի մը անուն փոխեց, — *փաչավրա* կը կոչուէր՝ *հնֆլուէնցա* դարձաւ, *հնֆլուէնցա* կը կոչուէր՝ *սփանեոլ* դարձաւ, հիմա ալ *կրիփ*, — կատաղի սիրահար մըն է բժիշկներուն եւ «կռնակը տաճցնող» մը չունեցողներուն:

Կրիփէն դասս հիմա առած ըլլալով, կը յանձնարարեմ ամէնուն: — Որպէս զի կրիփ չըլլաք, տաճցուցէք

1.— Ձեր որկորը,

2.— Ձեր կռնակը,

3.— Ձեր ոտքերը:

ԱՐԱՋ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎ

Տնտեսական եւ դրամական հարցերու ուսումնասիրութեան համար ծրագրուած յառաջիկայ Ընդհանրական Խորհրդաժողովին ի պատրաստութիւն, փորձագէտները գրեթէ վերջացուցած են ամէն աշխատանք: Տնտեսական եւ դրամական հարցերու երկու ենթայանձնախումբերը երէկ գրաված էին խմբագրելու իրենց աշխատութեանց եզրակացութիւնը:

Փորձագէտներու տեսակէտի համաձայնութիւնը կ'ենթադրէ որ դրամական կացութեան բարւոքում մը կարելի պիտի ըլլայ, երբ այդ մասին նոյն եզրակացութեան հասնի նաեւ խորհրդաժողովը:

Փորձագէտները յարմար եւ պատեհ կը նկատեն տնտեսական խորհրդաժողովը գումարել պարտիզպուրի հատուցման խորհրդաժողովին համընթաց: Այս պարագան ոմանք լաւատեսութեան նշան մը կը համարեն, որովհետեւ կը նշանակէ թէ ամերիկացի դիտողները եւս համերաշխութեան ոգի ցոյց տուած են պարտիզպուրի հատուցման խնդրին մէջ՝ այն համոզումով որ ստեղիւնի արժէքին կայունացումը ընդպատասուր պարագայ մը կը դառնայ: Միւս կողմէ Ամերիկացիները խոստացած ըլլալով գեղչել մաքսատուրքերը, Անգլիացիները կը յուսան թէ մեծապէս պիտի օգտուին ատկից, ահա թէ ինչո՛ւ բրիտանական կառավարութիւնը կ'աշխատի ժամ առաջ վերադառնալ ոսկեզնիշի դրութեան:

ԻԶՄԻՐի ոստիկանական տնօրէնութեան զեկոյցին վրայ, ոստիկան ըլլալու համար կիներ ալ դիմում կատարած են: Ասոնց թուղթերը կը ճնշուին:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Համաշխարհային տնտեսական համաժողովին օրակարգը

ԺԸՆԵՒ, 19 յուն.— Համաշխարհային տնտեսական եւ դրամական խորհրդաժողովին նախապատրաստական յանձնաժողովը իր աշխատանքը աւարտելով պատրաստեց օրակարգը որով պիտի գրաղի խորհրդաժողովը: Գումարումը տեղի պիտի ունենայ Լոնտոնի մէջ, մօտ ատենէն:

Օրակարգի հինգ նիւթերն են.—

Ա. Դրամական եւ վարկային բաղաքականութիւն.— *Մէջազգային ազատ ոսկի—դրամանիշի հաստատումը, ոսկիի խնայողութիւնը, դրամական պահեստին բաժանումը, պանքաներու գործակցութիւնը վարկային քաղաքականութեան մէջ, եւայլն:*

Բ. Գիները.— *Իսկական գիներն եւ վաճառման գիներն միջեւ հաւասարակշռութիւն հաստատել:*

Գ. Դրամագլուխներու շարժման վերսկսումը.— *Օտար դրամներու դէմ սեղմումներու ընդումը, արտաքին եւ ներքին պարտքերը, դրամագլուխի շարժումները:*

Դ. Միջազգային առեւտուրի սեղմումներ.— *Պատճառներն ու արդիւնքները, չանժերու վրայ հակակշիռ, անուղղակի պաշտպանողականութիւն, սեղմումներու ընդման կարելիութիւն:*

Ե. Սակացուցային եւ պայմանաւորական բաղաքականութիւն.— *Սակացուցային յաւելումներու դադար եւ զեղչ. նպաստաւորեալ ազգի պայմաններու խնդիրը:*

Զ. Արտադրութեան եւ փոխանակութեանց կազմակերպում.— *Տնտեսական համաձայնութիւններ, ցորեն, ուրիշ արտադրութիւններ, փոխադրութիւն:*

Ցանձնաժողովը իր տեղեկագրին մէջ որ պիտի ընուի Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին, կ'ըսէ ի մէջ այլոց.

— « Բարելաման որոշ նշաններ կան թէեւ, բայց տնտեսական գործունէութեան վերսկսումը պիտի ըլլայ տկար ու տատմանափակ, եթէ լուրջ միջոցներ ձեռք չառնուին արդի ծանր տագնապը փարատելու համար: Տնտեսական համերաշխութեան նպատակով զինադադար մը տասրագրուեցաւ Լոզանի մէջ. Լոնտոնի խորհրդաժողովը պէտք է պատրաստէ հաշտութեան դաշնագիրը»:

Երկու մեծ հարցեր առկախ

ՁԱՓՈՆԻ ԸՆԹԱՑՔԸ — ՊԱՐՏՔԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐը

Երկու միջազգային մեծ հարցեր առկախ կը մնան դեռ. մին Թոքիոյի եւ միւսը Ուաշինկթընի մէջ:

Ճափոնի պահանջը թէ Ամերիկա եւ Ռուսիա իրը ոչ անդամ Ազգերու Դաշնակցութեան, իրաւունք չունին միջամտելու Ծայր. Արեւելքի հարցերուն, ընդունուեցաւ 19ներու Ցանձնաժողովին կողմէ: Միւս կողմէ սակայն, ան կը պահանջէ Ճափոնէն էական զիջումներ, որոնք կը սրամադրեն մերժումը Մանչուրիոյ անկախութեան եւ չինեւճափոն ուղղակի բանակցութեանց: Ճափոնի կացութիւնը իրապէս փափուկ է: Տասնըվիններորդը իրեն նոր պայմանաժամ տուին պատասխանելու:

Լոնտոնի մէջ կարեւոր նախարարաց ժողով գումարուեցաւ որ զրաղեցաւ չինեւճափոն խնդրով: Կ'ըսուի թէ նախարարներու մեծ մասը կողմնակից չէ Ճափոնի դէմ խստութեանց:

Միւս կողմէ, ինչպէս զրեցինք երէկ, նախագահ Ռուզվելթ Նիւ Եորքէն դնաց Ուաշինկթընն տեսակցելու Հուվըի հետ, ներկայ կարեւոր հարցերու մասին: Խանդավառ ընդունելութիւն եղաւ իրեն, բայց մերժեց որ եւ է բան ըսել լրագրողներուն: Այս տեսակցութիւնը պիտի դառնայ ոչ միայն Ծ. Արեւելքի հարցին, այլ նաեւ միջազգային պարտքերու շուրջ:

Անգլիոյ նախարարաց խորհուրդը որոշեց մերժել ոսկի—դրամանիշին վերադարձը համաշխարհային տնտեսական խորհրդաժողովին մէջ, եւ պարտքերու մասին որոշում մը տալէ առաջ յարմար դատեց սպասել ամերիկեան երկու նախագահներու տեսակցութեան արդիւնքին: Կը կարծուի թէ, երբ Ամերիկա էական զեղչ մը կատարէ բրիտանական պարտքերէն, կառավարութիւնը նոր խնայողութիւններ ընելով պիտի կատարէ յառաջիկայ յունիսի վճարումը:

Հեղեհ խորհրդարանը պիտի լուծուի

ԱԹԷՆՔ, 19.— Պ. Վենիզելոս տեսնելով որ երեսփ. ժողովի ձայներուն կէսը միայն ունի, որոշած է խնդրել Ծերակոյտէն ուր մեծամասնութիւն ունի, լուծել խորհրդարանը: Այս պարագային, ընդհանուր ընտրութիւնները տեղի պիտի ունենան մարտ 12ին:

Ֆրանսայի նոր ելմտացոյցի խնդիրը

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ԿՐ ՋԵՂՉԷ ԻՐ ԹՈՇԱԿԸ

Ֆրանսայի նոր ելմտացոյցը քննող ելմտական յանձնաժողովը աւարտեց իր քննութիւնները կառավարական ծրագրին մասին: Ընկերվարականները խիստ պահանջներ դրին եւ ուզեցին որ ընդունուին իրենց հակառաջարկները: Ի վերջոյ համերաշխութեան գետին մը գտնուեցաւ ընդունուելով «ըստ պատշաճի նկատի ունենալ ընկերվարական հակառաջարկները» բանաձեւը:

Կառավարութիւնը ուղղակի տուրքերու վրայ հարիւրին հինգ յաւելում առաջարկած էր: Ցանձնաժողովը մերժեց:

Ընդունելի գտաւ ընկերվարական առաջարկ մը որուն համաձայն անուանական արժեթուղթերը կարելի պիտի ըլլայ փոխանցել, չէքի նման, թիկնագրութեամբ:

Ելմտական նախարար Պ. Շէրոն համակիր չէ ընկերվարական հակառաջարկներուն, որով բաւական բուռն վիճաբանութիւններ պիտի ըլլան այս մասին:

*** Հանրապետութեան նախագահ Պ. Լըպրէօն հաղորդեց կառավարութեան թէ իր թոշակին հարիւրին տասը կը զեղչէ ի նըպաստ ելմտական նեղութեան:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՆԵՐԳԱՂԹԸ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱՑԷՆ

Պուլկարահայ Ա. կարաւանով մեկնելու արտօնուածներու ընդհ. թիւը կը կազմէր 1003 անձ, որոնցմէ 16 անձ հիւանդութեան կամ այլ պատճառներով մնացին, որով մեկնողներու բուն թիւն էր 987 անձ:

Տարիքի համեմատութեամբ ասոնք կը ներկայացնեն հետեւեալ պատկերը.— 1—4 տարեկան 36 կին, 26 այր: 5—16 տարեկան 130 կին, 133 այր: 17էն վեր 343 կին, 319 այր:

Ասոնք իրենց ծննդավայրի համաձայն, կը դասաւորուին այսպէս.— Պրուսա 372 հոգի, Սէօլէօզ 168, Մալկարա 70, Սեբաստիա 47, Կ. Պոլիս 42, Սիլիվրի 22, Պարտիզակ 32, Բաղէշ 18, Էսկիշէհիր 30, Շ. Գարահիսար 21, Ռոտոսթօ 20, Էսքիշէ 10, Պանտրմա 18, Արմաշ 24, Զորլու 9, Կեսարիա 10, Եոզկատ 15, Իզմիր 7, Տիգրանակերտ 5, Վան 2, Էնկիւրի 7, Կիւմիւլճինա 6, Կիւրին 3, Պիլէնիկ 1, Կէլիպոլու 4, Երզնկա 4:

Արհեստի տեսակէտով կը դասաւորուին այսպէս.— Ծխախոտի մշակ 49 հոգի, ծխախոտի բանուոր 40, պարզ բանուոր 118, գիւղատնտես. բանուոր 46, շինարար 11, հիւսն – ատաղձագործ 33, երկաթագործ – մետաղագործ 31, ջուլհակ 26, դերձակ – կարուհի 19, պարզ բանուորուհի 11, մեքենագէտ 9, զորգագործ 8, դեղագործի օգնական 5, բարակուի 4, շոֆէօր 3, էլեկտրագէտ 3, հացագործ 3, ձկնորս 3, ջաղացպան 3, ուսուցիչ 2, հաւկիթի մասնագէտ 2, թիթեղագործ 2, գրաշար 2, ձեռագործ 2, աղիքագործ 2, կաշեգործ 2, կողովագործ 1, շահարագործ 1, առանց գործի 222, երեխայ 324:

Բնակավայրի դասաւորումով.— Փլովտիվէն 407 հոգի, Պուրկազէն 187, Այթոսէն 135, Ռուսճուքէն 78, Սոֆիայէն 61, Վառնայէն 38, Սբ. Զակարայէն 42, Սլիվէնէն 39:

Վերագրեալներէն իրենց ազգականներուն մօտ կ'երթան 78 ընտանիք, 308 հոգի:

ԱՅՍ ՏԱՐԻ 6000 ՏՈՒՆԵՐ ԴՐԱՒԻ ԴՐՈՒԱԾ ԵՆ

«Սօճ Փոսթա»յի կատարած ճնշութեանց համաձայն, տնտեսական սպագնապին հետեւանքով եւ գիներու անկումին վրայ, վերջին տարիներու ընթացքին շէնքերու վաճառումը գրեթէ դադրած է Պոլսոյ մէջ: Ասոր փոխարէն, գրաւի դնելու եւ *իփոթէք* գործողութիւնները աւելցած են մեծապէս:

Պոլսոյ Թափուի գործողութեանց հարիւրին 70ը *իփոթէք*ը կը կազմէ: Միւս կողմէ, Ապահովութեան սնտուկը 1931ի ընթացքին 10 գոհարեղէն եւ 6000 տուն իբրեւ գրաւական ստացած եւ փոխատուութիւն ըրած է: 1932ի ընթացքին այս թիւերը շատցած են, մասնաւորաբար շէնքերու տեսակէտով: Ապահովութեան սնտուկը նախապէս շէնքի արժէքին կէսին չափ փոխ կուտար: Վերջին տարիներուն, այս համեմատութիւնը հարիւրին 35ի իջեցուց:

Փոխ առնուած գումարներուն մեծ մասը կը յատկացուի նոր շէնքերու շինութեան կամ կէս մնացածներուն աւարտումին:

ԻԶՄԻՐԻ ՄԷՋ 1500 ՕՏԱՐՆԵՐ ԻՐԵՆՑ ԳՈՐԾԷն ԿՐ ՀԱՆՈՒԻՆ

Նոր օրէնքին համաձայն, որով կարգ մը զբաղումներ միայն թուրք հպատակներու վերապահուած են, Իզմիրի մէջ 1500 օտարականներ իրենց գործէն պիտի հանուին:

Այս մասին զեկուցում եղած է, այն հաստատութիւններուն, որոնք նման գործերու մէջ օտարներ կը ծառայեցնեն:

*** Իզմիրի ամերիկեան աղջկանց *քոլէճին* մէջ ուսուցիչ մը բրէութիւնը անարգող խօսքեր ըսած ըլլալով, ընդհանուր դատախազութիւնը *քոլէճ*ին ձեռնարկած է:

ՕՐԿ ՊԱՅԾԱՌ

(Լ. ՇԱՐԻՖ)

(Թատրգոյ հիվիվիլ Կեսրէնէն 14-րդ պատմական վեպէն)

5.

ՕՐԿ ՊԱՅԾԱՌԻ ՀԱՐՑԱՍԷՐԸ ԲԱՀԱՆՈՒԸ

Օրկ Պայծառ ալ ոչինչ ըսաւ իր ընկերներուն։ Ան, նայելով անոնց հարցական դէմքերուն, միայն ժպտեցաւ։ Ինքնիշխանութեան այդ ժպիտին մէջ կար ինչ-որ մը, որ կ՚ըսէր, թէ ինք ոչ միայն կրնայ ինքզինքը պաշտպանել, այլ նաև՝ ուրիշներ։ Ան ուզեց ոտքի ելլել, բայց ուժասպառ ինկաւ աթոռին վրայ։ Ինքզինքը կորսնցուցած էր։ Ան ոչ միայն չէր կրնար ոտքի ելլել, այլ նաև՝ ձեռքերը չէր կրնար շարժել։ Ան կ՚ուզէր ըսել, որ ինք ուժասպառ է, որ ինք կ՚ուզէ հանգչիլ, որ ինք կ՚ուզէ քնանալ, բայց ոչ մէկ բառ կրցաւ արտասանել։ Ան կ՚ուզէր ըսել, որ ինք կ՚ուզէ ուտել, որ ինք կ՚ուզէ ըմպել, բայց ոչ մէկ բառ կրցաւ արտասանել։ Ան կ՚ուզէր ըսել, որ ինք կ՚ուզէ ծիծաղիլ, որ ինք կ՚ուզէ լալ, բայց ոչ մէկ բառ կրցաւ արտասանել։ Ան կ՚ուզէր ըսել, որ ինք կ՚ուզէ ապրիլ, որ ինք կ՚ուզէ մեռնիլ, բայց ոչ մէկ բառ կրցաւ արտասանել։ Ան կ՚ուզէր ըսել, որ ինք կ՚ուզէ ամէն ինչ, բայց ոչ մէկ բառ կրցաւ արտասանել։ Ան կ՚ուզէր ըսել, որ ինք կ՚ուզէ ոչինչ, բայց ոչ մէկ բառ կրցաւ արտասանել։

Հանկարծ Օրկ Պայծառ ոտքի ելաւ։ Ան ուզեց ինքզինքը պաշտպանել, ան ուզեց ինքզինքը ազատել, ան ուզեց ինքզինքը փրկել։ Ան ուզեց ինքզինքը ոչնչացնել։ Ան ուզեց ինքզինքը սպան

ԳԵՏՆ ՑԱԿՎՈՂ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՅԱՆՔԻՑ ՆՈՒՅՆ. 1908)

— Ես գիտեմ ինչ խոսակցեք: — ասում է Ֆիլիպը:

— Շատ ուշացար: — պատասխանում է Ժիլբերը:

— Ես, Ֆիլիպ, ոչ մի մեղք չունեմ: Ես ոչ մի խոսք չեմ ասել Ռոզայի մասին: Ես ոչ մի կերպ չեմ մասնակցել նրա առևանգմանը: Ես ոչ մի կերպ չեմ կարող պատասխանատու լինել նրա կորստի համար: Ես ոչ մի կերպ չեմ կարող պատասխանատու լինել նրա կորստի համար:

— Ես գիտեմ, որ դու ոչ մի մեղք չունես: Ես գիտեմ, որ դու ոչ մի խոսք չես ասել Ռոզայի մասին: Ես գիտեմ, որ դու ոչ մի կերպ չես մասնակցել նրա առևանգմանը: Ես գիտեմ, որ դու ոչ մի կերպ չես

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԹԵՐԹ. — ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70
(ԵՐԹԵԼԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 22 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1933
22 Janvier 1933

ՅԴՐԴ ՏԱՐԻ Թիւ 2093

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՒ ԽՕՍՔ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԷԿ ՃԱԿԱՏ

Գ.

Ահա մեր օրերու Հայոց պատմութեան ողբերգական էջը: Տառապագիր հայութիւնը մէկ օրէն միւսը՝ հողմահալած՝ դուրս նետուեցաւ իր ապրած մթնոլորտէն: Ըսինք արդէն, վտանգի ենթակայ, ու ազգային միացեալ ճակատի կարօտ:

Պէտք կա՞յ երկարապատում պատմութեան այս տասնամեայ վտանգը ըմբռնելու համար: Թրքական վտանգը՝ մօտ ու հեռու դտնուած հայութեան գլխին: Հայ հայրենիքը բռնագրաւեալ գոյք: Հայ ժողովուրդի ամբողջ ունեցուածքը՝ լքեալ գոյք ու կողոպուտ: Տարագիր հայ ժողովուրդը՝ լքեալ զանգուած, եւ օրէնքէ դուրս՝ Նանսէնեան անցագիրներով: Ամէն տեղ հիւր ու արտաքսման ենթակայ: Տնտեսական անորոշութիւն, մշակոյթի նուազում, ձուլման վտանգ: Ու այս բոլորէն բխող, եւ բոլոր ցաւերու արմատական դարմանը՝ հայկական դատի հետապնդումը:

Սպասողական ժամանակաշրջան մը, որ մեծ փոթորիկները չի պարզեր մեր աչքին, սակայն մեծ վտանգը կը մնայ մեր գլխին եւ կը բանի ամէն օր: Թուրքի պէս սուր չի շողար հայ ժողովուրդի վզին ու ան չի զգար թէ դանակը հասաւ ոսկորին: Բայց թմրեցուցիչ մահերն ուելի սոսկալի են եւ մարդիկ չեն գիտակցիր ինքնապաշտպանութեան անհրաժեշտութեան:

Մանաւանդ Հայը, որ միայն իր վերջին խելքին կ'ապաւինի, ինչ որ չատ ուշ կը յայտնուի:

Վտանգը տեսնելը, վտանգի մասին խօսիլը, ուրիշներուն խորհուրդ տալը այլ բան է, իսկ վտանգին դիմագրաւելը՝ այլ բան:

Տասը տարիէ ի վեր վտանգը կը զգանք, ինքնապաշտպանութեան անհրաժեշտութեան կը գիտակցինք: Սակայն ազգային մէկ ճակատ չի կազմուիր: Չի կազմուիր միացեալ ճակատ մը, որովհետեւ բաց ի Հ. Ց. Դաշնակցութենէն, ազգային ճակատին վրայ գործող կուսակցութիւններ եւ հոսանքներ չկան:

Այլապէս, եթէ Հայոց կեանքի մէջ, հայ ժողովուրդի քաղաքական եւ մշակութային հիմնական խնդիրները հետապնդող կուռ կազմակերպութիւններ գոյութիւն ունենային, բարձր հայրենասիրութեամբ եւ յեղափոխական նուիրածութեամբ հետապնդէին հայկական ազատագրական դատը, հայահաւաքման եւ պահպանման գործը, եւ քալէին ազգային ճակատով, անպատճառ տեղ մը իրարու պիտի հանդիպէին եւ գործակցէին:

Մենք այդ գործունէութեան չենք հանդիպիր: Ու երբ ազգային հիմնական խնդիրներու լուծման ընծաած ուժերը կը բացակային, երբ ազգային ճակատներ չկան, ի՞նչպէս կ'ուզէք որ ազգային միացեալ ճակատ ստեղծուի:

Տարագիր հայութեան ներկայ պատկերը պարզ է: Հ. Ց. Դաշնակցութիւնը, ինչպէս անցեալի մէջ, նոյնպէս այսօր, կը գործէ ազգային ճակատին վրայ, իր հիմնական ազգային, քաղաքական եւ մշակութային պահանջներով: Համակիրները ազգային ճակատ չունին: Այդ ուղղութեամբ որ եւ է հասկացողութիւն եւ գործակցութիւն անկարելի է: Երբ կ'ըսենք ազգային մէկ ճակատ, ամէնուն համար ըմբռնելի է, որ համակիրը այդ հաշուին մէջ չկայ:

Կը մնան միւս հոսանքները: Այդ հոսանքները երբ հասնին այն աստիճան, որ իւրացնեն Հայոց ազգային դատը որոշ գործելակերպով մը, եւ իրական կեանքին մէջ անոնց խօսքն ու գործը ընթանայ ազգային ճակատէն, այդ վայրկեանէն սկսեալ՝ ազգային մէկ ճակատի խնդիրը կը դառնայ հրամայական եւ կարելի: Առանց գործի, առանց հիմնական նպատակի, հոսանքներու գործակցութիւնը բարի ցանկութիւններ մնալու դատապարտուած է:

Եւ իսկապէս ուշագրաւ է որ ազգային մէկ ճակատի խնդիրը հրապարակ գրուած է Դաշնակցութեան կողմէ: Քննական հայեացք մը նետեցէք անցեալ քառասուն տարուան պատմութեան վրայ, ու դուք պիտի տեսնէք թէ Դաշնակցութիւնն է նախաձեռնարկը ազգային միացեալ ուժ մը ստեղծելու: Որովհետեւ Դաշնակցութիւնն է որ պատասխանատուութեամբ եւ արիութեամբ կուրծք տուած է այն բոլոր վտանգներուն, որոնք այնքան առատութեամբ տեղացին մեր ժողովուրդին վրայ: Որովհետեւ Դաշնակցութիւնն էր, որ ամէն վայրկեան, որպէս հայ ժողովուրդի հաւատարիմ պահակը, կեցած էր ազգային ճակատին վրայ, կրակին տակ: Ու հետեւաբար Դաշնակցութիւնն էր, որ կոչ կ'ընէր մօտ ու հեռու բոլոր բացականերուն միանալու ազգային ճակատին:

Այսօր, նոյնպէս ազգային մէկ ճակատի պահանջը կուգայ Դաշնակցութեան կողմէ, նոյն անհրաժեշտութեամբ, նոյն մտահոգութիւններով: Դաշնակցութեան ձայն կը բռնեն մեր համակիրները եւ չէզոքները, որոնք ազգային հիմնական խնդիրներու հետապնդման կը բաղձան:

Եւ ահա տասը տարիներէ ի վեր Դաշնակցութեան կոչը կը մնայ անլսելի: Դաշնակցութիւնը կ'ուզէ՞ ազգային մէկ ճակատի ստեղծումը: Այո՛, անպայման: Որովհետեւ այդ բաղձանքը կը բխի իր հիմնական գործերէն, որովհետեւ ինքն արդէն ճակատին վրայ է, ու ամէն գործակցութիւն՝ հայ ժողովուրդի ազատագրութեան համար բարիք մըն է: Հիմնական նպատակներէն դուրս, Դաշնակցութիւնը հակամէտ է ամէն զիջումի այս ճանապարհին վրայ:

Ազգային ճակատը թէ՛ քաղաքական, թէ՛ դիւանագիտական եւ թէ մշակութային տեսակէտով լայն է ու բաց: Դաշնակցութիւնն այդ ճակատին վրայ է, իր պահակի դերին մէջ:

Քառասուն տարիներէ ի վեր Դաշնակցութեան նշանաբանն եղած է միացեալ ճակատ՝ միացեալ ազգ մը եւ հայրենիք մը կերտելու համար: Այս հարցին եւ կոչին պատասխանը կը մնայ անոնց, որ բացակայ են:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՄԵՆՔ ԵՒ ԱՆՈՆՔ

Անգլիոյ գահաժառանգը գեկոյց մը տուաւ, անցեալ օր, հեռարձակով, գործազուրկ ընտանիքներուն հոգեյատկան օժանդակութիւն մը ընելու անհրաժեշտութեան մասին: Եթէ յաջտարարուած չըլլար իր անունը, կրնայիք ենթադրել որ իրական «գործազուրկ» մըն էր խօսողը. այնքան համեստ էր իր շեշտը.

— Դժուար են *մեր* պայմանները. *մեր* պարտականութիւնն է օգնել իրարու, օգնել *մեր* չհաւարներուն: Պէտք է ձեռ ձեռի տանիմ ու դարմանենք չարիքը, որ սեփական է *բոլորիս*:

Այսպէս էին իր բառերը մօտաւորապէս: Ո՛չ մէկ ամբարտաւան ակնարկութիւն այն բացառիկ դիրքին մասին, որուն մէջ կը գտնուի ինք:

Ո՞վ չի գիտեր որ թշուառութիւնը այնքան հեռու է գահաժառանգ իշխանէն, որքան... լրջութիւնը մեր ռամկավար հայրենակիցներէն:

×

Հիմա, երեւակայեցէք որ կայլէսի իշխանը ըլլար Հայ մը՝ իրմէ հազար անգամ աւելի աղէտ. ունենար, օրինակ, մէկ միլիոն ֆրանկի հարստութիւն մը. *Ֆորտ* իճճաշարժ մը, դամասկոս մատանի մը, խոշոր փոր մը եւ ծառայ մը: Գիտէ՞ք ինչպէս պիտի կատարէր իրեն յանձնուած դերը:

— Մասնաւորաբար խնդրուած է ինձմէ որ բանի մը խօսք ընեմ *ձեր* թշուառ կացութեան մասին: Բնականաբար ամէն մարդ հարուստ չի կրնար ըլլալ *մեզի* պէս: Ձեզմէ ոմանք չորս հաց մը ունին. իսկ շատերը զրկուած են Աստուծոյ կողմէ *մեզի* շնորհուած բարիքներէն եւ մանաւանդ խելքէն: Պէտք է դուք՝ ազատներդ, դուք՝ գործազուրկներդ իրարու օգնէք. *մեր* մասին մի խորհիք. *մենք* հարուստ ենք, *մենք* դրամ ունինք, տուն ունինք, տեղ ունինք: *Դուք*՝ անբախտներդ *մեզի* չէք կրնար հասնիլ: Մենք ալ *մեր* կրցածը պիտի ընենք ձեզի չորս հաց մը տալու համար. առաջին ապացոյցը տալու նպատակով *ես*՝ մեծահարուստ ազնուականս, գործազուրկներուդ *Ֆոնտին* կը նուիրեմ ... երկու շիլին...

×

Ամէն առաքինութիւն ունինք բաց ի դաստիարակութենէն:

ԺԻՐԱՋՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ռուզվելթ-Հուվըր տեսակցութիւնը
ԱՄԵՐԻԿԱ. ԿՈՐՈՇԷ ՊԱՐՏՔԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ
ՏԵՍԱԿՑԻԼ ԱՆԳԼԻՈՑ ՀԵՏ
ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՀԵՏ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԽՕՍՔԸ ՉԿԱՑ

Երկու նախագահները՝ Ռուզվելթ եւ Հուվը երէկ առտու մէկ ու կէս ժամ տեսակցութիւն մը ունեցան իրարու հետ Սպիտակ Տունին կարմիր դահլիճին մէջ: Ներկայ էին արտաքին եւ ելմտական նախարարները, ինչպէս նաեւ տնտեսական փորձագէտ մը. Նոյեմբեր: Խօսակցութիւնը դարձաւ ընդհանուր քաղաքական հարցերու շուրջ:

Երկու նախագահները համաձայն մնացին մօտ առենէն ուսումնասիրելու պարտքերու խնդիրը Անգլիոյ հետ եւ այս առթիւ հրատարակուեցաւ հետեւեալ գեկոյցը.—

« Երկու նախագահներուն եւ իրենց խորհրդականներուն տեսակցութեան ընթացքին վիճաբանութիւնները դարձան գլխաւորաբար ուսումնասիրելու արտաքին կացութիւնը եւ խմբագրուեցաւ ներկայ գեկոյցը որ ցոյց կուտայ հետեւելիք ուղին:

« Բրիտանական կառավարութիւնը խնդրած էր որ պարտքերու խնդիրը վիճաբանուի: Վարչութիւնը որ ձեռ պիտի առնէ իշխանութիւնը ուրախ պիտի ըլլայ ընդունելով իր ներկայացուցիչները, առաջիկայ մարտ ամսուն սկիզբները: Բնականաբար անհրաժեշտ է միեւնոյն ժամանակ բննել համաշխարհային տնտեսական հարցերը, որոնցմով փոխադարձաբար շահագրգռուած են Միացեալ Նահանգները եւ Մեծն Բրիտանիա, եւ հետեւաբար, ներկայացուցիչները պէտք է միաւնգամայն պաշտօնն ունենան բննելու աշխարհի կացութիւնը բարելաւելիք միջոցները:

Որոշուեցաւ բոլոր միջոցները ձեռ առնել բրիտանական կառավարութեան հետ, արտաքին նախարարին միջոցով:»

Այս զեկոյցը ցոյց կուտայ որ արտաքին նախարար Սթիմսըն հրահանգներ ստացած է այս մասին անմիջապէս բանակցութեան սկսիլ Անգլիոյ հետ, դամարելու համար խորհրդաժողով մը երկու երկիրներու պատուիրակութեանց միջեւ:

Այս խորհրդաժողովը տեղի պիտի ունենայ մարտի առաջին օրերուն, այսինքն Ռուզվելթի գործի սկսելուն պէս: Իր օրակարգը չպիտի սահմանափակուի Անգլիոյ պարտքերով, այլ նաեւ աշխարհի տնտեսական տագնապով «անոր դարման մը տանելու միջոցներուն մասին»:

Մինչ այս զեկոյցը կը հրատարակուէր, ծերակոյտի նիստին մէջ Պ. Բօլինսըն եւ երկրագործական չրջաններու բազմաթիւ ներկայացուցիչներ բուռն յարձակում մը գործեցին Ֆրանսայի դէմ, դեկտ. 15 վճարումը կատարած չըլլալուն համար: Բօլինսըն ամբաստանեց Ֆրանսան «խոր ապերախտութեամբ» եւ պարզեց այն «վհատանձնութիւնը» զոր Ամերիկա ցոյց տուաւ անոր պարտքերու կարգադրութեան մասին:

Ծերակուտական Հերամ Ճոնսըն առաջարկեց դժուարութիւններ տալ ելմտական գործառնութեանց այն պետութիւններուն որոնք չեն յարգած իրենց յանձնառութիւնը Ամերիկայի հանդէպ: Ուրիշ ծերակուտական մը յայտնեց թէ Ֆրանսայի ընթացքը չատ զայրոյթ պատճառած է ամերիկեան ժողովուրդին եւ յիշեց թէ Պատուոյ Լէգէոն ունեցող ամերիկացի մը իր պատուանշանը ետ ղրկած էր երբ կարդացած էր Ֆրանսական խորհրդարանին որոշումը՝ չի վճարելու մասին:

** Լոնտոնէն կը հաղորդեն թէ նախարարներէ բաղկացեալ պատուիրակութիւն մը պիտի մեկնի Ուաշինկթըն, կարելի եղածին չափ չուտ, որպէսզի կատարէ նախապատրաստական աշխատանքները ամերիկեան իշխանութեան եւ Ռուզվելթի գործակալներուն հետ:

Նիւզ-Քրօնիքլի Ուաշինկթընի թղթակցին համաձայն Ամերիկեան կառավարութիւնը պարտքերու խնդրին վիճաբանութեան կ'ուզէ կցել Անգլիոյ կողմէ ոսկի-դրամանիշին վերընդունելութիւնը, ինչպէս նաեւ Օթթաւայի համաժողովին մէջ ամերիկեան ապրանքներու դէմ դրուած արգելքներուն վերացումը:

** Պ. Բուզվելթ բազմաթիւ տեսակցութիւններ ունեցաւ խորհրդարանի անդամներու հետ եւ երէկ կէսօրէն վերջ մեկնեցաւ Ուաշինկթընէն:

Ներգաղթողները փոթորիկի բունեցան

ՊՈՒԷՐԿԱԶ, 16 յունուար (ՅԱՌԱՋ). — Գրած էի թէ ներգաղթողները ճամբայ ելան: Նոյն գիշերը, սակայն, ժամը 1ին, Պուրկազի ճանահանգիստի վարչութիւնը ստացաւ օգնութեան անթելը: Աստուն, «Պուրկազի Ծար» թերթը կը գրէր թէ՝ «Ծովը անողոք կերպով կը խաղայ շոգենաւին հետ: Եթէ յաջողին որ եւ է եզերք ապաստանիլ՝ լա՛ւ: Եթէ ոչ՝ Աստուած հասնի օգնութեան»:

Իբրեւ վերտառութիւն ալ դրեր էր պուլկար բանաստեղծ Եավրովի «Հայերը» գեղեցիկ բերթուածէն երկու բառեր *«Օթլոմքա Նիչթոժնա»* (չնչին բեկոր) *ծովուն մէջեւ...*:

Աւելորդ է ըսել, որ այս լուրը խոր մտատանջութեան մատնեց Պուլկարիոյ ամբողջ հայութիւնը: Նաեւ՝ Պուլկարները: Պուրկազի ճանահանգիստի փորձառու ճանապետները, ըստ նոյն թերթին, թելադրեր են Պոլիս ուղղուիլ՝ փոխանակ Պաթումի: Նոյն իսկ, մէկ երկու փոթր բաղաքներու մէջ (Գըզանլըք), պուլկար եկեղեցիներուն մէջ, իճճաբերաբար աղօթքներ են «Հայերու փրկութեան համար»:

Այսօր, սակայն, ստացուած անթելը կ'ուեւտէր թէ շոգենաւը թէեւ երկար ատեն գտնուած է ալիքներուն սպառնալիքին տակ, բայց կը շարունակէ իր ճամբան: Մինչ այս տողերը կը գրեմ, շոգենաւը պէտք է Պաթում հասած ըլլայ արդէն:

Մինչ ժրնեւ կը մտմտայ, ձախոն կը յառաջանայ

Հեռագիրները թէեւ կը հաղորդեն թէ չինական ճակատին վրայ ոչ մէկ վտանգ կայ թշնամութեանց վերսկսման, այսուհանդերձ կացութիւնը կը մնայ միշտ սպառնական: Արդարեւ ճափոնական ուժերը գրաւած են Շան – Հայ – Քուանը եւ Ծանր Թնդանօթները զետեղած են չինական պարիսպին ամէնէն տկար կէտին վրայ: Միւս կողմէ չինական ուժերու կրակին սպառնալիքին տակ կը գտնուի Փէքին – Մուկտէն երկաթուղիի գիծը, 300 քիլոմեթրի վրայ: Եւ դեռ Չինացիները մեծ թիւով զինուոր կը կեդրոնացնեն Թա–Զի–Հօ գետին երկայնքը:

Մանչուրիոյ ճափոնական ուժերու ընդհ. սպայակոյտը զեկոյց մը հրատարակելով, կը հաղորդէ թէ ճափոնական բանակը գրաւած է Թիումէն քաղաքը եւ Չինչի բերդաքաղաքը 4 օր տեւող ճակատամարտէ մը յետոյ:

Նիւ – Եորք Թայմզի Թղթակիը կը հետադրէ թէ ճափոնական ուժերը յառաջխաղացման սկսած են արդէն Մեծ – Պարիսպէն անդին, գրաւելու եւ ամրացնելու համար նոր դիրքեր, որ պիտի դիւրացնեն իրենց թափանցումը եհոլի արեւելեան սահմանէն ներս: Հրասայլերու մասնակցութեամբ հեծելազօրքը Չին – Չէուէն մեկնեցաւ Շան – Հայ – Քուան, միւս կողմէ Լիաօ գետին արեւմտեան կողմը ճափոնցիները յարձակում մը գործած են թշնամի անկանոն ուժերու վրայ: Փէքինի եւ Թիէն Չինի մէջ ժողովուրդը վախի մատնուած է արդէն:

Թոքիոյէն հասած հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ ճափոնական կուսակցութիւնները եւս կը գնահատեն կառավարութեան բռնած դիրքը եւ խաղաղութեան պահպանման միակ միջոցը կը համարեն ...ճափոնի իրաւունքներուն ճանաչումը Մանչուրիոյ մէջ:

Ժընեւի մէջ տասնբիններուն կը սպասեն ճափոնի պատասխանին, մինչ այդ մտածելով թէ ինչ դիրք պիտի բռնեն, երբկարելի չըլլայ համաձայնութեան մը գալ ճափոնի հետ:

Աւստրիոյ չեզոքացումը

Գրած էինք թէ Աւստրիա պիտի վերածուի յաւիտենապէս չեզոք երկրի մը, միջազգային երաշխաւորութեան տակ:

Միւնխէն կը հետադրեն թէ Աւստրիոյ Հանրապետութեան վարչապետ Տօլֆիւս որ ներկայ էր պավարիական ժողովրդական կուսակցութեան մէկ նիստին, յայտարարեց թէ չեզոքացման այդ լուրերը անհիմն են, այդ մասին ոեւէ խօսակցութիւն չէ եղած եւ թէ ո եւ է կերպով տրամադիր չեն նման ծրագիր մը ընդունելու:

** Այս չեզոքացման խնդիրը վերագրելով Ֆրանսայի ցանկութեանց արտաստահմանի մէջ յարձակումներ սկսան Ֆրանսայի դէմ: Ժուռնալ խասիւ կը բողոքէ այս վերագրումին դէմ որ անգլիական թերթի մը յղացումն է, եւ Ֆրանսա «անմեղ է, կ'ըսէ, այս բանին մէջ, ինչպէս նորածին մանուկ մը»:

Ի՞նչպէս առեւանգեցին աղջիկ մը, ևախկին չեկիստ

Զուիցերիական թերթերը կը գրեն թէ Կուտեպովի նման, վերջերս, Զուիցերիոյ մէջ առեւանգուած է երիտասարդ աղջիկ մը, նախկին չեկիստ:

Պերլինի ռուսական դեսպանին յայտարարութեամբ, քանի մը ամիս առաջ Կրուզլինկէնի դարմանատունը դրուած էր մանկամարդ աղջիկ մը, Մարիա Զիտչիբին, 26 տարեկան: Օրիորդը ծանօթ է նաեւ ուրիշ անունով մը, Գրավ Եւլանով, այդ անուան տակ ծառայած ըլլալով Զեկային հաշուոյն, արտասահմանի մասնաւորաբար Գերմանիոյ մէջ: Առաւօտ մը աղջկան այցելութեան կ'երթայ Մոսկուայի Վերահսկիչ Ճանճնախումբին անդամներէն մին, Րոյսէնման, այն որ ժամանակ մը պաշտօն ստացած էր Մոսկուա տանելու Քեսեդովսկին: Խօսակցութեան պահուն, ներս կը մտնէ դարմանատան բժշկապետը: Օրիորդը պաշտպանութիւն կը խնդրէ բժշկապետէն: Բժշկապետը սենեակէն դուրս հանել կուտայ Մոսկուայի մարդը եւ բացատրութիւն կը պահանջէ: Տրուած պատասխանները թոյլ կուտան բժշկապետին, որ արտօնէ Րոյսէնմանը շարունակել իր խօսակցութիւնը ռուս աղջկան հետ: Նոյն իսկ շարդիլեր, երբ, օր մը ալ, Րոյսէնման կը մեկնի՝ միասին տանելով աղջիկը:

Դեկտեմբեր 1ին, Կրուզլինկէնի կայարանին մէջ կը պարզուի

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. Էջ)

ԵՍ ՔՈՎ ԵՄ ԼԱՑԵԼ ՀՈՒՇԵՐՍ ԻՄ ՍԻՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ...

ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ Է ՊԱՐԲԵԿԱՆԱՑ ՀԱՆՁ

Տարվեղ ասվոսծ էի ձոլեցության ե-
կեղեցի, արեւելյան ուսի, էին պիւ-
ներ, ազգի ունեցվածքի մեծ մասը
ինչպես նաեւ իրա մոր հարստու-
թյան մեծ մասը նվիրեց եկեղեցուն:
Ես ինքս ծնվել եմ հարուստ ընտա-
նիքում, ուր ամեն ինչ առատ էր:
Ես ունեցել եմ ամեն տեսակ հա-
ճույքներ, ինչ որ կարող է տալ
հարստությունը: Ես ապրել եմ
ինչպես ասում են՝ մեծ աշխարհում

ԳՎԱԽՑ ՎԱՂՑԻՑ

(ՀԱՅԵՐԵՆԱԳԻՐ ԱՌԴ· 1908)

ՈՒՈՑ (Կը բացատրուի ձեռագրին շարժառիթը)։ — Նախաբան։

Ես ալ ինչպէս միւսները, ուզեցի գրել իմ կեանքի պատմութիւնը, որովհետեւ ինծի համար ալ կեանքը ունի իր հետաքրքրական կողմերը, ինչպէս ամէն մարդու կեանք։ Ես ալ ունեցայ իմ ուրախ եւ տխուր օրերս, ինչպէս ամէն մարդ։ Ես ալ ունեցայ իմ յոյսերս եւ իմ յուսահատութիւնս, ինչպէս ամէն մարդ։ Ես ալ ունեցայ իմ սէրերս, ինչպէս ամէն մարդ։ Ես ալ ունեցայ իմ ատելութիւններս, ինչպէս ամէն մարդ։ Ես ալ ունեցայ իմ ընկերներս, ինչպէս ամէն մարդ։ Ես ալ ունեցայ իմ թշնամիներս, ինչպէս ամէն մարդ։ Ես ալ ունեցայ իմ ցաւերս, ինչպէս ամէն մարդ։ Ես ալ ունեցայ իմ ուրախութիւններս, ինչպէս ամէն մարդ։ Ես ալ ունեցայ իմ յուսահատութիւնս, ինչպէս ամէն մարդ։ Ես ալ ունեցայ իմ յոյսերս, ինչպէս ամէն մարդ։ Ես ալ ունեցայ իմ կեանքս, ինչպէս ամէն մարդ։ Ես ալ ունեցայ իմ մահս, ինչպէս ամէն մարդ։ Ես ալ ունեցայ իմ յարութիւնս, ինչպէս ամէն մարդ։ Ես ալ ունեցայ իմ դատաստանս, ինչպէս ամէն մարդ։ Ես ալ ունեցայ իմ դժոխքս, ինչպէս ամէն մարդ։ Ես ալ ունեցայ իմ դրախտս, ինչպէս ամէն մարդ։ Ես ալ ունեցայ իմ յաւիտենականութիւնս, ինչպէս ամէն մարդ։ Ես ալ ունեցայ իմ Աստուածս, ինչպէս ամէն մարդ։ Ես ալ ունեցայ իմ Աստուածութիւնս, ինչպէս ամէն մարդ։ Ես ալ ունեցայ իմ Աստուածութեան մասին գիտակցութիւնս, ինչպէս ամէն մարդ։ Ես ալ ունեցայ իմ Աստուածութեան մասին գիտակցութեան մասին գիտակցութիւնս, ինչպէս ամէն մարդ։ Ես ալ ունեցայ իմ Աստուածութեան մասին գիտակցութեան մասին գիտակցութեան մասին գիտակցութիւնս, ինչպէս ամէն մարդ։ Ես ալ ունեցայ իմ Աստուածութեան մասին գիտակցութեան մասին գիտակցութեան մասին գիտակցութեան մասին գիտակցութիւնս, ինչպէս ամէն մարդ։ Ես ալ ունեցայ իմ Աստուածութեան մասին գիտակցութեան մասին գիտակցութեան մասին գիտակցութեան մասին գիտակցութեան մասին գիտակցութիւնս, ինչպէս ամէն մարդ։ Ես ալ ունեցայ իմ Աստուածութեան մասին գիտակցութեան մասին գիտակցութեան մասին գիտակցութեան մասին գիտակցութեան մասին գիտակցութեան մասին գիտակցութիւնս, ինչպէս ամէն մարդ։ Ես ալ ունեցայ իմ Աստուածութեան մասին գիտակցութեան մասին գիտակցութեան մասին գիտակցութեան մասին գիտակցութեան մասին գիտակցութեան մասին գիտակցութեան մասին գիտակցութիւնս, ինչպէս ամէն մարդ։ Ես ալ ունեցայ իմ Աստուածութեան մասին գիտակց

յուզիչ տեսարան մը: Երեք Ռուսեր բռնութեամբ կ'աշխատէին դարմանատունէն կայարան տանիլ աղջիկը, որ կը դիմադրէր, կը մերժէր եւ յուսահատութեամբ կը պայքարէր: Կայարան հասած, աղջիկը երկաթուղիի պաշտօնէութենէն կը խնդրէր ազատել զինքը առեւանգիչներուն ձեռքէն: Բայց ամէն մարդ խենդ մը կը կարծէր աղջիկը: Րոյսէնման եւ իր մարդիկը կը յաջողին չոգեկառք դնել ու տանիլ Մոսկուա: Այնուհետեւ ոչ մէկ լուր այս աղջկան մասին:

Զուիցերիական թերթերը, նկարագրելով այս դէպքը, կը պահանջեն քննութիւն մը բանալ եւ խզել լռութիւնը:

Ց.

Հ. Գ.

Փարիզ եւ արուարձաններ

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

Հ. Ց. Դ. ԵԻՐՈՊԱՑԻ ԿԵԴՐ. ԿՈՄԻՏԷՆ *արտակարգ Ընդհ. Ժողովի կը հրաւիրէ ՓԱՐԻԶԻ, ԻՄԻ - ԼԻ - ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ, ՊՈՒԱ - ԲՕԼՈՆՊԻ, ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ եւ ԱՌՆՈՒՎԻԼ - ՍԱՐՍԷԼԻ Կոմիտէներու, Ենթակոմիտէներու եւ խումբերու անդամները, այսօր, կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2ին* Société Savantesի *սրահին մէջ, 28, rue Serpente: Մէթրօ՝ Օտէօն: Կարեւոր օրակարգ:*

Գաւառ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ «Ադբիւր Սերօբ» ենթակոմիտէի ընդհ. ընկերական ժողովը այսօր, կիր. երեկոյ ժամը 6ին, կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Ց. Դ. Պատանեկան Միութեան ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ այսօր կիր. կէս օրէ վերջ ժամը 2ին իրենց Գրադարանին մէջ:

ՎԻՆԻի կոմիտէն դասախօսական - վիճաբանական ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի Բրիտոպոր, Ռոստոմ, Ապառաժ խումբերու բոլոր ընկերները այսօր կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին Հ. Ց. Դ. Խաժակ ակումբին մէջ:

Կը դասախօսէ՝ ընկ. ՀՐՕՉ: Նիւթ՝ Հ. Ց. Դաշնակցութեան վերաբերմունքը ֆանդէպ Խորհ. Ռուսաստանի եւ Հայաստանի:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

ԱԻՏՕ խումբի դասախօսական-վիճաբանական ժողովը տեղի կ'ունենայ այսօր կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 4.30ին իրենց սովորական ճաւաքատեղին: Կը դասախօսէ ընկեր *Պ. ՀԻՄԻԵԱՆ:*

ԿԱՐՏԱՆԻ ենթակոմիտէի դասախօսական-վիճաբանական ժողովը տեղի կ'ունենայ այսօր կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին Հ. Ց. Դ. Ակումբի մէջ: Կը դասախօսէ ընկեր *Ս. ՄԻԼՏՈՆԵԱՆ:*

ԼՈՒԱՌԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ նախաձեռնութեամբ մօտ օրէն ՕՏԷՕՆ Թ'ԷԹԻԼԻՆի մէջ կը ներկայացուի *«ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ»*: Մանրամասնութիւնները յաջորդով:

Ֆրանսահայ Կարմիր Խաչի Փարիզի մասնաճիւղի *Տարեկան պարահանդէսը* MAC - MAHONի *շքեղ սրահներուն մէջ: 1933 Փետրուար 11ին:*

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ

ՖՐԱՆՍ. ԲԱՆԱԿԻ ՀԱՅ ՆԱԽԿԻՆ ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

26 Յունուար Հինգշաբթի գիշեր ժամը 8.30ին

Petit Journalի *սրահին մէջ,* **21, rue Cadet**

Բանախօս՝ *Պ. ԱՐՇԱԿ ՉՕՊԱՆԵԱՆ,* պատգամաւոր կաթող. ընտրութեան

ՆԻՒԹ՝ ԱՄԻՍ ՄԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Դեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին՝ Օր. Պիւլպիւլեան, Պ. Պ. Սերժ Թորոսեան, Ա. Գմբէթեան եւ Դր. Լաքքայ:

ՄՈՒՏՔԸ՝ ԱԶԱՏ Է

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱԶԱՐՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Փարիզի Հայոց Ադիւտանտամբ Ընկերութեան կողմէ

4 ՓԵՏՐ. ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 10ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒԻՕՏ, ՇԱՆ Չ'ԷԼԻԶԷի ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ 79, Ave. desChamps Elysées

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

Նահատակ Գրագէտներու Բարեկամներ

ԻՐ ՄԱՏԵՆԱՇԱՐԻՆ 7ՐԴ ՀԱՏՈՐԸ

ՏԻԳՐԱՆ ՉԷՕԿԻՒՐԵԱՆԻ «ՎԱՆՔԸ» — «ՀԵՐՈՍԸ»

ԳԻՆ՝ 20 *ՖՐԱՆՔ* կամ 1 *ՏՈԼԱՐ*

M. BARSAMIAN, 121 rue Marcadet, Paris (18)

Գուշակուհի

ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ՉԷՆԻ

կը բացատրէ անցեալը, կ'առաջնորդէ ներկային մէջ, կը գուշակէ ապագան, ըստ ձեռքի գիծերուն, աստղերու եւ քարտերու: Ամէն օր (կիր.ն ալ մէջը) *ժ. 3-7*, բացի Եշ.էն: 62 Rue de la Rochefoucauld, բակին խորը, բ. յարկ, աջ կողմ, Métro Pigalle.

Կ'ՕՒԶՕՒԻ դերձակի աշխատ մը: Դիմել *Պ. ԳՈՐԳԻԿԵԱՆի*: 31, Route Choisy, Ivry s)Seine:

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)
Le Gérant : H. STEPHAN

Արման Կոթիկեան որ պիտի կատարէ (*Աթանէս*)ի դերը

12 րդ ներկայացում *12 րդ ներկայացում*

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

Ղեկավարութեամբ՝ ԱՐՄԱՆ ԿՈԹԻԿԵԱՆի եւ Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆի

ԲԱՑԱՌԻԿ ԵՒ ՇՔԵՂ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Հովանաւորութեամբ Պ. Ս. ՏԷՕՐՄԷՃԵԱՆի

29 Յունուար կիրակի գիշեր ժամը 8.40ին

Sociétés Savantesի ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ **8, rue Danton, Paris**

Métro: St. Michel et Odéon

ի պատիւ ԱՐՄԱՆ ԿՈԹԻԿԵԱՆի կը ներկայացուի

Առաջին անգամ փարիզի մէջ

ԱԻԵՐԱԿՆԵՐԻ ՎՐԱՅ

Տրամ չորս արար Հեղինակ՝ Շիրվանզադէ Բեմադիր՝ Ա. ԿՈԹԻԿԵԱՆ

Կը մասնակցին. — Տիկ. Տիկ. Լիւսի Պետրոսեան, Գայեանէ, Լուսիկ. Ժ. Շաֆ-Պարոնեան, Արմենուհի: Պ. Պ. Գմբէթեան, Թորոսեան, Նիկողոսեան, Շահլամեան, Սանճագ, Գազանճեան:

ՏԵՂԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ 5, 10 ԵՒ 15 ՖՐԱՆՔ

Այս Բացառիկ ներկայացման առթիւ կազմուած յատուկ Յանձնաժողովի անդամներն են՝ Պ. Պ. Հրաչ. Երուանդ. Մկրտիչ Պարսամեան, Լեւոն Մեսրոպ, Ղ. Մելոյեան, Շ. Մարմարեան, Ս. Թէրզեան:

CONSTANTINOPLE

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ ԵՒ ՓԱՆՈՍԵԱՆ ԸՆԿ.

37 Rue Trévise, Métro Cadet **Tél. Taitbout 56—96**

Ցատկապէս ստացած ենք արեւելեան մերգեր եւ ամէն տեսակ նպարեղէններ

Մասնաւորապէս զարկ տուած ըլլալով արեւելեան սուրճի առեւտուրին, յատկապէս կը յանձնարարենք մեր ԱՆԱՐԴԱԽ եւ ԸՆՏԻՐ ՍՈՒՐՃԸ: Կը վաճառենք մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ՝ անմրցելի գիներով եւ մաքուր սպասարկութեամբ:

Livraison à domicile

ՉԱԳՐԵԱՆ ԵՒ ՓԱՓԱՋԵԱՆ

40, RUE D'ABOUKIR

Tel. Louvre 58-75 **Métro: Sentier**

Վաճառատունս մեծաքանակի կողքին *փոքրաքանակի չափ մը* հաստատած է նոյն գիներով, *մետաքսեղէնի, բուրդեղէնի եւ թաւիշի* ամենաճոխ տեսակներու նորոյթի վրայ: Մէկ անգամուան այցելութիւնը կը բաւէ հաստատելու տեղւոյն վրայ մեր ասենանպաստաւոր պայմանները:

ՇԱՆՕԹ.— Գոնֆէքսիոն շինողներու մասնաւոր գին: Գաւառէն եկած ապսպրանքներու շուտով պոհացում կը տրուի:

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

71 rue du Fbg. St. Martin, Paris (10)

Tél. Botzaris 53-61 Métro Château d'Eau ou Gare de l'Est

Դիտութեան վերջին մեթոտներով կը բժշկենք՝ վէներական *ամէն տեսակի հիւանդութիւններ (ջերմամիզուկութիւն, ֆրանկախտ եւայլն), մորթի, ջղային, ստամոքսի եւ կտնացի հիւանդութիւններ:*

Բժշկումը կը կատարուի, X անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով եւ էլեքտրականութեամբ: Կը կատարենք մէզի եւ արեան տարրալուծում:

Կը խնամենք ատամի ամէն տեսակի հիւանդութիւնները: Բուրմն՝ սկսած 100 ֆրանքէն, պրիճ՝ ամերիկեան սիստէմով:

Արժէքները շատ մատչելի-մասնաւոր ղեղչ բանուորներու եւ չքաւորներու: Դարմանատունը բաց է ամէն օր առաւօտեան 9—12 եւ 3—8: Կիրակի եւ տօն օրերը՝ 9—4:

Տօքթ. ԱՍԼԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԹՈՒՔԵՐՈՒ, ՍՏԱՄՈՔԻ եւ ԱՂԻՔՆԵՐՈՒ հիւանդութեանց

34 Bld. de Clichy, Paris. Métro Pigalle Tél. Marcadet 76-65

Հիւանդներ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—8, կիրակի եւ տօն օրեր 10—12: Առաւօտները ժամադրութեամբ:

ՄԱՐՇԷՅԻՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՊԱՆՆԵՐ

Եթէ կ'ուզէք գնել լաւ տեսակի արանց եւ կանանց գուլպաներ **en premier Choix et Hors Cours**

Դիմեցէք մեր վաճառատունը ամենայն վստահութեամբ

P. S. BENVENISTE

2, rue de Lancry, Paris

փափաքողներուն կը դրկուի նմոյշ:

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ իզմիրի Ազգ. հիւանդանոցին

44 Rue Poissonnière. Մէթրօ՝ Bonne Nouvelle

Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան ՓԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնասուած կերակուրներ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌՈՒՄ, ՐԷՔԼԱՄ ՄԻՄԻԱՅՆ 15 ՕՐՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ

Հագուստներ եւ փարտրսիներ կարուած լաւ դերձակներու կողմէ, անգլիական կերպասներ: Բոլորը կը պատկանին մնանկացած եւ հաշուեյարդարի ենթարկուած տուներու: *700* ֆրանքի ապրանքները կը ծախուին *195-295* ֆրանքի: Հոխ տեսակներ: Մասնաւոր րլթուղ:

Maison FELDMAN

14, Ave. Bel Air, (Métro: Nation)

Բացէ ամէն օր մինչեւ իրիկուան ժամը 8: Կիր. օրեր միայն եւ ժամը 4:

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

վիրաբոյժ - ատամնաբոյժ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՔԻԼԹԷԷՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՒԻՃԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՇԱՒ ի

Բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործո ւթիւն

կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն *8*, առտուները ժամադրու ո եամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր:

Métro St. Michel կամ Maubert-Mutualité

Հրաւէր բոլոր փափկաճաշակներուն

ճաշարան ԳԱԼՈ

34 Rue St. Lazare, Paris (9)

Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ

Գինները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անթերի սպասարկութիւն

Մի մոռնաք իր անունի մածունը

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

94, Rue St. Lazare, Paris (9e) Tél. Pigalle 67-69

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարան. ներու առջեւ, կուտայ certificats de coutumesներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները:

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17—19: Նաեւ ժամադրութեամբ

Ի գիտութիւն

Սուրճի գնորդներու դիւրութեան համար մեր բացած ենք rue de Trévise *թոնսթրանթինօփլը նպարավաճառատան մէջ:*

Ամէն անոնք, որ կ'ուզեն աժան եւ լաւ սուրճ ունենալ, կարող են օգտուիլ ՍՈՒԼԹԱՆ գործարանի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ գիներէն: Կեդրոնատեղի՝

"CAFE SULTAN,,

Կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême

Մէթրօ Ccuronnes եւ Parmentier

ՇԱՆՕԹ.— Ամէն գնումի *իսմար* կը տրուի նուէր-կտրօններ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու

Գատուոյ մէտալ Ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Téléphone: TRINITÉ 59—54

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:

Շտն կը կատարուին՝ ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, լուդանկարում (**radiographie**), գեր-մանիշակագոյն, լետ-կարմրագոյն եւ ուլտրակէնեան դարմանում (**radiothérapie profonde**), նաեւ ՏԻԱԹԷՐմիի բոլոր կիրարկումները եւ էլեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մոքսային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:

Թոռաքստաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն: Շակաշիճախտային կամխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապես անվտանգ):

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէածական Քելադրական եւ ֆրէյտեան մեթոտներ:

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները ալքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար:

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ սերքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուն.

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54: Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

Ծախու է *ստիպողական մեկնումի պատճառաւ կեդրոն թաղամասի մէջ կօշկակարի խանութ մը՝ բոլոր կազմածներով (մեքենայ, գործիք եւայլն.) միասին: Բնակարան՝ 2 սենեակ, խոհանոց: Վարձք՝ 3000 ֆրանք, պայ՛ 6 տարի: Մանրամասնութեանց համար դիմել՝ Տէր Յակոբեանի, 14 rue Medéah, Paris (14):*

փութացէք անգամ մը այցելել՝
ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՀԱԼԱՃԵԱՆ
7, Rue de Tracy Tel. Louvre 28-23
(Métro: St. Denis եւ Réaumure)

Ստացած ենք արեւելեան չոր մրգեր, ընտիր օղի եւ թարմ նպարեղէններ:

Փութացէք օգտուիլ առիթէն, բացառիկ զեղչ տնտեսական տագնապին պատճառով բոլոր ապսպրանքներու վրայ:

Ուշադրութիւն մեր գիներուն՝

1. Սուրճ	9	*ֆր.-լիվր*
2. Չայէր պանիր	8	*ֆր.-լիվր*
3. Կեսարիոյ ապուխտ	12.50	*ֆր.-լիվր*
4. Ձերմակ պանիր	6	*ֆր.-լիվր*
5. Ձիթապտուղ	3	*ֆր.-լիվր*
6. Ընտիր օղի	19	*ֆր.-լիթր*

Ամգամ մը այցելեցէք՝ հմտզուելու համար:

Livraison à domicile

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ ՕՐ
24
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
1933
24 Janvier
1933

ՅԴԴ ՏԱՐԻ ԹԻԻ 2094 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԽՐԿՒԻ ԽՕՍՔ

ՄԻԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԻՒՆԸ

Երբ խօսք կ'ըլլայ զաղուէներու ազգային կազմակերպութեան մասին, առ հասարակ հայ մամուլի ուշադրութիւնը կը դառնայ առաջնորդարաններու եւ ազգային այլ կեդրոնական մարմիններուն վրայ: Իսկ աւելի լայն իմաստով, ազգային կեդրոնական մարմնի մը ստեղծումը կը յուզէ միտքերը: Տասնամեայ անցեալը ցոյց կուտայ որ այդ ուղղութեամբ եղած մտահոգութիւնները ու քննադատութիւնները չատ քիչ արդիւնք տուած են: Մեր ազգային կազմակերպական կեանքը կ'ընթանայ երերալով, չատ քիչ անգամ վերելք, բայց յաճախ փլուզում արձանագրելով:

Համազգային կեդրոնական մարմնի մը ստեղծմանվիճաբանութիւնները բերին չատերն այն համոզման, որ նախ անջատ զաղութները պիտի աշխատին լաւ հիմերու վրայ դնել իրենց ազգային կազմակերպութիւնները եւ դառնան հիմնաւորուած առաջնորդական թեմեր (քանի որ ազգային կեանքը տեսակ մը չարունակութիւնը կը մնայ ազգային սահմանադրական սովորութիւններուն), ու ատկէ յետոյ թերեւս ինքնաբեր մղումով ձգտին զաղութէ զաղութ իրարու չաղկապուիլ եւ գլուխ բերել համազաղութային միութիւն մը:

Այս բոլորը ցոյց կուտայ թէ հայ ժողովուրդի ղեկավարներէն մաս մը կը մտածէր արագօրէն եւ վերէն ներմուծել կազմակերպութիւն մը՝ մեր ցիրուցան կեանքին վերջ տալու համար:

Ղեկավարութեան կոչուածներէն ոմանք ալ զոհ կը մնային զոյութիւն ունեցող աւերակներով, կարծես թէ այս ժողովուրդն այդ ցնցոտիներէն աւելին անարժան է:

Այս պայմաններուն մէջ, իրերը թողելով իրենց ընթացքին, հարկ է աւելի հեռանալ կեդրոններէն եւ հասնիլ ամէնէն վերջին միաւորը, — գիւղ, թաղ, արուարձան: Երբ մեր աչքերը կը հեռացնենք կարգ մը կեդրոններէն, ու աւելի ընդարձակ տարածութիւններու վրայ ցրուած հայ զանգուածներու եւ խմբաւորումներու կեանքը ուշադրութեան կ'առնենք, կը տեսնենք որ միաւորը, որ հիմքն է հայ համայնքին, կազմակերպուած չէ:

Ու այս երեւոյթը աղետալի է կրկնակ պատճառներով: Նախ, կեդրոնական կազմակերպութիւնները կամ թոյլ են եւ կամ պառակտուած, ու չեն կրնար իրենց ուշադրութիւնը հասցնել մինչեւ յետին գիւղն ու արուարձանը: Ուրեմն այդ խմբաւորումները կը մնան առանց ղեկավարութեան, առանց թելադրանքի եւ օժանդակութեան. իսկ, երկրորդ, այդ միաւորները կը կլանուին իրենց չրջապատէն եւ կը ծիւրին. որովհետեւ որպէս փոքրիկ միաւորներ աւելի անզօր են դիմադրելու:

Մօտեցէք այդ փոքրիկ համախմբումներուն, ու դուք պիտի տեսնէք թէ ո՛րքան արիւնոտած սրտեր կան, դուք պիտի տեսնէք թէ ի՛նչ սրտառուչ սպասումներ ունին իրենցմէ հեռու կեդրոններէն, եւ ի՛նչքան մեծ է անոնց բաղձանքը ազգային ղեկավարութեան մը ձայնը լսելու, ղեկավարութիւն մը որ պիտի կրնար իրենց կեանքն ալ չարժման մը մէջ դնել:

Վերէն եղած ճիգերն ու հակամարտութիւնները տարիներով ստեղծած են սպասողական հոգեբանութիւն մը ցրուած փոքրիկ զաղութներու եւ համախմբումներուն մէջ: Այդ միաւորները սպասեցին եւ տակաւին կը սպասեն որ ազգային կազմակերպութիւն մը ստեղծուի եւ որոշ կեդրոններէն ճիւղաւորի մինչեւ գիւղերը, մինչեւ վերջին հայկական խումբը: Իսկ միւս կողմէ՝ կեդրոններու միացումով՝ ազգային կեդրոնական կամք մը կերտուի, որպէս զի ցրուած հայութիւնը գոնէ հոգեկան միութիւն մը ներկայացնէ:

Այս սպասողական հոգեբանութենէն պէտք է բուժել մեր ժողովուրդը: Տասը տարիներու փորձառութիւնը բաւական է, որ գոնէ հայ մամուլի թելադրանքը ուղղուի ուղղակի հայ զանգուածներու միաւորներուն: Նախաձեռնութիւնը պիտի գայ միաւորներէն: Գիւղը, թաղը, արուարձանը պէտք է կազմակերպուի, փոքրիկ ազգային միութիւն մը ունենայ, մշակութային կամ իրերօգնութեան գործի մը չուրջ համախմբուի:

Գաղութէ գաղութ, հայ ժողովուրդը ցրուած է հարիւրաւոր եւ հազարաւոր վայրերու մէջ: Այս բջիջները պէտք է կազմակերպուին եւ ունենան իրենց ազգային մարմինը: Հայ գաղութներու ազգապահպանման յենարանները այս կազմակերպուած բջիջներն են: Հիմքը միաւորն է, ինչպէս երկիր եղած ժամանակը հիմքը գիւղն էր, որ ունէր իր գիւղապետը եւ գիւղական խորհուրդը:

Այսօր, աշխարհէ աշխարհ թափառելով, եւրոպական քաղաքակրթութեանց հետ հաղորդուելով՝ չատերը կրնան քմծիծաղով յիշել հին գիւղի կազմակերպական կեանքը: Բայց այն գիւղը գոնէ գիւղապետ մը ունէր: Իսկ այսօրուան գիւղը ոչ գիւղապետ ունի եւ ոչ ալ թաղական խորհուրդ:

Անկամութիւնն ու չատ յաճախ չկամութիւնը գիւղէ գիւղ ցրուած բեկորները փոխանակ քով քովի բերելու, կը նպաստէ անոնց անհատական կամ ընտանեկան մեկուսացման:

Ատենն է որ լուրջ ուշադրութեան առնուի գիւղերու եւ փոքրիկ միաւորներու կազմակերպութեան խնդիրը: Նախաձեռնութիւնը պիտի գայ հէնց այդ միաւորէն: Ամէն տեղ գիտակից ու նախաձեռնութեան ոգի ունեցող հայրենակիցներ կան եւ կարող են իրենց չրջապատը համախմբել ազգային միութեան մը չուրջ: Ամէն տեղ 3 — 5 հոգիանոց վարչութիւն մը թող գայ ու բռնէ խաւար ու բարի ժամանակներու գիւղապետին տեղը:

Եթէ Ֆրանսայի եւ միւս գաղութներու հարիւրաւոր գիւղերը կամ միաւորները, անխափ, յաջողին իրենց փոքրիկ կազմակերպութիւնն ունենալ եւ դարձնեն զանոնք տեւական ու պարտադիր հաստատութիւններ, հայ գաղութներու ընդհանուր եւ ազգային չէնքի ամուր հիմերը նետած կ'ըլլան: Այդ ամուր հիմերուն վրայ միայն կարող է բարձրանալ գաղութահայ ազգային չէնքը, ու հետզհետէ դառնալ կեդրոնական կամք մը:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ա՛Լ ԲԱՒԱԿԱՆ Է...

—·—

Bible Lands անունով միսիոնարական ընկերութիւն մը կայ Լոնտոնի մէջ որ ներկայիս կը խնամէ տասներկու հաներկայիս կը խնամէ տասներկու հայ որբուհիներ 7 — 15 տարեկան:

Տեսած եմ զանոնք: Պոլսէն կամ Ցունաստանէն հաւաքուած խլեակներ որոնք կը բնակին առանձին տան մը մէջ՝ ընկերութեան հարտուդարին ամիսկան հսկողութեան տակ, ստանալով դաստիարակութիւն մը որ հայեցի չէ երբեմ: Բացարձակօրէն կտրուած են գաղութէն որ արդէն ամնոց գոյութեանն անգամ անծանօթ է:

Գիտեմ որ անօթի չեն մնար ու բարձ մը ունին իրենց գլուխը հանգչեցնելու համար: Բայց գիտեմ նաեւ որ հայերէն խօսելու արտօնութիւն ունին շաբաթը միայն մէկ օր, իսկ Հայոց եկեղեցին երթալու ազատութենէն — գուցէ Ցունաստանի ու Զատկին — զրկուած են՝ ուղղափառ կղերական – բարտուդարին հրամանով:

— Դրամը մենք կը ճարենք· մեր ուզածին պէս կրնանք վարուիլ անոնց հետ:

Անշուշտ: Մեր ապիկարութիւնը դեռ շատ բաներ ընել կուտայ մեզի:

×

Բայց տարբեր նիւթի մասին պիտի խօսէի: Այս բարեխնամ ընկերութիւնը հրատարակած էր ազդ մը Ցունաստանի առթիւ եւ կը ցրուէր տուներ տուներ· ահաւասիկ թարգմանութիւնը·

— « *Եթէ անոնք ըսէին Աստուած չկայ, կայ միայն Ալլահ եւ Մուհամմէտ անոր մարգարէն է, չէին մեռնէր: Եթէ ուրանային Քիստոսը, հաղարաւոր Հայեր չպիտի կարդուէին, չպիտի աքսորուէին ու սովամահ չպիտի ըլլային: Բայց անոնք հաւատարիմ մնացին: Հիմա մենք պարտաւոր ենք փրկել վերապրողները* »:

×

Մինչեւ ե՞րբ այս լացը· դեռ բանի՞ տարի պէտք է ողբան մեր վրայ· ե՞րբ պիտի սթափինք· ե՞րբ պիտի հասկըցնենք Եւրոպային թէ մենք երէկուան ջարդուող ժողովուրդը չենք, այլ ուժեղ, կենսունակ, չարհաշ ու ստեղծագործող ցեղը· ե՞րբ, միլիոնատէր մենք – աղաներ...

Ճանչցանք Եւրոպան եւ ինչպէ՞ս... եթէ բառասուն տարի փոխանակ «ջարդուեցանք»ի, «ջարդեցինք» պոռայինք, տարբեր կ'ըլլար մեր վիճակը այսօր, որովհետեւ զոհն է միշտ յանցաւորը:

Ե՞րբ կը սորվինք մեր դասը:

ԺԻՐԱՑՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ճախոն կը մնարժէ իրաւախոհութիւնը

ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԿՂ ՄՆԱՑ ՊԱՐՏԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՃԱՄԲԱՆ

Ճափոնական պատուիրակութիւնը իր կառավարութենէն ստացած պատասխանը հաղորդեց 19ներու յանձնաժողովին որ քննելով զայն գտաւ բոլորովին անհաչտ իր տեսակէտներուն: Միւս կողմէ նկատի առնելով չինական պահանջները որուն պատճէնը հաղորդուած էր չհաղթգոտող կողմերուն, յանձնաժողովը գտաւ որ երկու կողմերու միջեւ հասկացողութեան դեռին չկար:

Ուրեմն 19ներու ժողովը այլ եւս իրաւասութեան մը կարելիութիւնը չի տեսներ այս խնդրին մէջ, խնդիրը պիտի յանձնէ Ազգերու Դաշնակցութեան յառաջիկայ ժողովին, որ եթէ իր կարդին նոյնը հաստատէ, պիտի թաղուի իրաւարարութիւնը եւ պիտի բռնուի պարտադրութեանց ճամբան, ըստ ազգերու դաշինքին տրամադրութեանց:

Ուրեմն, յանձնաժողովը այսօր ալ նիստ պիտի գումարէ իր վերջնական տեղեկագիրը խմբագրելու համար որպէս զի զայն ներկայացնէ երեքշաբթի օրուան ընդհ. ժողովին:

Ճափոնական պատուիրակութիւնը պիտի սպասէ մինչեւ որ Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդը իր որոշումը տայ:

* Փարիզի չինական դեսպանատունը կը հաղորդէ թէ Ճափոնցիները կը շարունակեն իրենց յարձակողականը Եհոլի գրաւման համար: Ըստ իրենց սովորական ռազմավարութեան, Ճափոնցիները նախապէս կը ղրկեն Մանչուքուոյի զօրքերը որոնց թիկունքը պաշտպանուած է Ճափոնական ուժերով: Ընդհանուր յարձակողական մը կը պատրաստուի Մարտի համար:

** Զին ազգային կառավարութեան արտաքին նախարարը ի պատասխան Ճափոնի արտաքին նախարարին խօսած մէկ ճառին յայտարարեց հետեւեալը·

— Ճափոն նախաբարը բացէ ի բաց յայտնեց իրենց մտադրութիւնը Եհոլը գրաւելու մասին: Անօգուտ ժամալաճառութիւն է պատասխանելը: Չինաստանի ընթացքը չատ պարզ է· պէտք է որ Մանչուքուօն, իբր Ճափոնի կողմէ ստեղծուած եւ պաշտպանուած պետութիւն անհետանայ եւ Չինաստան վերադառնայ իր վեհապետական իրաւունքներով արեւելեան այդ երեք նահանգներուն վրայ: Ո եւ է համաձայնութիւն կարելի չէ այս մասին որչափ ատեն որ Ճափոնի կողմէ Մանչուրիոյ մէջ հաստատուած վարչաձեւը չի յայտարարուիր ապօրէն եւ չի դադրիր գործելէ:

Հիթլէականները ցոյց մը ըրին Պերլինի մէջ

ԿՈՒԻՆԵՐՈՒ ՊԱՀՈՒՆ ՔՍԱՆ ՀՈԳԻ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԵՑԱՆ

Կիրակի օր, սաստիկ ցուրտի եւ ձիւնամրրիկի պահուն, Պերլինի մէջ տեղի ունեցաւ ազգային – ընկերվարականներու կողմէ սարքուած ցոյցը, երեք տարի առաջ հակառակորդներու կողմէ սպաննուած Նազիի մը գերեզմանին վրայ դրուած չիրիմին բացման առթիւ: Այս ցոյցը անոր համար կարեւոր էր, որովհետեւ տեղի պիտի ունենար Պիւլովփլացի վրայ, գերման համայնավար կուսակցութեան կեդրոնի չէնքին առջեւ, եւ այս պատճառաւ կը վախցուէր ծանր ընդհարումներէ:

Ոստիկանութիւնը չատ լուրջ միջոցներ ձեռք առած էր եւ ճամբաները կտրած: Հրապարակին վրայ զէն ի ձեռին զօրախումբեր պատրաստ կեցած էին: Որովհետեւ 18 ամիս առաջ նմանօրինակ ցոյցի մը պահուն, տունէ մը արձակուած զէնքերով երկու ոստիկան սպաննուած էին, ոստիկանութիւնը հրաման տուաւ չրջակայ փողոցի բոլոր տուներուն, զոց պահել պատուհանները, իսկ ամէն տունի վրայ ոստիկաններ զէն ի ձեռին պահակ կը սպասէին:

Ժամը 1·30էն սկսեալ հիթլէրեան յարձակման զօրամասերը, դրօշներն պարզած, եւ երաժշտախումբի առաջնորդութեամբ եկան հաւաքուիլ նոյն հրապարակը, ճիշդ դէմը Լիսնէնթհաուզի — Լիսնէնթհի տուն — որուն վրայ կը ծածանէր խոշոր կարմիր դրօշակ մը, դեղին յատակի վրայ մուրճ ու մանգաղով՝ խորհրդանշան համայնավար կուսակցութեան: Շէնքին ճակատը զրուած էին Լէնինի, Լիսնէնթհի եւ Րոզա Լիւքսէնպուրգի նկարները:

Մինչ այս համախմբումը տեղի կ'ունենար, անդին Նիքոլայի զերեզմանատան մէջ, Հիթլէր, շրջապատուած իր սպայակոյտէն, գովեստը կ'ընէր մեռած իրենց ընկերոջ, «Հերոս՝ որ զոհ գնաց իր խմբալին հաւատքովը լեցուած»:

Ճառը աւարտելուն, յարձակման խումբերը տողանցք մը կատարեցին զերեզմանին առջեւէն, մինչ իրենց պետը, գլխարաց, առատօրէն ինկող ձիւնին տակ, կը բարեւէր անցնող ամէն խումբ:

Հիթլէրեանները որոնք 16,000 հոգի էին, պաշտօնական գնացքով մեկնեցան եւ ցրուեցան իրենց տեղերը:

Համայնավարներու դէմ այս սպառնական եւ գրգռիչ ցոյցին դէմ, համայնավարները յայտնեցին թէ հրահանգ տուած են իրենց մարդոց հանդարտ կենալ: Եւ սակայն կարգ մը փողոցներու մէջ կռիւներ եղան համայնավար խմբակներու եւ ազգայնականներու ոստիկաններու միջեւ, ատոր հետեւանքով քանի մը ոստիկաններ, ինչպէս նաեւ քանի չափ քաղաքացիներ, ազգայնական ու համայնավար, վիրաւորուեցան:

Այս ցոյցին իբր հակացոյց, վաղը, համայնավարները «հակաՖաչիստ» մեծ ցոյց մը պիտի կազմակերպեն:

Ռուսիա ի խնդիր շուկաներու

Հռոմէն կը հեռագրեն թէ Ռուսիոյ արտաքին առեւտուրի ներկայացուցիչին եւ կառավարութեան միջեւ բանակցութիւններ կը կատարուին ներկայիս, տնտեսական նոր համաձայնութիւն մը կնքելու համար Իտալիոյ եւ Ռուսիոյ միջեւ:

Վարշաւայէն ալ կը հեռագրեն թէ խզուեցան բանակցութիւնները, որ տեղի կ'ունենային Ռուսիոյ եւ Լեհաստանի ներկայացուցիչներուն միջեւ, առեւտրական յարաբերութիւններու համաձայնութեան մը շուրջ:

Եուկոսլաւ թագաւորը Ռումանիա կ'երթայ

ՊՈՒԿՐԷՇ 22·— Եուկոսլաւիոյ Ալեքսանդր թագաւորն ու թագուհին, որոնց կ'ընկերանայ արտաքին նախարար Պ. Սէվրիչ, մասնաւոր կառախումբով մեկնած ըլլալով իրենց մայրաքաղաքէն հասան Ռումանիա: Ռումէն թագաւորին կողմէ պալատին արարողապետը մինչեւ սահմանագլուխ ընդառաջ երթալով ընդունեց զանոնք: Եուկոսլաւ վեհապետները վաղը առտու պիտի այցելեն Ռումէն վեհապետին եւ քանի մը օր պիտի մնան հոն: Քաղաքական կարեւորութիւն կը տրուի այս այցելութեան:

Զինովիեվ եւ Քամենեֆ ախտուռած

Մոսկուայէն եկած հեռագրի մը համաձայն համայնավար կուսակցութեան քաղաքական դիւանը որոշեց Սիպերիա աքսորել ընդդիմադիր բազմաթիւ գլխաւորներ, որոնց մէջ են երբորդ միջազգայնականին նախագահ Զինովիեվ, ընդդիմադիրներու պետ՝ Քամենեֆ, գործաւարներու խորհուրդին նախկին փոխ նախագահ Շմիթ: Ուրիշ պատիժներ ալ պիտի սահմանուին ուրիշ ընդդիմադիրներու:

Անգլեսպարսիկ խարխուլային վէճը

Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդը որ այսօր կը գումարուի իր օրակարգին վրայ ունի ի մէջ այլոց նաեւ անդլեսպարսիկ քարիւղային վէճը:

Այս առթիւ պարսիկ կառավարութիւնը հրապարակեց յուշագիր մը՝ պարզելով խնդրին ծագումը: Պարսկաստան կը յայտարարէ թէ անգլիական կառավարութիւնը դուցէ թիւրիմացութեամբ կարծեց միջամտել անգլեսպարսիկ քարիւղի ընկերութեան եւ թէհրանի կառավարութեան միջեւ ծագած վէճին:

« Միջամտել երկու կողմերուն միջեւ, արդարեւ յաւակնիլ էր վէճը առնել պատկանեալ դատարաններուն ձեռքէն, եւ այնպէս հարուած մը տալ Պարսկաստանի արդարադատական անկախութեան»:

Պարսիկ կառավարութիւնը կը ցանկայ որ միջադէպը չխանգարէ բարեկամական յարաբերութիւնները որ կան Անգլիոյ եւ Պարսկաստանի միջեւ: Մեծն – Բրիտանիա ոչ իսկ ձեռնարկեց օգտագործելու օրէնքի ճամբաները որ բաց էին իրեն առջեւ պարսկական ազգային օրէնքներով իսկ, որով, երբեք իրաւունք չունի այս պարագան դարձնելու դիւանագիտական խնդիր մը եւ անհիմն է իր պահանջը զայն լուծելու ազգերու դաշինքին 15րդ յօդուածին համաձայն:

ՄԶԿԻԹՆԵՐԸ ՀԱՇՈՒԵՑԱՐԴԱՐԻ ԿԵՆԹԱՐԿՈՒԻՆ

Ենկիւրիէն կը գրեն թէ պաշտօնաթերթի վերջին թիւին մէջ նոր կանոնադիր մը պիտի հրատարակուի մզկիթներու դաստուրման եւ պաշտօնէութեան կազմին մասին:

Մզկիթները այս կանոնադրին հիմերուն վրայ եւ իրական պահանջներու համաձայն նոր դաստուրման պիտի ենթարկուին: Դաստուրումը պիտի կատարուին մասնաւոր յանձնաժողովներ, նախագահութեամբ Եվզաֆի տնօրէնին կամ պաշտօնեաներուն, իսկ ատոնց չգտնուած պարագային՝ քաղաքային ամենաբարձր պաշտօնեային: Տրուելիք որոշումները, Եվզաֆը ընդհ. տնօրէնութեան կողմէն վաւերացուելէ յետոյ, վերջնական հանգամանք կը ստանան:

Նոր կանոնադրին մէկ յօդուածին համաձայն, վարիները, իմամները եւ հաթիպները թէեւ կրնան իրենց պարտականութենէն դուրս ալ կրել իրենց տարազը, բայց այդ պարագային պէտք է հագնին սեւ կամ մուխ գոյն ճիւպպէ մը, կամ ծունկերէն վար 15 սանթիմեթրէն պակաս ըլլալու պայմանով՝ ուղիղ օձիքով իլմիխ մը: Այս տարազով չեն կրնար կրել պարկի, մեծ թիթիղի եւ կողովի նման առարկաներ, որոնք ժողովուրդին ծաղրը կրնան չարժել: Վարկարեկիչ ընթացքներու մէջ ալ պէտք չէ գտնուին:

(Յուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. Էջ)

ՕՐԻՆ ՈՒՅՆ
(Լ. ՇՈՒՇ)

(Թարգմ. Հիվիհով Կեռոգլեն Լևոնի պատմվածքից)

6.

ԿԱՏԱՐՎԱԾ ԻՆ ՄԱՀԱՊԱՏԻԺ

Ծուռտաւոր 17ին, Մարթիլոյ փոքր-ասիական «Ծովեզերյան եւ Վէլայէթ» թերթը, Ելօնե Ineatre չեղած մեծ արուեստը, որ տարիներուն ունէր Պոլսոյ մէջ, ներկայացուց Ֆրանսական Թատրոնի Մարգարիտ Մորիսոնի դերին մէջ։ Ելօնե Ինկլիզ ալ, որ Մարթիլոյ մէջ կը գտնուէր, ներկայ էր ներկայացման։ Ան ինքզինքը կը գտնէր ամբողջ թատերասէր քաղաքի մը ուշադրութեան կեդրոնը։ Ամէն կողմէ կը հետեւէին անոր ամէն շարժումներուն։ Ամէն կողմէ կը լսուէին ծափահարութիւններ։ Ամէն կողմէ կը նետուէին ծաղիկներ։ Ելօնե Ինկլիզ ալ, որ ամէն անգամ հանրութեան առջեւ կը հանդիսանար, ինքզինքը կը զգար ինչպէս ձուկ մը ջուրին մէջ։ Ան կը գիտնար, որ ինքը ծնած էր բեմի համար։ Ան կը գիտնար, որ ինքը ծնած էր ներշնչելու համար։ Ան կը գիտնար, որ ինքը ծնած էր ուրիշներուն

ԳԻՆԻ ՏԱՐԱՓ

(ԱՐՁԱԿԱԽՈՍՈՒԹԻՒՆ ԼՈՒՍ. 1908)

ՄԵԼԻՔ. — Դուռ բացուիլ միտոյ յետոյ, տեսայ որ տիկին մը եւ աղջիկ մը ներս կը մտնեն, ինծի ծանօթ ըլլալնին համար, առանց սենեակիս մէջ եղած ուրիշներուն ալ ուշադրութիւն ընելու, ուղղակի ինծի մօտեցան։ Տիկինը, որ ինծի տեսնելով ակնյայտնի զարմացում մը ցոյց տուաւ, ինծի ներողութիւն խնդրեց եւ ըսաւ թէ իրենք սխալմամբ սենեակս մտած են։ Ես ալ պատասխանեցի թէ ոչ մէկ վնաս կայ, եւ թէ ինչ որ կրնամ ընել իրենց համար, պատրաստ եմ։ Տիկինը ըսաւ թէ ինք Պարոն Ա.ի կինն է, եւ թէ ամուսինը ինծի հետ խօսելիք ունի։ Ես ալ ըսի թէ ամուսինը ինծի հետ ոչ մէկ խօսելիք ունի, եւ թէ ինք ինծի հետ խօսելիք ունենալու համար ինծի ծանօթանալու պէտք չունի։ Ապա տիկինը ինծի հարցուց թէ ինչո՞ւ ես այդպէս կ՚ըսեմ։ Ես ալ պատասխանեցի թէ ամուսինը ինծի հետ ոչ մէկ խօսելիք ունի, որովհետեւ ինծի հետ ամէն խօսելիքը վերջացուցած է։ Տիկինը ըսաւ թէ ամուսինը ինծի հետ խօսելիք ունի, եւ թէ ինք ինծի կը խնդրէ որ ամուսինը ինծի հետ խօսելիք ունենալու համար ինծի ծանօթանամ։ Ես ալ ըսի թէ ամուսինը ինծի հետ խօսելիք ունենալու համար ինծի ծանօթանալու պէտք չունի։ Տիկինը ըսաւ թէ ամուսինը ինծի հետ խօսելիք ունի, եւ թէ ինք ինծի կը խնդրէ որ ամուսինը ինծի հետ խօսելիք ունենալու համար ինծի ծանօթանամ։ Ես ալ ըսի թէ ամուսինը ինծի հետ ոչ մէկ

Բարձր հովանաւորութեամբ Ֆրանսայի Մարմնակրթական նախարար Մ. ՄԱՐՔՕՄՊԻ

Հ. Մ. Ը. Մ. Ի ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Ղեկավարութեամբ **Պ. ԵԱՂՄՈՒՐԵԱՆԻ,** պարի փրոֆէսէօր

28 Յունուար Շաբաթ գիշեր, Hôtel Moderneի *շէնքի սրահներուն մէջ* (Place de la Rpéublique)

Փայլուն յայտագիրը — Աստիպ անակնկալները — Ճոխ եւ դիւրամատչելի պիւֆէ — Պարի (Ֆօքս-Թանկօ) եւ «Մարզականըմբռնումով» ծպտեալներու մրցումներ — Նուագախումբ ORHESTRE ARGENTIN

PESENTI *եւ իր երգչուհին* (Coliseumէ): ALBERT'S JAZZ

ՄՈՒՏՔ **20** ՖՐԱՆՔ

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՅՈՒՐՏԸ իր սաստկութիւնը տակաւ կ'աւելցնէ: Փարիզի մէջ երէկ եւ այսօր ջերմաչափը զէրոյէն վար 7 կը ցուցնէր գիշերը, իսկ 4 ցերեկը: Գաւառները աւելի սաստիկ է: Օվէրնեի մէջ ցուրտը 12 աստիճան է: Պուա տը Պուլոնի եւ վէնսէնի անտառին ՝ինները սառած էին, եւ հակառակ արգելքին շատեր գացին չմշկելու: Ըստ օդերեւոյթաբաններու, ցուրտի այս հոսանքը կուգայ կեդրոնական Եւրոպայէն, հիւսիս արեւելեան հովի մը միջոցաւ, եւ թէ յոյս չկայ որ օդը մեղմանայ այս օրերուն: Եւ այս բոլորին վրայ կռիւի սաստիկ համաճարակը···:

«ՆԱԽԱԳԱՀ ՏՈՒՄԸՐ» անունով շոգենաւ մը որ կը պատկանի Մէսաժըրի Մարիթիմի, հանդիսաւորապէս ծով իջուցուեցաւ կիրակի օր, Մարսէյլի մօտ, Լասիօթայի նաւարանէն:

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԿՏՐՕՆՆԵՐԸ.— Գահիրէի խառն դատարանը որոշեց որ Եգիպտոսի հանրային պարտքի կտրօնները ոսկեդրամ վճարուին: Անգլիոյ կողմէ ոսկի դրամանիշին ջնջուելուն հակառակ՝ եգիպտական դատարանին այս որոշումը վիճելի նոր խնդիր մը կը յարուցանէ: Եգիպտական կառավարութիւնը վերաբաննութեան պիտի դիմէ այս վճիռին դէմ, որ տրուած է Անգլիացի, Ֆրանսացի եւ Իտալացի դատաւորներ պարունակող ատեանէ մը:

ԼՈՆՏՈՆԻ մէջ օթօպիւսներու գործադուլը կը շարունակուի, այնպէս որ հաղորդակցութիւնները մեծապէս խանգարուած են: 13,000 վարիչներ ու տոմսավաճառներ թողած են աշխատանքը:

ՃԱՓՈՆԻ ԲՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ.— 1930ին կատարուած մարդահամարին արդիւնքը հրատարակուեցաւ: Ասոր համաձայն, Ճափոնի ընդհանուր բնակչութեան թիւը, գաղթավայրերն ալ միասին, կը հասնի 90,396,043ի, որուն 64 միլիոն 450,005ը միայն Ճափոնի հողամասին մէջ: Ասոնցմէ 32,390,150ը այր են, իսկ 32,089,850 կին: Մայրաքաղաք Թօքիօ ունի 5,408,000 բնակիչ:

ՊԱՐՈՒԿԱԿԱՆ նախկին նախարար Թիմուրբաշ, որ Շահին հրամանով իր տան մէջ հսկողութեան տակ է, պիտի դատուի մօտ օրէն:

«ԱՐՖ – ԱՆ – ՍԻԼ» սաւառնակը որ Ֆրանսայէն մեկնած էր Հարաւային Ամերիկա երթալու համար, ճամբան երկու տեղ իջնել հարկադրուելէ յետոյ, յաջողեցաւ Պուէնոս – Այրէս հասնիլ կիրակի օր:

ԱՆԳԼԻԱՑԻ նշանաւոր վիպագիր Ճորճ Մուր մեռաւ 81 տարեկան հասակին մէջ:

Արման Կոթիկեան որ պիտի կատարէ (*Աթանէս*)ի դերը

12 րդ ներկայացում

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

Ղեկավարութեամբ՝ ԱՐՄԱՆ ԿՈԹԻԿԵԱՆԻ եւ Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ

ԲԱՑԱՌԻԿ ԵՒ ՇՔԵՂ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Հովանաւորութեամբ Պ. Ս. ՏԻՕՔՄԷՃԵԱՆԻ

29 Յունուար կիրակի գիշեր ժամը 8.40ին

Sociétés Savantesի ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ **8, rue Danton, Paris**

Métro: St. Michel et Odéon

ի պատիւ ԱՐՄԱՆ ԿՈԹԻԿԵԱՆԻ կը ներկայացուի

Ա.ռաջին անգամ Փարիզի մէջ

ԱԻԵՐԱԿՆԵՐԻ ՎՐԱՅ

Տրամ չորս արար

Հեղինակ՝ Շիրվանզադէ

Բեմադիր՝ Ա. ԿՈԹԻԿԵԱՆ

Կը մասնակցին.— Տիկ. Տիկ. Լիւսի Պետրոսեան, Գայեանէ, Լուսիկ, Ժ. Շահ-Պարոնեան, Արմենուհի, Պ. Պ. Գրբէեթեան, Թորոսեան, Նիկողոսեան, Շահլամեան, Յանճագ, Գազանճեան:

ՏԵՂԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ 5, 10 ԵՒ 15 ՖՐԱՆՔ

Այս բացառիկ ներկայացման առթիւ կազմուած յատուկ Յանձնաժողովի անդամներն են՝ Պ. Պ. Հրաչ Երուանդ. Մկրտիչ Պարսամեան, Լիւսի Մեսրոպ, Ղ. Մելոյեան, Հ. Մարմարեան, Ս. Թէրզեան:

ՄՈՒՐՇԷՃԻՆԵՐ ԵՒ ԽՈՆՈՒԹՈՒԱՆՆԵՐ

Եթէ կ'ուզէք գնել լաւ սեսակի արանց եւ կանանց գուլպաներ

en premier Choix et Hors Cours

Դիմեցէք մեր վաճառատունը ամենայն վստահութեամբ

P. S. BENVENISTE

2, rue de Lancry, Paris

փափաքողներուն կը դրկուի նմոյշ:

ՓԱՐԻԶ ԵՒ ԱՐՈՒԱՐՁԱՆՔՆԵՐ

Հ. Դ.

ՓԱՐԻԶԻ եւ արուարձաններու ընկերներու հանդիպումը տեղի կ'ունենայ ամէն Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Քաֆէ տը Սուրսի ներքնասրահը, Մէթրօ Օտէոնի ճիշդ դիմացը:

ՊԻԼՎԻԼԻ Ռոստոմ խումբի ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը ճիշդ 8.30ին Ռոստոմի Գրադարանը: Կարեւոր օրակարգ:

Գաւառ

ԼԻՈՆԻ անդամական ընդհ. ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Դաշնակցութեան Ակումբ-Ընթերցարանը: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Ներկայանալ անդամատետրով:

ԼԻՈՆԻ Մարմինին ընկերահամակրական դասախօսական ժողովը 3 Փետրուար, Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Դաշնակցութեան Գրադարանը, 40 rue Pierre-Corneille, ընկ. ՔՀՆտիրեանի ճաշարանը:

Կը դասախօսէ՝ ԸՆԿ. Վ. ՉՈՒԼՂԻՐԵԱՆ

Նիւթ՝ դեմոկրատիա, ֆաշիզմ, տիկտատուրա եւ պոլշեւիզմ

«Փետրուար 18»ը կը տօնուի Փարիզի մէջ

ՆԱԽԱՁԵՌՈՒԹԵԱՄԲ ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ

19 Փետրուար Կիրակի իրիկուն, Sociétés Savantesի *սրահին մէջ*

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ Ցանուց Միութիւնը յառաջիկայ Մարտ *18*ին, ցաքաթ իրիկուն պիտի կազմակերպէ շքեղ պարանցիկ ե-րեկոյթ մը:

Կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ այս թուականը:

Դպրոցասէրի Ցանուց Միութեան վարչութիւն

ՀՈՒՇԱՏԻՏԸ

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Փարիզի մասնաճիւղին շաբաթական դասախօսութիւնը այս Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին Ցլորիայի մէջ: Բարձրն Պրէշիեան կուտայ Սուրիոյ հայ գաղթականներու եւ որբերու կեանքէն տպաւորութիւններ, կը ներկայացնէ վահագնեան ֆիլմը, առնուած Սուրիոյ հայ կեանքէն, իսկ Շ. Նարդունի՝ ներգաղթի քաղաքականութեան քննադատութիւնը: Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները:

ՀՐԱՒԷՐ

Լիոնի Հայ Էվդէոնականները կը հրաւիրուին կարեւոր խորհրդակցութեան մը համար այս Կիրակի ժամը 2.30ին, 40 rue Pierre Corneille. *Քհնտէրեանի ճաշարանը:*

Կ'ՈՒԶՈՒԻ դերձակի աշկերտ մը: Դիմել Պ. ԳՈՐԳԻԿԵԱՆի: 31, Route Choisy, Ivry s)Seine:

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

Le Gérant : H. STEPHAN

E. TER-MINASSIAN

Export und import, Komissionen und Vertretungen

ՅԱՆՁՆ կ'առնէ կատարել գերմանիոյ մէջ վաճառքը հիմ նիւթերու (չոր պտուղ, ադիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու:

Կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց:

Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30. Allemagne.

ՀԱՑԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

75 Ave. de Verdun, Issy-les-Moulineaux, Seine, France, Tél. 166 Issy

Եթէ կ'ուզէք ձեր ստամոքսի առողջութիւնը չխանգարել փնտռեցէք բոլոր նպարավաճառներուն մօտ Maison STÈPAN*ի համեղ ՍԻՄԻԹՆԵՐԸ, որոնք թարմ կը մնան մինչեւ 1 ամիս:*

Մասնաւոր յանձնարարութեանց վրայ, մեր արդիական փուռին մէջ կը պատրաստենք՝ լաիմէճիւն, չէօրէք, պանիրով, ապուխասով եւ թայինով փիտէներ, պուղաչա եւ ամէն տեսակ եւրոպական եւ արեւելեան անուշեղէններ:

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ դաւառներէ եւ արտասահմանէ:

Արագ առաքում: 3 քիլօէն սկսեալ ապսպրանքները կը յանձնենք բնակարան:

ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՇՈՒԿԱՅԱԿԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու

Պատուոյ մէտալլ Ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Téléphone: TRINITÉ 59—54

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:

Շէն կը կատարուին՝ ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, չորանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլտրակէնեան դարմանում (radiothérapie profonde), նաեւ ՏԻԱԹԷՐՄիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ծեները, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործածած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն: Հակաշիճախտային կամ խարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէածական ՍելագրԱկան եւ ֆրէյնեան մէթոտներ:

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս սան արանց եւ կանանց ծննդամղձային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար:

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ սերքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուն.

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54: Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամասուած կերակուրներ

«ՅԱՌԱՋ»ի ԹԵՐԹՕՆԸ (24)

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

— Այո՛, բայց եթէ պատերազմ ըլլայ կը վազես ու կը վերցնես հրացանդ: Ես կը մտածեմ ընդհակառակը որ պատերազմը լաւ բան է:

— Իսկապէ՞ս···

— Այո՛:

— Ինչո՞ւ:

— Որովհետեւ մարդիկ կան որոնք միայն այդ ձեւով կրնան պատժուիլ:

— Ըսել կ'ուզես Ֆրանսացինե՞րը···

Ճորճ զգաց որ Ֆրանսացի քահանային մասին կը խորհէր աղջիկը: Գլխու հաստատական նշան մը ըրաւ Լիան:

— Ըսի՞ր ատիկա Ջոն Քլայնկարթին:

— Այո՛:

— Վստահ եմ որ գոհ մնաց:

Լիան գլխու չարժում մը ըրաւ դարձեալ: Ճորճ կրնար երեւակայել թէ Գերմանացին ինչ լրբութեամբ չընորհաւորած էր զայն այդ զգացումներուն համար: Ցայտնի էր հիմա որ սիրաբանութիւն չկար իրենց յարաբերութիւններուն մէջ: Բայց ինչո՞ւ համար Պալ Պուֆոն կուգար այդ մարդը ամէն գիշեր: Պատերազմին վրայ խօսած էին միասին. ինչո՞ւ չէ. ամէնուն մտքին մէջ էր ան, ամէն մարդ կը խօսէր այդ մասին: Ճորճ իմացեր էր նոյն իսկ պատմութիւնը գերմանացի սպասաւորի մը որ ճաշարանին մէջ լսելով «պատերազմ» բառը, իր ձեղնայարկը վազեր էր հրացանը մաքրելու համար: Ամէն տեղ էին Գերմանացիները: Պատերազմի մասին ակնարկութիւններ կային Փարիզի եւ Լոնտոնի թերթերուն մէջ: Անժխտելի էր նաեւ այն իրողութիւնը որ բարձր դիրքերու մէջ գտնուող կարգ մը մարդիկ պատերազմ կ'ուզէին: Հետեւաբար չատ ընդհանրացած նկատի մը չուրջ խօսած էր Ջոն Քլայնկարթ:

Ճորճ բռնեց յանկարծ Լիանի երկու ձեռքերը: Պալ Պուֆոնի ներկայացման վերջին օրն էր, վերջին շաբաթ օրը:

— Միասին պիտի ճաշենք այս գիշեր ու ներկայացումէդ առաջ թատրոն պիտի երթանք, այո՞:

Լիան ընդունեց հրաւէրը անմիջապէս: Ուրեմն որ եւ է կապ չկայ այդ մարդուն եւ իրեն միջեւ, մտածեց Ճորճ:

Նախաճաշէն յետոյ դուրս ելաւ որպէս զի դրամ ճարէր գիշերուան ծախքերուն համար: Այդ աղբիւր ցամքած էր սակայն: Ո՞ւրկէ կրնար փոխ առնել. մարդ մնացա՞ծ էր: Ծախու նըկարներ ալ չունէր: Ձկային ժամացոյցն ու չղթան կամ փողկապին գնդասեղը: Բանի մը կտոր հագուստ լեցուց պայուսակին մէջ ու ծախեց ատանց դժուարութեան: Ցիսուն Ֆրանք ունէր գրպանը այդ գիշերը:

Լիան երբեք այդքան քաղցր ու սիրալիր եղած չէր իրեն հետ: Անուշ նայուածք մը կար անոր բիբերուն խորը: Լքած էր կարծես իր ինքնավստահ վերաբերումը եւ դարձած էր աւելի կրաւորական:

Որչա՜փ ուրախ էր Ճորճ: Ա՛լ փափաքած էին աղջիկը կորսնցնելու համար ուխեցած վախերը: Ինքնացին ու խմեցին չափէն աւելի: Հո՞ն էր Լիանին. դեռ ի վիճակի էր տալու իր ներկայացումը. պատասխանատուութեան ոգին պակսեր էր իր մէջէն:

— Փարիզի մէջ դարձեալ պարեմ չը պարեմ, միեւնոյնն է ինծի համար. Փորէըլ գիս գայ առնէ կամ ոչ, հո՛գս անգամ չէ:

Ճամբան՝ թաքսիին մէջ Լիան նետուեցաւ անոր գիրկը, ու տարօրինակ կերպով սկսաւ շոայլել իր գուրգուրանքը՝ երեսը երեսին:

Պարասրահին դրան առջեւն էին:

— Այս գիշեր պիտի զամ առնեմ քեզ, ըսաւ Ճորճ:

Գլուխը թօթուեց Լիան:

— Ես չուտ տուն պիտի զամ. չպիտի սպասեմ այս գիշեր. դուն սենեակը տարբուր. սուրճը եփէ եւ սպասէ ինծի:

Ճորճ ուրախ դուարթ վերադարձաւ տուն: Ուրեմն աղջիկը պիտի ըսէր Ջոն Քլայնկարթին որ չէր կրնար պարել ու խմել իրեն հետ այդ գիշեր. ի՛նչ լաւ դաս մը պիտի ըլլար ատիկա Գերմանացիին համար որ պիտի հասկնար թէ չէր կրնար յոյսեր ունենալ այդ աղջկան վրայ:

Եւ իրաւ ալ Լիան չուշացաւ: Միեւնոյն տրամադրութեան մէջ էր:

Միասին անցուցին այդ գիշերը՝ ամէնէն տարփոտը Ճորճի կեանքին մէջ:

Նորհրդաւոր երեւոյթ մը ունէր դարձեալ Լիան ինչպէս միշտ: Առտուն շատ կանուխ հեռացաւ անոր քովէն եւ ուրուականի մը պէս, դուրս եկաւ սենեակէն: Ճորճ՝ կէս – քուն, կէս – արթուն, լսեց դուռին աղմուկը եւ Լիանի մուճակներուն ձայնը սանդուղներուն վրայ:

Մտաւ իր սենեակը ու փակեց դուռը զգուշութեամբ:

Երբ կէս օրին Ճորճ արթնցաւ, Լիան փախած էր արդէն, փախած էր տունէն:

3.

Կուժը ձեռքը, իջաւ յարկ մը: Կեցաւ Լիանի դրան առջեւ ու զարկաւ: Պատասխան չկար. զարկաւ նորէն, ո՛չ մէկ ձայն: Փորձեց հրել դուռը. կղպուած էր: «Դուրս գացած է», մտածեց Ճորճ:

Սանդուղքի վրայէն կանչեց դռնապանուհին եւ հարցուց անոր.

— Օրիորդ Սոնբլը դո՞ւրս գնաց:

— Այո՛ պարոն:

— Ե՞րբ:

— Ժամը իննին առեւտուրը:

— Իննի՞ն:

— Այո՛ պարոն. վճարեց իր հաւը. գոյքերն ու երախան միասին ու գնաց:

Կուժը դրաւ սանդղամատին վրայ վար վազեց:

— Գնա՞ց, ի՞նչ ըսել կ'ուզես:

— Այո՛ պարոն:

— Զը՞ պիտի վերադառնայ:

Դռնապանուհին գլուխը չարժել կաթիլ մը արցունք վար սահեցաւ թոռամած այտերէն:

— Ըսա՞ւ թէ ուր պիտի երթայ:

— Ո՛չ պարոն, ըսաւ պառաւը՝ բերելով արցունքը:

— Բայց, Տէ՛ր Աստուած, հարցան մը, թուղթ մը ձգեց ինծի համար:

— Ո՛չ պարոն:

— Սո՛ւտ է. բան մը կայ որ քեզ կը պահես:

Այդ կասկածը իր անկեղծութեան մասին, չվրդովեց կինը:

— Սենեակին բանալին ունի՞ս:

— Այո՛ պարոն. մեկնելէ առաջ ինձ տուաւ զայն:

— Տո՛ւր սա բանալին:

Թարգմ. Ժ. Մ.

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.786

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
25
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
1933

25 Janvier
1933

ՅՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2093 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒԻ ԽՕՍՔ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՐԿՐՊԱԳՈՒՆԵՐԸ

Երկուշաբթի թիւով հրատարակեցինք Մարսէյլի մեր մէկ աշխատակցի տեղեկատուութիւնը Քլոտ Ֆառէրի քանախօսութեան առթիւ որ տեղի ունեցած է յունուար 17ին, Մարսէյլի գրական ակումբի մը նախաձեռնութեամբ:

Դարձեալ հրապարակին վրայ է գրագէտ մը, Քլոտ Ֆառէր, միջակ արժէք մը, որ կը ծառայէ առաւելապէս Ֆրանսական առեւտրական ընկերութիւններուն, քան Ֆրանսական արուեստին:

Ու լկտիաբար ճարպիկութեամբ, յիշեալ հեղինակը առնը անդամ մը Թրքական ոճրապարտ երկիրն ու ազգը կը ներկայացնէ Ա-րեւմուտքին, երկրպագելով համաշխարհային ոճրագործներուն առջեւ, որպէս հրեշտակներու: Զրաւականանալով այս գեանքարշ ծառայութիւններով, սլաքներ ուղղած է եւ այժմ ալ կ'ուղղէ տառապած հայութեան՝ արհնոտելով մեր ժողովուրդի վէրքերը, որոնք համաշխարհային խիղճը ցնցեցին, որոնք համամարդկային տառապանք մը նկատուեցան եւ եթէ ոչ գործնական կեանքին մէջ, գոնէ հոգերանական սուգ մը եղան գիտակից ու զգայուն մարդկութեան համար:

Քլոտ Ֆառէր, գիտակ հայկական տառապանքի եւ արդար դատի մեծութեան, լաւ կը գիտակցի թէ ամէն տեսակ երկրպագութիւնները Թուրքիոյ եւ Թրքական արիւնաներկ ղեկավարութեան հանդէպ՝ մեծ նշանակութիւն մը չպիտի ունենան, որքան առնն եւրոպացի մարդը, իր հոգիի խորքին մէջ խորշանք պիտի զգայ դէպ ի Թուրքը:

Քլոտ Ֆառէրները կը թիավարեն հոսանքն ի վեր, առեւտրական զաղջ հաշիւներով, որոնք սակայն անզօր են պատմութեան աքսերը եւ արիւնի ներկը սրբելու մարդկութեան մաքէն ու սրտէն:

Ու այս դժուարութիւններուն դէմ անճրկած վարձկան գրիչները այլ ելք չեն գտներ, քան անիրաւ ու անազնիւ աշխատանքի մը լծուիլ, — նախ Թուրքն ու Թուրքիան արդարացնել, մեղաւոր ներկայացնելով խաչուած հայութիւնը:

Որքան զզուելի, որքան հակամարդկային, նոյնքան ապերախտ աշխատանք մըն է Քլոտ Ֆառէրներու աշխատանքը: Որովհետեւ, հայութեան տառապանքը, եւ արդար դատը համամարդկային զգացում մըն է, մեծ է իր սրբութեամբ եւ ահռելի անէծք մը բոլոր անոնց գլխին, որ կը յանդգնին վրդովել զարաւոր մարտիրոսութիւն մը, որ այսօր իսկ վերջացած չէ: Ուխտադրուժ ժողովուրդ մը կայ, որ չալկած այդ մարտիրոսութիւնը, առաքելութիւն մը իր սրտին մէջ, մարտիրոսներու եւ առաքեալներուն պէս անմահ՝ կը քալէ ի խնդիր Հայոց ազգի յարութեան, ի խնդիր մարդկութեան երջանկութեան:

Հայկական տառապանքն ու ողբերգութիւնը մարդկութեան խղճին ծանրացած անէծք մըն է: Ու այդ պատճառով, հայութեան երջանկութիւնը, համամարդկային երջանկութիւն մը պիտի ըլլայ: Ինչ փոյթ, եթէ գտնուին Քլոտ Ֆառէրներ, որոնց դէմքը ծամածռի՝ կաթուածահար:

Քլոտ Ֆառէր այսօրուան Թուրքիան փառաբանելու համար, ստիպուած է առ հասարակ Թուրքը փառաբանել: Մուսթաֆա Քէմալը աստուածացնելու համար, անհրաժեշտ է Սուլթան Համիտը մարդասէր ներկայացնել: Մտիկ ընենք Ֆրանսական ազնիւ մտաւորականութեան այս անարժան զաւակը.

— « Իմ մտերիմ ընկերս՝ ձալալէտտին փաշան ինձ ծանօթացուց այդ թագաւորին (խօսքը Սուլթան Համիտի մասին է), որ ազնիւ էր, հիւրասէր եւ արդարադատ: Սուլթան Համիտը կարմիր Սուլթան կոչուելու արժանի չէ: Ֆրանսական կառավարութեան տուած տիտղոսն է այդ կարմիր Սուլթանը: Ժորէս, Քլէմանսօ, Պրիան··· Հայկական դատ»:

Ահա այսօրուան վարձկանի խօսքերը, որ կը ճգնի պատմութեան դատավճիռը փոխել, որ կը ճգնի Թոյն սրսկել նորահաս Ֆրանսացի սերունդի հոգիին մէջ ընդդէմ մարդկային ամէնէն սրտառուչ դատին եւ ամէնէն հալածուած ժողովուրդին: Ոչ միայն այդքան, այլ կը ճգնի Ֆրանսական ազնուական հոգիներու պատմական ճիչը սրբել Ֆրանսացիներու մաքէն, ու առաքինութիւնն իջեցնել Պոլսոյ չուկայի եւ Քլոտ Ֆառէրներու անձնական եւ առօրեայ չահերու աստիճանին:

Մենք Եւրոպայի լաւն ու վատը չատ ենք տեսած: Ու մանաւանդ այժմ չատ լաւ գիտենք արժէքը եւրոպացի այն մարդոց, որոնք անուն ունին հետու երկիրներուն մէջ, սակայն իրենց ծագումը ճղճիմ է, իրենց տարողութիւնը թեթեւ, չինծու ու անարժէք փառքեր, որոնք սակայն ճարպիկ են տարին միջնորդի դերը տանձնելու:

Մեր ժողովուրդը իր մեծ տառապանքով եւ մեծագոյն զաղափարականով, միայն արհամարհանք ունի այս վարձկան գրիչներուն եւ բերաններու հանդէպ: Մենք այսօր, այլ եւս ցաւ չենք զգար այսպիսի երեւոյթներուն ի տես, որովհետեւ Քլոտ Ֆառէրներու փոքրոգութիւնը անարժան է բաղդատութեան դրուելու հայ ժողովուրդի արդար դատին:

Քլոտ Ֆառէրները օգուտ մը չպիտի կրնան տալ Թուրքին, ոչ ալ վնաս Հայուն: Ամէնէն չատ անոնք կը վնասեն Ֆրանսան, կը քանդեն անոր մտքի ու բարոյականի չէնքը հայ ժողովուրդի աչքին, ու հետեւաբար՝ Մերձաւոր Արեւելքին մէջ: Զպիտի՞ գտնուի մէկը Ֆրանսայի մտքի ներկայացուցիչներէն, որ աղաղակ մը բարձրացնէ այս կրծող մուկերուն դէմ, որոնք ամէնէն առաջ Ֆրանսայի ծլարձակած բարոյական տուներն կը կրծոտեն:

Իսկ հայ մտաւորականութիւնը, որ այսօր կը գտնուի Ֆրանսայի եւ անոր հովանաւորեալ չէջևններուն մէջ, եւ իր հետն ունի մօտ 200,000 հայութիւն մը, կրնայ արժեցնել մեր ժողովուրդի արդար իրաւունքները եւ յարգանք պարտադրել: Եթէ չարժի:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՊԱՏԱՄԱԽԱՆ

Քանի մը տարի առաջ, Ռուսիոյ մէջ, Զատկի առթիւ, հռետոր մը գիտական ճառ մը կը խօսի, վերլուծելով Զատկական տօնին « բուրժուական » ծագումը:

Ճառախօսը գիտականօրէն ծիծաղելի կը գտնէ Ցիսուսի յարութիւնը եւ կը թելադրէ ներկայ բազմութեան չտօնել, ցոյց տալու համար «անձնասպաշար պրոլետարիատի տրամադրութիւն»:

Հռետորը կը կարծէ թէ՝ իր գիտական ճառով, արմատախիլ ըրած էր ժողովուրդին կրօնական զգացումը եւ հանգիստ ու գոհ սրտով վար կ'իջնէ բեմէն:

Դիւզացի Քահանայ մը, որ հասարակութեան մէջ կը գտնուէր, կ'առաջանայ դէպ ի բեմը, եւ կը խնդրէ որ թոյլ տրուի իրեն երկու խօսք ըսել:

— Օրհնեալ եւ բարեպաշտ ժողովուրդ, կ'ըսէ Քահանան յուզուած ձայնով մը, Քրիստոս յարեա՜ւ ի մեռելոց:

— Օրհնե՜ալ է յարութիւն Քրիստոսի, կը պատասխանէ բազմամարդ ամբոխը ոգեւորուած:

×

Նման «հռետորներ» մեծ ալ ունինք: Անոնք անդադար «ճառ» կը խօսին, յօդուածներ կը գրեն յայտարարելով, որ «Դաշնակցութիւնը հայ-հայուեցա՜ւ», «Դաշնակցութիւնը մեռա՜ւ»: Եւ կը կարծեն որ, ժողովուրդն ալ կլլած է իրենց «փաստացի» ճառը:

Բայց երբ մէկը երկու եւ երկու խօսք ընէ մեր չարքաշ եւ հայրենապաշտ ժողովուրդին, գիտէ՞ք թէ ի՛նչ պիտի պատասխանէ հայ ժողովուրդը·

— Կեցցէ՛ Դաշնակցութիւնը···

ՄԱԼԿԱՐԱՑԻ

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՑԵՐԸ ԹՈՒՐՔԻԱ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱԼ Կ'ՈՒԶԵՆ ?

Սելանիկէն Թուրք մը կը գրէ Պոլսոյ «Մոն Փոսթա» թերթին. —

Ցունաստանի Հայոց Հայաստան առաքումը կանոնաւորապէս կը շարունակուի: Ցունաստանէն մինչեւ հիմա մեկնած Հայոց թիւը հասած է հօթը հազարի: Ասոնց մէջ է վերջին անգամ ղրկուած 250 հոգինոց կարաւանը: Սակայն կան տասը հազար Հայեր ալ, որոնք հետզհետէ պիտի ղրկուին:

Թէեւ հայ գործաւոր եւ ապխատ դասակարգը կ'ուզէ Ցունաստանը լքել, սակայն ճիչ թէ շատ կարողութեան եւ գործի տէր Հայեր կը խորհին հեղլենական նպաստակութիւն ընդունիլ եւ մնալ, իսկ մաս մըն ալ Ֆրանսա գաղթելու եւ մանաւանդ Թուրքիա վերադառնալու համար միջոց մը կը փնտռէ:

Հիմա հոս Սթամպուլեան անուն հայ բահանայ (?) մը կայ, որ կը վարէ առաքման գործը եւ Հայերուն Եթեան փոխադրութեան համար փրոփականտ կ'ընէ: Ալէքսար սինէմային վերածուած նախկին Համզա պէյ մզկիթին մէջ հաւաքոյթ մը տեղի ունենալով, այս բահանան եւ կարգ մը Հայեր ճառեր խօսեցան եւ ցոյցեր կատարեցին: Անցեալ շաբաթ գիշեր ալ Հայոց կողմէ Մաժէսթիճ պանդոկին մէջ հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ այս բահանային:

ՍՎԱԶԷՆ ԷՐԶՐՈՒՄ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Պոլսէն կը հեռագրեն թէ թուրք կառավարութիւնը պայմանագիր մը կնքեց ամերիկեան ելմտական մարմնի մը հետ, որ, այդ պայմանագրութեամբ, պաշտօն կը ստանայ երկաթուղիի գիծ մը հաստատելու Սվազէն Երզրում:

ՍՎԱԶԷՆ ԿԸ ԳԱՂԹԵՆ ՀԱՑԵՐԸ

Վերջերս նորէն Սվազէն մաս մը գաղթականներ Պոլիս հասան ու ներկայացան Ազգ· Խնամատարութեան, կայան ընդունուելու համար:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Հալէպի Խորհրդարանը լուծուած

Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ Զայիմիս, հանրապետութեան նախագահը, լուծած է խորհրդարանը, այն պատճառաբանութեամբ թէ վերջին ընտրութիւնները չեն կրցած կազմել խորհրդարանական մեծամասնութիւն մը, որուն կոթնէր դահլիճը:

Այս առթիւ կ'ենթադրուի թէ ծանր վիճաբանութիւններ պիտի ըլլան Վենեզելոսին մէջ, մասնաւորաբար ժողովրդական կուսակցութեան ներկայացուցիչներուն կողմէ:

Նոր ընտրութիւնները հաւանաբար տեղի կունենան 5 մարտին:

Վերջին ընտրութիւնները կատարուած էին Սեպտեմբերին, երբ ազատականները (Վենիզելոս) շահած էին 102 աթոռ, ժողովրդականները (Ցալտարիս) 96, յառաջդիմականները (Քափանտարիս) 15, հողագործականները 11, համայնավարները 9:

Վենիզելոս կը կարծէ թէ պիտի օգտուի, խորհրդարանին այս լուծումով, յառաջիկայ ընտրութիւններէն, շահելով աւելի մեծ թիւով աթոռներ:

Զինադադարեան խնդիրը Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ

ԺԸՆԵՒ, 23·— Զինադադարութեան խորհրդաժողովի դիւանը այսօր դումարուեցաւ Պ. Հէնդըրսընի նախագահութեամբ: Իր աշխատանքի ծրագիրն էր քննել մասնագիտական տեղեկագիրներ զինադադարութիւնը հակակշռելու մասին, քիմիական ու մանրէաբանական պատերազմներ մղել փորձողներու դէմ ձեռք առնուելիք միջոցները եւ պատրաստել օրակարգը՝ մօտերս դումարուելիք ընդհանուր յանձնաժողովի նստաշրջանին:

Ցարդ ոեւէ էական աշխատանք չէ կատարուած· այսինքն հակընդդէմ են տեսակէտները: Ֆրանսա իր ապահովութեան խնդիրը կը կցէ զինադադարութեան: Գերմանիա, միւս կողմէն կը պահանջէ իրաւունքի ազատութիւն, այսինքն ամբողջական սպառազինում, եւ նոյն իսկ սահմանագլուխներու սրբագրութիւն:

Այս պայմաններուն մէջ ըլլալիքը աւելի ձեւակերպութիւն մըն է, քան իրական արդիւնք:

Այսուհանդերձ խորհրդակցութիւնները սկսան հակակշռի խնդրով: Գերման պատուիրակ Նաւոընի, յայտնեց թէ այս ձեւը «սայլը կովերէն առաջ դնելու» եղանակ մըն է· եւ ըսաւ թէ չատ դիտողութիւններ ունի ներկայացուած տեղեկագրին դէմ: Իտալիոյ պատուիրակն ալ ձայնակցեցաւ:

Յօդուածներու քննութեան ձեռնարկուելով, ընդունուեցաւ այն յօդուածը որու համաձայն զինաթափութեան տեւական յանձնաժողով մը պիտի կազմուի, որ իր հակակշիռը գործադրելու համար պիտի կրնայ օգտուիլ բոլոր «իրազեկ» տեղեկատուութիւններէ:

Զինաթափութեան պայմանագրութեան խախտման մասին լրատուութիւն ընդունելը անձեռնմխելի պահելու եւ զայն իբր լրտես կամ դաւաճան չկարենալ դատապարտելու մասին ալ տարաձայնութիւն մը կար: Այս պարագան բաւական փափուկ եւ անհաշտ է պետական օրէնքներու: Հելլէն պատուիրակ Պ. Փոլիթիս դիտել տուաւ որ, եթէ լրատուն կարելի ըլլայ պաշտպանել օրէնքի հետապնդման դէմ, կարելի՞ է զայն պահպանել ընկերային վրէժխնդրութեան դէմ· կարելի՞ է երաշխաւորել կեանքը մէկու մը այն երկրին մէջ որու դէմ լրտեսութիւն է ըրած:

Պ. Պլնհչ յայտնեց որ անձեռնմխելիութիւնը սկզբունքի հարց մըն է· լաւ է որ ան զեղծումներու տեղի տայ քան թէ անբաւականութեան:

Գերմանիա պահանջեց թողուլ այս խնդիրը:

Ֆրանսա եւ Ամերիկա պնդեցին, որով այս մասին վիճաբանութիւնը պիտի չարունակուի:

Իրանստա պիտի ճղդէ իր դիրքը

ԼՈՆՏՈՆ, 23·— Իրլանտայի ազատ պետութեան քաղաքացիները վաղը պիտի քուէարկեն, որոշելու համար թէ Պ. Տէ Վալերայի կառավարութիւնը պիտի չարունակէ՞ երկիրը վարել թէ ոչ: Եթէ Տէ Վալերա պարտուի եւ չափաւոր դահլիճ մը գայ՝ այն ատեն հաւանաբար մեղմանայ Անգլիոյ դէմ մղուած տնտեսական պատերազմը:

Ամերիկեան սահմանադրութիւնը կը փոփոխուի

Նիւ Եորքէն կը հաղորդեն թէ նահանգ մը եւս, որ 36րդն է, կը միանայ այն օրինագիծին, որ կը ջնջէ Մէյֆլաուէր – Նահանգներու նախագահին իրաւունքը աթոռին վրայ մնալու 4 ամիս, երբ ընտրուած է արդէն նոր նախագահը:

Սահմանադրութեան յօդուածներուն մէջ այս պահանջուած փոփոխութիւնը չուռոով կ'իրացնեն բոլոր նահանգային իշխանութիւնները:

Ֆրանսացիներու չահերը Թուրքիոյ մէջ

Թուրքիոյ նախկին ելմտական նախարար Սարաճ օղլու Շիւքրի մօտերս Փարիզ կը հասնի ստորագրելու համար հանրային պարտքի Ֆրանսացի պարտապահանջներու հետ համաձայնութիւն մը: Մաթէն կ'ըսէ թէ այս համաձայնութեամբ որով Ֆրանսացիները մեծ զոհողութիւններ ըրած են ի նպաստ Թուրք կառավարութեան, կը ջնջուի 1928ի համաձայնութիւնը որ պատրաստուած էր երկար աշխատանքով, եւ որ սակայն էնկիւրիի կառավարութիւնը, հակառակ իր ստանձնած յանձնառութեանց, մերժած էր գործադրել:

Նոյն թերթը կը գտնգատի թէ Լոզանի դաշնագրով նախատեսուած խառն դատարաններու որոշումներն ալ տարիներէ ի վեր կը ձգձգուին եւ չեն գործադրուիր, որով, կը հրաւիրէ Ֆրանսական

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԴԱՇՆԱԿՆԵՐԸ ԿԱՇԽԱՏԻՆ ՀԱՑԵՐԸ ՍՈՒՐԻԱ ՀԱՒԱՔԵԼ

«Ազգամ» խօսելով Ա· Նիկոլի «Սուրիա եւ Մենք» գրքոյկին վրայ, կ'ըսէ թէ այդ գրքոյկը եգիպտոսի մէջ հրատարակուած է Դաշնակներու կողմէ, որոնք ամէն կողմէ հաւաքելով Սուրիա բերած են մօտ 200,000 Հայ:

Այս պարագան կը զգուշացնէ Սուրիացիները, որոնք ամէն բան աչէ առած են միատարր Սուրիա մը տեսնելու, որուն համար այնքան արիւն թափած են:

Կը հասկցուի որ, կ'ըսէ նոյն թերթը, այս գրքոյկը գրուած է Սուրիացիները ճնշելու եւ Սուրիա գալ չուզող ու Հայաստան երթալ ուզող Հայերը համոզելու: Անոնց նպատակն է մէկ կողմէն Հայերուն իրենց բաղաքականութիւնը ընդունիլ տալ եւ Արաբներու բարեկամութիւնը Թուրքերուն դէմ դարձնելով, հետզհետէ արմատացող թուրք – արաբ բարեկամութիւնը խանգարել:

Այս խօսքերը ոչ միայն Արաբներու, այլ եւ ուրիշ Հայերու աչքէն ալ չեն վրիպած: «Արեւ» թերթը այս գրքոյկին վրայ խօսած ըլլալով՝ «Ցուսաբեր» անոր վրայ կը յարձակի, որովհետեւ այս գրքոյկին թերթերու մէջ անցնիլը անոնց գործին չէր գար: Հետեւաբար գրեցին թէ Ա· Նիկոլ Դաշնակներէն չէ եւ այդ գաղափարները օտար են իրենց ու այս գիրքը էնկիւրիի մէկ խաղը կրնայ ըլլալ: Բայց ռամկավարներու օրկանը եղող «Արեւ» թերթը իբր ուղղութեան ձայնը եւ կարծիքը, հոկտեմբեր 18ի թիւին մէջ յօդուած մը հրատարակած է, որով կը հերքէ այդ վերագրումը եւ կը յիշատակէ յօդուածներ «Ցուսաբեր»ի եւ «Հայրենիք»ի մէջ, որոնք ըսատակ ունին Հայերը Սուրիա հաւաքելու եւ մայր հայրենիքին մօտ պահելու: «Ազգամ» կ'ըսէ թէ դաշնակցական թերթերը ամէն օր այս բաղաբակութիւնը հետապնդող յօդուածներով լեցուն են: Արդեօք կ'ըսէ այս յօդուածները՞ւ ալ էնկիւրի գրել կուտայ «Ցառաջ»ի եւ «Ցուսաբեր»ի:

Ա· Նիկոլ ո՛վ է որ, կ'ըսէ «Ազգամ», Դաշնակներու զանազան առիթներով գրուածները հաւաքելով գրքոյկի ձեւով հրատարակած է: Այս գիրքը Աբաքներո՞ւ թէ Հայոց համար գրուած է, չենք գիտեր, ամէն պարագայի մէջ գիրը եւ գաղափարը անոնցն է: Ասիկա ոչ թէ մենք՝ այլ անոնք կ'ըսեն, կ'աւելցնէ «Ազգամ»:

ՈՉ ԿԻՆ ԱՌՆԵԼ, ՈՉ ԱԼ ԿԻՆ ԹՈՂՈՒԼ ՄԻՆՉԵՒ 15 ԱՊՐԻԼ

Գրած էինք թէ խորհրդային Ռուսիոյ բոլոր բաղաբացիները պարտաւոր են անցագիր ունենալու՝ ճամբորդելու համար երկրին մէջ:

Եւ ահա նոր հրամանագիր մը: Բոլոր բաղաքներու ամուսնութեանց դիւանի տնօրէնութեանց հրահանգ տրուած է դադրեցնել ամուսնական կամ ամուսնալուծական ամէն արձանագրութիւն մինչեւ 15 ապրիլ:

Մինչեւ որ անցագիրները չտրուին բոլոր բաղաքացիներուն, ոչ ոք արտօնութիւն պիտի ունենայ ամուսնանալու:

Անցագիրի համար տրուած հրահանգը նպատակ ունի հեռացնել բաղաքներէն անոնք, որոնք կուսակցական կամ կառավարական գործ մը չունին, ճօսրացնելու համար բաղաքներու բնակչութիւնը: Բայց երբ յայտնի եղաւ այս նպատակը, ամէն մարդ չուզելով հեռանալ բաղաքներէն՝ փորձեց ամուսնութիւն մը կնքել բաղաքին մէջ, ուր կը մնար: Երկրորդ կարգադրութիւնով, այդ դուռն ալ կը գոցուի անոնց առջեւ, որոնք չեն ուզեր հեռանալ բաղաքներէն:

ԳԻՆԻԻ ԱՐԳԵԼՔԸ ԿԸ ՄԵՂՄԱՆԱՑ

ՈՒԱՇԻՆԿՈՐՆ 23·— Մերակոյտի օրէնսդրական յանձնաժողովը ընդունեց օրինագիծ մը որով կ'արտօնուի գարեջուրի եւ 3·05 աստիճան ալեոյ պարունակող թեթեւ գինիներու պատրաստութիւնը:

ՕԲՅԵԿՏԻՎ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

(Լ. ՀԱՅԿ)

(Ֆրանսիայի հիվիսային հեռագրական տարածաշրջանի)

7.

ԲԳՅՈՒՆՎՈՒՄԸ ՀԱՂԹԱՀԱՐՎԵՑ

Հաղթական տասնհինգերորդ ըրջան մեր քաջարի բանակների անվեհեր առաջխաղացման շնորհիվ։ Մենք գրավեցինք Ս. Քվանթեն, Ա. Ֆոլ, Ա. Ֆոլ, Ա. Ֆոլ

թանչաւորին կղկղանքը, զոհց զանոնք եւ զոհուածը թափեց գործօն մանրէներու արգանակին մէջ։ Երբ չամ յետոյ բոլոր մանրէները մեռած էին ու պղտոր արգանակը բոլորովին պարզուած էր։ Մանրէները անհետ կորսուեցան «տաք ջուրի մէջ հալած չաքարի նման», կ'ըսէ փրոֆէսէօրը։ Հարկ է, մանրէներու այս զանգուածային քնաջնջումի երեւոյթը կոչեց «մանրէակերութիւն» (պակտէրիօֆաժի)։

Այս ախտազերծ արգանակէն կաթիլ մը դնելով ուրիշ արգանակի մը մէջ, ուր կ'ապրէին թանչքի մանրէներու ամբողջ գաղութներ, Հարկ եղաւ նոյն երեւոյթը· — քանի մը ժամ վերջ արգանակը պարզուեցաւ ու բոլոր մանրէները մեռան։ Հարկ եկաւ այն եզրակացութեան թէ՝ սկզբնական ախտազերծ արգանակին մէկ կաթիլին միլիոներորդ մասը բաւ է քանի մը ժամուան մէջ մահ պատճառելու քանի մը կրամ շիճուկին մէջ գտնուող 30 միլիառ թանչառիթ մանրէներու։

Մանրէակերութեան երեւոյթը այնպէս մը կը զարգանար որ ախտազերծ լուծոյթէ կաթիլ մը դնելով թանչառիթ մանրէներէ պղտորուած արգանակին մէջ, կը գոյանային թափանցիկ բիծեր՝ համապատասխանող այն տեղերուն, ուր խորշրդաւոր «մանրադիտային մանրէակիրներ»ը յարձակէին ախտածին մանրէներու վրայ եւ զանոնք կը բնաջնջէին։ Թափանցիկ բիծերը աստիճանաբար կը լայնային մինչեւ որ ամբողջ արգանակը կը պարզուէր ու բոլոր ախտածին մանրէները կը մահանային։

Մանրէակերութեան երեւոյթին ենթակայ էին ոչ միայն թանչքի մանրէները, այլ եւ՝ նոյն արդիւնքը կը ստացուէր ժանտատենդի, քոլերայի, ժանտախտի եւ ուրիշ համաճարակներու մանրէներուն վրայ։ «Մանրէակերութեան աղդեցութեան ներքեւ, մահացուցիչ մանրէները ամենուրեք կը մահանային միլիառներով։

Հարց ծագեցաւ թէ՝ ինչինի՞նչ կը ներկայացնէին այս մանրէակէրները եւ ինչո՞ւ այդպէս անողոք կերպով կը յարձակէին մանրէներու վրայ։ Հարկ եւ անկէ վերջ ուրիշ դիտողներ եկան այն եզրակացութեան թէ՝ մանրէակէրները ինքնայատուկ մակարոյծներ էին մանրադիտական էակներ՝ ուրիշ մանրադիտական էակներու վրայ ապրող եւ անոնց հաշուոյն սնուող։

Համաճարակ հիւանդութիւններու էութիւնը ի՞նչ բանի մէջ կը կայանայ։ Ախտածին մանրէները կը մտնեն մարդուն մարմինը ու, մասնաւոր նպաստիչ պայմաններու ներքեւ, կը սկսին բազմանալ, կը մնանին իհարէ մարդուն, զոր կը քայքայեն եւ կ'ուտեն անոր հիւսուածքը։ Բայց, կը պարզուի, որ մանրէները իրե՛նք եւս ենթակայ են միեւնոյն ճակատագրին, եւ, ինչպէս որ համաճարակի մանրէները կը յարձակին մարդկային մարմնոյն վրայ, այնպէս ալ մանրէակիրները կը յարձակին, առաւելագոյն յաջողութեամբ, մեր մանրադիտական թշնամիներուն վրայ եւ կը բնաջնջեն զանոնք։ Այս կերպով, մանրէակիրները ուժեղ զինակիցներ կը դառնան մարդուն՝ վնասակար մանրէներու դէմ մղուած պայքարին մէջ։

Ցետագայ փորձերը ապացուցած են որ մանրէակէրները կ'արձակեն մասնաւոր քիմմորներ՝ «լիզինն» կոչուած որոնք կը լուծեն վնասաբեր մանրէներու մարմինները։ Աչքաթողնողներու մասնաւոր մեթոտներու շնորհիւ, կարելի եղած է զատել այդ լիզիններէն եւ զանոնք մաքուր վիճակի մէջ կիրարկել մանրէներու դէմ տարուած պայքարին մէջ։

Երեւան եկած է որ զուտ «լիզիններ» նուազ աղդու են, քան մանրէակէրները։ Անոնք միայն սահմանափակ քիւով մանրէ կը լուծեն, որմէ յետոյ կը զադրի իրենց գործունէութիւնը, որով, «լիզին»ները ի վիճակի չեն բազմանալու եւ վերականդնելու իրենց սպառած ուժը, ինչ որ ցոյց կուտայ թէ մանրէակէրները իրապէս կենդանի էակներ են· անոնք անզադար կը բազմանան ի հաշիւ կերուած մանրէներուն, արտադրելով իրենց նման մլիառներ։

Համաճարակի հարկի դիտողութեանց, մանրէակէրները կը վարեն բոլորովին ինքնագլուխ կեանք մը։ Ամէն տեսակ մանրէներու նման, անոնք կը գտնուին մարդոց եւ անասուններու սնդուկաններուն գործարաններուն մէջ։ Նորածին-ներու մօտ մանրէակէրներ չկան։ Մարդուն մէջ՝ ծնունդէն 4 — 10 օր վերջ կը գոյանան անոնք։ Նախապէս անոնք կ'ապրին ջուրին մէջ, իբրեւ ջրային կենդանիներ եւ ջուրով կը թափանցեն մարդկային կազմուածքին մէջ։ Իրենց փոքրութեան շնորհիւ անոնք կրնան մուտք գործել մարդկային մարմնոյն բոլոր գործարաններէն ներս։ Մանրէակերները միշտ մանրէներուն վրայ չեն յարձակիր· անոնք կը կարօտին մասնաւոր ֆիզիքական – տարրբանական պայմաններու՝ կարենալ «լիզին» արտադրելու համար, որուն շնորհիւ է որ կը լուծեն մանրէները։ Այս պայմանները եթէ չըլլան, ախտածին մանրէները կը բազմանան մարմնոյն մէջ ազատ համարձակ, հիւանդութիւնը կը յառաջանայ ու հիւանդը վերջը վերջը կը մեռնի։

Նորագիւտ մեթոտը տակաւին հեռու է կատարելագործ մշակուած ըլլալէ, եւ մասնաւորապէս քիչ բան կը ճանչնանք ֆիզիքական – տարրբանական պայմաններու մասին, որոնց ազդեցութեամբ է որ մանրէակերներու զործունէութիւնը կը խթանուի։ Գիտունները սակայն կը չարունակեն ոգի ի բրին աշխատիլ այս հարցին չուրջ։

ՎԱՀԷ

ՓԱՐԻԶ ԵՒ ԱՐՈՒԱՐՁԱՆՆԵՐ

Ներգաղթի մասին

—·—

ՊԱՆԵՒՕ-ՔՈՇԱՆ.— 15 Յունուարին կէս օրէ յետոյ Route d'Orléans-ի սրահին մէջ հաւաքուած էին շրջանի մեր հայրենակիցները, հաղորդուելու համար Դաշնակցութեան խօսքով։

Առիթը կ'ընծայէր տեղւոյն «Արձիւ» խումբը։ Կը նախագահէր մեր երէց ընկերներէն Ս. Գարակէօզեան, որ բացու հաւաքոյթը։

— Յարգելի հայրենակիցներ եւ սիրելի ընկերներ, Հ. Յ. Դ.ը որ կը յաւակնի տակաւին մնալ տանջուած ու ցանուցրիւ հայութեան պահակը, ինչպէս կէս դարէ ի վեր, կուգայ, իր «Արձիւ» խումբի բերնով խօսելու, բացատրելու, պարզելու ինչ որ մութ է ո եւ է մէկուն համար, վերջապէս լուսաբանելու ժամերը, որոնք այնքան պէտք ունին լուսաբանութեան։ Նիւթը՝ ներգաղթն է, արտ մօտիկ եւ շահեկան։ Ցետոյ խօսքը տուաւ ընկեր Ա. Ջամալեանին։ Դասախօսութիւնը հետաքրքրական էր բոլոր կողմերով, ստորեւ կ'ամփոփեմ կարեւոր գիծերը։

Համաշխարհային պատերազմէն ի վեր, Հ. Ց. Դաշնակցութեան գործն եղաւ Հայերու համախմբումը հայրենի սահմաններուն մէջ։ Այսինքն՝ ներգաղթ։

Թէ ի՞նչու։ Արդեօք անոր համար, որովհետեւ Հայաստանի մէջ ամէն ինչ պատրաստ էր, եկող Հայը լաւագոյն կերպով կարենալ պատսպարելու համար, ի հարկէ ոչ, որովհետեւ այդ անհնար էր այն ժամանակուան պայմաններով։ Սակայն պէտք էր ներգաղթը ու կենսական, ինչպէս ջուրը ձուկի համար։ Այն երկիրը որ մերն էր, շնորհիւ մեր թշնամիներուն դատարկուած էր հայ տարրէն, ու ասոր հակառակ կար 400,000 աւելի Թուրք։ Որ նոյն իսկ մեզ սոխլեց յայտարարել Հայաստանի հանրապետութիւն (երկրի անունով) փոխանակ հայկական հանրապետութեան (ժողովուրդի անունով) ինչպէս ուրիշ երկիրներու մէջ։ République Française եւ ոչ թէ République de France եւայլն։ Որովհետեւ միասարր հայ ժողովուրդ չէր կար։

Ներգաղթը պէտք էր նաեւ երկիրը կարենալ ընդարձակելու տեսակէտէն, ուստի տրամաբանօրէն մեր երկրի դռները պէտք է միշտ լայն բացուած մնային, ամէն Հայու առջեւ, եւ մնային։

Ով կը հարցնէր անցագիրը եւայլն, բաւական էր որ եկողը ըսեր «Հայ եմ»։

Հակառակ երկրի քաոսային վիճակին, արդիւնք մեծ մասով մեծ հրէշին՝ ընդհանուր պատերազմի աւերներուն, չէ արձանագրուած ներգաղթի աւելի ուժեղ շարժում, որ հաւասարի, այն օրերու պատկերին։

Հանրապետութեան անկումէն վերջն ալ Դաշնակցութիւնը աշխատեցաւ ներգաղթի համար, սակայն ապարդիւն դրեթէ, որովհետեւ մեր երկրի վարիչ բոլշեւիկ Հայերը արգելք հանդիսացան ասոր, (ամենայն Հայոց կառավարութեան չենք, եւն.)։

Եւ ընդհակառակը օգնեցին Թուրքերի ներգաղթին դէպի Հայաստանի արդէն իսկ նեղլիկ սահմաններուն մէջ։ (Ցիշեցէք բոլշեւիկ Ա. Երզընկեանի բերնով յայտարարուած 80,000 Թուրքերու տեղաւորումը մեր երկրին մէջ)։ Եւ այս ճիշդ այն պահուն երբ հարիւր հազարաւոր բազմից ընչազուրկ հայ աշխատաւորներ զոհեցին հալ ու մաշ ըլլալու եւրոպացի դրամատիրութեան հաշուոյն։

Հ. Ց. Դ.ը ներգաղթը միակ ելքը կը համարէ նաեւ՝ այլասերումէ ու տնտեսական ծիւրումէ փրկելու համար մեր հայրենաղուրկ հայրենակիցները, մանաւանդ այս օրերուն, ի գաղտնիք չէ որ հետզհետէ պիտի դիմագիծը կորսնցնէ այս չորքաչ բազմութիւնը, նոյնիսկ մշակութային աւելի ցած մակարդակ ունեցող երկիրներու մէջ, եւ կամ մահանայ տնտեսական անստուդութեան բովէն։ Զի նոյնպէս կը տեսնենք որ առաջին առթիւ հայ աշխատաւորը կը զրկեն աշխատանքէ, «օտար ես»։

Իսկ Հայաստանի վարիչները ո եւ է երաշխաւորութիւն չեն տար նոյնիսկ արտասահմանի հայ կոմունիստներու համար։ Սակայն այս օրերուս ներգաղթ կը կազմակերպեն, եւ ունին իրենց հաշիւները, ի հարկէ բոլորովին հակառակ մերինին։

Օրինակ անոնք մասնաւորապէս՝ուզեն, ուզեցին եւ պիտի ուզեն Սուրբահայեն Հայեր փոխադրել, ճեղքելու համար Թուրքերու սպառնալիք հանդիսացող՝ հայկական ճակատը։ Այս քաղաքական մասը կը կարծուի, կայ եւ տնտեսական մասը, չարաբաստիկ հնդամեակները խորհրդային երկիրներէն ներս։

Բայց կարեւորը Դաշնակցութեան համար այն է որ Հայերը հաւաքուին Հայաստանի մէջ։ Ինչքան ալ դէշ պայմաններ ըլլան հոն կայ բարոյական մխիթարութիւն մը, աշխատանքի արդիւնքը կը մնայ երկրին մէջ, երկրին համար։

Սակայն կան ներգաղթի դէմ արտայայտուղներ, որոնք կ'առարկեն թէ ժողովուրդի դիմագիծը ընդհակառակը պոլշեւիկեան վարչաձեւի տակ է որ կը խաթարի, բայց Դաշնակցութիւնը չի հաւատար ասոր։ Ճիշդ էոր բուռն պայքար բացուած է բոլոր ազդային ըմբռնումներու համար, նոյնիսկ հայկական ոճը (ճարտարապետութեան մէջ) կը հալածուի, ինչպէս ըրաւ ցարիզմը շատ աւելի ահռադդաստի անբարտաւանութեամբ քան թէ պոլշեւիկները, ազդային ոգին սպաննելու համար, սակայն չյաջողեցան ու չեն յաջողիր։ Բաւական է որ անոնք չեն տեղահանուիր կամ ջարդեր ժողովուրդը։

Մեր հակառակորդները կ'ըսեն «զուք չիտակ չէք որովհետեւ եթէ ներգաղթ կ'ուղէք պէտք է վար իջնէք ընդդիմադրի ձեր դիրքէն»։ Իսկ մենք կը պատասխանենք որ վարչաձեւերը կուգան ու կ'անցնին իսկ ժողովուրդն ու երկիր կան ու կը մնան ասոնք պէտք են մեզ։

Ինչպէս Սուլթանի օրով, այսօր ալ նոյնպէս, Դաշնակցութիւնը կ'ըսէ «դէպի երկիր» եւ ինչպէս չըսէ, երբ տարբերութիւնը շատ աւելի մխիթարական է այսօր։

Մեր այս դիրքը, ծիծաղելի խօսքեր ալ ըսել կուտայ երբեմն մեր հակառակորդներուն, օրինակ «Դաշնակցութիւնը կըզաւէ ներգաղթով, ու կ'աշխատի Դաշնակցականներ մտցնել երկիր··· վարչաձեւը··· տապալելու համար···» կ'ըսեն պատուկը ծակ մարդիկ։

Իսկ մենք դիտենք որ կարմիր վարչաձեւը, նոյնիսկ ըմբռնութեան մըղած է հակադաշնակցական տարրեր, որոնք լեռները կ'ապաստանէին, բանի համայնացումի օրերուն, իսկ Դաշնակցութիւնը կը տքնէր զանոնք հաւտղելու եւ հնազանդութիւն պարտադրելու համար։

Ու ընդհակառակը Դաշնակցութիւնը կը նախընտրէ որ առաջին առթիւ երկիր երթան, ոչ թէ Դաշնակցականներ այլ հայութենէն այս կամ այն ձեւով իրենց կապերը թուլցուցած Հայեր, որոնք աւելի շատ պիտի այլասերին հոս։

Եթէ երբեք թիւերը եւ փաստերը խօսին մենք կը տեսնենք որ պոլշեւիկները են որ հակառակ են ներգաղթին, որովհետեւ անոնք եթէ ուղէին իսկական ներգաղթ, պիտի թոյլատրէին որ այդ գործին մանէր համազգային ընդհանուր խանդավառութիւնը, եւ համազգային ընդհանուր ճակատ կազմուէր գործը լրիւ յաջողցնելու համար։ Իսկ այդ բանը անոնք չեն ուզեր հետեւաբար··· անկեղծ չեն։

Վերջացնելու համար կ'ըսենք որ արտասահմանի հայմաթլոզ Հայերու միակ օրակարգը ներգաղթը պէտք է ըլլայ, զայն նկատելով միակ ելք, թէ քաղաքական եւ թէ տնտեսական։

Մեծ չափով յաջողցնել, ներգաղթը կը նշանակէ արդէն իսկ յաջողցնել հայկական հարցը, Թրքահայ հողերը, մենք գիտենք որ անմարդաբնակ կը մնան, իսկ բնութիւնը ամայութիւն չի սիրեր··· ինչպէս չի սիրեր ձեռքերը ծալելով նստիլ այս անիրաւուած ժողովուրդի երկաթէ կամքը, մշտարթուն միտքը, երկայնաբազուկ կորիւնը որ Դաշնակցութիւնն է։

Ընկ. Ջամալեան պատասխանեց տրուած բոլոր հարցումներուն, եւ ժողովուրդը մեկնեցաւ գոհ սրտով։ Փափաք յայտնելով որ յաճախ լսէ ու··· լուսաբանուի։

Երուանդ Ն. Յովհաննիսեան

ԳԱՂՈՒԹԷ ԳԱՂՈՒԹ

ԹՈՒՐՔԻԱ

Հայերը Արաբկիրի մէջ

Արաբկիրի եւ շրջականերուն մէջ ներկայիս հազարէ աւելի հայութիւն կայ, որ կ'ապրի տնտեսական գոհացուցիչ պայմաններու մէջ։ Այր թէ կին, առանց բացառութեան բոլորն ալ կ'աշխատին ու կը շահին։ Բանուկ արհեստներ են մանուածայկործութիւն, կօշկակարութիւն եւ երկաթագործութիւն։

Շնորհիւ մերձակայ վայրերու հետ գոյութիւն ունեցող երթեւեկի գիւրութիւններուն, առեւտուրը առաջ գացած է։ Շուկային մէջ բաւական թիւով հայ առեւտրականներ ու խանութպաններ կան։

Ապրուստը ինչպէս Անատոլուի ամէն կողմը, Արաբկիրի մէջ եւս աժան է։ Համեստ գործաւոր մը օրական 30-40 ղրուշ արծաթ դրամ կրնայ շահիլ, ինչ որ բաւարար է ընտանիքի մը ապրուստին համար։

Հացը, միսը, արմտիքը եւ պէտուղները աժան են։

Միակ կարեւոր պակասը ժողովուրդին հոգեւոր սխիթարութիւնն է։ Մկրտութիւն, յուղարկաւորութիւն եւ հարսնիք առանց քահանայի տեղի կ'ունենան։

ԱՄԵՐԻԿԱ

ՀՈՒՍՅԻՆՎԻԼԻ ՀԱՅ ԴՊՐՈՑԸ ԵՒ Հ. Կ. ԽԱՉԸ

Հիւսյիթինվիլի հայ գաղութը, հակառակ իր թիւի նուազութեան, կը կարծուի որ Ամերիկահայութեան մէջ կը զրաւէ կարեւոր տեղերէն մին իր հայ գպրոցներով, շնորհիւ հայ Կարմիր Խաչի մասնաճիւղին Լանքերուն։

Տուներու հեռաւորութեան պատճառով, Հիւսյիթինվիլը յատարիւնի 2 դպրոցներ՝ երկու շրջաններու մէջ, 85ի կը հասնի աշակերտներու թիւը։

Դասաւանդութիւնները կ'ըլլան երկուշաբթի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի եւ հինգշաբթի օրերը, կէս օրէ վերջ ժամը 3-4 եւ 4-6։ Երկսեռ աշակերտները բաժնուած են վեց կարգերու։ Կ'աւանդուին մայրենի լեզու, ազգային պատմութիւն, գրաւարժութիւն եւ հայկական երգեր։

Կաղանդի առթիվ հայ դպրոցի աշակերտները կազմակերպեցին Ծնունդի հանդէս մը։

Աշակերտ – աշակերտուհիներ յատակ առոգանութեամբ ըրին արտասանութիւններ եւ երգեր և տեղի ունեցան պարեր։ Դպրոցին սրահին կեդրոնը դրուած էր Ծնունդի ծառը, որուն տակ շարուած էին աշակերտներու նուէրները, զորս անոնք ստացան՝ չժռռնալով այդ առթիւ կաղանդել իրենց ուսուցիչը՝ Ֆ. Պոյաճեանը։

Կարմիր Խաչի կողմէն խօսեցաւ Տիկին Նեզդար Օվոյեան։ Ցետոյ խօսեցաւ դպրոցի ուսուցիչ Գարեգին Պոյաճեանը՝ նորահաս սերունդի դաստիարակութեան արժէքի մասին։

ԹՈՒՐՔԻԱ

Ի՛նչ շուտ կարօտցաւի...

■■■

«Թուրք Ֆիլմ»ը ժապաւէն մը դարձուց վերջերս։ Զայն սկսած են ներկայացնել Պոլսոյ մէջ։ Ահա նիւթը,— օղը ձիւնոտ է, փաթիլ փաթիլ իջնող ձիւնին տակ՝ Պոլսոյ հին փողոցները՝ պահապանով, լապտերով, մխիթարուղտաչիով, քէթէնհէվլաճիով, ու պղտճիով, վանդակին եռաւ ուտ նուագող հանըմներով, կատուներով, թռչուններով։ 5—10 պատկերով, ամբողջ անցեալը կը վերակենդանանայ։ Ցետոյ՝ քարակէօղ խաղցուղ սրճարան մը, կկլկակ քաշող ծերեր, խաչատացող տղաք, զուրնաճիներ, ծալապատիկ ծխողներ եւայլն···։ Ֆիլմին բուն նիւթը Գարակէօզն է։

Եւ սակայն, ի՞նչ հարկ այսքան ծախք ընելու։ Պոլսէն քայլ մը նետես՝ այդ բոլորը իրական ու կենդանի են դեռ։ Իսկ զէյլէքը էնկիւրի պարահանդէսներուն «քլուն» կը կազմէ։

ՏԵՍՆԵԼ ՈՒ ՍՊԱՍԵԼ ԳԻՏՆԱՆՔ

—·—

Քեազիմ Նամի Ճումհուրիէթի մէջ

ՄԱՄՈՒԼ

Ակնարկ մը դէպի ևտեւ

— :-: —

Ծուսաբեր կը գրէ «Վաղուան համար» խորագրին տակ·

— «Անցաւ տարին։

Անցաւ նաեւ տասնամեակը մեր ազգային տարագրութեան։

Հայ մամուլը, վերջին քանի մը օրերու ընթացքին, տուաւ պատկերը, խոշոր գիծերով, հայ կեանքին, պանդուխտ եւ ալեկոծ։ Հեւասպառ թափառումով, բոլոր ճակատներուն վրայ, քաղաքականէն մինչեւ գրականը։

Լուսաւոր գիծերու քով՝ մութ կէտեր, ճերմակին հետ՝ սեւն ալ, եղերականին հետ՝ հրճուալիցը։ Բայց տիրականը՝ միշտ ստեղծագործական ու յուսադրիչ։

Նման պատկեր մը գծուեցաւ նաեւ հայ մտքի վաստակին համար, հայ գրականութեան շուրջ, տարեկան ու տասնամեակի տեսութիւնները, ուրացումներ ու ճանաչումներ, ընկերումներ ու թեւածումներ հոս ալ, ժխտումներ, բայց նաեւ աւչային ու առոյգ գործեր, գէմքեր ու ստեղծագործական տենդ։

Արդարեւ, աւելի քան հարիւր թերթեր ու հանդէսներ կը հրատարակուին բազմազան ու յաճախ հարուստ բովանդակութեամբ։ Այնոցմէ ոմանք, ինչպէս Հայրենիքը, եւրոպական իմաստով, ծաւալով ու կանոնաւորութեամբ։

Եւ զեռ՝ գիրքեր, համեստ ծաւալէն ու տպագրութենէն մինչեւ հարուստն ու չքեղը, ներսով ու դուրսով։ Ու բոլոր ճիւղերէն — վէպ, քերթուած, քաննադիրութիւն, պատմութիւն, գիտութիւն։

Հայ միտքն է՝ որկը խլրտէ, կը տագնապի, կը պրպտէ, հայ հոգին է՝ որ կը տառապի ու կ'ալեկոծի, կ'երազէ, կը յաւիտեանի ու կը ստեղծագործէ։

Ողջ է, ուրեմն, հայ միտքն ալ, հայ հոգին ալ, ողջ ու գործօն եւ առով իսկ ոգեւորիչ։

Ինչ կայ աւելի խանդավառող, քան պատկերը հայ կեանքին, անոր ստեղծագործ երկունքին։ Քաղաքական մղձաւանջ, նիւթական տագնապ, անապահովութիւն, զանգուածներու գժնդակ հոգածութիւն, սերունդներու վրտանգուած գոյութեան պահպանում եւ անստոյգ ապագայ, եւ այս բոլորին հետ սակայն գոյութեան արի պայքար, գիտութիւն, արուեստ ու գրականութիւն, հայրենաշունչ ու ցեղդրոշմ։

Գոհ ըլլանք ու փառք տանք հայ ցեղի յատերժատենչ ոգիին ու անսպառ կորովին»։

(16 յուն.) այս խորագրով յօդուած մը ունի։ Ահա գլխաւոր գիծերը.— «Թուրքիան հասկնալու համար ինկիւրիին հասկնալ հարկ է։ Անոր հետ նոր մտայնութիւն մը ծնաւ։ Այսօր ամբողջ Թուրքիան ինկիւրիի գլուխովը կը մտածէ։

Հոն բոլորովին այլ աշխարհ մըն տեղով ականջներնին գոցելով ոչ մէկ բան լսել չուզողներ, այդ նոր իմաստը չեն հասկնար, նոյնիսկ չեն սիրեր։ Մեր մէջ մարդիկ կան որ մեր երկիրը եւս եւրոպացիներու աչքովը կը դիտեն։ Այս չուարեցնող ու սխալեցնող ակնոցը իրականութիւնները դիտակին հակառակ կողմովը տեսնուածին պէս հակառակ կողմովը տեսնուածին պէս ամենափոքր ձեւերով հըներաւորութիւն չի տար··· Թուրքիա, այսօր, բացարձակ անկախութիւն մը ունի։ Մինչդեռ, մենք մտածողներ ունինք, որոնց համաձայն այդ անկախութիւնը Եւրոպայի պետութեանց ամորոշ կացութեան, անհաւասարակշռութեան արդիւնքն է, «հիւանդ մարդ»ուն՝ մահուան անկողնին մէջ ֆիչ մը եւս ապրիլը պետութեանց մրցակցութեան վերագրողները այսօր եւս ուրիշ կերպ չեն մտածեր։ (Ընդգծումը մերն է, Ցառաջ)։ Երբ էնկիւրիի մէջ յեղափոխական դաղափարներէ կը խօսին, հոս (Պոլիս) հեգնանքով կը պրկին շրթունքներնին···»։ Բարեկամ Պուլկարիոյ մէջ եւս ուրիշ կարծիք չունին, անցեալ օր Սոֆիա ապրող Բաբակալը Թուրքիան ներկայացուցած էր··· տրամադիր կնոջ մը ձեւով։

Բառեր պրպտելու ձրահաւզը

—·—

Կրթ. նախարարութիւնը բառեր պրպտելու հրահանգ-կանոնագրութիւն մը պատրաստեց։ Նախարարներու խորհուրդը զայն վաւերացուց։ Հրահանգը կ'ըսէ·—

1.—Հանրութեան լեզուին մէջ ապրող բառերը պրպտելու համար Թուրք լեզուի քննիչ ընկերակցութեան օգնելու նպատակաւ ամէն նահանգի մէջ, կուսակալին նախագահութեան տակ, պրպտումի մարմին մը կը կազմուի։

2.— Այդ մարմնին կը մասնակցին ընկերակցութեան կուսակալութեան կեդր. մարմնի անդամները օգնութեան տնօրէնը, լիսէի, ուսուցչանոցի միջնակարգ վարժարանի, արհեստից, վաճառականութեան, հողագործութեան վարժարաններու տնօրէնները։

3.— Ամէն գաւառակի մէջ՝ քայմաքամներու նախագահութեամբ, նման մարմիններ կը կազմուին (մարմինը նոյն կազմը կ'ունենայ)։

4.— Կուսակալութեան պրպտող մարմինը, աշխատանքի բաժանում կատարելով, աշխատանքի կոմիտէներու կը բաժնուի։ Կոմիտէները ամէն օր հաւաքուելով իրենց ճիւղերուն յատուկ գործերով կը զբաղին։ Կուսակալութեան ընդհ. մարմինը 4 օրը անգամ մը անպայման կը հաւաքուի։

5.— Կուսակալութեանց, գաւառակներու եւ գիւղերու վարժարանները մէկ մէկ պրպտումի օճախներ են։ Օճախին նախագահը դպրոցին տնօրէնը կամ աւագ ուսուցիչն է։

6.— Գիւղական օճախները՝ գաւառակներու օճախներուն, ասոնք՝ քաղաքներու, իսկ քաղաքներունը կուսակալութեան մարմնին կապուած են։

7.— Կուսակալութեանց մարմիններուն պարտականութիւնները.—

ա) մօտէն կը քննեն եւ կը հետապնդեն կուսակալութեանմէջ եղող բոլոր օճախներուն գործունէութիւնները։

բ) Անոնց ամէն մէկին որոշ աշխատանք մը կ'որոշեն։

գ) Կրթ.-կազմակերպութենէն դուրս ըլլալով, մինչեւ այժմ լեզուի խնդիրներով զբաղող կամ այժմ զբաղիլ ուզողները՝ պրպտման գործին կապել եւ զտնուած բառերը տեղեկացնել կեդրոնին։

8րդ եւ 9րդ յօդուածները կը ճշդեն գաւառակներու պաշտօնը, որ գրեթէ նոյնն է՝ իրենց սահմաններուն մէջ։

10.— Օճախներու մէջ աշխատողները, պրպտման գործը կոչում մը եւ ազգային գործ մը նկատելով, ղրկուած հրահանգները եռանդով գործադրելու, գտնուած բառերը նախադահներուն իսկացնելու պարտաւոր են։

11.— Անմիջապէս կեդրոն իսկացնել գտնուած բառերը։

12.— Կուսակալութենէց ընդհ. քննիչները, ուր որ հարկ դիպին, տեղւոյն պրպտող մարմնի մասին կեդրոն տեղեկութիւն պիտի տան։

13.— Նախակրթարանի քննիչները՝ նախակրթարաններու օճախներուն պրպտման գործերը կանոնաւո՞ր են թէ ոչ՝ պիտի քննեն եւ կուսակալութեան կեդրոնական մարմնին պիտի տեղեկացնեն։

14.— Կուսակալութենէց պրպտող մարմինները՝ պրպտման գործին մէջ չատ աշխատող պաշտօնեաներու անունները՝ իրենց ծառայութենէց աստիճանին համաձայն՝ պատկան նախարարութեան կը տեղեկացնեն։

CHANTH, 94 Rue Lafayette, Paris (10)

Նիւթին բացառիկ նկարագրին համար, փարիզեան երեք մեծ հրատարակչական տուներէ մերժուած, եւ ի՛կատարակ ատոր, լոյս տեսնելէ յետոյ արդէն գերմաներէն եւ անգլիերէն լեզուներու թարգմանուելու առաջարկներ ընդունած՝

FILLES

Հեղինակ՝ ՄԵՐՈՒԺԱՆ ՊԱՐՈՍԱՄԵԱՆ

Պոլսական պատմուածքներու այս հատորը արժանի՞ է իր անսպասելի յաջողութեան։

Երկու աստուան մէջ 4րդ տպագրութիւն

Գին՝ 9 ՖՐԱՆԿ

Կը ծախուի բոլոր գրավաճառներուն մօտ

Dépôt général: Messageries Hachette

արտաքին գործոց նախարարութիւնը աչալուրջ հսկել երբ թուրք պատուիրակը գայ, որպէսզի Ֆրանսական դրամագլուխները նոր կորուստներու չենթարկուին։

Բուլվէրի դիմը պարտիզու քանակցութեանց մէջ

Նիւ – Եորքէն կը գրեն.— Անգլեւամերիկեան յառաջիկայ բանակցութեանց մասին խօսելով, Բուլվէլթ կը յայտարարէ թէ կը ստանձնէ ամէն պատասխանատուութիւն՝ եթէ երկու երկիրներու փոքրագէմներուն յանձնուի պարտքերու հարցին թէքնիք կէտերու կարգադրութիւնը։

Միւս կողմէ կը յայտարարուի թէ Ամերիկա երբեք պայման չէ դրած Անգլիացիներուն՝ նախքան պարտքերու մասին բանակցիլը ընդունիլ ոսկենիչի դրութիւնը։

Արման Կոթիկեան որ պիտի կատարէ (*Աթանէս*)ի դերը

1ՇՈՒ ներեւայտուտ

1Շ ԴԷ ներկայացում

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

Ղեկավարութեամբ՝ ԱՐՄԱՆ ԿՈԹԻԿԵԱՆԻ եւ Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ

ԲԱՑԱՌԻԿ ԵՒ ՇՔԵՂ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Հովանաւորութեամբ Պ. Ս. ՏԷՕՔՄԷՃԵԱՆԻ

29 Յունուար կիրակի գիշեր ժամը 8.40ին

Sociétés Savantes Ի ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ **8, rue Danton, Paris**

Métro: St. Michel et Odéon

Ի պատիւ ԱՐՄԱՆ ԿՈԹԻԿԵԱՆԻ կը ներկայացուի

Առաջին անգամ Փարիզի մէջ

ԱԻԵՐԱԿՆԵՐԻ ՎՐԱՅ

Տրամ չորս արարք Հեղինակ՝ Շիրվանզադէ Բեմադիր՝ Ա. Կոթիկեան

Կը մասնակցին. — Տիկ. Տիկ. Լիւսի Պետրոսեան, Գայեանէ, Լուսիկ, Ժ. Շահ-Պարոնեան, Արմենուհի Պ. Պ. Գմբէթեան, Յորոսեան, Նիկողոսեան, Շահլամեան, Սանճագ, Գազանճեան։

ՏԵՂԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ 5, 10 ԵՒ 15 ՖՐԱՆՔ

Այս Բացառիկ ներկայացման առթիւ կազմուած յատուկ Յանձնաժողովի անդամներն են՝ Պ. Պ. Շրջ. Երուանդ. Մկրտիչ Պարսամեան, Լեւոն Մեսրոպ, Ղ. Մելոյեան, Շ. Մարմարեան, Ս. Թէրզեան։

Փարիզ եւ արուարձանները

ՓԱՐԻԶԻ եւ արուարձաններու ընկերներու հանդիպումը տեղի կ'ունենայ ամէն Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Քաֆէ տը Սուրսի ներքնասրահը, Մէթրօ Օտէոնի ճիշդ դիմացը։

ՊԷՎԻԼԻ Ռոստոմ խումբի ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը ճիշդ 8.30ին Ռոստոմի Գրադարանը։ Կարեւոր օրակարգ։

Գաւառ

ԼԻՈՆԻ անդամական ընդհ. ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Դաշնակցութեան Ակումբ-Ընթերցարանը։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Ներկայանալ անդամատետրով։

ՇԱԼԷԹԻ «Բարգէն Սիւնի» խումբի ընկերական ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին ծանօթ հաւաքատեղին։

ԼԻՈՆԻ Մարմինին ընկերահամակրական դասախօսական ժողովը 3 Փետրուար, Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Դաշնակցութեան Գրադարանը, 40 rue Pierre-Corneille, ընկ. Քէնտիրեանի ճաշարանը։

Կը դասախօսէ՝ ԸՆԿ. Վ. ՁՈՒԼՂԻՐԵԱՆ

Նիւթ՝ դեմոկրատիա, ֆաշիզմ, տիկտատուրա եւ պոլշեւիզմ

«Փետրուար 18»ը կը տօնուի Փարիզի մէջ

ՆԱԽԱՁԵՌՈՒԹԵԱՄԲ ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ

*19 Փետրուար Կիրակի իրիկուն, Sociétés Savantes*ի *սրահին մէջ*

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Փարիզի Հայոց Ազգասիրաց Ընկերութեան կողմէ

4 ՓԵՏՐ. ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 10ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒՕՏ, ՇԱՆ ՋԷԼԻԶԷԻ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ **79, Ave. desChamps Elysées**

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

28 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ

Salon Colbertի *մէջ* **7, rue Colbert**

Գեղարուեստական բաժին, պար եւ ճաշ։

Տոմսերու գիները՝ այր եւ կին 20 ֆրանք, այրերու 15, կիներու 10 ֆրանք։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ

ՖՐԱՆՍ. ԲԱՆԱԿԻ ՀԱՅ ՆԱԽԿԻՆ ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

վաղը, Հինգշաբթի գիշեր ժամը 8.30ին

Petit Journalի *սրահին մէջ,* **21, rue Cadet**

Բանախօս՝ Պ. ԱՐՇԱԿ ՁՕՊԱՆԵԱՆ, պատգամաւոր կաթող. ընտրութեան

Նիւթ՝ ԱՄԻՍ ՄԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին՝ Օր. Պիւլպիւլեան, Պ. Պ. Սերժ Սարգիսեան, Ա. Գմբէթեան եւ Գր. Լաքքայ։

ՄՈՒՏՔԸ՝ ԱԶԱՏ Է

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐԻ ցանուց միութիւնը յառաջիկայ Ապրիլ 8ին, Շաբաթ իրիկուն պիտի կազմակերպէ շքեղ պարահանդէս երեկոյթ մը։

Կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ այս թուականը։

ՀԱՅԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

75 Ave. de Verdun, Issy-les-Moulineaux, Seine, France, Tél. 166 Issy

Եթէ կ'ուզէք ձեր ատամոքսի առողջութիւնը չխանգարել փնտռեցէք բոլոր նպարավաճառներուն մօտ Maison STÉPAN*ի համեղ ՍԻՄԻԹՆԵՐԸ, որոնք թարմ կը մնան մինչեւ 1 ամիս։*

Մասնաւոր յանձնարարութեանց վրայ, մեր արդիական փուռին մէջ կը պատրաստենք՝ լաւիմէճիւն, չէօրէք, պանիրով, ապուխտով եւ թայինով փիտէներ, պուղաչա եւ ամէն տեսակ եւրոպական եւ արեւելեան անուշեղէններ։

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէ եւ արտասահմանէ։

Արագ առաքում։ 3 քիլօէն սկսեալ ապսպրանքները կը յանձնենք բնակարան։

ՁԵԶԻ ԵՒ ՁԵՐ ՀԻՒՐԸՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ՝ ԳՆԵՑԷՔ ՄԻՄԻԱՅՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՂԱՐՋ

BEURINE, BEURINE!

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆՏԻՐ ԻՒՂՈՎ ՄԱՔՈՒԻ, ՀԱՄԵՂ, ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ

12 ՀԱՏԸ՝ ՀԻՆԳ (5) ՖՐԱՆՔ

ՊՈՂՈՑ ՁԷՕՐԻԿ՝ 4, 6 ԵՒ 8 ՖՐԱՆՔԻ

Ապահովեցէք կանխաւ

Usine Electrique TCHIT

9, Rue du Progrès, Labarre (S.-&-O.)

Այր թէ կին գործուածայ Placierներու պէտք ունինք՝ ընտանիքներու այցելելու համար։

Ծախու է ստիպողական մեկնումի պատճառաւ կեդրոն թաղամասի մէջ կօշկակարի խանութ մը՝ բոլոր կազմածներով (մեքենայ, գործիք եւայլն.) միասին։ Բնակարան՝ 2 սենեակ, խոհանոց։ Վարձք՝ 3000 ֆրանք, պայմ՝ 6 տարի։ Մանրամասնութեանց համար դիմել՝ Տէր Յակոբեանի, 14 rue Medéah, Paris (14)։

ՅՈՒՇԱՏԻՏՐ

Ջ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Փարիզի մասնաճիւղին շաբաթական դասախօսութիւնը վաղը Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին Ծլորիայի մէջ։ Բաբգէն Քէշիշեան կուտայ Սուրիոյ հայ գաղթականներու եւ որբերու կեանքէն տպաւորութիւններ, կը ներկայացնէ վաֆագնեան ֆիլմը, առնուած Սուրիոյ հայ կեանքէն, իսկ Շ. Նարդունի՝ ներգաղթի քաղաքականութեան քննադատութիւնը։ Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները։

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

դերձակի աշկերտ մը։ Դիմել Պ. ԳՈՐԳԻԿԵԱՆի։ 31, Route Choisy, Ivry s/Seine։

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻԻՆ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Սուրիոյ եւ Լիբանանի Շրջ. վարչութիւնը իր եւ շրջանի բոլոր մասնաճիւղերու կողմէ՝ Շրջ. վարչութեան անդամ ՀԱՅԿ ԳԱԼՂԷՆՏԵՐի տխուր մահուան առթիւ իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ Այրի տիկնոջ գալէնտէրի, իր զաւակներուն եւ հարազատներուն։

ՀՐԱՒԷՐ

Լիոնի Հայ Էդէօնականները կը հրաւիրուին կարեւոր խորհրդակցութեան մը համար այս Կիրակի ժամը 2.30ին, 40 rue Pierre Corneille, Քէնտիրեանի ճաշարանը։

ԿՕՇԻԿ ՇԻՆՈՂ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑՆԵՐՈՒ ԵՒ ԿՕՇԿԱԿԱՐՆԵՐՈՒ ԵՒԱՅԶԼ

Ինչո՞ւ աւելի վճարել, երբ կարելի է աւելի աժան գնել, գեղեցիկ միջնորդէքը։ Գնման մէջ եղած շահը ամէնէն իրականն է։

Կը յայտնենք փոքր արհեստանոցներու տէրերուն եւ կօշկակարներու որ իրենք սուղ կը գնեն, որովհետեւ իրենց գնումները փոքրաքանակ են։ Մենք մեր գործարանին մէջ ԿՐ ՇԱՀԵՆՔ ՈՒՂԱԿի ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ, որով կրնաք օգտուիլ մեծաքանակի գիներէն, ինչքան փոքր ըլլայ ձեր գնումին քանակը։

ՄԵՐ **STELLA** ՎԱՃԱՌԱՆԻՇՈՎ **Trépointe**Ը (ՄԻՋԱԿԱՇԻ)

պատրաստուած է տեղական կաշիէ եւ մասնաւոր եղանակով։

Յատնաւոր «Trépointe ferme» ամէն մեծութեամբ, ամէն գոյնով եւ ամէնաժամեայ գիներով, վասնզի չէք վճարեր միջնորդէք

ՈՒՐԵՄՆ ԳՆԵՑԷՔ ՈՒՂԱԿԻ ՄԵՐ ԴՈՐՁԱՐԱՆԷՆ

«TREPOINTE STELLA»

14 Quai de Rive Neuve, Marseille Tél. Dragon 24-41

ՄՈՒՐՇԷՃԻՆԵՐ ԵՒ ԽԱՂՈՒԹՊԱՆՆԻՐ

Եթէ կ'ուզէք գնել լաւ տեսակի արանց եւ կանանց գուլպաներ

en premier Choix et Hors Cours

Դիմեցէք մեր վաճառատունը ամենայն վստահութեամբ

P. S. BENVENISTE

2, rue de Lancry, Paris

փափաքողներուն կը դրկուի նմոյշ։

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Իգիտութիւն

Սուրճի գնորդներու դիւրութեան համար մեր երանոց մը բացած ենք rue de Trévise *Քոնսթանթինօփլը նպարավաճառատան մէջ։ Ամէն անոնք, որ կ'ուզեն աժան եւ լաւ սուրճ ունենալ, կարող են օգտուիլ ՕՈՒԼՓԱՆ գործարանի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ գիներէն։ Կեդրոնատեղի՝*

“CAFE SULTAN„

Կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême

Մէթրօ Couronnes եւ Parmentier

Ծանօթ.— Ամէն գնումի համար կը տրուի նուէր-կտրօններ

“ՅԱՌԱՋ„ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

3, Rue PALIKAO Paris (20)

ԺԱՄԱԳՈՐԾ ԱՐՓԻԱՐԻ ՄՕՏ

Փութացէք անգամ մը այցելել

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՀԱԼԱՃԵԱՆ

7, Rue de Tracy Tel. Louvre 2[illegible]

(Métro: St. Denis եւ Réaumur)

Մտացած ենք արեւելեան չոր գետ, ընտիր օղի եւ թարմ [illegible] ղէնուներ։

Փութացէք օգտուիլ առիթէն [illegible] ցառիկ գնդ. ներեսական տոգ[illegible] պատճառով բոլոր ապսպրանք[illegible] վրայ։

Ուշադրութիւն մեր գիներուն։

1. Սուրճ	9	ֆր.
2. Քաշէր պանիր	8	ֆր.
3. Կեսարիոյ ապուխտ	12.50	ֆր.
4. Ձերմակ պանիր	6	ֆր.
5. Ձիթապտուղ	3	ֆր.
6. Ընտիր օղի	19	ֆր.

Ամգամ մը այցելեցէք՝ համոզուելու համար։

Լու համար։

Livraison à domicile

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

Դռնապանուհին առանց բառ մը արտասանելու թերաբանին ու տուաւ անոր։ Ձորճ վեր վազեց։ Չէր կրնար հաւատալ որ մեկնած էր աղջիկը։ Անկարելի էր այդ գիշերէն եառք։

Բացաւ դուռը։ Ահաւասիկ Լիանի ափարթմանը... սենեակ մը միայն ուրուն խոնաւ պատերէն վար կը թափթփին թուղթերը. փուրջի նմանող դորգ մը եւ պատուտած վարագոյրներ։ Այդ տեսարանին առջեւն էր որ Ձորճ զգաց անոր թշուառութիւնը եւ հասկցաւ թէ ինչպէս նախատուած էր այդ աղջիկը կեանքէն։ Կրնա՞ր այլ եւս կասկածիլ թէ ինչու գացած էր ան... Ո՞ր մարդկային էակը չպիտի ուզէր փախչիլ այդ սենեակէն։

Զոյգ մը գուլպայ տեսաւ տախտակամածին վրայ։ Նետած էր զայն ոչ թէ այնտեղ մոռցած. ձեռքը առաւ. մետաքսէ գուլպաներ բայց քանի՛ անգամ կարկատուած։

Խոնաւ էր սենեակը որովհետեւ վառարան չկար. ջերմութիւն չէր տեսած այդ սենեակը։ Եւ յիշեց թէ ինչպէս Լիան կը կծկուէր երբեմն իր աշխատանոցին մէջ՝ վառարանին քովիկը։

Ուրեմն այստե՛ղ կուգար ան ամէն առտու կախուխ փաթթուած իր գիշերազգեստին մէջ։ Բայց ինչո՞ւ չէր հասկցուցած իրեն. ի՛նչ դրամներ ծախսած էին ճաշարաններուն կամ թատրոններուն համար։ Կրնար վառարան մը դնել տալ անոր սենեակին մէջ, կրնար վարագոյրներ առնել եւ դորգով ծածկել գետինը։ Բայց ի՛նչ գիտնար...

Այնպէս թուեցաւ Ձորճի թէ պէտք եղածին պէս չէր կրցած գնահատել այդ աղջիկը։ Ի՛նչ բանով կը տարբերէր հիմա իր վերաբերումը հանդէպ այդ աղջկան. եւ ինչո՞ւ զարմանար երբ Լիան կ'ըսէր թէ այրերը բոլորն ալ իրարու կը նմանին։ Աղջիկն ուղեր էր այն զոր ուրիշներն ալ ուզած էին եւ ստացեր էր ինչպէս միւսները. բայց հիմա չկար ան։

— Որքա՞ն յիմար եմ եղեր, ըսաւ Ձորճ։

Դուրս ելաւ սենեակէն եւ վազեց Փորչլի կապեան։

Տեղեկութիւն չունէին։ Լիան ներկայացում պիտի տար այնտեղ այդ դիշերը. չարաճճական մըն ալ առնելիք ունէր բայց չէր եկած առնելու իր դրամը այդ առտուն։

— Որքա՞ն էր առնելիքը, հարցուց Ձորճ։

Փորչլ բացատրեց որ գաղտնիք էր ու չէր կրնար ըսել։

— Գիտե՛մ, չատ ոչինչ բան մը պիտի ըլլայ, ըսաւ Ձորճ։

— Դուն քու գործիդ խանութ, մէջ ինկաւ Տիկին Փորչլ։

— Բայց ես գիտեմ միայն թէ որ աւտիճան աղքատ էր այդ աղջիկը։

— Մեզի ինչ եղբայր։ Մարսէյլի աղտոտ թաղերէն փարիզ եկող աղջիկ մը չի կրնար ակնկալել Մոնմարթրի մէջ՝ Պուլվարի աղջիկներուն վճարուած թոշակը։

Ձորճ չէր կրնար լսել աւելի երկար։ Դուրս եկաւ կապելայէն ու դնաց Պալ Պուֆոնի տնօրէնին որ կը յօրանջէր առթոռին վրայ։

— Տեսա՞ք օրիորդ Սոնբրէլը երէկ դիւերուան ներկայացումէն յետոյ։

— Ա՛յո՛ պարոն։

— Սրա՞հը եկաւ։

— Ա՛յո՛։

— Որո՞ւ հետ էր։

— Գերմանացի պարոնի մը հետ։

— Օ՛հ. միասի՞ն դուրս ելան։

— Ա՛յո՛. ապսպնք մը խմեց ու դացին։

— Մարդուն անունը Ջոն Ֆլայնկարթ է. ո՞վ է այդ մարդը, դիտէ՞ք։

— Կարծեմ քիչ մը առեն Փարիզ մնաց ու յետոյ դնաց Գերմանիա։

— Ե՞րբ։

Տնօրէնը դարձաւ իր սպասաւորներէն մէկուն եւ հարցուց։

— Այդ գերմանացի պարոնը ե՞րբ Պերլին դնաց։

— Այս առաւօտ։

— Ինչէ՞ն դիտէք, հարցուց Ձորճ։

— Իմացայ իրենց խօսակցութիւնը։ Երկու գաւաթ ապսպնք բերի անոնց սեղանը եւ լսեցի Գերմանացիին բառերը՝ «երկաթուղին կը մեկնի վաղ առաւօտ ժամը 9ուկէսին, Պերլին կը հասնի ժամը...»։ Չիտակը ըսելով մոռցայ։ Ցետոյ ըսաւ. «Այդ չոգեկառքը պէտք է առնեմ»։

— Ուրիշ ի՞նչ խմացար։

— Ոչինչ. երկար չմնացին ու մեկնեցան։

Ձորճ ապշած ու խենդի պէս, վերադարձաւ տուն։

— Տեսա՞ր Օրիորդին մեկնումը, հարցուց դռնապանուհիին։

— Ա՛յո՛ պարոն. այստեղ, դուրսն առջեւ վճարեց դրամը. տեսայ որ «Թաքսի» մը նստաւ։

— Ուրիշ մարդ կա՞ր «Թաքսի»ին մէջ։

— Ա՛յո՛ պարոն։

— Ո՞վ։

— Պարոն մը։

— Ի՞նչ տեսակ պարոն։

Պատասխանը չտուաւ Ջոն Ֆլայնկարթը։

Ձորճ օրը ձորճ փակուեցաւ իր աշխատանոցին մէջ ու սկսաւ չարունակել Լիան Սոնբրէլի կիսատ նկարը։ Վրձինին իւրաքանչիւր չարժումը հարուած մըն էր իր վէրքին վրայ։ Պրկեց չրթունքները ու տանջուեցաւ։ Նկարեց այդ օրը, նկարեց յաջորդ օրը եւ աւելի յաջորդին ու աւարտեց գայն։

Թարգմ. Ժ. Մ.

(Շար.)

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)
Le Gérant : H. STEPHAN

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.786

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
26
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
1933

26 Janvier
1933

ՅՕԴ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2096 — ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԻՏՔ ՊՂՏՈՐՈՂՆԵՐԸ

Ծանօթ է մեր ընթերցողներուն Ա. Նիկոլի (էնկիւրիի չարամիտ ու դաւադիր գրիչը) գաղտնօրէն հրապարակ նետած դրքոյկի պատճառած յուզումը:

Դաշնակցական մամուլի մերկացումներով, հերքումներով, արար մամուլին ուղղուած բաց նամակներով կարելի եղաւ ցոյց տալ թէ այդ դաւադիր հեղինակը հայ քաղաքական շրջանակներուն չի պատկաներ եւ անոր ըրածը կը միտի գրգռել արար ժողովուրդը հայութեան դէմ: Սուրիոյ հայ երեսփոխաններն ալ իրենց կարգին թէ պետական շրջանակներուն եւ թէ մամուլին ուղղեցին լուրջ ուղղաձառաբանուած հերքում մը, ցոյց տալով գրքին պղտոր աղբիւրները, որոնք կը բխէին Սուրիոյ Թշնամի պետական շրջանակէ մը:

Այս բոլոր ճիգերը կրցան մասամբ մեղմել արաբական մամուլի արտայայտութիւնները եւ անոնց ուշադրութիւնը դարձնել խորհրդարար այլ կեդրոններու վրայ: Մինչդեռ Թրքական մամուլը կը բանի միալար, իր իսկ յերիւրած գրքի պատասխանատուութիւնը ձգելու հայ Դաշնակիներուն վրայ, տարբեր ձեւերով եւ դրգռութիւններով տարածելու այն միտքերը, որ գիրքը կոչուած էր կատարելու:

«Ագչամ»ի բացատրութիւնները կարդացիք մեր լուրերու բաժնին մէջ, ուր հազար աղբիւրներէ ջուր կը հաւաքէ Դաշնակցութիւնը լուալու համար:

Ու այդ ջուրերէն ամէն պղտորն ու աղտոտը ռամկավար «Արեւ» թերթէն կ'առնէ:

Ուրիշ պարագաներու մէջ հայ մամուլի հակադիր թեւերը կարող են անվերջ վիճիլ, սուտն ու իրաւը իրար խառնել եւ նորակերտ աստիճին մը առաջ քշել, հանրային կարծիքը խարխափուն դարձնելու եւ հակառակորդը սեւցնելու ու կասկածելի ներկայացնելու համար: Անբուժելի մտային հիւանդութիւնները տիրական են կարգ մը շրջանակներու մէջ: Բայց երբ խնդիրը հայ ժողովուրդի ոչ միայն բարոյական, այլ գերազանցապէս ֆիզիքական գոյութեան չուրջը կը դառնայ, երբ մանաւանդ այդ գործին մէջ Թուրքին մատը կայ, վէմի եւ աստիճան մոլեգին ախոյեանները գոնէ պիտի զգուշանային իրենց բերանն այրելէն: Որովհետեւ, գրչով իսկ Թուրքի ցանցին մէջ իյնալը՝ այրուիլ կը նշանակէ:

«Ագչամ»ի մերկացումներն այս ուղղութեամբ խրատական են, եթէ խրատուելու միտք ունեցողներ գտնուին:

Ա. Նիկոլները կրնան իրենց գործը չարունակել: Թրքական թերթերը կրնան իրենց փրոփականտը աւելի ծաւալել: Հայ մամուլը գոնէ անոնց թող չօգնէ:

Թուրք թերթը անհրաժեշտութիւնն զգացած է հակահարուածելու դաշնակցական մամուլի հերքումները, որոնք կարծես թէ Արաբներու հանրային կարծիքը կրցած են թեքել դէպ ի բուն աղբիւրը: Ու կրկին յաւելուածներով՝ «Ագչամ» կը ճգնի գրքին հեղինակութիւնը վերագրել Դաշնակցութեան եւ այդ առթիւ իր փաստարկութիւնը կը վաւերացնէ «Արեւ»ի վկայութեամբ:

Թուրք թերթը դաշնակցական մամուլի հերքումները խաղ մը կը նկատէ եւ կ'աւելցնէ.

— « Այս խաղերը ոչ միայն Արաբներու, այլ եւ ուրիշ Հայերու աչքէն ալ չեն վրիպած: «Արեւ» թերթը այս գրէոյկին վրայ խօսած ըլլալով՝ «Ցուսաբեր» անոր վրայ կը յարձակի, որովհետեւ այս գրէոյկին թերթերու մէջ անցնիլը անոնց գործին չէր գար: Հետեւաբար գրեցին թէ Ա. Նիկոլ Դաշնակներէն չէ եւ այդ գաղափարները օտար են իրենց, ու այս գիրքը էնկիւրիի մէկ խաղը կրնայ ըլլալ: Բայց ռամկավարներու օրկանը եղող «Արեւ» թերթը հոկտեմբեր 18ի թիւին մէջ յօդուած մը հրատարակած է, որով կը հերքէ այդ վերագրումը եւ կը յիշատակէ յօդուածներ «Ցուսաբեր»ի եւ «Հայրենիք»ի մէջ, որոնք նպատակ ունին Հայերը Սուրիա հաւաքելու եւ մայր հայրենիքին մօտ պահելու»:

Թուրք թերթը կրնայ չնորհաւորել «Արեւ»ի խմբագրութիւնը, որ տեղեկատու բիւրոյի մը դերը ստանձնած է: «Արեւ»ը, իսկապէս, տխուր պարտականութիւն մը ստանձնած է այս գործին մէջ: կը հաւաքէ դաշնակցական մամուլէն կարծիքներու փչրանքներ, որոնք կրուած են տարբեր պատճառաբանութեամբ, տարբեր մտահոգութիւններով, եւ տարբեր պարագաներու առթիւ: Սակայն այդ մտքերը վերցուած իր կրճատ ձեւով, քիչ մըն ալ ձեւափոխուած եւ միացած չարամիտ բացատրութեանց, ընտիր նիւթ կը դառնան Թուրք մամուլին համար, հիմնական ու հետեւողական պայքար մղելու հայութեան դէմ:

Մեղի կը թուի թէ «Արեւ»ի անմիտ խմբագիրն ալ, տղայական հրճուանքի մէջ է այս աղմուկներուն համար: Այսպէս է յատկանշական նկարագիրն այդ մարդոց, որոնք իրենց ոչնչութիւնը կը լեցնեն անխմաստ աղմուկներով:

Բայց ըսինք արդէն թէ Թուրքին հետ գործ ունեցող Հայը պիտի զգուշանայ իր բերանն այրելէն: Ըստ երեւոյթին, իր գլխին ապտակ Թողնուած այդ անպատասխանատու խմբագիրը չի անդրադառնար այս բոլորին:

«Ագչամ»ի յայտնութիւնները խրատական են: Բայց եթէ «Արեւ»ի գրիչը չպիտի զգուշանայ, իրաւունք ունինք սպասելու որ ռամկավարներէն գոնէ մէկը, գիտակից ու բարեխիղճ, կարողանայ ոլորել այդ տղայի ականջը:

«Արեւ»ի խմբագիրը կրնանք անտեսել, անոր առօրեայ հայհոյանքները կրնանք արհամարհել, ռամկավար օրկանը կարող է ամէն օր անապատական ճիչեր արձակել, անղեկ ու անղեկավար: Բայց երբ կը խառնուի Թրքական ապուրին, Հայուն թէ՛ սիրտը եւ թէ գործը սրտխառնուուքի կը մատնուի:

Առածը կ'ըսէ. — Ճանճը ոչնչութիւն մըն է, բայց երբ կերակուրի մէջն է՝ սիրտ կը խառնէ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱՑՐԵՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ...

երկու հայ խմբագիրներ, մէկը Լոնտոն, միւսը Փարիզ, իրարու հետ կը մրցին շողոքորթելու համար Մուսթաֆա Քէմալն ու իր հայրենակիցները:

Խօսք չունիմ, — ճաշակի խնդիր է կամ դիւանագիտութիւն մը՝ մեր ըմբռնումէն շատ վեր: Կ'ընդունիմ որ դիւանագիտութիւնն ալ ունի իր տեսակները, ինչպէս դդումը:

Կը թուի, սակայն, որ այս երկու «փրկիչ»ները, որոնք հրապարակ իջած են հայ ժողովուրդը Թուրքիոյ հետ բարեկամացնելու նպատակով, այնքան անճաշակ են մեր դատին որքան Նիւթարակուայէն եկած խանութպան մը: Այլապէս ժամավաճառ չպիտի ըլլային ջուր ծեծելով:

Բայց կայ կէտ մը, որ իսկապէս կը չարչրկէ միտքս:

Ո՞ւր էր այս պարոններուն դիւանագիտութիւնը, երբ իրենցմէ մէկը, Լոնտոնի հայ խմբագիրը, պատերազմի ամբողջ շրջանին, ոտքով ձեռքով լծուած էր՝ Լոնտոնի մէջ *հայանպատ* —որ կը նշանակէ *հակաթուրք* — փրոփականտի գործին եւ ջարդերը կը ներկարագրէր հանգուցեալ **Ararat**ի մէջ: Եւ չէ՞, որ միւսը վերջին fասնըհինգ տարուան ընթացքին ունեցաւ երբեմն — այո՛, միայն երբեմն — խօսութիւնը շոյելու Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը, — այդ ալ կը նշանակէր անշուշտ *հակաթուրք* ուղղութիւն:

Ուրեմն, օր մը այսպէս, օր մը այնպէս, համաձայն ձեր քէֆին կամ շահերուն, այո՛, պարոնայք հայրենասէրներ...

Շատ լաւ գիտենք թէ ի՛նչ ըսել կ'ուզէք: Ձեր նպատակն է օգտակար ըլլալ Մուսթաֆա Քէմալին, հայ ժողովուրդին ու յետոյ նաեւ ձեր անձին: Սակայն պարապ ժամանակ մի՛ վատնէք Եւրոպայի մէջ, բանի որ այդ աստիճան հիացում ունիք հանդէպ թուրք հայրենիքին — fառասուն կտոր կ'ըլլաք երբեմն այդ բանը հաստատելու համար, — առանց վայրկեան կորսնցնելու գացէք էնկիւրի, ուր կրնաք նախարարական պաշտօն ստանալ՝ եթէ մանաւանդ միասին տանիք հետերնիդ բանածեւը:

Այո՛, պարոնայք խմբագիրներ, էնկիւրի կը մեկնիք առաջին առիթով: կը ներկայանաք ձեր սիրելի կազի փաշային եւ կ'ըսէք անոր. —

«Պաշտելի փաշա՛, մենք եկած ենք ամբողջացնելու fու գործդ: Դուն շատ յոգնեցար: Զգէ՛, ինչ մըն ալ մենք աշխատինք: Ահաւասիկ մեր գործունէութեան ծրագիրը,— հայ անունը թուրք հանրապետութենէն վերցնելու համար՝ որոշած ենք բրմացնել բոլոր Հայերը, փակել հայ եկեղեցիները, կախել հայ կղերականները, գրաւել հայ ազգային հարստութիւնները, ջնջել հայերէն լեզուն, արգիլել հայ աղջիկներու ամուսնութիւնը հայ երիտասարդներուն հետ եւ ընդհակառակն պարգեւ տալ հայ աղջիկ առնող Թուրքերուն, թոյլ չտալ որ Հայերը առեւտուրով գրաղին, ջնջել պատրիարքութիւնը, հայերէն թերթերը, փոխել հայերէն անունները — Արշաւիրը ընել Հասան, Արշալոյսը կամ Նուարդը՝ Ֆաթմա: Ցետոյ՝ Թուրքիա հրաւիրել արտասահման գտնուող Հայերը, անոնց գլխուն ալ նոյն *քիւլահը* անցընելու համար:

Փաշա՛, մի՛ ամչնար, դուն fիչ մը հանգստացիր, մենք fու չըրածդ կրնանք ընել»:

Վստա՛հ եղէք, որ կազին իր աչքին լոյսին պէս պիտի սիրէ ձեզ եւ նախապար պիտի նշանակէ երկուքդ ալ: Մէկըդ լեզուագէտ, միւսդ լեզուաճի, շատ լաւ գիտէք անոր հետ խօսելու ձեւերը: Ի հարկին կրնաք օգնականներ ալ գտնել տեղւոյն վրայ, օրինակ Մարթաճանն ու ձէպէլինն:

Այս գործը գլուխ հանելէետք, ա՛լ կրնաք ապահով ըլլալ որ ձեր անունը ոսկի տառերով կ'արձանագրուի Թուրքիոյ պատմութեան մէջ:

ՅԻՒԱՑՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ճափոնի ընդծովեաններու խարխափներ կը հաստատի

Անգլիական աշխատաւորական թերթ մը կ'իմանայ թէ Ազգերու Դաշնակցութեան հաղորդուած է, որ Ճափոն իր ընդծովեաններուն համար ռազմախարխափներ կը հաստատէ Խաղաղական ովկիանոսի այն կղզիներուն մէջ, որոնք յանձնուած են իր հոգատարութեան: Հոգատարութեան Ցանձնախումբին անդամները այս մասին մտերմօրէն հարցում ուղղած են Ճափոնի ներկայացուցիչներուն: Ու թէեւ Ճափոնի ներկայացուցիչները հերքած են լուրը, այսուհանդերձ ամերիկեան շրջանակները կը պնդեն թէ ճիշդ են քաղուած տեղեկութիւնները եւ Ճափոն մասնաւորապէս ամրացուցած է Մարիաննայի կղզեխումբը, Սայփան եւ Փէլէվ կղզիները: Այս պարագան ոչ միայն հակառակ է Ազգերու Դաշնակցութեան կանոնագրին 22րդ յօդուածին, այլ եւ Ուաշինկթընի մէջ կնքուած Զորսերու դաշնագրին տրամադրութիւններուն: Ասկից զատ իրական սպառնալիք մըն է, որ կը վտանգէ Միացեալ Նահանգներու հաղորդակցութիւնը Փիլիպպեան եւ Հոնոլուլու կղզիներու դաղութին հետ: Սայփան 600 մղոն դէպ ի հիւսիս կը գտնուի հաղորդակցութեան այդ ճամբէն, իսկ Փէլէվ՝ 300 մղոն դէպ ի հարաւ: Իսկ Սայփանէն հարիւր մղոն հեռու կը գտնուի Կուէմի ամերիկեան կղզին, որ ամրացուած չէ, պարզապէս հպատակելու համար Զորսերու կնքած դաշնագրին:

Ճափոնցիները կը պատասխանեն թէ առեւտրական նաւահանգիստներ միայն կը հիմնեն այդ կղզիներուն մէջ, ինչ որ մեծ ծախքերու դուռ բացած է իրենց: Իրենց կարգին, Ամերիկացիները կը հարցնեն թէ առեւտրական այդ ի՞նչ պահանջներ կրնայ ներկայացնել Մարիաննա կղզեխումբին բնակչութիւնը, որ հազիւ 5,000ի կը հասնի: Եւ Ամերիկացիները իրաւունք ունենալ կը կարծեն մտահոգուելու եւ այս հարցը հետապնդելու:

Ազգերու Դաշնակցութեան 70րդ նստաշրջանը

ՖՐԱՆՍԱ ՊԻՏԻ ՊԱՐՊԷ՞ ՍՈՒՐԻԱՆ

Երեքշաբթի առաւօտ բացուեցաւ Ազգերու Դաշնակցութեան 70րդ նստաշրջանը:

Նախ քան բացումը, մասնաւոր մարմին մը զբաղեցաւ օրակարգին խմբագրութեամբ եւ վարչական ու ելմտական կարգ մը խնդիրներով: Այսպէս օրակարգի անցան Իտալիոյ ներկայացուցիչին մէկ տեղեկագիրը կնոջ ազգութեան մասին, Պէնէշի տեղեկագիրը Հոգատարութեանց Մնայուն Ցանձնաժողովին 22րդ նիստին աշխատանքներուն մասին եւ տեղեկագիր մը կազմելու հոգը բրիտանական ու պարսկական կառավարութիւններուն ծանօթ վէճին եւ Քոլոմպիոյ ու Փերուի կռիւին մասին:

Ժամը 11·30ին, երբ նստաշրջանը բացուած յայտարարուեցաւ, օրակարգին քննութիւնը կատարուեցաւ առանց որ եւ է միջադէպի:

Սակայն Պէնէշի տեղեկագիրը պահ մը տագ վիճաբանութիւն ստեղծեց: Ահա Պէնէշի տեղեկագրին մէջ մասնաւորաբար այն հատուածը, որ կը վերաբերի Սուրիոյ եւ Լիբանանի հոգատարութեան հարցին. —

Երբ Սուրիոյ եւ Լիբանանի մասին տարեկան տեղեկագիրը քննութեան առնուեցաւ, Ցանձնաժողովը հոգատար պետութիւններուն կարծիքն առաւ յիշեալ երկիրներու զարգացման զանազան շրջաններուն, ինչպէս նաեւ չափահասութեան մասին, երբ այլ եւս նոյն երկիրները ոչ օժանդակութեան պէտք կ'ունենան, ոչ ալ խորհուրդներու իրենց հոգատար պետութենէն: Եւ Ցանձնաժողովը այն եզրակացութեան եկաւ թէ տակաւին կանխահաս է վճռել այդ հարցը: Մասնաւորաբար անդրադառնալով Սուրիոյ մասին, Ցանձնաժողովը ուշադրութեան առաւ երկու հարցեր, եւ այս առթիւ նախ կը խնդրէ որ Ազնիոքի օրթոդոքս պատրիարքին ընտրութեան մասին ծագած վէճը կարգադրուի կարճ ժամանակի մը մէջ, երկրորդ յանձնաժողովը կը ցանկայ որ Ազգերու Դաշնակցութեան բոլոր անդամները Լիբանանի եւ Սուրիոյ բնիկներուն, ինչպէս նաեւ նոյն այդ երկու երկիրներէն հասած ապրանքներուն չնորհեն այն առաւելութիւնները, զորս կը վայելեն անոնք իրենց երկիրներուն մէջ:

Այս տեղեկագրին ընթերցումէն յետոյ խօսք առաւ Իտալիոյ ներկայացուցիչը, Կոմս Ալոյսի, որ կը նախադասէր ժողովին: Իրեւ պարզ ներկայացուցիչը իր երկրին, եւ ոչ թէ իբրեւ նախագահ, ըսաւ թէ իտալական կառավարութիւնը խոր համակրանքով կ'ողջունէ Սուրիոյ բնակչութեան ցանկութիւնը անկախութեան մասին: Եւ կ'ուզեմ յուսալ թէ, աւելցուց, չուտով անկախութիւն պիտի տրուի Սուրիոյ, ինչպէս տրուեցաւ Իրաքի: Ու դիտել տուաւ թէ հոգատար պետութիւնը տակաւին որոշ եւ յստակ առաջարկներ չի բերեր այդ մասին, այլ ընդհակառակն կը թուի թէ հանդրուան առ հանդրուան կ'ուզէ հեռանալ՝ սկսելով նախ Սուրիայէն, յետոյ հոգատարութեան ենթակայ միւս երեք երկիրներէն:

Իտալիոյ ներկայացուցիչին միացաւ Ցոն Քէլլէր, Գերմանիոյ ներկայացուցիչը, արտայայտելով նոյն վերապահութիւնը Սուրիոյ եւ Լիբանանի Ֆրանսական հոգատարութեան մասին:

Խօսք առաւ Փիչը Ռօ, Ցրանսայի ներկայացուցիչը եւ ըսաւ թէ կանխահաս կը համարի տակաւին վիճաբանութեան դնել այս հարցերը Սուրիոյ եւ Լիբանանի ապագային մասին: Սակայն քանի որ հարցը անդամ մը դրուեցաւ, կը յիշեցնեմ, ըսաւ, թէ Հոգատարութենէն յանձնաժողովին առջեւ փոնսօ երկար եւ մանրամասն ներկայացուցած է Ցրանսայի քաղաքականութիւնը Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ: Եւ Հոգատարութեանց յանձնաժողովն ալ իր կարգին հաստատեց թէ հարցը չէ հասունցած տակաւին, թէեւ ինք եւս կը բաժնէ համակրանքը, զոր արտայայտեցին Իտալիոյ եւ Գերմանիոյ ներկայացուցիչները Սուրիոյ եւ Լիբանանի անկախութեան մասին: Իր ժամանակին թերեւս քննուի այն հարցը թէ հոգատարութիւնը պէտք է մէկ անգամէն եւ ամբողջովի՞ն վերցնել, թէ մասնակի, այսինքն նախ անկախութիւն տալ յիշեալ երկիրներու այն մասին, որոնք աւելի զարգացած են եւ ընդունակ՝ կառավարելու անկախաբար:

«ՍՈՒՐԻԱ ԵՒ ՄԵՆՔ» ԳՐՔՈՑԿԻՆ ՄԱՍԻՆ

Ազդակ կը հաղորդէ թէ Սուրիոյ մարզպանը 225 թուակիր հրամանագրով մը կ'արգիլէ «Սուրիա եւ Մենք» խորագիրով գրքոյկին մուտքը փրանսական հոգատարութեան ենթակայ երկիրներէն ներս: Գրքոյկին հրատարակիչն ու հրատարակութեան վայրը անծանօթ է, կը գրէ հրամանագիրը:

Էլ Ահվալ, հրատարակէլէ յետոյ այս հրամանագիրը, իր կողմէ կ'աւելցնէ հետեւեալ տողերը. —

« Մենք արդէն նախապէս գրած եւ ցոյց տուած էինք այս վտանգաւոր գրքոյկին դաւադրական նպատակները, որուն միակ նպատակն է հայ եւ արաբ յարաբերութեանց խզումը: Նըմանապէս ըսած էինք թէ այս ձեռնարկը Հայոց թշնամիներուն գործն է»:

ՆՈՐ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

«Ազդակ» կը գրէ. —

Վերջերս Լիբանանի նախատագրին շուրջ եղած տարաձայնութիւնները, որոնց համաձայն իբր թէ Լիբանան 20 տարուան համար փրանսական հոգատարութեան տակ պիտի մնայ, կամ պիտի վերածուի փրանսական գաղութի մը, կ'երեւի Լիբանանի «Հայրենասէր»ներու շրջանակին կողմէ լաւ չէ ընդունուած եւ անոնք իսկոյն շարժուձեւի մը ձեռնարկած են:

Համաձայն էլ Ահբարի տեղեկութեանց, կարգ մը մտաւորականներ եւ երեւելիներ ձեռնարկած են հաղաքական կուսակցութեան մը կազմութեան: Գլխաւոր նպատակը՝ Սուրիական Ընդհանուր Միութեան մը ծրագրին հետապնդումը: Սուրիա, Ալէվիներ, ձէպէլը Տրիւզ եւ Լիբանան, համաձայն նոր կազմուելիք կուսակցութեան ծրագրին, պէտք է կազմեն տնտեսական ու հաղաքական միութիւն մը, իւրաքանչիւրը ունենալով ապակեդրոնացման դրութիւն մը վարչական տեսակէտով:

Հիմակուընէ այս ուղղութեամբ աշխատանքներ տանելու սկսած են, պատրաստելու համար հանրային կարծիքը: Սակայն նախաձեռնողները իրենց իմքնութիւնը կը պահեն դեռ:

ԱՆԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Սուրիոյ հայերէն թերթերը շատ տխուր գոյներով կը ներկայացնեն Հալէպի հայ գաղթականներուն վիճակը: Աշխատաւոր բազուկներ, անգործութեան պատճառով ակամայ դադարի մատնուած են եւ բաւական ատենէ ի վեր արհեստաւորներ ու խանութպաններ ոչ իսկ իրենց ապրուստը կրնան ճարել: Ու բշտառութիւնը, իրեն անբաժան ընկեր ունենալով հիւանդութիւնը, կը հալածէ մեր դժբախտ հայրենակիցները մասնաւորաբար այս անօրինակ ցուրտի եղանակին:

ՄԷԿՆ ԱԼ ԱՆՈՆՑՄԷ, ՈՐ ՉՀԱՍԱՆ ԻՐԵՆՑ ՄՈՒՐԱՏԻՆ

ՊՈՒԻՐԿԱԶ, 22 յունուար (ՑԱՌԱՋ). — Գրեր էինք թէ ներգաղթի Ե. կառավարով Ցունաստանէն մեկնողներէն մին մեռած է շոգենաւին մէջ: Շոգենաւը Պուրկազէն բաժնուելէ վերջ, ըստ նաւային կեանքի սովորութեանց, մեռելը դագաղի մը մէջ ծով ձգած էին:

Քանի մը օր առաջ, Պուրկազի մօտ Չէնկէլ Իսթէլէսիի առջեւ կը տեսնեն մեծ սնտուկ մը: կը մօտենան ու կը ստուգեն, որ թեթեւ դագաղ մըն է, որուն մէջ կը հանգչէր դիակը այն հայրենակցին, որ նաւերայ էր ելած հայրենիք երթալու համար: Սակայն, նակատագիրը բերեր զայն նետեր էր պուլկար հողին եզերքը:

Պուլկար իշխանութիւնները անմիջապէս թաղել տուին ծերունի Ատանացին:

ՄԱԿԵԴՈՆԱԿԱՆ ՎՐԻԺԻՆԴՐՈՒԹԻՒՆ

Սոֆիայէն կը հեռագրեն թէ երեքշաբթի երեկոյ համայնավար Տրայկով սպանուեցաւ ատրճանակի բանի մը հարուածներով: Ոճրագործը, որ չէ ձերբակալուած, ապահովաբար Միխայլովի խմբակցութեան կը պատկանի:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

— Ինչպե՞ս կարելի է հայերեն չգրել, երբ հայերեն գրելը ամենահեշտ բանն է աշխարհում, — ասում է Ռուբեն Զարդարյանը, որ ինքն էլ հայերեն գրում է ամենահեշտ կերպով։ Ռուբենը ոչ միայն հայերեն գրում է, այլև հայերեն խոսում է, հայերեն մտածում է, հայերեն երազում է, հայերեն ապրում է։ Ռուբենը ծնվել է Ամերիկայում, Ամերիկայում էլ մեծացել է, Ամերիկայում էլ ուսում է ստացել, Ամերիկայում էլ ամուսնացել է, Ամերիկայում էլ զավակներ է ունեցել։ Ռուբենը ամերիկացի է, ամերիկացի է նաև նրա կինը, ամերիկացի են նաև նրա զավակները

ՖՈՐԴԻՆԳ ԿԻ ՊՈՒՏՈՆԻ ՇՈՒՐՋ ՏԱՐԱԾՎՈՂ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԸ

Ֆորդինգ — Շարլեսթոնի թերակղզին Տբղ. Ֆրիլիի հետ կապող կամուրջը

Տբղ. Ֆրիլիի քաղաքապետ Ջ. Ֆ. Ֆրիլին հետևյալ նամակը հղել է «Հայկական կյանքի» խմբագրությանը.

«Ինձ հաճելի պարտականություն է ծանուցանել ձեզ, որ Տբղ. Ֆրիլիի համայնքը ամենայն սրտագնացությամբ ընդունեց Ֆորդինգ Քոմփընիի առաջարկը՝ կառուցելու Ֆորդինգ — Շարլեսթոն կամուրջը, որ կապելու է Տբղ. Ֆրիլին Շարլեսթոնի թերակղզու հետ։ Կամուրջի կառուցման ծախսը կհասնի 150 միլիոն դոլարի։ Ֆորդինգ Քոմփընին ինքնին ամենամեծ գործարանն է Տբղ. Ֆրիլիի համայնքում։ Ֆորդինգ Քոմփընին ունի 10 հազար բանվոր, որոնց մեծ մասը հայ է։

Ֆորդինգ Քոմփընիի նախագահ Հենրի Ֆորդ Երկրորդը, որ Ամերիկայի ամենահարուստ մարդկանցից մեկն է, ամեն տարի մեծ գումարներ է հատկացնում հայ գաղթականների օգնության համար։ Ֆորդ Երկրորդի հայրը՝ Հենրի Ֆորդ Առաջինը, ամենամեծ բարեկամն էր հայերի։ Նա հայ գաղթականների համար հիվանդանոց է կառուցել Պեյրութում։

Ֆորդինգ Քոմփընիի գործարանները Տբղ. Ֆրիլիում ամենամեծ գործարանն են։

Փարիզ եւ արուարձաններ

ՓԱՐԻԶԻ եւ արուարձաններու ընկերներու հանդիպումը տեղի կ'ունենայ այսօր Հինդշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Քաֆէ տը Մուրսի ներքնասրահը, Մէթրօ Օտէոնի հիւդ դիմացը:

Պիւվիւիի Ռասատմ խումբի ժողովը այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը հիւդ 8.30ին Ռասատմի Գրադարանը: Կարեւոր օրակարգ:

Գաւառ

ԼԻՈՆԻ անդամական ընդհ. ժողովը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Դաշնակցութեան Ակումբ-Ընթերցարանը: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Ներկայանալ անդամատետրով:

ՇԱԼԷԹԻ «Բարգէն Միւնի» խումբի ընկերական ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին Ծանօթ հաւաքատեղին:

ՏԻՍԻՆի կոմիտէին ընկերա-ճամակրական հաւաքոյթը տեղի կ'ունենայ այսօր, Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8ին Շ. ՅՈՒ. Դ. Ցան մէջ, պիտի կարդացուի մաս առ մաս ընկեր Միք. վարադեանի «Շ. ՅՈՒ. Դ. Պատմութիւնը»: Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները ու ճամակիրները, ինչպէս նաեւ պատանեկան միութեան անդամները:

■■■■■■■■■

ԼԻՈՆԻ Մարմինին ընկերահամակրական դասախօսական ժողովը 3 Փետրուար, Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Դաշնակցութեան Գրադարանը, 40 rue Pierre-Corneille, ընկ. Քէնտիրեանի ճաշարանը:
Կը դասախօսէ՝ ԸՆԿ. Վ. ՁՈՒՎԼԷՐՆԱՆ
Նիւթ՝ դեմոկրատիա, ֆաշիզմ, տիկտատուրա եւ պոլշեւիզմ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած՝ Հ. Յ. Դ. Վիէնի «ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ» խումբի կողմէ
ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ ԱՅՍ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8ԻՆ,
Հ. Յ. Դ. «ԱԱԺԱԿ» ԱԿՈՒՄԲԻՆ ՄԷՋ
կը նրկայացուի երկու զաւեշտներ ՄԵԻ ԹԷ ՁԵՐՄԱԿԱՋՈՒԹ ՍԱԼՈՐՆԵՐԸ
Պարեր եւ արտասանութիւններ փոքրիկներու կողմէ:
Մուտք 2 ֆրանք:

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Փարիզի Հայոց Ազգասահմանադրական Ընկերութեան կողմէ
ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ 4 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1933ԻՆ
ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 10ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒՕՏ,
«ՇԱՆ ԶԷԼԻԶԷ»ի ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ,
79, Ave. des Champs Elysées
Հովանաւորութեամբ փրոֆ. Ա. ԿՕՍԷի, անդամ բժշկ. Ակադեմիայի եւ նախագահութեամբ տիկին Պ. ԷՄՄԷՐԵԱՆի
ԿՐԷԿՕՐ եւ իր «ԿՐԷԿՕՐԻԷՆ»ՆԵՐԸ իրենց Փարիզ վերադարձին առթիւ կ'երեւին իրենց բեմական նիւմէրոյին մէջ եւ կը նուագեն մինչեւ լոյս:
ՄԱՆՕԷԼ ԲԻՇԱՐՐՕ իր արժանթինեան նուագախումբով կ'առաջնորդէ պարերը:
Կ'երգեն եւ կը պարեն Օրիորդ *ԼԻԱՆ ՎԱՐՆԷՋ*, աշակերտուհի կրանդ Մուրատօֆի (Օփերայէն), դասական երգիչ: Օրիորդ *ՍԼ. ՊԼԷՐԱ*, իր էքսանդրիք պարերուն մէջ: Պ. *ՄՈԿՐԱՏ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ*, ռուսական բեմերու մեծահամբաւ երգիչը: *Պալէ քլասիք* Մ. Մալուվեանի աշակերտներուն կողմէ:
Երկու նուագախումբ, 25 նուագածու, պար երաժշտութիւն, աթրաքսիոններ, թոմպոլա եւ պրիճի թուռնուա: Ճոխ պիւֆէ գիւրամատչելի գիներով:
ՄՈՒՏՔ 25 ՖՐԱՆՔ:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԳԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ

ՖՐԱՆՍ. ԲԱՆԱԿԻ ՀԱՅ ՆԱԽԿԻՆ ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
Այսօր Հինգշաբթի գիշեր ժամը 8.30ին
Petit Journalի սրահին մէջ, **21, rue Cadet**
Բանախօս՝ Պ. ԱՐՇԱԿ ՁՕՊԱՆԵԱՆ, պատգամաւոր կաթող. ընտրութեան
ՆԻՒԹ՝ ԱՄԻՍ ՄԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆ
Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին՝ Օր. Փիլպիլեան, Պ. Պ. Սերժ Սարգիսեան, Ա. Գմբէթեան եւ Գր. Լաքքայ,
ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՄԱՐՍԷԼԻ ՄԷՋ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ
28 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ
Salon Colbertի *մէջ* **7, rue Colbert**
Գեղարուեստական բաժին, պար եւ ճոպ:
Տոմսերու գիներ՝ այր եւ կին 20 ֆրանք, այրերու 15, կիներու 10 ֆրանք:

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌՈՒՄ, ՐԷՔԼԱՄ ՄԻ ՄԻԱՅՆ 15 ՕՐՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ
Հագուստներ եւ փարաթսիներ կարուած լաւ դերձակներու կոպէ, անգլիական կերպասներ: Բոլորը կը պատկանին մնանկացած եւ հաշուեյարդարի ենթարկուած տուներու: 700 ֆրանքի ապրանքները կը ծախուին 195-295 ֆրանքի: Ճոխ տեսակներ: Մասնաւոր բրճուշ:
Maison FELDMAN
14, Ave. Bel Air, (Métro: Nation)
Բացէ ամէն օր մինչ եւ իրիկուան ժամը 8: կիր. օրեր միայն եւ ժամը 4:

ՅՕԽՇԱՏԻՒՐ

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Փարիզի մասնաճիւղին շաբաթական դասախոսութիւնը այսօր Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին Ֆլորիայի մէջ: Բարգէն Քէշիշեան կուտայ Մուրիոյ հայ գաղթականներու եւ որբերու կեանքէն տպաւորութիւններ, կը ներկայացնէ վաճագնեան Փիլմը, առնուած Մուրիոյ հայ կեանքէն, իսկ Շ. Նարդունի՝ ներգաղթի քաղաքականութեան քննադատութիւնը: Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Դերձակի աշկերտ մը: Դիմել Պ. ԴՈՐԴԻԿԵԱՆի: 31, Route Choisy, Ivry s)Seine:

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻԿՆԱՆՑ ԸՆԿԵՐՈՒԻՒՀԻՆԸ կը ծանուցանէ թէ վէնսէնի մասնաճիւղը վերակազմուած է եւ նորընտիր վարչութիւնը կը բաղկանայ հետեւեալ Տիկիններէն.

Նագզքիարեան՝ նախագահ, Ալբրեան՝ առենադպիր, Բարսեղեան՝ առենադպիր, Աշճեան՝ գանձապետ, Եզդիան եւ Հատըմեան՝ խորհրդականներ:

ՀՐԱՒԷՐ

Լիոնի Հայ Էդէօնականները կը հրաւիրուին կարեւոր խորհրդակցութեան մը համար այս կիրակի ժամը 2.30ին, 40 rue Pierre Corneille, Քէնտիրեանի ճաշարանը:

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)
Le Gérant : H. STEPHAN

Արման Կոթիկեան որ պիտի կատարէ (*Աթանէս*)ի դերը

12 րդ ներկայացում *12 րդ ներկայացում*

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

Ղեկավարութեամբ՝ ԱՐՄԱՆ ԿՈԹԻԿԵԱՆի եւ Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆի

ԲԱՑԱՌԻԿ ԵՒ ՇՔԵՂ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ
Հովանաւորութեամբ Պ. Ս. ՏԻՕՒՄՋԵԱՆի
29 Յունուար կիրակի գիշեր ժամը 8.40ին
Sociétés Savantes Ի ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ **8, rue Danton, Paris**
Métro: St. Michel et Odéon
Ի պատիւ ԱՐՄԱՆ ԿՈԹԻԿԵԱՆի կը ներկայացուի

Ա.րաջին անգամ փարիզի մէջ

ԱԻԵՐԱԿՆԵՐԻ ՎՐԱՅ

Տրամ չորս արար Հեղինակ՝ Շիրվանզադէ Բեմադիր՝ Ա. Կոթիկեան

Կը մասնակցին. — Տիկ. Տիկ. Լիւսի Պետրոսեան, Գայեանէ, Լուսիկ, Ժ. Շաճ-Պարոնեան, Արմենուհի Պ. Պ. Գմբէթեան, Թորոսեան, Նիկողոսեան, Շահլամեան, Սանճագ, Գազանճեան:

ՏԵՂԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ 5, 10 ԵՒ 15 ՖՐԱՆՔ

Այս բացառիկ ներկայացման առթիւ կազմուած յատուկ Յանձնաժողովի անդամներն են՝ Պ. Պ. Չոլ երուանդ. Մկրտիչ Պարսամեան, Լեւոն Մեսրոպ, Ղ. Մելոյեան, Շ. Մարմարեան, Ս. Թէրզեան:

CONSTANTINOPLE

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԹԻԼԹԻԼՆՃԵԱՆ ԵՒ ՓԱՆՈՍԵԱՆ ԸՆԿ.
37 Rue Trévise, Métro Cadet **Tél. Taitbout 56—96**
Յատկապէս ստացած ենք արեւելեան մերգեր եւ ամէն տեսակ նպարեղէններ
Մասնաւորապէս զարկ տուած ըլլալով արեւելեան սուրճի առեւտուրին, յատկապէս կը յանձնարարենք մեր ԱՆԽԱՐԴԱԽ եւ ԸՆՏԻՐ ՍՈՒՐՃԸ, կը վաճառենք մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ՝ անմրցելի գիներով եւ մաքուր սպասարկութեամբ:
Livraison à domicile

ՉԱԳՐԵԱՆ ԵՒ ՓԱՓԱՋԵԱՆ

40, RUE D'ABOUKIR
Tel. Louvre 58-75 **Métro: Sentier**
Վաճառատունս մեծաքանակի կողքին փոքրաքանակի ճիւղ մը ֆաստատած է նոյն գիներով, *մետաքսեղէնի, բուրդեղէնի* եւ *քաւչի* ամենաճոխ տեսակներու նորոյթի վրայ: Մէկ անգամուան այցելութիւնը կը բաւէ ֆաստատելու տեղւոյն վրայ մեր ասենանպաստաւոր պայմանները:
ՇԱՆՕՓ.— Թօնֆէքսիոն շինողներու մասնաւոր գին: Գաւառէն եկած ապապրանքներու շուտով գոհացում կը տրուի:

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52-73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամատած կերակուրներ

CABINET Me. V. YARJANIAN

JURISCONSULTE
Procédure Générale — Mandataire en Justice
44, Rue La Fayette, Paris (9) Tél. TAITBOUT. *53 - 32*
Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական գործեր: Անձամբ կը պաշտպանէ Առեւտրական եւ Շաշտարար Դատարաններու առջեւ: Ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման, եւ ժառանգական բոլոր գործողութիւնները կը կատարուին արագութեամբ: վարչական դիմումներ Նախարարութեանց մօտ:
Կ'ընդունի, ամէն օր, ժամը *9*էն *11*, եւ *5*էն 7:

E. TER-MINASSIAN

Export und import, Komissionen und Vertretungen
Ցանկն կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը հում նիւթերու (չոր պտուղ, ադիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու:
Կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական ֆաստատութեանց:
Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30, Allemagne.

ՍԵԳՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ
Վիրաբոյժ - ատամնաբոյժ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼԹԵԻՆ
14 Rue Lagrange, PARIS (5)
ՄԱՄՆԱԳԻՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՒՐՃԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՇԱՒ Ի
բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործո ,ութիւն
Կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն *8*, առաւոտները ժամադրու ,ամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր:
Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
71 rue du Fbg. St. Martin, Paris (10)
Tél. Botzaris 53-61 Métro Château d'Eau ou Gare de l'Est
Գիտութեան վերջին մեթոտներով կը բժշկենք՝ վէներական ամէն տեսակի հիւանդութիւններ (ջերմամիզուկութիւն, ֆրանկախտ եւայլն), մորթի, ջղային, ստամոքսի եւ կտնացի հիւանդութիւններ:
Բժշկումը կը կատարուի, X անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով եւ էլեք. տրականութեամբ: Կը կատարենք մէզի եւ արեան տարբալուծում:
Կը խնամենք ատամի ամէն տեսակի հիւանդութիւններ: Քաւթօն՝ սկսած 100 ֆրանքէն, պրիճ՝ ամերիկեան սիստէմով:
Արժէքները շատ մատչելի. Ամանաւոր զեղչ բանուորներու եւ չքաւորներու:
Դարմանատունը բաց է ամէն օր առաւտեան 9—12 եւ 3—8: Կիրակի եւ տօն օրերը՝ 9—4:

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(12 année)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales
JURISCONSULTE
Droit Français et International Privé
94, Rue St. Lazare, Paris (9e) Tél. Pigalle 67-69
Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարանները առջեւ, կուտայ certificats de coutumesներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերարկներ բոլոր գործողութիւնները:
Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17—19: Նաեւ ժամագրութեամբ

«ՅԱՌԱՋ»ի ԹԵՐԹՕՆԸ (27)

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

ՖՐԱՆՍԱ—1915

ԷՏՈՒԻԸՐՏԻ ՍՔՈՒԻԷՐ

—·—

Ձորձ Լը Մըղիւրիէն դատ ամէն մարդու համար անըմբռնելի էր Լիան Սոնբէլի անյայտանալու կարողութիւնը: Կ'երեւար ան ու կ'աներեւութանար այնպէս արագ ու յանկարծօրէն ինչպէս վախած էր այդ առտուն Լըփիք փողոցի բնակարանէն: Բայց ի Պաթավիոյ ֆրանսացի քահանայէն — կասթոն Լափէռք էր անոր անունը — հաւանաբար Ձորձ միակ մարդն էր որուն դարձեալ պիտի հանդիպէր Լիան:

Ձորձ մեկնեցաւ Փարիզէն 1911ին: Իր «Լիան Սոնբէլ» նկարը ցուցադրուած էր նոյն տարուան Սալոնին մէջ ու մեծ ուշադրութիւն գրաւած էր: Որոշ համբաւի մը տիրանալէ յետոյ փոխադրուած էր Լոնտոն ուր վարձեր էր ժան աշխատանոց մը Զէլսիի մէջ՝ Քինկ փողոցէն քիչ մը անդին:

Իր անկախութեան հաշակումն էր ա՛յս, երէկ չյիշենք ալատ օրերը իր փարիզի ուսանողութեան չրջանին: «Մնաս բարով» ըսաւ մայրիկին ու գընաց աշխատանոցը: Մայրիկը պատուհանէն դիտեց կառքը որուն մէջ տունէն կը հեռանար ընտանիքին վերջին սնդամը:

Տիկին Լը Մըղիւրիէ, այսինքն «տունը» որուն մասին իմացեր էր Լիան, այն կիներէն էր որոնց փիլիսոփայութիւնը կ'արհամարհէ ժամանակն ու պայմանները: Զէր արտայայտեր իր տառապանքը զոր ծածուկ կը պահէր ուրախ – դուարթ տրամադրութեան մը տակ: Վարակիչ ծիծաղ մը ունէր ան: Կը խնդար ամբողջ էութիւնով. էր խնդար ճակատագրին իւրաքանչիւր հարուածին առջեւ:

Ունեցեր էր չորս զաւակ — երկու աղջայ, երկու աղջիկ: Ամէնէն աւելի կը սիրէր Ձորձը, թերեւս անոր համար որ մեծ ցաւով աչխարհ բերած էր զայն: Տառապանքը խթան մըն էր եւած այդ կնոջ համար եւ թշնամութիւնը զոր ունէր իր ճակատագրին դէմ ,աւելի եւս կը սաստկացնէր զայն: Չէր դիտեր սակայն նահանջել. ընդհակառակն, կը դիմաւորէր ճակատագիրը ծիծաղով մը ինչպէս վնասուրը որ կռուի դաշտը կ'երթայ նուագախումբով:

Ամուսնութենէն երկու տարի վերջը իմացեր էր որ իր ամուսինը նեցուկն էր նաեւ ուրիշ տան մը՝ պատասխանատուութիւն մը զոր կնքած էր ան իրենց սիրահարութեան օրերուն: Սիրտը չէր կտրած առոր համար: Ընդհակառակն, անձամբ կ'երթար այդ ապօրէն ընտանիքին մօտը ու կ'օգնէր անոնց կրցածին չափ՝ զարմանք պատճառելով ամուսնոյն:

Երբ ամուսինը հիւանդացաւ ինչե՛ր չըրաւ, երկու ամիս չարունակ, փրկելու համար անոր կեանքը. իսկ անոր մահէն յետոյ — որ պատահեցաւ Ձորձի Փարիզ երթալէն անմիջապէս առաջ — իր զաւակներուն ըսաւ որ ամուսիններուն ամէնէն լաւն էր անիկա: Չհաւատացին: Երկու աղջիկները արդէն զաղափար ունէին ամուսինների բուն մասին, իսկ Ձորձ ու իր եղբայրը չափէն աւելի կը սիրէին իրենց մայրիկը:

Կինը իր էութիւնով կը սիրէր կ'ըմբռնէ այր մարդուն ստեղծագործութեան պահանջը: Այդ էր պատճառը որ Տիկին Լը Մըղիւրիէ կողմնացութիւն չունենալով հանդերձ մանաւանդ տեղ մը տուած էր իր սրտին Ձորձին որ արուեստագէտ մը ըլլալու փառասիրութիւնը ունէր, մինչդեռ միւս տղան կը զոհանար առեւտրական ասպարէզով:

Ձորձ մայրիկէն դրամ կը ստանար Փարիզ էր: Մօրը քաջալերութիւնն ու աջակցութեամբն էր որ վարձած էր Քինկ փողոցի աչխատանոցը: Մայրը կը բնակէր Էտուէր Սքուէր՝ փոքր տան մը մէջ որուն անունը դրած էր «Բաբելոնի Մեծ Պոռնկուհի»: Կրնայ ըլլալ որ այս յորջորջումը փոխ առած էր Արնըլտ Պէնէթի համանուն գիրքէն յայտնելու համար իր հիացումը այդ հեղինակին եւ կատարելագործուելու բան մը գտած էր այդ անունին մէջ:

Թարգմ. Ժ. Մ.

(Շար.)

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ
27
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
1933
27 Janvier
1933

ՅԱՐԴ ՏԱՐԻ Թիւ 2097 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

Երկոու խօսք

ԻՆՔՆԱՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Այս վերջին մէկ քանի տարիներու ընթացքին Թուրքերը մեծ հետաքրքրութեամբ կը հետեւին հայկական չարժումներուն, եւ ուշադրաւ հրատարակութիւններ կ'ընեն ընդդէմ հայ ժողովուրդին:

Մասնաւորապէս այս վերջին տարին Թրքական փրովոքասիոնները արշաւասոյր կը ծաւալին, գրքով, մամուլով եւ բերանացի փրոփականտով:

Փիչ մը ուշադրութիւն, քիչ մը վերլուծում՝ յանուն հայ ժողովուրդի ինքնապաշտպանութեան:

Վայրկեան մը մեր աչքերը բանանք սա զաղութահայ կեանքի սովորական ժխորէն, ու նայինք դէպի Թրքական ճակատը:

Հայերս սովորութիւնն ունինք այդ դժոխային հորիզոնին նայիլ երբ սուրը կը չողայ եւ թնդանօթները կը գոռան: Բայց Թուրքը բոլոր ճակատներու վրայ կը գործէ, ծրագրուած արշաւանքներով:

Անցած տասնամեակը քննեցէք: Լոզանէն յետոյ, Թուրքերն իրենց կորզած պատառները մարսելով զբաղեցան: Հայերու մասին դրեթէ չխօսեցան: Կատարեալ լռութիւն մը կը տիրէր: Բռնատիրական Թուրքիան պէտք չունէր իր զոհի մասին մտածելու: Հայկական հարցը լուծուած էր: Թուրքիոյ մէջ հայ չկար, եղածներն ալ Թուրք կը նկատուէին...

Այս խորհրդաւոր լռութիւնը, սակայն, մէկ քանի տարիներէ ի վեր խզուած է: Հայկական հարցը որ լուծուած կը հռչակուէր Թուրքիոյ կողմէ, եւ հայ ժողովուրդը ցրուած ու մեռած բազմութիւն մը կը նկատուէր Թուրքերէն, ըստ երեւոյթին անմարսելի պատառներ կը մնային եւ անյայտ ու անորոշ խիթեր կը պատճառէին քէմալական Թուրքիոյ: Թուրքը երբ բան մը կը զգայ ու կը գիտակցի հայութեան մասին, Հայերս պէտք է ընդունինք որպէս ճշմարտութիւն մը: Իսկ Թուրքը սաուգիւ նեղութիւն մը կը զգայ, ու այդ նեղութիւնը փարատելու համար ձեռնարկած է ծրագրուած աշխատանքի մը:

Փոքրիկ յետադարձ ակնարկ մը անցած երեք տարիներու Թրքական գրականութեան եւ խօսքին վրայ, մեզ պիտի համոզէ Թէ կեդրոնական ազդանշանի մը հետեւանքներն են այդ բոլորը:

1930ին կը սկսի այս չարժումը եւ կը ծաւալի օր ըստ օրէ աւելի մեծ Թափով, աւելի մեծ զրդռականութեամբ:

Նազմ փաշայի յուշերու հրատարակութիւնը, Ալարատի քրտական ապստամբութենէն յետոյ հայ – քրտական յարաբերութիւններուն նուիրուած լրագրական եւ մեծ մասով երեւակայական չափազանցութիւնները, Թալիւէ Էտիպ հանրմի ճամբորդութիւններն ու բանախօսութիւնները Եւրոպայի եւ Ամերիկայի մէջ ինքնին նախանշաններ էին գրաւոր ու բերանացի արշաւանքի մը, որ երեք նպատակ կը հետապնդէր:

Նախ, լրագրական հրատարակութիւններով զրդռել Թուրք ժողովուրդը ընդդէմ հայ ժողովուրդին եւ հայկական դատին, ու այս ուղղութեամբ լարուած պահել Թուրք ազգը իր չարագործութեան եւ աւերութեան մէջ՝ հայկական յեղափոխութեան անցեալ եւ ներկայ սարսափը մեծցնելով:

Երկրորդ, հայ տարրերէն ճարել դաւաճան ու ստորնաքարշ անհատներ, նեռել հրապարակ եւ Հայու Թունաւոր նետերով հարուածել հայ ժողովուրդը: Ու չանալ հակամարտութիւնը սրել արտասահմանի հայ հոսանքներու միջեւ, հայ բանբերներով ու... չացուցիչ խայծերով: ...Լքեալ գոյք, վերադարձ դէպ ի Թուրքիա, բարեխնամ Թուրքիա: Ալ ի՞նչ կ'ուզէք:

Երրորդ, Եւրոպայի, Ամերիկայի եւ Արաբիոյ մէջ վարկաբեկել հայ ժողովուրդը, վարկաբեկելու համար հայկական դատը: Ու նաեւ զրգռել բոլոր այն ազգերն ու պետութիւնները, որոնք հիւրընկալած են հայ զանգուածները:

Եւ ահա այդ նախանշաններէն յետոյ, աւելի արմատական եղոյթներ: Պատմագիտական եւ լեզուաբանական համաժողովները, Թուրք «ազնիւ» ցեղը մարդկութեան հայրը, Թրքական «քաղաքակրթութիւն»ը բոլոր քաղաքակրթութիւններու մայրը:

Բազմակողմանի ծրագիրը բխած քէմալական կեդրոնէն քաղաքակրթական եւ արդի քաղաքական ճակատներուն վրայ կը գործէ համաստարած Թափով: Տեղ մը Ա. Նիկոլներ եւ Ս. Թումանճանեաններ կը ճարուին, որ հայերէն լեզուով գիրքեր կը հրատարակեն: Տեղ մը Մարթաեաններ, Զէքիներ եւ ձէպէլիներ լրծննաչուրթն գովեստներով եւ ուրացումներով հրապարակ կուգան: Ուրիշ տեղ մը, հեռաւոր Ամերիկայի մէջ Թալիւէ Էտիպ կը բանի եւ նոյն իսկ գործակիցներ կը գտնէ: Այս տեղ Քլոտ Ֆառէրը Մարսէյլի բեմէն կը ճառէ Թուրքի ազնուական ծագման, Սուլթան Համիտի արդարադատութեան եւ սա անիծեալ հայկական հարցի մասին:

Իսկ Թուրք մամուլը օրը նորութիւն մը աւելի կը բերէ: Ցերիւրանքի չեմարան: Ըսէ ինչ որ կրնաս, սուտ եւ ձեւափոխէ, որքան կ'ուզես: Տարածէ Թէ մը դէպ ի Սուրիա, միւսը Պարսկաստան, մէկալը Եւրոպա: Հայկական պառակտումները օգտագործէ չնականօրէն: Ահա Թուրք մամուլը, որ նստած Վոսփորի ափերուն իր ըրածի մասին դիւային ծիծաղով կը հրճուի:

Ահա ամէնէն Թարմ տեսարանը, նոյն տխրահռչակ Սամուէլ Թումաճեանի կողմէ, փռուած «Վագըֆ»ի էջերուն վրայ, սուտ, չինծու տեսարաններ ու խօսակցութիւններ, որոնք ամէնէն առաջ ստորնացած հայ մարդու դաւաճանական ողբերգութեան պատկերը կը պարզեն:

Այս բոլորը բաւական են մեզ սթափեցնելու, եւ հայ մամուլին ստիպելու, որ դոնէ այս Թունաւոր արշաւանքին դէմ մէկ ճակատ կազմեն, ինքնապաշտպանութեան համար:

Հայ մամուլը եւ խօսքի բեմերը միացեալ ճակատ մը, տեսակ մը ճիհատ պէտք է յայտարարեն Թրքական այս կազմակերպուած արշաւանքին դէմ, որ հետզհետէ սպառնական կը դառնայ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՌԱՆՑ ՎԵՐՆԱԳՐԻ

Թիւրիմացութեամբ Դաշնակցական մկրտուածներ կան նաեւ մեր կուսակցութեան մէջ ալ: Ժամանակը կը զտէ միշտ, սակայն:

Զտումի այս պարագան բացառիկ երեւոյթ չէ: Այսու հանդերձ կարգ մը «կուսակցութիւններ» իրար կ'անցնին երբեմն ու, ճստիկ ճուտիկին պէս, որուն կտուցին տերեւ մըն էր ինկեր, կը կարծեն Թէ «երկինքը փուլ կուգայ»:

Աղէատ պառաւ մը, կ'ըսէ պատմութիւն մը, շատ կը նախանձէր իր հարուստ դրացիին ու միշտ կ'աղօթէր որ, իր դրացին ալ իրեն պէս, աղէատ դառնայ: Պառաւը իր աղէատիկ միջոցները կը սպառէ մոմի ու խունկի համար, աղօթելով շարունակ որ իր դրացին սնանկանայ եւ օտարները գան զայն իր սեփական տունէն դուրս նետելու, գրաւելու ունեցած – չունեցածը:

Ու պատմութիւնը կ'ըսէ Թէ «ցանկալի օրը» չեկաւ երբեմ:

Ալ ինչո՞ւ մեր աղէատ պառաւ դէմի «կուսակցութիւններն» ալ մոմ կը վառեն, խունկ կը ծխեն շարունակ, որ աղէատանայ իրենց մեծ դրացին: Չէ՞ որ գիտեն Թէ չպիտի տեսնեն այդ «ցանկալի» օրը: Որովհետեւ ճիշդ է որ երբ պարկ մը ցորեն դուրս կ'երթայ՝ ուրախացնելով մեր պառաւ դրացին, միւս կողմէ տասնեակ պարկերով նաշիհ կ'ընդունի իր մեծ դրացին:

« Քանի գ'ուզէ քամին տանէ,
Ծօվէմէն աւազ չի պակսի»,

կ'ըսէ հռչակաւոր աշուղը, Սայաթ – Նովան:

ՄԱԼԿԱՐԱՅԻ

ՅԱՌԱՋԻՒՆ ՀԱՅ ՍՊԱՆՈՂԸ ԱՄՆԱՅՆ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԴԷՄ

Ուշադրութիւն:

Տուրֆերու համար յայտարարութեան ժամանակը հասած ըլլալով, կը յիշեցնենք Ֆրանսա բնակող մեր բոլոր ընթերցողներուն Թէ՝

1 փետրուարէն առաջ ամէն գործատէր պարտաւոր է տեղեկացնել իր վճարումներուն համակը, (ամսական, եւայլն):

1 մարտէն առաջ՝ առեւտրական եւ ճարտարագործական հասոյթները:

1 մարտէն առաջ՝ գործառնութիւնները (չիֆրը տ'աֆֆէտ):

1 մարտէն առաջ՝ հողագործական հասոյթները:

1 մարտէն առաջ՝ ոչ – առեւտրական ասպարէզներու շահերը:

Մանրամասնութիւնները չուտով:

ՍԻՊԵՐԻԱՑԻՆԵՐԸ Կ'ԱՊՍՏԱՄԲԻՆ ՍՈՎԵՏՆԵՐՈՒ ԴԷՄ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն Փրակայի թերթերուն Թէ Սիպերիոյ մէջ, Նովոսիպերսկի գիւղացիները եւ բանուորները ըմբոստացան սովետական իշխանութեանց դէմ: Կացութիւնը իրապէս ծանր է: Զսպելու համար այս ապստամբութիւնը, Մոսկուա հրամայեց Ծայրագոյն Արեւելքի բանակէն զտնել 20,000 հոգի: Ասոնք ամէնէն վստահելի զինուորներն են, որոնց կը հրամայէ զօր. Պլիւխէր: Շոգեկառքով այս ուժերը ղրկուեցան փութով դէպ ի Նովոսիպերսկ:

ՅՕՒՐՏԸ

Տակաւին կը շարունակուի ցուրտը ամբողջ Ֆրանսայի մէջ, աննախընթաց աստիճանով մը:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Անգլիա կ'ընդունի Հուվրի հրաւէրը

Բրիտանական կառավարութիւնը պաշտօնական հաղորդագրութիւն մը հրատարակելով, կը յայտնէ Թէ կ'ընդունի Հուվրի հրաւէրը՝ բանակցելու պարտքերու մասին, եւ Մարտի 4էն յետոյ ուրախ պիտի ըլլայ մէկ կամ երկու ներկայացուցիչ ղրկելով Ուաշինկթընը:

Նոյն հաղորդագրութիւնը փափաք կը յայտնէ նոյնպէս այս առթիւ կարծիքներու փոխանակութիւն մը կատարել Րուզվէլթի հետ, համաշխարհային տնտեսական հարցերու մասին, որոնք կը հետաքրքրեն երկու կառավարութիւններն ալ:

Ցետոյ հաղորդագրութիւնը վերապահութիւն մը կը մատնէ, յայտնելով Թէ ոչ մէկ որոշում պիտի տրուի բրիտանական եւ ամերիկեան կառավարութիւններուն միջեւ կատարուած խորհրդակցութեանց ընթացքին:

Մակտոնըլտ նախագահ

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻՆ

Շորեքշաբթի առաւօտ, Ճոն Սայմընի ժրընեւ ժամանումէն քիչ յետոյ, Տասնըվիններու ժողովին անդամները, ընդհատելով իրենց աշխատանքը, խորհրդակցութեան կանչուեցան համաշխարհային տնտեսական խորհրդաժողովին մասին: Այս խորհրդակցութեան ընթացքին որոշուեցաւ հրաւիրեալ պետութեանց ղրկել խորհրդաժողովին օրակարգը: Բոլորն ալ համաձայն ըլլալով հանդերձ Թէ պէտք է փութացնել խորհրդաժողովին գումարումը, կարելի չեղաւ տակաւին վերջնապէս ճշդել բացման թուականը: Այսու հանդերձ յարմար նկատուեցաւ երեք ամիս ժամանակ տալ հրաւիրեալ պետութեանց՝ քննելու համար օրակարգը:

Ժամանակի այս խնդրին մասին տարակարծութիւն մը կը մատնէ բրիտանական կառավարութիւնը, որովհետեւ Մակտոնըլտ, ինչպէս կը Թելադրեն իր գործերը, անձնապէս չուզեր ուշացնել խորհրդաժողովին գումարումը, իսկ Զէմպըլէյն կը փափաքի չփութացնել այնքան ատեն որ չէ կարգադրուած պարտքերու հարցը եւ կը կարծէ Թէ առ այժմ, այս պայմաններուն մէջ, տնտեսական համաժողովը ոչ մէկ խնդիր կրնայ լուծել:

Բայց եւ այնպէս Մակտոնըլտ նախագահ նշանակուեցաւ արդէն տնտեսական այդ համաժողովին:

Լոնտոնի քաղաքական կարգ մը չրջանակները, դէպքերու եւ պայմաններու քննութենէն կը հետեւցնեն Թէ համաշխարհային տնտեսական սպասուած համաժողովը կարելի է գումարել միայն ամրան վերջը:

Իրանեան յուհարկը

ՏՐՊԼԻՆ, 24.— Իրանեան ազատ պետութիւնը այսօր ամբողջ քուէարկեց: Այր եւ կին մասնակցեցան քուէարկութեանց: Երկու կուսակցութիւնները բուռն փրոփականտ կը մղէին: Քուէտուփերը փակուեցան եւ սկսաւ քուէհամարը: Արդիւնքը յայտնի ըլլայ դալ հինգշաբթի: Մասնակի քուէհամարներ ցոյց կուտան տեղ տեղ Տէ Վալերայի յաջողութիւնը:

Սիւնայիայի խաղաղական տեսակցութիւնը

ՊՈՒԽԱՐԻՇ, 25.— Եուկոսլաւիոյ Թագաւորն ու Թագուհին այս իրիկուն Ռումանիայէն մեկնեցան դէպի իրենց մայրաքաղաքը՝ Պելկրատ: Քաղաքական չրջանակները կարեւորութիւն կ'ընծայեն այս տեսակցութեան, որովհետեւ Եուկոսլաւ Թագաւորին կ'ընկերանար արտաքին նախարարը: Անկասկած երկու երկիրներու արտաքին նախարարները մխասին քննեցին մասնաւորապէս զիրենք եւ ընդհանրապէս փոքր համաձայնութիւնը չահագրգռող բոլոր խնդիրները:

Յօսակցութեան առանցքը կազմած պիտի ըլլայ Հունգարիոյ վերաքննական չարժումը եւ կեդրոնական Եւրոպայի մէջ Իտալիոյ քաղաքական գործունէութիւնը:

Այն պահուն ուր Հռոմի եւ Պերլինի միջեւ տեսակէտի համախոհութիւն կը տիրէ, փոքր համաձայնութեան պետութիւնները չեն կրնար անտարբեր մնալ եւ Եուկոսլաւ վեհապետին այցելութիւնը Պուքրէշ՝ Ռումէն – Եուկոսլաւ բարեկամութեան փայլուն մէկ ցոյցն է:

Մեկնումէն առաջ երկու վեհապետները ընդունեցին երկու արտաքին նախարարները եւ Ռումէն պատերազմական նախարարը որոնց հետ խորհրդակցութիւնը տեւեց երկու ժամ:

Տուրիզմը ոեսզոնեսի կը ծաւնուսնաւ Ֆրանսայի մէջ

ՑՈՑՑԵՐ ԵՒ ԲՈՂՈՔՆԵՐ

Ֆրանսական մամուլին մէջ սովորական բացատրութիւն մը դարձաւ ըսել Թէ «իշխանութեան հեղինակութիւնը կը պակսի հետզհետէ»: Տագնապին մէկ նշանն է այս, որ աւելի եւս զգալի կը դառնայ, քանի կառավարութիւնը կը Թաւալի դժուարին ճիգերու մէջ երկրին տնտեսական վերականգնումին համար:

Շէրոնի ելմտական ծրագիրը չատ երկար խորհրդակցութիւններէ յետոյ, իւրացուց դահլիճը, բայց ահա ամէն կողմէ դժգոհութիւն եւ ցոյց: Մինչ երէկ խորհրդարանին մէջ տեղի կ'ունենային ծանր վիճաբանութիւններ դահլիճին ելմտական ծրագրին մասին, անդին ժողովուրդը եւս սկսաւ ցոյց տալ դժգոհութեան ոճրոշ նշաններ: Ու Մաթէն, այս «նստած» Թերթը, ոտքի կը կանգնի եւ իր ճակատը, երեք սիւնակի վրայ, սպառնական տողեր կը գրէ՝ տրտնջալով տուրքերու ծանրութեան դէմ: Մաթէն մասնաւորաբար կը յարձակի երեսփոխաններուն վրայ, որոնք կը մերժեն իրենց ամսաթոշակներէն զեղչել պահանջուած հարիւրին տասը զեղչը, ու կը յօժարին զեղչել միայն... 200 ֆր. իրենց տարեթոշակէն: Մաթէն կը գրէ Թէ մինակ «տանձէ՞րն» (ապուշ) են, ուրեմն, որ պիտի վճարեն նոր տուրքերը: Սակայն երկար չի կրնար տեւել այս խաբէութիւնը, կ'աւելցնէ նոյն Թերթը եւ կը հրաւիրէ տուրք վճարող ժողովուրդը, որ «պաշտպանէ իր չահերը»:

Արդարեւ ընդվզած է նաեւ Ֆրանսայի ժողովուրդը:

Շորեքշաբթի կէսօրին Փարիզ եկած էին 10,000 գիւղացիներ, բողոքելու համար տուրքերու ծանրութեան դէմ: Հողագործական կուսակցութիւնը, որ կազմակերպած էր այս ցոյցը, գիւղացիները նախ միթինկի մը տարաւ Վակրամի սրահին մէջ, յետոյ Թափօրով մը ծաղկեփունջ մը դնելու Անծանօթ Զինուորին վրայ, յաղթութեան կամարին տակ:

Երբ միթինկն սկսաւ, ցոյցի եկած գիւղացիներուն հազիւ մէկ երրորդը կրցաւ տեղ գրաւել սրահին մէջ, որ նեղ կուգար: Բոլորը չղազրզռութիւն ցոյց կուտային: Ծօսեցան չորս հռետորներ: Ծափերով ընդունուեցաւ բանաձեւ մը: Գիւղացիները յետոյ Թափօր կազմած յառաջացան դէպի էթուալի հրապարակը: Աղբեւէն կ'երթային պատերազմի ընթացքին անդամատուած գիւղացիներ, մասնաւորաբար անոնք որ վերջերս գրաւեցին Շարթրի նահանգապետարանը: Թափօրը փորձեց չարունակել իր ճամբան մինչեւ խորհրդարան: Ոստիկանութիւնը արգելք եղաւ եւ ուղեց ցրուել: Բոլոր փողոցներուն բերանը փակած էին հեծեալ ոստիկաններ: Գիւղացիները դիմադրեցին, աշխատեցան ճեղքել ոստիկանական չղթան երթալու համար հողագործական նախարարութեան չէնքին առջեւ: Այդ միջոցին ինքնաչարժով հասան ոստիկանական նոր ուժեր: Բախում մը տեղի ունեցաւ եւ վիրաւորուեցան քանի մը հոգի ոստիկաններէն ու գիւղացիներէն: 50ի կը հասնին վիրաւորները, որոնք բոլորն ալ իրենց դէմքին վրայ հարուածներ ստացած էին ցուցատախտակով, բռունցքով, երկաթի ձողիկներով:

Ի վերջոյ ոստիկանութիւնը յաջողեցաւ ցրուել բոլորը:

Ցոյցեր կազմակերպած են նաեւ սակարանի միջնորդները, ինչպէս նաեւ առեւտրական եւ ճարտարագործական հաստատութեանց ներկայացուցիչները: Փարիզի հարկատուներու ազգային Դաշնակցութիւնը եւ սէնտիքան եւս իրենց կարգին ցոյցեր կը կազմակերպեն:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՆԵՐԳԱՂԹԻ ՇՈԳԵՆԱՒԻՆ ՄԷՋ

«Պրագդնիչնի Վեստի» Թերթը կը գրէ Թէ «էյէնի» շոգենաւէն (արդէն հասած է Պաթում) ստացուած ռատիոյէ մը կը տեղեկացուի, որ ցուրտ օդի եւ ալեկոծութեան պատճառաւ Թօքը հոգի մեռած են շոգենաւին վրայ: Մեռնողներէն մէկը Պուլկարիայէն է, իսկ միւսները Ֆրանսայէն եւ Ցունաստանէն ներգաղթողներէն: Ներգաղթողներու ազգականները անհամբերութեամբ կը սպասեն նամակի: Շոգենաւը երբեմ այդպիսի բուռն փոթորիկի հանդիպած չէր ուրիշ ատեն:

ՊՒՑՐՈՒԹԻ ՄԷՋ ՀԱՑԵՐԸ ԳՈՐԾԷ ԿԸ ՀԱՆՈՒԻՆ

Պէյրութի «Ազգակ»ը կը գրէ Թէ «Սթամպուրտ Օյլ» մեծ Թիւով Հայեր գործէ հանած է: Հայ գործազուրկները, յունուար 18ին, մօտաւորապէս 400 հոգի, առաջնորդարանի վրայ կը խուժեն, իրենց ընտանիքին հետ միասին, հաց պահանջելով ազգային իշխանութենէն: Այս ցոյցին կազմակերպիչն էր Ղազարոս Թօմա անունով մէկը, որ կ'ըսուի Թէ շարժած է ուրիշներու դրդումով: Ոստիկանութիւնը ցրուած է գործազուրկներու բազմութիւնը, որ տգեղ կատակերգութեան մը ձեւն է առած:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. Էջ)

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ես մի ուրիշ բան էի ուզում ասել, որ ասկերը ես չեր իր ամբողջ էությամբ, այլ նրա ներկայացրած տիպը, որ ոչ միայն ինձ համար, այլև շատ ուրիշների համար ծանոթ էր, ինչպես ծանոթ են մեզ մեր հարևանները, մեր ծանոթները, մեր ընկերները, մեր թշնամիները, մեր ազգակիցները, մեր օտարազգի հարևանները, մեր ամբողջ կյանքը, որի մեջ մենք ապրում ենք, շնչում ենք, գործում ենք, սիրում ենք, ատում ենք, ուրախանում ենք, տխրում ենք, ծիծաղում ենք, լաց լին

ՀԱՄՍԿՑՈՒՄ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

Մեծ խնդիրներ մեր առջև

Ծանուցած 22-ին, Նոյեմբեր Սիսեանը՝ Մոսկուայի Պետական Հնագիտական Ինստիտուտի Հայկական Բաժնի վարիչ, Հայ Հնագիտական Ընկերութեան նախագահ, Հայ Գրականութեան Պատմութեան Ընկերութեան անդամ, Հայ Գրողների Միութեան անդամ, Հայ Գրականութեան Պատմութեան Ընկեր

ՀԱՑԵՐԸ ԳՈՐԾԻ ԿԸ ՀԱՆՈՒԻՆ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ ՄԷՋ

«Ազատ խօսք» կը գրէ թէ հետզհետէ կ'աւելնան հայ աշխատաւորներու իրբեւ օտարահպատակ գործէ հանուելու դէպքերը Սոֆիայի եւ գաւառներու մէջ։

Թեմական խորհուրդը, հնարաւորութիւն ստեղծեր է երկարագծելու աշխատանքի ժամանակամիջոցները։

Ց. Դ. Փարիզ եւ արուարձաններ

ՓԱՐԻԶԻ եւ արուարձաններու ընկերներու հանդիպումը տեղի կ'ունենայ ամէն Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Քաֆէ տը Մուրսի ներքնասրահը, Մէթրօ Օտէոնի հիւղ դիմացը։

ՊԼԻՎԻԼԻ Ռոստոմ խումբի ժողովը վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը հիւղ 8.30ին Ռոստոմի Գրադարանը։ Կարեւոր օրակարգ։

ՓԱՐԻԶԻ «Քրիստափոր» խումբի ժողովը այս Երեքշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, 32, Ave Gobelinsի սրճարանին վերնայարկը։

Գաւառ

ՇԱԼԷԹԻ «Բարգէն Միւնի» խումբի ընկերական ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին ձանօթ հաւաքատեղին։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ «Իշխան» ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Պատանեկան Միութեան սրահը, 49, բիս Նաւիոնալ։ Շրջաբերականի ընթերցում։ Խիստ կարեւոր օրակարգ, եւայլն։ Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ՏԻՍԻՆի կոմիտէի հրապարակային բանախօսութիւնը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի երեկոյ ժամը 8ին Հ. Յ. Դ. Տան մէջ։ Կը գաւախօսէ ընկ. Վ. ՅՈՒԼԼԷՐԵԱՆ։ Կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները։

ՏԻՍԻՆի կոմիտէն Փետրուար 19, կիւակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, Հ. Յ. Դ. Տան մէջ կը տօնէ «ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18»ը։ Մարտ 5ին կը ներկայացնէ «ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄ»ը։ Մանրամասնութիւնները աւելի ուշ վրայ մանաւանդ յայտարարով։ Կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ վերոյիշեալ թուականները։

ԼԻՈՆի Մարմինին ընկերասոմակրական դաստիարակչական ժողովը 3 Փետրուար, Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Դաշնակցութեան Գրադարանը, 40 rue Pierre-Corneille, ընկ. Քէնտիրեանի ճաշարանը։

Կը դասախօսէ՝ ԸՆԿ. Վ. ՅՈՒԼԼԷՐԵԱՆ

Նիւթ՝ դեմոկրատիա, ֆաշիզմ, տիկտատուրա եւ պոլշեւիզմ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Շրջ. Կոմիտէն արտակարգ ժողովի կը հրաւիրէ «Քրիստափոր» եւ «Ռոստոմ» ենթակոմիտէները այսօր, Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Պատանեկան Միութեան Գրադարան-Ընթերցասրահին մէջ։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ. Կոմիտէի ներկայացուցիչը։

ՊՈՄՈՆ-ՍԷՆ-ԺԻԼԻԷՆ (Մարսէյլ) «Զաւարեան» խումբի արտակարգ ժողովը, վաղը, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Մ. հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՄԱՐԱՒԻՅԼԻ Շրջ. Կոմիտէն արտակարգ ժողովի կը հրաւիրէ «Աղբիւր-Սերոբ» ենթակոմիտէի ընկերները այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ. Կոմիտէի ներկայացուցիչը։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Շրջ. Կոմիտէն արտակարգ ժողովի կը հրաւիրէ «Իշխան» ենթակոմիտէի ընկերները այս կիրակի երեկոյ ժամը 8.30ին Պատանեկան Միութեան Գրադարան-Ընթերցասրահին մէջ։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ. Կոմիտէի ներկայացուցիչը։

Հ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Մարսէյլիոյ մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այս կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 1.30ին Պար տը Քըթի Փուէէի մէջ։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Բացակաները նկատի կ'առնուին։

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

կազմակերպուած՝ Հ. Յ. Դ. ՎԻՆԻ «ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ» խումբի կողմէ

ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ 4 ՓԵՏՐՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8ԻՆ,

Հ. Յ. Դ. «ՆԱԺԱԿ» ԱԿՈՒՄԲԻՆ ՄԷՋ

Կը Ներկայացուի երկու զաւեշտներ ՄԵՒ ԹՂ ՁԵՐՄԱԿՋՈՐՍ ՍԱԼՈՐՆԵՐԸ

Պարեր եւ արտասանութիւններ փոքրիկներու կողմէ։

Մուտք 2 ֆրանք։

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

28 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ

Salon Colbertի մէջ **7, rue Colbert**

Գեղարուեստական բաժին, պար եւ ճաշ։

Տոմսերու գիները՝ այր եւ կին 20 ֆրանք, այրերու 15, կիներու 10 ֆրանք։

Պ. ԱՐՇԱԿ ՊԱՐՈՆԵԱՆի ընտանիքը եւ պարագաները սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն՝

Պ. ԱՐՇԱԿ ՊԱՐՈՆԵԱՆի

յանկարծական մահը՝ որ տեղի ունեցաւ 25 յունուար 1933 ժամը 11ին։

Հոգեհանգիստի արարողութիւնը կը կատարուի, այսօր, Ուրբաթ երեկոյ, ժամը 6ին, իր բնակարանին մէջ **11 Square Paté, Paris (11)**։

Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի վաղը, Շաբաթ կէսօրէ վերջ, ժամը 2ին, Փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ, 15, ռիւ ժան – կուժօն, Փարիզ։

ՄԱՐՇԵՇՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՊԱՆՆԵՐ

ԵԹԷ կ'ուզէք գնել լաւ տեսակի արանց եւ կանանց գուլպաները

en premier Choix et Hors Cours

դիմեցէք մեր վաճառատունը ամենայն վստահութեամբ

P. S. BENVENISTE

2, rue de Lancry, Paris

փափաքողներուն կը դրկուի նմոյշ։

Ծախու է *ստիպողական մեկնումի պատճառաւ կեդրոն թաղամասի մէջ կօշկակարի խանութ մը՝ բոլոր կազմածներով (քենայ, գործիք եւայլն.) միասին։ Բնակարան՝ 2 սենեակ, խոհանոց վարձք՝ 3000 ֆրանք, պայ՝ 6 տարի։ Մանրամասնութեանը համար դիմել՝ Տէր Ճակոբեանի, 14 rue Medéah, Paris (14)։*

12 րդ. ներկայացում

Արման Կոթիկեան որ պիտի կատարէ (*Աթանէս*)ի դերը

12 րդ. ներկայացում

ՀԱՑ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

Ղեկավարութեամբ՝ ԱՐՄԱՆ ԿՈԹԻԿԵԱՆի եւ Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆի

ԲԱՑԱՌԻԿ ԵՒ ՇՔԵՂ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՄ

Հովանաւորութեամբ Պ. Ս. ՏԷՕՓՄԻՃԵԱՆի

Այս կիրակի գիշեր ժամը 8.40ին

Sociétés Savantesի ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ **8, rue Danton, Paris**

Métro: St. Michel et Odéon

Ի պատիւ ԱՐՄԱՆ ԿՈԹԻԿԵԱՆի կը ներկայացուի

Առաջին անգամ Փարիզի մէջ

ԱՒԵՐԱԿՆԵՐԻ ՎՐԱՅ

Տրամ չորս արար

Հեղինակ՝ Երուանդ Բեմադիր՝ Ա. Կոթիկեան

Կը մասնակցին. — Տիկ. Տիկ. Լիւսի Պետրոսեան, Գայեանէ, Լուսիկ, Ժ. Շահ-Պարոնեան, Արմենուհի Պ. Պ. Գրբէճեան, Թորոսեան, Նիկողոսեան, Շահլամեան, Սանճագ, Գազանճեան։

ՏԵՂԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ 5, 10 ԵՒ 15 ՖՐԱՆՔ

Այս բացառիկ ներկայացման առթիւ կազմուած յատուկ Յանձնաժողովի անդամներն են՝ Պ. Պ. Շահ-Երուանդ. Մկրտիչ Պարսամեան, Լեւոն Մեսրոպ, Զ. Մելոյեան, Շ. Մարմարեան, Ս. Թէրզեան։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՍՏԱՑՈՂ

Քահ. Յ. Միք.— 100 ֆրանք
Վիէն, Ա. Մաղաք.— 70։
Լիոն, Գոր.— 463.10։
Ավինեոն, Ա. Ճ — 100։
Լըվալուա Փէրէ, Գ. Ա.— 50։
Փարիզ. Լ. Ե.— 35։
Սէնթ Անթուան, Մ. Յ.— 35։
Վիվիէ, Ա. Ռ.— 35։
Նիւ Եորք, Հ. Յ. Դ. Ա.— 250։
Վրէնցի, Յ. Պ.— 100։
Մէկնես, Պար.— 30։
Ալֆորվիլ, Ռ. Յ.— 100։
Թուլոն, Կրէ.— 70։
Առնուվիլ, Օ. Մ.— 30։
Մարսէյլ, Իշխ.— 70։
Մարսէյլ, Գորձ.— 777.50։
Կարտան, Զ. Գ.— 70։

ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐ

Թուր, *Մ. Իսկ . — Սկսանք ղրկել Յունուար 24էն։*

Իսի լէ Մուլինօ, *Կ. Թօփ,— Սկսանք ղրկել Յունուար 22էն։*

Շալէթ, *Ռ. Փէշ.— Սկսանք ղրկել Յունուար 19էն։*

Կ'ՈՒԶՈՒԻ դերձակի աշկերտ մը։ Դիմել Պ. ԳՈՐԳԻԿԵԱՆի։ 31, Route Choisy, Ivry s/Seine։

ՀՐԱՒԷՐ

Լիոնի Հայ Էդէհնականները կը հրաւիրուին կարեւոր խորհրդակցութեան մը համար այս կիրակի ժամը 2.30ին, 40 rue Pierre Corneille, Քէնտիրեանի ճաշարանը։

փութացէք անգամ մը այցելել

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՀԱԼԱՃԵԱՆ

7, Rue de Tracy Tel. Louvre 28-23

(Métro: St. Denis եւ Réaumure)

Մատչած ենք արեւելեան չոր միրգեր, ընտիր օղի եւ Թարմ նպարեղէններ։

Փութացէք օգտուիլ առիթէն, բացառիկ գեղչ մնտեսական տագնապին պատճառով բոլոր ապսպրանքներու վրայ։

ՈՒշադրութիւն մեր գիներուն՝

1. Սուրճ	9	*Ֆր.Լիվր*
2. Ֆաշէր պանիր	8	*Ֆր.Լիվր*
3. Կեասրեոյ ապուհատ	12.50	*Ֆր.Լիվր*
4. Ճերմակ պանիր	6	*Ֆր.Լիվր*
5. Ձէթապտուղ	3	*Ֆր.Լիվր*
6. Ընտիր օղի	19	*Ֆր.Լիվր*

Անգամ մը այցելեցէք՝ համոզուելու համար։

Livraison à domicile

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)
Le Gérant : H. STEPHAN

Հայերու ժամադրավայրը

ձաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնասուած կերակուրներ

Ի գիտութիւն

Սուրճի գնորդներու դիւրութեան համար մթերանոց մը բացած ենք rue de Trévise *Քոնսթանթինօփլը նպարավաճառատան մէջ։*

Ամէն անոնք, որ կ'ուզեն աժան եւ լաւ սուրճ ունենալ, կարող են օգտուիլ ՍՈՒԼԹԱՆ գործարանի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ գիներէն։ Կեդրոնատեղի՝

"CAFE SULTAN,,

Կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême

Մէթրօ Couronnes եւ Parmentier

Ծանօթ.— Ամէն գնումի *համար կը տրուի նուէր-կտրօնները*

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. **ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ**

Նախկին քժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու Պատուոյ Մէտալյ Ֆրանս. առողջապահ. Նախարարութենէն

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Téléphone: TRINITÉ 59-54

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12։

Հոն կը կատարուին՝ Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, լուսանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն եւ ուլտրակէնեան դարմանում (radiothérapie profonde), նաեւ ՏԻԱԹԷՐՄիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են։

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործադրութիւն։ Շակաշիճախտային կաթարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ)։

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէճական Թելադրական եւ ֆրէյեան մէթոտներ։

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար։

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք։

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ սերքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ զբօսհիւանդներուն.

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54: Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

ՖՐԱՆՍԱ—1915

Իսկ «պանդոկի» դաղափարը ծնած էր իր մտքին մէջ այն պատճառով որ իր տղաքը տուն կուգային երբ պէտք զգային անկողինին կամ յարմար կերակուրի մը։

Տիկին Լը Մըղիւբիէ կը նախընտրէր առանձին ապրիլ· երբեմն ինքն ալ տարօրինակ կը գտնէր իր այդ պահանջը, բայց բաւական ուժեղ նկարագիր ունէր՝ գոհունակութիւն գտնելու համար իր առանձնութեան մէջ։

Ահաւասիկ այս մայրիկէն տասցեր էր Ճորճ կարողութիւնն ու ինքնատպութիւնը իր մտքին։ Իրլանտուհի էր ան։ Ամուսնացեր էր Լը Մըղիւբիէին հետ· խաբուեր էր թէ Ֆրանսացի մըն էր այդ մարդը։ Զգացեր էր սխալը Անգլիա գալէն ետք եւ Լը Մէժըրըի փոխեր էր մականունին արտասանութիւնը։

Ճորճ նկարեց իր մայրը եւ նկարը ցուցադրուեցաւ 1913ի Ակադեմիային մէջ։ Որքա՜ն խնդաց Տիկին Լը Մըղիւբիէ երբ տեսաւ զայն։ Կ'ատէր ան արդիական արուեստը առանց բացատրութեան։ Իտալիստ գիծ մը կար իր մէջ եւ ինքնատիպ յատկութիւն մը ու հասկացողութիւն մը դեղեցիկին մասին։

Չէր հետաքրքրուած երբեք Ճորճի փարիզեան կեանքով· փորձառութիւն ունէր ու կը ճանչնար այրերը։ Գիտէր որ պիտի ամուսնանար անիկա օրին մէկը, բայց փառք կուտար Աստուծոյ որ տակաւին ամուրի էր ան։ Կը մտնար երբեմն իր փորձառութիւնները եւ կը խորհէր որ թերեւս պիտի կրնար իրեն համար պահել զայն։

Եւ սակայն հակառակ իր իմաստութեան, Տիկին Լը Մըղիւբիէ նախատեսած չէր պատերազմը։ Տարօրինակ զգայնութիւն մը ունեցաւ երբ 1914ի Նոյեմբերին մէջ, օր մը, Ճորճ Բաբելոնի Մեծ Պանդոկը եկաւ ու յայտնեց որ զինուոր պիտի երթար։ Իր ամուսնոյն մահը բան մը չէր բաղդատմամբ այդ սարսափին։ Կը հասկնար մահը որոշ տարիքէ մը յետոյ, բայց այս ե՞րիտասարդը··· Գիտէր որ հազարաւոր երիտասարդներ գացած էին արդէն· սակայն անոնք զինուորական տարիք ունէին· չէրցաւ տրամադրանել։

— Մինչեւ քսանըհինգ տարեկաններըը կը կանչեն, չէ՞· իսկ դուն երեսուն ես, ըսաւ տղուն։

— Ի՞նչ տարբերութիւն կ'ընէ, ըսաւ Ճորճ· քառասուն տարեկան մէկը կրնայ աւելի լաւ զինուոր մը ըլլալ քան թէ քսանըհինգ տարեկան մէկը, եթէ ուզէ երթալ։

— Իսկ դո՞ն, կ'ուզե՞ս երթալ։

— Այո՛։

— Ինչո՞ւ։

Ի՞նչ պատասխան տար։ Պատերազմի յայտարարութեան առաջին երեք չորս շաբաթը, անիկա լծուած էր իր աշխատանքին։ Վեց ամիս չի տեւեր, կ'ըսէին ամէնքը։

Բայց չատ երկարեցաւ այդ «վեց ամիսը» Ճորճի համար։ Փողոցները լեցուն էին զինուորներով· հայրենասիրական երգեր կը լսուէին թատրոններուն մէջ· կիները արհամարհանքով կը նայէին փողոցէն անցնող երիտասարդներուն վրայ։

Ամէն առտու ու ամէն իրիկուն Ճորճ կը մտածէր ինքն իրեն — «վեց ամի՞ս, ուրեմն հարիւր ութսուն օր· ինչպէ՞ս կարելի է պատերազմիլ հարիւր ութսուն օր···»։

Իրիկ ճակատամարտին մէջ Գերմանացիները կորսնցուցեր էին երկու հարիւր յիսուն հազար մարդ, իսկ Անգլիացիները հարիւր հազար։ Այսքան զինուոր մահացեր կամ վիրաւորուեր էին երեք շաբաթուան ընթացքին։

Այո՛, ինչպէ՞ս կրնար տեւել այս վիճակը։ Եւ սակայն տեւեց։ Ամէն անհատ իր հոգիին առանձնութեան մէջ զգաց կանչը դիակներու զանգուածին ու նախընտրեց մահը վախկոտ ու վատոզի մեկնաբանումէն։

Ճորճ չէր կրնար մերժել հրաւէրը։ Կեցած էր իր մօրը առջեւ՝ ուրախ արտայայտութիւն մը դէմքին վրայ։

— Ի՞նչ որոշեցիր, հարցուց մայրը։

— Արձանագրուեցայ այս առաւօտ։

Տիկին Լը Մըղիւբիէ պրկեց շրթունքները։

— Ուրեմն այդպէ՛ս, այո՞· ի՞նչ ըրիր աշխատանոցդ։

— Կարգադրած եմ, վարձու պիտի տրուի։

— Ե՞րբ պիտի երթաս։

— Վաղը չէ միւս օր պէտք է գտնուիմ Սոլզպըրիի զօրանոցը։

Միասին ճաշեցին այդ գիշերը Խուըրտ Սքուէրի տանը մէջ։ Մայրը չվատնեցաւ երբեք պատերազմի մասին։ Բայց հրաժեշտի պահուն թեւերուն մէջ առաւ զաւակը։

— Նամակ դրէ, ըսաւ։

Ճորճ մեկնեցաւ։

ՓԱՐԻԶ

—·—

1.

1915ի մայիսին Ճորճ Լը Մըղիւբիէ չորս օրուան արձակուրդով եկաւ Փարիզ։

Աժան սենեակ մը վարձեց Լըփիք փողոցին մէջ։ Լուացուեցաւ, մաքրեց ոջիլները ու գնաց այն տունը ուր կը բնակէր պատերազմէն առաջ։ Այնտեղ էր տակաւին պառաւ դռնապանուհին։ Սանդուղներէն վեր վազեց յիշելով այն իրիկունը երբ իր թեւերուն մէջ առած Լիանը սենեակը կը տանէր զայն։ Կեցաւ իր նախկին աշխատանոցին դրան առջեւ ու մտածեց։ Լիանի երեսին նետուած նախատինքը դարմանած չըլլալու իր ապիկար թիւնը բաղդատեց այն տկարութեան հետ որ անկարող կը դարձնէ մարդը հեռացնելու, իրենց բնութեան պատերազմի ստորնութիւնը։

Փորէլի կապելան գնաց նոյն գիշերը։ Որքան փոխուած էր ան։ Անհոն էին Տէր եւ Տիկին Փորէլը, չկային սրահին տակ երկարող ռին ձիերը· անոնք ալ պատերազմի զոհ գացեր էին։ Փորէլ որ տեսած էր պատերազմը եւ չան միս կերած Փարիզի պաշարման օրերուն, տարին կը յուսար զինուոր ըլլալ հակառակ իր խոշոր փորին։

Կրկուաւ, Տըլէտ, Փինէ, որոնք զինուոր էին հիմա։ Զինուորական խանութներները պիտի դրաւէին պէլան իրենց պէտքերուն համար։

Նստաւ անոնց հետ մինչեւ առտու երկուքը։ Պատմեցին իրեն թէ ինչ էր Փարիզը Մարնի ճակատամարտէն առաջ երբ կառավարութիւն փոխադրուեցաւ Պորտօ։ Իմացեր էին թէ նօթիները գիշեր ցերեկ։

Ցոգնած էր Ճորճ ու քնատ։

Թարգմ. Ժ. Մ.

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Seh. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ԿԷՍ ԱՄՍԵԱՑ	ԵՌԱՄՍԵԱՑ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 28 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1933

28 Janvier 1933

ՅԴԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2098 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԻԱԿԱՄ ԵՒ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ

Երէկուան խմբագրականով կը թելադրէինք միացեալ ինքնապաշտպանութեան ճակատ մը Թրքական վրովոքասիոններուն դէմ։

Այդ ինքնապաշտպանութիւնը պէտք է ըլլայ նոյնքան ծրագրուած, նոյնքան նպատակայարմար եւ մանաւանդ նոյնքան յարատեւ, որքան կը ներկայացնէ Թրքական գործունէութիւնը։ Այս գործին մէջ աղմուկն ու հայհոյանքը դեր չունին, այլ փաստերը, պատմութիւնը եւ գիտութիւնը։

Ինչպէս կը տեսնենք մեր դարաւոր թշնամին, որ գիտէ զէնք գործածել, պատմութեան մէջ չարձանագրուած ջարդեր սարքեց՝ Հայոց ազգային հարցը արմատէն լուծելու դիտաւորութեամբ, այսօր կը դիմէ պատմութեան, գրականութեան, ցեղային նկարագրի վերլուծութեան, հինը կը փառաբանէ՝ նորը ցայտուն դարձնելու համար, հայկական արուեստը, գրականութիւնը, լեզուն եւ ցեղային ծագումը կասկածի տակ կը դնէ, կ'ենթարկէ Թրքական մշակոյթին, որպէս զի մեր ազգային հաւաքականութիւնը եւ մեր ազգային բաղձանքները մահուան դատապարտուած հռչակէ։

Թուրքն այս բոլորը կ'ընէ իր երկրէն ներս, երկրէն դուրս, իր մտաւորականութեան միջոցաւ, օտար վարձկաններով եւ մանաւանդ հայ ստրուկ գործակալներով։

Թուրքը կը ջանայ համոզել Թուրքին, պղտորել եւ պառակտել հայ կեանքը, մոլորեցնել ու սիրաշահիլ միջազգային հանրային կարծիքը։

Մտիկ ըրէք ձէլալ Նուրիին։

« Հայերուն գլուխը ուտողները կոմիտէներն են։ Կը կարծեմ թէ խելօք Հայերը չեն հերքեր իմ այս կարծիքը»։

« Հայը շատ համեղ կերակուր կ'եփէ, Թուրքը մեծ ախորժակով կ'ուտէ···»։

« Այն օրը որ սկսաւ բաղաքականութեամբ զբաղիլ, Հայը փըճացաւ։ Ամօթ չէ։ Ամէն ազգ չի կրնար բաղաքագէտ կամ պագիրկեան ըլլալ»։

Թուրքը, այժմ կը հետապնդէ Հայոց բարոյական մահը։

Այս բոլորը ի մի առած, ամբողջական ծրագիր մըն է նաեւ մեզի համար։ Ու մենք պիտի ջանանք, պարտաւոր ենք ջանալ հակահարուածը հասցնել թշնամուն՝ իւրաքանչիւր կէտին վրայ, բազմակողմանի ճակատով։

Այս բոլորը պարտաւոր ենք ընել,

Որպէս զի ··· Հայը համոզենք, (այո՛, Հայը համոզենք, որ հաւատայ իր ազգային կարողութեան)։

Որպէս զի Թուրքին հոգին բեկման ենթարկենք եւ մեր հնարաւոր միջոցներով հասկցնենք այդ ժողովուրդին որ ժամանակաւոր խանդավառութիւնները, երազային մեծամտութիւնները եւ ալթուրֆա մեծախօսիկութիւնները պատմութեան եւ քաղաքակրթութեան յենարաններ չեն կարող ըլլալ, որքան ատեն այդ տուիքները չծլին ու չարմատանան նոյն ժողովուրդին մէջ։

Որպէս զի լուսաբանենք միջազգային լայն շրջանակները Մերձաւոր Արեւելքի կոթիղը կազմող հայկական խնդրով, ծանօթացնենք Հայոց հին ու նոր պատմութիւնը, հին ու նոր գրականութիւնն ու արուեստը, Հայու եւ Թուրքի հակամարտութիւնը, — ազգային, քաղաքակրթական եւ տնտեսական։

Եւ մանաւանդ տարածել տնտեսական ծանօթութիւններ, պահ մը մէկ կողմ դնելով ջարդերու եւ թշուառութեան պատմութիւնները։ Տնտեսական գետնի վրայ կարելի է ցոյց տալ Թուրքիոյ տըկարութիւնները, չհաղթդրուած ազգերուն ու պետութիւններուն ցոյց տալ չհատեւոյթեան անկարելիութիւնը՝ առանց չինարար տարրի, ցոյց տալ անկարելիութիւնը տնտեսական վերածնունդի մը, որքան ատեն այդ երկիրը մնայ ազգային հակամարտութեան եւ ազգային դատերու թատերաբեմ մը։

Եւ վերջապէս ցոյց տալ, հայկական յամառութեամբ, որ տնտեսական ամէն յանձնառութիւն Թուրքիոյ կողմէ, հայկական հողերու սահմաններուն մէջ՝ պիտի մնայ մեռած տառ, կորսուած դրամագլուխ եւ տնտեսական արկածախնդրութիւն։ Այդպիսի յանձնառութիւն կրնայ միայն Հայը ստանձնել եւ Հայաստանի քաղաքական եւ տնտեսական վերածնունդով՝ ապահովել Մերձաւոր Արեւելքի խաղաղութիւնը եւ տնտեսական ծաղկումը։

Թրքական անբարոյական արշաւանքին դէմ պէտք է կազմակերպել հայկական բարոյական ինքնապաշտպանութիւնը։

Ու այս գործին առաջնորդը եւ ղեկավարը պէտք է հանդիսանայ հայ մամուլը։ Ան պէտք է խթանէ հայ գործօն բոլոր ուժերը՝ գործելու անվարան ու յարատեւ։ Ան կարող է հետեւիլ բոլոր անցքերուն, մատնանշել թշնամու արարքները եւ մղել բոլոր ընդունակ ուժերը, իւրաքանչիւրն իր կալուածին մէջ՝ հակահարուած հասցնելու հակառակորդին։

Հայ մամուլը դիրք բռնած աշխարհի կարեւոր կեդրոններուն մէջ, պիտի պայքարի մեր ներքին կեանքը Թրքական ջուրերով պղտորողներուն դէմ. պիտի ստեղծէ հանրային աննիւթ կարծիք մը, որ պիտի դառնայ բարոյական սարսափ մը անոնց համար, որ կը մտնեն սեւ ցանկին մէջ։

Նոյն հայ մամուլը կարող է քայլ առ քայլ մտաւորականը, գրագէտը, ուսանողներն ու աշակերտութիւնը մերազգային կեանքին եւ միջազգային մամուլի մէջ հրապարակ գալու յանուն հայկական ինքնապաշտպանութեան։

Ու այս խնդրին մէջ միացած հայ մամուլը կրնայ իր կամքը պարտադրել հայկական բազմաթիւ հաստատութիւններուն ու ուներու անհատներուն, որ իրենց մասնակցութիւնը բերեն այս կազմակերպուած ինքնապաշտպանութեան։

Եթէ այսօր թնդանօթներ չունինք Թրքական բարբարոսութեան դէմ կռուելու, կրնանք բարոյական պատերազմը չարունակել անոր դէմ։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՄԻ՛ ԽՕՍԻՔ, ԵՂԲ...

Ով չէ լսած հայ կղերականին բառըզը՝ տգէտ, տափակ, անհամ, անիմաստ։

Խօսքս, անշուշտ, մատի վրայ համրուող բացառութիւններու մասին չէ։

Երբոպացին եկեղեցի կ'երթայ ընդհանրապէս ոչ թէ անպատճառ երկու ծունկ աղօթք ընելու կամ իր մեղքերուն թողութիւն հայցելու, այլ բան մը սորվելու կամ գեղեցիկ երաժշտութիւն մը մտիկ ընելու համոյքին համար։

Մեր եկեղեցիները զրկուած են երկուրէն ալ։

Երբոպացի կղերականը հիչ շատ զարգացած մէկն է եւ գիտականօրէն կը մօտենայ կրօնքին ու Աւետարանին։ Իսկ շատերը մերիններէն հազիւ թէ նախնական կրթութիւն մը ստացած են գոնէ Աստուածաբանական նիւթերու մասին։ Այդպէս էին յիսուն տարի առաջ։ այդպէս են նաեւ հիմա։

— Աստուած վեց օրէն ստեղծեց աշխարհը կամ Յիսուս հինգ հազար հոգի կերակրեց մէկ ձուկով··· Գիտուն — կղերականը կը խնդայ այժմ այս միամտութեան վրայ։

×

Բայց ձգենք իրենց նիւթը։ Հապա՞ հայ բահանային կամ վարդապետին լեզուն, անոր հայերէնն ու բերականութիւնը։ կ'ողբաս եթէ չուզես իսկ խնդալ։

Եկեղեցին եմ կիրակի առտու մը։ Հոգեհանգիստը կը կատարեն ծանօթ Հայու մը որ մեռեր է բառասուն օր առաջ։

Եւ ահա բահանային անխուսափելի դրուատականը այդ «ազգասէր», «բարեսիրտ» եւ «ազնիւ» մարդուն համար — որովհետեւ մի՛ մոռնար, ամէն Հայ որ կը մեռնի *ազգասէր է, բարեսիրտ է ու ազնիւ*։

Քահանան յարմար կը դատէ երկու անուշ խօսք ալ ըսել հանգուցեալին կնոջ հասցէին որ այնտեղ է։

« Անիկա ո՛չ միայն սիրելի եւ անձնուէր կինն էր անոր այլ նաեւ մեր ամէնուս···»։

Բարեբախտաբար հայերէն չէր հասկնար տիկինը։

×

Ո՛չ, մի՛ խօսիք եթէ չէք կրնար։

ԴՐՄԵՑԻ

ՄԵՂՁԸ ԻՆՔԶԻՆՔԸ ԱՑՐԵՑ

Տիկին Շամփանեան, 83 տարեկան այրի մը, որ 40 տարիէ ի վեր կը բնակէր Փարիզ, Րէնի փողոց յարկաբաժին մը, ժամանակին հարուստ էր։ Վեց տարի առաջ իր հարստութիւնը կը հաշուուէր հինգ միլիոն ֆրանք։ Բայց կարգ մը «բանգէտ»ներու խորհուրդին անսալով իր դրամը հոս հոն շահադիտական գործերու պատկեցուց, այնպէս որ ամէն ինչ կորսնցուց եւ թշուառ մնաց։ Հիւանդանոցը կը մերժէր ընդունիլ զինքը, տղան չէր օգներ։ տան վարձքը 7500 ֆր։ դիզուած էր եւ տանտէրը կը սպառնար փողոց ձգել զինքը։

Առջի գիշեր, անոր յարկաբաժնին մէկ մասին մէջ բնակող վարձակալը անսովոր մուխ մը կը տեսնէ պատուհան սենեակին կողմը, կը զարնէ, չի բացուիր։ Հրշէջները կը փութան, դուռը կը խորտակեն եւ կը տեսնեն որ խեղճ կինը անկողնին ու բարձին վրայ բարիւղ թափելով բոնկցուցած եւ կրակ տալով ինքզինքը այրած է։

Կրակը մարեցին, բայց կնոջ դիակը ածխացած էր արդէն։

ՖՈՐՏ ՓԱԿԵՑ ԴՈՒՌՆԵՐԸ

Տիքթոյքէն կը հեռագրեն թէ Ֆորտ ընկերութիւնը որոշեց անպայման ժամանակով փակել Միացեալ Նահանգներու մէջ ունեցած իր օթօմոպիլի գործարանները ուր 100,000 հոգի կ'աշխատին։

Այս որոշումը տրուած է 5000 գործաւորներու յանկարծական մէկ գործադուլին վրայ։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ելմտացոյցի մեծ վիճաբանութիւնը Փրանսական խորհրդարանին մէջ

Ֆրանսայի ելմտացոյցին վիճաբանութեան համար այնքան սպասուած մեծ վիճաբանութիւնը երէկ սկսաւ երեսփ. ժողովին մէջ, կառավարութեան անդամներուն ներկայութեան։ Քանիցս վիճաբանութիւնները այնքան ջղային հանգամանք առին որ նախագահը ստիպուեցաւ ընդհատել զայն։

Նախ ձեռք առնուեցաւ փետրուար ամսուան առժամեայ ելմտացոյցը։ Պ. Ֆլանտէն առարկելով թէ կառավարութեան եւ ելմտացոյցի յանձնաժողովին տեսակէտները անհամաձայն են, առաջարկեց ետ ղրկել զայն կրկին քննութեան համար։

Ելմտական նախարար Պ. Շէրոն դուչեց։ — Ելմտացոյցի բացին հետեւանքով, այս պահուս ժամը 1,311,000 Ֆրանք կը կորսնցնենք։ Պէտք է աճապարենք։ Եետաձգում չենք ընդունիր եւ վտահութեան խնդիր կը յարուցանենք։

Կարճ վիճաբանութենէ մը ետք խնդիրը քուէի դրուեցաւ եւ 205ի դէմ 368 քուէով մերժուեցաւ յետաձգման առաջարկը։

Կէս օրէ վերջի նիստին մէջ ելմտական յանձնաժողովի տեղեկաբեր Պ. Լամուրէօ երկարօրէն խօսեցաւ։ Ըսաւ թէ 1930էն ի վեր գանձը քիչ – քիչ կը սպառի։ Միայն մեր դրամն է որ անվնաս կը մնայ, բայց վերջերս այդ մասին ալ մտահոգիչ նշաններ կը տեսնուին։ Ֆրանի մը չարաթի է Ֆրանքը թեթեւապէս տկարացած է, կ'երեւի ոսկի ղրկուած է Ամերիկա։ Ոսկեդրամի մուտքն ալ պակսած է։

Ելմտացոյցին վիճակն ալ հետեւեալն է։ — Մախք 52 միլիառ 38 միլիոն, եկամուտ 41 միլիառ 497 միլիոն Ֆր։ որով բացն է 10 միլիառ 541 միլիոն Ֆրանք։

Այս պիւտճէի բացը գոցելու միջոցներու մասին է կարծիքներու տարբերութիւնը։ Ընկերվարականները եւ կառավարութիւնը տարբեր կը խորհին, ելմտացոյցի յանձնաժողովին եւ ելմտական նախարարին միջեւ տեսակէտի նոյնութիւն չկայ։

Ելմտական նախարար Պ. Շէրոն խօսք առնելով ըսաւ.

— Երկիրը իր ճարտարարուեստական կազմածքը կը պահէ։ Որպէս զի գործերը վերսկսին, պէտք է որ պետութիւնն ալ քաջութիւնը ունենայ, անհատներու պէս, պակսեցնել իր տնական մատակարարութիւնը։ Բաւական չէ ըսել՝ տագնապի պահուն նոր բեռներ կը դնէք։ Մենք այդ բեռները կը պահանջենք՝ անհրաժեշտ խնայողութիւնները ընելէ յետոյ։ Փոխառութեան քաղաքականութիւնը չարունակել, դէպ ի էնֆլասիոն տահիլ է։ էնֆլասիոնը այսինքն թղթադրամի առատացումը ոճիր մըն է զոր կը խորհին ամէն չհագործողներ, խաբեբաներ եւ պղտոր ջուրի մէջ որսացողներ։ Հաւատարակչռութեան եւ էնֆլասիոնի միջեւ կառավարութիւնը ըրած է իր ընտրութիւնը։ Ցանձն առած ենք ելմտացոյցի ամբողջական հաւասարակշռութիւնը կատարել առանց փոխառութեան դիմելու։ Հոս եկած եմ ձեզի ապացուցանելու թէ ընտրելիք երկու ճամբայ կայ. կա՛մ ելմտացոյցի բացին իրական փակումը՝ ինչպէս որ կը ներկայացնենք մենք, կա՛մ դրամական տագնապ մը։

« Ուրեմն կամ պէտք է չարիքը դարմանել 1933ի ելմտացոյցէն սկսեալ, փրկել Ֆրանսայի վարկը, վերահաստատել վստահութիւնը եւ կամ փոխառութենէ փոխառութիւն աւելի ծանրացնել կացութիւնը։

« Կառավարութեան ծրագիրն է ուրեմն, ելմտացոյցի բացը իրապէս փակել, գանձը թեթեւցնել եւ յետոյ հրապարակ հանել 15 միլիառի փոխառութիւն մը՝ փոխելու համար ծփուն պարտքը երկար պայմանաժամով պարտքի, յարգել Ամօրթիսմանի սնտուկին ինքնավարութիւնը եւ նոր բեռներ չի դնել Տէփօի սնտուկին վրայ։

Պ. Շէրոնի երկար ճառէն յետոյ խօսք առին բազմաթիւ երեսփոխաններ եւ վիճաբանութեանց չարունակութիւնը թողուեցաւ այսօրուան։

Խորհրդարանի ձախակողմեան չորս խումբերու պետերը երէկ առաւոտ երեսփ. ժողովի չէնքին մէջ առանձին տեսակցեցան վարչապետ Պ. Պոնքուրի հետ, գտնելու համար համաձայնութեան դեռ ելման մը՝ ելմտացոյցի խնդրին մէջ։ Քննուեցան ամէն կարելիութիւնները եւ որոշուեցաւ միշտ չփման մէջ մնալ կառավարութեան հետ։

Երեսփ. ժողովի մեծամասնութիւնը ներկայացնող այս խմբակներուն եւ կառավարութեան միջեւ անհամաձայնութեան գլխաւոր կէտը սա է որ, անոնք կը մերժեն ուղղակի տուրքերու վրայ հարիւրին 5 յաւելումը զոր կառավարութիւնը կ'առաջարկէ։

Պ. Փօլ Պոնքուր այս տեսակցութենէն յետոյ, յայտարարեց.

— Կառավարութիւնը ճշդած է իր ուղեգիծը, որուն վրայ պիտի պնդէ։ Պատրաստ ենք ընդունելու ամէն առաջարկ որ պիտի համապատասխանէ մեր տեսակէտներուն։ Երբ հարկաւորներէն զոհողութիւն մը կը պահանջենք, նոյնքան զոհողութիւն ալ պետութիւնը պիտի ընէ, զեղչելով իր ծախքերը։ Մենք մեր յատակաձեւը գծած ենք սապէս, 3+3+3, այսինքն երեք միլիառ տուրք է, 3 միլիառ խնայողութենէ եւ 3 միլիառ փոխառութենէ՝ գոցելու համար ելմտացոյցը։

Կամուրջ մը պիտի միացնէ

ՌՈՒՄԱՆԻԱՆ ԵՒ ՅՈՒԿՈՍԼԱՎԻԱՆ

ՊՈՒԿՐԷՇ, 26։— Երկու երկիրներու վերապետներուն վերջին տեսակցութեան ընթացքին, ուր ներկայ էին երկու արտաքին նախարարներ եւ ռումէն պատերազմական նախարարը, քննուեցաւ Դանուբի վրայ շինուելիք միջազգային կամուրջին հարցը։ Ուսումնասիրուեցան այն արհեստական ու ռազմագիտական պայմանները որով կարելի պիտի ըլլար հաստատել այդ կամուրջը որ երկու երկիրները իրարու պիտի կապէ։ Կը հաւաստուի թէ շինութիւնները պիտի սկսին գարնան, Թուրնու – Սէվերինի շրջանին մէջ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ՅԱՐՁԱԿՄԱՆ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻ

ԹՕՔԻՕ, 26։— Մուսոլինի կը հաղորդեն թէ Բէյրութի չինական իշխանութիւնները մերժած են բանակցութեան սկսիլ ուղղակի ճափոնի հետ՝ տեղայնացնելու համար Շան – Հայ – Քուանի միջադէպը եւ հրաման տուած իրենց բանակի հրամատարին, յունուար 26ին գրաւել Շան–Հայ–Քուանը։ Այս օրը նշանակուած է, որովհետեւ ըստ հին տոմարի, այդ օրը տարիին առաջին օրն է։

Չինացիք պիտի յարձակին Լուան – Չէուի արեւելքը գտնուող իրենց բոլոր ուժերով։ Չինացիք ամրութիւններ կը շինեն Թաղաֆին շրջակայքը։

Ճաբոնցիք, իրենց կարգին, այս լուրին վրայ, պիտի աւելցնեն իրենց զօրքը Մանչուրիոյ մէջ։

ԲՈՒՆ ՅԱՁՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Թէ ի՞ՆՉ ՏՈՒՐՔԵՐ ԿԸ ՎՃԱՐՈՒԻՆ

Հարկատուներու ազգային դաշնակցութիւնն ու սէնտիքան այսօր շաբաթ Մաժիք – Սիթիի մէջ մեծ միթինկ մը կը կազմեն, բողոքելու համար տակաւ իրենց վիճակին ծանրանալուն դէմ։ Այս առթիւ յայտարարութիւն մը հրատարակեցին ուր կ'ըսեն.

— «Անարգ զաւեշտ մը կը պատրաստուի։ Նոր տուրքեր պիտի հուէարկեն, եղածները պիտի ծանրացնեն, ծախքերու գեղչը պիտի պակսեցնեն եւ անոնք որ մեզի իբր օրինակ պիտի տային — երեսփոխանները — իրենց քաշակին վրայ որ եւ է գեղչ չեն բոյլատրեր եւ ոչ ալ իրենց թիւը պակսեցնել կ'ուզեն։

« Եւ սակայն, եթէ աչք մը ձգուի այն տուրքին վրայ զոր տանտիկինը կը վճարէ իր գնումները կատարած պահուն, կը տեսնուի հետեւեալը. —

« Մէկ լիդր կարմիր գինիին վրայ զոր կը գնէ 1·80ի, կը վճարէ 0·22 սանթիմ։ 3·80 վճարած շաբաթին վրայ 1·05 տուրբ կայ։ Պղպեղի 3·50նոց ծրարի մը վրայէն 0·78, *ոմի* մէկ լիդրին 23 ֆր·էն 11·43ը, 8 ֆր·նոց քաքաոյի տուփին վրայէն 2·20, թէյի 4 ֆր·ին վրայէն 1·28, աղին 1·40ին վրայէն 0·63, մէկ լիդր էացախին 1·75 ֆր· գինին վրայէն 0·35, սուրճին 4 ֆր·էն 1·60, *չօքօլայի* 3·25 արժող ծրարին վրայէն 0·85, գայգ մը կօշիկի գնման գինին վրայէն 100ին 30 — 40։

« Խորհրդարանի եւ կառավարութեան ջանքերուն չի վախնար նոր տուրբ հուէարկելու շաբաթի եւ սուրճի վրայ։ Միթէ սպառողները, բազմանդամ ընտանիքները, աշխատաւորները պիտի ընդունի՞ն, առանց բողոքի, այս նոր գրգռութիւնն ու արհամարհանքը։

« Կործանումը մեր դուռն է հասած։ պէտք է շարժիլ միաբան կուսակցական զիջողութենէ մը։ Մաժիք – Սիթիի մեր շաբաթ օրուան ցոյցը պիտի ըլլայ մեր վերջին ազդարարութիւնը՝ փողոց իջնելէ առաջ»։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԹԱԳԱՒՈՐԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏԵԱԼՆԵՐԸ

Պուլկարիոյ թագաւորը հրամանագիր մը ստորագրեց որով ցմահ բերդարգելութեան դատապարտուողներուն պատիժը վերածուեցաւ 15 տարի բանտարկութեան։

ԱՆԳԼԵՒՊԱՐՍԻԿ ՎԻՃԱԿ ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդը երէկի իր նիստին մէջ ձեռք առաւ անգլիական եւ պարսիկ կառավարութեանց միջեւ ծագած վէճը, Պարսկաստանի Բարիւղի հանքերը շահագործող ընկերութեան պայմանագիրին ջնջման առթիւ։

Խորհուրդը որոշեց յետաձգել այս խնդրին վիճաբանութիւնը որպէսզի տեղեկաբերը ժամանակ ունենայ խընդիրը ուսումնասիրելու, երկու կողմերը լսելու եւ իր եզրակացութիւնը բերելու համար։

ՅԱՍԱՀ ՕՇԱԿԱՆ ԿՅԱՆՔԻ

ՍՈՒՐԵՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

— Ես ասում եմ՝ Յասահ Օշականի կյանքի, ոչ թե մահվան մասին, որովհետև նրա մահը ոչ մի կերպ չի կարող ընդունվել որպես վերջ։ Նա ապրում է մեր մեջ, մեր հոգիների մեջ, մեր գրականության մեջ, որ ինքն էր ստեղծել, ինչպես ասում են, ոչ ի սկզբանե, այլ ինքնուրույն, ինքնատիպ ոճով, որ ոչ ոքի չէր հիշեցնում։ Նա ինքն էր, ինքնին, ինքնաբուխ, ինքնամփոփ, ինքնամոռաց, ինքնամոռանալ, ինքնամոռացող, ինքնամոռացկոտ, ինքնամոռացկոտություն, ինքնամոռացկոտ ինքնություն, ինքնամոռացկոտ ինքնության ինքնամոռացկոտություն։

— Ներողություն, ինչպե՞ս ասացիր, ինքնամոռացկոտ ինքնության ինքնամոռացկոտություն։

— Ասացի՝ ինքնամոռացկոտ ինքնության ինքնամոռացկոտություն։

— Ինչո՞ւ։

— Որովհետև Յասահ Օշականի կյանքի ամենամեծ ողբերգությունն այն էր, որ նա ինքնամոռացկոտ ինքնության ինքնամոռացկոտություն չուներ։

— Ինչպե՞ս հասկանալ։

— Ինչպես ուզում ես, այնպես էլ հասկացիր։ Ես ասում եմ՝ Յասահ Օշականի կյանքի, ոչ թե մահվան մասին, որովհետև նրա մահը ոչ մի կերպ չի կարող ընդունվել որպես վերջ։ Նա ապրում է մեր մեջ, մեր հոգիների մեջ, մեր գրականության մեջ, որ ինքն էր ստեղծել, ինչպես ասում են, ոչ ի սկզբանե, այլ ինքնուրույն, ինքնատիպ ոճով, որ ոչ ոքի չէր հիշեցնում։ Նա ինքն էր, ինքնին, ինքնաբուխ, ինքնամփոփ, ինքնամոռաց, ինքնամոռանալ, ինքնամոռացող, ինքնամոռացկոտ, ինքնամոռացկոտ

ՍՈՍՏՈՎԱԿԱՆ ՄՈՒՍԱԿԱՆԱՑՈՒՄ ՍԵՓ

Հ. Ա. Ղազարյանի անվան Ալավերդու պետական պատկերասրահ

Ալավերդի, Ա. Ղազարյան 1, հեռ. 2-12-45

Բաց է ամեն օր, բացի երկուշաբթի և ամսվա վերջին հինգշաբթի օրերից, ժամը 10-ից մինչև 18-ը։

Ցուցադրվում է Ալավերդու շրջանի նկարիչների ստեղծագործությունների մշտական ցուցահանդեսը։

**Ալավերդու քաղաքային գրադարան

Ց.

Չ. Ի.

Փարիզ եւ արուարձաններ

ՓԱՐԻԶԻ եւ արուարձաններու ընկերներու հանդիպումը տեղի կ'ունենայ ամէն Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Քաֆէ տը Մարթի ներքնասրահը, Մէթրօ Օտէոնի հիւդ փիժաջը:

ՓԱՐԻԶԻ «Քրիստափոր» խումբի ժողովը այս Երեքշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, 32, Ave Gobelins-ի սրճարանին վերնայարկը:

ԱՌՆՈՒՎԻԼ Լ'Է ԿՈՆԷՍԻ «Ռազմիկ» խումբի ժողովը այս Երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին ընկեր Արփիարեանի բնակարանին մէջ: Ներկայ կ'ըլլայ ընկեր Թաչիկ Մկրտիչեան:

Գալատա

ՇԱՒԷԹԻ «Բարգէն Միւնի» խումբի ընկերական ժողովը վաղը Կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին ժանօթ հաւաքատեղին:

ՄԱՐՍԻԼՅԻ «Իշխան» ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները այսօր Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Պատանեկան Միութեան սրահը, 49, բիւ Նաուիօնալ: Շրջաբերականի ընթերցում: Խիստ կարեւոր օրակարգ, եւայլն: Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ՏԻՍԻՆի կոմիտէի հրապարակային բանախօսութիւնը տեղի կ'ունենայ վաղը Կիրակի երեկոյ ժամը 8ին Հ. Յ. Դ. Տան մէջ: Կը գաղախօսէ ընկ. Վ. ՁՈՒԼՂԷՐԵԱՆ: Կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները:

ՏԻՍԻՆի կոմիտէն Փետրուար 19, Կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, Հ. Յ. Դ. Տան մէջ կը տօնէ «ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18»ը: Մարտ 5ին կը ներկայացնէ «ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄ»ը: Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ մասնաւոր յայտագրով: Կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ վերոյիշեալ թուականները:

■■■■■■■■■

ԼԻՈՆի Մարմինին ընկերահամակրական դասախօսական ժողովը 3 Փետրուար, Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Դաշնակցութեան Գրադարանը, 40 rue Pierre-Corneille, ընկ. Քէնտիրեանի ճաշարանը:

Կը դասախօսէ՝ ԸՆԿ. Վ. ՁՈՒԼՂԷՐԵԱՆ

Նիւթ՝ դեմոկրատիա, ֆաշիզմ, տիկտատուրա եւ պոլշեւիզմ

ՍԷՆԹ-ԷթիԷնի «Անտօք» ենթակոմիտէին ընկերական դասախօսականը ժողովը այսօր, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին «Իւրեան» դրադարանը: Կը խօսի ընկեր ՎԱՐԴԱՆ ՀՐԻՄԵԱՆ նիւթ ունենալով քեղափոխական կուսակցութիւնները եւ Շ. Ց. Դ. ծագումն ու պատմութիւնը: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

■■■■■■■■■

ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

ՊՈՄՈՆ-ՍԷՆ-ԺԻԼԻԷՆ (Մարսէյլ) «Զաւարեան» խումբի արտակարգ ժողովը, այսօր Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Մ. հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՄԱՐՍԷՑԼԻ Շրջ. Կոմիտէն արտակարգ ժողովի կը հրաւիրէ «Աղբիւր-Մերոք» ենթակոմիտէի ընկերները վաղը Կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին Խիստ կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ. Կոմիտէի ներկայացուցիչը:

ՄԱՐՍԷՑԼԻ Շրջ. Կոմիտէն արտակարգ ժողովի կը հրաւիրէ «Իշխան» ենթակոմիտէի ընկերները վաղը Կիրակի երեկոյ ժամը 8.30ին Պատանեկան Միութեան Գրադարան-Ընթերցարանին մէջ: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ. Կոմիտէի ներկայացուցիչը:

Հ. Ռ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Մարսիլիոյ մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը վաղը Կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 1.30ին Պար տը Փըթի Փասէյի մէջ: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Բացակաները նկատի կ'առնուին:

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Փարիզի Հայոց Աղիատախնամ Ընկերութեան կողմէ

ՏԵՂի ՊԻՏի ՈՒՆԵՆԱՑ 4 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1933ին

ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 10ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՈՒՇԱՀՈՍ

«ՇԱՆ Զ'ԷԼԻԶԷ»ի ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ,

79, Ave. des Champs Elysées

Հովանաւորութեամբ փրոֆ. Ա. ԿՕՍԷի, անդամ բժշկ. Ակադեմիայի

եւ նախագահութեամբ Տիկին Գ. ԷՄՄԷՐԵԱՆի

ԿԸԿՕՐ եւ իր «ԿԸԿՕՐԻԷՆ»ՆԵՐԸ իրենց Փարիզ վերադարձին առթիւ կ'երեւին իրենց բեմական նիւմէրոյին մէջ եւ կը նուագեն մինչեւ լոյս:

ՄԱՆՕՒԷԼ ԲԻՇԱՐՐՕ իր արժանթինեան նուագախումբով կ'առաջնորդէ պարերը:

կ'երգեն եւ կը պարեն Օրիորդ *ԼԻԱՆ ՎԱՐՆԷՋ*, աշակերտուհի կրանդ Մուրատօֆի (Օփէրայէն), դասական երգեր: Օրիորդ *ԱԼ. ՊԷՐՔԱ*, իր էքսանդրիք պարերուն մէջ: Պ. *ՍՈԿՐԱՏ ԻՕԱՀԱԿԵԱՆ*, ռուսական բեմերու մեծահամբաւ երգիչը: *Պալէ քլասիք*՝ Մ. Մալուվեանի աշակերտներուն կողմէ: *Երկու նուագախումբ*, 25 *նուագածու*, *պար երաժշտութիւն*, *աթրաքսիոններ*, *թօմպոլա եւ պրիճի թուռնուա*: *Ճոխ պիւֆէ գիւրամատչելի գիներով*

ՄՈՒՏՔ 25 ՖՐԱՆՔ:

Արման Կոթիկեան որ պիտի կատարէ (*Աթանէս*)ի դերը

12 րդ ներկայացում *12 րդ ներկայացում*

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

Վարչավարութեամբ՝ ԱՐՄԱՆ ԿՈԹԻԿԵԱՆի եւ Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆի

ԲԱՑԱՌԻԿ ԵՒ ՇՔԵՂ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

Հովանաւորութեամբ Պ. Ս. ՏԷՕՓՄԷՃԵԱՆի

Վաղը Կիրակի գիշեր ժամը 8.40ին

Sociétés Savantesի ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ **8, rue Danton, Paris**

Métro: St. Michel et Odéon

Ի պատիւ ԱՐՄԱՆ ԿՈԹԻԿԵԱՆի կը ներկայացուի

Առաջին անգամ փաթիզի մէջ

ԱԻԵՐԱԿՆԵՐԻ ՎՐԱՅ

Տրամ չորս արար

Հեղինակ՝ Շիրվանզադէ

Բեմադիր՝ Ա. ԿՈԹԻԿԵԱՆ

Կը մասնակցին. — Տիկ. Տիկ. Լիւսի Պետրոսեան, Գայեանէ, Լուսիկ, Թ. Շահ-Պարոնեան, Արմենուհի Պ. Պ. Գէրբէթեան, Թորոսեան, Նիկողոսեան, Շահլամեան, Յանճագ, Գազանճեան:

ՏԵՂԵՐՈՒԻ ԳԻՆԵՐԸ 5, 10 ԵՒ 15 ՖՐԱՆՔ

Այս բացառիկ ներկայացման առթիւ կազմուած յատուկ Ճանձնաժողովի անգամներն են՝ Պ. Պ. Երուանդ. Մկրտիչ Պարսամեան, Լեւոն Մեսրոպ, Ղ. Մելոյեան, Շ. Մարմարեան, Ս. Թէրզեան:

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

ԱՅՍՕՐ. ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ

Salon Colbertի *մէջ* **7, rue Colbert**

Գեղարուեստական բաժին, պար եւ ճաշ:

Տոմսերու գիները՝ այր եւ կին 20 ֆրանք, այրերու 15, կիներու 10 ֆրանք:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

Նահատակ Գրագէտներու Բարեկամներ

ԻՐ ՄԱՏԵՆԱՇԱՐԻՆ 7ՐԴ ՀԱՏՈՐԸ

ՏԻԳՐԱՆ ՉԷՕԿԻՒՐԵԱՆի «ՎԱՆՔԸ» — «ՀԵՐՈՍԸ»

ԳԻՆ՝ 20 *ՖՐԱՆՔ կամ* 1 *ՏՈԼԱՐ*

M. BARSAMIAN, 121 rue Marcadet, Paris (18

Հայերու ժամադրավայրը

Ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական յատուկ կերակուրներ

E. TER-MINASSIAN

Export und import, Komissionen und Vertretungen

Ցանձն կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը հիւմ նիւթերու (չոր պտուղ, ադիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու:

Կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց:

Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30. Allemagne.

ՎԷՆՍԷՆի ՀԱՅ ԿՐԹԱՍԻՐԱՑ ԵՐԿՄԵՌ ՄԻՈՒԹԵԱՆ հայ լեզուի կիրակնօրեայ դասաւանդութիւնները կը սկսին այսօր կիրակի առաւօտ, Վէնսէն, բիւ տը լա Լիպէրթէ. ֆրանսական վարժարանին մէջ (Ecole dm Nord)· կը հրաւիրենք Վէնսէնի եւ շրջակայից ծնողքները որ իրենց կիրակի առաւօտ, ժամը 8էն սկսեալ ներկայացնել իրենց մանուկները·

Ներկայիս Միութիւնս իր մասնաւոր շնորհակալութիւնները կը յայտնէ ֆրանսական կառավարութեան, որ տրամադրեց վարժարանը Վէնսէնի եւ շրջակայից հայ մանուկներուն·

ՀՐԱՒԷՐ

Լիոնի Հայ Էվէդոնականները կը հրաւիրուին կարեւոր խորհրդակցութեան մը համար վաղը Կիր. ժամը 2.30ին, 40 rue Pierre Corneille. Քէնտիրեանի ճաշարանը:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ դերձակի աշկերտ մը: Դիմել Պ. ԳԱՐԳԻԿԵԱՆի: 31, Route Choisy, Ivry s/Seine·

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)
Le Gérant : H. STEPHAN

ԿՕՇԻԿ ՇԻՆՈՂ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑՆԵՐՈՒ ԵՒ ԿՕՇԿԱԿԱՐՆԵՐՈՒ ԵԻԱՅԶՆ

Ինչո՞ւ աւելի վճարել, երբ կարելի է աւելի աժան գնել, գեղեցիկ միջնորդչէքը: Գնման մէջ եղած շահը ամէնէն իրականն է·

Կը յայտնենք փոքր արհեստանոցներու տէրերուն եւ կօշկակարներու որ իրենք սուղ կը գնեն, որովհետեւ իրենց գնումները փոքրաքանակ են: Մենք մեր գործարանին մէջ կը ՇԱՒՆԵՆՔ ՈՒՂՂԱԿի ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ, որով կրնաք օգտուիլ մեծաքանակի գիներէն, ինչքան փոքր ըլլայ ձեր գնումին քանակը:

ՄԵՐ STELLA ՎԱՃԱՌԱՆԻՇՈՎ Trépointe [ՄԻՋԱԿԱՇ]

պատրաստուած է տեղական կաշիէ եւ մասնաւոր եղանակով:

Իսկական «Trépointe ferme» ամէն մեծութեամբ, ամէն գոյնով եւ ամէնաժամեայ գիներով, վասնզի չէք վճարեր միջնորդներ

ՈՒՐԵՄՆ ԳՆԵՑԷՔ ՈՒՂՂԱԿի ՄԵՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆԷՆ

«TREPOINTE STELLA»

14 Quai de Rive Neuve, Marseille Tél. Dragon 24-44

Տօքթ. ԱՍԼԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԹՈՒՔԵՐու, ՍՏԱՄՈՔԻ եւ ԱՂԻՔՆԵՐու

հիւանդութեանց

34 Bld. de Clichy, Paris. Métro Pigalle Tél. Marcadet 76-65

Հիւանդներ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—8, Կիրակի եւ տօն օրեր 10—12: Առաւօտները ժամադրութեամբ:

ՄԱՐՇԷՃԻՆԵՐ ԵՒ ԽԱՆՈՒԹՊԱՆՆԵՐ

Եթէ կ'ուզէք գնել լաւ տեսակի արանց եւ կանանց գուլպաներ

en premier Choix et Hors Cours

Դիմեցէք մեր վաճառատունը ամենայն վստահութեամբ

P. S. BENVENISTE

2, rue de Lancry, Paris

փափաքողներուն կը դրկուի նմոյշ:

Հրաւէր քաղցր վտակիկաճաշակներուն

Ճաշարան **Գ Ա Ռ Լ Օ**

34 Rue St. Lazare, Paris (9)

Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ

Գիները շատ գիւրամատչելի, արագ եւ անթերի սպասարկութիւն

Մի մոռնաք իր անուանի մածունը

ԼԻՈՆի ՄԷՋ "ՅԱՌԱՋ,,ի ԳՈՐԾԱԿԱԼԸ Է

Պ. ԽԱՉԻԿ ԿԷՆՃԵԱՆ

75, rue Bonnel, Lyon

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

■■■■■■■■■

ՓՐԱՆՍԱ—1915

Փորէլի հետ մէասին իջան կապելային բակը չարունակելով իրենց խօսակցութիւնը պատերազմի մասին:

— *Այո՛, բոլորն ալ գացին, բսաւ Փորէլ յուսահատ շեշտով մը, ոչ ոք կուգայ հիմա այստեղ* sacré de nom! Prrrom! Pom! Pom!*ը երգելու· ո՞վ գիտէ թերեւս մեռան ալ· մեռնիլը շատ հեշտ է այժմ: Մէկ հոգի կայ միայն որուն մասին կը լսեմ միշտ... եւ ի՜նչ յաղողութիւն, սիրելիս...*

— *Ո՞վ:*

— *Կը ճանչնայիք օրիորդ Սոնրէլը, չէ՞· հարկա՛ւ, ով կրնայ յիշել եթէ դուք չյիշէիք զայն: Ձեր մի՞տքն է երբ այստեղ եկաք այն առտուն* au bout de votre rouleau*, վեր վար քալեցիք, հայհոյեցիք, բայց ան գացեր էր արդէն...*

— *Ցետո՞յ:*

Հարիւր անգամ մտածեր էր այդ աղջկան մասին ամբողջ օրը: Անոր անունին արտասանութիւնը անչարժութեան դատապարտեց դինքը, չկրցաւ չունչ առնել նոյն իսկ:

— *Ձիմացա՞ք պարոն:*

— *Ո՛չ:*

— *Օրիորդ Սոնրէլը, մեծ պարուհի Մատա Կարան է հիմա: Ներկայացումները կուտայ այժմ Ֆոլի – Պէրժէրի մէջ եւ իրն է ամբողջ փարիզը· հարուստ է եւ գիտէ՞ք ինչպէ՛ս հարուստ... կը բնակի Նէօյլի՝ խոշոր տան մը մէջ· ինքնաշարժ ունի...*

— *Դուք տեսա՞ք զինքը...*

— *Այո՛, անշուշտ· Ֆոլի – Պէրժէր գացի· իր արդուզարդի սենեակին մէջ տեսայ զինքը· Աստուած իմ, ի՜նչ ծաղիկներ, պարո՛ն, պարո՛ն: Օրիորդ, հարցուցի, կը յիշէ՞ք մեր Պէրթ փողոցի ներկայացումները: Աչքին տակէն ինծի նայեցաւ ու բսաւ· «Ինչո՞ւ մոռնամ պ. Փորէլ»: «Քանի մը շաբաթ եւս ինծի հետ պիտի ըլլայիք» բսի· խնդաց, վրան խնդաց չիտակը· Ցետոյ զինքը հագուեցնող կինը կանչեց· պայուսակը բացաւ եւ ինծի դրամ տուաւ: Այսքան պարան: Ա՛լ չի տեսայ զինքը: Կը լսեմ իր անունը· բոլորը իր մասին կը խօսին, այո՛, այո՛...*

Ուրիշ բան չի հարցուց Ձորճ· չկրցաւ խօսիլ կամ մտածել· ի՞նչ կը նշանակէին այս ամէնը· պատասխան չգտաւ:

Սրամներէն հեռու, միս միտակ փարիզի քաղաքին մէջ, Ձորճ ինքզինքը նմանցուց թակարդէն փախած անասունի մը: Մինչեւ այդ վայրկեանը ուրախ էր ազատ ըլլալուն համար· հիմա, ընդհակառակն, յեղաշրջում մը յառաջ եկաւ իր մէջ· ազատ չէր թէեւ դուրս ելած էր թակարդէն: Գարշանք մը ունեցաւ խորհելով վերադարձի մասին: Ուզեց փախչիլ բայց ո՞ւր...

Զգնացաւ ամբողջ գիշերը· երթալիք մէկ տեղ կար միայն — Լիանին:

2.

Ձորճ թափառեցաւ Փարիզի մէջ ամբողջ օրը եւ իրիկունը գնաց Ֆոլի – Պէրժէր: Տուաւ իր անունը դռնապանին ու սպասեց: Լիան պիտի ուզէ՞ր տեսնել զինքը· վստահ չէր: Թերեւս անունն ալ չպիտի տային անոր· կամ եթէ նոյն իսկ տային, պիտի պատասխանէ՞ր: Արուեստագէտ մը չէր ինք հիմա, այլ սովորական մարդ մը: Հայելիին մէջ տեսաւ ինքզինքը՝ զինուորական համազգեստով· Աստուած իմ, ինչո՞ւ ուզէ տեսնել զիս, մտածեց Ձորճ:

Ցանկարծ լսեց ձայն մը որ անհաւատալի թուեցաւ իրեն:

— *Այս կողմէն, պարո՛ն:*

Հետեւեցաւ ձայնին՝ ապշած· քալեց չողշողուն լոյսերու մէջէն: Դուռ մը բացուեցաւ ու յետոյ յանկարծ երկու մերկ թեւեր որոնք փաթթուեցան իր վիզին:

Լիան ետ քաշուեցաւ, դիտեց անոր դէմքը, տեսաւ ամօթն ու սարսափը որ դրոշմուած էին այնտեղ ու ծածկեց զայն գարձեալ իր կուրծքին վրայ· քանի՛ անգամ համբուրած էր Ձորճ այդ կուրծքը:

— *Ա՜խ, ինչ են ըրեր քեզի, Աստուա՜ծ իմ:*

Լացաւ Ձորճ անոր թեւերուն մէջ:

— *Ո՞ւրկէ եկար, հարցուց Լիան:*

— *Սրամներէն:*

— *Ո՞ւրկէ*

— *Ֆրէմէնէն:*

— *Ո՞րքան ժամանակէ ի վեր:*

— *Երեք ամիս:*

— *Աստուա՜ծ իմ ...*

— *Օ՛հ ոչինչ:*

— *Կռուեցա՞ր միշտ:*

— *Գրեթէ միշտ:*

— *Ու եկար ղի՞ս տեսնելու ամէնէն առաջ:*

— *Հապա ուրիշ ո՞վ:*

— *Բարկացած չե՞ս· ինծի չե՞ս ատեր:*

Ձորճ նայեցաւ անոր աչքերուն մէջ· առե՛լ· չկրցաւ պատասխանել· մօտեցաւ երկու քայլ, թեւերուն մէջ առաւ զայն ու համբուրեց երկա՛ր...

×

Ձորճ չհարցուց թէ ինչ պատահած էր Լըփիք փողոցէն մեկնելէն ի վեր: Կարծես ոչինչ պատահած չէր եւ իրենց բաժանումը տեւած էր միայն մէկ օր:

Ինչպէս միշտ, Լիան բնաւ չխօսեցաւ իր մասին· սակայն Ձորճ ամէն բան պատմեց — աղջկան նկարին ցուցադրութիւնը, մօրը նկարը Լոնտոնի Ակադեմիին մէջ, իր յաջողութիւնները իբրեւ արուեստագէտ:

— *Մօրդ նկա՞րն ալ չինեցիր:*

Տարօրինակ թուեցաւ Լիանին՝ այդ պարագան· գիտէր որ տուն մը, մայր մը ունէր ան, բայց ի՞նչ պէտք նկարելու պատահ կին մը:

— *Ինչո՞ւ չէ:*

— *Օ՛հ անշուշտ, լաւ կին է ան պէս· անիկա չէ՞ր որ զիչերազդեստը դրամը ղրկեց:*

Ցիշեց Ձորճի պատմութիւնը դաց:

— *Սակայն զեղեցիկ չէ ան, չէ՞...*

Ձորճ բացատրեց: Անհատական թիւն բառը գործածեց բայց չհասկցաւ· նկարագրե՞ր ըսել կ'ուզէ Ձորճ: Չէր գիտեր տարբերութիւնը նկարագրին որ մարդուն ներքին անհատականութեան որ արտայայտչին է անոր:

Լիան պատրաստուեցաւ մեկնելու· Մաքրեց նախ իր դէմքը ու յետոյ ձեռքերը եւլաւ: Հաննց թեթեւ վերարկու մերկ էր մինչեւ մէջքը:

Ի՜նչ փոյթ Ձորճ տեսած էր զայդպէս՝ մերկ նկարած էր զինքը յետոյ, այն գիշերները զոր միասին անցուցեր էին ձեղնայարկ – աշխատանոցին մէջ... հո՞գն էր:

Թարգմ· *ժ. Մ*

(Շար·)

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՐԱՁ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 29 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1933

29 Janvier 1933

ՅՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻԻ 2099 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՔԱՐՈ՞Զ ԹԷ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻԻՆ

«Բազմավէպ» իր վերջին թիւով խմբագրական տեսութիւն մը նուիրած է հայ գրականութեան վերջին տասնամեակին մասին:

Անտեղի եւ անիրաւ յարձակումներով լեցուն եւ յոռետեսութեամբ փայլուն այդ տեսութիւնը արժանի է դիտողութեան, մանաւանդ որ այդ տեղի կ'ունենայ բազմամեայ «Բազմավէպ»ի էջերէն:

Այս տարուան տարեկան տեսութիւնները, հայ մամուլի մէջ կ'ընդգրկէին անցեալ տասնամեակը եւ խանդավառութեամբ կ'ողջունէին գրական այն տենդագին ճիգը, որ հայ գրականութեան նուիրուած մշակները, հին թէ նոր սերունդէն, կը բերէին հայ մտքի անդաստանի մշակման:

Ու այս խանդավառ գնահատանքը դուք կը գտնէք գրեթէ հոսանքներուն պատկանող հայ մամուլին մէջ: Եթէ միշտ ուժերը եւ անընդունակները որոշ դիտողութիւններու արժանացան, դուրդուրանքն ու անվերապահ գնահատութիւնը ծաղկած գրականութեան եւ անոր տաղանդաւոր ներկայացուցիչներու մասին անպակաս եղան:

Սակայն տարօրինակ չհամութեամբ եւ գրական անհասկացողութեամբ «Բազմավէպ»ի խմբագրական սիւնակներուն մէջ փոուած Հ. Փէչիկեան պաղ հով մը կը փչէ աչ ու ձախ: Ակնարկութիւններ, կարուտած մէջբերումներ, անուանարկում, տաղանդներու ուրացում, գեղարուեստական ստեղծագործութենէ հանդէպ անմիտ ուրացում: Եւ այս բոլորը իմ մի համախմբած՝ կը դառնայ տասնամեայ գրական տեսութիւն մը, ուր տաղանդաւորն ու անտաղանդը իրար խառնած են, ուր գրական երկին քով անիմանալի անդիսութեամբ մը գրական կալուածին չպատկանող երկեր կը յիշատակուին, չբջանի արժէքաւոր գրականութիւնը դատապարտելու համար:

Եւ այս բոլորը ինչո՞ւ համար:

Եթէ «Բազմավէպ» զուտ կրօնական ամսագիր մը ըլլար, նեբելի պիտի գտնէինք խմբագրութեան կողմէ կրօնական ելոյթ մը: Մանաւանդ որ Պասը 1933 տարին հռչակեց Սուրբ տարի, եւ խմբագիր հայր սուրբը կարող էր մեզի կրօնական քարոզ մը կարդալ եւ կրօնական անկիւնէն դատելով՝ դատապարտէր չարք մը գրութիւններ, որոնք իր կրօնական զգացումները վիրաւորած էին: կրօնքը խղճի գործ է: Այդ պարագային, մենք պիտի կարդայինք «Բազմավէպ»ի խմբագրականն ու անցնէինք:

Բայց իննսունամեայ ծերունազարդ եւ բազմավաստակ «Բազմավէպ»ը հայ բանասիրութեան, պատմագիտութեան եւ գրականութեան պատմութեան բեմը եղած է: Եւ հետեւաբար իրաւունք ունինք սպասելու աւելի լրջութիւն, աւելի առարկայական վերաբերմունք եւ աւելի հասկացողութիւն գրական գնահատութիւններու մէջ, քան յայտ բերած է բանասիրութենանվնոբեայ ամսագրի խմբագրութիւնը: Մանաւանդ երբ տեսութիւնը ամբողջ տասնամեակ մը կը բնորոշէ, եւ գրականութեան պատմութեան մէկ էջը կը կազմէ:

Ըստ «Բազմավէպ»ի այդ տեսութեան (որուն որքան պատասխանատու է Հ. Փէչիկեան, նոյնքան եւ աւելի պատասխանատու կը մնայ թերթին ամբողջ խմբագրութիւնը, եթէ երբեք այդպիսի մարմին մը գոյութիւն ունի), անցած տասնամեակը արժէքաւոր երկեր չունի, տաղանդաւորներն իսկ՝ անտաղանդ եւ խոտելի բաներու մասին գրած են, որպէս թէ փողոցային գրականութիւնն ամէն կողմ կը ծաւալի· նոր գրուածքները համ, գոյն եւ ոգի չունին, նրբութենէ եւ նրբազգածութենէ զուրկ են: Այն տպաւորութիւնը կը ստանանք թէ կարելի է ամբողջ տասնամեակի գրականութիւնը հաւաքել եւ վառել:

Ու այս յուսահատ բացագանչութիւններէն յետոյ, կարօտի արտայայտութիւնները վաթսունական – ութսունական թուականներու հայ գրականութեան: Պարզ բաղձանք մը, յիսուն – հօթանասուն տարի ետ երթալու, նորէն նեռուելու միջակութեան եւ տափակութեան գիրկը, այն ժամանակուան յարաբերական արժէքներն իսկ նկատի առնելով:

Այս բոլորէն յետոյ, աւելի քան յանդգնութիւն մը, — նոր գրականութեան լեզուն խեղճ ու ողբալի է եղեր... Ու այս մեղադրանքը անոնց կողմէ, որ լեզու չունին: Ոչ գրաբար է եւ ոչ ալ աշխարհաբար: Մեռած լեզու մը, որ չի քալեր, թեւեր չունի, իմաստ չարտայայտեր: Հնութեան արժէքը չունի, բայց բրածոյ է: Մինչդեռ վերջին տասնամեակի գրականութեան ամէնէն ցայտուն կողմը սահուն, կենդանի ու գունեղ լեզուն է· ջղուտ ու կտրուկ ոճը, չեչտուած ու իմաստալից: Ի հարկէ խօսքը տաղանդաւոր գրողներու մասին է:

Ասով ըսել չենք ուզեր թէ անցած տասնամեակի ստեղծագործութիւնները վերջին կատարելութիւններն են հայ գեղարուեստին: Այս տասնամեակի ստեղծագործութիւնները մեզ կը խանդավառեն իրենց թարմութեամբ, ճկունութեամբ եւ այն յարատեւ կայծկլտումով որ արարչական բան մը ունի իր մէջ, որ իր արուեստի ըմբռնումներով՝ նախնական չէ, որ ազգային ոգի ունի, առանց քարոզի եւ պռոտոտիպօսութեան, եւ որ, վերջապէս, իր ընդհանուր տարողութեամբ կը գերազանցէ նախանցեալ տասնամեակները: Ու այս յատկանիշերով իսկ՝ ամուր պատուանդան մը կը դառնայ աւելի կատարեալ եւ աւելի ամբողջական գեղարուեստական վերածնունդի մը:

Բաւականանանք այս քանի մը դիտողութիւններով: Այս մասնակի նշումներով մենք կ'ուզէինք որ «Բազմավէպ»ը վերանորոգուած՝ վերադառնար իր բարձրութեան եւ ժամանակակից վերելքին հետ ինք ալ քալէր դալար ճամբաներէ:

Այդ մօտ հարիւրամեայ բեմը կրնար դառնալ աւելի խմաստուն եւ աւելի բանիմաց՝ գրական խնդիրներու մէջ, եւ իր խօսքը կրնար ունենալ պատմական արժէք մը:

ՔԼՕՏ ՖԱՒՐԷՐԻ ՃԱՒՐԻՆ ԴԷՄ

Պ. Զատիկ Խանզատեան, ֆրանսական ծովային հազարապետ, նամակով մը մեզի կը տեղեկացնէ թէ ծովակալ Տիւփուր տը լա Թիւյըրի, այսօր, ճառ մը պիտի խօսի Քանպրէ բաղաքին մէջ եւ պիտի անդրադառնայ Քլօտ Ֆաուէրի ծանօթ ճառին:

Ծովակալը բարեկամ մըն է Հայոց, եւ ծանօթ է իր կատարած բանախօսութիւններով, հայ ժողովուրդին մասին, Ֆրանսայի բազմաթիւ բաղաքներուն մէջ: Այս իր բանախօսութիւնը ուշերորդն է, որ պիտի արտասանէ հայկական հանդէսի մը մէջ, պատասխանելու համար Քլօտ Ֆաուէրին: Հանդէսը կազմակերպած են Քանպրէ բաղաքին ֆրանսական մշակութային ընկերութիւնները: Հրաւիրած են նաեւ հայկական երգչախումբ մը: Մեր շրջուն թղթակիցն ալ պիտի միանայ խումբին, որ կը մեկնի այս առաւօտ Պէֆոն լէ Պրիւյէր արուարձանէն, մասնաւոր *օթօքար*ով մը:

Հանդէսը տեղի կ'ունենայ ժամը 4ին, **Salle des Fêtes de l'Institution Notre-Dame-de-Grâce**, նախագահութեանը տակ Շոլէ եպիսկոպոսին: Երգչախումբը կը վարէ Գ. Ալէմշահ: Շարժանկարով պիտի ներկայացուին նաեւ տեսարաններ հայկական կեանքէ:

⁂ Այս առթիւ, մեր թղթակիցը, ընկ. Ս. Փիլիկեան կը ճշդէ թէ, իր յօդուածին մէջ, տպագրական սխալի հետեւանքով մը անշուշտ, Մարսէյլ գրուած է փոխանակ Սէնթ Էթիէնի, ուր խօսած էր իր ճառը ծովային ըսպայ եւ բրմաւէր ֆրանսացի գրագէտը Քլօտ Ֆաուէր:

ՆՈՐԻՆ ԴԱՇՆԱԿ – ՀՕՑՊՈՒՆ

Գրած էինք թէ Բիւրտ ըմբռնած շէյխ մը, Ապտիւրրահման, Շատախի (Վան) լեռներուն մէջ սպաննուեցաւ իր հետեւորդին՝ Նէեմիի կողմէ: *Մխիթար* այս առթիւ հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ· —

Մուսուլ եւ ուրիշ տեղեր թափառելէ յետոյ, շէյխը կ'երթայ Այինտիվար եւ հոն Դաշնակ մարդասպան Վահանի ձեռքը կ'իյնայ: Դաշնակները, որոնք ամբողջովին հայկական նպատակներու ծառայող Հօյպունի բանի մը դատարկապորտները գործիք ըրած են, շէյխ Ապտիւրրահմանն ալ դրամի փոխարէն էրուէ եւ Պէրվարի կը ղրկեն, այդ տեղերը ըմբոստութիւն առաջ բերելու համար:

Անցեալ սեպտեմբերին շէյխը էրտական տարագով չորս Հայերու հետ Շատախի լեռները կ'երթայ, յետոյ իր գիւղը կ'իջնէ: Բայց եղբայրը չի թոյլատրեր, որ հոն մնայ, եւ կը ստիպուի կրկին լեռները ապաստանիլ: Առանձին մնալով շէյխին հետ, անոր ընկերներէն Նէեմի կը սպաննէ զայն, տեսնելով որ ան Հայերէն տարուած է:

ԱՐԱՒ ԿԱՑՍՐՈՒԹԻՒՆ ?

Պէյրութէն կը հաղորդեն թէ գարնան մեծ համաժողով մը պիտի գումարուի Պաղտատի մէջ, մասնակցութեամբ եգիպտոսի, Իրաքի, ԵԱՄԷնի եւ Սուրիոյ: Նպատակն է արաբական մեծ կայսրութիւն մը հիմնել (?):

ՀԻՄԱԿ ԱԼ ԱԶՔԵՐԸ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՑ ՈՐԲԱՆՈՑՆԵՐՈՒՆ

Միլիյէթի հետեւեալը կը գրեն Միլանոյէն· — Միլանոյի հիւպատոսարանը իմացած է որ Պոլսոյ գրաւման շրջանին Ամերիկացիներու կողմէ հաւաքուելով Իտալիա զրկուած հայ աղջիկներուն մէջ թուրք աղջիկ մը գտնուած է: Այս մասին բննութիւն կատարուելով հասկցուած է, որ այս աղջիկը Քըրխլար էլիի գաղթականներէն է եւ Հուրիէ կը կոչուի: Որոշուած է ճամբայ հանել աղջիկը Լոյտ Թրիէսթինոյի Վիէննա շոգենաւով, որ յունուար 29ին Պոլիս կը հասնի:

Աղջիկը շատ դժնդակ ռդիսական մը ունեցած է:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՓՈԼ ՊՈՆՔՈՒՐԻ ԴԱՀԼԻՃԸ ԻՆԿԱՒ

193Ի ԴԷՄ 390 ՁԱՅՆՈՎ

Երէկ առտու ժամը 7ին վարչապետ Պ. Փոլ Պոնճուռ դահլիճին հրաժարականը ներկայացուց հանրապետութեան նախագահին:

Երեսփ. ժողովը ամբողջ գիշերը շարունակած էր ելմտացոյցի օրինագծին վիճաբանութիւնը: Վարչապետը եւ ելմտական նախարարը պահանջեցին բուէարկել օրինագծին 6րդ յօդուածը, որ կը տրամադրէ 5 առ 100 աւելցնել ուղղակի տուրբերը, 500 միլիոն ֆրանք ապահովելու համար: Ընկերվարականները բոլորովին հակառակ էին այս առաջարկին, եւ բաժնուեցան արմատականներէն, ուրիշ ծրագիր մը ներկայացնելով: Այն ատեն կառավարութիւնը վստահութեան խնդիր դրաւ եւ բուէարկութիւն կատարուելով առտուն ժամը 6ին, դահլիճը ինկաւ 193ի դէմ 390 ձայնով:

Հանրապետութեան նախագահը անմիջապէս խորհրդակցութեանց ձեռնարկեց, նոր դահլիճին կազմութեան համար:

Անգլիա նոր առաջարկ կ'ընէ Զինաթափութեան

ԺԸՆԵՒ, 28 յունուար.—Բրիտանական կառավարութեան ներկայացուցիչը զինաթափութեան հարցին մասին նոր առաջարկներ յանձնեց այսօր Իտալիոյ, Ֆրանսայի, Միացեալ Նահանգներու եւ Գերմանիոյ ներկայացուցիչներուն, յանուն իր կառավարութեան:

Այդ առաջարկները նոր ծրագիր մը չեն ներկայացներ, սակայն: Այլ աշխատանքի յատակագիծ մը միայն, որուն մէջ նկատի առնուած են պետութեանց ներկայացուցած ծրագիրները եւ 19 դեկտեմբերին ընդունուած մէկ բանաձեւը:

Աշխատանքի այս յատակագիծը, որ պիտի կիրարկուի Ֆրանսական ծրագրին ընդհանուր գիծերուն մասին բացուած վիճաբանութենէն յետոյ, ունի երկու բաժին, — քաղաքական հարցերու եւ փորձագիտական հարցերու:

Առաջին բաժնին մէջ՝

1— Միջազգային վէճերու կարգադրութեան համար չդիմել ուժի եւ բռնութեան:

2— Եւրոպական պետութեանց միջեւ հաստատել համաձայնութիւն մը փոխադարձ խնամատարութեան հիման վրայ:

3— Վերսայլի դաշնագրին ե· գլուխին մէջ գետեղել նոր տրամադրութիւններ:

4— Հաւասար պայմանաժամով զինաթափութեան համաձայնութիւն մը կնքել ստորագրող բոլոր պետութեանց միջեւ, վերափոխութեան տրամադրութեամբ:

5— Ստեղծել որակային հաւասարութեան դրութիւն մը, որ իրագործուի աստիճանաբար, եւ ընդունիլ ցամաքային բանակի միօրինակ ձեւ մը:

Երկրորդ բաժնին մէջ·

1·— Հսկողքի առաջարկները:

2·— Ցամաքային զինեղէնի (հրասայլ, ծանր թնդանօթ, եւայլն) որակային կրճատում:

3·— Օդային ուժեր ունեցող պետութիւններէն կազմել մասնաւոր մարմին մը, որ պիտի ճնշէ պատերազմական օդանաւերու ջնջման հարցը եւ պիտի հսկէ բաղաքային օդանաւերու վրայ:

4·— Շարունակել նաւային որակային միութիւններու կրճատման հարցին ուսումնասիրութիւնը:

Անգլեւպարահիկ վէճը ժրնեւի մէջ

Ուրբաթ օր, Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին առջեւ, Անգլիոյ եւ Պարսկաստանի ներկայացուցիչները պարզեցին իրենց կառավարութեանց տեսակէտները՝ քարխւղի մենաշնորհին ջնջման առթիւ:

Անգլիոյ ներկայացուցիչն էր արտաքին նախարար Սըր Ճօն Սայմըն, որ չէշտեց թէ «միջազգային սխալ մը» գործուած է եւ թէ մենաշնորհը պէտք է վերահաստատուի: Պատմեց թէ ընկերութիւնը 11 միլիոն ստերլին վճարած է պարսկական կառավարութեան եւ 22 միլիոն ծախսած՝ հետազօտման համար: Թէ պարսիկ կառավարութիւնը կէս փէնիի չունի տրամադրուած դրամագլուխին մէջ եւ ո՛ր եւ է յանձնառութիւն չէ ստանձնած: Եօթը տարուան ուսումնասիրութիւններէ եւ պեղումներէ յետոյ, քարխւղը սկսաւ հոսիլ եւ ապրանք դառնալ 1912ին:

Պարսկաստանի ներկայացուցիչը պատասխանելով, դիտել տուաւ թէ վէճը Պարսկաստանի եւ քարխւղի ընկերութեան մէջեւ է, հետեւաբար Անգլիա իրաւունք չունէր դիւանագէտօրէն միջամտելու: Եթէ Պարսկաստան 11 միլիոն ստերլին ստացած է, պէտք չէ մոռնալ որ անգլիական կառավարութիւնը 40 միլիոն վաստկած է: Պարսկաստանի խորհրդարանին այն բանաձեւը որ կը հաստատէ կառավարութեան որոշումը, օրէնք մը չէ, այլ վստահութեան քուէ մը, եւ ընկերութիւնը միշտ ալ կրնայ դիմել պարսկական դատարաններուն, իր դատը պաշտպանելու համար:

Անգլիոյ ներկայացուցիչը դիտել տուաւ թէ իր կառավարութիւնը ոչ թէ 40 միլիոն, այլ միայն ինը միլիոն ստացած է քարխւղի շահագործումէն:

Վիճաբանութիւնները յետաձգուեցան:

Ճափոն չպիտի ձգէ կղզիները

Անգլիացի թղթակից մը կը հեռագրէ Թոքիոյէն թէ կառավարական բարձր պաշտօնատարի մը յայտարարութիւններուն համաձայն, Ճափոն երբեք մտադիր չէ ձգելու Խաղաղականի կղզիները, որոնք յանձնուած են իր հոգատարութեան, եթէ նոյն իսկ հրաժարի Ազգերու Դաշնակցութենէն: Ըստ ճափոնական կառավարութեան տեսակէտներուն, այդ կղզեխումբը իրականին մէջ պատերազմական ուաք մըն է: Խաղաղութեան համաժողովին մէջ Ուիլսընի ներկայութիւնն էր, որ արգիլեց իրերուն տալ իրենց բուն անունը: Փոխանակ պատերազմական ուաք ըսելու, ըսուեցաւ հոգատարութիւն, սակայն այս այլասացութիւնը ոչինչ փոխեց իրականութենէն:

ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Կրկին կը յիշեցնենք թէ հասած է տուրբերու յայտարարութեան ժամանակը:

Վաճառականները, ճարտարագործները, հոդագործները եւ վերջապէս ամէն գործատէր, որ աշխատավարձ կը վճարէ, պարտաւոր են հաղորդել 1932 տարուան ընթացքին իրենց կատարած վճարումները մինչեւ երեքշաբթի, ուղղակի իրենց թաղամասին «Քօնթրոլէօր տէ Քօնթրիպիւսիօն տիրէքթ»ին: Վաճառականները, ճարտարագործները եւ գործատէրները պարտաւոր են նոյն ատեն յիշեցնելու թէ ունի՞ն մասնաճիւղեր, որոնցմէ եւս աշխատավարձ կը ստանան իրենց մօտ գործի կանչուած անձերը: Ցետոյ պարտաւոր են հաղորդելու թէ ի՛նչ կը վճարեն նաեւ միջնորդներու, աշխատակիցներու:

Այն ընկերութիւնները եւ հաստատութիւնները, որոնք 1250 ֆրանկէն աւելի կենսաթոշակ կը վճարեն, պարտաւոր են յայտարարելու նոյնպէս:

ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԻՒՆԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

21 յունուարին, ըստ ֆրանսական պաշտօնական վիճակագրութեան, արձանագրուած էին 306,100 ընպաստընկալ գործազուրկներ, 236,954ը այր, 69,146ը կին: Նախընթաց շաբթու, ընպաստընկալ գործազուրկներուն թիւն էր 297,306, ուրեմն մէկ շաբթուան մէջ 8,794 գործազուրկներ աւելցած են ընպաստաբաշխութեան ցանկին վրայ:

Անցեալ տարի, նոյն այդ թուականին, արձանագրուած գործազուրկներուն թիւն էր 225,824, տարբերութիւնը՝ 80,276:

⁂ Լիւէն կը գրեն թէ երկաթուղիի կազմածներու շինութեան գործարան մը, ապսպրանքներու նուազութեան պատճառով, ստիպուեցաւ փակել իր դռները: Այս գործարանին մէջ կ'աշխատէին 2800 հոգի:

ԱՄԵՐԻԿԱ ՉՈՒԶԵՐ ՉՆՉԵԼ ՊԱՐՏՔԵՐԸ

Ուշադրութեան կը հետագրեն թէ հանրապետական ծերակուտական Բոպինսըն դէմ արտայայտուած է ոչ միայն պարտքերը սպունգով մը սրբելուն, այլ նոյն իսկ կրճատելուն:

ԱՆԳԼ. ԽՄԲԱԿԻ ՄԸ ԴԻՄՈՒՄԸ

Սօր Փոսթայի բաղած տեղեկութեանց համաձայն, անգլիական խմբակ մը կարեւոր առաջարկ մը ըրած է թուրք կառավարութեան, հանքերը շահագործելու եւ արտածելու համար: Խմբակին ներկայացուցիչն է Ֆէնէչտի, որ շփումներ ունենալէ եւ կարգ մը բննութիւններ կատարելէ վերջ Լոնտոն մեկնած է արդէն:

Ներկայացուցիչը մօտերս դարձեալ Թուրքիա պիտի վերադառնայ եւ խմբակին անունով վերջնական առաջարկներ պիտի ներկայացնէ կառավարութեան:

ՆԵՐԳԱՂԹՈՂՆԵՐԸ ՊԱԹՈՒՄԻ ՄԷՋ

Պաթումէն Ֆիլիպէ հասած հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ ներգաղթողներու էլէնա շոգենաւը հասած է Պաթում, անվտանգ:

ԱԶԳԷՆ ՅՈՒՍԱՀԱՏ՝ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ԴԻՄԵՆ...

Պոլսոյ թերթերը կը գրեն թէ՝ Սամաթիոյ նիւթական տագնապը շատ գէշ վիճակ մը առած է եւ ուղղակի դպրոցին գոյութեանը կը սպառնայ:

Ուսուցիչները, որոնք ամիսներէ ի վեր թոշակ չեն ստացած, ի զուր դիմում դիմումի վրայ կը կատարեն տրեօքէնին: Թաղ· խորհուրդը, որ ատենէ մը ի վեր ուղղակի ինքը կը գանձէ աշակերտներու թոշակները, տասնոց մը անգամ չի վճարեր: Աւելի ըլլալով, վիրաւորական պատասխանաներ կուտայ:

Ձարահատ, հայ ուսուցիչները դիմած են կրթական Տեսչութեան որ ճնշութեան ձեռնարկած է: Թաղ· խորհուրդը վճարած է թուրք ուսուցիչներուն բոլոր թոշակները, իսկ հայ ուսուցիչներուն սեպտեմբերէն ի վեր որ եւ է գումար չէ տուած...

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀՄ ԳԱԱ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ, ԼԵԶՎԻ ԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ

«ԱՐՎԵՍՏԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՀԱՅԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ» ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ

Ե Ր Ե Վ Ա Ն

1930 թ.

Տպագրվում է որոշմամբ ՀԱՀ ԳԱԱ Պատմության, լեզվի և գրականության ինստիտուտի գիտական խորհրդի

Պատասխանատու խմբագիր՝ ակադեմիկոս Հ. Մանանդյան

Խմբագրական կոլեգիա՝ Ա. Աբրահամյան, Ա. Ալպոյաճյան, Ա. Ղազինյան, Ա. Մաթևոսյան, Ա. Մնացականյան, Ա. Պետրոսյան, Ա. Սահակյան, Ա. Տեր-Ղևոնդյան, Ա. Ուլուբաբյան, Ա. Ռշտունի, Ա. Ռշտունի, Ա. Ռշտունի

ՀՈՒՇԱՐՁԱՆՔ ԿԱ ՄՈՌԱՑՈՂ ՄԱՐԴՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ֆրանսիայի հայտնի դերասան Ժան Գաբեն ծնվել է 1904 թ. Մայիսի 17-ին, Փարիզում։ Նրա հայրը եղել է հայտնի երգիչ Ալեքսանդր Գաբենը։ Ժան Գաբենը սկսել է իր գործունեությունը որպես երգիչ։ Նա հանդես է եկել Փարիզի տարբեր ներկայացումներում։ Ֆիլմերում նա առաջին անգամ հանդես է եկել 1928 թ.։ Ժան Գաբենի ամենահայտնի դերերից են «Ֆանֆան Լալա», «Մեծ խաղ», «Ամբոխի առաջնորդը», «Ֆորտ Ալամո», «Ամերիկացին Փարիզում», «Ֆրանսիական կանչ», «Ֆրանսիական կանչ», «Ֆրանսիական կանչ

Ց.

Դ.

Փարիզ եւ արուարձաններու

ՓԱՐԻԶԻ եւ արուարձաններու ընկերներու հանդիպումը տեղի կ'ունենայ ամէն Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Քաֆէ ու Մուրսի ներքնասրահը, Մէթրօ Օտէոնի ճիշդ դիմացը:

ՓԱՐԻԶԻ «Քրխտասփոր» խումբի ժողովը այս երեքշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, 32, Ave Gobelinsի սրճարանին վերնայարկը:

ԱՌՆՈՒՎԻԼ ԼԻ ԿՈՆԷՍԻ «Ռազմիկ» խումբի ժողովը վաղը երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին ընկեր Արփիարեանի բնակարանին մէջ: Ներկայ կ'ըլլայ ընկեր Խաչիկ Մկրտիչեան:

ՊԱՆՆԷՕ - ՔԱՇԱՆԻ «Արծիւ» խումբի ընկերական ժողովը այս չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, ընկեր Ս. Գարակէօզեանի բնակարանը: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

Գաւառ

ՇԱԼՔԻ «Բաբգէն Միւնի» խումբի ընկերական ժողովը այսօր կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին ծանօթ հաւաքատեղին:

Հ. Յ. Դ. ՏԷսինի Պատանեկան Միութեան անդամական ընդհ. ժողովը վաղը, երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8ին, Հ. Յ. Դ. Տան մէջ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Շրջ. Կոմիտէն արտակարգ ժողովի կը հրաւիրէ «Աղբիւր-Սերոբ» ենթակոմիտէի ընկերները այսօր Կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին Խոստ կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ. Կոմիտէի ներկայացուցիչը:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Շրջ. Կոմիտէն արտակարգ ժողովի կը հրաւիրէ «Իշխան» ենթակոմիտէի ընկերները այսօր Կիրակի երեկոյ ժամը 8.30ին Պատանեկան Միութեան Գրադարան-Ընթերցասրահին մէջ: Խոստ կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ. Կոմիտէի ներկայացուցիչը:

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ *տօնի հանդէսը «ՍԻՓԱՆ»ի նախաձեռնութեամբ Փետրուար 26ին Կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին:*

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

94, Rue St. Lazare, Paris (9e) Tél. Pigalle 67-69

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կատարէ certificats de coutumesներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները:

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17—19: Նաեւ ժամադրութեամբ

CABINET Me. V. YARJANIAN

JURISCONSULTE

Procédure Générale — Mandataire en Justice

44, Rue La Fayette, Paris (9) Tél. TAITBOUT. *53 - 32*

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական գործեր: Անձամբ կը պաշտպանէ Առեւտրական եւ Հաշտարար դատարաններու առջեւ: Ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման, եւ ժառանգական բոլոր գործողութիւնները կը կատարուին արագութեամբ: Վարչական դիմումներ Նախարարութեանց մօտ:

Կ'ընդունի, ամէն օր, ժամը 9էն 11, եւ 5էն 7:

Հայերու ժամադրավայրը

Ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ Եւրոպական խնասուած կերակուրներ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌՈՒՄ, ՐԷՔԼԱՄ ՄԻՄԻԱՅՆ 15 ՕՐՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ

Հագուստներ եւ փարտրսիներ կարուած լաւ դերձակներու կողմէ, անգլիական կերպասներ: Բոլորը կը պատկանին մնանկացած եւ հաշուեյարդարի ենթարկուած տուներու: *700* ֆրանքի ապրանքները կը ծախուին *195 - 295* ֆրանքի: Հոխ տեսակներ: Փոխանակութիւն:

Maison FELDMAN

14, Ave. Bel Air, (Métro: Nation)

Բացէ ամէն օր մինչեւ իրիկուան ժամը 8: Կիր. օրեր մինչեւ ժամը 4:

Ծախու է *ստիպողական մեկնումի պատճառաւ կեդրոն թաղամասի մէջ կօշկակարի խանութ մը՝ բոլոր կազմածներով (մեքենայ, գործիք եւայլն.) միասին: Բնակարան՝ 2 սենեակ, խոհանոց: Վարձք՝ 3000 ֆրանք, պայմ՝ 6 տարի: Մանրամասնութեանց համար դիմել՝ Տէր Յակոբեանի, 14 rue Medéah, Paris (14):*

Տիկին Ապահունի եւ զաւակունք, ինչպէս նաեւ պարագաները սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն՝

Պ. ԿԱՐԱՊԵՏ ԱՊԱՀՈՒՆԻԻ

յանկարծական մահը, որ տեղի ունեցաւ *26* յունուար *1933* ժամը *5*ին: Հոգեհանգիստի արարողութիւնը կը կատարուի կիրակի առաւօտ ժամը *9*ին իր բնակարանին մէջ, Շուագի լը Ռուա, *1bis*, rue Rouget de L'Isle, եւ ժամը *10*ին յուղարկաւորութիւնը Շուագի լը Ռուայի գերեզմանատունը:

ՀՐԱԻԷՐ

Լիոնի Հայ Լէգէոնականները կը հրաւիրուին կարեւոր խորհրդակցութեան մը համար այսօր, Կիրակի, ժամը 2.30ին, 40, rue Pierre Corneiile, Քէնտիրեանի ճաշարանը:

Փոխացէք անգամ մը այցելել՝

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՀԱԼԱՃԵԱՆ

7, Rue de Tracy Tel. Louvre 28-23

(Métro: St. Denis եւ Réaumure)

Մատչած ենք արեւելեան չոր միրգեր, ընտիր օղի եւ թարմ նպարեղէններ:

Փոխացէք օգտուիլ առիթէն, բացառիկ գնով տնտեսական տագնապին պատճառով բերել ապսպրանքներու վրայ:

Ուշադրութիւնս դիներուն՝

1. Սուրճ	9	*ֆր.լիվր*
2. Խաշէր պանիր	8	*ֆր.լիվր*
3. Կեսարիոյ ապուխտ	12.50	*ֆր.լիվր*
4. Ճերմակ պանիր	6	*ֆր.լիվր*
5. Չիթապտուղ	3	*ֆր.լիվր*
6. Ընտիր օղի	19	*ֆր.լիվր*

Ամգամ մը այցելեցէք՝ համոզուելու համար:

Livraison à domicile

12 րդ ներկայացում *12 րդ ներկայացում*

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

Դեկավարութեամբ՝ ԱՐՄԱՆ ԿՈՒԹԻԿԵԱՆի եւ Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆի

ԲԱՑԱՌԻԿ ԵՒ ՇՔԵՂ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

Հովանաւորութեամբ Պ. Ս. ՏԷՕՔՄԷՃԵԱՆի

Այսօր, Կիրակի գիշեր ժամը 8.40ին

Sociétés Savantes Ի ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ **8, rue Danton, Paris**

Métro: St. Michel et Odéon

Ի պատիւ ԱՐՄԱՆ ԿՈՒԹԻԿԵԱՆի կը ներկայացուի

Առաջին անգամ Փարիզի մէջ

ԱԻԵՐԱԿՆԵՐԻ ՎՐԱՅ

Տրամ չորս արար

Հեղինակ՝ Շիրվանզա

Բեմադիր՝ Ա. Կոթիկ

Կը մասնակցին. — Տիկ. Տիկ. Լիւսի Պետրոսեան, Գայեանէ, Լուսիկ. Ժ. Շահ-Պարոնեան, Արմենո

Պ. Պ. Դմբէճեան, Թորոսեան, Նիկողոսեան, Շահյամեան, Սանճագ. Գազանճեան:

ՏԵՂԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐԸ 5, 10 ԵՒ 15 ՖՐԱՆՔ

Այս Բացառիկ ներկայացման առթիւ կազմուած յատուկ Ցանձնաժողովի անդամներն են՝ Պ. Պ. Ե

Երուանդ. Մկրտիչ Պարսամեան, Լեւոն Մեսրոպ, Ղ. Մելոյեան, Հ. Մարմարեան, Ս. Թէրզեան:

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ CONSTANTINOPLE

ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ ԵՒ ՓԱՆՈՍԵԱՆ ԸՆԿ.

37 Rue Trévise, Métro Cadet **Tél. Taitbout 56—96**

Յատկապէս ստացած ենք արեւելեան մրգեր եւ ամէն տեսակ նպարեղէններ

Մասնաւորապէս զարկ տուած ըլլալով արեւելեան սուրճի առեւտուրին, յատկապէս կը յանձնարարենք մեր ԱՆԱՐԴԱԿ եւ ԸՆՏԻՐ ՍՈՒՐՃԸ, կը վաճառենք մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ՝ անմրցելի գիներով եւ մաքուր սպասարկութեամբ:

Livraison à domicile

ՎԷՆՍԷՆԻ ՀԱՅ ԿՐԹԱՍԻՐԱՑ ԵՐԿՍԵՌ ՄԻՈՒԹԵԱՆ հայ լեզուի կիրակնօրեայ դասաւանդութիւնները կը սկսին այսօր կիրակի առաւօտ, Վէնսէն, րիւ տը լա Լիպէրթէ, Ֆրանսական վարժարանին մէջ (Ecole dm Nord)՝ կը հրաւիրենք Վէնսէնի եւ շրջակայից ծնողքները որ հաճին այս առաւօտ, ժամը *8*էն սկսեալ ներկայացնել իրենց մանուկները՝

Ներկայիս միութիւնս իր մասնաւոր շնորհակալութիւնները կը յայտնէ Ֆրանսական կառավարութեան, որ տրամադրեց վարժարանը Վէնսէնի եւ շրջակայից հայ մանուկներուն՝

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

Le Gérant : H. STEPHAN

Վ. ՍՎԱՃԵԱՆ (Խուրշիտ պէյ)

Palais de la Mutualité

24, Rue St. Victor **Métro: Maubert Mutualité**

19 ՓԵՏՐ. ԿԻՐԱԿԻ ՑԵՐԵԿ ԺԱՄԸ 3ԻՆ

ՊՈԼՍԷՆ ՆՈՐ ԺԱՄԱՆԱԿ ԾԱՆՕԹ ԵՐԳՉՈՒՀԻ

ՏԻԿԻՆ ՆԵԿՏԱՐ ՊԱԼԸԳՃԵԱՆ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՆԷ ՍԻՐԱՑՕԺԱՐ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ

ԵՒ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹԵԱՄԲ՝

ՊՈԼՍՈՑ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՑ ԲԵՄԻ ՀՌՉԱԿԱԻՈՐ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՔՈՄԻՔ

Պ. ՀԱՑԿ ՉՈՒՀԱՃԵԱՆԻ

ԼԷՊԼԷՊԻՒՃԻ ՀՕՐ-ՀՕՐ ԱՂԱ

ՔՐՔՋԱԼԻՐ ՕՓԵՐԷԹ ԵՐԵՔ ԱՐԱՐ, ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒՈՎ

Ցոյսերը կը ծախուին ծանօթ վայրերը եւ հանդէսին օրը կիշէն:

ՉԱԳՐԵԱՆ ԵՒ ՓԱՓԱՋԵԱՆ

40, RUE D'ABOUKIR

Tel. Louvre 58-75 **Métro: Sentier**

Վաճառատունս մեծաքանակի կողքին փոքրաքանակի ձիւղ մը հաստատած է նոյն գիներով, *մեծաքանդէնի, բուրդեղէնի* եւ *թաւիշի* ամենաճոխ տեսակներու նորոյթի վրայ: Մէկ անգամուան այցելութիւնը կը բաւէ հաստատելու տեղւոյն վրայ մեր ասենանպաստաւոր պայմանները:

ԾԱՆՕԹ.— Գօնֆէքսիոն շինողներու մասնաւոր գին: Դաւառէն եկած ապսպրանքներու շուտով գոհացում կը տրուի:

Տօքթ. ԱՍԼԱՆ

ՄԱՄՆԱԳԻՏ ԹՈՒԲԵՐՈՒԻ, ՍՏԱՄՈՔԻՍԻ եւ ԱՂԻՔՆԵՐՈՒԻ

հիւանդութեանց

34 Bld. de Clichy, Paris. Métro Pigalle Tél. Marcadet 76-65

Հիւանդներ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—8, կիրակի եւ տօն օրեր 10—12: Առաւօտները ժամադրութեամբ:

Տօքթ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԺԹ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ հիմնարկ ազգ. հիւանդանոցին

44 Rue Poissonnière. Մէթրօ՝ Bonne Nouvelle

Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ

ՁԵԶԻ ԵՒ ՁԵՐ ՀԻՒՐԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ՝ ԴՆԵՑԷՔ ՄԻՄԻԱՅՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՂԱՐՋ

BEURINE, BEURINE!

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆՏԻՐ ԻՒՂՈՎ ՄԱՔՈՒԻՐ, ՀԱՄԵՂ, ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ

12 ՀԱՏԸ՝ ՀԻՆԳ (5) ՖՐԱՆՔ

ՊՈԼՍՈՑ ՁԻՕՐԷԿ՝ 4, 6 ԵՒ 8 ՖՐԱՆՔԻ

Ապահովեցէք կանխաւ

Usine Electrique TCHIT

9, Rue du Progrès, Labarre (s.-&-O.)

Այր թէ կին գործունեայ Placierներու պէտք ունինք՝ ընտանիքներու այցելելու համար:

Հրաւէր բոլոր փափկաճաշակներուն

Ճաշարան **ԳԱՌԼՕ**

34 Rue St. Lazare, Paris (9)

Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ

Գինները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անթերի սպասարկութիւն

Մի մոռնար իր անուանի մածունը

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

Վիրաբոյժ - ատամնաբոյժ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՔՈՒԼԹԷԷՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՄՆԱԳԷՏ ՈՍԿԻ ԿՈՒԻՐՈՆԻ, ՊՈՒՀԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՇԱՒ Ի

բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործո[illegible]

Կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն *8*, առտուները ժամադրու[illegible]

կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր:

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

Ի գիտութիւն

Սուրճի գնորդներու դիւրութեան համար մթերանոց մը բացած ենք rue de Trévise *Քոնսթանթինօփլը նպարավաճառատան մէջ:*

Ամէն անոնք, որ կ'ուզեն աժան եւ լաւ սուրճ ունենալ, կարող են օգտուիլ ՍՈՒԼԹԱՆ գործարանի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ գիներէն: Կեդրոնատեղի՝

"CAFE SULTAN,,

Կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême

Մէթրօ Couronnes եւ Parmentier

Ծանօթ.— Ամէն գնումի համար կը տրուին նուէր-կտրօններ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու

Պատուոյ մէդալյ Ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Téléphone: TRINITÉ 59—54

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:

Հոն կը կատարուին՝ Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, հրողանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլտրակէնեան դարմանում (radiothérapie profonde), նաեւ ՏԻԱԹԷՐՄԻԻ բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն: Հակաշիճախտային կոխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնեաճական Անեւադրական եւ Ֆրիանեան մէթոտներ:

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները այդքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծնունդամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար:

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ սերքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուն.

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54: Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ	ԵՌԱՄՍԵԱՑ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՍՐԵՔՇԱԲԹԻ
31
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
1933

31 Janvier
1933

ՅԵՐԴ ՏԱՐԻ Թիւ 2100 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՋՈՒՐԸ ԳԱՅ, ՋԱՂԱՅԻՆ ԱՂԱՅ...

Մէկ անգամէն թռուա այս բացագանչութիւնը, երբ կարդացինք Պ. Ա. Սաֆրաստեանի պատասխանը՝ օրը օրին դրի առնուած խայթոցի մը առթիւ։ (Տես բ. էջ)։

Մանաւանդ որ, միեւնոյն օրը, կը հասնէր այլապէս չահեկան լուր մը՝ հարեւան Թուրքիայէն — «Պուլկարիոյ հայ յեղափոխական կոմիտէները կը պատրաստուին Թուրքիա մտնել»։ (Տես Վերջին ժամը)։

«Շա՜տ է աւուրն չար իւր»։

Այսօր զբաղինք միայն Պ. Սաֆրաստեանի «հայրենասիրական» խմաստութեան դոհարներով։

Կարել – նեռելով ճախատեր քաչքուններն ու հասարակ տեղիք խրատները, ի՞նչ կը մնայ իրրեւ հիմնական միտք՝ «Մասիս»ի խմբագրին չարագրութենէն.—

1. Անհնարին է յաւիտենական ոխ՝ ազգերու միջեւ։

2. Վտանգաւոր է մեր կղզիացումը եւ ծիծաղելի։

3. «Մարգարայի կամուրջի մէկ ծայրին կանգնած են հայ եւ ռուս միացեալ պահակազունդը, իսկ միւս ծայրին՝ Թուրքերը»։ (Ուրիշ տեղ մը, — «Լէնինականէն մինչեւ Սարգսակ կայարանը՝ մօտ 150 քիլոմեդր երկայնքի վրայ, Հայաստանը սահմանակից է Թուրքիոյ»)։

Ի՞նչ է մեր եւ «Հայրենիք»ի դլխաւոր մեղադրանքը.—

Պ. Ա. Սաֆրաստեան, որ իրաւեսութեան քարոզ կը կարդայ, վարակուած է չեհեսութեամբ եւ ... ջրատեսութեամբ։

Ան, բազմած Լոնտոնի մէջ, կը յաւակնի լուսաբանել Եւրոպայի հանրային կարծիքը, «դեկավարուելով հայ պետականութեան տիրագոյն շահերի լոյսով»։

Բայց, իրականին մէջ, կը մոլորեցնէ, կը խեղաթիւրէ, կը քնացնէ եւ կը չաղակրատէ, մանաւորապէս երբ հարցը կը վերաբերի Թուրքիոյ։

Եւ այս բոլորը՝ անդլերէն լեզուով։

Անհրաժեշտ չէ քրքրել «Մասիս»ի ամբողջ հաւաքածոն, ապացուցանելու համար մեր մեղադրանքը։

Կը բաւէ աչքէ անցընել իր ամսագրին 1932 սեպտեմբեր – հոկտեմբեր թիւը, որ երեւի ... Պոլսոյ մէջ խմբագրուած է։

— « Այն ատեն, երբ մեր գաղթականներու ընդհանուր վիճակը Սուրիոյ մէջ անփոփոխելիօրէն անստոյգ եւ անորոշ կը մնայ, մեր (հայ) բեկորները հանրապետական Թուրքիոյ մէջ օր աւուր աւելի կը բարելաւեն իրենց կեանքն ու դիրքը։

« ... Վերջին օգոստոս ամսուն մեր (հայ) հայրենակիցները Ֆրանսայի մէջ արձայական ընդունելութիւն մը ըրին գեղեցկութեան թագուհի Ֆէրիման հանըմին։ Այս փոխադարձ հասկացողութիւնը կ'աճի նաեւ Թուրքիոյ մէջ։ Վերջերս մեր եկեղեցիի բարձրաստիճան ներկայացուցիչները պտտեցան թուրք հանրապետութեան զանազան անկիւնները։ Սիոն բահանայ ճամբորդեց Տիարպէքիր, ուր իրարու ետեւ բերաւ բաղաքի եւ շրջակայքի 300 ընտանիքները եւ հոգաց անոնց հոգեւոր պէտերը։ Հայկական բեկորներուն հանդէպ ցոյց տրուած արդարութեան այսպիսի ապացոյցներ արձագանգ պիտի գտնեն Թուրքիոյ սահմաններէն շատ հեռուները»։

Արդ, միմիայն այս հատուածը կ'ապացուցանէ թէ՝ «Մասիս»ի խմբագիրը ոչ իսկ իր տեսակէտին կը ծառայէ։

Նախ որ, իր մատնանշած իրողութիւնները չեն համապատասխաններ իրականութեան կամ իր հանած եզրակացութեան։

Պ. Սաֆրաստեան ի՞նչպէս կը համարձակի աւելի բախտաւոր գտնել Անատոլուի հայ բեկորներուն վիճակը՝ բաղդատելով Սուրիոյ հայ գաղթականներու կացութեան հետ։

Եւ ո՞ւրկէ իմացաւ, ո՞ւր կարդաց որ Անատոլուի հայ բեկորները «օր աւուր կը բարելաւեն իրենց հասարակական կեանքն ու դիրքը», երբ գիտենք որ, —

1. Անոնք խումբ – խումբ, անօթի եւ թշուառ, Պոլիս կը գաղթեն հեզհեզէ։

2. Անոնք ոչ դպրոց ունին, ոչ եկեղեցի, ոչ մէկը կամ միւսը բանալու արտօնութիւն, եւ կը թրքանան խմբովին, խնամութիւններ կնքելով կամ թրքական դպրոցներ յաճախելով։

3. Անոնք, հասարաբար, կը պահուին իրրեւ ճորտ, իրրեւ հասարակ փարիաներ, զանազան արհեստներ ծաղկեցնելու համար։ (Մինչեւ որ մեռնին ու հատնին)։

«Մասիս»ի խմբագիրը ի՞նչպէս կը համարձակի ստել, խեղաթիւրել հրապարակաւ եւ անդլերէն, — Ֆրանսայի Հայերուն վերագրելով «արքայական ընդունելութիւն մը» Ֆէրիման հանըմին։

Եւ ի՞նչպէս կը մոռնայ որ, եթէ մէկ Սիոն քահանայ հազար աղաչանքով արտօնուեցաւ Տիարպէքիր երթալու, կամ եթէ Պուրսայեան քահանայ մը կրցաւ պատիլ իր թեմին դիւղերը (Կեսարիա – Եոզկատ), անդին ամբողջ քաղաքներ իրաւունք չունին ոչ հայ հոգեւորականի կամ վարժապետի երես տեսնելու, ոչ ալ Պատրիարքարանը կը համարձակի արտօնութիւն խնդրել։

Այսպիսի վրան – բաց սուտերով եւ անպատիւ ուրացումներով, չողոքորթութիւններո՞վ է որ մթնոլորտ պիտի չինուի, փրկելու համար... Մարգարայի կամուրջը։

Այս անփառունակ դերակատարութեան համար, ինչո՞ւ աւելորդ յոդնութիւն կրել եւ անդլերէն թերթ հրատարակել Մեծն Բրիտանիոյ մայրաքաղաքին մէջ։

Ինչէ՜ր, ինչէ՜ր ունինք Պոլսոյ մէջ — մանաւանդ այս միջոցին — այդ «ազգօգուտ» ծառայութեան համար։

Նոյն իսկ Թուրք թերթերը ամբողջ սիւնակներ կը նուիրեն, այդ կարգի ցնդաբանութեանց համար։

Պ. Սաֆրաստեան քիչ մը շատ գնաց – եկաւ Հայաստան, եւ կը թուի թէ մոռցեր է որ Մարգարան եւ Սագարակը պաշտպանելու համար, պայման չէ ոտքի տակ առնել ամբողջ ժողովուրդի մը արժանապատուութիւնը, եւ մուրացկանի տոպրակ մը կախել անոր վիզէն։

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԻՐԱՏԵՍ ԸԼԼԱՆՔ

ՅԱՌԱՋ վերջերս գրութիւն մը թարգմանած էր պուլկարերէն *Ալօվօ* թերթէն։

Ցօդուածագիրը դառնութեամբ կը գանգատէր Թուրբերէն ու կ'ըսէր թէ յարատեւօրէն կ'աշխատին Պուլկարները հեռացնել Պոլսէն ու մանաւանդ Թրակիայէն։

Ի՞նչ ցոյց կուտայ ասիկա։

Այն՝ որ Թուրբերը սիստեմադիկ եղանականութեամբ մը կ'ուզեն Թուրքիան *ամբողջովին* բրքացնել։ Պուլկարիոյ հետ բարեկամ են, նախկին զինակիցներ։ Ու կը հոտուըտան իրար ... ։ Նոյն իսկ, վարչապետ Մուշանով էնկիւրի այցելեց, ու Թէվֆիք Րիւշտի Սօֆիայէն անցած ատեն «հրամեցէք, ըսաւ, Թուրքիոյ մինչեւ միւս ծայրը ձերն է ...»։

Այսու հանդերձ, եղած «ափ մը Պուլկարները» եւս կը վռնտեն։

Ուրի՞մն։

Ըմբռնենք ճշմարտութիւնը իր մերկութեամբը ու չօրօրուինք ... «պէյանանամէ»ներով ու «լֆեալ» գոյբերու պատրանքով։

Այնման ատեն որ չպարտադրուի Թուրքիոյ, ան ոչ միայն ներս պիտի չառնէ, այլ եւ եղածն իսկ ցրուելու պիտի աշխատի։

Ու որպէս զի վաղը՝ միւս օր, իրեն պարտադրելու ազդակ մը պակաս ըլլայ՝ արդէն իսկ կը ճչէ եղած հատուկոտոր օտարը, եթէ նոյն իսկ ան, բարեկամ ու զինակից երկրի մը զաւակն ըլլայ ...։

Մինչ մենք դեռ խեր կը սպասենք։ Ու կը պահանջենք որ լաւ գրեն, անուշ գրեն, սիրալիր ըլլան մեր թերթերը Թուրքիոյ հետ։ Այսինքն՝ ... բաջալերեն իրենց *մ'յա* բաղաքականութիւնը։

վ.

ՄԵԾ ՀՐԴԵՀ ՄԸ ԵՒ ԱՐԻՒՆԱԼԻ ԿՌԻՒ ՊՈԼՍՈՑ ՄԷՋ

Պոլսէն կը հեռագրեն յունուար 29 Թուականով. — Երէկ հրդեհ ծագեցաւ Պալսոյ ծխախոտի գործարանին մէջ, պէզիգիճի մթերանոցի մը պայթման հետեւանքով։ Հրշէջները ամենաջապէս օգնութեան հասան, բայց գարմանիքով տեսան որ բանուորները փակած են դուռները եւ թոյլ չեն տար ներս մտնել։ Հրշէջները ստիպուեցան խորտակել դուռները եւ ներս մտան, բայց հանդիպեցան բանուորներու բուռն դիմադրութեան։ Այս վերջիններ որոշեր էին իրենք մարել հրդեհը, որպէս զի իրենք ստանան սովորական պարգեւը։ Բանուորներուն դիմադրութեան վրայ, արիւնալի կռիւներ տեղի ունեցան եւ երկու կողմէն ալ բազմաթիւ մարդիկ վիրաւորուեցան։

Կարելի եղաւ հրդեհը մարել, բայց կռիւը դադրեցաւ միայն ոստիկանութեան միջամտութեամբ։

ԿՐԻՓԸ ԿԸ ԴՈՐԾԷ ԱՄԷՆ ՏԵՂ

Պրիւսէլէն կը հեռագրեն թէ կրիփը ծանր վնասներ կը պատճառէ ամբողջ Պելժիոյ մէջ։ Բազմաթիւ դպրոցներ փակուած են։ Պրիւսէլի մէջ ուր դպրոցները բաց կը մնան, օրական 20—30 դէպք կը պատահի։ Պրիւսէլի 1200 ոստիկաններուն մէկ երրորդէն աւելին հիւանդ է։

*** Անգլիոյ մէջ, թէեւ հիւանդութիւնը մեղմանալ սկսած է, բայց դեռ բազմաթիւ վայրեր կան ուր առօրեայ կեանքը խանգարուած է, համաճարակին հետեւանքով։ Այսպէս, բաղաքի մը 700 բնակիչներէն 150ը հիւանդ են։ Իսկ նահանգի մը 400 դպրոցներէն 177ը փակուած են անորոշ ժամանակի մը համար։ Լոնտոնի մէջ հիւանդութիւնը մեղմացած է։

*** Հիւանդութիւնը տակաւին կը տեւէ Փարիզի մէջ, ուր օդերը նոր մեղմանալ սկսան։

ԹԻՄՈՒՐԹԱՇ ԿՐ ԴԱՏՈՒԻ

Թէհրանէն կը հեռագրեն թէ շուտով կը սկսի դատավարութիւնը պալատական նախարար Թիմուրթաշի, որ պաշտօնանկ եղած էր Շահին կողմէ։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Թուրք թերթերը կը թխեն ու կը թխեն...

« ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ ՀԱՅ ԿՈՄԻՏԷՆԵՐԸ »

«ԹՐԱԿԻՈՑ ԵՂԵՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՄԻԱՑՈՂ ՀԱՅԵՐԸ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻՆ ԹՈՒՐՔԻԱ ՄՏՆԵԼ»

«Ճիւմհուրիյէթ» այս վերնագիրներուն տակ կը հրատարակէ Սոֆիայի իր թղթակցին հետեւեալ գրութիւնը (յունուար 23)։ —

Պուլկար ոստիկանութեան տեղեկութեանց համաձայն, հայ կոմիտէները Պուլկարիոյ մէջ գործի լծուած են, Թուրքիոյ մասին գաղտնի ծրագիրներ ունին, եւ Դաշնակ կուսակցութիւնն ալ գաղտնի յարաբերութիւններ ունի Թրակիոյ յեղափոխական կուսակցութեան Թօփթրանտաֆիլէֆ թէհի հետ։ Թէեւ հայ յեղափոխական կազմակերպութիւնները՝ Ռամկավարները, Հնչակեանները եւ Դաշնակները, պաշտօնապէս ոչ Թրակիոյ, ոչ ալ Մակեդոնիոյ կազմակերպութեան հետ կապ ունին։ Իսկ յիշեալ թէհն ալ Պուլկարիոյ մէջ եւկոսլաւիոյ դէմ կ'աշխատի։

Թրակիոյ կոմիտէին ներ վարչութեան բոլոր անդամները այդ թէհին պատկանողներէ ընտրուած են։ Թրակիոյ յեղափոխական կազմակերպութեան եւ Դաշնակ կուսակցութեան միջեւ յարաբերութիւնը պահող ու վարողն է Սոֆիայի Դաշնակ կուսակցութեան կեդրոնական վարչութեան նախագահ Վարդանեան։

Ռամկավար եւ հնչակ կուսակցութիւնները, Թրակիացիներուն հաճելի եղելալու համար, Սոֆիայի մէջ Թրակիոյ հայկ. համաժողով մը կազմած են։ Դրամատան տնօրէն մը կ'օգնէ հայկ. յեղափոխական կազմակերպութեանց։ Ռամկավար եւ հնչակ կուսակցութեանց վերջերս կազմած դաւադրական խումբերը սերտ յարաբերութիւն ունին Թրակիոյ յեղափոխական կազմակերպութեանց հետ։ Այս խումբերը Հօկ կարգախօսը (*ֆարօլա*) կը կրեն։ Անոնք կազմուած են, առիթը ներկայանալուն որպէս զի Թուրքիա մտնելու համար։ Թրակիոյ յեղափոխական կոմիտէն շփում կը պահէ հայկ. երկու կուսակցութիւններու հետ ալ եւ ամէն միջոց կը փնտռէ, որպէս զի անոնցմէ օգտուի եւ իր նպատակները իրագործէ։

Նոր դաւիճը պիտի կազմէ Պ. Տալաթի

Հանրապետութեան նախագահը երկար խորհրդակցութիւններէ յետոյ, նոր դահլիճին կազմութիւնը յանձնեց Պ. Տալաթիէի (արմատական ընկերվարական)։

Նոր վարչապետը 48 տարեկան է եւ եղած է յաջորդաբար գաղթական, կրթական, հանրօգուտ շինութեանց եւ պատերազմական նախարար։ Վճռական մարդ է եւ երկար տարի վարած է կուսակցութեան նախագահութիւնը։

Պ. Տալաթիէի առաջին գործն եղաւ ընկերվարականներուն մասնակցութիւնը խնդրել։ Այս հրաւէրին վրայ, ընկերվարականները բացառիկ ժողով մը գումարեցին երէկ։

Որովհետեւ նախորդ դահլիճը ինկաւ երմտական օրինագծին հետեւանքով, ամէնէն դժուար գործը պիտի ըլլայ ճարել երմտական նախարար մը որ թէ երմտացոյցը հաւասարակշռէ եւ թէ ... բոլորն ալ գոհացնէ։

Գերմանական դաւիճն ալ հրաժարեցաւ

Շաբաթ օր, Փոլ Պոնքուռի դահլիճին տապալումէն յետոյ, հրաժարեցաւ նաեւ Գերմանիոյ դահլիճը։ Անոնուշ մէկը միւսին հետ կապ չունի եւ բոլորովին տարբեր տաղնապներ են երկուքն ալ։

Զօր. Շլայխէր լիազօրութիւն խնդրած էր նախագահ Հինդենպուրկէն, երկիրը տիրաբար կառավարելու համար։ Նախագահը չուզեց խախտել սահմանադրութիւնը եւ Շլայխէր հրաժարեցաւ։ Նոր դահլիճին կազմութիւնը յանձնուեցաւ նախորդ վարչապետ Ֆոն Փափէնի, որ կը գտնուի մեծ դժուարութեանց առջեւ։ Ամէնէն կարեւոր գործն է ապահովել խորհրդարանին մեծամասնութիւնը։ Կը կարծուի թէ Ֆոն Փափէն պիտի ստիպուի մեծ զիջումներ ընել Հիթլէրականներուն, նոյն իսկ պատասխանատու պաշտօն մը յանձնելով Հիթլէրի։

Անգլիա եւ Ամերիկա կը բանակցին

Ուոշինկթընի անգլիական դեսպանը կարեւոր տեսակցութիւն մը ունեցաւ Մ. Նահանգներու նոր նախագահին հետ, օրուան խնդիրներու մասին։ Դեսպանը, որ Լոնտոն պիտի գայ զեկուցում տալու, բաժնուեցաւ լաւ տպաւորութեամբ։ Իր կարծիքով, կաըելի պիտի ըլլայ պարտքերու մասին բանակցութիւնները սկսիլ մարտի առաջին օրերուն։

Ցոյս չկայ որ Անգլիոյ պարտքերը ամբողջովին ջնջուին, բայց մեծ բարեփոխումներ կը նախատեսուին։

**** Բուն խօսակցութիւնները զաղտնի կը պահուին։ Բայց, համաձայն քաղուած տեղեկութեանց, անգլիական դեսպանը հասկըցուցած է թէ այլ եւս չի կրնար վճարումներ կատարել նախկին հիման վրայ, ոչ ալ սակարկութեան մտնել՝ պարտքերու կրճատման համար։ Իսկ ամերիկեան տեսակէտն այն է թէ միայն խորհրդարանը կրնայ վերաքննել պարտքերը եւ թէ ամերիկացի հարկատուն չի կրնար հաւանիլ կրճատման, առանց հատուցում ստանալու։*

20,000 հողագործներու ցոյցը

Մինչ Փարիզի մէջ երմտական բոլոր հեղինակութիւնները շարժման մէջ դրուած են, երմտացոյցը հաւասարակշռելու համար, գաւառներու մէջ բողոքներն ու ցոյցերը իրարու կը յաջորդեն, տիրող տագնապին հետեւանքով։ Ֆինիսթէռի հողագործները վիթխարի ցոյց մը կազմակերպեցին կիրակի օր, Քէնփէռի մէջ, յանուն բսան հազար հողագործներու։ Ահռելի բազմութիւն մը խռնուած էր բաղաքի ամէնէն մեծ սրահին մէջ, իսկ դուրս մնացողները ներուն կը հետեւէին ձայնարձակներով։ Ճառախօսները գանգատեցան թէ տագնապը ազդած է գիւղատնտեսութեան բոլոր արտադրութեանց վրայ։ Ցորենը, երկրորդական արմտիքները, արջառը, ձիերը 40 առ 100 կոսնցուցած են իրենց գիները, մինչդեռ պարարի, անհրաժեշտ իրերու եւ բանուորութեան գիները ո՛ր եւ է նուազում չեն կրած։ Ընդհակառակն, նոր ծախքեր ու տուրքեր եւ ընկերային ապահովագրութիւնը աւելցուցած են արտադրութեանց արժեգինը, մօտեցնելով վանառման գինն։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. Էջ)

ՀՐԵՏԱԿԱՆ ՅԱՆՑ ՄԸ ՊՈՒՐՔՐՆԻ ՄԷՋ

52 ՊԱՇՏՕՆԱՏԱՐՆԵՐ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ

Ուրբաթ գիշեր ուշ ատեն, Պուրքրնի ոստիկանութիւնը կոխեց գլխաւոր նամակատունը եւ 30ի չափ ձերբակալութիւններ կատարեց։ Կալանաւորը պաշտօնեաները ամբաստանուած են թէ երկար ատեն է ի վեր ամենօրեայ թղթատարէն կը հանէին պաշտօնական թղթակցութիւնները, կը լուսանկարէին եւ կը յանձնէին լրտեսական կեդրոնի մը որ կը գործէ արտասահմանի մէջ եւ որուն գլխաւոր գրասենեակը կը գտնուի Վիեննա։ Լուսանկարները լրտեսական կեդրոնին կը դրկուէին մասնաւոր սուրհանդակով մը։

Շօշափելի եւ անվիճելի փաստեր ճարելու համար, Ապահովութեան Տեսչութենէն գաղտնի ոստիկան մը հետեւեցաւ մասնաւոր սուրհանդակին, թմրեցուցիչ դեղով մը թմրեցուց զայն շոգեկառքին մէջ եւ բննեց փոխադրուած թուղթերը։ Ցետոյ թոյլ տուին որ սուրհանդակը շարունակէ ճամբան, իր թանկագին կապոցով, որպէս զի կասկած չյարուցանեն։ Միեւնոյն ատեն, Ապահովութեան Տեսչութեան գործակալներէն խումբ մը ծառայութեան մտաւ նամակատան մէջ, իբրեւ գաւառէն եկած պաշտօնեաներ։ Լրտեսական կազմակերպութիւնը մեղսակիցներ ունէր նաեւ հեռագրատան մէջ ուր նոյնպէս ձերբակալութիւններ կատարուեցան։ Կալանաւորներու տուներուն մէջ կատարուած խուզարկութեանց շնորհիւ երեւան հանուեցան պաշտօնական հեռագիրներու պատճէններ։ Ազգային դերամատան թղթակցութիւններն ալ կը հետապնդուէին լրտեսներուն կողմէ որոնք ոչ միայն բաղաքական եւ զինուորական, այլ եւ տնտեսական եւ երմտական լրտեսութիւն կը կատարէին։

Կ'ըսուի թէ այս կազմակերպութեան վարիչն է Իվան Տիմիթրով, 32 տարեկան ուսանող մը՝ Պուրքրէշի արհեստագիտական վարժարանին մէջ։ Իսկ օգնականը ռումանացի աղջիկ մըն է, Պուլկարիա ծնած։ Առաջին գիշերէն մինչեւ յաջորդ օրը կալանաւորներու թիւը կը հասնէր 52ի։

ՏԻ ՎԱԼԷՌԱՆ ՆՈՐԷՆ ՑԱՂԹԵՑ

Իրլանտայի խորհրդարանին նոր ընտրութիւնները վերջացան Տէ Վալէռայի ջախջախիչ յաղթանակով։ 153 աթոռի վրայ վարչապետը շահեցաւ 77, իսկ ընդդիմադիր կուսակցութիւնը՝ միայն 48։ Միւս աթոռները շահեցան զանազան խմբակներ։ Տէ Վալէռա, որ կուսակից է Իրլանտայի բացարձակ անկախութեան, այս առթիւ յայտարարեց.

— Միտք չունինք մեր ընտրական յաղթանակը նկատելու պատգամ մը՝ անմիջապէս իրլանտական անկախ հանրապետութիւն մը հաստատելու համար։ Բայց համոզուած եմ թէ պիտի ստանամ այդ իրաւունքը, կազմակերպելով հանրաքուէ մը։

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐՆԵՐԸ ՉԵՆ ՁԱՆՁՆԱՐ ՄՈՍԿՈՒԱՆ

Մ. Նահանգներու Աշխատանքի Դաշնակցութիւնը մասնաւոր յայտարարութիւն մը հրատարակեց, որով բացարձակապէս կ'ընդդիմանայ խորհրդային իշխանութեան ճանաչման։ Դաշնակցութեան նախագահը իր կարգին յայտարարեց թէ անոնք որ կուսակից են ճանաչման, պարզապէս առեւտրական շահեր կը հետապնդեն։

ՆՈՐ ՇԱՐԺ ՑՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Աբէնթէն կը հեռագրեն թէ կիրակի օր երկրաշարժի նոր ցնցումներ զգացուեցան հիւսիսային Ցունաստանի եւ մասնաւորապէս խալիխիթի մէջ։ Տակաւին յայտնի չէ թէ զոհեր կա՞ն։

Ինչպէս կը յիշուի, անցեալ սեպտեմբերէն ի վեր պարբերաբար ցնցումներ տեղի կ'ունենան այդ շրջանին եւ Սելանիկի մէջ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ՝ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԵՍԱԿԵՏՈՎ

(ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱԿՆԱՐԿ)

Փոքր Ասիոյ գաղթականութեան ժամանումէն առաջ, բոլորովին տարբեր կերպարանք ունէր Յունաստանը: Իսկ անցնող տասը տարուան ընթացքին մեծ փոփոխութիւններու ենթարկուեցաւ: Նախապէս հելլենականութեան ամբողջ ուշադրութիւնը ուղղուած էր դէպի Բիւզանդիոն, հելլէն զրամատիրութիւնը եւ թէ մտաւորականութիւնը երկրորդական կարեւորութիւն կուտային մայր երկրին:

Իզմիրի պարտութեան հետեւանքով, մէկուկէս միլիոն գաղթականութեան խուժումը դէպի Յունաստան, կ'ենթադրուէր թէ նոր ազգի մը դուռ պիտի բանար: Մինչդեռ ունեցաւ մեծ օգտակարութիւն մը մայր հայրենիքին: Գաղթականութեան դետեղման համար, Ազգերու Դաշնակցութեան հովանաւորութեամբ կնքուած փոխադարձութիւնները, գլխաւոր դերը կատարեցին երկիրը դնելու տնտեսական վերելքի մը մէջ: Աթէնք, Պիրէոն, Սելանիկ, Տյաւա, Գավալա, Քանթի քաղաքները, իրենց կողքին ունեցան զեղեցիկ կառուցուածքով նոր եւ հըզկայ քաղաքամասեր: Շինութիւններու յատկացուած մեծ դրամագլուխները, անշուշտ, բարերար ազդեցութիւն մը պիտի ձգէին անտեսական կեանքին վրայ: Յունաստան ապաստանող թշուառ գաղթականութիւնը կը գտնէր դործ, որու շնորհիւ, կ'ունենար գնելու կարողութիւն: Ան պէտք ունէր տունի մը համար անհրաժեշտ ամէն առարկայի: Հրապարակի վրայ կար դրամ եւ թէ առեւտրական գործերու առատութիւն:

Տեղական ճարտարարուեստը մեծ վարկ ստացաւ: Այդ հիւղին մէջ արդէն հնարամտութիւն ունէր Հելլէնը եւ գործարաններու կարեւոր մաս մը կազմ Պիրէոնի շրջանին մէջ: Այս անգամ, պահանջը կը թելադրէր նոր ձեռնարկներ կատարել, կրկնապատկել, եռապատկել հիները: Գաղթականութիւնը իր հետ բերաւ եւ մեծ չափով տարածուեցաւ գործադիմութիւնը, յախճապակիի պատրաստութիւնը, հիւսուածեղէնի աշխատաւորները, մետաքսեղէն եւ ամէն տեսակ կերպասեղէններ: Աթէնք եւ Պիրէոն 1922ին, երկու հազար ինքնաշարժեր ունէին, իսկ այսօր երեսուն հազարի կը հասնի այդ թիւը:

Հինգ տարի առաջ, Պ. Վենիզելոս, իշխանութեան գլուխ վերադառնալով, իր համբաւին համապատասխան մեծ ծրագիրներ մէջտեղ նետեց: Ծանօթ է քաղաքական ասպարէզին մէջ իր բերած նոր ուղղութիւնը — հելլենեւթուրք համաձայնութիւնը — իսկ տնտեսական բաժնին մէջ ձեռք զարկաւ, — նոր ճամբաներու շինութիւն, Մակեդոնիոյ ճահիճներու չորացում, որոնց շնորհիւ կը սպասուէր երկրագործական վերածնութիւն: Ջեռնարկուեցաւ նաեւ ամբողջ երկրին մէջ կառուցանելու նոր վարժարաններու ցանց մը:

Ջեռքի տակ եղած զումարները արդէն յատկացուած էին այս նպատակներուն եւ դեռ կիսաւարտ, վրայ կը հանէր հաւաքարժէքի տնտեսական տագնապը: Անգլիական ոսկիի անկումը ուժեղ հարուած տուաւ տրախմիին: Կառավարութեան ճիգերը անգօր եղան պահելու անոր արժէքը, մէկ տոլարը 77 տրախմիէն բարձրացաւ աստիճանաբար 210ի:

Արտաքին փոխառութիւններով ըսկսած էին Մակեդոնիոյ շրջանի արտադրական ձեռնարկները, որոնք դեռ արդիւնքի մը չհասած ընդհատուեցան: Տագնապի պատճառով, մերժուեցան նոր փոխառութիւններ Յունաստանի, իսկ միւս կողմէ պահանջուեցաւ նախապէս արուած գումարներուն տոկոսը, ըստ համաձայնութեան: Այս հարցով է որ ներկայիս կը զբաղին իրարու յաջորդող հելլէն դահլիճները: Անգլիացի պահանջատէրները, համամիտ գտնուած են այս տարուան տոկոսի վճարումը ընդունիլ միայն հարիւրին երեսուն համեմատութեամբ, իսկ կառավարութիւնը կը ջանայ բոլորովին ընդհատել տոկոսներու վճարումը, ոսկիի արտածումով ամբողջովին չկորնցնելու համար տրախմիին արժէքը:

Տագնապին հետեւանքով, առնուեցան ուրիշ կարեւոր քայլեր: Կառավարութիւնը արգիլեց անհատ առեւտրականներուն, արտասահման շաձ դրկել իրենց պարտքերու հաշւոյն, որմէ մեծապէս վնասուեցան Յունաստանի հետ գործ ունեցող առեւտրական տուները: Երկրորդ, նոյնքան ծանրակշիռ կարգադրութիւն մը — ապահերածումը արգիլուեցաւ. պերճանքի առարկաները երթեք չեն թոյլատրուիր: Ժողովուրդին համար խիստ անհրաժեշտ նիւթերը կը թոյլատրուին սահմանափակ համեմատութեամբ:

Այս արգելքէն մեծապէս զժգոհ մըներին եւ վնասուեցան ներածում կատարող երկիրները, որոնց ներկայացուցիչներուն հետ բանակցութիւններ տեղի ունեցան, փոխանակութեան հիման վրայ կատարելու համար ներածումը: Այսպէսով, այն երկիրները որոնք համաձայն կը դտնուին գնելու Յունաստանի ծխախոտը, չամիչը, գինին, ձէթը, նոյն համեմատութեամբ արտօնութիւն կը տրուին ապրանք դրկելու: Թուրքերը, որոնք չորս անդամ աւելի չատ ապրանք կը ներածէին, այս արգելքէն մեծապէս վնասուեցան ու վերջերս թուրք առեւտրական պատուիրակութիւն մը բանակցութիւններու ձեռնարկեց: Կ'առաջարկուի նախապատրաստութիւն տալ հելլէնական ապրանքներուն եւ թուրքիային ներածուելիք ապրանքներու համեմատութեամբ գնումներ կատարել Յունաստանէն:

ՑԵՂԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ԱՐԱՏԸ

Դեկտեմբեր 20ին Սորհրդային աշխարհը մեծ խանդավառութեամբ տօնեց միութենական Պետքաղվարչութեան (Ջեկա) 15ամեայ յոբելեանը: Ջեկայի տարեդարձին խորհրդային մամուլը նուիրեց լայն էջեր, պանծացնելով այդ հիմնարկութեան արիւնոտ գործունէութիւնը: Սորհրդային բոլոր հանրապետութիւնների կառավարութիւններն «աշխատանքի կարմիր դրօշի» շքանշաններով վարձատրեցին այն չէկիստներին, որոնք առանձնապէս աչքի են ընկած իրենց արիւնաբրու եւ ոճրային արարքներով:

Անարիւն յեղափոխութիւն պատմութիւնը դեռ չէ արձանագրած: Եւ ամէն մէկ նոր իրագործուող իր հիմքերն ամրապնդելու համար դիմում է յատուկ միջոցների՝ թէ պաշտպանողական: եւ թէ յարձակողական: Յեղափոխական վերիվայրումներ չըլլալին աւելորդ կը լինէր որոնել արդար դատաստան: Երբ ընկերային ներհակ ձգտումների եւ դասակարգային շահերի վճռական բախումն է տեղի ունենում, այլեւս գլխաւոր ազդակը հանդիսանում է բռնի ոյժը: Մահու եւ կենաց կռիւը միայն եւ միայն սուրով է լուծուում:

Այս տեսակէտէն իսկ չի արդարանում Ջեկայի դոյութիւնը: Հոկտեմբերեան յեղափոխութիւնը պէտք է որ ունենար իր պահակը, իր «մերկացրած սուրը»: Ֆրանսական մեծ յեղափոխութիւնը, որի արձակած նշանաբանները մէկուկէս դար է ինչ լուսաւոր փարոսի դեր են կատարում ողջ մարդկութեան համար, նոյնպէս ունեցաւ իր հանրային ապահովութեան կոմիտէն: Քիչ արիւն չհոսեց 18րդ դարու վերջերին: Սակայն, Ջեկայի 15 տարիների գործունէութիւնն ուրոյն տեղ է գրաւում քաղաքակիրթ մարդկութեան պատմութեան մէջ, որպէս ոճրային երեւոյթ:

Հոկտեմբերի ծնունդ Ջեկան իր գործադրած միջոցներով եւ հոսեցրած արեան գետերով գերազանցեց պատմութեան մէջ դոյութիւն ունեցած նմանձեւի բոլոր հիմնարկները: Զարհուրելով յեղափոխական տերրորի նշանաբանը, թէ՝ «անհրաժեշտ է ահաբեկչական մաքրագործում, տեղն ու տեղը դատաստան եւ դնդակահարութիւն առանց այլեւայլի», Ջեկան չփորձեց անդամ զանազանել արդարը յանցաւորից եւ «երկաթէ աւելով» սրբեց ամէն ինչ ու ամէնքին: Ճանուն յեղափոխութեան ու ընկերվարական սկզբունքների մղուած պայքարը, բոլշեւիկեան կուսակցութիւնը վերածեց զոյութեան եւ իշխանութեան պայքարի: Եւ պէտք է խոստովանիլ, որ խորհրդային հիմնարկների մէջ Ջեկան եղաւ միակը, որ կատարեց ու գերկատարեց իր ծրագիրը: Այսօր, աշխարհս մէկ վեցերորդ մասը զարձած է մէկ հսկայական բանտ, իսկ Ջեկան հասարակ ոճրագործների ու մարդասպանների մէկ օրէ: Միլիոնաւոր զոհեր, միլիոններ բանտերում ու աքսորավայրերում եւ տասնեակ ու տասնեակ միլիոններ ահաբեկման ենթակայ եւ ահ ու սարսափի տակ:

Ամբողջ Սորհրդ. Միութեան մէջ ստեղծուած է չեկայական մթնոլորտ: Մի մթնոլորտ, ուր ազատ չնչելն անհնարին է դարձած եւ ուր խեղդւում ու ոչնչանում են այն ամէնը, ինչ որ վեհ է, մաքուր ու գաղափարական: Ոտքատակ են բարոյական բոլոր ըմբռնումները եւ վերացած փոխադարձ վստահութիւնը ամէնէն մտերիմների ու հարազատների միջեւ: Դեռ աւելին. Ջեկայի ստեղծած մթնոլորտին չէն հանդուրժում անգամ իրենք բոլշեւիկները եւ նրանցից մաքուր ու գաղափարական տարրերը ենթակայ են նոյն հալածանքին կամ ինքնասպանութեան:

Դժուար է նկարագրել այդ մթնոլորտը լրիւ պատկերացումն ունենալու համար, անհրաժեշտ է անձամբ ապրել ու զգալ: Ջեկան ստեղծած է մէկ դրութիւն, ուր մահը փրկութեան լաւագոյն միջոցն է համարւում: Որովհետեւ, մահից աւելի սարսափելին՝ մահուան չունչն է, որ կը զգաս ամէն քայլափոխիդ եւ ամէնուրեք: Մահուան յարատեւ սպառնալիքը եւ սպասողական վիճակը չատ աւելի ազդու է քան ինքը մահը: Ապրելով այդ մթնոլորտում, դու գիտես, որ նախքան մարմնապէս մահանալդ, քո մէջ մեռած է հոգիդ, կաչկանդուած միտքդ ու խորտակուած բոլոր իտէալները: Վախենում ես թէ ուրիշներից եւ թէ միայնակ մնալուցդ: Եւ ամէնից ահաւորը՝ սեփական մտածումներդ են: Երբ օրուայ հոգերից ու տառապանքներից առանձնացած, ինքնամփոփւում ես, այս անգամ արդէն քեզ հալածում է քո միտքը: Ոչ մէկ նշան յոյսի ու լոյսի եւ ոչ մէկ ելք ու ազատում: Առանձնութեան մէջ վերապրում ես անցեալի բոլոր սարսափները ու վաղուայ գալիքը: Մահուան ուղուականը թառած ուղեղիդ մէջ՝ քայլ առ քայլ մօտեցնում է քեզ դէպի անխուսափելին եւ թուլացնում դիմադրական կորովդ: Այլեւս պարտուած, անտարբեր ու անզգայ սպասում ես հարուածին: Միայն թէ ինչ որ լինելու է, թող չուտ լինի: Ջոկերդ բթանում են: Ամէն ինչ կատարում ես մեքենաբար, ինքդ դառնալով մարդ մեքենայ: Այլեւս դու չես, որ գոյութիւն ունիս, այլ քո ուրուականը:

Միլիոնաւոր ուրուականների մէկ երկիր է դարձած խորհրդային աշխարհը: Սորհրդ. Միութիւնն իր ներքին կառուցուածքով՝ մէկ Ջեկա է, չեկայական սիստէմը՝ քաղաքականութիւն, չեկիստի բարոյականը՝ դաստիարակչական սկզբունք: Հոկտեմբերի «պահապան» Ջեկան այլեւս յեղափոխութեան արատն է: Եւ այն կուսակցութիւնը, որի իւրաքանչիւր անդամի չեկիստ լինելը համարւում է առաքինութիւն, նոյնպէս արատուրուած է պատմութեան առաջ:

Այսպիսի մէկ կացութիւն է ստեղծուած նաեւ Հայաստանում: Եւ որքան ահաւոր ու անողոք է Ջեկան, նոյնքան աւելի հերոսական ու վեհ է այն ժողովուրդը, որ առանց տկարանալու եւ հոգեպէս պարտուելու, անձնուիրաբար լծուած է պայքարի: Եթէ բոլշեւիկները կը տօնեն արեան ու ոճիրի յոբելեանը, ապա մենք էլ հպարտութեամբ պիտի արձանագրենք երկրի մեր ընկերների ու եղբայրների տարած պայքարի 12րդ տարեդարձը: Իսկ յանուն դաղափարի ու արդարութեան մղուած պայքարը միշտ էլ յաղթական է:

ԱՇՈՏ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Ի ԾԱԳԵԼ ԼՈՒՍՈՅ

ԽՄԲ.— Խորագիրէն մինչեւ ստորագրութիւնը, նոյնութեամբ կը հրատարակենք այս գրութիւնը, վերապահելով մեր պատասխանը:

Ցարգելի խմբագրութիւն «Ցառաջ»ի

«Ցառաջ»ի այսօրուան թիւին մէջ հրճուանքով կարդացի ձեր եղբայրական մարդանքները իմ —այսինքն Massis պարբերաթերթի այսպէս կոչուած «Քրքանպատ քաղաքականութեան» մասին: Երկու տարիէ ի վեր Պոսթընի «Հայրենիք»ն եւս կը կատարէ միեւնոյն երանելի չարագրութեան փորձերը, բայց աւելի ազդային եւ անանձնական հիմունքներով, եւ ուրեմն ըստ ամենայնի արժանի լուրջ նկատողութեան: Ակներեւ է որ խմբակէ խմբակ եւ անհատէ անհատ կը տարբերին եւ պիտի տարբերին տեսողութեան անկիւնները միեւնոյն կացութիւնը գնահատելու հարցին մէջ: Սակայն կայ մի վիհ քաղաքականապէս կազմակերպուած ազդերի ու մեր գաղութների միջեւ: Դարերի փորձառութիւնը սորվեցուցած է կազմակերպուած ազդերին պատրաստել որակեալ հանրային դէմքեր եւ հրապարակախօսներ, որոնք իրենց մտաւորական պատրաստութեամբ եւ կեանքի փորձառութիւններով՝ կը կոչուին ղեկավարելու այսպէս կոչուած հանրային կարծիքը: Բարեբախտաբար այժմ միեւնոյն դրութիւնը կը կիրարկուի նաեւ Հայաստանի մէջ: Իսկ գաղթահայութեան մէջ — այնպէս են մեր դժբախտ պայմանները — որ բառեր կղզիկղզիկի չարել դիտցող բազմաթիւ մարդիկ ինքզինքին ձեռնհաս կը համարեն կարծիք յայտնել չատ բարդ խնդիրների ու երեւոյթների մասին: Կը զբաղեմ այս տողերը ոչ թէ իբրեւ քննադատութիւն քննադատողների, եւ կամ ինքնապաշտպանութեան, այլ միմիայն իրար հասկնալու մտահոգութեամբ:

Մեր ազգի համայնական ողջմտութիւնը եւ կազմակերպեալ մարմինները — ընդ որս «Ցառաջ»ի եւ «Հայրենիք»ի խմբագրութիւնները՝ իրենց պայծառատեսութեան րոպէներին — եկած են այն եզրակացութեան որ մեր միակ հնարաւոր ու էական ծրագիրն է կեդրոնացնել մեր ուժերը Հայաստանի մէջ եւ ուժեղացնել մայր – հայրենիքը բոլոր հնարաւոր միջոցներով: Ազգային ձիգն ու ուշադրութիւնը մաքսիմացնող միակհնարաւորութիւնն է այդ: Վկա՛յ ձեր խմբագրականներն ու բազմիցս կրկնուած յոդեոհսութիւնը Սուրիոյ մասին: Ա՛րդ, անոնք որ ունին անձնական փորձառութիւն եւ կամ աշխարհագրական երեւակայութիւն ըմբռնելու իրաց դրութիւնը, գիտեն որ Լէնինականէն մինչեւ Սադարակ կայարանը՝ մօտ 150 քիլոմէտր երկայնքի վրայ, Հայաստանը սահմանակից է Թուրքիոյ: Երկու դրացի ժողովուրդներ իրար կը հանդիպին ամէն օր, առեւտուր կ'ընեն իրար հետ, բոլորմէ մեծապէս կ'օգտուի եւ պիտի օգտուի հայ պետականութիւնն ու հայ ժողովուրդը: Անհնարին է որ երկու դրացի ազգեր յաւերժապէս ոխ պահեն իրար հանդէպ, եւ իրար երեսին չդոցեն անյագեալի ոճիրներն ու ոխերը: Լապէս տարբական յարաբերութիւններն անդամ կը խզուին:

Պատերազմի ժամանակ Գերմանները սպանոեցին հանդուգնեալ նախդահ Տումէգի չորս զաւակները, քայեցին Ֆրանսայի տասը նահանգները: Ըստ ձեր խղճմտկեղ տրամաբանութեան՝ Տումէգ պէտք չէր որ կապ ունենար Գերմանացիների հետ: Սակայն նա այնպէս գիտակից ազգասէր մարդ նուիրուած երկրի հանքական շահերին, ո՛չ միայն կ'ընդնէր գերմանացի ներկայացուցիչներու եւ կը պատուասիրէր ու կը բանակամանար անոնց հետ: Գերմանոբութիւն չէ՛ր այդ, այլ փորձառութեան ներշնչած իմաստութիւնը: Մեր թէ համեմատութեան եղերական տարբեր են մեր եւ Թուրքիոյ միջեւ, միւս կողմէ նկատի ունենալով մեր յարաբերական ուժը, մենք պիտի լինենք աւելի ղդոյշ եւ չրջահայեաց:

Անդրկովկասի մօտ երկու միլիոն հայութեան ներկայի եւ ապագայի բարգաւաճման մտահոգութիւնը պէտք է գերակշռէ մեր անձնական հատուածական բոլոր խօսքերի եւ գործերի տեղ: Կղզիացումը ո՛չ միայն վտանգաւոր է, այլ եւ ծիծաղելի դարձնէ մեզ միջազգային յարաբերութիւնների մէջ: Երբ դո՛ւ հաշտ ես չրջապատիդ հետ, դո՛ւ կը ներկայացնես արժէք եւ ուժ, եւ հետաքրքիր տարերը նկատի կ'առնեն քու դիրքդ, իսկ երբ կղզիացած ես քու հողիդ վրայ կամ տան մէջ, դուռ կը նետես զանցառելի քանակութիւն: Կարծիքին սա է միակ եւ կարելի «հայբէնասիրութիւնը»: Ծիծաղելի լինէր ըսել թէ այդ ուղեգիծը որեւէ կերպով կ'ենթադրէ անցեալի ուրացումը:

Ամէն անգամ որ կը զրեմ մի բան աչքիս առջեւ ունիմ Երասխի ափին խոտ եւ բամպասարդ գիւղերը, Մարդարա, Ղամարլու եւայլն:

Մարդարայի կամուրջի մէկ ծայրը կանգնած են հայ եւ ռուս միացեալ պահակատունդը, իսկ միւս ծայրը Թուրքերը:

Աչքիս առջեւ կը պարզուի Մարդարայի գիւղի պատկերը, կենդանութիւնը եւ շինարարութեան այդ կենսուրախ համայնականքը: Հարիւրաւոր հայ բահաններ, կայտառ ու ճկլվլուն, կը տոստեն թիթեռնիկների պէս, կը չան, կ'աջացին եւ կը թափանցեն մանկական տիպար չարաճճիութիւններով, եւ ... միմիայն մեր մեսքանչ լեզուով: Մինչդեռ մենք, ղաքակրթուած մարդիկս այս կողմը, կը ճոռողենք անգլերէն ու ֆրանսերէն եւ դեռ ինչե՛ր ու ինչե՛ր: Մի դարայի այդ հայ երախաների նման ապագայ ուժեղացման, բանութեան ու ապահովութեան համար պատրաստ եմ լինել ամէն ինչ... ինձ կը թերէ ո՛չ թէ անձնական ինչպէս կը կարծէ ձեր թղթակիցը, հետապնդեալ ճիգի անսահման գնահատութիւն. իսկ գաղթահայութեան մէջ... յիմար նախապաշարումներ թիւրիմացութիւն: Այդ ուսմունքը Մարդարայի երախաները կը մնան պիտի մնան իմ ամենահուլ, հզոր եւ խանդավառող նախահոգին

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՌՈՒՍԻՈՅ

ԱՊԱԳԱՅ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Թաթարական երկդարեան տիրապետութենէն ի վեր, որ այնպիսի խոր հետքեր ձգած է ռուսական կեանքին վրայ, մահմետական հարցը առաջին եղած է մասնաւոր նկատառութեան: Ռուսիոյ մահմետական ժողովուրդը գլխաւոր երկու մասերու կը բաժնուի: Երբեմնի տիրական ցեղի դուռ թաթար մնացորդները կեդրոնացած են Ուրալ լեռներու մարզին, Քազանի նահանգին մէջ եւ Վոլկա գետի ձախ ափին վրայ, որ կը պարունակէ Օրէնպուրկի նահանգը մինչեւ Աստրախան՝ Կասպից ծովու ափը:

Կղզիացեալ թաթար գաղութներ կը գտնուին արեւմտեան Սիպերիոյ մէջ եւ արեւելեան ուղղութեամբ մինչեւ Պայքալ լճի շրջակայքը: Իսկական Թուրքեստանը, սակայն բնակուած է Թուրք ցեղին պատկանող զանազան ժողովուրդներէ, որոնց գլխաւորներն են Քըրկըզները ու Իւզպէկները: Թուրք ցեղին պատկանող մօտ 2,000,000 անձեր կը բնակին արեւելեան Անդրկովկասի մէջ, որ կը կոչուի Ազրբէյճանի հանրապետութիւն: Պատերազմէն առաջ Ռուսիոյ Թուրք թաթարները կը հաշուուէին 20 միլիոն, որոնք բոլորն ալ կը գրուէին «մահմետականներ» ընդհանուր վերնագրին ներքեւ: Նոյնիսկ ռուսական Դումային մէջ կային ներկայացուցիչները այսպէս կոչուած Մուսլիման Կուսակցութեան, որ կը բաղկանար Քազանի թաթար վաճառականներէն ու կղերականներէն:

Պաշտօնական եւ ընդհանուր նպատակներու համար, մահմետական համայնքը բաժնուած էր Սիւննի եւ Շիի յարանուանութեանց, (վերջինը կը գտնուէր միայն կովկասեան Ազրբէյջանի մէջ), իւրաքանչիւրը ենթակայ մասնաւոր եկեղեցական իշխանութեան մը:

Ռուսիոյ մահմետականները Թուրք հետեւորդներն էին Օսմանեան Խալիֆայութեան եւ կարեւոր տեղ մը կը բռնէին Արաբիոյ սրբավայրերը ուխտի գացողներուն մէջ: Քաղաքականապէս անոնք հաւասար իրաւունքներ կը վայլէին ռուսական կայսրութեանմիւս բնակիչներուն հետ, անոնք դուրս ձգուած էին միայն զինուորական ծառայութենէ, ռուսական զինուորը նկատուելով իբրեւ «Քրիստոսասէր օրթոդոքս ռազմիկ մը»: Այս «իրաւազրկութիւնը» հազիւ թէ կրնայ սոսկացուցիչ նկատուիլ, աւելի չատ առանձնաշնորհում մըն էր: Համաթրքական իտէալներու հրապարակումին հետ մահմետական հարցը, Ռուսիոյ համար, կորնցուց իր զուտ կրօնական հանգամանքը եւ յետ այնու չեչտուեցաւ կայսրութեան սպառնացող վտանգը:

Ցարական Ռուսիոյ տապալումէն եւ ռուսական զինուորներու Թրքական սահմանէն եւ ամբողջ Անդրկովկասէն քաշուելէն ետք, 1918 մայիս 28ին հռչակուեցաւ Ազրբէյջանի հանրապետութիւնը: Ասկէ առաջ Բագուի շրջանը գրաւուած էր Օսմանեան զօրքերով, Նուրի փաշայի հրամանատարութեամբ: Ասիկա առաջին Թրքական փորձն էր մահմետական միութիւն մը փրցնելու ռուսական կայսրութենէն եւ պարագայաբար յիշենք որ, Ազրբէյջանը առաջին հանրապետութիւնն էր որ ամբողջ իսլամական աշխարհին մէջ մտցուց կանանց քուէի իրաւունքը:

Թուրքեստանի պետութեանց անկախութիւնը հաստատելու համար էնվէր փաշայի ջանքերը ձախողեցան, ամէնէն առաջ սպիտակ Ռուսերու ընդդիմութեան պատճառով, եւ յետոյ որովհետեւ բոլշեւիկները արշաւեցին ու տիրացան ամբողջ Թուրքեստանի: Այս ժամանակէն սկսած կարմիր Թէ սպիտակ Ռուսերը սկսան Թշնամութիւն ցոյց տալ Թուրք–Թաթար բաղձանքներուն հանդէպ:

Թէեւ Ազրբէյջան եւ Թուրքեստան անուանապէս ինքնավար են, իրրեւ դաշնակցային պետութիւններ ընկերվարական խորհրդային հանրապետութեանց միութեան մէջ, յարաբեր չանքեր կը կատարուին Մոսկուայի կարմիր իշխաններուն կողմէ ռուսացնելու երկու հանրապետութիւններն ալ, վերածելու զանոնք զոյդ տնտեսական գոյութեան մը:

Սովետներու այս քաղաքականութիւնը կը վայելէ ռուս տարագիր շրջանակներու կատարեալ համաձայնութիւնը: «Համաթուրանական վտանգը» հոդեպէս պարտուելու, անձնուիրաբար լծուած է պայքարի: Եթէ բոլշեւիկները կը տօնեն արեան ու ոճիրի յոբելեանը, ապա մենք էլ հպարտութեամբ պիտի արձանագրենք երկրի մեր ընկերների ու եղբայրների տարած պայքարի 12րդ տարեդարձը: Իսկ յանուն դաղափարի ու արդարութեան մղուած պայքարը միշտ էլ յաղթական է:

ԱՇՈՏ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

(Շար.)

գլխաւոր առարկաները:

Գաղթահայութեան գիտակից հատուածին մէջ «Massis»ի գրած չերմ ընդունելութիւնը լուսագոյն երաշխիքն է անոր ուղիղ բնազդին, եւ պարբերաթերթը պիտի չարունակէ իր ուղեգիծը՝ դէկավարուելով հայ պետականութեան տիրագոյն չահերի լոյսով, իրաւացի եւ բանաւոր քննադատութիւններ ի մտին՝ զոհացում տալու նաեւ եւրոպական եւ ամերիկեան գիտնականներուն եւ պատմա – քաղաքական չրջանակներուն մարդասիրութեան առ Հայաստանն ու ազգը: Արեւմուտքի այդ չրջանները առանձին նամակներով եւ անգադար կը խնդրեն այս պարբերաթերթերը որպէս միակ միջոց ծանօթանալու ներկայ Հայաստանին, եւ հայ ազգի անցեալին ու ներկային: Փոխանակ քաջալերելու այսպիսի մի ձեռնարկ՝ հիմնուած անձնական զոհողութեան վրայ, կը քննադատեն անգիտակցաբար եւ առանց հաչուի առնելու պարբերաթերթերին ամբողջութիւնն ու նիւթը:

Հանրային քննադատութեան մէջ պէտք է լինել ուղղամիտ, արդար եւ անչահախնդիր: Այդ է ազգերի իսկական քաղաքակրթութեան աստիճանացոյցը:

Ցարգանօք
ԱՐՇԱԿ ՍԱՖՐԱՍՏԵԱՆ

Լոնտոն

ՓՐՈՖ. ԳՐԻԳՈՐ ՅԵՐԵԱՆ

—·—

Առաջին անգամն է որ Հայ մը մուտք կը գործէ Ֆրանսայի Իրաւաբանական համալսարանէն ներս՝ իբրեւ ուսուցիչ տնտեսագիտութեան:

Պ. Գրիգոր Յերեան, բնիկ Սամսունցի, պատերազմէն առաջ Ֆրանսա եկած է ուսանելու: Մարսէյլիոյ առեւտրական բարձրագոյն վարժարանը աւարտելէ վերջ, անցած է Փարիզ, ուր հետեւած է իրաւաբանութեան: Licencié en Droitի վկայականը ստանալէ ետք, չարունակած է իր ուսումը եւ 1921ին վկայուած իրրեւ Docteur en Droit: *Իր աւարտական թէզին նիւթն էր՝* Տուրքի ազդեցութիւնը ապրուստի *սղութեան վրայ:*

Պահ մը հետեւեցաւ առեւտրական ասպարէզին, իբրեւ իրաւագէտ – խորհրդական արտածումի կարեւոր տան մը, որուն հիմնադիրներէն էր: Սակայն իր որոնող միտքը չկրցաւ հաչտուիլ առեւտրական գործին հետ: Ու դիշերը ցերեկին խառնելով, պատրաստուեցաւ իրաւաբանական համալսարանի փրոֆէսէօրութեան քննութիւններուն: Շատ դժուար էր ընտրած ասպարէզը, մանաւանդ դրեթէ անմատչելի՝ օտարականի մը համար, որքան ալ Ֆրանսական քաղաքացիութիւն ստացած ըլլայ: Սակայն կամքի ուժով ու տքնական աչխատանքով, յաղթեց բոլոր արգելքներուն եւ ի վերջոյ, չբնորհիւ իր կարողութեանց, ինքզինքը պատուաբեց համալսարանի խստաբոյր եւ դժուարահամ քննիչ մարմիններու գնահատութեան:

Պ. Յերեան հետզհետէ յաջողութեամբ անցուց Doctoratի բոլոր աստիճանները. 1921ին անցուցած էր Sciences Politiques et Economiquesի ճիւղը. յետոյ անցուց Sciences Juridiquesի ճիւղը, droit romainի բաժինով: Այս առթիւ հրատարակեց երկու նոր thèseեր: *Իր վերջին հրատարակութեան անունն է* Esquisse d'une théorie du Chômage transféré (transfert dans le cadre national et sur le plan mondial):

Քանի մը տարի առաջ Պ. Յերեան նչանակուած էր օգնական ուսուցիչ (assistant) Փարիզի իրաւաբանական ֆաքիւլթէին: Իր այդ հանգամանքով քննիչ նչանակուած էր նոյն համալսարանին՝ վաղեմի փրոֆէսէօրներու կողքին:

Վերջին անգամ, անցեալ նոյեմբերին մասնակցեցաւ Chargé du Coursի քննութեանց՝ ուրիչ Ֆրանսացի թեկնածուներու հետ, որոնցմէ միայն քանի մը հոգի պիտի յաջողէին, թափուր աթոռներու սահմանափակ թիւին պատճառով: Պ. Յերեան յաջողածներու չարքին մէջ էր:

Կրթական նախարարութիւնը 27 յունուարին Պ. Գրիգոր Յերեանը պաշտօնի կոչեց՝ իբրեւ տնտեսագիտութեան փրոֆէսէօր Հանոյիի (Հնդկաչին) համալսարանին: Փետրուար 15ին ճամբայ կ'ելլէ դէպ ի իր նոր պաշտօնատեղին:

ՄԻՏՔ

— Բարեկամ, ձիու վրայ խաղալով, դրամ տալով աղքատացայ:

— Ես ալ այդ ձիու գործը կ'ընեմ *քայց հարստացայ:*

— Ինչպէս կարելի է ընչազէս ըրիք որ չհեզաք:

— Դուք ձիուն վազելուն կուտաք ձեր դրամը, իսկ ես միայն մարդ կուտամ, ձիու մասնաճառ եմ:

ԳԱՂՈՒԹԷ ԳԱՂՈՒԹ

ՍՈՒՐԻԱ

Համատարած թշուառութիւն

—·—

Սուրիոյ թերթերը կը գրեն թէ թշուառութիւնը անտանելի աստիճանի մը հասած է հիւղաւաններու մէջ եւ բազմաթիւ ընտանիքներ օրերով անօթի կը մնան: Շատ մը ծնողներ իրենց ընտանիքին քով չեն երթար եւ հոս ու հոն կը թափառին, չլսելու համար իրենց սրտաճմլտացնող «հա՛ց հա՛ց» աղաղակները:

Այս կացութեան դարման տանելու համար խնամատարական մարմին մը կազմուած է, երեք հոգեւոր պետերու հովանաւորութեամբ: Անդամներն են. — Վեր. Ե. Կէօքկէօզեան, Պ. Պ. Միհրան Տամատեան, Գասպար Իփէկեան, Նազարէթ Կէրկէրեան, Զէքի Զաարճեան, Մարտիրոս Ալթունեան, Արամ Շալվարճեան, Նաֆիլեան եւ Տոքթ. Վարդապետեան:

Խնամատարական մարմինը պէտք եղած կարգադրութիւնները պիտի ընէ պայքարելու համար գործազրկութեան դէմ: Միւս կողմէ մասնաւոր կոչեր պիտի ուղղուին արտասահմանի մեր Բարեգործական Ընկերութիւններուն եւ բարեսէրներուն, իրենց կարելի միջոցներով մեղմացնելու համար, Լիբանանի ու Սուրիոյ ժողովուրդին դժբախտ կացութիւնը:

Երեք հոգեւոր պետերը միասնաբար դիմում պիտի կատարեն Բարեգործականի Կեդր. Վարչութեան, խնդրելով անկէ որ իր լայն աջակցութիւնը բերէ: Բարեգործականի Տեղական վարչութիւնն ալ առանձին դիմած ու տեղեկացուցած է կայսութիւնը եգիպտոսի եւ Փարիզի մարմիններուն: Դիմումներ պիտի կատարուին նաեւ հոգաբար իշխանութեան:

*** Գրած էինք թէ Պէյրութի մէջ ձաղմաթիւ հայ պաչտօնեաներ արձակուած են Սթանտարտ Օյլի ընկերութենէն: Այս առթիւ հետեւեալ լուսաբանութիւնները կը տրուին ընկերութեան կեդրոնէն. —

Վերջին քանի մը օրուան ընթացքին դործէ հանուած հայ աչխատաւորներու թիւը 30 է, որոնք բոլորն ալ կ'աչխատէին Թիթեղի գործարաններու մէջ: Նկատի ունենալով որ Թիթեղներու պատրաստ մթերքը քանի մը ամսուան բաւելու չափ շատ եղած է եւ այլ եւս լեցուած են բոլոր մթերանոցները, ընկերութիւնը պարտաւորուեցաւ առժամապաղ դուրս հանել այդ գործին մէջ աչխատող հայ աչխատաւորները: Եթէ արձակուած պաչտօնեաներուն մէջ Արաբներ չկան, պատճառը այն է որ այս արհեստը ամբողջովին Հայերու ձեռքը կը գտնուի:

ԵՐՈՒՍԱղԷՄ

Վերջապէս արթնցաւ

—·—

Երուսաղէմի պատրիարքութեան պաչտօնական օրկանը, «Սիոն», յունուարի իր թիւին մէջ հետեւեալ կարեւոր դիտողը հրատարակած է. —

Զարմանք միայն կը ղանք տեսնելով որ Պարոնիկեանի առաքելութեան հարցը տակաւին կը թուի զբաղեցնել հանրային կարծիքը, մինչ այդ խնդիրը վերջնապէս փակուած պէտք է ըլլար «Արմենեան Ձեմարան» հոյակապ տիրողուհին ներքեւ քանի մը, այսինքն հինգ կամ վեց, տղաքներ հաւաքելու միայն յանգած փոքրիկ ձեռնարկին ծանօթ պայմաններու մէջ վերջնաբլէն եղաբը: — Հրապարակաւ պատասխանելու համար նոյն առեն Լեփսիուսի առաքելութեան կողմէ Ս. Աթոռիս եւս ղրկուած չրջաբերական հարցումին, ի դէպ կը նկատենք յայտարարել թէ Երուսաղէմի պատրիարքութիւնը ոչ մէկ յարաբերութիւն ունի Պարոնիկեանով ներկայացուած այդ գերման – հայ առաքելութեան գործին հետ, եւ ոչ ալ որ եւ է յանձնառութիւն անոր հանդէպ: Ս. Պատրիարքը, Եգիպտոսի առաջնորդ եղած միջոցին, դեռ երկու տարի առաջ, Եւրոպայի մէջ հայ եկեղեցական կրթութեան կայանի մը գոյութեան իղձէն ոգեւորուած, պահ մը չփման մէջ մըտած էր արդարեւ Պարոնիկեանի հետ, բայց, յետ տեսակցութեանց եւ բանակցութեանց, այդ գործին մասին իր համոզումը վերջնապէս կազմելէ ետքը խզած է ամէն յարաբերութիւն՝ ասոր հետ կապ ունեցող որ եւ է անձի հետ, եւ չի կարծեր որ մեր եկեղեցւոյ նուիրապետական աթոռներէն որ եւ է միւս պիտի ուզէր բացակերել այդ ձեռնարկը:

ԹՈՒՐՔԻԱ

Տնտեսական Բարձրագոյն Ժողովը

—·—

Էնկիւրիի մէջ գումարուեցաւ, 5 Յունուարին, Թուրքիոյ տնտեսական Բարձրագոյն Ժողովը: Առիկա իննսերորդն է: Օրակարգի վրայ են երեք խնդիրներ, — 1.— 1931ի վճարումի հաւասարակշռութիւնը, 2.— Ճարտարուեստի հարց, եւ 3.— Հանքերու վերաբերեալ հարցեր:

Տնտեսական գործավար Մ. Ճէլալ պէյ, որ նախապէս այս ժողովին նախագահներէն մին էր, իր տեղը տուաւ ուրիշին ու ճառով մը բացումը կատարեց: Անա իր ճառին գլխաւոր կէտերը.— «. . . Ձեր Թոյլտուութեամբը՝ ձեր քննութեան կը յանձնեմ հետեւեալ հարցերը — 1.— Թուրքիոյ մէջ ճարտարարուեստը ի՞նչպէս հիմնաւորել եւ զարգացնել, 2.— Մեր հանքերը օգտագործելու լաւագոյն ձեւը ո՞րն է: Ճարտարարուեստական չարժումը մեր երկրին մէջ, նախնականութենէն ձերբազատուելով չարժումի մը քնոյթը ստացած է: Անչուշտ բաժնեզուցակը եւ այլ միջոցներ իրենց ազդեցութիւնը ունին: Բայց, մեր ուզածը երեւութական միջոցներ չեն, այլ՝ հիմնական ու տեւական միջոցներ: Զանազան թելադրութիւններ կ'ըլլան: Մեր պարտականութիւնն է առնցմէ լաւերէն օգտուիլ: Ձեր որոշումները անմիջապէս պիտի գործադնենք...: Դալով հանքերուն, դարերէ ի վեր առաձի կարգ անցած խօսք մը կայ մեր լեզուին մէջ. — «Մեր երկրին մէջ շատ ու հարուստ հանքեր կան»: Բայց, երբ անոնք մեզի նիւթական օգուտ մը չունին, քարէ ու հողէ ի՞նչ տարբերութիւն կրնան ունենալ: Ուրեմն, օգտուելու ձեւը գտնելու է: Կը տեսնէք որ ուրիշ երկիրներու մէջ հանքի հետ այլ ապրանքներու հայթայթման գինը մերինէն աժան կ'ըլլայ: Առնուելիք միջոցները մեզի ապահովելու են անոնցինէն պակաս գին մը»:

«ԱՐԾԱԹԵՂԷՆ ԱՐՏԱԾԵՆՔ»

— :-: —

Արծաթեղէններ չինողները դիմում կատարած են կառավարութեան, ու պահանջած որ թոյլատրուի արտածել զանոնք: Թուրքիան ոսկի եւ արծաթ արտածել արգիլուած է: Վերջերս, սակայն, արծաթին գինը իջած է, այդ գործով զբաղողները կ'ըսեն եթէ արտածուի, գինը պիտի բարձրանայ: «Ներածենք ու հոս չինենք յետոյ արտածենք, չինութեան դրամը մեր քով կը մնայ» կ'ըսեն անոնք: Հակառակ օրէնքին, արդէն զբօսաշրջիկներ գեղեցիկ արծաթեղէններ կը տանին իրենց երկիրը: Եթէ չարտօնուի, այս արուեստը պիտի մեռնի երկրին մէջ:

Պոլսոյ Նախակրթարաններ

—·—

Պոլսոյ կրթ. տնօրէնն Հայտար պէյ հետեւեալ յայտարարութիւններն ըրած է մամուլին.— Պոլսոյ մէջ նախակրթութիւնը կատարեալ ձեւով մը կ'ընթանայ: Լիսէներուն եւ միջնակարգ վարժարաններուն եւ ուղղակի կեդրոնին կապուող փոքրաժանութեանց եւ օտար վարժարաններու վիճակը այնքան լաւ չէ: Որովհետեւ, հիմա առաջուան նման խիստ հսկողութեան ենթակայ չեն Պոլսոյ տնօրէնութեան կողմէ: Պոլսոյ մէջ, թուրք նախակրթարանները յաճախող տղոց թիւը 58000ի հասած է: Եթէ ասոր վրայ աւելցնենք փոքրաժանութեանց եւ օտար վարժարաններու տղոց թիւը, ու նկատի ունենանք որ Պոլիսը 700,000 բնակիչ ունի, կրնանք եզրակացնել որ անոր 10 առ հարիւրը նախակրթութիւն կը ստանայ: Սահմանադրութեան շրջանին, Պոլսոյ մէջ հազիւ հինգ նախակրթարանի նոր շէնք չինուած է: Իսկ նոր թուրքիոյ օրով 59: Երկու տարի վերջ, ոստիկաններու միջոցաւ պիտի հետապնդուին այն փոքր տղաքը, որոնք նախակրթարան չեն յաճախեր ու աշկերտութիւն կ'ընեն»:

Երգնկան միշտ ևոյնն է...

—·—

Երգնկայէն կը գրեն «Ագչամ»ի (5 յունուար) .— *... Հոս, թաղապետութիւնը մինչեւ այժմ գոյութեան նչան մը ցոյց տուած չէ: Շինարարական գործը միայն մէկ անձի վրայ ձգուած է: Թաղաքին մէջ կեանքը արեւմտեան կը մարի: Ձմեռ դիշերները պաշտօնեաները եւ սպանները ընտանիքով կը հաւաքուին: Ամէն առաջ, թաղապետութիւնը 3000 ոսկի վճարեց եւ ելեկտրականութեան մեքենայ մը բերաւ. բայց, պիտուի չըլլալուն, անդորձածելի վիճակի մը մէջ ձգուած է: Հին դերեզմանոց մը հանրային պարտէզի վերածեր են:*

Ճարտարարուեստի՝ թիւերով

—·—

Թուրքիոյ մէջ, համաձայն վաճառականական Սենեակի տուած տեղեկութեանց, նախանիւթերուն մէկ մասը երկրէն, միւս մասը դուրսէն ըլլալու պայմանաւ, Թրքական Ճարտարարուեստը կը կազմեն հետեւեալները. — Շաքար, ըմպելի, չիմէնթօ, բամպակ, կերպասեղէն, մետաքս կերպաս, բուրդ կերպաս, մնուշդ, պիսքիւի, պահածոյ, կաշի, չոքոլա, օճառ: Մնորեւ՝ խտացած ծանօթութիւններ:

Բամպակ մանածի գարտարարուեստ. — Թուրքիոյ մէջ բամպակ մանած պատրաստող ութ գործարան կայ: Անոնց տարեկան արտադրութիւնը 3,500,000 քիլօ է. Թուրքիոյ տարեկան պահանջը՝ 7,400,000 քիլօ է:

Բուրդի գարտարարուեստ. — Թուրքիոյ մէջ 16 հատ բուրդ մանածի եւ բուրդ կերպասի գործատուն կայ: Ամենք տարեկան 850,000 քիլօ կ'արտադրեն: Եթէ աւելի լաւ կազմակերպուին, կրնան կրկինը արտադրել: Թուրքիոյ մէջ բուրդի ճարտարարուեստին զարգացմանը եւ տեղական պահանջը տեղական արտադրութեամբ բաւարարելու համար 2,500,000 Մերինոս ոչխարի պէտք կայ:

Բամպակ – կտաւ. — Դուրսէն 21 միլիոն քիլօ բամպակ կտաւ կը ներածուի: Իսկ երկրին մէջ 10միլիոն մեղր քապօթ կը պատրաստուի: Թուրքիոյ ամբողջ պահանջը բաւարարելու համար ներկայ աչխատանոցներուն երեսուն անդամը աւելիի պէտք կայ:

Թուրքիոյ մէջ 7 հատ բրդեղէնի գործատուն կայ: Ամենք տարեկան 2,500,000 մեղր կերպաս կ'արտադրեն: Դուրսէն 5,000,000 կուգայ:

Պրուսայի եւ Պոլսոյ մէջ, մետաքսեղէն պատրաստող 60է աւելի մեծ ու պզտիկ գործարաններ եւ 200 աւելի թէզկեահներ կան: Ամենց արտադրութիւնը երկրին պահանջին գոհացում կրնայ տալ:

Դպրոցասէրին համար

—·—

Անկէն. — Դպրոցասէրի Տիկնոջ Անկէնի մասնաճիւղը, չափով մը օժանդակելու համար Իզնսիի դպրոցի ներկայ տագնապալի կացութեան, ամիսներէ ի վեր կը պատրաստէր երեկոյթ – պարահանդէս մը: Հակառակ օրուան տագնապին, իր այս ձեռնարկը հաւաքած էր սրտցաւ բազմութիւն մը:

Պէտք է խոստովանիլ, որ այս տարի աւելի լաւ էր կազմակերպած այս երեկոյթը, մասնաւորաբար դեղարուեստական մասը: Եւ ինչ որ մխիթարական է հոս տեղի ունար, այս տարի հայկական շունչը աւելի տիրական էր աւելի ջերմ:

Երեկոյթին առանձին փայլ տուին Տիկ. Ընքաչպաչեան — տաղանդաւոր հայ դաշնակահարուհի մը — Օր. Ի. Հօկէն, ինչպէս նաեւ Պ. Պ. Ռաֆայէլեանի ու Պարթեւեանի ղեկավարութեամբ փոքրիկ նուագախումբ մը: Տիկ. Սուրաբեանի երգը ջերմ մթնոլորտ մըն է որ առեղծեց: Պ. Պ. Սարեանն ու Փաստունին, առաջինը՝ արտասանութիւնով, իսկ երկրորդը՝ իր երգիծանքով փառաբանեցին հայ արուեստն ու Հայը:

Բարօյական այս յաջողութեան հետ, կը լսենք թէ յաջող է եղեր նաեւ նիւթական մասը, ապահովելով հոս հազար ֆրանքի չափ գումար մը: Այս գումարին մէկ մասը գոյացաւ Հայ ոսկերիչներու կողմէ նուիրուած արժէքաւոր մատանիի մը վիճակահանութենէն:

Թղթակից

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

Պոսթըն, Ա. Բ.—Ձեզնք ստացած ձեր յիչած թղթակցութիւնը:

Լա Սիոթա, Մ. Կ.— Նոյնպէս:

Մարսէյլ, Տ. ՍՂ.— Ուշացած ըլլալով չհրատարակուեցաւ:

ՄԱՄՈՒԼ

Անհետացած պահանջ մը

Պէյրութի «Ազդակ»ը դիտել կուտայ խմբագրականի մը մէջ (21 յունուար).

— «Մօտաւորապէս երկու հարիւր հազար հայութիւն ունինք արաբական երկիրներու մէջ, քանի՞ արաբագէտ հայ մտաւորական կը հաչուէ արդեօք այս զանգուածը իր ծոցին մէջ: Սուրիան ու Լիբանանը միայն հարիւր քսան հազարէ աւելի հայութիւն ունին, երկիր մը որուն բնիկը արաբախօս է, մշակոյթը նոյնպէս արաբական, տեղական լեզուն, գործառնութիւններ՝ ըլլայ կառավարական ըլլայ առեւտրական, կը կատարուին գլխաւորապէս արաբերէնով, մամուլ, գրականութիւն, քաղաքական կեանք, կը գտնուի արաբերէն լեզուով, արդ այս միջավայրին մէջ մեր հոծ գաղութը քանի՞ արաբագէտ մտաւորական ունի: Մտածելու եւ հաչուելու պէտք չկայ պատասխանը տալու համար, անվարան կարելի է պատասխանել՝ որ անսպատ է այս ուղղութեամբ մեր իրականութիւնը: Շատ հազուագիւտ բացառութիւններէ բաց ի, որոնք մեր քանակին բաղդատելով կարելի է ուրանալ, մեր մտաւորականութիւնը անտեղեակ է արաբերէն լեզուին: Աւելին, մեր արհեստաւոր տարրը, առեւտրականները, աչխատաւորութիւնը, ամենօրեայ չփման հետեւանքով կեանքի մէջ դէշ աղէկ կը խօսին երկրի լեզուն ու հետզհետէ պիտի տիրանան անոր նրբութիւններուն, մինչ մտաւորական տարրը չնորհիւ իր մեկուսացման չատ անգամ կը դժուարանայ իր միտքն անգամ հասկցնել արար հայրենակցի մը: Պահանջել մեր մտքի աչխատաւորներէն իւրացնել տեղական լեզուն, աւելորդ յոռետեսութիւն պիտի ըլլար, արաբերէն լեզուն, մանաւանդ դրականը չի բաղդատուիր ուրիշ որ եւ է լեզուի հետ, բացառիկ ճիգ է անհրաժեշտ անոր տիրանալու համար: Միակ միջոցը այն է որ հասնող սերունդը դպրոցական նստարաններէն սորվի լեզուն, ինչ որ չունինք ներկայիս դէմ մտածենք մօտաւոր ապագային ունենալու մասին: Ու այս պէտք է կատարուի ազգային վարժարաններու մէջ, որովհետեւ կարեւորը այն չէ որ ծագումով Հայեր արաբագէտ ըլլան, այլ, Հայոց հոգիով, իրենց մայրենի լեզուին ու պատմութեան հմուտ հայ մտաւորականներ դառնուին՝ ծանօթ նաեւ արաբերէն լեզուին: Մեզ Հայուն արաբագիտութիւնը կը չահագրգռէ այնչափով ինչ չափով որ անիկա իր գիտցածը պիտի ծառայեցնէ սեփական ժողովրդի չահերուն ու այս երկրին, այլապէս արդէն կան ծագումով Հայեր որոնք բոլորովին արաբախօս են, յաճախ չեն ալ ուրանար իրենց ծագումը, բայց չնորհիւ իրենց հայ իրականութենէն կտրուած ըլլալուն իրենց գիտցածը ոչինչի չի ծառայեր, ու արդէն Արաբն ալ արժէք չի տար անոնց կրծիքներուն ու տեղեկութիւններուն իրրեւ Հայու: Եւ մեր եւ դրացի ժողովուրդին պահանջն է որ հարազատ զգացումներ ներկայացնող մտաւորականներ եւ առաջնորդներ իրենին հրապարակ:

Միայն մեր պատմութեան, մշակոյթին եւ գրականութեան ծանօթացումը մեր արաբ հայրենակիցներուն՝ անդնահատելի արդիւնքներ պիտի տար մեզ, նոյնը եւ արաբական մշակոյթին համար. մեր մէջ չատեր անտեղեակ են արաբական մտքի արտադրութիւններուն, երբ անոր մասին հիացում միայն ունին արեւմտեան ազդերը, փոխադարձ այս ճանաչումը պիտի մղէր հայ եւ արաբ ժողովուրդները լաւագոյն հանդիպում ղիրար, արդիւք ու թումբ կանդնելով այն պղտոր հոսանքներուն որոնք չարունակ կը փորձեն թունաւորել երկու ուղեկիցներու յարաբերութիւնը»:

ՍՈՒՐԻՈՅ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ

«Դրօշակ»ի մէջ հրատարակուած մանրամասն ուսումնասիրութենէ մը կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւնները.—

18րդ դարէն սկսեալ, Լիբանանի եւ Սուրիոյ վաճառականութիւնը սերտ կապեր հաստատած է մէկ կողմէն Եւրոպայի, իսկ միւս կողմէն Միջագետքի, Պարսկաստանի եւ Հնդկաստանի հետ՝ կատարելով տեսակ մը միջնորդ փոխադրողի գործը: Սուրիոյ նաւահանգիստները ոչ միայն ապրանք կը ստանային վերոյիչեալ երկիրներու համար, այլ եւ կը ներածէին ամբողջ Արեւելեան Անատոլուի, Կիլիկիոյ եւ Մուսուլի համար: Դեռ Պոլիս – Պաղտատ գիծը չէ՛նուած, այդ չրջաններու համար Պէյրութի եւ Ալեքսանդրէթի նաւահանգիստներն աւելի մօտ էին: Միւս կողմէն Պէյրութ – Հալէպ երկաթուղին գիչեր ցերեկ ապրանք կը փոխադրէր Տիգրանակերտի, Ուրֆայի եւ Այնթապի չրջաններու համար: Այս բոլոր գործառնութիւնները կը կատարուէին մաս մը եւրոպացի յանձնակատարներու եւ մնացածը ամբողջովին սուրիացի, լիբանանցի խալամ եւ քրիստոնեայ առեւտրականներու միջոցաւ:

Ընդհանուր Պատերազմէն առաջ, փոխանակուած ապրանքներու դումարը կը հասնէր չուրջ 500 միլիոն ոսկի ֆրանքի: Եւրոպական երկիրներէն առաջին կարգի վրայ կուգար Անգլիան իբրեւ արտածող եւ ներածող: Անգլիայէն յետոյ կուգային Ֆրանսա, Աւստրիա – Հունգարիա, Գերմանիա, Իտալիա եւայլն:

Այսօր Սուրիան իր արտաքին վաճառականութիւնը կը կատարէ չորս գլխաւոր նաւահանգիստներու՝ Ալեքսանդրէթի, Լաթաքիոյ, Թրիփոլիի եւ Պէյրութի միջոցաւ:

Ալեքսանդրէթը՝ Հայոց Ծոցի վրայ, փոքրիկ նաւահանգիստ մըն է: 1912ին, քաղաքը Պաղտատի երկաթուղիով միացած է Հալէպին: Նաւահանգիստը 1890ին 70 միլիոն ֆրանքի գործառնութիւն ունեցած է, որուն 34 միլիոնը ներածում, իսկ 36 միլիոնը արտածում: Աւելն եղած է որ գործառնութիւնը բարձրացած է մինչեւ 96 միլիոն ֆրանքի: Հետագային՝ 1900—1910 թուականներուն Ալեքսանդրէթի ելեւմուտքը զգալի կերպով իջած է, մինչեւ հաչուով տարեկան 50 միլիոն ֆրանքի: Այս նուազումին պատճառը Ռահաք – Համա եւ Թրիփոլի – Հոմս գծերու բացումն է 1906ին, ինչպէս նաեւ Պէյրութ – Հալէպ գծի միացումը եւ Պոլիս – Պօզանթի–Ատանա–Հալէպ Պաղտատի գծի գործի անցնիլը: Ալեքսանդրէթի այնքան բանուկ նաւահանգիստը առաջին զոհը եղաւ երկաթուղիներու:

Լաթաքիոյ նաւահանգիստը, մայրաքաղաքը միաժամանակ Ալէվիներու կառավարութեան, երկրորդական դեր ունի արտաքին վաճառականութեան համար: Հակառակ իր մեկուսացած դիրքին, 1890ին, 10 միլիոն ֆրանք արժողութեամբ ապրանք փոխանակած է:

Տրիպոլսոյ նաւահանգիստը առեւտրական նուազ կապեր ունեցած է Եւրոպայի հետ, որովհետեւ նախ՝ Պէյրութը շատ մօտ է, յետոյ՝ նաւահանգիստ չունենալու պատճառով մեծ նաւեր չեն հանդիպիր: Ասոր հետ մէկտեղ Տրիպոլսի տարեկան գործառնութիւնը երբեմն հասած է մինչեւ 40 միլիոն ֆրանքի: Սոյն գործառնութիւնը կը պարտի մասամբ Տրիպոլիս–Հոմս–Հալէպ երկաթուղագծին:

Սուրիոյ ամենամեծ նաւահանգիստը Պէյրութն է, որու արտաքին առեւտրական գործունէութիւնը կը կազմէ 15րդ դարէն ասդին: Ֆրանսական դրամագլուխով չինուած նաւահանգիստ մը, որու մեծութիւնն է 23 հեկտար եւ խորութիւնը 8 մեթր: Ընդհանուր պատերազմէն առաջ, 1900 - 1910 թուականներուն փոխանակութեան ընդհանուր գումարը հասած է 140 միլիոն ֆրանքի:

Պէյրութի ներածումները եղած են Ֆրանսայէն, Եգիպտոսէն, Թուրքիայէն, Անգլիայէն, Աւստրիայէն, Գերմանիայէն եւայլն: Դէպի Սուրիա ներածուած է քարիւղ, շաքար, ատաղձ, ներկ, քիմիական արտադրութիւն, դեղօրայք, բրինձ, կերպասեղէն, երկաթ, պղինձ, կաշի եւ զանազան չինանիւթեր: Իսկ Պէյրութէն արտածուած է բուրդ, ձէթ, պտուղ, ձի, ջորի, այծ, արմաւիք, նարինջ, չամիչ, մորթ, օճառ: Բացի արտաքին վաճառականութենէն, Պէյրութը՝ Սուրիոյ տեղական վաճառականութեան համար ալ կարեւոր կեդրոն մըն է: Այսպէս, Դամասկոսի, Համայի, Հոմսի, Հալէպի մէջ պատրաստուած կերպասեղէններն ու մետաքսեղէնները կը մթերուին Պէյրութի մէջ:

Պէյրութի նաւահանգիստի ընդլայնումը մեծ նչանակութիւն ունի Սուրիոյ տնտեսական կեանքի զարգացման համար: Այս օրերս բանակցութիւններ կը կատարուին Պարսկաստանի հետ՝ Պէյրութը պարսկական ապրանքներու համար ազատ նաւահանգիստ դարձնելու: Շատ բնական է որ նման ծրագրի մը յաջողութիւնը պիտի ապահովէ կրկնակ առեւտուրներ թէ Պէյրութ քաղաքի եւ թէ ազգ Սուրիոյ համար: Առաջին գործը պիտի ըլլայ լցնել Պէյրութի նաւահանգիստը, որովհետեւ Անգլիացիները մեծ աչխատանք կը թափեն Հայֆա նաւահանգիստը կատարելագործելու համար:

Անուրանալի է որ Հայֆան լրջօրէն մրցակցութեան մէջ է Պէյրութի հետ:

Միւս բանախօսներն ալ պարզելով կացութիւնը, յայտարարեցին, — «Նոր տուրքեր չենք ուզեր, որովհետեւ չենք կրնար վճարել»:

Ժողովէն յետոյ, հեռագիր մը ուղղուեցաւ հանրապետութեան նախագահին, խնդրելով որ, իբրեւ գիւղացի, լսէ հողին ձայնը:

Երկու միլիոն պիտի տար, ևս կով փակեց

Աչխարհահռչակ միլիոնատէր Րոքֆէլլերի կրտսեր որդին ասկէ առաջ մէկ միլիոն տոլար նուիրած էր, Պաղեստինի Թանգարանին հինութեան համար, երկրորդ միլիոն մըն ալ խոստանալով:

Հրէական գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ միլիոնատէրը յայտնած է որ չպիտի վճարէ երկրորդ միլիոնը: Պատճա՞ռը, — Պաղեստինի կառավարութիւնը որ գետինը յատկացուցած եւ յանձն առած էր չինութիւնը, գործը դլուխ չէ հանած որոշուած ժամանակին:

Մակեդոնական արիւնհեղութիւնը

«Իմանիթէ» հաղորդելով մակեդոնական եղբայրասպանութեան վերջին դէպքերը, որոնց զոհ գնաց համայնավար երեսփոխան մը եւս, կ'ըսէ թէ աւելի քան 2400 (երկու հազար չորս հարիւր) «մակեդոնական արի մարտիկներ» ոչնչացած են գնդակնետով եւ տմարդի չարչարանքներու հետեւանքով: Համայնավար պաշտօնաթերթերը այս առթիւ իր մաղձը կը թափէ Մակեդոնական Ներքին Կազմակերպութեան վրայ, մոռնալով որ անընդհատ եղբայրասպանութիւնները աստիճան մըն ալ հետեւանք են Մոսկուայի գործակալներուն գործունէութեան:

«Վիազօր»ը կը դատապարտուի իբրեւ գող

Գահիրէի Ոճրադատ Ատեանին առջեւ տեղի ունեցաւ Առաջնորդարանի նախկին քարտուղար Անուշաւան Սահակեանի դատը: Ան ազգային իշխանութեանց որոշումով դատի տրուած էր գողութեան համար:

Դատավարութիւնը տեղի ունեցաւ դռնբաց:

Գողութիւնը ապացուցուած ըլլալով, ամբաստանեալը դատապարտուեցաւ երեք ամսուան բանտարկութեան եւ դատական ծախքերը վճարելու:

Դատապարտեալը, որ կը կրէ «Սոց. Դեմոկրատ Հնչակեան կուսակցութեան Եգիպտոսի ընդհ. լիազօր»ի տիտղոսը, ցարդ չէ վտարուած իր կուսակցութենէն:

Յունաստանի նոր տագնապը

Վերջին լուրերու համաձայն, լուծեալ խորհրդարանին ընդդիմադիր երեսփոխանները, 89 հոգի, որոշած են դերադոյն ատեանի յանձնել հանրապետութեան նախագահը, Պ. Զայիմիս, ամբաստանելով թէ բռնաբարած է Սահմանադրութիւնը:

Բուռն դժգոհութիւն կը տիրէ Պ. Վենիզելոսի դէմ, որ պատասխանատու կը համարուի տիրող տագնապին:

Խորհրդարանին լուծման օրը (23 յունուար), հարիւրաւոր դաշտնի ոստիկաններ խռնուած էին, մեծ մասով կրետացի:

Կ'ըսուի թէ բոլոր ընդդիմադիրները պիտի միանան Պ. Վենիզելոսի դէմ, յառաջիկայ ընտրութեանց առթիւ:

Ե.

Փարիզ եւ արուարձանները

ՓԱՐԻԶԻ եւ արուարձաններու ընկերներու հանդիպումը տեղի կ'ունենայ ամէն հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Քաֆէ տը Մուրսի ներքնասրահը, Մէթրօ Օտէոնի ճիշդ դիմացը:

ՓԱՐԻԶԻ «Քրիստափոր» խումբի ժողովը այսօր Երեքշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, 32, Ave Gobelins-ի սրճարանին վերնայարկը:

ՊԱՆԵԼՕ - ՔԱՇԱՆԻ «Արծիւ» խումբի ընկերական ժողովը վաղը Չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, ընկեր Ս. Գարակէօզեանի բնակարանը, 19 rue Ampère, Cachan: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

Գաւառ

ԼԻՈՆԻ Մարմինին ընկերահամակրական դասախօսական ժողովը 3 Փետրուար, Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Դաշնակցութեան Գրադարանը, 40 rue Pierre-Corneille, ընկ. Քէնտիրեանի ճաշարանը:

Կը դասախօսէ՝ ԸՆԿ. Վ. ՉՈՒԼՔԷՐԵԱՆ

Նիւթ՝ Դեմոկրատիա, ֆաշիզմ. տիկտատուրա եւ պոլշեւիզմ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած՝ Հ. Յ. Դ. Վիէնի «ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ» խումբի կողմէ

ՏԵՂԻ ԿՈՒՆԵՆԱՅ 4 ՓԵՏՐՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8ԻՆ,

Հ. Յ. Դ. «ԹԱԺԱԿ» ԱԿՈՒՄԲԻՆ ՄԷՋ

Կը հրաւիրուին երկու զաւեշտներ ՍԵՒ ԹՂԹԱԿԱԶՈՒՄՆ ՍԱԼՈՐՆԵՐԸ

Պարեր եւ արտասանութիւններ փոքրիկներու կողմէ:

Մուտք 2 ֆրանք:

ՓԵՏՐ. 18Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

11 ՓԵՏՐՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ

Մանրամասնութիւնները յաջորդով

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Փարիզի Հայոց Աղէտահալած Ընկերութեան կողմէ

ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ 4 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1933ԻՆ

ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 10ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՒԱՒՕՏ,

«ՇԱՆ Զ'ԷԼԻԶԷ»Ի ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ,

79, Ave. des Champs Elysées

Հովանաւորութեամբ փրոֆ. Ա. ԿՕՍԷի, անդամ Բժշկ. Ակադեմիայի եւ նախագահութեամբ տիկին Պ. ՔՈՄԻՔԵԱՆի

ԿՐԷԿՕՐ եւ իր «ԿՐԷԿՕՐԻԷՆ»ՆԵՐԸ իրենց Փարիզ վերադարձին առթիւ կ'երեւին իրենց բեմական նիւմէրոյին մէջ եւ կը նուագեն մինչեւ լոյս

ՄԱՆՕԷԼ ԲԻԶԱՐՐՕ իր արժանթինեան նուագախումբով կ'առաջնորդէ պարերը:

Կ'երգեն եւ կը պարեն Օրիորդ *ԼԻԱՆ ՉԱՐՆԷԶ*, աշակերտուհի կրանդ Մուրատօֆի (Օփէրայէն), դասական երգեր: Օրիորդ *ԱԼ. ՊԷՐՔԱ*, իր էքսանդրիք պարերուն մէջ: *Պ. ՄՈՒՐԱՏ ԻՄԱՋԱԿԵԱՆ*, ռուսական բեմերու մեծահաւաբար երգիչը: *Պալէ քլասիք*՝ Մ. Մալուվեանի աշակերտներուն կողմէ: *Երկու նուագախումբ, 25 նուագածու, պար երաժշտութիւն, ամերիքան ներ, թօմպօլա եւ պրիճի թուռնուա: Ճոխ պիւֆէ դիւրաժատչելի գիներով:*

ՄՈՒՏՔ 25 ՖՐԱՆՔ:

Թուրնուայի Կարմիր Խաչի Փարիզի մասնաճիւղի

Տարեկան պարահանդէսը **MAC-MAHON***ի շքեղ սրահներուն մէջ 1933 Փետրուար 11ին:*

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԻ

ժողի հանդէսը «ՍԻՓԱՆ»ի նախաձեռնութեամբ Փետրուար 26ին կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

Նահատակ Գրագէտներու Բարեկամներ

ԻՐ ՄԱՏԵՆԱՇԱՐԻՆ 7ՐԴ ՀԱՏՈՐԸ

ՏԻԳՐԱՆ ՉԷՕԿԻՒՐԵԱՆԻ «ՎԱՆՔԸ» — «ՀԵՐՈՍԸ»

ԳԻՆ՝ 20 ՖՐԱՆՔ կամ 1 ՏՈԼԱՐ

M. BARSAMIAN, 121 rue Marcadet, Paris (18

ՀՈՒՇԱՏԻՏԻ

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ փարիզի մասնաճիւղին շաբաթական դասախօսութիւնը *վաղը, Չորեքշաբթի*, երեկոյեան ժամը 9ին Ֆլորիայի վերնայարկը: Նիւթը՝ *«Հիւանդութիւն Մեծն Տիգրանի պատերազմներուն եւ քաղաքականութեան»*: Մէկ ժամ սինեմա: Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Դպրոցասէրի տիկնանց ընկերութիւնը՝ շնորհակալութեամբ կը յայտարարէ թէ Քէրմոն Ֆէրանի «Հայկազեան Մշակութային» միութիւնը ինքզինքը լուծուած Ըռչակած ըլլալով, իր 540 Ֆրանքի պատրաստ դրամը եւ 35 հատոր գրքերը նուիրած է Դպրոցասէրին, իր կանոնագրի մասնաւոր տրամադրութեան համաձայն:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— *Կիւսի-լէ-Ֆինայէն (Յունաստան Քրլանթի եղիսեան, ամուսինը՝ Իսկէնտէր, եւ աղջիկը՝ Արմինէ, կը փնտռեն իրենց ազգականը՝ Պապա Տիգրանը, կինը՝ Իւղաբեր, աղջիկները՝ Մաննիկ եւ Կիւլիւկ (Պրուսայի Քրմասթի քաղաքէն): Հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել H. Beurekdjian, Papeterie, Komotini, Grèce:*

(Բարեգործականի Գրասենեակէն)

— *Կարապետ Էլմիգեան, Սվիլինկրատ (Պուլկարիա), Մալաթիացի, կը փնտռէ իր քոյրերը՝ Հռիփսիմէ եւ Շադիկ Էլմիգեան ու հօրեղբօրորդին Թադէոս Էլմիգեան: Հռիփսիմէ 1915ին 14 տարեկան էր, Շադիկ 5 տարեկան եւ Թադէոս 9 տարեկան: 1916ին գտնուած են միասին Մերսինի շուրջ էտրպասէխ եւ Թայլելուն գիւղերը, Մուսա անուն մէկու մը քով: Թէլարսէն գիւղին մէջ պաշտօնավարող Ֆէթհիա անուն ոստիկան մը, իմանալով Հռիփսիմէի տեղը, եկած էր էրպասէխ եւ ապատնաշէիքով առեւանգած է: Այդ առենէն ի վեր որ եւ է լուր չէ ստացուած:*

— *Ոսկի նահապետեան, փոստարկղ 1079, Գահիրէ, կը փնտռէ Յարութիւն Քեհեաեան, պատերազմէն առաջ հաստատուած Մոխսում (Ռուսիա):*

— *Տիկին հաճի Փառանձեմ Գարթաշեան* (c)o M. Varaztad Kupdjian, rue Olimpiu-Diamandi, No. 8, Salonique, Grèce), *Ատափազարցի, կը փնտռէ իր աղջիկը՝ Մաքրուհի Կարա պետ Գարագաշեան, այժմ 45 տարեկան, որ առայդ տեղեկութենէ զրկուած է, այժմ կը գտնուի Բազդայի մօտերը, վաչկատուն Արաբներու քով:*

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)
Le Gérant : H. STEPHAN

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ Եւրոպական խնասուած կերակուրներ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

71 rue du Fbg. St. Martin, Paris (10)

Tél. Botzaris 53-61 Métro Château d'Eau ou Gare de l'Est

Գիտութեան վերջին մեթոտներով կը բժշկենք՝ վիներական ամէն տեսակ հիւանդութիւններ (Քերմատիզութիւն, ֆրանկախտ եւայլն), մորթի, զղայնի, ստամոքսի եւ կանացի հիւանդութիւններ:

Բժշկուիը կը կատարուի, X անդրմանիշակագրի ճառագայթներով եւ էլեք տրականութեամբ: Կը կատարենք մէզի եւ արեան տարրալուծում:

Կը խնամենք ստամոքսի ամէն տեսակի հիւանդութիւններ: Գուրսէն՝ սկսած 100 ֆրանքէն, պրիճ՝ ամերիկեան սիստէմով:

Արժէքները շատ մատչելի. մանաւոր զեղչ բանուորներու եւ չքաւորներու:

Դարմանատունը բաց է ամէն օր առաւօտեան 9—12 եւ 3—8: Կիրակի եւ տօն օրերը՝ 9—4:

ՀԱՑԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

75 Ave. de Verdun, Issy-les-Moulineaux, Seine, France, Tél. 166 Issy

Եթէ կ'ուզէք ձեր ստամոքսի առողջութիւնը չխանգարել, փնտռեցէք բոլոր նպարավաճառներուն մօտ Maison STÈPAN*ի համեղ ՍԻՄԻԹՆԵՐԸ, որոնք թարմ կը մնան մինչեւ 1 ամիս:*

Մասնաւոր յանձնարարութեանց վրայ, մեր արդիական փուռին մէջ կը պատրաստենք՝ լաւիմէճիւն, չէօրէք, պանիրով, 'ապուխսով եւ թայինով փիտէներ, պուրակա եւ ամէն տեսակ եւրոպական եւ արեւելեան անուշեղէններ:

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ զաւառներէ եւ արտասահմանէ:

Արագ առաքում: 3 քիլօէն սկսեալ ապսպրանքները կը յանձնենք բնակարան:

E. TER-MINASSIAN

Export und import, Komissionen und Vertretungen

ցանկն կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը հիւմ նիւթերու (չոր պտուղ, աղիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու:

կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց:

Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30, Allemagne.

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու Պատուոյ մէտալլ Ֆրանս. առողջապահ. Նախարարութենէն

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Téléphone: TRINITÉ 59—54

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:

Հոն կը կատարուին՝ Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շողանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլթրաձկնեան դարմանում (radiothérapie profonde), նաեւ ՏԻԱԹԻՐՄիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորձային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:

Թոքախտաւորներու համար pneumothorax*ի գործողութիւն: Հակաշիճախտային կախարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):*

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէածական ընդարձակ եւ ֆրկուեան մէթոտներ:

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները այբի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ կարանց ճննդամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար:

Assurance Sociale*ի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:*

Ցօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ սերքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ գիւղի հիւանդներուն.

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54: Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ "ՅԱՌԱՋ"Ի ԳՈՐԾԱԿԱԼԸ Է

Պ. ԽՆԿԻԿ ԿԷՆՃԷԱՆ

75, rue Bonnel, Lyon

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (30)

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

ՖՐԱՆՍԱ—1915

Սակայն նայեցաւ տղուն աչքերուն մէջ ու դարձեալ հազաւ վերարկուն: Լիան ծունկի եկաւ ձորճին առջեւ որ նստած էր աթոռի մը վրայ ու ըսաւ.

— *Սիրելիս, չէի գիտեր. հաւատա՛. չորս տարի՛... չէի սպասեր որ կուգաս. ուրախ եմ որ չես ատեր զիս: Լաւ բարեկամներ էինք երբ բաժնուեցանք: Մոռցեցի՞ր թէ մանչիդ, շա՛տ՛ր աղջկան թեւերուն մէջն ես հիմա արդեօք, խորհեցայ յաճախ ինքնիրենս...*

— *Որեմն կարծեցի՞ր որ կրնայի մոռնալ այդ ամէնը:*

— *Բայց չո՛րս տարի. այո՛, գիտեմ որ մարդ շուտ չի մոռնար... մեր վերջին գիշերը Լբփիք փողոցին մէջ... սակայն ժամանակն է որ կը սահի. կը հեռանայ նաեւ մը պէս, կը կղմուռի ու կը տեսնես միայն բիծ մը. աչքերդ անդին կը դարձնես պահ մը, ու յետոյ երբ նորէն նայիս, չես տեսներ այդ բիծն ալ:*

— *Ինչի՞ համար այդպէս կ'ըսես:*

— *Ինչո՞ւ:*

— *Վիրաւորել կ'ուզես զիս, չէ՞:*

— *Չեմ կարծեր:*

— *Մի խօսք է մեր վերջին գիշերը...*

Ձորճ աղջկան ուսերէն վրայ դրաւ ձեռքերը ու նայեցաւ անոր աչքերուն:

— *Իրա՞ւ:*

Պատասխան չտուաւ Լիան: Աչքերը փակեց: Ձորճ ուժով գրկեց զայն:

— *Ուրեմն կրնա՞մ քեզի գալ սա քանի մը օրերը:*

— *Ո՞րքան է արձակուրդդ:*

— *Չորս օր:*

— *Միա՞յն չորս օր. օ՛հ, ի՛նչ անգութ է այս պատերազմը:*

— *Անհաւատալի է այս բոլորը, անհաւատալի իսկապէս. դժոխքէն կը փախչիս աշխարհ վերադառնալու համար ու ահա ինքզինքդ կը դանես դարձեալ դժոխքին մէջ... Օ՛հ, սիրելիս, եթէ գիտնայի՛ր թէ ի՛նչ երջանկութիւն կուտաս ինծի...*

— *Այո՛, գիտեմ:*

— *Բայց ամէն բան պիտի մոռնամ:*

— *Այո՛:*

— *Ամէն բան...*

— *Ա՛հ, դադ տղայ...*

— *Ու միայն զգալ քեզ իմ թեւերուս մէջ...*

— *Կը յիշե՞ս զիշերապզեստը...*

— *Անշո՛ւշտ:*

— *Որ կը ձոյէր մորթիս...*

— *Աստուած իմ, ի՛նչ յիմար եմ եղեր:*

— *Դո՞ւն. ինչո՞ւ:*

— *Չէի գիտեր...*

— *Ի՞նչ...*

— *Տեսայ սենեակդ, մեկնելէդ յետոյ...*

— *Օ՛հ, ափարթմա՛ն...*

— *Այն ատեն հասկցայ, բայց ուշ էր:*

— *Հասկցա՞ր... ի՞նչ...*

— *Թէ որքան աղքատ էիր:*

Լիան դուրս թռաւ անոր թեւերէն ու սկսաւ խնդալ:

— *Ուրեմն կարծեցիր որ անոր համար փախայ:*

— *Այո՛. հասկցայ որ եթէ խելք ունենայի եւ վարպետներ դնէի պատուհաններուդ եւ գորգ մը գետինը ծածկելու համար, եթէ վառարան մը առնէի, թերեւս մնայիր. գիտէի այն ատեն, գիտեմ նաեւ հիմա...*

— *Այսի՞նքն:*

— *Թէ կեանքը ինչպէս դառնացուցած էր քեզ:*

— *Օ՛հ...*

Նոյն տարտամ ու անմեկնելի բացատրութիւնը:

— *Օրորա՞ն ուր է:*

— *Վանք մը դրի, Պրիւսէլի մէջ:*

— *Ուրեմն անոնց ձե՞ռքը անցաւ:*

Լիան չհասկցաւ այդ խօսքին իմաստը:

— *Գերմանացիներուն ըսել կ'ուզես. անշուշտ հանգիստ է. բայց, ի հարկէ, չես կրնար տեսնել զայն...*

— *Ո՛չ, չեմ կրնար:*

Տեսակ մը խուսափում կար այդ պատասխանին մէջ, նոյն խորհրդաւորութիւնը, նոյն հեռացումը: Ձորճ անորոշ կերպով զգաց որ Լիանի մտքին մէջ կար ֆոն Քլայնկարթը ու առանց քաշուելու չարունակեց.

— *Ամէն պարագայի ֆոն Քլայնկարթը պէտք եղած հոգածութիւնը ցոյց կուտայ անոր, հարկա՛ւ...*

Սթափեցաւ Լիան յանկարծ:

— *Օ՛հ, այո՛, այո՛. գիտեմ որ ողջ առողջ է:*

— *Գիտե՞ս. բայց ի՞նչպէս:*

Ոտքի ելաւ Լիան ու գնաց յարդարանքի սեղանին առջեւ:

— *Օ՛հ, այնքան ալ դժուար չէ, գիտես, միլոցներ կան ի հարկէ:*

Ոչնչոր ծանօթութիւններ ունեցողի մը տպաւորութիւնը ձգեց ձորճի վրայ: Ձորճ ամէն առենէ աւելի զգաց որ ինք հասարակ դիմուոր մըն էր, ուրիշ ոչինչ. աղջիկը կարծես դիտմամբ տուաւ այդ պատասխանը չեշտելու համար այդ պարագան: Եւ ակնարկ մը սենեակին չորս կողմը, բաւական էր համոզուելու համար որ Լիան մուտք ունէր այժմ ամէնէն բարձր շրջանակներէն ներս. չքեղօրէն զարդարուած էր սենեակը: Արձակուրդի չորս օրերը այդ աղջկան հետ անցընելու խոստումը դարձեալ անհաւատալի թուեցաւ իրեն: Գնաց Լիանի քովը եւ ըսաւ.

— *Իրաւ ըսիր, այնպէս չէ՞:*

Թեթեւութիւն մը ունեցաւ Լիան ու ժպտեցաւ: Փոխած էր ձորճ խօսակցութեան նիւթը որ այնքան ալ հաճելի չէր աղջկան համար:

Ուրեմն Քլայնկարթի խնդիրը ուած է, մտածեց ձորճ: Անշուշտ տերազմը փակած էր զայն, եւ քան լաւ որ Լիան անոր մասին խօսիլ չէր ուզեր...

— *կասկա՞ծ ունիս իմ վրաս:*

— *Երբեք չեմ կասկածիր քեզ. բայց ինչ որ ալ ընես:*

— *Ի՞նչ որ ալ ընեմ...*

— *Բացարձակօրէն:*

— *Ինչո՞ւ:*

— *Չեմ գիտեր. բան մը կայ որ կասկածէ վեր է. կասկածիլ կը չանակէ չվստահիլ:*

— *Այո՛. ուրեմն կը վստահի՞ր ինծի:*

— *Անշո՛ւշտ:*

— *Այդ օրէն ի՞ՆՔն ալ:*

— *Այո՛:*

— *Բայց ինչո՞ւ, ինչո՞ւ:*

— *Որովհետեւ դուն կը պատկանիս քեզմէ դուրս գտնուող բանի մը, քեզմէ աւելի պատասխանատու է ըրածներուդ:*

Շատ զարմացաւ Լիան:

Թարգմ. Ժ. Մ.

(Շար.)